

**PLANUL DE MANAGEMENT AL
ROSCI0122 MUNȚII FĂGĂRAȘ ȘI ROSPA0098 PIEMONTUL FĂGĂRAȘ**

CUPRINS

1. INTRODUCERE	7
1.1. Scurtă descriere a Planului de management	7
1.1.1. Principiile Planului de management	7
1.1.2. Scopul Planului de Management	14
1.1.3. Temele de bază ale Planului de management:	14
1.1.4. Obiectivele generale ale Planului de management:	15
1.2. Descrierea ariilor naturale protejate	16
1.2.1. ROSCI0122 Munții Făgăraș	20
1.2.2. Aria specială de protecție avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.....	21
1.2.3. Situl de Importanță Comunitară ROSCI0352 Perșani	22
1.2.4. Situl de Importanță Comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor	22
1.2.5. Situl de Importanță Comunitară ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest	23
1.2.6. Rezervația naturală Lacul Tătarilor	24
1.2.7. Rezervația naturală Peștera de la Piscul Negru.....	25
1.2.8. Lacul Iezer	25
1.2.9. Lacul Zârna	25
1.2.10. Lacul Jghebuoasa.....	26
1.2.11. Lacul Hârtop I	26
1.2.12. Lacul Hârtop II.....	27
1.2.13. Lacul Hârtop V	27
1.2.14. Lacul Valea Rea.....	27
1.2.15. Lacul Mânăstirii	28
1.2.16. Lacul Buda.....	28
1.2.17. Lacurile Izvorul – Mușeteică	29
1.2.18. Lacul Scărișoara Galbenă	29
1.2.19. Lacul Galbena IV	30
1.2.20. Rezervația naturală Valea Vâlsanului	30
1.2.21. Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna	31
1.2.22. Rezervația naturală Valea Bâlii	33
1.2.23. Rezervația naturală Golul alpin Moldoveanu – Capra.....	34
1.2.24. Rezervația naturală Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu – Suru.....	35
1.2.25. Calcarele eocene de la Turnu Roșu – Porcești.....	36
1.2.26. Avenul Piciorul Boului	37
1.3. Cadrul legal referitor la aria naturală protejată și la elaborarea planului de management.....	38

1.4. Procesul de elaborare a Planului de management	44
1.5. Istoricul revizuirilor și modificărilor Planului de management	45
1.6. Procedura de modificare și actualizare a Planului de management	45
1.7. Procedura de implementare a Planului de management.....	45
2. DESCRIEREA ARIILOR NATURALE PROTEJATE	47
2.1. Informații Generale	47
2.1.1. Localizarea ariilor naturale protejate	47
2.1.2. Suprapuneri cu alte arii naturale protejate	47
2.2. Mediul Abiotic	52
2.2.1. Geologie.....	52
2.2.2. Relief și geomorfologie.....	53
2.2.2.1. Unități de relief	56
2.2.2.2. Expoziția versanților	59
2.2.2.3. Pante.....	60
2.2.2.4. Procese geomorfologice.....	62
2.2.3. Hidrografia.....	69
2.2.3.1. Caracterizarea hidrografică și influența hidrografiei asupra speciilor și habitatelor.	76
2.2.4. Clima.....	80
2.2.5. Soluri.....	81
2.2.6. Influența mediului abiotic asupra vegetației.	82
2.2.7. Elemente de interes conservativ, de tip abiotic.....	83
2.3. Mediul Biotic.....	85
2.3.1. Ecosisteme	85
2.3.2. Habitate de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș	85
2.3.3. Habitate de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor.....	104
2.3.4. Alte habitate de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș	104
2.3.5. Alte habitate de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor.....	109
2.3.6. Specii de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș	111
2.3.6.1. Specii de plante inferioare	111
2.3.6.2. Specii de plante superioare	111

2.3.6.3. Specii de nevertebrate	113
2.3.6.4. Specii de pești	123
2.3.6.5. Specii de amfibieni	125
2.3.6.6. Specii de mamifere	127
2.3.7 Specii de interes comunitar pentru care a fost declarată aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.....	136
2.3.8. Specii de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor.....	144
2.3.9. Alte specii de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș	145
2.3.9.1. Specii de amfibieni	145
2.3.9.2. Specii de mamifere	145
2.10. Alte specii de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor.....	147
2.4. Informații socio-economice și culturale.....	147
2.4.1. Comunități locale și factori interesați	147
2.4.1.1. Comunități locale	147
2.4.1.1.1. Lista unităților administrativ-teritoriale din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș.....	147
2.4.1.1.2. Lista unităților administrativ-teritoriale din cadrul ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.....	148
2.4.1.1.3. Caracterizarea unităților administrativ teritoriale din perimetrul ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.....	149
2.4.1.2. Factorii interesați	177
2.4.2. Utilizarea terenului.....	190
2.4.3. Situația juridică a terenurilor	191
2.4.5. Infrastructură și construcții	191
2.4.6. Patrimoniul cultural	192
2.4.7. Peisajul.....	193
2.4.8. Obiective turistice	195
2.5. Activități cu potențial impact. Presiuni și Amenințări	200
2.5.1. Evaluarea impactului asupra tipurilor de habitate din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș ..	200
2.5.2. Evaluarea impactului asupra speciilor din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș	211
2.5.3. Evaluarea impactului asupra speciilor din cadrul ROSPA0098 Piemontul Făgăraș	237
2.5.4. Centralizarea impactului asupra habitatelor și speciilor de interes comunitar și corespondența cu măsurile de management.....	264
3. Evaluarea stării de conservare a speciilor și tipurilor de habitate.....	300

3.1. Evaluarea stării de conservare a habitatelor de interes conservativ	300
3.2. Evaluarea stării de conservare a speciilor de floră și faună de interes conservativ	304
3.2. Evaluarea stării de conservare a speciilor de păsări de interes comunitar	307
4. Scopul și obiectivele Planului de Management	310
4.1. Scopul planului de management pentru aria naturală protejată	310
4.2. Obiective generale, obiective specifice, măsuri specifice de management și activități/ submăsuri.....	311
4.2.1 Obiectiv General nr.1. Conservarea și managementul biodiversității, respectiv al speciilor și habitatelor de interes conservativ.....	311
4.2.1.1. Conservarea și managementul habitatelor neforestiere de interes comunitar.....	311
4.2.1.2. Conservarea și managementul habitatelor forestiere de interes comunitar	320
4.2.1.3. Conservarea și managementul speciilor de lilieci de interes comunitar	337
4.2.1.4. Conservarea și managementul carnivorelor mari și a vidrei.....	338
4.2.1.5 Conservarea și managementul speciilor de amfibieni de interes comunitar.....	348
4.2.1.6. Conservarea și managementul speciilor de pești de interes comunitar.....	351
4.2.1.7. Conservarea și managementul speciilor de nevertebrate de interes comunitar	354
4.2.1.8. Conservarea și managementul speciilor de plante de interes comunitar	356
4.2.1.9. Conservarea și managementul speciilor de păsări de interes comunitar din ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.....	359
4.2.1.10. Conservarea și managementul elementelor de interes protectiv din rețeaua ariilor naturale protejate de interes național	370
4.2.2. Obiectiv General nr.2. Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele de interes conservativ și protectiv, cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului	372
4.2.3. Obiectiv General nr.3. Administrarea și managementul efectiv al ariilor naturale protejate și asigurarea durabilității managementului	372
4.2.4 Obiectiv General nr.4: Comunicare, educație ecologică și conștientizarea publicului.....	375
4.2.5 Obiectiv General nr.5: Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale	377
5. Planul de activități.....	379
5.1. Planul de activități.....	379
6. Planul de monitorizare a activităților	446
7. Bibliografie și referințe	464
8. Anexe	488
Anexa 1- Harta localizării ariilor naturale protejate	488

Anexa 2- Harta suprapunerii ariilor naturale protejate	488
Anexa 3- Harta geologică	488
Anexa 4- Harta unităților de relief.....	488
Anexa 5- Harta punctelor de cotă și curbelor de nivel.....	488
Anexa 6- Harta hipsometrică	488
Anexa 7- Harta expoziției versanților	488
Anexa 8- Harta pantelor.....	488
Anexa 9- Harta geomorfologică.....	488
Anexa 10- Harta hidrografică	488
Anexa 11- Harta climatică	488
Anexa 12- Harta pedologică	488
Anexa 13- Peșterile și grotele din ROSCI0122 Munții Făgăraș.....	488
Anexa 14- Harta ecosistemelor	488
Anexa 15- Harta parcelelor silvice	488
Anexa 16- Harta Ocoalelor silvice.....	488
Anexa 17- Hărțile de distribuție a habitatelor de interes comunitar	488
Anexa 18- Hărțile de distribuție a speciilor de interes comunitar altele decât pasărilor	488
Anexa 19- Hărțile de distribuție a speciilor de păsări de interes comunitar din ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.....	488
Anexa 20 - Hărțile presiunilor și amenințărilor	488
Anexa 21 - Harta unităților administrativ teritoriale.....	488
Anexa 22 - Harta modului de utilizare al terenurilor	488
Anexa 23 - Harta regimului juridic al terenurilor	488
Anexa 24 - Harta infrastructurii rutiere și căilor ferate.....	488
Anexa 25 - Măsuri de conservare specii de lilieci	488
Anexa 26 - Date generale ale habitatelor si speciilor de interes comunitar	488
Anexa 27 - Date specifice ale habitatelor si speciilor de interes comunitar	488
Anexa 28 - Baza de data GIS	488

1. INTRODUCERE

1.1. Scurtă descriere a Planului de management

Siturile de importanță comunitară sunt definite ca fiind situl/aria care, în regiunea sau în regiunile biogeografice în care se află, contribuie semnificativ la menținerea ori restaurarea unei stări de conservare favorabile a habitatelor naturale prevăzute în anexa nr. 2 la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, sau a speciilor de interes comunitar prevăzute în anexa nr. 3 la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Ariile de protecție specială avifaunistică sunt parte a Rețelei Natura 2000 și reprezintă acele arii protejate ale căror scopuri sunt conservarea, menținerea și, acolo unde este cazul, readucerea într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări și a habitatelor specifice acestora. Ariile de protecție specială avifaunistică au fost desemnate pentru protecția speciilor de păsări sălbatice, mai ales a celor prevăzute în anexele nr. 3 și 4 A din OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea 49/2011.

Împreună SCI-urile și SPA-urile, contribuie semnificativ la coerența rețelei Natura 2000 și la menținerea diversității biologice în regiunea ori regiunile biogeografice în care sunt situate.

În consecință, obiectivele Planului de management vizează asigurarea unui statut de conservare favorabil al tuturor speciilor de păsări de interes conservativ național și/sau comunitar și al habitatelor naturale, gestionarea durabilă a resurselor naturale și conservarea peisajului actual prin menținerea și încurajarea activităților antropice tradiționale.

1.1.1. Principiile Planului de management

Principiile urmăresc trasarea unor linii generale pe care se vor sprijini acțiunile de realizare a Planului de management, și anume:

a) Principiul opiniei generale unitare

Crearea unei imagini unitare asupra unui teritoriu, prin cunoașterea integrată a structurii și funcționalității lui, se constituie într-un atu incontestabil pentru dezvoltarea echilibrată a aceluși spațiu. Cunoașterea unitară a valorilor și a problemelor permite acțiunea eficientă pentru selectarea celor mai bune măsuri care să fie conforme cu aspirațiile factorilor de decizie și ale populației locale și cu obiectivele de conservare pe termen mediu și lung. Existența unei opinii generale comune asupra unui anumit aspect reprezintă o condiție esențială de abordare pluriinstituțională a unor aspecte de care depinde reușita aplicării prevederilor prezentului plan de management. Astfel, integrarea într-un sistem de cooperare a acțiunilor tuturor factorilor de decizie din zonă cu cele ale

custodelui ariei protejate reprezintă un pas înainte în scopul creșterii eficienței managementului ariei protejate.

Planul de management integrat al siturilor Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș, ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, ROSCI0304 Hârțibaciu Sud-Vest, ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, ROSCI0352 Perșani, al rezervațiilor naturale Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu – Suru, Golul alpin Moldoveanu – Capra, Valea Vâlsanului, Golul alpin Valea Rea-Zârna, Valea Bâlii, Lacul Tătarilor și al monumentelor naturii Peștera de la Piscul Negru, Lacul Iezer, Lacul Zârna, Lacul Jghebuoasa, Lacul Hârțop I, Lacul Hârțop II, Lacul Hârțop V, Lacul Valea Rea, Lacul Buda, Lacurile Izvorul – Mușeteică, Lacul Scărișoara Galbenă, Lacul Galbena IV, Lacul Mânăstirii, Avenul Piciorul Boului și Calcarele eocene de la Turnu Roșu – Porcești este un mijloc de armonizare al acțiunilor instituțiilor responsabile de gestionarea resurselor din spațiul acestui sit, în scopul atingerii obiectivelor legate de conservarea resurselor și dezvoltarea activităților socio-economice. Cooperarea între instituții situate la același nivel - local, județean, național - reprezintă elementul cheie de care depinde aplicarea Planului de management;

b) Principiul dezvoltării durabile, ameliorării calității vieții și asigurării coerenței managementului.

Dezvoltarea durabilă înseamnă în plan material menținerea posibilităților și condițiilor de viață pentru generațiile viitoare, în special a resurselor naturale regenerabile, cel puțin la nivelul celor existente pentru generația actuală, precum și redresarea factorilor de mediu afectați de poluare. În plan spiritual, dezvoltarea durabilă înseamnă mult mai mult: conservarea moștenirii faptelor de cultură, realizate de cei din trecut și de cei de azi și dezvoltarea capacității de creație în viitor, a elitei celor care ne urmează.

Strategia de realizare a unei dezvoltări durabile are ca problemă centrală existența colectivității umane atât în plan temporal, cât și spațial, precum și realizarea unui sistem coerent care să suporte costurile generate de dezvoltarea economico-socială, de prevenire a poluării și de înlăturare a efectelor negative ale acesteia. Planul de management urmărește îmbunătățirea gestiunii patrimoniului natural și cultural al zonei prin promovarea acțiunilor cu impact redus asupra mediului.

c) Principiul conservării și valorificării calității mediilor naturale.

Spațiile naturale reprezintă furnizoare nelimitate de resurse regenerabile, în condițiile în care acestea sunt menținute într-o stare funcțională corespunzătoare. Din această cauză se urmărește menținerea tehnicilor de exploatare durabilă a resurselor mediului natural, înlocuirea treptată - în măsura în care colectivitățile umane pot suporta aceste costuri - a activităților ne-durabile și restricționarea promovării unor activități care se constituie în noi forme de presiune umană asupra naturii și mediului în general.

Administratorul siturilor ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș și a ariilor naturale protejate incluse în acestea, urmărește promovarea ecoturismului și a industriilor mici la scară locală care să se constituie în noi mijloace de exploatare a valorii peisagistice a spațiilor naturale. Planul de management urmărește promovarea exploatării spațiilor naturale, în măsura în care se respectă condițiile de protecție și conservare a speciilor și habitatelor naturale.

c) Promovarea realizării regulamentelor locale de urbanism și a Planurilor de amenajare a teritoriului care să integreze obiectivele Planului de management integrat al siturilor Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș și a ariilor naturale protejate incluse.

Gestionarea teritoriului reprezintă o activitate obligatorie care se desfășoară în scopul dezvoltării spațiale echilibrate, pentru protecția patrimoniului natural și construit și pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, în concordanță cu valorile și aspirațiile societății și cu cerințele integrării în spațiul european. Gestionarea teritoriului se realizează și prin amenajarea teritoriului și urbanism.

Scopul amenajării teritoriului și urbanismului este de a armoniza politicile economice, sociale, ecologice și culturale, stabilite la nivel local și național, pentru asigurarea echilibrului în dezvoltarea diferitelor zone.

Obiectivele de management ale ariei protejate trebuie integrate în regulamentele de urbanism generale, care stau la baza elaborării planurilor de amenajare a teritoriului, pentru a promova o acțiune comună cu autoritățile locale. Integrarea obiectivelor de management în regulamentele de urbanism este necesară nu numai pentru impunerea unei strategii coerente de dezvoltare a acestui spațiu, ci și pentru a asigura reușita aplicării Planului de management care se constituie într-o alternativă de dezvoltare socială și economică a zonei și într-un mijloc de realizare a protecției și conservării resurselor naturale și culturale ale acestui teritoriu.

Armonizarea hotărârilor Consiliilor Locale și Județene cu acțiunile promovate de administratorul ariilor naturale protejate și de autoritățile de mediu, reprezintă una din condițiile absolute necesare pentru ca Planul de management să devină operațional.

e) Promovarea dezvoltării armonioase a ecosistemelor naturale.

Pajiștile, tufărișurile, pădurile, lacurile și bălțile sunt ecosistemele ce constituie elementele dominante ale mediului rural în contextul siturilor Natura 2000. Definirea siturilor Natura 2000 se bazează pe ideea de a nu se impune o protecție strictă, care să interzică activitatea umană. Dimpotrivă, se consideră că în foarte multe situații activitățile umane de gospodărire a resurselor naturale pot continua, însăși prezența habitatelor și a speciilor din siturile Natura 2000 datorându-se într-o anumită măsură modului în care de sute de ani sunt gospodărite durabil pădurile, pășunile sau

fânețele. În acest scop este necesară asigurarea gestionării durabile a pășunilor și fânețelor, prin stabilirea de măsuri eficiente de administrare, îngrijire, exploatare rațională și regenerare.

Obiectivul principal al managementului acestei arii protejate este menținerea statutului favorabil de conservare sau aducerea la starea de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor pentru care au fost declarate siturile, printr-o gospodărire a habitatelor protejate dar și a habitatelor speciilor protejate care să țină cont de cerințele lor ecologice. Valorile naturale ale celor două situri cu ariile naturale protejate incluse, a căror conservare este asigurată prin managementul acestuia, sunt nu doar speciile de plante, insecte și amfibieni, ci și habitatele acestora. Astfel, măsurile stabilite prin intermediul acestui plan pentru păstrarea valorilor naturale amintite vizează: managementul biodiversității, managementul resurselor naturale, acțiuni de informare, conștientizare, educație ecologică, administrare -management efectiv, monitorizare și evaluare periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării Planului de acțiune.

f) Încurajarea ecoturismului cu respectarea echilibrelor locale.

Siturile Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș se constituie într-un spațiu cu un real potențial turistic dat în principal de valorile naturale dar și de cele culturale. Distanța mică față de centrele urbane, în special în sectorul nordic, dezvoltarea redusă a infrastructurii de până acum și acoperirea redusă a căilor de comunicație au determinat o dezvoltare relativ înceată, neuniformă și neconvingătoare a acestei ramuri economice în zonă. Planul de management al acestor arii protejate nu dorește să impună un plan de acțiune pentru dezvoltarea turismului, ci doar să propună alternative de dezvoltare echilibrată a acestui spațiu. Aceasta deoarece definirea siturilor Natura 2000 s-a bazat pe ideea de a nu se impune o protecție strictă, care să interzică activitatea umană ci dimpotrivă, s-a considerat că în foarte multe situații activitățile umane de gospodărire a resurselor naturale pot continua. Însăși prezența speciilor și habitatelor de importanță comunitară se datorează într-o mare măsură modului în care de sute de ani sunt gospodărite durabil habitatele pe care le ocupă. În acest scop este necesară asigurarea gestionării durabile a tuturor tipurilor de ecosisteme prin stabilirea de măsuri eficiente de administrare, îngrijire, exploatare rațională și regenerare.

g) Susținerea informării populației, a dezvoltării culturale și a educației continue.

Dezvoltarea culturală, promovarea educației și a informării populației reprezintă modalități de dezvoltare a unor spații pe termen lung în condițiile în care resursele umane formate nu se îndreaptă spre alte direcții. Sectorul educațional și cel cultural este bine reprezentat în zona ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș și în proximitatea acestora prin prezența unor instituții educaționale medii și superioare cu tradiție care să promoveze modele culturale și educaționale specifice.

h) Principiul respectării autonomiei locale.

Autonomia locală este numai administrativă și financiară și privește organizarea, funcționarea, competențele și atribuțiile autorității administrației publice locale, precum și gestionarea resurselor care aparțin comunei. Autonomia locală poate reprezenta un instrument de promovare a acțiunilor ce țin de competența acestora în teritoriu fără a fi nevoie de aprobare la niveluri superioare.

Importanța pe care o au autoritățile administrațiilor publice locale pentru aria protejată este dată de faptul că deciziile de la acest nivel au proiecție directă în mediu. Planul de management ia în calcul autonomia locală, chiar dacă a fost promovat de foruri superioare ierarhic acestora. Administratorul siturilor Natura 2000 se va implica în problemele comunităților locale doar dacă, prin deciziile luate, va fi încălcat Regulamentul de funcționare al ariilor naturale protejate, care va fi anexat Planului de management.

i) Principiul precauției și transparenței în luarea deciziei.

Orice acțiune sau decizie, indiferent de caracterul ei trebuie să fie analizată din punct de vedere al beneficiilor și costurilor pe care aceasta le presupune, dar și din prisma efectelor negative asupra mediului și asupra colectivităților locale. Beneficiile pe termen scurt nu trebuie să reprezinte criteriul predominant de adoptare a deciziilor.

Precauția este un instrument de mediu foarte util pentru evitarea apariției unor areale cu disfuncționalități. Aceasta nu impune excluderea activităților economice dintr-un spațiu, ci includerea în faza de investiție a aspectelor ce privesc impactul asupra mediului. Evaluarea impactului asupra mediului realizată în această etapă trebuie să reprezinte un ghid de desfășurare a activităților, beneficiarul investiției fiind obligat să îl respecte conform legislației de mediu în vigoare.

Principiul precauției trebuie să stea la baza tuturor deciziilor care privesc în mod direct sau indirect zona Siturilor Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș pentru împiedicarea creșterii suprafețelor degradate, a căror refacere implică costuri semnificative care nu pot fi suportate de comunitățile locale. Unde există amenințarea unei reduceri semnificative sau a pierderii diversității biologice, lipsa certitudinii științifice totale nu trebuie folosită ca motiv pentru amânarea măsurilor de evitare sau de reducere a acestui pericol. Se impune o transparență ridicată în luarea deciziilor, situațiile conflictuale fiind astfel evitate.

j) Principiul conservării diversității biologice.

Diversitatea biologică are o importanță deosebită dată de valoarea ei ecologică, genetică, socială, economică, științifică, educațională, culturală, recreativă și estetică. Diversitatea biologică prezintă o importanță deosebită pentru evoluția și pentru conservarea ecosistemelor și speciilor. Cerința fundamentală pentru conservarea diversității biologice este conservarea in situ a

ecosistemelor și habitatelor naturale și menținerea și refacerea populațiilor viabile ale speciilor în mediul lor natural. Un număr semnificativ de comunități locale depind de resursele biologice pe care se bazează modurile de viață tradiționale, fiind recomandabilă promovarea continuității acestora, fără a se neglija utilizarea inovațiilor privind conservarea diversității biologice și utilizarea durabilă a elementelor sale. Utilizarea durabilă a resurselor mediului natural este necesară întrucât pentru refacerea sistemelor naturale degradate sunt necesare investiții substanțiale pe care majoritatea comunităților umane nu le pot suporta. Animalele și plantele sălbatice, în nenumăratele lor forme, sunt o componentă de neînlocuit a sistemelor naturale.

Protecția și conservarea habitatelor, a speciilor de plante și animale sălbatice este reglementată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, prin care se preiau conceptele și instrumentele comunitare de acțiune promovate în Directiva Consiliului Uniunii Europene 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice, amendată de Directivele 97/62/CE și 2006/105/CE.

Pentru creșterea eficienței acțiunilor de protecție a habitatelor și a speciilor din zona Siturilor Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș se propun o serie de măsuri, cum ar fi: ameliorarea condițiilor de habitat; gestiunea și protecția elementelor valorificabile în economie; informarea publicului asupra importanței acestui spațiu; o mai bună cunoaștere a politicilor organismelor decizionale aflate pe nivele ierarhice superioare și a obiectivelor lor; identificarea conflictelor dintre utilizatorii de resurse și mediul natural.

Planul de management stabilește un cadru de acțiune în scopul conservării diversității biologice și în special a habitatelor și speciilor de plante și animale pentru care au fost declarate ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș. De asemenea, prin obiectivele și măsurile formulate în cadrul acestuia, Planul de management asigură premisele protecției și conservării tuturor obiectivelor pentru care au fost desemnate cele 26 de arii naturale protejate din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.

k) Principiul integrării și informării populației în acțiunile desfășurate.

Atitudinea populației față de ariile naturale protejate se reflectă în suspiciunea cu care este privită orice schimbare de proporții, mai ales datorită lipsei de informații și a dificultăților economice cu care se confruntă. Din acest motiv, în Planul de management vor exista acțiuni pentru integrarea populației locale în acțiunile promovate prin Planul de management și pentru crearea unei atitudini cooperante a acesteia. Acțiunile se referă în special la promovarea beneficiilor care pot rezulta din noul regim de gestionare a zonei. Comunitățile locale trebuie informate cu privire la modalitățile de compensare a acțiunilor de conservare ce le pot aduce prejudicii de natură materială prin această formă de gestionare a teritoriului.

l) Principiul ameliorării și refacerii ecosistemelor și peisajelor degradate.

Numeroase dezechilibre provin azi din privilegiul unilateral acordat pe termen scurt colectivităților umane ori agenților economici în vederea exploatării iraționale a resurselor. Se impune astfel realizarea și aplicarea unui set de politici și strategii care să urmărească protecția și conservarea mediului natural. Acordarea unor privilegii nejustificate activităților umane și exploatarea abuzivă a mediilor naturale au condus la degradarea unor suprafețe extinse, unele dintre acestea intrând în categoria zonelor neproductive. Reintegrarea acestora în circuitul economic solicită costuri semnificative pe care colectivitățile umane la nivel local nu le pot suporta. În scopul evitării extinderii zonelor degradate și a reabilitării ecosistemelor și peisajelor se urmărește: aplicarea prevederilor legislative existente, restructurarea și reabilitarea ecosistemelor și peisajelor degradate, conștientizarea populației asupra necesității reducerii suprafeței ocupate de ecosistemele și peisajele degradate.

Acțiunile de restabilire a condițiilor inițiale sunt legate de dimensiunile pe care le au factorii perturbatori din aceste spații. În funcție de aceasta se pot delimita acțiuni de: restructurare, pentru restabilirea structurilor afectate de diferiți factori perturbatori și de reabilitare, care au drept scop restabilirea funcțiilor acestor spații pentru a le mări importanța socială și economică.

m) Principiul corelării acțiunilor cu situația reală și aplicarea de măsuri de către organismele competente.

În fiecare comunitate umană apar disfuncționalități impuse de gestionarea necorespunzătoare a resurselor mediului natural, de riscuri naturale sau tehnogene, de creșterea sau modificarea nevoilor unei comunități umane impuse de apariția unor noi activități. Rezolvarea acestor probleme nu trebuie realizată întâmplător și izolat, ci prin implicarea unor organisme abilitate, pentru a se evita complicarea situației.

Deciziile și acțiunile trebuie să fie în legătură cu specificul problemei, cu caracteristicile mediului social și natural, cu disponibilitățile financiare, cu impactul prognozat al acțiunii. Aplicarea unor măsuri teoretice pentru rezolvarea unor probleme cu care se confruntă comunitățile umane locale poate avea efecte nedorite cu reflectare în plan natural, social și economic. De exemplu, pentru rezolvarea problemelor determinate de riscurile naturale este necesară intervenția rapidă a autorităților locale sau județene pentru minimizarea pierderilor materiale și umane - echipaje ale autorităților locale, ale poliției, pompierilor, salvării, și altele asemenea funcție de dimensiunile efectelor riscului natural.

Planul de management reprezintă documentul oficial al unui proces continuu care în timp face posibilă realizarea unui management eficient, productiv și adaptabil al celor două situri Natura 2000.

Sarcinile uzuale în managementul ariilor protejate sunt:

- i. Aplicarea legislației;
- ii. Protecția și monitorizarea speciilor și habitatelor;
- iii. Cercetare și monitorizare științifică;
- iv. Cooperare cu instituții de profil, la nivel național și local;
- v. Colaborarea cu comunitățile locale;
- vi. Colaborarea cu organizațiile guvernamentale și cu alți factori interesați;
- vii. Promovarea participării în procesul decizional a tuturor factorilor interesați;
- viii. Informare, conștientizare și educație ecologică în rândul comunităților locale și a vizitatorilor;
- ix. Asigurarea folosirii durabile a resurselor;
- x. Promovarea și susținerea dezvoltării comunitare durabile;
- xi. Managementul turismului și al vizitatorilor;
- xii. Managementul personalului, a bugetului și a resurselor;

1.1.2. Scopul Planului de Management

Scopul prezentului document este:

- a) Menținerea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș, în contextul dezvoltării durabile a comunităților locale ce se găsesc pe teritoriul sitului;
- b) Menținerea stării de conservare favorabilă a speciilor pentru care a fost declarat ROSPA0098 Piemontul Făgăraș în contextul dezvoltării durabile a comunităților locale ce se găsesc pe teritoriul sitului;
- c) Menținerea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor pentru care au fost declarate siturile Natura 2000 ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest și ROSCI0352 Perșani;
- d) Menținerea elementelor de interes conservativ prezente pe teritoriul următoarelor arii naturale protejate de interes național: Golul alpin Moldoveanu – Capra, Peștera de la Piscul Negru, Lacul Iezer, Lacul Zârna, Lacul Jgheburoasa, Lacul Hârtop I, Lacul Hârtop II, Lacul Hârtop V, Lacul Valea Rea, Lacul Buda, Lacurile Izvorul – Mușeteică, Lacul Scărișoara Galbenă, Lacul Galbena IV, Lacul Mânăstirii, Valea Vâlsanului, Golul alpin Valea Rea-Zârna, Avenul Piciorul Boului, Valea Bâlii, Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu – Suru, Calcarele eocene de la Turnu Roșu – Porcești și Lacul Tătarilor.

1.1.3. Temele de bază ale Planului de management:

- a) Tema 1. Conservarea și managementul biodiversității - al speciilor și habitatelor de interes conservativ;
- b) Tema 2. Inventarierea/evaluarea detaliată și monitorizarea biodiversității;

- c) Tema 3. Administrarea și managementul efectiv al Sitului Natura 2000 și asigurarea resurselor necesare durabilității managementului;
- d) Tema 4. Comunicare, educație ecologică și conștientizarea publicului;
- e) Tema 5. Utilizarea durabilă a resurselor naturale;
- f) Tema 6. Turismul durabil - prin intermediul valorilor naturale și culturale.

1.1.4. Obiectivele generale ale Planului de management:

- a) Obiectiv general 1: Asigurarea conservării speciilor și habitatelor pentru care au fost declarate ariile naturale protejate, în sensul menținerii stării de conservare favorabilă a acestora.
- b) Obiectiv general 2: Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele pentru care au fost declarate siturile - inclusiv starea de conservare a acestora - cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului.
- c) Obiectiv general 3: Asigurarea managementului eficient al siturilor cu scopul menținerii stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes conservativ.
- d) Obiectiv general 4: Creșterea nivelului de conștientizare - îmbunătățirea cunoștințelor, schimbarea atitudinii și comportamentului - pentru grupurile interesate care au impact asupra conservării biodiversității.
- e) Obiectiv general 5: Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale în zonele desemnate acestor activități și reducerea celor nedurabile.
- f) Obiectiv general 6: Crearea de oportunități pentru desfășurarea unui turism durabil - prin intermediul valorilor naturale și culturale - cu scopul limitării impactului asupra mediului.

După avizările necesare conform legislației în vigoare acest Plan de Management devine document oficial al cu rol de reglementare pentru administratorul sitului, precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri și alte bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul și în vecinătatea sitului.

Planul de management al unei arii naturale protejate este, în conformitate cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, documentul care descrie și evaluează situația prezentă a ariei naturale protejate, definește obiectivele, precizează acțiunile de conservare necesare și reglementează activitățile care se pot desfășura pe teritoriul ariilor, în conformitate cu obiectivele de management.

În urma parcurgerii procedurilor de avizare conform legislației în vigoare, Planul de management devine un document oficial cu rol de reglementare, ce va sta la baza activității structurii de administrare a siturilor Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, dar și persoanelor fizice și juridice care dețin sau administrează terenuri sau alte

bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul sau vecinătatea celor două arii naturale protejate.

În conformitate cu principiile moderne ale conservării naturii, Planul de management trebuie să integreze interesele de conservare a biodiversității, cu cele de dezvoltare socio-economică ale comunităților locale din perimetrul și vecinătatea celor două situri Natura 2000, ținând cont totodată de trăsăturile tradiționale, culturale și spirituale specifice zonei. În lipsa unei coordonări a activităților care se desfășoară în perimetrul celor două situri Natura 2000, cu acțiunile de conservare, se poate ajunge la o eficiență redusă a acestora din urmă și la pierderi semnificative din punct de vedere al biodiversității și al altor valori din zonă.

În faza de elaborare a Planului de management s-a avut în vedere faptul că, în faza de implementare, managementul apelor și a lucrărilor hidrotehnice din perimetrul siturilor Natura 2000 Munții Făgăraș și Piemontul Făgăraș este asigurat de către Administrația Națională "Apele Române" prin Administrațiile Bazinale de Apă Olt și Argeș-Vedea și Sistemele de Gospodărire a Apelor Argeș, Brașov, Sibiu și Vâlcea, cu scopul de a asigura sănătatea și siguranța populației, din considerente de interes/utilitate publică, inclusiv de ordin social sau economic.

Acest plan de management a fost elaborat în vederea unei planificări integrate a acțiunilor ce trebuie întreprinse în vederea îndeplinirii obiectivului major al rețelei Natura 2000, din care fac parte SCI Munții Făgăraș și SPA Piemontul Făgăraș și ariile protejate incluse în acestea, respectiv conservarea biodiversității, a speciilor și habitatelor de interes comunitar pentru care au fost declarate acestea, a menținerii integrității lor, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.

Pentru elaborarea Planului de management a fost necesară desfășurarea unui proces transparent și participativ, la care au fost invitați să participe toți factorii interesați din zonă, și mai ales reprezentanții comunităților locale, la grupuri de lucru pe diferite teme.

1.2. Descrierea ariilor naturale protejate

Prezentul plan de management cuprinde suprafața integrată a ROSCI0122 Munții Făgăraș, ROSPA0098 și ariile naturale protejate incluse în acestea, conform Anexei nr.1 Harta localizării ariilor naturale protejate.

Ariile naturale protejate incluse sau suprapuse parțial în suprafața acoperită de ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, conform Anexei nr.2 - Harta suprapunerilor ariilor naturale protejate, cu o suprafața integrată de 243.667 ha sunt următoarele:

Ariile naturale protejate incluse sau suprapuse parțial cu ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

Tabelul nr.1

Nr. crt.	Denumire	Cod	Tip	Categorie	Suprafață conform actelor de desemnare -ha	Suprafață conform vectorilor postați pe site-ul web al MMAP -ha	Suprafață inclusă în ROSCI0122 și ROSPA0098 - ha
1.	ROSCI0122 Munții Făgăraș	ROSCI0122	Sit Natura 2000	Sit de importanță comunitară	198.618	198.951	198.951
2.	ROSPA0098 Piemontul Făgăraș	ROSPA0098	Sit Natura 2000	Arie de protecție specială avifaunistică	71.256	71.256,3	71.256,3
3.	ROSCI0352 Perșani	ROSCI0352	Sit Natura 2000	Sit de importanță comunitară	2.261	2.260,76	757,6
4.	ROSCI0112 Mlaca Tătarilor	ROSCI0112	Sit Natura 2000	Sit de importanță comunitară	4	3,76	3,76
5.	ROSCI0304 Hârțibaciu Sud-vest	ROSCI0304	Sit Natura 2000	Sit de importanță comunitară	22.726	22.726,1	96,8
6.	Lacul Tătarilor	IV.46	Rezervație naturală	zonă umedă	6	3,76	3,76
7.	Peștera de la Piscul Negru	2.106.	rezervație	speologică	0,5	42,8	42,8

			naturală				
8.	Lacul Iezer	2.113.	rezervație naturală	zonă umedă	0,6	1,09	1,09
9.	Lacul Zârna	2.114.	monument al naturii	zonă umedă	0,5	0,79	0,79
10.	Lacul Jgheburoasa	2.115.	monument al naturii	zonă umedă	2	1,79	1,79
11.	Lacul Hârtop I	2.116.	monument al naturii	zonă umedă	1,03	0,89	0,89
12.	Lacul Hârtop II	2.117.	monument al naturii	zonă umedă	0,35	1,19	1,19
13.	Lacul Hârtop V	2.118.	monument al naturii	zonă umedă	1	3,84	3,84
14.	Lacul Valea Rea	2.120.	monument al naturii	zonă umedă	0,5	1,26	1,26
15.	Lacul Mânăstirii	2.119.	monument al naturii	zonă umedă	0,6	1,05	1,05
16.	Lacul Buda	2.121.	monument al naturii	zonă umedă	0,4	1,47	1,47
17.	Lacurile Izvorul - Mușeteică	2.122.	monument al naturii	zonă umedă	0,3	0,61	0,61

18.	Lacul Scărișoara Galbena	2.123.	monument al naturii	zonă umedă	2	1,92	1,92
19.	Lacul Galbena IV	2.124	monument al naturii	zonă umedă	0,2	0,78	0,78
20.	Valea Vâlsanului	2.125.	rezervație naturală	mixtă	10.000	11.884,7	11.523,4
21.	Golul alpin Valea Rea-Zârna	cod IV.2	rezervație naturală	mixtă	6.480	7.339,41	7.339,41
22.	Valea Bâlii	2.701.	Rezervație naturală	mixtă	180	506,57	506,57
23.	Golul alpin Moldoveanu – Capra	2.105.	Rezervație naturală	mixtă	5.000	4.068	4.068
24.	Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu - Suru	2.709	Rezervație naturală	mixtă	6.989,2	4.845,02	4.845,02
25.	Calcarele eocene de la Turnu Roșu - Porcești	2.696.	Rezervație naturală	paleontologică	60	60	16,17
26.	Avenul Piciorul Boului	2.784	monument al naturii	speologică	0,1	1,01	1,01

1.2.1. ROSCI0122 Munții Făgăraș

Situl Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș, în suprafață de 198.618 ha, reprezintă unul dintre cele mai mari situri de importanță comunitară la nivel național, fiind situat în zona centrală a țării, în raza administrativă a județelor Sibiu, Brașov, Vâlcea și Argeș. Punctul geometric central al sitului are coordonatele 477.753 longitudine E și 451.796 latitudine N, iar accesul în sit se poate face de pe Valea Oltului, culoarul Rucăr-Bran, respectiv din Subcarpații Getici.

ROSCI0122 Munții Făgăraș include cel mai înalt și mai sălbatic sector al Carpaților românești, cu una dintre cele mai mari extensii ale reliefului glaciatic și periglaciatic, cu o vastă suită de unități peisagistice unice, cu condiții ecologice specifice ca urmare a diversității geologice, pedologice și climatice reflectate în biodiversitatea foarte ridicată a acestei zone.

În acest masiv muntos al Carpaților Meridionali, se află fragmente reprezentative de păduri naturale virgine și cvasivirgine, astăzi practic dispărute din Europa, habitate ce polarizează o diversitate biologică terestră deosebită, constituind o avuție națională inestimabilă. Situl este deosebit de important și prin faptul că include habitate naturale ce găzduiesc specii de plante și animale sălbatice periclitare, vulnerabile, endemice și rare, specii de plante și animale sălbatice aflate sub regim special de protecție, precum și specii cu o valoare științifică și ecologică deosebită.

ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost desemnat în vederea conservării a 27 de habitate de interes comunitar, dintre care 5 prioritare, precum și a unui număr de 33 de specii de plante și animale de interes comunitar. Ponderea suprafeței cumulate estimate a acestor habitate reprezintă 88,8% din suprafața totală a sitului. În formularul standard al sitului mai sunt listate 326 de specii de floră și faună importante din punct de vedere protectiv sau conservativ, dintre care 16 specii de mamifere, 86 de păsări, 10 de amfibieni, 7 de reptile, 3 de pești, 3 de nevertebrate și 201 de plante, conform Formularului standard al sitului.

ROSCI0122 Munții Făgăraș include de asemenea în perimetrul său 21 arii naturale protejate de interes național și se suprapune parțial, în sectorul nordic cu alte trei situri Natura 2000: ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, ROSCI0352 Perșani și ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, vezi Anexa nr.2 – Harta suprapunerilor ariilor naturale protejate.

Unitățile administrativ-teritoriale în care este localizat ROSCI0122 Munții Făgăraș și suprafețele acestora cuprinse în sit, în procente, sunt următoarele:

- Județul Argeș: Albeștii de Muscel <1%, Arefu 89%, Berevoești <1%, Brăduleț 7%, Lerești 38%, Nucșoara 85%, Rucăr 54%, Sălătrucu 62%, Valea Mare Pravăț 4%;
- Județul Vâlcea: Boișoara 33%, Căineni 45%, Perișani 47%, Titești <1%;
- Județul Brașov: Drăguș 42%, Hârseni 58%, Lisa 56%, Recea 48%, Sâmbăta de Sus 50%, Ucea 40%, Viștea 30%, Zărnești 17%, Șinca 35%, Șinca Nouă 5%;

- Județul Sibiu: Arpașu de Jos 36%, Avrig 25%, Boița <1%, Cârțișoara 64%, Porumbacu de Jos 42%, Racovița 24%, Turnu Roșu 51%.

1.2.2. Aria specială de protecție avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

ROSPA0098 Piemontul Făgăraș cu o suprafață de 71.256 ha, se întinde pe teritoriile administrative ale județelor Sibiu și Brașov, în extremitatea sudică a Depresiunii Transilvaniei. Punctul geometric central al sitului are coordonatele 474.556 longitudine E și 463.741,885 latitudineN, iar accesul în sit se poate face de pe Valea Oltului sectorul Racovița-Șercaia-Șinca, respectiv de pe valea Șinca, în partea estică a sitului.

Aria naturală protejată a fost desemnată în baza următoarelor criterii IBA:

- C1 – efective importante pe plan global – cristelul de câmp - *Crex crex*;
- C6 – populații importante din specii amenințate la nivelul Uniunii Europene - 11 specii – barză albă - *Ciconia ciconia*, barză neagră - *Ciconia nigra*, acvilă țipătoare mică - *Aquila pomarina*, viespar - *Pernis apivorus*, cristelul de câmp - *Crex crex*, huhurez mare - *Strix uralensis*, ghionoaie sură - *Picus canus*, ciocănitoare cu spate alb - *Dendrocopos leucotos*, ciocârlie de pădure - *Lullula arborea*, muscar gulerat - *Ficedula albicollis*, muscar mic - *Ficedula parva*.

Pădurile de fag din Munții Făgăraș cu întinsa zonă deschisă semi-naturală de la poalele munților oferă o combinație de habitate ideale pentru multe specii de păsări. Pădurile adăpostesc efective semnificative din două specii de ciocănitori, huhurez mare, două specii de muscari. Aici cuibăresc și speciile de răpitoare și barza neagră care își caută hrana pe zonele deschise de la poalele munților, la fel ca barza albă. Fânețele, pășunile și terenurile agricole de aici găzduiesc o populație semnificativă de ciocârlie de pădure și de cristel de câmp.

SPA Piemontul Făgăraș a fost declarat pentru conservarea unui număr de 25 de specii de păsări sălbatice listate în Anexa 1 a Directivei Păsări.

În conformitate cu anexa I la HG nr. 971/2011 pentru modificarea și completarea HG nr. 1284/2007, unitățile administrativ-teritoriale în care este localizat SPA Piemontul Făgăraș și suprafețele acestor unități administrativ-teritoriale cuprinse în sit sunt următoarele:

Județul Argeș: Arefu <1%; Județul Brașov: Drăguș - 51%, Hârseni - 39%, Lisa - 60%, Recea - 43%, Sâmbăta de Sus - 41%, Ucea - 18%, Victoria - 45%, Viștea - 21%, Șinca - 52%, Șinca Nouă - 21%. Județul Sibiu: Arpașu de Jos - 51%, Avrig - 27%, Cârța - <1%, Cârțișoara - 72%, Porumbacu de Jos - 65%, Racovița - 58%, Turnu Roșu - 12%;

ROSPA0098 Piemontul Făgăraș include situl de importanță comunitară Mlaca Tătarilor, 4 arii naturale protejate de interes național: rezervațiile naturale Calcarele eocene de la Turnu Roșu, Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu – Suru, Lacul Tătarilor și Codrii seculari de la Șinca.

1.2.3. Situl de Importanță Comunitară ROSCI0352 Perșani

ROSCI0352 Perșani a fost declarat prin Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Situl are o suprafață totală de 2261 ha și este amplasat în sud-estul Transilvaniei, în sectorul sudic al Munților Perșani, fiind alcătuit din trei trupuri având coordonate centrale Stereo 70: trupul nord-estic - 522.126 longitudine E și 472.676 latid. N.; trupul vestic - longitudine E 517.112 470.877 latid. N.; trupul sudic - longitudine E 517.989 și 468.108 latitudine N. Sub aspect administrativ ROSCI0352 Perșani este situat în județul Brașov, în raza administrativă a comunelor Șinca Veche, Șinca Nouă și Dumbrăvița. Situl se suprapune pe o suprafață de 757,6 ha în sectorul dintre Șinca Veche și Șinca Nouă cu ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.

Situl a fost desemnat pentru conservarea următoarelor specii de interes comunitar: *Canis lupus*, *Lynx lynx*, *Ursus arctos* și *Lucanus cervus*, reprezentând un culoar ecologic pentru carnivorele mari dintre ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSCI0137 Pădurea Bogății. Sit important desemnat pentru habitatele forestiere 9130 - Asperulo-Fagetum beech forests și 91Y0 - Dacian oak & hornbeam forests. De importanță ridicată și pentru *Lutra lutra*, și speciile de amfibieni *Bombina sp.* și *Triturus sp.*

1.2.4. Situl de Importanță Comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor

ROSCI0112 Mlaca Tătarilor a fost declarat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387/2011 care modifică și completează Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Mlaca Tătarilor - coordonate centrale 472.891 longitudine E și 468.464 latid. N - are o suprafață de 3,3 ha și se află la aproximativ 3 km sud-est de localitatea Arpașu de Sus, comuna Arpașu de Jos, județul Sibiu, pe o terasă înălțată pe dreapta râului Arpașu Mare. Este, de fapt, o turbărie cu toponimul Mlacă în apropierea căreia spre sud-est se mai află una asemănătoare. Situl este inclus în perimetrul SPA Piemontul Făgăraș, precum și în Rezervația Naturală de interes național *Lacul Tătarilor* cu o suprafață de 6 ha, listată cu codul IV.46 în H.G. 2151/2004.

ROSCI0112 Mlaca Tătarilor este o mlaștină activă de tip mezo-oligotrof, cu un bogat sediment de turbă și o suprafață de 4 ha. Situl est situat în sudul Depresiunii Transilvaniei, la altitudinea de 540 m pe o terasă din dreapta râului Arpașu Mare de care este legat printr-un canal de drenaj. Mlaștina este alimentată atât din surplusul de apă care se scurge prin canalul de drenaj din sfagnete, cât și din izvoarele proprii. Grosimea stratului de turbă variază între 9 și 16 m, iar depozitul de turbă total comensurat este de circa 180.000 m³. La baza zăcământului de turbă se află o pungă de apă pe un strat de mâl nisipos.

Aria se caracterizează prin prezența habitatului de interes comunitar Comunități depresionare din *Rhynchosporion* pe substraturi turboase. În tinov au fost identificate 127 de specii de plante precum: mușchi de turbă - *Shagnum* sp, mesteacăn pufos - *Betula pubescensi*, arin negru - *Alnus glutinosa*, roua cerului - *Drosera rotundifolia* piciorul cocoșului - *Ranunculus flammula*.

În cadrul ariei protejate sunt prezente două specii de herpetofaună de interes comunitar: tritonul cu creastă - *Triturus cristatus* și broasca țestoasă de apă - *Emis orbicularis*, dar și alte specii precum: brotăcelul - *Hyla arborea* și broasca roșie de munte - *Rana temporaria*. Situl reprezintă cea mai veche și mai completa arhivă pentru studiile paleoecologice din România, pentru ultimii 15000 de ani.

Conform formularului standard situl a fost declarat pentru conservarea următoarelor habitate și specii:

- un habitat de interes comunitar: 7150 Comunități depresionare din *Rhynchosporion* pe substraturi turboase
- 2 specii de amfibieni și reptile: *Emys orbicularis* și *Triturus cristatus*.

1.2.5. Situl de Importanță Comunitară ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest

ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest este localizat în Podisul Hârtibaciului, din Depresiunea Transilvaniei, în partea sud-estică a podișului Târnavelor, iar partea de sud a sitului se continuă până în apropierea Munților Făgărașului. În partea de sud-vest situl traversează Raul Olt, în apropierea confluenței cu râul Cibin și se extinde înspre masivul Făgăraș, până la valea Strâmba.

Situl a fost declarat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387/2011 care modifică și completează Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest are coordonate centrale Stereo 70: 447.237 longitudine E și 473.410 latitudine N. iar sub aspect administrativ este situat în județul Sibiu, în raza comunelor Marpod, Chirpar, Nocrich, Cârța, Arpașu de Jos, Porumbacu de Jos, Roșia, Șelimbăr, Tâlmăciu, Boița, Turnu Roșu și a orașului Avrig.

Situl a fost desemnat pentru conservarea următoarelor habitate de interes comunitar: 9110 Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum, 9130 Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum, 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum, 91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen, 91V0 Păduri dacice de fag Symphyto-Fagion, 91I0 * Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp. Și a unor specii enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE: *Canis lupus*, *Ursus arctos*, *Lutra lutra*, *Barbastella barbastellus*, *Myotis blythii*, *Myotis myotis*, *Myotis bechsteini*, *Rhinolophus*

hipposideros, Rhinolophus ferrumequinum, Triturus cristatus, Bombina bombina, Bombina variegata, Triturus vulgaris ampelensis, Emys orbicularis, Lucanus cervus.

ROSCI0304 Hârtibaciu Sud-Vest se suprapune cu ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, în sectorul vestic al ariei avifaunistice, pe o suprafață de 96,8 ha.

1.2.6. Rezervația naturală Lacul Tătarilor

Aria naturală protejată este situată în sectorul sudic al Depresiunii Făgăraș, în cadrul Piemontului Făgăraș, în Județul Sibiu, pe teritoriul administrativ al comunei Arpașu de Jos, având coordonate centrale Stereo 70: 472.932 longitudine E și 468.504 latitudine N.

Rezervația naturală a fost declarată prin HG. 2151 din 30 noiembrie 2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone, Poziția IV.460, prin Hotărârea Consiliului Județean Sibiu nr. 64/2004, respectiv prin Hotărârea Consiliului Local al comunei Arpașu de Jos nr. 36 din 28 iulie 2004. Aria protejată este inclusă în ROSPA0098 Piemontul Făgăraș și se suprapune cu ROSCI0112 Mlaca Tătarilor.

Aria naturală protejată o suprafață de 6 ha și se află la aproximativ 3 km sud-est de localitatea Arpașu de Sus, pe o terasă înălțată pe dreapta râului Arpașu Mare. Rezervația cuprinde o mlaștină activă de tip mezo-oligotrof, cu un bogat sediment de turbă. Mlaștina este alimentată atât din surplusul de apă care se scurge printr-un canalul de drenaj din Sfagnete, o mlaștină aflată în vecinătate, cât și din izvoarele proprii. Grosimea stratului de turbă variază între 9 și 16 m, iar depozitul de turbă total comensurat este de circa 180.000 m³. La baza zăcământului de turbă se află o pungă de apă pe un strat de mâl nisipos.

Turbăria este alimentată de mai multe izvoare proprii. Cu toate că este destul de adâncă, ea este ușor drenabilă printr-un canal care face legătura cu albia râului Arpașu Mare. De asemenea, exemplarele de mesteacăn și alte specii de plante care se află în mijlocul mlaștinii indică faptul că această turbărie se află în proces de uscare.

În tinov au fost identificate 127 de specii de plante. vegetația este tipică de turbărie. Asociația dominantă este *Sphagnetum meagellancici* cu speciile dominante *Sphagnum magellanicum* și *Eriophorum vaginatum*. Întâlnim specii de plante precum *Menyanthes trifoliata*, *Betula pubescens*, *Populus tremula*, *Rhamnus frangula*, *Eriophorum vaginatum*, *E. gracile*, *E. angustifolium*, *Bruckenthalia spiculifolia*, *Carex lasiocarpa*, *Scirpus sylvaticus*, *Peucedanum palustre*, *Epilobium palustre*, *Myosotis palustris*, *Ranunculus flammula*, *Alisma plantago-aguatica*, *Drosera rotundifolia*. Este posibil ca la marginea sfagnetului, în zona împădurită să gasim hepatica *Pallavicinia lyellii*, identificată pentru prima dată în România într-un sfagnet aflat la 500 m sud de Lacul Tătarilor.

Fauna turbării – specifică acestor areale umede – numără specii ca: *Emys orbicularis*, *Triturus cristatus*, *Hyla arborea*, aflate pe lista speciilor protejate prin legislația națională și comunitară.

1.2.7. Rezervația naturală Peștera de la Piscul Negru

Peștera de la Piscul Negru este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN - rezervație naturală de tip speologic, situată în județul Argeș, pe teritoriul administrativ al comunei Arefu, având coordonate centrale Stereo 70: 468.369 longitudine E și 451.201 latid. N.

Rezervația naturală a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, se află în sudul Munților Făgăraș, pe Pârâul lui Anghel, afluent pe dreapta al Văii Capra și are o suprafață de 0,50 hectare. Aria naturală reprezintă o cavitate geologică în abruptul Vârfului Piscul Negru - 2.248 m, străbătută de cursuri de apă, cu cascade și galerii cu diferite forme concreționare de ghirlande, coloane, pânze, cristale, stalactite și baldachine.

1.2.8. Lacul Iezer

Lacul Iezer, numit și Lacul Podul Giurgiului este o arie protejată de interes național, cu statut de monument al naturii, situată în județul Argeș, pe teritoriul administrativ al comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 475.277 longitudine E și 455.537 latitudine N. Aria naturală protejată a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.113 și este inclusă în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Moldoveanu-Capra 2.105 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aceasta a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

Aria naturală protejată este reprezentată de un lac de origine glaciară, situat în apropierea Vârfului Mircea, Munții Făgăraș, la altitudinea de 2 270 m, la obârșia Izvorului Podu Giurgiului. Lacul glaciara are o formă triunghiulară, adâncimea de 3 m și o suprafață de 0,6 ha. Lacul se scurge printr-o vale lungă și accidentată, cu numeroase cascade. Limita Rezervației naturale Lacul Iezer este trasată în jurul lacului, cuprinzând și zone de stâncării ale golului alpin.

1.2.9. Lacul Zârna

Aria naturală protejată este situată în sectorul estic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 489.350 longitudine E și 454.388 latitudine N. Aria protejată, cu statut de monument al naturii, are o suprafață de 0,50 hectare, este reprezentată un lac de origine glaciară, alimentat de apele unor izvoare și prin topirea zăpezii din nordul bazinului râului Doamnei, în zona obârșiei râului Zârna.

Aria naturală protejată a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.113 și este inclusă în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aceasta a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.10. Lacul Jghebuoasa

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul estic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 490.790 longitudine E și 452.493 latitudine N. Aria protejată are o suprafață de 2 hectare, este situată la o altitudine de 2.150 m și este reprezentată un lac de origine glaciară, alimentat de apele unor izvoare și prin topirea zăpezii din bazinul râului Zârna, afluent al Râului Doamnei, la obârșia văii Jghebuoasa.

Aria naturală este reprezentată lacul de origine glaciară atât luciul de apă cât și zona împrejmuitoare, cu maluri acoperite de vegetație alcătuită în cea mai mare parte din arbusti mici de afin negru de munte, o plantă din specia *Vaccinum myrtillus*.

Lacul Jghebuoasa a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.115 și este inclus în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria naturală protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine, poziția 3.

1.2.11. Lacul Hârtop I

Aria naturală protejată, denumită și Geamăna de Sus, are statut de monument al naturii și este situată în sectorul estic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 487.967 longitudine E și 454.263 latitudine N. Lacul Hârtop I are o suprafață de 0,30 hectare, este situată la o altitudine de 2.230 m și este reprezentată un lac de origine glaciară, alimentat de apele unor izvoare și prin topirea zăpezii din bazinul râului Leaota, afluent pe stânga al Râului Zârna. Lacul are malurile stâncoase și cu grohotiș, iar în partea de nord-vest a sa s-a format o mlaștină acoperită cu vegetație specifică.

Lacul Hârtop I a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.116 și este inclus în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a

Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.12. Lacul Hârtop II

Aria naturală protejată, denumită și Geamăna de Jus, are statut de monument al naturii și este situată în sectorul estic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 488.155 longitudine E și 454.091 latitudine N. Lacul Hârtop II are o suprafață de 0,35 hectare, este situată la o altitudine de 2.200 m. Aria Naturală protejată este reprezentată de un lac de origine glaciară, alimentat cu apă dintr-un izvor ce își are obârșia în Lacul Hârtop I. Lacul are o adâncime mică, ce variază între 0,50 și 0,70 m, iar malurile sale sunt înconjurată de o vegetație mlăștinoasă specifică zonei alpine.

Lacul Hârtop II a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.117 și este inclus în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.13. Lacul Hârtop V

Aria naturală protejată, denumită și Lacul Roșu sau Lacul dintre Scoici, are statut de monument al naturii și este situată în sectorul estic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 488.141 longitudine E și 452.830 latitudine N. Lacul Hârtop V are o suprafață de 1 hectar, este situată la o altitudine de 2.100 m. Aria Naturală protejată este reprezentată de un lac de origine glaciară, cu o adâncime de 3m, cu fundul acoperit cu pietriș și nisip și cu maluri stâncoase, acoperite din loc în loc cu jneapăn, fiind situat în bazinul pârâului Leaota, afluent pe stânga al Pârâului Doamnei.

Lacul Hârtop V a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.118 și este inclus în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.14. Lacul Valea Rea

Aria naturală protejată, denumită și Iezerul Gălășescu, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul central al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 480.053 longitudine E și 455.649 latitudine N. Din punct de vedere geografic aria protejată este situată în partea sudică a Munților Făgăraș, între Vârful Galbenele -

2.456m, Vârful Gălășescu Mare - 2.470m și Vârful Moldoveanu -2.544m, în bazinul râului Doamnei – căldarea Valea Rea, la o altitudine de 2.156 m și are o suprafață de 0,50 ha și o adâncime de 2 m. Aria naturală este reprezentată de un lac de origine glaciară alimentat de trei izvoare. La ieșirea din lac se formează albia râului Valea Rea, unul din cei doi afluenți al râului Doamnei.

Lacul Valea Rea a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.120 și este inclus în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.15. Lacul Mânăstirii

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul central al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 481.667 longitudine E și 456.473 latitudine N. Lacul Mânăstirii, cunoscut și sub denumirea de Lacul Gălășescu sau Iezerul Galbena, este un lac de origine glaciară, cu malurile stâncoase, acoperite pe alocuri cu vegetație, formată în cea mai mare parte din mușchi. Lacul este alimentata de un mic pârâu cu trei brațe. La ieșirea din acesta se formează albia Văii Rele a Gălășescului, un afluent al râului Doamnei.

Din punct de vedere geografic aria este situată în partea centrală a Munților Făgăraș - Șaua Gălășescului, în bazinul râului Doamnei – căldarea văii Gălășescu, la o altitudine de 2.168 m și se întinde pe o suprafață de 0,60 ha.

Cu o lungime de 100m, o lățime de 65m și o adâncime de 2,5 m Lacul Mânăstirii este adăpostit de către peretele stâncos al Porțiței Viștișoarei. Pe fundul acestui lac se întâlnesc atât pietre cât și nisip. Apele lacului Mânăstirii se încălzesc destul de repede, în comparație cu cele ale lacurilor din jur, aceasta fiind o caracteristică distinctă a lacului.

Lacul Mânăstirii a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.119 și este inclusă în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea - Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.16. Lacul Buda

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul central al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Arefu, având coordonate centrale Stereo 70:

474.248 longitudine E și 454.636 latitudine N. Lacul Buda este situat într-o căldare glaciară, în dreapta traseului de creastă între vârfurile Arbașul Mare și Arpașul Mic, din Munții Făgăraș.

Aria naturală protejată reprezintă un lac de orginie glaciară, de unde își are obârșia Valea Buda, care împreună cu valea Caprei, formează râul Argeș. Lacul este situat la o altitudine de 2105m și are o suprafață de 0,4 ha.

Lacul Buda a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.121 și este inclus în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Moldoveanu-Capra cod 2.105 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine, poziția 11.

1.2.17. Lacurile Izvorul – Mușeteică

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul central-sudic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Arefu, având coordonate centrale Stereo 70: 472.518 longitudine E și 452.539 latitudine N. Aria naturală protejată este situată într-o căldare glaciară între vârfurile Mușeteica -2448 m, Râios - 2441,5m, Robița -2409 m și Mesteacănului din Munții Făgăraș.

Monumentul naturii este reprezentat de un lac de orginie glaciară, de unde își are obârșia Valea Mușeteica, afluent pe dreapta a Pârâului Buda, care împreună cu valea Caprei, formează râul Argeș. Lacul este situat la o altitudine de 2273 m și are o suprafață de 0,3 ha.

Lacurile Izvorul – Mușeteică a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.122 și este inclus în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Moldoveanu-Capra cod 2.105 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.18. Lacul Scărișoara Galbenă

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul central al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 480.253 longitudine E și 453.308 latitudine N.

Lacul Scărișoara Galbenă denumit și Lacul din Valea Rea reprezintă un lac de origine glaciară, alimentat de trei izvoare, la o altitudine de 2.200 m și se întinde pe o suprafață de 2 ha cu o adâncime de 2 m. La ieșirea din lac se formează pârâul Valea Pojarna, afluent al Văii Doamnei.

Aria naturală protejată a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.123 și este inclusă în

totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea - Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.19. Lacul Galbena IV

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul central al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Nucșoara, având coordonate centrale Stereo 70: 481.019 longitudine E și 453.289 latitudine N.

Lacul Galbena IV denumit și Lacul Mănăstirii reprezintă un lac de orginie glaciară, din bazinul Pârâului Doamnei, alimentat de trei izvoare, la o altitudine de 2.188 m. Lacul se întinde pe o suprafață de 0,2 ha cu o adâncime de 1 m.

Rezervația naturală a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.124 și este inclusă în totalitate în Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea - Zârna cod IV.2 și în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Hotărârea nr. 18/1994 a Consiliului Județean Argeș care cuprinde lista zonelor protejate la nivelul județului, Anexa 11. - Lacuri alpine.

1.2.20. Rezervația naturală Valea Vâlsanului

Aria naturală este situată în sudul Munților Făgăraș și Subcarpații Getici, în lungul Văii Vâlsanului, în raza administrativă a comunelor Nucșoara, Arefu și Brăduleț, având coordonate centrale Stereo 70: 478.549 longitudine E și 439.523 latitudine N și o suprafață de 11.884 hectare conform vectorilor postați pe website-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și de 10.000 conform Legii nr. 5/2000.

Rezervația se întinde pe direcția N-S din zona de munte până în cea de deal, aceste forme de relief făcând parte din Carpații Meridionali și Subcarpații Getici. Din punct de vedere geologic, zona se caracterizează în principal prin elemente de șisturi cristaline: gnaise oculare și minerale, paragnaise, microsisturi, cuarțite. Formațiunea principală din punct de vedere petrografic aparține eocenului. Aria cuprinde o gamă largă de tipuri de sol, de la soluri neevoluate – litosoluri, la soluri litomorfe andosoluri, rendzine, soluri brune de la diferite subtipuri. Predominante sunt solurile brune de pădure.

Suprafața întregului bazin hidrografic este de 374 km pătrați, cu o lungime de 76 km și o altitudine medie de 857 m. Datorită acumulării Vâlsan, debitul râului scade până la zero, imediat aval de acesta, după care se realizează debit doar de afluenți. În sezonul estival, diminuarea de debit aval de acumulare este uneori extrem de severă.

Principala formă de vegetație o reprezintă fondul forestier cu o suprafață totală de 8355,5 ha. Etajele de vegetație sunt: etajul montan – premontan de făgete, etajul montan de amestecuri, etajul montan de molidișuri, etajul subalpin. Principalele specii sunt: fagul, molidul, bradul și, pe văi, aninul alb. Trecerea la golul alpin se face prin jnepenișuri.

Rezervația naturală a fost desemnată în special pentru conservarea speciei aspre - *Romanichtys valsanicola*, alături de care fauna specifică este reprezentată de: cerb, capră neagră, iepure, mistreț, urs, ieruncă, cocos de munte.

Rezervația naturală Valea Vâlsanului a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.125. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Decizia nr. 4/1972, Hotărârea Consiliului Județean Argeș nr. 18/1994, Hotărârea nr. 18/1998 a CJ Argeș pentru stabilirea zonelor funcționale ale rezervației și OM 90/2.02.1998.

Aria este aproape complet inclusă în ROSCI0122 Munții Făgăraș, cu care are limită comună în partea sudică. În extremitatea sudică, există, de asemenea, o limită comună cu aria învecinată ROSCI0268 Valea Vâlsanului, cu care se suprapune de-a lungul râului până la capătul acesteia. De menționat și că, în interiorul ROSCI0122 Munții Făgăraș, porțiunea terminală nord-vestică are limită comună cu rezervația naturală de tipul IV, Golul alpin Moldoveanu - Capra.

Limita nordică este dată de culmea care unește munții Coastele Mari și Scărișoara. Limita vestică urmărește cumpăna dintre ape, care separă bazinul Vâlsanului de bazinul râului Argeș, în sectorul superior, bazinul pârâului Buda. Aceasta se desfășoară pe culmile munților: Coastele Mari - 2351 m, Picuiata - 2439 m, Jepii de Sus - 2302 m, Coastele Mici - 2085 m, Țuica - 1990 m, Zănoaga - 1695 m și Scroafa - 1623 m, de unde, trecând prin poienile: Scroafa Mare, Scroafa Mică, Fântânele, Mărăcine și Toaca, ajunge la muntele Ghițu - 1622 m. De aici, continuă spre sud până deasupra izvoarelor pârâului Turburea, de unde se îndreaptă spre est, părăsind culmea principală. Limita sudică, limită comună cu ROSCI0268 Valea Vâlsanului continuă limita vestică, pe culmea secundară ce trece prin Poiana de la Stână. Ea urmărește cumpăna dintre ape, până la contactul cu albia majoră a râului Vâlsan, după care, urcă pe versantul estic, până în Vârful Strungii, trecând prin punctul La Secături. Limita estică este reprezentată de interfluviul dintre Vâlsan și Râul Doamnei, în sectorul superior, Valea Rea. Ea leagă culmile munților: Scărișoara Mare - 2495 m, Scărișoara Mică - 2472 m, Valea Lungă - 2254 m, Gruisor - 2181 m, Urdea - 2029 m, Basa - 1944 m, Lespezi - 1908 m, Clăbucet - 1578 m, Steuru - 1297 m și Strunga - 1167 m.

1.2.21. Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna

Aria naturală protejată este situată în zona central-estică a Munților Făgăraș, în bazinul Râul Doamnei, în raza administrativă a comunelor Nucșoara și Rucăr, având coordonate centrale Stereo 70: 487.007 longitudine E și 453.047 latitudine N și o suprafață de 6480 hectare.

Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea - Zârna cuprinde de la est la vest următoarele goluri alpine: Brătîla, Zârna, Leaota, Dara, Bândea, Valea Rea, Galasescu, Pojarna, ce sunt drenate de Valea Rea la vest și Valea Zârna la est, după a căror confluență se formează Valea Doamnei.

Bazinul montan al Râului Doamnei se caracterizează printr-o morfologie alpină, subalpină și montană tipică. Caracteristicile zonei alpine sunt date de predominarea treptelor hipsometrice înalte, de peste 1600m altitudine, inclusiv 4 vârfuri de peste 2500m și 18 vârfuri de peste 2400m, valori mari ale energiei reliefului de 400-600m care local, în dreptul văilor glaciare depășind 1000m, versanți foarte înalți și abrupti, valorile caracteristice ale pantelor fiind de 300-500 și peste, masivitate accentuată. Peisajul glaciar este complex: diferite tipuri de circuri - complexe, tandem, simple; capăt-de-vale și laterale văii; consecvente și subsecvente, simetrice și asimetrice, văi glaciare cu dimensiuni considerabile, cele mai numeroase lacuri glaciare și depresiuni de subsăpare glaciară din întreg Masivul Făgăraș, creste arête și hornuri, pinteni retezați, canale glaciare, roci mutonate și morene. Acestea se încadrează unor complexe de mari dimensiuni - Valea Rea, Zârna, Leaota, Pojarna, la care se adaugă complexe glaciare mai mici - Brătîla, Dara și circuri izolate.

Datorită peisajului unic, cu suprafețe de nivelare, relief glaciar și periglaciara, forme spectaculoase de relief petrografic și structural, numeroase lacuri glaciare, specii floristice și faunistice alpine reprezentative, golul alpin din bazinul Râului Doamnei a fost declarat rezervație naturală categoria IV UICN conform H.G. nr.2152 din 30.11.2004, M.O.nr.38 din 12.01.2005, Poziția IV.2, sub denumirea de Golul alpin Valea Rea – Zârna.

Vegetația se caracterizează în principal prin prezența pajiștilor montane care grupează fitocenoză mezofile situate altitudinal între 800 și 1200m. La altitudini mai mari este întâlnită vegetația de stâncării care cuprinde fitocenoză pionere saxicole care colonizează fisurile rocilor din etajul motan și alpin. Terenurile din etajul alpin acoperite cu zăpadă pe timp îndelungat sunt populate cu specii hecistotermice adaptate la o viață lentă sub presiunea stratului de zăpadă și o succesiune rapidă a fenofazelor. Vegetația pajiștilor alpine cuprinde cenotaxoni ce preferă pereții mai mult sau mai puțin stâncoși și slab până la puternic înclinați.

Ca urmare a condițiilor vitrige în punct de vedere climatic fauna rezervației este slab reprezentată. Sunt prezente specii precum marmota alpină -*Marmota marmota*, capra neagră -*Rupicapra rupicapra*, brumărița de stâncă -*Prunella collaris*, corbul -*Corvus corax*, codrosul de munte -*Pheonicurus ochruros*.

Rezervația naturală Golul alpin Valea Rea-Zârna este inclusă în totalitate în ROSCI0122 Munții Făgăraș. Are limite comune în partea nord-vestică cu Rezervația naturală Golul alpin Moldoveanu-Capra și în partea sud-vestică cu Rezervația naturală Valea Vâlsanului. De asemenea, Rezervația Golul alpin Valea Rea-Zârna include întotalitate următoarele monumente ale naturii: Lacul Mănăstirii -2.119, Lacul Valea Rea -2.120, Lacul Scărișoara Galbenă -2.123, Lacul Galbena

IV -2.124, Lacul Hârtop I -2.116, Lacul Hârtop II -2.117, Lacul Hârtop V -2.118 și Lacul Jghebuoasa -2.115, și Lacul Zârna -2.114.

1.2.22. Rezervația naturală Valea Bâlii

Aria naturală protejată Valea Bâlii este situată în Județul Sibiu, pe teritoriul administrativ al comunei Cârțișoara, pe fața nordică a crestei Munților Făgăraș în valea glaciara a Bâlii, având coordonate centrale Stereo 70: 470.273 longitudine E și 455.981 latitudine N.

Valea Bâlii este o rezervație mixtă ce cuprinde un teritoriu flancat la sud de vârfurile Vântoarea lui Buteanu -2507 m, Vârful Capra -2496 m și Vârful Paltinu Mare -2398 m, pe flancul estic Muchia Buteanu, iar pe cel vestic Piscul Bâlii. Rezervația are o suprafață de 180 ha conform Legii nr. 5/2000, incluzând și lacul glaciara Bâlea aflat la 2034 m altitudine, cu o suprafață de 46508 mp și o adâncime de 11,35 m, acesta fiind cel mai mare lac glaciara din Munții Făgăraș. Rezervația naturală Valea Bâlii, reprezintă o întindere de pajisti și creste abrupte cu grohotișuri și stâncării.

Aria naturală protejată a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.701 și este inclusă în totalitate în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. De asemenea aria protejată a fost inițial desemnată prin Jurnalul Consiliului de Miniștrii 1149/1932. Are limită comună cu Rezervația naturală Golul Alpin al Munților Făgăraș, în est și vest și Rezervația naturală Golul Alpin Modoveanu-Capra.

În această zonă sunt întâlnite specii de plante de o deosebită importanță remarcând în primul rând pe cele 22 endemisme carpatice: romanița de munte -*Achillea schurii*, omagul -*Aconitum hosteanum*, coada vulpii -*Alopecurus laguriformis*, căldarușa -*Aquilegia transsilvanica*, clopoței -*Campanula kladniana*, paiușul carpatic -*Festuca bucegiensis*. Aceștia li se adaugă o serie de rarități floristice cu o valoare peisagistică deosebită: zânișoara -*Callianthemum coriandrifolium*, vârtejul pământului -*Pedicularis oederi*, firuța -*Poa nyaradyana*, floarea de colț -*Leontopodium alpinum*, bujorul de munte -*Rhododendron kotschyi*, capul calugărului -*Leontodon pseudotaraxaci*, bulbuc de munte -*Trollius europaeus*. Vegetația este reprezentată de grupări de specii, în primul rând feriguțe -*Aspleanio-Cystopteridetum fragilis* și fitocenoze caracteristice acumularilor de zăpadă, respectiv tufișuri scunde de salcii pitice -*Salicetum herbaceae*, de piciorul cocoșului cu degetăruț -*Soldanello pusillae – Ranunculetum crenati*. Vegetația arbustivă este reprezentată de tufărișuri de jneapăn -*Pinus mugo* cu afin -*Vaccinium myrtillus* și bujori de munte cu afin. Covorul vegetal s-a redus datorită numărului mare de autovehicule și turiști ce campează în zonă sub neglijența autorităților competente și absența unor măsuri de management speciale a zonei.

Sub aspect faunistic rezervația Bâlea este săracă în specii, dintre cele existente predominând insectele, capra neagră -*Rupicapra rupicapra* se întâlnește tot mai rar, iar acvila de stâncă -*Aquila chrysaetos* a dispărut din această zonă. După construirea Transfăgărașanului și intensificarea

turismului în zonă, rezervația s-a degradat în mare măsură. Covorul vegetal s-a redus urmare numărului mare de autovehicule și de turiști ce campează în zonă.

1.2.23. Rezervația naturală Golul alpin Moldoveanu – Capra

Aria naturală protejată a fost declarată prin Legea nr. 5 din 6 martie 2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, este o arie naturală protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN, fiind rezervație naturală de tip mixt: faunistică, floristică, geologică și peisagistică. Aria naturală protejată este situată în județul Argeș, pe teritoriul administrativ al comunei Arefu și Nucșoara.

Din punct de vedere geografic rezervația este situată pe teritoriul sudic al Munților Făgăraș, gruparea montană a Carpaților Meridionali -Coordonate centrale 473.973, 452.741. Rezervația are o suprafața de 5.000 ha și este reprezentată de golul alpin ce se desfășoară între vârful Moldoveanu și Vârful Capra. Delimitarea nordică a Rezervației Naturale Golul alpin Moldoveanu-Capra este dată de Creasta Munților Făgăraș, iar cea sudică de limita superioară a vegetației forestiere.

Accesul spre Rezervație se face pe DN7C Trasfăgărașan - Curtea de Argeș - Albeștii de Argeș - Mioarele - Rotunda - Căpățânenii Ungureni - Cabana Capra.

Rezervația cuprinde cei mai înalți munți: Moldoveanu -2544 m și Negoiu -2353 m dezvoltati pe roci cristaline și caracterizați prin creste alpine, văi și circuri glaciare, suprafețe de denudație puțin extinse și etajate. Culmea principală se prezintă puternic fragmentată, cu numeroase circuri și văi glaciare, cu profil în formă de U, împodobite cu lacuri și cascade. Rocile sunt în marea lor majoritate șisturi cristaline, gnaise și paragnaise, precum și fâșii relativ înguste de amfibolite cu intercalații de calcar cristalin, adesea dolomite, care se extind în principal pe Râiosul și Buda.

Solurile prezintă o mare diversitate, fiind în corelație cu variațiile condițiilor naturale -relief, rocă, climă, vegetație, precum; soluri humico-silicaticice alpine cu vegetație de pajiști primare; soluri brune alpine cu vegetație de pajiști secundare; podzoluri humico-feriiluviale, foarte acide și oligotrofe, formate sub vegetația lemnoasă primară; brune pseudoalpine, acide, oligotrofe, înțelenite cu pajiști secundare, instalate pe teritoriul forestiere, păduri de molid; soluri humico-calcice alpine, formate pe substart calcaros.

Principalele râuri la rezervației sunt distribuite pe versantul sudic: Topologul, Argeșul, Vâlsanul și Râul Doamnei. Pe versantul nordic întâlnim: Avrigul, Porumbacul, Cârțișoara, Arpașu Mare, Uceea Mare, Viștea Mare. Din punct de vedere climatologic zona se caracterizează prin precipitații medii de 1100 mm și vânturi dominante din NV. Vegetația se caracterizează în principal prin prezența pajiștilor montane care grupează fitocenoze mezofile situate altitudinal între 800 și 1200m. La altitudini mai mari este întâlnită vegetația de stâncării care cuprinde fitocenoze pionere saxicole care colonizează fisurile rocilor din etajul motan și alpin. Terenurile din etajul alpin acoperite cu zăpadă pe timp îndelungat sunt populate cu specii hecistotermice adaptate la o

viață lentă sub presiunea stratului de zăpadă și o succesiune rapidă a fenofazelor. Vegetația pajiștilor alpine cuprinde cenotaxoni ce preferă pereții mai mult sau mai puțin stâncoși și slab până la puternic înclinați.

Ca urmare a condițiilor vitrige în punct de vedere climatic fauna rezervației este slab reprezentată. Sunt prezente specii precum mamrota alpină, capra neagră, brunărița de stâncă.

Rezervația Naturală Golul alpin Moldoveanu-Capra este inclusă în totalitate în aria naturală protejată ROSCI0122 Munții Făgăraș, iar în interiorul acesteia sunt incluse în totalitate următoarele alte rezervații naturale: Lacurile Izvorul-Mușeteică -2.122, Lacul Buda -2.121 și Lacul Iezer -2.113. O parte din limita nordică -partea centrală a Rezervației Naturale Golul alpin Moldoveanu-Capra este comuna cu limita sudică a Rezervației Naturale Golul Alpin al Munților Făgăraș între Podragu-Suru -2.709. Cele două limite ale acestor Rezervații Naturale vor trebui corelate. Partea nord-vestică a limitei Rezervației Naturale Golul alpin Moldoveanu-Capra este comuna cu limita Rezervației Valea Bălii -2.701. Cele două limite vor trebui corelate. O parte din limita sud-estică a Rezervației Naturale Golul alpin Moldoveanu-Capra este comună cu limita Rezervației Naturale Valea Vâlsanului -2.125. Limita nord-estică a Rezervației Golul alpin Moldoveanu-Capra este comună cu limita Rezervației naturale Golul alpin Valea Rea -Zârna, începând de la Vârful Viștea Mare până la începutul Culmei Scărișoara.

1.2.24. Rezervația naturală Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu – Suru

Aria naturală protejată este situată în sectorul nord, nord-estic al Munților Făgăraș, în Județele Sibiu și Brașov, pe teritoriul administrativ al Orașului Avrig și al comunelor Porumbacu de Jos, Cârțișoara, Arpașul de Jos și Ucea, având coordonate centrale -Stereo 70: 466.393 longitudine E și 455.653 latitudine

Rezervația naturală a fost declarată prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.709 și este inclusă în totalitate în situl Natura 2000 ROSCI0112 Munții Făgăraș. O parte din limita sudică de la Vârful Podragu până la Vânătoarea lui Buteanu are limită comună cu Rezervația Naturală Golul alpin Moldoveanu-Capra. O parte din limita nordică este inclusă în Aria Specială de Protecție Avifaunistă ROSPA0098 Piemontul Făgăraș. Aria naturală protejată include rezervația faunistică Arpășel – arie naturală protejată de interes județean.

Rezervația naturală Golul alpin Munții Făgăraș între Podragu și Suru este alcătuită din 2 suprafețe. Între acestea două se interpune Rezervația naturală Valea Bălii. Astfel Valea Bălii are limita estică și vestică comună cu limita Rezervației naturale Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu și Suru. Aceasta acoperă aria nordică a Munților Făgăraș, sectorul glaciatic central al masivului aflat în Carpații Meridionali. Aria protejată are o suprafață de 6.989 ha, ce cuprinde zone

cu stâncării, căldări suspendate, lacuri glaciare -Lacul Podragu, Lacul Doamnei, Lacul Avrig, Lacul Podrăgel, Lacul Călțun, morene, culmi abrupte, văii, izvoare, pășuni alpine și zone împădurite.

Rezervația naturală fost înființată în scopul protejării biodiversității și menținerii într-o stare de conservare favorabilă a florei și faunei sălbatice din nordul Munților Făgăraș.

Vegetația rezervației reflectă și ea zonarea altitudinală a feței nordice a masivului, marcată distinct de flora pajiștilor alpine și de cea a vegetației lemnoase - jneapăn, ienupăr, afin. Fauna prezentă în spațiul rezervației este, în zona crestei înalte, marcată frecvent de avifauna caracteristică întregului masiv și din care nu lipsesc speciile de șoimi, vânturel, alunar, ieruncă, forfecuța, ș.a. În această zonă urcă frecvent în timpul lunilor de vară capra neagră, cu efective notabile mai ales în căldările izolate și neparcuse de poteci turistice -Arpășel, Albota, Laita. Vulpea, ursul și lupul ating doar ocazional zona de peste 2000-2100 m, dar sunt o prezență permanentă în avalul acesteia, ca și cerbul, râsul și, în limita pădurilor, jderul, mistrețul, căpriorul.

1.2.25. Calcarele eocene de la Turnu Roșu – Porcești.

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul nord-vestic al Munților Făgăraș, în Județul Sibiu, pe teritoriul administrativ al comunei Turnu Roșu, în sud-vestul localității cu același nume, având coordonate centrale -Stereo 70: 446.568 longitudine E și 459.658 latitudine N.

Monumentul naturii a fost declarat prin Legea Nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cod 2.696, prin Hotărârea Consiliului de Miniștri 458/03.04.1954 și Hotărârea nr.12/28.09.1994 a Consiliului Județean Sibiu. Aria protejată se suprapune cu ROSCI0304 Hârtibaciu de Sud-Vest, în sectorul sudic și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș în nordul ariei naturale protejate.

Calcarele eocene de la Turnu-Roșu s-au format în urmă cu 60 de milioane de ani, în partea de S, SV a comunei Turnu Roșu, având aspectul unui petec de calcar care s-a depus la extremitatea nord-vestică a cristalinelor Munților Făgăraș. Fauna marină conținută în calcarele de la Turnu Roșu a atras atenția cercetătorilor încă de la 1850, când au fost descrise 63 de specii de rechini pe baza fosilelor existente în acest spațiu. O bogată colecție de dinți de rechini se găsește la Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu. Prin restudierea colecțiilor, s-au descris 23 de specii aparținând la 19 genuri, cum ar fi: *Notidanus*, *Galeocerdo*, *Otodus*, *Lanna*, *Sphyrina*, *Carchorocles*. De asemenea, studiile au avut în vedere și alte grupe, cum ar fi numuliții, moluștele, macrofauna, algele calcaroase, microfauna. Dintre speciile fosile identificate la Turnu-Roșu, se pot aminti: *Numulites*, foraminiferele *Nodosaria*, *Bulimina*, gasteropodele sau melcii *Velates*, *Terebellum*, *Strombus*, *Cepatia cepacea*, *Globularia patula*, *Ampullospira hybrida*, coralii *Flavia*, *Calamophyllia*, bivalvele *Ostrea*, *Spondylus*, *Pecten*, *Cardium*, *Crassa*, echinodermele *Cidaris*, *Echinolampas*,

Echinantus pellati, brachipodele *Terebratula picta* și vertebratele -oase și dinți de pești, dinți de crocodilieni, vertebre de sirenide.

Importanța mare a acestor fosile constă în posibilitatea de reconstituire a paleomediului din eocen, o mare tropicală cu ape bine aerate, care a favorizat dezvoltarea unei bogate faune marine.

1.2.26. Avenul Piciorul Boului

Aria naturală protejată, cu statut de monument al naturii, este situată în sectorul vestic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Căineni, la limita cu județul Sibiu, având coordonate centrale -Stereo 70: 452.120 longitudine E și 453.312 latitudine N.

Avenul Piciorul Boului -cod 2.784. este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a III-a IUCN -rezervație naturală de tip speologic, situată la o altitudine de 1.600 de m, în bazinul văii Cotilor, la S-V de Vârful Prislopul și la altitudine de 1600 m, la 100 m. amonte de ultima confluență, pe partea opusă confluenței, în zona de stâncărie și grohotișuri. Avenul se situează în golul alpin ce aparține Obștii Greblești – Căineni și este inclus în totalitate în ROSCI0122 Munții Făgăraș.

Aria naturală protejată, declarată prin Legea Nr.5/2000, are o suprafață de 0,10 hectare și reprezintă un aven săpat în roci solubile; cu depozite de marmură -rocă metamorfică și dolomite - rocă sedimentară.

Căi de acces: din drumul european E. 81, în dreptul localității Căineni, pe malul stâng al râului Olt, din satul Căinenii Mari, pe drumul forestier de pe Valea Satului, iar apoi pe poteca nemarcată, pe firul de vale până la Stâna din Valea Coților și de aici către Șaua Prislop.

1.3. Cadrul legal referitor la aria naturală protejată și la elaborarea planului de management

Tabel nr.2

Nr. crt.	Tip act	Număr act	An act	Denumire	Descriere act
1.	Legea	5	2000	Privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului national-Secțiunea a III a-zone protejate	Legea evidențiază zonele naturale protejate de interes national și identifică valorile de patrimoniu cultural național, care necesită instituirea de zone protejate pentru asigurarea protecției acestor valori
2.	Legea	49	2011	Pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor natural protejate, conservarea habitatelor natural, a florei și faunei salbatice.	Aprobă, completează și modifică Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007
3.	Legea	265	2006	Pentru aprobarea Ordonantei de urgenta a Guvernului nr.195/2005 privind protectia mediului	Aprobă, completează și modifică Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005
4.	Ordonanța de urgență a Guvernului	57	2007	Privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor natural, a florei și faunei salbatice	Prevederi privind desemnarea, administrarea ariilor naturale protejate inclusiv cele referitoare la planul de management scopul și categoriile de management ale ariilor naturale protejate - inclusiv ale SCI și SPA, conservarea speciilor de flora si fauna, listele speciilor de plante și animale de interes comunitar și national, lista habitatelor naturale de interes

					comunitar
5.	Ordonanța de urgență a Guvernului	195	2005	Privind protecția mediului	Prevederi ce includ și conservarea biodiversității și ariile naturale protejate
6.	Ordonanța de urgență a Guvernului	154	2008	Pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 și a Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006	Prevede modificări și completări privind speciile și habitatele de interes comunitar
7.	Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor	207	2006	Privind aprobarea conținutului Formularului Standard Natura 2000 și a manualului de completare a acestuia	Aprobă conținutul Formularului Standard Natura 2000 stabilit de Comisia Europeană prin Decizia nr. 97/266/EC, prevăzut în anexa nr. 1, și manualul de completare al formularului standard, prevăzut în anexa nr. 2
8.	Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile	1964	2007	Privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	Se referă la desemnarea primelor situri Natura 2000 din România în acord cu legislația europeană și internațională
9.	Ordinul Ministerului Mediului și Pădurilor	2387	2011	Pentru modificarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte	Se referă la desemnarea de noi SCI-uri, respectiv modificarea unor SCI existente

				integranta a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	
10.	Hătarârea de Guvern	1284	2007	Privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistica ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	Se referă la desemnarea primelor arii de protecție specială din România, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000
11.	Hotărârea de Guvern	971	2011	Pentru modificarea și completarea H.G. nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistica ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	Se referă la desemnarea de noi SPA-uri, respectiv modificarea unor SPA existente
12.	Hotărârea de Guvern	2151	2004	Privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone	Prevede declararea de noi arii naturale protejate
13.	Hotarârea de Guvern	1076	2004	Privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe	Stabilește procedura de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe
14.	Ordinul Ministerului Mediului si Dezvoltarii Durabile	117	2011	Privind aprobarea componenței Consiliului Stiintific al siturilor Natura 2000 Munții Făgăraș și Piemontul Făgăraș	Aprobă componența Consiliului Stiintific al siturilor Natura 2000 Munții Făgăraș și Piemontul Făgăraș
15.	Ordinul	1.327	2014	privind aprobarea Planului național de acțiune pentru	Reglementări pentru protecția și conservarea speciei

	Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice			conservarea acvilei țipătoare mici - <i>Aquila pomarina</i>	<i>Aquila pomarina</i>
16.	Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile	943	2011	Privind aprobarea componentei Consiliului Consultativ de Administrare a siturilor Natura 2000 Munții Făgăraș și Piemontul Făgăraș	Aprobă componenta Consiliului Consultativ de Administrare a siturilor Natura 2000 Munții Făgăraș și Piemontul Făgăraș
17.	Ordinul Ministrului Mediului și Schimbărilor Climatice	1470	2013	Privind aprobarea Metodologiei de atribuire a administrării și a custodiei ariilor naturale protejate	Aprobă Metodologia de atribuire a administrării și a custodiei ariilor naturale protejate
18.	Ordinul Ministerului Mediului	979	2009	Privind introducerea de specii alohtone, intervențiile asupra speciilor invazive, precum și reintroducerea speciilor indigene prevăzute în anexele nr. 4A și 4B la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatică, pe teritoriul național	Se referă la speciile alohtone, invazive și indigene din siturile de interes comunitar

19.	Ordinul Ministerului Mediului și Pădurilor	19	2010	Pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar	Aprobă Ghidul metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra SCI/SPA
20.	Legea	215	2008	pentru modificarea si completarea Legii vânătorii si a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006.	Reglementări în domeniul vânătorii și protecției fondului cinegetic
21.	Legea	133	2015	pentru modificarea si completarea Legii nr. 46/2008 - Codul silvic	Aduce modificări și completări la Codul silvic
22.	Legea	107	1996	Legea Apelor	Reglementează gospodărirea apelor
23.	Directiva Consiliului Europei	92/43 EC	1992	Privind conservarea habitatelor naturale și a florei si faunei sălbatice - Directiva Habitate	Sunt enumerate habitatele naturale, speciile de plante și animale de interes comunitar și sunt stabilite măsuri ce vizează menținerea sau restabilirea, într-o stare de conservare favorabilă a acestora
24.	Directiva Consiliului Uniunii Europene	79/409/EC	1979	Privind conservarea păsărilor sălbatice - Directiva Păsări	Se referă la conservarea speciilor de păsări care se găsesc în mod natural în salbaticie pe teritoriul european al statelor member UE
25.	Directiva Consiliului Uniunii Europene	105/EC	2006	De adaptare a directivelor 79/409/EEC, 92/43 EEC, 97/68/EC, 2001/80/EC, 2001/81/EC, în domeniul mediului, ca urmare a aderării României și Bulgariei	Textul se referă la modificările directivelor 79/409/EEC, 92/43 EEC, 97/68/EC, 2001/80/EC, 2001/81/EC în domeniul protecției mediului
26.	Directiva Consiliului	2009/147/EC	2009	Privind conservarea păsărilor sălbatice	Înlocuiește Directiva Păsări 79/409/EC

	Uniunii Europene				
27.	Directiva Consiliului Uniunii Europene	2000/60/CE	2000	Cadru privind apa	Reglementează gospodărirea apelor

1.4. Procesul de elaborare a Planului de management

Planul de management integrat al ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș a fost realizat conform prevederilor legale din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare. Având în vedere faptul că cele două situri fac parte din Rețeaua Natura 2000, este necesar ca cerințele Directivei Consiliului Uniunii Europene 92/43/EEC și Directivei Consiliului Uniunii Europene 2009/147/EC privind conservarea păsărilor sălbatice să fie integrate în Planul de management. Acesta reglementează și planifică acțiunile necesare pentru menținerea sau reconstrucția stării favorabile de conservare a habitatelor naturale și speciilor de floră și faună sălbatică de interes comunitar și național menționate în Formularul Standard.

În vederea elaborării Planului de management propriu-zis, au fost parcurse mai multe etape, vizând evaluarea detaliată a biodiversității, evaluarea impactului antropic asupra ariei protejate, stabilirea măsurilor de conservare și modalitățile de implicare a factorilor interesați și a comunităților locale, precum și parcurgerea procedurii de evaluare de mediu conform legislației în vigoare. În scopul evaluării detaliate a biodiversității au fost efectuate atât activități de birou, de laborator cât și de teren, efectuându-se deplasări pe teritoriul sitului în perioada Martie 2014-Iulie 2015.

Au fost culese informații relevante în vederea descrierii datelor abiotice aferente celor două situri, precum și a ecosistemelor prezente în acestea. Au fost evaluate calitativ și cantitativ habitatele și speciile de interes comunitar/prioritar pe baza cărora au fost desemnate siturile Natura 2000, înregistrându-se dacă a fost cazul și prezența altor habitate/specii de interes comunitar care nu apar listate în formularele standard. Aceste activități au permis identificarea și localizarea pe teren, precum și cartarea GIS ulterioară, în laborator, a factorilor abiotici, a tipurilor de ecosisteme, a tipurilor de habitate și a speciilor de animale de interes comunitar pentru care a fost declarat situl, a stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar, hărțile respective constituind parte integrantă a Planului de management.

Pentru evaluarea impactului antropic asupra ariilor naturale protejate s-au efectuat observații detaliate pe teren, vizând identificarea și inventarierea surselor de impact, localizarea și intensitatea manifestării acestora, precum și estimarea modului de afectare a habitatelor sau/și speciilor vizate, dar și ierarhizarea acestor surse în funcție de intensitatea lor. În scopul stabilirii măsurilor de conservare necesare pentru menținerea habitatelor și speciilor de interes comunitar din cadrul sitului au fost analizate presiunile actuale și amenințările potențiale identificate pentru fiecare tip de habitat, respectiv specie de interes comunitar existente în ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș. Măsurile de conservare sunt stabilite în mod realist, atât ca amploare a acțiunilor cât și din punct de vedere al intervalelor de timp necesare.

1.5. Istoricul revizuirilor și modificărilor Planului de management

În această etapă: nu este cazul pentru revizuirii sau modificări deoarece este primul plan de management elaborat pentru aceste situri. Pentru viitor, în cazul revizuirilor, se va folosi formatul de mai jos, în care la rubrica tip se va putea completa cu: versiune nouă, modificare, revizuire.

Tabel.nr.3

Nr.	Data	Tip	Nr.versiune	Motiv	Observații

1.6. Procedura de modificare și actualizare a Planului de management

Planul de management se aprobă de către Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice. Revizuirea Planului de Management se va face la 5 ani de la aprobarea lui. În cazul în care se impun schimbări în Planul de Management al sitului, competența aprobării acestora revine:

- a) Autorității Publice Centrale pentru Protecția Mediului, cu avizul Academiei Române - Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii, dacă se impun modificări la nivel de obiective sau acțiuni, sau la nivelul Regulamentului de organizare și funcționare;
- b) Administratorul siturilor, dacă modificările ce se au în vedere sunt la nivelul planului de lucru anual;

Monitorizarea, evaluarea și actualizarea Planului de management se poate face, prin următoarele structuri decizionale și consultative:

- a) Administratorul siturilor;
- b) Factorii interesați - reprezentanți ai comunității locale și ai diverselor instituții, organizații și grupuri interesate.

Administratorul siturilor poartă responsabilitatea legală și financiară a administrării acestora, prin urmare, va adopta deciziile finale cu privire la modificarea/actualizarea Planului de management integrat.

1.7. Procedura de implementare a Planului de management

Responsabilitatea implementării Planului de Management revine Administratorului siturilor și a factorilor interesați.

Pentru activități de cercetare, studii de specialitate, administrația va folosi echipa proprie dar poate și contracta societăți sau persoane specializate în acest domeniu de activitate.

Pentru activitățile de gospodărire a celor două situri, administratorul va desemna responsabili de activitate din cadrul personalului disponibil și va conlucra, acolo unde este cazul, cu organizații neguvernamentale specializate, servicii publice sau voluntari, pe bază de contracte de colaborare sau de voluntariat.

Activitățile care intră în responsabilitatea altor instituții/organizații vor fi supravegheate de către Administrator pentru a se asigura că acestea se încadrează în prevederile Planului de Management și nu contravin obiectivelor de conservare a celor două situri Natura 2000. În aceste cazuri, Administrația are rol important în stabilirea unor relații de colaborare cu instituțiile/organizațiile respective și în definirea modului în care acestea își organizează activitățile pentru a diminua orice impact negativ asupra ariilor naturale protejate.

2. DESCRIEREA ARIILOR NATURALE PROTEJATE

2.1. Informații Generale

Cele 26 de ariile naturale protejate cuprinse, incluse sau suprapuse parțial în suprafața acoperită de ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, ce fac obiectul Planului de management integrat cuprind o suprafața totală de 243 667 ha și un perimetru de 316 178,9 m.

2.1.1. Localizarea ariilor naturale protejate

Localizarea și descrierea ariilor naturale protejate cuprinse, incluse sau suprapuse parțial în suprafața acoperită de ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș sunt prezentate în cadrul Cap.1.2. din prezentul plan de management.

ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș sunt situate în zona centrală a țării, în raza administrativă a județelor Sibiu, Brașov, Vâlcea și Argeș, în cadrul bioregiunilor alpină. Punctul geometric central al ariei acestora are coordonatele geografice E 24° 44' 29" N 45° 31' 40" și 477.297 longitudine E și 453.883 latitudineN, în proiecție Stereo 70. Aria cuprinde sectorul cel mai înalt al Carpaților Meridionali, cuprins între Valea Oltului la vest, văile Bârsei, Groșetului și Dâmboviței la est, Valea Oltului în sectorul Transilvan la nord și cele ale Jiblei, Arefului, Brădetului și Câmpulungului la sud. Suprafața integrată a celor două situri Natura 2000 se întinde pe teritoriul a trei regiuni istorice -Transilvania, Muntenia, Oltenia- respectiv în cadrul a trei regiuni de dezvoltare: Regiunea Centru, Regiunea Sud și Regiunea Sud-Vest.

Harta localizării ariilor naturale protejate este prezentată în Anexa 1 - Harta localizării ariilor naturale protejate

2.1.2. Suprapuneri cu alte arii naturale protejate

Ariile naturale protejate cuprinse, incluse sau suprapuse parțial în suprafața acoperită de SCI Munții Făgăraș și SPA Piemontul Făgăraș, cu o suprafața integrată de 243 667 ha sunt reprezentate în Anexa 2 - Harta suprapunerilor ariilor naturale protejate, fiind sunt următoarele:

Suprapuneri ale ariilor naturale protejate din ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, în baza utilizării vectorilor postați pe website-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor

Tabel Nr.4

Nr.	Arie naturală protejată cu care se suprapune					Tip supra punere	Suprafață totală suprapusă cu ROSCI0122 și ROSPA0098 -ha	% din ROSCI0122 și ROSPA0098	% din Munții Făgăraș	% din Piemontul Făgăraș
	Cod	Denumire	Tip	Categorie	Denumire responsabil					
1	ROSCI0122	ROSCI0122 Munții Făgăraș	Sit Natura 2000	SCI	MMAP	Parțial	198618,0	81,5	100	36,8
2	ROSPA0098	ROSPA0098 Piemontul Făgăraș	Sit Natura 2000	SPA	MMAP	Parțial	71256,0	29,2	13,2	100
3	ROSCI0352	ROSCI0352 Perșani	Sit Natura 2000	SCI	MMAP	Parțial	757,6	0,3	-	1,06
4	ROSCI0112	ROSCI0112 Mlaca Tătarilor	Sit Natura 2000	SCI	MMAP	Inclusă	33,0	0,013	-	0,05

5	ROSCI0304	ROSCI0304 Hârtibaciu Sud- vest	Sit Natura 2000	SCI	MMAP	Parțial	96,8	0,039	-	0,14
6	IV.46	Lacul Tătarilor	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	4,0	0,001	-	0,01
7	2.106.	Peștera de la Piscul Negru	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	0,5	0,0002	0,0003	-
8	2.113.	Lacul Iezer	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	1,09	0,0004	0,0005	-
9	2.114.	Lacul Zârna	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	0,79	0,0003	0,0004	-
10	2.115.	Lacul Jghebuoasa	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	1,8	0,0007	0,0009	-
11	2.116.	Lacul Hârtop I	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	0,9	0,0004	0,0005	-
12	2.117.	Lacul Hârtop II	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	1,2	0,0005	0,0006	-
13	2.118.	Lacul Hârtop V	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	3,84	0,001	0,0019	-

14	2.120.	Lacul Valea Rea	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	1,26	0,0005	0,0006	-
15	2.119.	Lacul Mânăstirii	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	1,06	0,0004	0,0005	-
16	2.121.	Lacul Buda	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	1,47	0,0006	0,0007	-
17	2.122.	Lacurile Izvorul - Mușeteică	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	0,61	0,0003	0,0003	-
18	2.123.	Lacul Scărișoara Galbena	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	2,0	0,0008	0,0010	-
19	2.124	Lacul Galbena IV	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	0,20	0,0001	0,0001	-
20	2.125.	Valea Vâlsanului	Rezervație naturală	IV	MMAP	Parțial	9704,0	3,98	4,8858	-
21	cod IV.2	Golul alpin Valea Rea-Zârna	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	6480,0	2,65	3,2625	-
22	2.701.	Valea Bâlii	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	506,5	0,20	0,2550	-

23	2.105.	Golul alpin Moldoveanu – Capra	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	5000,0	2,05	2,5174	-
24	2.709	Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu - Suru	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	4845,0	1,9	2,4394	-
25	2.696.	Calcarele eocene de la Turnu Roșu - Porcești	Rezervație naturală	IV	MMAP	Inclusă	16,1	0,006	-	0,02
26	2.784	Avenul Piciorul Boului	Monument al naturii	III	MMAP	Inclusă	1,01	0,0004	0,0005	-

2.2. Mediul Abiotic

2.2.1. Geologie.

Munții Făgăraș sunt alcătuiți din formațiuni structural – petrografice care aparțin cristalinelui prealpin al Pânzei Getice – roci metamorfice dure, de fundament, formate prin transformarea sau metamorfozarea în adâncuri a rocilor sedimentare și eruptive preexistente, depozitelor de molasă litorală și învelișului sedimentar miocen.

Domeniul getic este prezent prin formațiunile celui mai vechi geosinclinal recunoscut în această unitate structural – tectonică, metamorfozate în timpul orogenezei prebaikaliene. Rezultatul acestei transformări au fost șisturile mezometamorfice reprezentate prin gnaise cu feldspat potasic, paragnaise, micașisturi, amfibolite și calcare cristaline. În fazele ulterioare, o parte din șisturile cristaline mezometamorfice au fost supuse unor fenomene de diaftoreză și s-au transformat în șisturi verzi, micașisturi filitoase sau alte roci de tranziție.

În suita rocilor cristaline din Făgăraș se deosebesc:

- a) șisturi cristaline mezometamorfice, care alcătuiesc Seria de Cumpăna constituind fundamentul întregii stive cristalofiliene din Munții Făgăraș și Masivul Jezer – Păpușa; în cadrul Seriei de Cumpăna, a individualizat: zona gnaiselor de Cumpăna – Holbav, zona micașisturilor faneroplastice cu staurolit de Măgura Căinenilor și zona micașisturilor și paragnaiselor cu granat de Șerbota;
- b) șisturi cristaline retromorfozate – descrise în literatura de specialitate ca Seria de Făgăraș, cu o poziție superioară Seriei de Cumpăna, separate în patru complexe petrografice:
 - i. complexul gnaiselor cu feldspat potasic-migmatite, gnaise feldspatice cu textură oculară, paragnaise amfibolice, uneori cu aspect aproape granitic;
 - ii. complexul paragnaiselor și micașisturilor cu granat - paragnaise cu granați, micașisturi cu staurolit, amfibolite cu disten;
 - iii. complexul șisturilor verzi -șisturi amfibolice, șisturi micacee, micașisturi filitoase, calcare și dolomite cristaline;
 - iv. complexul micașisturilor filitoase -filitite, micașisturi.

Pe versanții sudici ai masivelor Ghițu – Frunți, între pâraiele Băiașu – Vâlsan, sunt dezvoltate sub forma unei fâșii înguste cu extindere est – vest, depozite sedimentare de vârstă paleogenă, cu caracter de molasă litorală, formate prin acumularea piemontană a materialului detritic provenit din erodarea rocilor cristaline ale Făgărașilor. Litologia acestor depozite se înscrie în tipurile: metabreccii, conglomerate, microconglomerate, gresii, marne, calcare organogene, care aparțin etajelor Ypresian – Lutețian, a căror grosime variază între 140 m pe râul Argeș și 1500 m pe

râul Topolog. Acestea se află, din punct de vedere stratigrafic, în raporturi de discordanță, cu depozitele superioare oligocene.

Învelișul sedimentar miocen apare ca o bandă continuă între Valea Oltului la vest și Râul Doamnei la est, lată de peste 3,5 km în zona lacului Vidraru, între Valea Călugărița în sud și Valea Glodu în nord orientată aproximativ est – vest. S-a format după desăvârșirea șariajului getic, prin scufundarea unei arii limitate, cu aspect de golf, cunoscută în literatura de specialitate sub numele de Depresiunea Intramontană Loviștea. Aceasta este formată în principal din conglomerate și nisipuri.

Analiza evoluției Carpaților Meridionali evidențiază că aranjamentul tectonic al zonei cristalino – mezozoice este în principal efectul orogenezei alpine, care adus la suprapunerile tectonice de mare anvergură existente în structura lor, în care se deosebesc: Pânza Getică, Paraautohtonul de Severin și Autohtonul Danubian. La rândul său, Pânza Getică este afectată de mai multe dislocații și fracturi importante, unele cu amploare regională, care determină tectonica de detaliu a acesteia.

Geologia Piemontului Făgăraș, fundamentul Țării Făgărașului este formată din etajul structural inferior al Bazinului Transilvaniei, constituit din șisturi cristaline și sedimentar mezozoic-triasic. În arealul și în rama depresiunii apar la zi formațiuni eocene, în zona Turnu Roșu cu argile nisipoase roșii, microconglomerate, calcar cu intercalații de gresii și calcare conglomeratice, iar în partea superioară calcare cu numuliți și la est de Valea Crețului, în zona Sinca Nouă-Vlădeni pe unde marea eocenă transilvană comunica cu geosinclinalul paleogen carpatic cu conglomerate cuarțitice, microconglomerate, gresii, argile, marne, depuse într-o zonă cu subsidență activă în facies de fliș.

Harta geologică a ROSCI0122 și ROSPA0098 este prezentată în Anexa nr.3 a Planului de management.

2.2.2. Relief și geomorfologie

Între sistemele muntoase ale Europei, Munții Carpați, care ocupă sectorul nord estic al sistemului muntos alpin, reprezintă o unitate bine individualizată din punct de vedere geografic, constituind, prin lungimea de 1500 km cel mai extins lanț muntos din Europa. Situați în centrul României, înconjurând Depresiunea Transilvaniei și constituind în ansamblu un adevărat bastion, Carpații românești concentrează în jurul lor marile unități morfologice ale dealurilor, podișurilor și câmpiilor. Dintre cele trei ramuri ale arcului carpatic, cea de sud se afirmă cea mai impunătoare. Desfășurați de la est la vest pe aproximativ 250 km și de la nord la sud pe 50-70 km, Carpații Meridionali sunt cuprinși între culoarul tectonic Timiș – Cerna la vest și Valea Prahovei - văile Cerbului, Bârsa Groșetului și Șinca, la est. Înălțimea și masivitatea reliefului detașează Carpații Meridionali ca o unitate morfologică bine definită. Desfășurarea înălțimii lor pe o amplitudine

maximă de peste 2000 m atrage după sine o completă etajare a climei, solurilor, vegetației, cu influențe în utilizarea terenurilor și în distribuirea activităților umane.

În sens geografic larg, prin Masivul Făgăraș se înțelege întregul complex muntos aparținând Carpaților Meridionali, cuprins între Valea Oltului la vest, văile Bârsei, Groșetului și Dâmboviței la est, Depresiunea Făgărașului la nord și cele ale Jiblei, Arefului, Brădetului și Câmpulungului la sud. În cadrul acestui spațiu se disting două șiruri de munți, aproape paralele: unul nordic, al Munților Făgăraș propriu-zis, formând o culme înaltă, neîntreruptă și altul sudic, constituit din grupa montană Ghițu-Frunți-Cozia, mai puțin înaltă și adânc ferestruită de ape, continuată dincolo de Râul Doamnei prin Munții Iezer Păpușa.

Munții Făgăraș fac parte din grupa centrală Făgăraș-Parâng-Godeanu, sectorul cel mai înalt al Carpaților Meridionali, cu o masivitate pronunțată, cu desfășurare pe direcția est – vest, de unde derivă o sensibilă diferențiere a proceselor fizico – geografice. Această grupă se individualizează prin cele mai mari altitudini, în Făgăraș șase vârfuri depășind 2500 m, printr-o dispunere asimetrică, liniară a masivelor, sub forma unor puternice noduri orohidrografice, care prin adâncirea fragmentării de peste 100 m și pante care depășesc frecvent 25°. Pe drept cuvânt Munții Făgăraș au fost denumiți și *Alpii Transilvaniei*, de către geograful Emmanuel de Martonne, denumire care s-a extins ulterior la întregul domeniu al Carpaților Meridionali. În structura masivelor apar diferențieri – o parte centrală, înaltă - din care se ramifică culmi mai fragmentate, mai joase cu 500 – 800 m. Astfel, cresta Făgărașului este dublată spre sud de o culme paralelă mai scundă, Cozia – 1668 m, Frunți – 1534 m, Ghițu – 1622 m, alcătuită din gnaise și fragmentată în masive separate de văi transversale.

Relieful glaciuar și cel periglaciuar au o extensiune maximă în Carpații Românești, fiind localizate de o parte și de alta a crestei principale a Făgărașului și Iezerului. Circurile glaciare mari, cele suspendate, văile glaciare, sistemul complicat de custuri și morenele situate între 1200 și 1600 m, numărul mare al lacurilor glaciare, precum și relieful crio – nival foarte extins înscriu aspectul alpin al acestei grupe. Suprafețele de nivelare, Borăscu, Râu Șes și Gornovița, prin desfășurare, altitudine, caractere genetice și extinderea pajiștilor alpine, a tufărișurilor și pajiștilor subalpine, sunt o altă trăsătură specifică acestor masive, alături de marea întindere a pădurilor de molid, de amestec de brad și de fag și a făgetelor pure.

Asocierea unor interfluvii ascuțite, puternic denivelate, care se extind pe zeci de kilometri într-o structură armonioasă, cu interfluvii etajate, alături de ulucuri glaciare adânci, marcate de lacuri și cursuri de ape repezi, toate subliniate de particularitățile biopedoclimatice, alcătuiesc adevărata sinteză a peisajului alpin ce caracterizează Munții Făgăraș-Iezer. Altitudinile mari, pantele accentuate, culoarele de vale și depresiunile marginale formează elementele majore care delimitează această unitate.

În perimetrul SCI Munții Făgăraș nu este inclus și Masivul Cozia, care face parte din Parcul Național Cozia, ROSCI 0046 Cozia și ROSPA0025 Cozia-Buila Vânturarița. Între cele două șiruri de munți prezentate mai sus, se află bazinul depresionar al Loviștei -Culoarul Central Făgărașan, cunoscut la vest de râul Topolog sub denumirea de Țara Loviștei. În sens mai restrâns, prin Munții Făgăraș se înțelege numai lanțul nordic principal, o imensă culme desfășurată de la est la vest, ce se individualizează în lanțul Carpaților ca o imensă culme desfășurată de la est la vest, pe o lungime de aproximativ 70 km și se dezvoltă pe lățime pe 40 km. Din creasta principală se desprind creste secundare, către sud depășind 20 km, pentru ca în nord să se reducă la numai 8-12 km.

În nord, față de Depresiunea Făgăraș, limita este formată dintr-un abrupt cvasirectiliniu, cu o denivelare de 800 m, sub care se dezvoltă o fâșie piemontană. Se remarcă prezența pădurilor de fag și conifere care coboară până la limita depresiunii. Baza abruptului Făgărașului este marcată și de inversiuni de temperatură.

Extremitatea sud-estică din masa montană a Făgărașului o formează Masivul Iezer. Despărțit prin culoarul Oticului de Făgărașul propriu-zis, Iezerul păstrează unele aspecte de mare omogenitate cu Masivul Făgăraș: urme glaciare, suprafețe de nivelare, relief periglaciuar și crionival. Aceste caracteristici date de relieful glaciuar, suprafețele de nivelare, desfășurarea asimetrică a versanților, linia marilor înălțimi corespunzătoare cumpenei de ape, dispunerea zonală a formelor glaciare și crionivale au determinat apariția unor caractere proprii marcate de vegetație, precum și prezența lacurilor glaciare. În cele două subunități cu altitudini mari, se evidențiază prezența etajului alpin, iar în celelalte subunități este bine dezvoltată vegetația forestieră. Astfel, făgetele și pădurile de amestec de fag cu rășinoase adăpostesc o floră bogată și tipică, fiind constituită în majoritate din elemente eurasiatice, europene și central-europene. În etajul alpin, dezvoltat pe suprafețe considerabile în Masivul Făgăraș predomină elementele alpine, alpine-arctice și circumpolare. În ambele zone vegetează un număr considerabil de elemente autohtone: endemisme carpatice generale, carpatice românești, balcano-dacice.

Piemontul Făgăraș cuprinde cea mai mare parte a Depresiunii Făgăraș. Configurată pe direcția generală est-vest, Depesiunea Făgăraș se conturează ca o unitate geografică distinctă, încadrată funcțional culoarului de depresiuni marginale din sudul și vestul Podișului Transilvaniei. Spre sud, limita urmărește contactul dintre formațiunile miocene ale Podișului Transilvaniei și cele cristaline ale orogenului carpatic, depresiunea fiind dominată de culmile netezite ale suprafeței carpatice de bordură. S-au conturat două mari tipuri de relief cu aspect de fâșii longitudinale paralele Oltului și unităților limitrofe: relieful colinar dezvoltat pe formațiuni mio-pliocene cu structură monoclinală și relieful de câmpie piemontană, terase și lunci.

Pe aliniamentul sudic, între câmpia piemontană făgărașană, cu o mare densitate a satelor și cu terenuri predominant agricole, și culmile montane înalte, acoperite cu păduri de foioase, se

interpune o fâșie îngustă de dealuri - dealurile submontane făgărășene și perșane, acoperite de fânețe și pâlcuri de pădure. Această întinsă arie depresionară mai este cunoscută și sub numele de Țara Făgărașului sau Țara Oltului, ce are o identitate teritorială istorică, cât și individualitate geografică foarte clar definită și delimitată de regiunile limitrofe. Unul dintre caracterele geomorfologice principale ale depresiunii este impus de dominanța sa genetică, de eroziune și acumulare, datorată intensei acțiuni de eroziune a râurilor Olt, dar mai ales cele făgărășene, o bună parte din formațiunile mio-pliocene de la contactul Podișului Transilvaniei cu Munții Făgăraș fiind evacuate la nivele din ce în ce mai coborâte.

Câmpia piemontană este constituită dintr-o succesiune laterală de conuri și glacisuri piemontane, etajate în trei trepte principale în lungul râurilor făgărășene ce au rezultat din îmbinarea succesivă a conurilor de eroziune și acumularea aluvio-proluvială. Tranziția dintre câmpia piemontană cuaternară făgărășană și culmile montane se realizează prin intermediul dealurilor submontane perșano-făgărășene, cu altitudini între 600-800 m, cu un relief mai accidentat în care predomină formele structurale cum sunt dealurile Șercăiței și se accentuează procesele de ravenare și de alunecare.

Situl de importanță comunitară Munții Făgăraș cuprinde sectorul cel mai înalt al Carpaților Meridionali, respectiv al Carpaților românești, ținând cont de faptul că opt vârfuri depășesc 2500 m. Culmea nordică a Munților Făgăraș este caracterizată de o mare energie a reliefului, povârnișul coborând în trepte scurte, cu mai bine de 2000 m pe mai puțin de 10 km. Astfel, Vârful Colțul Viștei Mari are 2527 m altitudine, iar jos, în Viștișoara, altitudinea este de doar 600 m.

Spre sud altitudinea scade în trepte prelungi, culmile secundare coboară domol, sunt acoperite cu pășuni și întinse păduri de conifere și fag. În etajul pădurilor de fag, după o linie imaginară care trece pe la nord de Boișoara, Valea cu Pești, Gura Dobroneagului, văile se largesc considerabil, pantele devin mai domoale, altitudinile ajung până la 1200 m, după care, relieful crește brusc în altitudine în Munții Poiana Spinu - Frunți - Ghițu, până la 1600 m. Spre est, în Munții Iezer Păpușa, altitudinea maximă ajunge în Vârful Roșu 2469 m, iar în Vârfurile Iezerul Mare și Păpușa, 2462 m și, respectiv 2391 m.

În partea de nord, limitele SCI coboară până la limita inferioară a pădurilor, în vest până în albia majoră a râului Olt la 347 m, iar limitele nordice ale SPA până la DN 1, în lunca râului Olt, la 364 m.

2.2.2.1. Unități de relief

Harta unităților de relief este prezentată în Anexa 4 a Planului de management.

Harta punctelor de cota și curbe de nivel este prezentată în Anexa 5 a Planului de management.

Distribuția altitudinilor

Tabel nr.5

SCI/SPA	Altitudinea minimă	Altitudinea medie	Altitudinea maximă
SCI Munții Făgăraș	347 m	1407 m	2544 m
SPA Piemontul Făgăraș	364 m	718 m	2376 m
ROSCI0122 ȘI ROSPA0098	347 m	1243 m	2544 m

Unitățile majore de relief și procentul de ocupare

Tabel nr.6

Nr. crt.	Unitati majore de relief	Procentul de ocupare
1.	Munte	82%
2.	Depresiune	18%

Unități de relief și procentul de ocupare

Tabel nr.7

Nr. crt.	Unitatea de relief	Procentul de ocupare
1.	Masivul Făgăraș	61%
2.	Masivul Iezer Păpușa	8%
3.	Muntele Poiana Spinului	0,26
4.	Muntele Frunți - Munticelu	1%
5.	Muntele Ghițu	1%
6.	Culoarul Central Făgărășan - Munții Loviștei	7%
7.	Munții Țaga	4%
8.	Depresiunea Făgărașului	17%
9.	Depresiunea Șinca	1%

Trepte hipsometrice și procentul de ocupare

Tabel nr.8

Nr. crt.	Treapta hipsometrică	Procentul de ocupare
1.	< 500 m	0,05
2.	500 – 750 m	18
3.	750 – 1000 m	12
4.	1000-1250 m	18
5.	1250-1500 m	19
6.	1500-1750 m	14
7.	1750-2000 m	10
8.	2000-2250 m	7
9.	2250-2500 m	2
10.	> 2500 m	0,001

Harta hipsometrică este prezentată în Anexa 6 a Planului de management.

Harta hipsometrică reprezintă în mod sintetic altimetria arealului de studiu. Aceasta redă formele de relief în ansambluri de niveluri hipsometrice și ajută la depistarea fizionomiei reliefului dintr-o anumită regiune. Din punct de vedere al repartiției treptelor hipsometrice se remarcă o dominanță a treptelor inferioare și medii. Astfel proporția cea mai mare o deține intervalul de 1250 și 1500 m, ce reprezintă o pondere de 19 % din suprafața integrată a celor două situri, iar treptele între 500 și 1500 m, dețin 67% din suprafață. Cele mai restrânse suprafețe sunt ocupate de treapta sub 500 m, ce reprezintă 0,05% și treapta hipsometrică peste 2500 m cu o pondere de 0,001%.

Situl de Importanță Comunitară Munții Făgăraș se desfășoară între 346 m altitudine, înregistrată în Defileul Oltului și cota altimetrică maximă a reliefului României - vârful Moldoveanu, 2544 m - rezultând o diferență de nivel de 2198 m. Diferențierea în domenii hipsometrice majore duce la detașarea următoarelor trepte:

- a) treapta montană superioară alpină, considerată la peste 1750 m altitudine, deține o proporție însemnată de 19 %. Spațiul alpin este distribuit asimetric, având o pondere mult mai mare pe versantul sudic și în jumătatea estică a acestor munți;

- b) treapta montană mijlocie, între 1000-1750 m, are cea mai mare întindere, deținând 51% din suprafața siturilor;
- c) treapta montană periferică, cu altitudini sub 1000 m, ocupă întinderi mult mai mici, fiind specifică contactului versantului de nord cu aria depresionară, cât și extremității de vest, unde se ating cele mai scăzute valori altimetrice;
- d) treapta piemontană, cu altitudini sub 750 m, este specifică ariei depresionare din cadrul SPA Piemontul Făgăraș, văilor și defileului Oltului, reprezentând circa 18 % din suprafața integrată a celor două situri.

2.2.2.2. Expoziția versanților

Harta expoziției versanților este prezentată în Anexa 7 a Planului de management.

Ponderea expoziției versanților

Tabel nr.9

Nr. crt.	Expoziție	Procent ocupare
1	N	11,5
2	NE	14,5
3	E	14,5
4	SE	10
5	S	8
6	SV	10,5
7	V	14,5
8	NV	15
9	Zonă plată	1,5

Influența expoziției versanților asupra speciilor și habitatelor.

Configurația orografică a Munților Făgăraș, cu o geometrie data de prezența crestei principale orientate est-vest și cu derivații ale culmilor spre nord sau sud, dă naștere unei expoziții specifice a versanților. Circurile glaciare aflate sub creastă au o expoziție data de localizarea lor în nordul sau sudul crestei principale. Văile și circurile glaciare cât și versanții văilor în sectorul fluvial au pe clina nordică o expunere vestică pe dreapta văilor și estică pe stânga acestora. Caracterul sinuos al culmilor sudice duce și la o diferențiere de expunere. Pe valea Fundul Caprei, datorită ramificațiilor culmii Arapșu Mic-Buda-Râiosu-Mușeteica apar expuneri nordice sau nord-estice. Arealele periferice nordice sau sudice conferă o expunere predominantă orientării

lor. Aceste particularități de expoziție favorizează o intensă degradare mai ales la nivelul crestei, unde diferențele de temperatură între versantul nordic și cel sudic pot fi de ordinul zecilor de grade, mai ales în anotimpurile de tranziție. O situație apropiată, dar cu valori ale amplitudinilor de temperatură mult mai reduse se înregistrează între versanții cu expoziție vestică și estică ai muchiilor nordice și culmilor sudice. Expoziția particulară a versanților Munților Făgăraș explică intensitatea proceselor de dezagregare, pe fondul unei energii de relief considerabile. În cadrul Piemontului Făgăraș, expoziția versanților este în cea mai mare măsură nordică, cu pante puțin înclinate.

2.2.2.3. Pante

Harta Pantelor este prezentată în Anexa 8 a Planului de management.

Reflectare directă a morfogenezei, panta este un indice morfometric important în caracterizarea și definirea reliefului. Panta medie a suprafețelor cuprinse în SCI Munții Făgăraș și SPA Piemontul Făgăraș este de 19,8 grade.

Distribuția intervalelor de pantă

Tabel nr.10

Nr. crt.	Interval Panta – Grade pantă	Pondere in ROSCI0122 și ROSPA0098, %
1.	0 - 4	2,09
2.	4,1 - 8	3,81
3	8,1 - 12	6,48
4	12,1 - 16	9,55
5	16,1 - 20	12,75
6	20,1 - 24	15,38
7	24,1 - 28	16,45
8	28,1 - 32	15,29
9	32,1 - 36	10,78
10	36,1 - 40	5,17
11	40,1 - 44	1,72
12	44,1 - 48	0,40
13	48,1 - 52	0,09
14	52,1 - 56	0,02
15	56,1 - 90	0,01

Din repartizarea și îmbinarea teritorială a categoriilor de pantă, în Munții Făgăraș se desprind următoarele sectoare:

a) Suprafețele orizontale sau foarte puțin înclinate, cu intervale între $0-3^\circ$ caracterizează nivelele de eroziune Borăscu și Râu-Șes, cu deosebire pe versantul sudic al Munților Făgăraș, unde se întind pe mai mulți kilometri și au o orientare meridiană, dar lățimea lor rar depășește câteva sute de metri. În nord acestea au o dezvoltare redusă atât ca lungime, dar mai ales ca lățime. Pe suprafețe mult mai mici pot să apară la baza unor circuri glaciare sau la nivelul unor lărgiri ale văilor glaciare. Mult mai reduse sunt suprafețele orizontale ce corespund micilor bazine de confluență formate din râurile sudice: Scara și Negoiu, Capra și Buda, Valea Rea și Zârna. Văile mai evaluate pot să aibă fâșii înguste de luncă cu declivitate redusă: Topolog, Capra, Buda, Vâlsan, Valea Rea. Regiunea montană periferică a Făgărașului de nord cuprinde la ieșirea râurilor mari din munte suprafețe cu o înclinare redusă, specifice Râului Mare al Avrigului, Porumbacului, Cârțișoarei, Sâmbetei, Sebeșului.

b) Suprafețele mediu înclinate, între $4-10^\circ$, sunt specifice racordului dintre suprafețele de nivelare, contactului bazei circurilor și văilor glaciare, cu pereții acestora ca și arealului periferic de sud al acestor munți. Se întâlnesc de-a lungul unor văi în sectorul mijlociu și al unor trepte și terase structural.

c) Suprafețele cu înclinări mari și foarte mari, cu pante cuprinse între $11-35^\circ$, sunt reprezentate de pereții văilor și circurilor glaciare sudice, dar pot fi întâlnite și în etajul montan mediu, în special pe versantul nordic. Panta cuprinsă între 12° și 15° este considerată ca punctul critic în procesul de pedogeneză, începutul unor alunecări ale solului, iar intervalul $15^\circ - 35^\circ$ foarte favorabil proceselor denudaționale complexe, ca în bazinele superioare ale văilor Scara, Negoiu, Capra, Buda, Podul Giurgiului, Valea Rea, erodării solurilor, formării unor trene de grohotișuri neconsolidate.

d) Suprafețele foarte înclinate și sectoarele de abrupt apar de-a lungul crestei principale, atât pe versantul nordic, unde se constituie într-un abrupt aproape continuu, în zona centrală, cât și în sud, unde pantele ating în medie între 35° și 55° . Se adaugă unele muchii nordice ascuțite: Tunsului, Bâlei, Albotei, Podragului, Tărăței, Gârdomanului, Sâmbetei, dar și culmea sudică derivată din Vârful Arpașu Mic, cu aspect de custură glaciară, Buda- Râiosu-Mușeteica. Cele mai impunătoare porțiuni de abrupt se află sub versanții nordici ai vârfurilor Ciortea, Călțun, Negoiu, Laitel, Paltinu, Ucea Mare, Viștea Mare, Gălășescu, Gârdomanu.

Din repartizarea și îmbinarea teritorială a categoriilor de pantă, în cadrul Depresiunii Făgăraș se desprind următoarele categorii de pantă:

a) Sectorul vestic, la vest de valea Avrigului, dominat de dealurile Blidăriei, cu pante în majoritate cuprinse între $0-3^\circ$;

b) Sectorul central – vestic, între Văile Avrigului și Drăgușului, cu o distribuție mai proporționale a pantelor: pante de 0-3°, uniform distribuite în câmpia piemontană, dominarea înclinărilor de 5-10° în Dealurile Măguriceii și a celor de peste 15° în dealurile subfăgărășene, dintre văile Porumbacului și Drăgușului; punerea în evidență a unei fragmentări mai accentuate a câmpiei piemontane prin frecvența mare a pantelor de 3-15° în lungul văilor și frunților de terasă;

c) Sectorul central estic, între Valea Drăgușului și aliniamentul văilor Todirița-Șercăița, cu dominarea în câmpia piemontană a pantelor mai mici de 1°, care urcă la 550-600 m și slaba reprezentare a celor mai mari de 3° din lipsa frunților de terasă, frecvența înclinărilor mari de peste 10° în dealurile subfăgărășene.

d) Sectorul estic, în care domină pantele mai mici de 1° în câmpia piemontană, dar și reapariție a frunților de terasă cu pante de peste 10°.

2.2.2.4. Procese geomorfologice

Harta Geomorfologică este prezentată în Anexa 9 a Planului de management.

Caracterizarea geomorfologică și influența proceselor geomorfologice asupra speciilor și habitatelor. Arealul Munților Făgăraș domină prin întindere, masivitate și înălțime, Carpații românești. Aceștia sunt constituiți aproape în întregime din roci cristalofiliene, de culoare cenușiu – verzuie, dure, de fundament, formate în cea mai mare parte în condiții de temperatură înaltă. Pe alocuri, monotonia rocilor cristaline este întreruptă de apariția calcarelor cristaline și dolomitelor, roci de culori deschise, de la alb la galben – portocaliu. Acestea aduc o variație nu numai sub aspect coloristic -stâncăriile albe de la Jgheabul Văros din flancul Văii Doamnei, pragurile glaciare calcaroase din Valea Bâlei, Piatra Caprei de pe Muchia Sâmbetei, abruptul Ciortei, formațiunile calcaroase din creasta Arpășelului – între care și Ferestra Zmeilor din Râiosul, dar și din punct de vedere al reliefului și vegetației specifice cu pragurile galben – portocalii din văile Mircii și Orzănelelor.

Constituția petrografică și modul de formare sunt factorii principali care determină aspectul și altitudinea masivelor, așa încât, culmea munților Făgăraș este alcătuită dintr-o mulțime de piscuri și creste, aliniată într-un front alpin unic în România, cu numeroase înălțimi de peste 2000 m, din care 39 depășesc 2400 m, iar 8 sunt peste 2500 m altitudine, de la vest spre est distribuite astfel: Vârful Negoiu – 2535 m, Vârful Lespezi – 2505 m, Vârful Călțun – 2517 m, Vârful Vânătoarea lui Buteanu – 2507 m, Vârful Viștea Mare – 2527 m, Vârful Moldoveanu – 2544 m, Vârful Dara – 2500 m, Vârful Hârtopu Darei – 2506 m.

Caracteristicile geomorfologice ale Munților Făgăraș conturează două tipuri de relief bine definite: unul înalt, ruiform, spectaculos, modelat de ghețari, zăpezi și temperaturi scăzute - relieful glaciatic și cel crio-nival și altul mai puțin înalt, mai monoton, cu forme domoale, modelat mai ales de torenți și ape curgătoare, mult adâncite - relieful fluvio-torențial. Nota geomorfologică

distinctă pentru acest masiv montan extins pe 2300 km² este dată de asimetria accentuată între versantul nordic, deosebit de abrupt, care domină prin cele 27 de contraforturi, muchii, Depresiunea Făgăraşului și versantul de sud, cu masive prelungi, relativ mai domoale, cu ramificații ce nu își mențin orientarea pe toată lungimea lor.

Relieful glaciatic din Munții Făgăraș prezintă o mare varietate de forme bine conservate, fapt datorat pe de-o parte înălțimilor mari pe care le-au atins acești munți în epoca glaciatică, favorizând instalarea ghețarilor, iar pe de altă parte constituției lor petrografice, cu roci cristaline dure care au conservat formele glaciare. Activitatea ghețarilor, conjugată cu efectele repetate ale înghețului și dezghețului, au creat un relief specific, cu vârfuri semețe, piramidale sau custuri ascuțite și crenelate, cu aspect de lamă de fereastră. La obârșia tuturor văilor glaciare se întâlnesc abrupturi stâncoase, amețitoare, la poalele cărora s-au adunat imense grohotișuri și năruituri de stânci, între care unele au dobândit forme ciudate. Este impresionantă mărimea vârfurilor, grandiozitatea unui peisaj sterp, cu grohotișuri de blocuri uriașe sau cu câmpuri de pietre, cărora lichenii, printre puținele semne de viață la această altitudine, le imprimă un colorit palid, galben – verzui. Între Suru și Berivoiu, de o parte și de alta a crestei principale, cele mai multe văi adâncite și lărgite de către ghețari, în mod simetric, având profil transversal în formă de *U*. Din activitatea ghețarilor, conjugată cu efectele repetate ale înghețului și dezghețului, a rezultat relieful semeț al creștelor ascuțite și custurilor. La poalele lor s-au adunat imense grohotișuri și năruituri de stânci, între care unele au dobândit forme ciudate.

Relieful fluvio-torencial desfășurat la altitudini mai reduse, apare într-un contrast izbitor cu cel glaciatic. Văile se îngustează brusc, devenind uneori adevărate chei, abrupturile lasă locul unor versanți mai puțin stâncoși, custurile dispar, fiind înlocuite prin culmi largi, prelungi, acoperite cu pajști întinse sau păduri, străbătute de poteci ciobănești sau chiar de vechi drumuri, cum ar fi Drumul Țării, pe Scărișoara și Bărcaciu, sau cel ce pornește din Cumpăna înspre Valea Topologului, traversând Munții Clăbucet și Marginea. În profil transversal, spre nord, ruptura tectonică ce a produs prăbușirea și nașterea Depresiunii Transilvane a dus la individualizarea clară a munților prin abruptul creat. Povârnișul coboară în trepte scurte, cu mai bine de 2000 m pe mai puțin de 10 km. Vârful Colțul Viștei Mari are 2527 m altitudine, iar jos, în Viștișoara, altitudinea este de 600 m. Spre sud altitudinea scade în trepte prelungi, culmile secundare coboară domol, sunt acoperite cu pășuni și întinse păduri de conifere și fag. În etajul pădurilor de fag, după o linie imaginară care trece pe la nord de Boișoara, Valea cu Pești, Gura Dobroneagului, văile se lărgesc considerabil, pantele devin mai domoale, altitudinile ajung până la 1200 m, după care, relieful crește brusc în altitudine prin horstul Cozia – Frunți – Ghițu, până la 1600 m. Această unitate tectonică este fragmentată de râurile Topolog, Argeș și Vâlsan care au săpat chei adânci de un pitoresc aparte.

În profil longitudinal, Munții Făgăraș apar ca un imens zid de piatră ce coboară numai către extreme la mai puțin de 2000 m altitudine, excepție făcând doar Curmătura Zârnei – 1923 m. De-a lungul celor 70 km se individualizează câteva sectoare care reunesc masive cu trăsături geomorfologice comune. În partea centrală, cuprinsă între Văile Șerbotei și Sâmbetei, pe versantul nordic și între Topolog și Valea Rea, pe versantul sudic, se află sectorul de maximă intensitate a eroziunii glaciare, materializat prin imense circuri și văi glaciare cu profil transversal în formă de U și prin prezența creștelor, a muchiiilor ascuțite, a vârfurilor și a piramidelor de stânci golașe a căror altitudine se menține peste 2400 m, a abrupturilor verticale, spectaculoase. În afara sectorului central, spre vest între Șaua Scării și tărnița Apei Cumpănită, iar spre est, între Fereastra Mare a Sâmbetei și Muntele Buzdugan, se întâlnesc două sectoare în care relieful glaciare se atenuază, costurile devin din ce în ce mai rare, ca și circurile glaciare suspendate, grohotișurile și stâncăriile. În ceea ce privește altitudinea, doar Vârful Dara atinge 2500 m și numai șase vârfuri au peste 2400 m - Ciorța și Boiu - în vest și Urlea, Iezerul, Fundul Bândeii, Mușătescu - în est. În segmentele terminale ale masivului, peisajul se modifică total, munții sunt domoli, lipsiți de forme glaciare, cu altitudini sub 2000 m.

Culmea Cozia – Frunți – Ghițu are o orientare similară cu cea a Făgărașului propriu-zis, fiind dispusă de la est la vest pe circa 35 km, între Olt și Vâlsan. Aceasta este formată dintr-o serie de masive individualizate, care scad altimetric de la vest la est și de la nord către sud. Versanții nordici, către creasta Făgărașului, sunt mai abrupti și bine împăduriți, cei sudici sunt prelungi și acoperiți predominant cu păduri de foioase și pășuni, pe care se întâlnesc numeroase sălașe. Râurile Topolog, Argeș și Vâlsan, printr-o continuă adâncire, au fragmentat aliniamentul de roci cristaline individualizând, de la vest spre est, masivele Cozia, Frunți și Ghițu. Adâncirea antecedentă a văilor, datorată nivelului subsident, a presiunilor subcarpatice și a unui debit abundent, este consemnată și de sectoare de bazinete, chei și defilee pe văile menționate, cum ar fi bazinetul Poienele Vâlsanului, Cheile Argeșului, Cheile Vâlsanului.

Abruptul sudic, cu hornuri și creste a evoluat în condițiile unui climat periglaciare, pe când în Masivul Făgăraș funcționau puternici ghețari. Aceleași fenomene periglaciare explică și grohotișurile și conurile de dejecție, care au umplut Depresiunea Jiblea.

Între Topolog și Argeș, se desfășoară culmea prelungă Frunți, cu Vârful Munțișor-1534 m, care face trecerea la nivelul subcarpatic, fiind evidențiată de o generație proprie de văi. Este acoperită de păduri compacte de fag, care de la 1400 m în sus conțin și exemplare de molid. Culmea Ghițu -1622 m, la est de Argeș, este mai impunătoare prin profilul său greoi datorat formațiunilor de roci cristaline.

Către nord-est, altitudinile Făgărașului scad treptat, crestei interfluviale luându-i locul o suprafață largă, o zonă de cumpănă de ape difuză pentru afluenții Bârsei, ai Sebeșului și ai Șincăii.

Acest compartiment înalt, care domină Culoarul Tămașului, Munții Perșani și extremitatea estică a Depresiunii Făgăraș, îl formează Munții Țaga.

Spre sud, Masivul Făgăraș este continuat de o treaptă mai coborâtă formată din culmi izolate prin văi care s-au adâncit puternic. Această treaptă mai coborâtă este delimitată de Făgărașul propriu-zis prin arealul depresionar al Loviștei care se continuă la est de Topolog până la Valea Doamnei sub forma unor curmături și bazine cum sunt Poienile Vâlsanului, Vidraru și Bahna Rusului. Extremitatea sud-estică din masa montană a Făgărașului o formează Masivul Iezer. Despărțit prin Culoarul Oticului de Făgărașul propriu-zis, Iezerul păstrează unele aspecte de mare omogenitate cu Masivul Făgăraș: urme glaciare, suprafețe de nivelare, relief periglaciuar și crionival. Toate aceste subunități montane însumează o serie de elemente comune, și anume: conservarea formelor de relief, în funcție de natura petrografică: relief glaciuar, suprafețe de nivelare, umeri în masive înalte; desfășurarea asimetrică a versanților, cei nordici abrupti, cei sudici căzând în trepte; linia marilor înălțimi corespunzătoare cumpenei de ape, deci lipsa văilor total transversale și, în sfârșit, dispunerea zonală a formelor periglaciare și crionivale față de marile centre glaciare din cuaternar.

În etajul alpin, care este dezvoltat pe suprafețe apreciabile în Masivul Făgăraș predomină elementele alpine, alpine arctice și circumpolare. În ambele zone vegetează un număr considerabil de elemente autohtone: endemisme carpatice generale, carpatice românești ca și balcano-dacice, elemente care conturează autenticitatea carpatică a vegetației. Dintre acestea, în etajul pădurilor de fag sunt prezente: *Cardamine glanduligera*, *Aconitum moldavicum*, *Ranunculus carpaticus*, *Hepatica transsilvanica*, iar în pajiștile din această zonă: *Chrysanthemum rotundifolium*, *Phyteuma vagneri*, *Campanula napuligera*, *Rhinantus rumelicus*.

În pajiștile din etajul subalpin sunt prezente elemente alpino-carpato-balcanice: *Achillea stricta*, *Dianthus compactus*, *Scorzonera rosea*, *Gentiana praecox*. Etajul alpin se caracterizează printr-un număr mai redus de endemisme carpatice, reprezentate prin: *Poa laxa* var. *caesio-glauca*, *Agrostis coarctata* ssp. *nyaradiana*, *Poa deylii*, *Dianthus gelidus*, *Silene dinarica*. În același timp se evidențiază elemente endemice proprii Făgărașului: *Hieracium kotschyanum* ssp. *fagarasense*, *Hieracium. x krasanii* var. *negoienese*.

Suprafața Borăscu este situată între 2200 – 2400 m. Ea formează rama înaltă a bazinelor Avrig și Boișoara, situându-se la ± 2200 m se prelungește spre est la 2300 m între vârfurile principale, depășind local cu 100 m acest nivel, iar șeile coboară frecvent cu 100 – 150 m. În Masivul Iezer, suprafața Borăscu se desfășoară între 2100 – 2400 m. Ea a fost interpretată ca un rest dintr-o suprafață de nivelare carpatică a cărei modelare a început în cretacul superior și a durat până la sfârșitul oligocenului. Modelarea a avut loc în condițiile unui climat tropical și subtropical, când eroziunea a decupat suprafețe interfluviale, s-au organizat bazine hidrografice mari, iar la

periferia muntelui s-au format cuverturi piemontane. La altitudini mai mari de 2100 m, în condițiile unor precipitații abundente și a unor temperaturi scăzute, pe suprafețele slab înclinate, aparținând nivelului Borăscu, pe un substrat nisipo-lutos rezultat prin alterarea micașturilor, a amfibolilor, a șisturilor grafitoase și a cuarțitelor s-au format soluri humico-silicaticice alpine subasociații primare de *Carex curvula* și *Festuca bucegiensis*, cantonate pe pante abrupte, vârfuri, custuri. Pe unele suprafețe din etajul alpin, sub pajiști scunde alcătuite din asociații de *Carex curvula* cu *Festuca ovina ssp. sudetica* și local cu tufărișuri de smirdar s-au format soluri brune alpine. Ca efect al expoziției și al formelor de relief abrupte, cu pante repezi, pe pantele nordice și nord-vestice mai reci și supuse intens deflației se extind pajiști de rugină -*Juncus trifidus*, în timp de pe culmi prelungi însoțite și cu înveliș de zăpadă, mai ales pe versantul sudic, în masivele Suru, Boia Mare, Scara, Moldoveanu apar pajiști de rogoz alpin -*Carex curvula*.

Suprafața Râu Șes se desfășoară între 1600 – 1800 m. Pe latura sudică a Făgărașului coboară sub forma unor culmi prelungi în bazinele Capra, Buda, Vâslan și Râul Doamnei. În Iezer are o extindere mare formând o adevărată bordură înaltă în lungul văilor Dâmboviței și Oticului. Ea se prelungește în bazinul Tâmașului, schițând configurația unui culoar înalt, de unde se continuă sub forma unor culmi fragmentate în partea de nord a Masivului Făgăraș. Și pentru această suprafață este recunoscută pedimentarea -miocen și poliocen superior- ca un complex de procese care includeau în principal dezagregarea în anotimpul secetos și denudarea masivă în timpul ploilor din sezonul rece. În cadrul acestei suprafețe se remarcă două nivele, unul superior al culmilor și celălalt inferior care se insinuează pe văi, formând adevărate culoare suspendate – al Râului Doamnei, al văilor Oticului, Dâmboviței, Topologului. Diferențierile altimetrice dintre cele două nivele sunt de 100 – 150 m, extensiunea cea mai mare având-o pe versantul sudic. Obârșiile numeroaselor văi permanente corespund nivelului Râu Șes, unde valorile maxime aparțin scurgerii de primăvară, ele fiind condiționate de masele de aer mai calde și de ploile care accelerează rotmul topirii zăpezii.

Cea de-a treia suprafață, Gornovița, este bine evidențiată. Mișcările tectonice de la sfârșitul miocenului și condițiile climatice din poliocen au făcut ca eroziunea fluvială să fie foarte activă. Ca urmare, au fost create trepte de nivelare în sudul Făgărașului, unde Munții Frunți și Ghițu se prelungesc sub forma unor culmi prelungi racordabile cu un nivel de martori din Subcarpați; altitudinile, în general mai coborâte ale acestora din urmă, sunt expresia depozitelor sedimentare pe care se dezvoltă. Același nivel apare pe culoarele de vale care au fost lărgite treptat, ca în cazul Argeșului, Dâmboviței, Topologului unde umerii pot fi urmăriți pe circa 5-6 km, deși sunt puternic degradați de sistemele actuale de modelare. O dezvoltare largă o are suprafața Gornovița în extremitatea nord – estică, unde formează o treaptă de racord cu Munții Țaga și Perșani. În partea de nord a Făgărașului se desfășoară sub forma unei fâșii înguste la nivelul interfluviilor, în schimb

pătrunde pe văi sub formă de umeri până la 1300 – 1350 m, evidențiind încă o dată rezistența șișturilor cristaline. Desfășurarea cea mai mare o are în Depresiunea Loviștei -Culoarul central făgărășan- între Olt și Topolog, pentru ca la est, până în Valea Râului Doamnei să formeze nivele largi de curmătură.

Sub acest nivel marginal se detașează o treaptă de 750 – 850 m sub formă de umeri și rupturi de pantă care trec avale în terase. Ele pot fi urmărite pe Olt, Topolog, Argeș și Dâmbovița. Între nivelele aparținând suprafeței Râul Șes și Gornovița, se remarcă dispunerea celor două etaje forestiere: pădurile de fag, cu rășinoase, și pădurile de molid. Ele se dezvoltă pe soluri brune podzolice și podzoluri brune feriiluviale. Pe suprafețele defrișate, vegetația secundară este reprezentată prin pajiști de iarba vântului -*Agrostis tenuis* și păiuș roșu -*Festuca rubra*. Pe suprafața Gornovița, pe umerii fragmentați de pe văi, pe versanții care realizează racordul cu Subcarpații, se dezvoltă păduri de fag-*Fagus silvatica*. Ele păstrează diferențieri altimetrice, de circa 900 m pe versantul nordic și aproximativ 1000 m pe cel sudic, pe culmi și versanți.

Între suprafețele de nivelare din Făgăraș și depozitele din piemonturile Depresiunii Făgăraș, formate din conglomerate burdigaliene, orizonturi de pietrișuri și argile, au fost stabilite elemente de racord care atestă funcționalitatea unor sisteme de modelare pe areale mari. Modelarea fluvio-torențială s-a exercitat în masiv cu intensități diferite, văile și-au sculptat culoare adânci de o parte și de alta a crestei, formând bazine dendritice mari.

Pe versantul sudic al Făgărașului, văile prezintă sectoare de chei încrustate în roci cristaline dure care delimitează bazinete strict locale, dezvoltate în sedimentarul Depresiunii Loviștei. Astfel sunt Cheile Vâlsanului, Cheile Râul Doamnei și bazinetul Bahna Rusului, Cheile Argeșului și bazinetul Vidraru. Geneza acestor chei trebuie sincronizată cu procesul de modelare al suprafeței de nivelare Gornovița, în condițiile în care zona de munte se ridică, iar depresiunile subcarpatice funcționau ca zone locale de subsidență. În chei se remarcă trei nivele de umeri care pot fi racordate cu terasele din subcarpați. Bazinetele sunt puternic colmatate, iar în meandrele râurilor se dezvoltă terase locale. Dată fiind poziția acestor bazinete, între abrupturile care le delimitează, se înregistrează inversiuni de temperatură și de vegetație.

Versantul nordic al Făgărașului este drenat de râuri care rar depășesc 10 km lungime, cu pante care depășesc 100 m/km și cu un profil foarte accentuat. Și pe aceste văi -Berivoi, pâraul Dejanilor, Viștișoara, Viștea, Arpas, Lăița- pot fi urmărite sub nivelul Gornovița cel puțin două etape de adâncire, care se racordează în Depresiunea Făgăraș cu nivelele piemontane.

În bazinul Dâmboviței apar sectoare de chei și bazinete la Pecineagu și Sătic, ambele delimitate de cele două nivele, Râul Șes și Gornovița, dovedind atât persistența cât și intensitatea eroziunii fluviale.

În prezent, sezonul rece fiind de peste 300 de zile la altitudini mai mari de 2500 m, cu posibilitatea de a fi prezent în tot cursul anului, procesele crionivale sunt foarte active. Lipsa zăpezii protectoare pe pantele mari are ca efect desprinderi masive de blocuri, deplasări torențiale de grohotișuri mai ales în circurile glaciare, unde obârșiile văilor capătă caracter difuz sau unde sub presiunea zăpezii se formează potcoave nivale, cum sunt circurile Leaota, Urlea, Capra, Negoiu, Podragu, Valea Rea. Stagnarea zăpezii la altitudini de peste 1800 m în condițiile unor pante reduse are ca rezultat formarea de depresiuni nivale, ca cele de pe munții Luțele, Fața Unsă, Suru, Bătrâna și Păpău. Specifică este pentru custura Făgărașului acumularea zăpezilor pe șanțurile structural etajate, unde se formează depresiuni numite local scochine, localizate în curmăturile Sâmbăta, Zârna, Valea Vladului. Fenomene similare se întâlnesc în Iezer la obârșia Râul Târgului. Efecte distructive mari au culoarele de avalanșe din văile Avrigului, Vladului și Pojortei.

Procesele criogene accentuează fragmentarea custurilor din Făgăraș, ca de exemplu: turnurile Podragului, Arpășelului, Paltinei, Acele Cleopatrei, Strunga Dracului. sau pe cele din Iezer – Colții Cremeneii, Colții lui Andrei. Pe acest relief rezidual se dezvoltă vegetația de stâncărie formată din grupări de *Asplenium septentrionalis* cu *Woodsia ilvensis*, de *Valeriana tripteris* cu *Poa nemoralis*, iar pe grohotișurile din circurile glaciare apar suprafețe înierbate de grupări de *Oxyria digyna* cu *Geum reptans*, de *Silene acaulis* cu *Minuartia sedoides* și de *Doronicum carpaticum* cu *Poa tremula*.

Ponderea mare a învelișului forestier asigură acumularea zăpezii și topirea lentă a acesteia, ceea ce face ca în Munții Frunți și Ghițu, fenomenele de ablație să aibă o intensitate mare contribuind astfel la înaintarea obârșiilor. Pe versantul nordic al Făgărașului, dinamica proceselor de versant este activată de panta foarte accentuată, ca urmare remarcându-se efecte distructive la limita superioară a pădurii.

Piemontul Făgăraș include cea mai mare parte a Depresiunii Făgăraș - Țara Făgărașului. Depresiune periferică a Podișului Transilvaniei, aceasta se înscrie în relieful acestuia, ca o individualitate geomorfologică bine conturată. Prin poziție și geneză, Depresiunea Făgăraș poate fi definită simultan sub raport pozițional, morfostructural și genetic, ca depresiune submontană, de contact și erozivo-acumulativă cu influențe tectonice. Depresiunea submontană a Făgărașului este formată la contactul dintre formațiunile moi, mio-pliocene ale Podișului Transilvaniei cu formațiunile dure cristalino-mezozoice ale Munților Făgăraș și Perșani. Țara Făgărașului este considerată, din punct de vedere genetic, o depresiune de eroziune și acumulare, cu unele influențe tectonice, datorită eroziunii laterale, pendulării râurilor făgărășene în spațiul dintre munte și Olt, îngemănărilor laterale ale unor paturi fluviatile, colmatate treptat cu aluviuni. Relieful, dar mai ales acumulările differentiate, evidențiază unele condiționări tectonice legate însă de înălțarea accentuată a Munților Făgăraș. S-au conturat două mari tipuri de relief cu aspect de fâșii longitudinale paralele

Oltului și unităților limitrofe: relieful colinar dezvoltat pe formațiuni mio-pliocene cu structură monoclinală și relieful de câmpie piemontană, terase și lunci.

Relieful colinar dezvoltat pe formațiuni mio-pliocene cu structură monoclinală constituie partea cea mai accidentată a depresiunii, cu înălțimi de 500-800 m, care domină relieful de acumulare a câmpiei piemontane, fiind individualizate trei aliniamente: dealurile submontane perșano-făgărășene, frontul cuestasic nord-făgărășan și dealurile izolate încorporate depresiunii. Cea mai mare extindere a dealurilor submontane perșano-făgărășene, ce au aparținut structural de Podișul Hârtibaciului, și de care au fost detașate ulterior prin sculptarea depresiunii de către râul Olt și râurile făgărășene, au cea mai mare extindere la vest de râul Mare al Avrigului și la est de Valea Șercăiței. Din fragmentarea lor de către râurile montane a rezultat o succesiune de contraforturi aproape lipite de munte: Dealurile Perșanilor - la vest de valea Șinca, dealurile Șercăiței, delimitate de văile Șercăița, Șinca și Plopoasa, dealurile central-făgărășene, între văile Șercăița și Lăița, Dealurile Măguriceii, între Râul Mare al Avrigului și Porumbacu, dealurile Blidăriei, la vest de Râul Mare al Avrigului ce au cea mai mare extindere.

Relieful de câmpie piemontană, terase și lunci, desfășurat între 425 și 450 m spre valea Oltului și 600-700 m către munte, cu o pantă generală de 2 grade, are aspectul unei vaste câmpii piemontane constituite dintr-o succesiune laterală de conuri și glacisuri piemontane, precum și din terase și lunci dispuse în lungul râurilor făgărășene și în lungul Oltului. Aceste nivele, predominant acumulative, îmbrucate unele în altele, se desfac spre Valea Oltului sub forma unor largi poduri sau evantaie etajate.

2.2.3. Hidrografia

Harta hidrografică este prezentată în Anexa 10 a Planului de management.

Lista bazinelor hidrografice ierarhizată și ponderea lor în cadrul ariei naturale protejate

Tabel nr.11

Nr. crt.	Nume bazin principal	Denumire sub-bazin hidrografic	Cod bazin	Ordin bazin	Supraf. bazin în ROSCI0122 și ROSPA0098 (ha)	Pondere din ROSCI0122 și ROSPA0098 (%)
1	Olt	Olt	VIII_1.20..	1	20,2	0,008
2	Olt	Bârsa	VIII_1.50....	1	3901,32	1,60
3	Olt	Bârsa lui Bucur	VIII_1.50.1...	1	1209,80	0,50
4	Olt	Bârsa Fierului	VIII_1.50.2...	1	18,91	0,01
5	Olt	Șercaia -Șinca	VIII_1.80....	1	1807,25	0,74
6	Olt	Strâmba	VIII_1.121....	1	392,61	0,16
7	Olt	Strâmbișoara	VIII_1.80.2.1..	1	858,00	0,35
8	Olt	Plopoasa	VIII_1.80.3...	1	897,02	0,37
9	Olt	Crețul	VIII_1.80.4.2..	1	2428,69	1,00
10	Olt	Șercăița	VIII_1.80.4...	1	1900,16	0,78
11	Olt	Creața	VIII_1.80.4.1..	1	1600,24	0,66
12	Olt	Scurta	VIII_1.80.5...	1	946,68	0,39
13	Olt	Mândra -Vâlceaua, Iaz	VIII_1.83....	1	956,26	0,39
14	Olt	Sebeș	VIII_1.85....	1	6942,09	2,85
15	Olt	Berivoi	VIII_1.89.1...	1	3921,06	1,61
16	Olt	Copăcioasa	VIII_1.89.1.1..	1	2223,02	0,91
17	Olt	Racovița	VIII_1.89....	1	1434,51	0,59

18	Olt	Hurez	VIII_1.90....	1	203,80	0,08
19	Olt	Săvăstreni -Recea, Dejani	VIII_1.91....	1	3603,49	1,48
20	Olt	Vâlcioara	VIII_1.91.1...	1	70,91	0,03
21	Olt	Netot	VIII_1.93....	1	1857,61	0,76
22	Olt	Dridif	VIII_1.94....	1	242,39	0,10
23	Olt	Breaza	VIII_1.96....	1	3385,41	1,39
24	Olt	Brescioara	VIII_1.96.1...	1	2206,28	0,91
25	Olt	Lisa	VIII_1.97.1...	1	2763,13	1,13
26	Olt	Seaca	VIII_1.109.2...	1	1017,52	0,42
27	Olt	Sâmbăta	VIII_1.97....	1	3971,79	1,63
28	Olt	Racovița	VIII_1.98....	1	932,92	0,38
29	Olt	Drăguș	VIII_1.99....	1	2008,45	0,82
30	Olt	Hotarul	VIII_1.100....	1	308,50	0,13
31	Olt	Viștea	VIII_1.101....	1	2565,04	1,05
32	Olt	Viștișoara	VIII_1.101.1...	1	1440,04	0,59
33	Olt	Corbul Viștei	VIII_1.102....	1	704,99	0,29
34	Olt	Corbul Ucei -Corbul Mare	VIII_1.103....	1	769,39	0,32
35	Olt	Ucea	VIII_1.104....	1	2393,75	0,98
36	Olt	Ucișoara	VIII_1.104.1..	1	975,68	0,40
37	Olt	Racovița	VIII_1.104a....	1	333,79	0,14

38	Olt	Gârlățel	VIII_1.105....	1	1311,71	0,54
39	Olt	Gostaia	VIII_1.105b....	1	403,70	0,17
40	Olt	Arpaș	VIII_1.106....	1	5270,21	2,16
41	Olt	Arpășel -Arpașul Mic	VIII_1.106.1..	1	2262,26	0,93
42	Olt	Valea Neagră	VIII_1.107....	1	241,70	0,10
43	Olt	Cârțișoara	VIII_1.109....	1	3286,34	1,35
44	Olt	Laita	VIII_1.109.1...	1	2796,07	1,15
45	Olt	Seaca	VIII_1.97.1.1..	1	975,04	0,40
46	Olt	Opat	VIII_1.110....	1	897,82	0,37
47	Olt	Scorei	VIII_1.112....	1	1601,78	0,66
48	Olt	Sărata	VIII_1.113....	1	2755,07	1,13
49	Olt	Porumbacu	VIII_1.114....	1	5041,30	2,07
50	Olt	Porumbăcel	VIII_1.114.1..	1	1275,08	0,52
51	Olt	Lișcov	VIII_1.114.2...	1	1729,36	0,71
52	Olt	Avrig	VIII_1.116....	1	3998,21	1,64
53	Olt	Moșa	VIII_1.119.1...	1	1756,28	0,72
54	Olt	Jibrea	VIII_1.116.1...	1	1231,18	0,51
55	Olt	Mârșa	VIII_1.117....	1	1875,53	0,77
56	Olt	Racovița	VIII_1.118....	1	1406,98	0,58
57	Olt	Moșa	VIII_1.116.1.1..	1	1081,91	0,45
58	Olt	Sebeș	VIII_1.119....	1	1595,31	0,65

59	Olt	Strâmba	VIII_1.80.2...	1	3149,53	1,29
60	Olt	Rândibou	VIII_1.123....	1	1118,17	0,46
61	Olt	Curpân	VIII_1.126....	1	2563,23	1,05
62	Olt	Valea Satului	VIII_1.129....	1	1884,10	0,77
63	Olt	Boia Mare	VIII_1.130....	1	5247,29	2,15
64	Olt	Bistra Mărului	VIII_1.130.1...	1	4184,54	1,72
65	Olt	Găujani	VIII_1.130.2...	1	34,82	0,01
66	Olt	Boișoara	VIII_1.130.2.1..	1	30,86	0,01
67	Olt	Pârăul Sec	VIII_1.132....	1	47,93	0,02
68	Olt	Barbu	VIII_1.132.1...	1	15,75	0,01
69	Olt	Dosul - Perișani	VIII_1.133.2...	1	73,79	0,03
70	Olt	Băiaș	VIII_1.133....	1	30,84	0,01
71	Olt	Topolog	VIII_1.151....	1	11351,65	4,66
72	Olt	Topologel	VIII_1.151.1...	1	1631,31	0,67
73	Olt	Boia Mică	VIII_1.....	1	5932,54	2,44
74	Olt	Cumpăna	X_1.2....	1	2864,11	1,18
75	Olt	Valea Plopilor -Pleșoi	VIII_1.151.3...	1	1014,52	0,42
76	Arges	Argeș	X_1.....	1	12737,99	5,230
77	Arges	Modrugaz	X_1.1....	1	1128,14	0,460
78	Arges	Buda	X_1.3....	1	5098,19	2,090
79	Arges	Izvorul Mircea	X_1.3.1...	1	2184,95	0,900

80	Arges	Mușeteica	X_1.3.2...	1	1563,81	0,640
81	Arges	Otic	X_1.3.3...	1	1327,52	0,540
82	Arges	Cumpăna	VIII_1.151.2...	1	2646,65	1,090
83	Arges	Valea cu Pești	X_1.4....	1	2246,03	0,920
84	Arges	Valea lui Stan	X_1.5....	1	2147,43	0,880
85	Arges	Arefu	X_1.6....	1	29,79	0,010
86	Arges	Limpedea	X_1.7.1...	1	915,29	0,380
87	Arges	Berindești	X_1.7....	1	55,71	0,020
88	Arges	Vâlsan	X_1.14....	1	9812,88	4,020
89	Arges	Dobroneagu	X_1.14.1...	1	1529,37	0,630
90	Arges	Râul Doamnei	X_1.17....	1	13438,60	5,520
91	Arges	Izvorul Bândeia	X_1.17.1...	1	1159,23	0,480
92	Arges	Zârna	X_1.17.2...	1	3959,75	1,630
93	Arges	Leaota	X_1.17.2.1..	1	1753,80	0,720
94	Arges	Brățila	X_1.17.2.2..	1	1882,86	0,770
95	Arges	Văsălat	X_1.17.3...	1	1503,99	0,620
96	Arges	Izvorul Groapele	X_1.17.3.1..	1	1004,45	0,410
97	Arges	Drăghina Mare	X_1.17.4...	1	1056,70	0,420
98	Arges	Cernat -Preotesele	X_1.17.5...	1	6156,84	2,530
99	Arges	Izvorul Bogdan	X_1.17.6...	1	11,48	0,001
100	Arges	Bratia	X_1.17.8.8..	1	16,29	0,010

101	Arges	Răușor	X_1.17.8.2..	1	78,89	0,030
102	Arges	Râul Târgului	X_1.17.8...	1	2176,73	0,890
103	Arges	Bătrâna - Cătunul	X_1.17.8.1..	1	3148,39	1,290
104	Arges	Răușor	X_1.25.6...	1	439,16	0,180
105	Arges	Argeșel	X_1.17.8.10..	1	214,35	0,080
106	Arges	Dâmbovița	X_1.25....	1	11882,74	4,880
107	Arges	Valea Vladului	X_1.25.1...	1	1996,71	0,820
108	Arges	Cascue	X_1.25.2...	1	1173,56	0,480
109	Arges	Răușor	X_1.17.8.8.3.	1	0,19	0,001

2.2.3.1. Caracterizarea hidrografică și influența hidrografiei asupra speciilor și habitatelor.

Rețeaua hidrografică este densă datorită cantităților mari de precipitații pe care o primește zona, inclusiv apa rezultată din topirea zăpezii. Munții Făgăraș pot fi asemănați din acest punct de vedere cu un castel de apă. Pe tot cuprinsul masivului se găsesc în căldările de sub creastă izvoare sau lacuri cu apă cristalină bună de băut sau pâlcuri de zăpadă care întârzie până vara târziu, păstrându-se uneori chiar de la un an la altul. Râurile au debite permanente destul de mari, dar primăvara târziu și la început de vară, când topirea zăpezilor este mai intensă și când ploile sunt mai abundente, valoarea acestora crește.

Apele curgătoare. Râurile au debite permanente destul de mari, dar primăvara târziu și vara, din mai până în iunie, când topirea zăpezilor este mai intensă și când ploile sunt mai abundente, scurgerile și debitele sunt foarte mari. Apele munților Făgăraș sunt tributare Oltului, care își adună afluenții de pe versanții de nord, de vest și de sud – vest, și Argeșului, căruiua îi rămân cei dinspre sud. Afluenții Oltului de pe versantul nordic, totalizează peste 30. Densitatea acestora este de peste 0,8 km/ km², cea mai mare întâlnită în Carpați. De la sfârșitul lunii martie și până în iunie, râurile montane drează o cantitate enormă de apă, provocând adeseori pe teritoriul Depresiunii Transilvaniei, inundații, deoarece cursul leneș al Oltului nu poate prelua această cantitate fără a ieși din matcă. Între muchia Sâmbetei în est și muchia Puha la vest se succed următoarele cursuri de apă mai reprezentative: Sâmbăta, Viștișoara, Viștea Mare, Ucișoara, Ucea Mare, Podragu, Arpașu Mare, Arpășelu, Cârțișoara-format din Bâlea și Pârâul Doamnei- Laița și Râul Mare al Porumbacului format de pâraiele Sărata și Șerbota. Căderea generală a altitudinilor de peste 1400 – 1850 m pe circa 10 km, a făcut ca apele să-și croiască drumuri drepte, paralele, către depresiunea de la poalele muntelui, săpându-și văi adânci, strâmte, cu pereții abrupti și totdeauna cu rupturi mari de pantă în profil longitudinal.

Spre limita de vest a masivului făgărășean, la Podul Olt și Boița – Turnu Roșu, Oltul se orientează brusc spre sud, taie oblic cutele munților și formează defileul de la Turnu Roșu – Căineni. Între Boița și Căineni, Oltul primește din Munții Făgărașului pâraiele: Satului, Strâmba, Mărului, Boului, Curpan, Coții, iar la sud de Căineni, el culege apele râului Boia Mare, Bumbuești, Băiașu, Sălătrucel. Toti afluenții Oltului din defileu sunt de mică anvergură, modești în ceea ce privește debitul. Topologul este ultimul afluent făgărășean al Oltului. El adună la obârșie, apele dintre Ciorța și Lespezi, rostogolindu-le spre sud, printre culmile Mâzgavu – Stâna Mare și Podeanu – Marginea. La ieșirea din munți, el și-a tăiat chei adânci, între Spinu și Munții Frunți. În prezent, în aval de Barajul Topolog, apele pârâului omonim sunt doar un pârâu firav.

Apele versantului sudic al Munților Făgărașului se adună în doar patru râuri puternice: Argeșul, Vâlsanul, Râul Doamnei și Dâmbovița.

Până în 1966, râul Argeș se forma la confluența văilor Capra și Buda, aflată la extremitatea sudică a Culmei Șteviuța, la circa 1 km sud de Cumpăna. Din 1967, punctul de confluență a dispărut sub apele lacului Vidraru, care se suprapune acum întregului curs făgărășean al Argeșului vechi. Cele doua mari pârauri, Capra și Buda, își adună apele de sub culmea principală a Munților Făgăraș, Capra dintre Vârful Lespezi și Arpașul Mic, iar Buda dintre Arpașul Mic și Viștea – Moldoveanu. Râul Vâlsan izvorăște de sub Scărișoara Mare, la sud de Moldoveanu, curge nord-sud, are un bazin hidrografic mai restrâns decât celelalte râuri. Formează la traversarea Munților Ghițu, amonte de Brădet, o zonă de chei – Cheile Vâlsan și se varsă în Argeș, lângă comuna Merișani. Apele sale, ca și ale pâraului Dobroneagu, afluentul său de stânga, au fost captate și deviate către lacul Vidraru.

Râul Doamnei își trage obârșia de sub creasta Moldoveanu – Dara, prin apele reunite ale pâraielor Valea Rea, Leaota, Zârna și Brățila, în punctul Între Ape. Are un curs sinuos și adună mulți afluenți mai ales în zona cursului superior. Valea Rea, unul dintre pâraiele de obârșie, cea mai zbuciumată, vijelioasă și mai pitorească vale, formează la Buduri, una dintre cele mai frumoase cascade din Carpații Meridionali. Râul Doamnei separă Făgărașul de Masivul Iezer – Păpușa de-a lungul unui culoar tectonic. Este râul cu cel mai mare bazin de recepție din Munții Făgărașului. De-a lungul lui sunt două mici zăgazuri, La Nisipuri și la confluența cu Pojarna. După confluența cu pâraul Văsălatul, venit dinspre stânga, de sub Curmătura Oticului, apele lor se adună într-un lac de acumulare, apoi sunt dirijate prin aducțiuni subterane către Vidraru. Se varsă în Argeș la marginea de nord – est a municipiului Pitești. Pe tot traseul său montan, Râul Doamnei este însoțit de o șosea forestieră care se bifurcă, la mai toate confluențele existând ramificații pe văile laterale. Pe Valea Rea, Zârna, Leaota și Brățila, drumurile forestiere urcă până sub golul alpin.

Dâmbovița își are izvoarele între vârfurile Otic – ultimele prelungiri estice ale Munților Făgărașului și Bătrâna – din Masivul Iezer – Păpușa. Curge mai întâi spre nord – est, pe o veche deformare tectonică, iar sub creasta Lerescu – Tâmașul Mare, aval de lacul de acumulare Pecineagul, își schimbă cursul spre sud – est, ocolind pe la est Munții Iezer – Păpușa, trece pe sub Piatra Craiului către Podul Dâmboviței – Rucăr, pe un curs presărat cu chei, repezișuri, lacuri de acumulare, cantoane forestiere și case de vânătoare. Cursul său este însoțit de o șosea forestieră care urcă până la punctual de formare al Dâmboviței, la confluența Boarcășului cu Valea Vladului. Se varsă în Argeș, la sud de București, aproape de confluența cu Dunărea.

Lacurile de baraj artificial. Lacul de acumulare Vidraru este cel mai reprezentativ. Finalizat în anul 1966, barajul Vidraru a fost una dintre cele mai mari lucrări hidroenergetice din țară. Construcția este ancorată în versanții munților Pleașa și Vidraru și hidrocentrala subterană de pe Argeș. Apele curgătoare de pe aproape tot versantul sudic al Munților Făgăraș s-au adunat astfel în spatele unui baraj în formă de arc, înalt de 166,60 m și lung de 307 m la coronament; adâncimea

lacului în spatele barajului este de circa 150 m, lungimea măsoară mai bine de 8-9 km, iar suprafața este de 870 ha. Volumul total al apei este de 465.000.000 m³, iar nivelul normal de retenție de 830,00 m. Puterea instalată, într-un an hidrologic mediu, este de 400 GWh/ an.

Pentru a asigura volumul de apă necesar prevăzut, au mai fost construite alte baraje și lacuri de acumulare, captări și 42 km de galerii subterane de aducțiune dinspre zece râuri vecine: Topologul, Vâlsanul, Cernat, Râul Doamnei, Limpedea, Valea lui Stan, Valea Bradului, Drăghina, Dobroneagu, Baci.

Un alt lac de baraj artificial este Lacul Pecineagu, situat pe cursul superior al Râului Dâmbovița.

Lacurile glaciare. În căldările și pe treptele văilor glaciare se întâlnesc adeseori oglinzi de apă, ascunse în căușul cuvetelor sau în spatele pragurilor de morene rămase de pe urma ghețarilor din cuaternar. În împărăția creștelor, acestea sunt de un pitoresc aparte, în apele lor limpezi ca de cristal se oglindesc cerul albastru și versanții abrupti care îi înconjoară. Cele peste 60 de lacuri glaciare ale Făgărașilor însumează aproximativ 24 ha de luciu de apă. Lacul de la cea mai mare altitudine din țară, la 2282 m este Tăul Mioarelor.

Lacurile de pe versantul nordic. Lacul Viștișoara-2200 m altitudine, cu o suprafață mică, s-a format în căldarea superioară a văii Viștișoara, sub șaua omonimă. Lacul Urlea-2170 m altitudine, 20150 m² suprafață, adâncime maximă 4,50 m este situat în cercul de obârșie al văilor Urlea și Pojorta, către versantul drept al acestuia. În aceeași vale, într-o mică nișă de sub vârful muntelui Bâdea, la aproximativ 2150 m, se află un lac mai mic, numit Urlea II, la care este foarte greu de ajuns și care în anii mai secetoși poate seca. Lacul lui Mogoș -2150 m altitudine se află la sud de Vârful lui Mogoș. În aceeași vale, pe peretele de sub Cațavei, mai sunt două mici ochiuri de apă, efemere, la care nu se poate ajunge decât cu mare dificultate. Lacurile Podragul Mare și Podragul Mic - În căldarea Podragului se află patru ochiuri de apă, două mai jos de cabana turistică și alte două – Podragul mare și Podragul Mic, în partea centrală a cercului glaciare superior, în fața și în stânga cabanei, la 2140 m altitudine. Au o suprafață de 28550 m² și respectiv 2400 m², o adâncime de 15,5 m și respectiv 3,9 m. Sunt legate între ele printr-un emisar lung de 31 m. Lacul Bâlea -2034 m altitudine, 46508 m², adâncime maximă 11,35 m este populat cu păstrăvi și este considerat unul dintre cele mai frumoase lacuri glaciare din masiv. Lacul Podrăgel este situat pe o treaptă a văii Podrăgel, la 2030 m altitudine, are o suprafață de 7110 m² și o adâncime de 3,9 m. Lacurile Doamnei. La obârșia Văii Doamnei, pe o prispă sub circurile glaciare superioare -1865 m altitudine, se află două lacuri. Cel mai mare se numește Lacul Doamnei, are o suprafață de 3000 m² și o adâncime maximă de aproape 2 m. Lăcuțul -Tăul Buteanului este ascuns în căușul unei nișe de nivație la 1835 m altitudine, pe versantul nord-estic al muchiei Netedului, în apropiere de liziera

pădurii. Lacul Avrigului, situat în căldarea superioară a văii omonime, sub peretele nordic al Ciortei, are o suprafață de 14770 m².

Lacurile de pe versantul sudic. Lacul Ciortei se află la obârșia Văii Budislavului, la circa 2140 m altitudine. Este foarte mic și aproape colmatat. Lacul Călțun -2135 m altitudine, 7751 m², 11,8 m adâncime stă la originea Izvorului Călțunului, primul izvor de obârșie al Argeșului către vest, sub prăvălișurile masivului cu același nume. Lacurile Paltinului -În Căldărușa Lungă, la 2250 m altitudine, se află două mici lacuri, mai puțin spectaculoase, care alimentează apele Pârâului Capra. Lacurile Capra și Căprița sunt situate sub culmea principală, sub Șaua Caprei, la o altitudine de 2230 m și respectiv 2228 m. Apa se scurge din Capra în Căprița printr-un emisar de 8 m lungime, iar după ce străbate barajul din spatele Căpriței dispăre în subteran. Capra are o suprafață de 18340 m² și o adâncime de 8 m, iar Căprița 2180 m² suprafață și 1,5 m adâncime. În circurile suspendate, pe peretele de nord – nord vest al Vârfului Mușeteica -circa 2100 m altitudine, se află trei mici lacuri temporare, ascunse privirii turiștilor. Lacul Râiosul - circa 2100 m altitudine este temporar, puternic colmatat, stă la obârșia Izvorului Râiosul. Lacul Buda se află în căldarea superioară a Văii Budei. Iezerul Podul Giurgiului-2270 m altitudine stă suspendat în căldarea cu același nume, sub peretele sudic al Crestei Podrăgelului și peretele vestic al muntelui Arpașul Mare. Este primul lac, dinspre est, al bazinului propriu-zis al Argeșului. Lacul din Valea Rea, situat chiar la obârșia Văii Rele, sub creasta Moldoveanu – Viștea Mare, la 2156 m altitudine, are o suprafață de 5000 m², o adâncime maximă de 2 m și este populat cu păstrăvi. În aval de lac, apele Văii Rele formează, la Buduri, una dintre cele mai spectaculoase cascade ale masivului. La est de masivele Scărișoara și Galbena, spre Valea Rea, în Căldărușa și Căldarea Galbenei, se află patru lacuri și mai multe petice de turbă, foste și ele cândva lacuri. Cel mai mare și mai frumos, poate cel mai frumos de pe versantul sudic al Munților Făgărașului, este lacul cel mare, Galbena – Scărișoara -2200 m altitudine. Lacul Mănăstirii -Gălășescu se află în căldarea Valea Rea a Gălășescului, sub Șaua Viștișoarei. În preajmă mai sunt 4-5 lacuri mai mici, iar în extremitatea vestică a căldării, sub piciorul Hârtoful Ursului, încă 2-3 ochiuri cu apă permanentă.

Lacul Bânda, ascuns sub peretele muntelui Bândeii, la obârșia Izvorului Bândeii, este mic, aproape colmatat, neînsemnat din punct de vedere turistic. În Hârtoapele Leatei se găsesc nu mai puțin de nouă lacuri, între care Mușetescu, Mioarele, Scoica, Gemenu de Sus, Lacul Roșu. Lacurile din bazinul de obârșie al Văii Zârnei sunt ultimele din extremitatea estică a masivului. În prezent mai sunt trei lacuri, dar peticele de turbă mari, întunecate, indică existența în trecut a mai multor lacuri glaciare, care au fost colmatate. Între cele trei lacuri actuale, interesante sunt Lacul Zârna -1980 m altitudine, 5000 m², din care își trage obârșia pârâul Zârna și Lacul Jgheburoasa - cel mai mare și mai spectaculos prin suprafață și amplasare. Alte lacuri de culme reprezentative sunt Lacul Cerbului din Muntele Marginea și Lacul Brătila din curmătura Brătilei.

2.2.4. Clima

Harta temperaturilor medii multianuale și a precipitațiilor medii multianuale este prezentată în Anexa 11 - Harta climatică.

2.2.4.1. Caracterizarea climei și influența ei asupra speciilor și habitatelor.

Elementele climei-temperatură, vânturi, precipitații prezintă în Munții Făgăraș o etajare determinată de altitudine. Aceasta se reflectă în existența etajelor bioclimatice așa încât, se poate vorbi de un climat al pădurilor de foioase, de unul al pădurilor de conifere și un climat al pajiștilor alpine. În plus, pe latura sudică, argeșeană, se întâlnește o ridicare sensibilă a limitei pădurilor, față de cea nordică, transilvăneană.

Clima Munților Făgăraș are însă și particularități condiționate de masivitatea și orientarea acestor munți. Ei au rol de baraj, atât pentru masele de aer rece și umed ce vin dinspre Atlantic sau mările nordului, reținându-le mai îndelung pe povârnișul său nordic, cât și pentru cele mediteraneene sau tropicale, care se opresc pe versanții săi sudici. Rezultatul este un climat dinamic agitat, umed, rece pe versantul nordic și unul mai moderat, mai calm și senin, pe versantul sudic.

Temperatura aerului scade treptat de la poalele masivului spre creastă. Media anuală este de 4-6°C în etajul pădurilor de fag, 2-4°C în etajul molidului și 0°C în zona pajiștilor alpine ajunge chiar -2°C. Lunile cele mai călduroase sunt iulie și august, iar cele mai răcoroase ianuarie și februarie. Condițiile climatice sunt aspre, mai ales în zona alpină. Rareori, lunile de vară au temperaturi medii mai mari de 7-8°C, iar lunile reci au media temperaturii de -8°C și chiar -11°C. Sunt destul de frecvente cazurile cu scurte perioade de viscol și frig în iulie și mai ales în a doua jumătate a lunii august.

Precipitațiile sunt relativ bogate în Munții Făgăraș și mai abundente pe latura vestică față de cea estică. Cantitatea lor crește de la poale spre înălțimi, ajungând în medie de la 900 – 1000 mm, în etajul fagului, până la 1300 – 1400 mm în zona alpină. La altitudini de peste 1800 – 1900 m, precipitațiile cad în mare parte sub formă de ninsoare, uneori chiar și vara. Ploile au cea mai mare frecvență în lunile mai – iunie și cea mai mică spre toamnă, în septembrie. Ninsorile pot cădea oricând, însă apar de obicei către sfârșitul lunii septembrie. Practic, zăpezile de instalează pe creste din septembrie – octombrie și durează până la sfârșitul lunii mai și începutul lunii iunie. În zonele joase, ninsorile cele mai abundente cad de obicei la începutul lunii decembrie. Cumulată, întreaga cantitate de zăpadă căzută în cursul unui an, la altitudini de peste 2400 m, ar ajunge la un strat gros de 8-9 m, adică de circa 10 ori mai mare decât în zona de câmpie. Cele mai mari cantități de zăpadă se depun în locurile adăpostite, pe fundul căldărilor glaciare, pe văi și mai ales la baza verdanților cu expunere estică. În urma ninsorilor abundente se pot produce deseori avalanșe pe aproape toți versanții abrupti, cele mai mari și frecvente astfel de fenomene din Carpații românești se întâlnesc în Munții Făgăraș. Pericolul avalanșelor, asociat cu nebulozitatea frecventă, reprezintă cele mai

mari dificultăți pentru turismul montan din această zonă. Datorită persistenței îndelungate a stratului de zăpadă și a grosimii acestuia există condiții prielnice pentru practicarea sporturilor de iarnă, până la sfârșitul primăverii.

Vânturile – bat cu puterea aproape permanent în zona de creastă, predominante fiind cele dinspre vest și nord-vest. Calmul absolut este un fenomen rar în acești munți. Brizele de munte și de vale sunt însoțite frecvent de fenomenul de ceață. Primăvara, zidul muntos, interpus în fața maselor de aer cald dinspre sud, creează efectul de föhn, pe versantul nordic, provocând topirea bruscă a zăpezilor.

Norii, nebulozitatea, reprezintă cel mai impresionat și spectaculos element climatic din Munții Făgăraș, aceștia fiind cunoscuți ca cei mai mari generatori de nebulozitate din țara noastră. Pe versantul nordic, frecvența acestora este mult mai mare. Norii cei mai frecvenți sunt migratori, aduși de vânturile de vest și nord-vest. Ei rămân îndelung deasupra munților, generând ploii abundente, însoțite de vânturi puternice, în special în zona de creastă. În Munții Făgăraș se formează și nori de front, ca efect al încălzirii mai puternice a aerului pe versantul sudic față de cel nordic, însă cei mai des întâlniți sunt norii de briză.

Alte caracteristici climatice:

- a) Nebulozitatea: media anuală- 6,5 – 7,0 zecimi;
- b) zile cu cer senin: număr mediu anual - 40 – 50;
- c) zile cu cer acoperit: număr mediu anual- 130 – 140;
- d) durata strălucirii soarelui: sume medii anuale - 1800h/ an;
- e) radiația globală: sume medii anuale - 110,0 – 112,5 kcal/ cm²;
- f) amplitudinea termică: media anuală - 17 –18°C.

Clima Depresiunii Făgăraș înregistrează o temperatură medie anuală de 8,7 C, cu creșteri maxime în luna iulie și scăderi minime în luna ianuarie. Precipitații abundente, sub formă de ploaie, sunt semnalate în lunile mai-august, când ating o cantitate maximă de 128,4 mm în luna iulie, iar sub formă de zăpadă în lunile octombrie-martie.

2.2.5. Soluri

Harta solurilor este prezentată în Anexa 12 - Harta pedologică.

Caracterizarea solurilor și și influența lor asupra speciilor și habitatelor.

Datorită structurii geologice complexe, în care predomină șisturile cristaline, a asimetriei morfologice pe transversala nord-sud, a amprentei lăsate de glaciațiune, a diferențelor climatice între versantul nordic și cel sudic, a cantităților diferite de precipitații de la est la vest, în Munții Făgărașului se remarcă o zonalitate pe verticală a solurilor. Datorită temperaturilor scăzute, activitatea microbiană și procesele de transformare și de mineralizare a materiei organice sunt

reduse, determinând acumularea de humus. Pe de altă parte, marea cantitate de precipitații atmosferice a dus la acidifierea solurilor, proces ce a fost favorizat și de caracteristicile solurilor dominante. Astfel, în etajul montan întâlnim soluri brune acide cu mull și cu moder și soluri podzolice argiloiluviale, în etajul subalpin soluri brune podzolice, în etajul alpin podzoluri humico-fieriiluviale și humico-silicatic podzolice, în mare parte scheletice, iar intrazonal soluri humico-calcice alpine, turbării, litosoluri.

În zona de câmpie piemontană, materialul parental al solurilor provine din scheletul rulat proluvial din lantul muntos, ceea ce a determinat formarea de soluri brune acide și podzolice, cu continut de schelet, textura grosiera și moderat grosiera cu depozit de pietrisuri la mica adâncime, cu valori cuprinse între 0,3-1,2 m.

Diversitatea solurilor câmpiei piemontane a fost determinată de etajarea și vârsta diferită a glacisurilor piemontane, precum și de adâncimea variată a pânzei freatice. Astfel, pe suprafețele întinse ale glacisurilor piemontane superioare, unde pânza freatică este la 5-10 m adâncime, s-au format soluri brune argilo-iluviale, brune luvice, luvisoluri albice, toate cu procese de pseudo-gleizare datorate cuverturii impermeabile de luturi argiloase ce acoperă pânzele de pietrișuri aluvio-proluviale, iar pe podurile glacisurilor piemontane medii și inferioare, cu adâncimea pânzei freatice de 1,5-5 m, predomină solurile brune mezobazice, brune acide și negre acide. În lunca Oltului și a văilor afluate sau în lungul văiugilor ce fragmentează în culoare largi câmpia piemontană, cu adâncimi ale pânzei freatice sub 1,5 m, se găsesc soluri humico-gleice, gleice tipice, gleice umbrice, aluviale litice și gleizate. Acestea li se adaugă solurile turboase din lunca Oltului. Extinderea solurilor brune zonale pe cea mai mare parte a podurilor glacisurilor piemontane arată că în trecut Depresiunea Făgărașului era acoperită de păduri de gorun -*Quercus robur*, din care se mai mențin pălcuri reduse sau exemplare izolate. Vechile păduri au fost înlocuite de culturi agricole -culturi cerealiere, cartofi. sau pajiști mezofile cu *Nardus stricta*, *Festuca rubra*, *Agrostis tenuis* - pe podurile piemontane mai bine drenate, mezofil-halofile în arealele slab drenate și plante higrofile- în locurile umede, mlăștinoase din luncile Oltului și afluenților săi. La vest de Sâmbăta și la est de Sebeș domină solurile brune luvice argiloiluviale, iar între Sâmbăta și Sebeș domină solurile autohidromorfe și hidromorfe –gleice și freatice umede.

Dealurile submontane perșano-făgărașene, ce fac tranziția între câmpia piemontană și culmile montane ale Făgărașilor, sunt acoperite de soluri brune luvice și soluri brune acide afectate de eroziune pe care se dezvoltă păduri de amestec gorun-carpen-fag sau făgete pure.

2.2.6. Influența mediului abiotic asupra vegetației.

Vegetația este și ea etajată, reflectând caracteristicile climatului, altitudinii, expoziției versanților, ale solurilor și rocilor. În subetajele montan inferior și mijlociu s-au dezvoltat făgete și păduri de amestec din alianța *Symphyto-Fagion* și *Deschampsio-Fagion* sau pajiști mezofile din

alianța *Cynosurion* și *Agrostion stoloniferae*, în locurile unde aceste păduri au fost defrișate. În subetajul montan superior sunt dominante molidișurile din alianța *Vaccinio - Piceion* cu ochiuri de verdeață ierboasă din alianțele *Cynosurion*, *Potentillo-Nardion*, *Adenostylion* și *Epilobion angustifolii*. În etajul subalpin sunt prezente tufișuri din alianța *Pinion mugii*, *Rhododendro - Vaccinion* și *Junipero – Bruckenthalion*.

Etajul alpin este caracterizat prin fitocenoze din alianțele *Caricion curvulae*, *Seslerion bielzii*, *Salicion herbaceae*, *Salicion retusae*, *Festucion pictae*, *Thlaspion rotundifolii*.

Etajele de vegetație din Munții Făgăraș

Tabel nr.12

Etajul/subetajul de vegetație	Versantul nordic		Versantul sudic	
	Limita inferioară - m	Limita superioară - m	Limita inferioară - m	Limita superioară - m
Montan inferior/făgete	550-700	800-900	650-900	900-1000
Montan mijlociu/păduri de amestec	800-900	1200-1250	900-1000	1350-1450
Montan superior/molidișuri	1200-1250	1600-1650	1350-1450	1700-1800
Subalpin/tufărișuri	1600-1650	2200	1600-1650	2300
Alpin/pășuni, gol alpin	2200	2544	2300	2544

2.2.7. Elemente de interes conservativ, de tip abiotic.

Mediul abiotic din ROSCI0122 și ROSPA0098, prin caracteristicile sale, a generat pe alocuri fenomene naturale spectaculoase, importante sub aspect conservativ, fenomene ce au făcut obiectul desemnării unora ca arii naturale protejate, respectiv monumente ale naturii. Dintre acestea o pondere majoră o constituie cele peste 60 de lacuri glaciare din Munții Făgăraș, din care următoarele sunt declarate ca monumente ale naturii: Lacul Iezer, Lacul Zârna, Lacul Jgheburoasa, Lacul Hârtop I, Lacul Hârtop II, Lacul Hârtop V, Lacul Valea Rea, Lacul Mânăstirii, Lacul Buda, Lacurile Izvorul – Mușeteică, Lacul Scărișoara Galbena și Lacul Galbena IV.

Sub aspect paleontologic importante sunt Calcarele eocene de la Turnu-Roșu, care s-au format în urmă cu 60 de milioane de ani, în partea de S, SV a comunei Turnu Roșu, având aspectul unui petec de calcar care s-a depus la extremitatea nord-vestică a cristalinelor Munților Făgăraș.

Fauna marină conținută în calcarele de la Turnu Roșu cuprinde 63 de specii de rechini pe baza fosilelor existente în acest spațiu.

Fenomene carstice. Deși în zona Munților Făgăraș condițiile geologice nu au permis dezvoltarea unor importante fenomene carstice, totuși procesele morfogenetice au generat formarea unor fenomene endo și exocarstice, importante sub aspect conservativ. Acestea sunt constituite în special de Avenul Piciorul Boului, care este situat în sectorul vestic al Munților Făgăraș, în raza administrativă a comunei Căineni, la limita cu județul Sibiu. Este o rezervație naturală de tip speologic, cu o suprafață de 0,10 hectare reprezentată de un aven săpat în roci solubile, cu depozite de marmură -rocă metamorfică și dolomite -rocă sedimentară. De asemenea importantă este Peștera de la Piscul Negru, o rezervație naturală de tip speologic, situată în județul Argeș, pe teritoriul administrativ al comunei Arefu, cu o suprafață de 0,50 hectare. Aria naturală reprezintă o peșteră în abruptul Vârfului Piscul Negru -2.248 m, străbătută de cursuri de apă, cu cascade și galerii cu diferite forme concreționare de ghirlande, coloane, pânze, cristale, stalactite și baldachine.

În Munții Făgăraș au fost inventariate peste 50 de cavități de către Clubul Emil Racoviță București. La nivelul anului 2011, se cunoșteau 10 peșteri formate în calcar și conglomerat, cu urme de scurgere sub presiune, aflate între 2045-2435 m altitudine. Dintre cele formate în șisturi, două au altercații fine de calcar, fiind peșteri de tracțiune gravitațională, cu excepția peșterii din căldarea de la Strunga Dracului-peșteră de origine tectonică. Șisturile sunt forme exopseudocarstice divers dezvoltate, fiind numeroase în munții Făgăraș. Acest masiv constituie o zonă de șist de maxim interes național. Peșterile din Munții Făgăraș sunt considerate cele mai vechi din România, fiind datate de la începuturile erei terțiare și s-au format epifreatic în paleogen, fiind contemporane primei peneplenizării a Carpaților. În calcarele din creasta Făgărașului, în vârfurile Ciortea și Mușeteica, sunt situate peșterile de la cea mai înaltă altitudine din România. Decrierea și caracteristicile peșterilor și grotelor din Munții Făgăraș sunt prezentate în Anexa 13.

2.3. Mediul Biotic

2.3.1. Ecosisteme

Harta Ecosistemelor este prezentată în Anexa nr.14

Harta Parcelelor silvice este prezentată în Anexa nr.15

Harta Ocoalelor silvice este prezentată în Anexa nr.16

2.3.2. Habitate de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș

Situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor 27 de habitate de interes comunitar:

1. 3220 – Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane;
2. 3230 – Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane;
3. 3240 – Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane;
4. 4060 – Tufărișuri alpine și boreale;
5. 4070* – Tufărișuri cu *Pinus mugo* și *Rhododendron myrtifolium*;
6. 4080 – Tufărișuri cu specii sub-arctice de *Salix*;
7. 6150 – Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios;
8. 6170 – Pajiști calcifile alpine și subalpine;
9. 6230* – Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase;
10. 6410 – Pajiști cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase - *Molinion caeruleae*;
11. 6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofilede la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin;
12. 6520 – Fânețe montane;
13. 7240* – Formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscae*;
14. 8110 – Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin - *Androsacetalia alpinae* și *Galeopsietalia ladani*;
15. 8120 – Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin - *Thlaspietea rotundifolii*;
16. 8210 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase;
17. 8220 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase;
18. 8310 – Peșteri în care accesul publicului este interzis;
19. 9110 – Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*;
20. 9130 – Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*;
21. 9150 – Păduri medio-europene de fag din *Cephalanthero-Fagion*;
22. 9170 – Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*;

23. 9180* – Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene;
24. 91E0* – Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* - *Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*;
25. 91Q0 – Păduri relictare de *Pinus sylvestris* pe substrat calcaros;
26. 91V0 – Păduri dacice de fag - *Symphyto-Fagion*;
27. 9410 – Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montana - *Vaccinio – Piceetea*.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat faptul că 5 habitate de interes comunitar nu sunt prezente în perimetrul ariei naturale protejate. Aceste habitate sunt următoarele:

1. 3230 – Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane;
2. 3240 – Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane;
3. 7240* – Formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscae*;
4. 9150 – Păduri medio-europene de fag din *Cephalanthero-Fagion*;
5. 91Q0 – Păduri relictare de *Pinus sylvestris* pe substrat calcaros;

Date generale privind habitatele de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 26 la Planul de management. Date specifice habitatelor de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 27 la Planul de management.

Hărțile de distribuție ale habitatelor de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș și care au fost identificate ca prezente în perimetrul arie naturale protejate sunt prezentate în Anexa nr. 17 la Planul de management.

1). Habitatul 3220 – Vegetație erbacee de pe malurile râurilor montane

Habitat cu caracter hidro-higrofil. Este reprezentat de grupări deschise de plante pioniere erbacee sau sufrutescente, bogate în specii alpine, care colonizează depozitele de pietriș ale cursurilor de apă cu un regim hidrologic de tip alpin – cu debit maxim în timpul verii. Aceste grupări se pot instala și pe terenurile plane, cu apă stagnantă, din jurul pâraielor sau râurilor de munte. Habitatul se întâlnește din etajul montan superior până în cel alpin.

Habitatul a fost identificat în lungul izvoarelor și pâraielor din zona subalpină și alpină.

Habitat din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R5416 - Comunități sud-est carpatice de izvoare și pâraie cu *Saxifraga stellaris*, *Chrysosplenium alpinum* și *Philonotis seriata*. Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Chrysosplenio alpine - Saxifragetum stellaris*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 1,5 - 2 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.01 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

2). Habitatul 3230 – Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane

Acest tip de habitat este reprezentat prin comunități pioniere, instalate intrazonal, edificate de *Myricaria germanica* și specii de *Salix* spp. Fitocenozele sunt în general fragmentare și se instalează pe depozitele de pietriș bogate în nămol fin și frecvent inundate ale cursurilor de apă din regiunea montană. Au în general acoperire redusă, influențată de inundațiile periodice care determină acumularea de noi sedimente. În același timp, inundațiile produc și modificări ale covorului vegetal, eliminând plantele prin eroziune. Astfel, existența acestor comunități este determinată de intensitatea și frecvența inundațiilor și de viteza de curgere a apei.

Fitocenozele habitatului pot invada formațiunile ierboase învecinate, caracteristice văilor râurilor montane, în special pe cele aparținând habitatului de interes comunitar 3220 Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor neforestiere de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat că nu au fost identificate suprafețe ocupate de tipul de habitat 3230 – Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane. Fragmente de habitat au fost identificate în vecinătatea ariei naturale protejate, pe Valea Doamnei – județul Argeș, Valea Găujani – județul Vâlcea și pe Valea Bârșa lui Bucur – județul Brașov.

Acest tip de habitat are o prezență incertă în cadrul ariei naturale protejate.

3). Habitatul 3240 – Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane

Habitatul cuprinde desișuri sau tufărișuri înalte de *Salix* spp., *Hippophaë rhamnoides*, *Alnus* spp., *Betula* spp., printre altele, pe depozite de pietriș ale cursurilor de apă montane și boreale nordice, care au un regim hidrologic de tip alpin, cu debit maxim în timpul verii. Formațiuni de *Salix elaeagnos*, *S. purpurea* subsp. *gracilis*, *S. daphnoides*, *S. nigricans* și *Hippophaë rhamnoides* pe depozitele înalte de pietriș fluvial din văile alpine și perialpine.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor neforestiere de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat că nu au fost identificate suprafețe ocupate de tipul de habitat 3240 Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane.

Acest tip de habitat are o prezență incertă în cadrul ariei naturale protejate.

4) Habitatul 4060 – Tufărișuri alpine și boreale

Habitatul cuprinde tufărișuri pitice, uneori târâtoare, caracteristice etajelor superioare de vegetație ale Carpaților Sud-Estici. Cele mai multe tufărișuri formează mozaicuri de vegetație pe suprafețe mici, legate de existența unor microstațiuni distincte. Sunt asociații primare, dar se pot extinde secundar, în urma defrișării jnepenișurilor și pădurilor de limită superioară. Sunt edificate de specii oligoterme, xeroterme, oligotrofe și moderat până la puternic acide. De regulă, includ specii arcto-alpine, boreale și circumpolare, în anumite cazuri, și endemite carpatice.

Acest tip de habitat este răspândit în etajele superioare de vegetație – subalpin și alpin, fragmente mai mici întâlnindu-se și în etajul montan al ariei naturale protejate.

Habitat din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3101 - Tufărișuri alpine pitice de azalee - *Loisele uria procumbens*; R3104 - Tufărișuri de smirdar - *Rhododendron myrtifolium*; R3109 - Tufărișuri alpine de vuietoare - *Empetrum nigrum hermaphroditum* și afin vânat - *Vaccinium gaultherioides*; R3108 - Tufărișuri de ienupăr pitic - *Juniperus sibirica*; R3107 - Tufărișuri de coacăză - *Bruckenthalia spiculifolia* și ienupăr pitic - *Juniperus sibirica*; R3617 - Tufărișuri târâtoare de argințică - *Dryas octopetala* și R3111 - Tufărișuri dominate de afin - *Vaccinium myrtillus*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Cetrario - Loiseleurietum procumbentis*, *Rhododendro myrtifolii - Vaccinietum*, *Junipero - Bruckenthalietum*, *Campanulo abietinae - Juniperetum*, *Empetro - Vaccinietum gaultherioidis*, *Campanulo abietinae - Vaccinietum*, *Achilleo schurii - Dryadetum*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 17.000 -22.000 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.02 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

5) Habitatul 4070* – Tufărișuri cu *Pinus mugo* și *Rhododendron myrtifolium*

Acest tip de habitat cuprinde formațiuni edificate de *Pinus mugo*, tipice pentru etajul subalpin al Carpaților românești. Elementele carpato-balcanice prezente diferențiază acest tip de habitat de cele similare, vicariante din Europa centrală. Alături de *Pinus mugo*, speciile *Rhododendron myrtifolium* și *Calamagrostis villosa* imprimă caracterul local al Carpaților românești. Speciile prezente sunt oligoterme, higrofile, oligotrofe, acidofile.

Factorii limitativi sunt reprezentați de seceta fiziologică, vânt puternic cu mare frecvență, perioada scurtă de vegetație.

Fragmente ale acestui tip de habitat au fost identificate în etajele superioare de vegetație din etajul subalpin al ariei naturale protejate.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3105 - Tufărișuri sud-est carpatice de jneapăn - *Pinus mugo* cu smirdar - *Rhododendron myrtifolium*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Rhododendro myrtifolii* - *Pinetum mugi*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 5.200 - 6.500 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.03 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

6). Habitatul 4080 – Tufărișuri cu specii sub-arctice de *Salix*

Habitatul include formațiuni de sălcii arcto-alpine și boreale, uneori specii relictare - *Salix bicolor*, instalate de-a lungul pâraielor subalpine, a mlaștinilor sau a culoarelor pietroase din circurile glaciare.

Tufărișurile formate de *Alnus viridis* și *Salix silesiaca* sunt asociate cu buruienișurile subalpine. Fitocenozele habitatului sunt diferențiate de cele din Alpi prin megaforbiete carpatice - elemente carpatice care intră în alcătuirea buruienișurilor subalpine - ce aparțin alianței *Adenostylon alliariae*, cum ar fi *Heracleum palmatum* și *Aconitum toxicum*.

Factorii limitativi sunt reprezentați de temperaturi scăzute, volum edafic extrem de mic, umiditatea excesivă.

Fragmente ale acestui tip de habitat au fost identificate în etajul subalpin al ariei naturale protejate.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3110 - Tufărișuri sud-est carpatice de anin verde - *Alnus viridis*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Salici* - *Alnetum viridis*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 90 - 150 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.04 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind necunoscută.

7) Habitatul 6150 – Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios

Acest tip de habitat cuprinde formațiuni boreo-alpine, hechstoterm-microterme, localizate pe vârfurile mai înalte ale munților. Sunt edificate de *Juncus trifidus*, *Carex bigelowii*, mușchi și licheni. În acest tip de habitat sunt incluse și comunitățile asociate crio-nivale de depresiuni mici.

Habitatul a fost identificat predominant în zona subalpină și alpină din aria naturală protejată.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3602 - Pajiști sud-est carpatice de coarnă - *Carex curvula* și *Primula minima*, R3603 - Pajiști sud-est carpatice de părul porcului - *Juncus trifidus* și *Oreochloa disticha*; R3604 - Pajiști sud-est carpatice de părușcă - *Festuca supina* și *Potentilla ternata*; R3615 - Tufărișuri pitice sud-est carpatice de sălcii alpine - *Salix herbacea*; R6303 - Comunități sud-est carpatice chionofile cu *Luzula alpino-pilosa* și R6304 - Comunități sud-est carpatice chionofile cu *Ranunculus crenatus* și *Soldanella pusilla*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Primulo - Caricetum curvulae*, *Oreochloa - Juncetum trifidi*, *Potentillo chrysocraspedae - Festucetum airoidis*, *Salicetum herbaceae*, *Luzuletum alpino - pilosae*, *Soldanello pusillae - Ranunculetum crenati*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 12.000 - 15.000 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.05 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

8) Habitatul 6170 – Pajiști calcifile alpine și subalpine

Reprezintă un tip de habitat întâlnit în etajele subalpin și alpin, pe soluri bogate în carbonat de calciu și cu grad ridicat de saturație în baze.

Fragmente ale habitatului au fost identificate în etajul subalpin al ariei naturale protejate. Aceste fragmente se încadrează în următoarele două subtipuri: pajiști calcifile scunde, mezo-xerofile bine închegate care vegetează pe culmi puternic vântuite în timpul verii și acoperite cu un strat gros de zăpadă iarna și pajiști calcifile xero-termofile deschise, instalate pe terenuri terasate sau concentric bordurate.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3611 - Pajiști sud-est carpatice de coada iepurelui - *Sesleria rigida* ssp. *haynaldiana* și rogoz - *Carex sempervirens*; R3612 - Pajiști sud-est carpatice de rogoz - *Carex sempervirens* și coarnă mare - *Sesleria bielzii*; R3616 - Tufărișuri pitice sud-est carpatice de sălcii alpine - *Salix retusa*, *S. reticulata* și R3619 - Tufărișuri pitice sud-est carpatice de sălcii endemice - *Salix kitaibeliana* cu degetăruț alpin - *Soldanella pusilla*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Seslerio haynaldianae - Caricetum sempervirentis*, *Seslerio bielzii-Caricetum sempervirentis*, *Salicetum retuso - reticulatae* și *Soldanello pusillae - Salicetum kitaibelianae*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 180 - 210 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.06 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

9) Habitatul 6230* – Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase

Habitatul este reprezentat prin pajiști seminaturale bine închegate, care se dezvoltă pe substrat silicios și ocupă stațiuni cu caracter oligotrof, mezofil sau xerofil.

Cenoze heliofile, micromezoterme adesea oligotrofe, dezvoltate pe soluri brune podzolice și humico-silicaticice cu reacție puternic acidă.

Fragmente ale acestui tip de habitat seminatural au fost identificate în etajele montan și subalpin ale ariei naturale protejate.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3608 - Pajiști sud-est carpatice de *Scorzonera rosea* și *Festuca nigrescens* și R3609 - Pajiști sud-est carpatice de țăpoșică - *Nardus stricta* și *Viola declinata*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Scorzonero roseae - Festucetum nigricantis* și *Violo declinatae - Nardetum*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 2.000 - 3.000 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.07 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – rea.

10) Habitatul 6410 – Pajiști cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase - *Molinion caeruleae*

În perimetrul ariei naturale protejate a fost identificat prin habitatul din clasificarea națională R3710 - Pajiști dacice de *Molinia caerulea*., care este un habitat de pajiște răspândit din câmpie până în regiunea montană, pe soluri umede și sărace în azot și fosfor. Fitocenozele acestui habitat se mențin prin management extensiv și corespund unui stadiu de deteriorare al mlaștinilor turboase drenate. Se instalează în depresiuni, cu pante foarte ușor înclinate, cu expoziții variate.

Acest habitat a fost identificat în etajul montan inferior din extremitatea estică a ariei naturale protejate, sub forma unor benzi discontinue, precum și sub forma unor petece cu suprafețe mici, necartabile în zona de distribuție a habitatului.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3710 - Pajiști dacice de *Molinia caerulea*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Junco-Molinietum*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 13,13 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.08 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – rea.

11) Habitatul 6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin

Habitatul include comunități de lizieră de pe malul apelor care se caracterizează prin specii de talie înaltă, fiind foarte diversificate din punct de vedere floristic și structural.

Acest habitat a fost identificat sub forma unor benzi discontinue de-a lungul principalelor cursuri de apă de pe întreg teritoriul sitului, precum și sub forma unor petece cu suprafețe mici, necartabile.

Habitat din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3703 - Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu *Cirsium waldsteinii* și *Heracleum sphondylium* ssp. *transsilvanicum*; R3706 - Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu *Petasites kablikianus*; R3707 - Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu *Telekia speciosa* și *Petasites hybridus* și R3708 - Comunități daco-getice cu *Angelica sylvestris*, *Crepis paludosa* și *Scirpus sylvaticus*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Cirsio waldsteinii-Heracleetum transilvanici*, *Petasitetum kablikiani*, *Telekio-Petasitetum hybridi*, *Angelico - Cirsietum oleracei* și *Scirpetum sylvatici*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 200 - 300 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.09 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – rea.

12) Habitatul 6520 – Fânețe montane

Habitat mezofil, care include fânețe montane, bogate în specii cu amplitudine ecologică mare. Ocupă versanți slab înclinați cu expoziții sudice și estice, preferând solurile moderat acide și bogate în nutrienți.

Speciile edificatoare *Agrostis capillaris* și *Festuca rubra* se găsesc în raport de codominanță, în funcție de conținutul în nutrienți și gradul de aerisire a solului - *Agrostis capillaris* domină pe solurile fertile și aerisite, în timp ce *Festuca rubra* se afirmă puternic pe solurile tasate, sărace în substanțe nutritive. Aceste pajiști sunt prezente în tot lanțul carpatic, fiind utilizate atât ca fânețe, cât și ca pășuni.

Fragmentele acestui tip de habitat seminatural au fost identificate în partea vestică a sitului în etajul montan.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3803 - Pajiști sud-est carpatice de *Agrostis capillaris* și *Festuca rubra*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Festuco rubrae-Agrostietum capillaris*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 1.000 - 1.500 ha și prezintă o distribuție marginală. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.10 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – rea.

13) Habitatul 7240* – Formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscus*

Acest tip de habitat este reprezentat prin comunități alpine, peri-alpine și nord-britanice ce colonizează substraturi neutre până la ușor acide, pietroase, nisipoase, uneori ușor argiloase sau turboase, saturate în apă rece, pe morene și pe marginea izvoarelor, pâraiașelor, torentelor glaciare din etajele alpin și sub-alpin, sau pe nisipuri aluviale ale râurilor limpezi, reci, încet curgătoare și ale apelor stătătoare calme. Pentru existența acestui tip de habitat este esențial înghețul permanent sau continuu al solului pe o perioadă îndelungată. Vegetația este scundă, formată în principal din specii de *Carex* și *Juncus* - *Caricion bicoloris-atrofuscus*.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor neforestiere de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat că nu au fost identificate suprafețe ocupate de tipul de habitat 7240* – Formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscus*. Acest tip de habitat are o prezență incertă în cadrul ariei naturale protejate. Mai mult, acest tip de habitat are o prezență incertă la nivel național. Probabil că menționarea acestui tip de habitat ca fiind prezent în România se datorează încadrării inițiale greșite a habitatului R5403 din clasificarea românească - Turbării sud-est carpatice mezo-oligotrofe cu *Carex rostrata* și *Sphagnum recurvum* la habitatul 7240* - Doniță *et al.*, 2005. În 2006, Doniță și colaboratorii rectifică aceste informații și încadrează aceste comunități la habitatul 7140 - Mlaștini turboase de tranziție și turbării mișcătoare.

14) Habitatul 8110 – Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin - *Androsacetalia alpinae* și *Galeopsietalia ladani*

Habitat endemic particular cu caracter chionofil, care se prezintă sub forma unor pernițe sau rozete dezvoltate pe pietrișuri și grohotișuri mobile cu expoziție nord-estică și nord-vestică. În acest habitat, de cele mai multe ori, sunt prezente specii chionofile din clasa *Salicetea herbaceae*.

Fragmentele habitatului au fost identificate la baza versanților stâncoși, pe substrat silicios.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R6104 - Comunități sud-est carpatice de grohotișuri silicioase mobile sau slab fixate cu *Oxyria dygina* și R6105 - Comunități sud-est carpatice de grohotișuri silicioase semifixate cu *Saxifraga bryoides*, *Silene acaulis* și *Veronica baumgarteni*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Saxifraga carpathicae* - *Oxyrietum dyginae* și *Veronico baumgarteni* - *Saxifragetum bryoidis*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 1.500 - 2.500 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.11 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

15) Habitatul 8120 – Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin - *Thlaspietea rotundifolii*

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R6106 - Comunități sud-est carpatice de grohotișuri și bolovănișuri calcaroase semi-fixate cu *Cerastium arvense* ssp. *calcicolum*, *Saxifraga moschata* și *Saxifraga aizoides* și R6107 - Comunități sud-est carpatice de grohotișuri calcaroase mobile și semi-mobile cu *Cardaminopsis neglecta*, *Papaver alpinum* ssp. *corona-sancti-stephani* și *Doronicum carpaticum*.

Habitatul R6106 este un habitat saxicol endemic, pionier, sărac în specii și cu acoperire slabă, dar cu un rol în începutul de înțelenire și fixare al grohotișurilor calcaroase mobile. Se instalează pe bolovănișuri și grohotișuri semifixate însoțite, din etajele subalpin și alpin. Speciile prezente sunt strict adaptate grohotișurilor nefixate. Habitatul grupează deopotrivă specii bazifile, caracteristice ordinului *Thlaspietalia rotundifolii*, precum și elemente acidofile, caracteristice ordinului *Androsacetalia alpinae*. În stratul ierbos, alături de *Saxifraga moschata*, apare constant specia arenicolă alpină *Cerastium arvense* ssp. *calcicolum*, care constituie o bună diferențială ecologică pentru asociație.

Habitatul R6107 este un habitat pionier, sciafil, mezofil care prezintă o acoperire redusă, realizată de specii care s-au adaptat unor condiții de vegetație dificile. În stratul ierbos, cele două specii edificatoare *Papaver corona-santi-stephani* și *Cardaminopsis neglecta* realizează în medie o acoperire de 15%. Compoziție floristică, săracă în specii, se remarcă prin prezența, uneori abundentă, a speciei saxicole sciafil-chinofilă *Festuca violacea*. Se întâlnesc numeroase specii caracteristice alianței *Papavero-Thymion pulcherrimi* printre care: *Thymus pulcherrimus*, *Saxifraga aizoides*, *Doronicum carpaticum*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Cerastio calcicolae* - *Saxifragetum* și *Cardaminopsio neglectae-Papaveretum*.

Habitatul este reprezentat prin fragmente izolate în etajul subalpin.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 2 - 4 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.12 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

16) Habitatul 8210 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R6208 - Comunități sud-est carpatice pe stânci calcaroase cu *Achillea oxyloba* ssp. *schurii* și *Campanula cochleariifolia*.

Habitatul este reprezentat de cenoze rupicole, higro-ombrogene care se întind pe suprafețe mici de 2–4 m². Habitatul este în directă legătură cu grupări vegetale din *Seslerietalia*. În stratul ierbos, speciile caracteristice *Achillea schurii* și *Campanula cochleariifolia* au o acoperire de 20–30%.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Achilleo schurii-Campanuletum cochleariifoliae*.

Habitatul este reprezentat prin fragmente izolate în etajul subalpin din sectorul central și vestic al Munților Făgăraș.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 1 - 3 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.13 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

17) Habitatul 8220 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R6201 - Comunități sud-est carpatice pe stânci silicioase cu *Silene dinarica* și R6210 - Comunități sud-est carpatice pe stânci silicioase cu *Asplenium trichomanes* ssp. *trichomanes* și *Poa nemoralis*.

Habitatul R6201 este un habitat rupicol endemic, fragmentat, cantonat pe stânci cu pereți aproape verticali, însoțite și moderat umede. Stratul ierbos este bine dezvoltat, *Silene dinarica* alcătuind de regulă grupări vegetale monodominante.

Habitatul R6210 este un habitat rupicol, ombrofil fragmentat, dezvoltat pe substraturi silicioase.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Silenetum dinaricae* și *Asplenio trichomanis-Poëtum nemoralis*.

Habitatul este reprezentat prin fragmente care ocupă suprafețe variabile în toate etajele de vegetație ale sitului, din zona nemorală până în cea alpină.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 250-300 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.14 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

18) Habitatul 8310 – Peșteri în care accesul publicului este interzis

Habitatul include mai multe tipuri de micro-habitate din peșteri. Acestea sunt în cea mai mare parte dezvoltate în calcare, dolomite și marmure, dar pot exista și în gips, sare, gresii, conglomerate, șisturi cristaline, piroclastite, bazalte.

Vegetația habitatului este reprezentată doar prin comunități edificate de briofite și alge: briofite *Schistostega pennata* și tapete de alge la intrarea în peșteri.

Faună cavernicolă foarte specializată și strict endemică. Include forme relict subterane ale unei faune care s-a diversificat în afara peșterilor. Această faună este în principal formată din nevertebrate care trăiesc exclusiv în peșteri și în apele subterane.

Habitatul este distribuit în zona vestică și centrală a ariei naturale protejate.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 2-3 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.15 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

19) Habitatul 9110 – Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*

Habitatul include păduri dezvoltate pe soluri acide, de *Fagus sylvatica* și, în munții mai înalți de *Fagus sylvatica-Abies alba* sau de *Fagus sylvatica-Abies alba-Picea abies*, stratul arbuștilor conține exemplare de *Lonicera nigra*, *Lonicera xylosteum*, *Daphne mezereum*, iar stratul ierbos este format din *Luzula luzuloides*, *Polytrichum formosum* și adesea, *Deschampsia flexuosa*, *Calamagrostis villosa*, *Vaccinium myrtillus*, *Pteridium aquilinum*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul apare mozaicat cu fragmente aparținând tipului de habitat 9130. Aceste habitate de făgete de tip central-european, fără specii endemice regionale carpatine, adesea mozaicate în peisaj, au fost identificate pe suprafețe mari pe versantul nordic al Munților Făgăraș, unde se întind pe versanții văilor până în jurul altitudinii de 1.000 m, de unde sunt înlocuite, treptat, limita nefiind niciodată tranșantă, de către către variantele acidofile sau bazofile ale habitatului 91V0 al făgetelor dacice. Habitatele 9110 și 9130 sunt mult mai rare pe flancul vestic, estic și sudic al ariei naturale protejate, unde făgetele aparțin mai ales habitatelor 91V0 sau 91K0.

Diferențierea habitatelor 9110 și 9130 se face de regulă de către pantă, ce determină un anumit tip de sol și un anumit tip de regim al umidității, de porozitate și de distribuție a nutrienților

și reacției pe profilul solului. Făgetele de tip central-european acidofile ale habitatului 9110 ocupând luvisoluri pe pante de regulă sub 10⁰, iar pe pantele mai accentuate, pe cambisolurile cu profil mai scurt și mai bogate în nutrienți, se dezvoltă făgetele neutrofile ale habitatului 9130.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 24.700 – 27.300 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.31 a Planului de management.

Principalele amenințări sunt tăierile necontrolate de arbori care duc la micșorarea habitatului, construirea de noi drumuri forestiere, tehnologii de exploatare a lemnului agresive și care perturbă echilibrul habitatului. Trebuie promovat menținerea suprafețelor actuale ale habitatului, managementul conservativ cu regenerări naturale, menținerea diversității de specii lemnoase native, interzicerea tăierilor necontrolate, menținerea de lemn mort - arbori căzuți, deoarece acestea asigură loc de hrană sau habitat pentru alte specii de vertebrate sau nevertebrate.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

20) Habitatul 9130 – Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*

Cuprinde fitocenoze edificate de specii europene, nemorale și balcanice mezo-eutrofe, situat la altitudini între 300-800 m. Stratul arborilor este compus exclusiv din fag -*Fagus sylvatica* sau cu amestec redus de carpen - *Carpinus betulus*, gorun - *Quercus petraea*, paltin de munte - *Acer pseudoplatanus*, cireș - *Cerasus avium* în zonele mai înalte, iar în zonele mai joase sorb de câmp - *Sorbus torminalis*, ulm - *Ulmus glabra*, *U. minor*, tei pucios - *Tilia cordata*. Stratul ierbos cuprinde specii *Anemone nemorosa*, *Lamium galeobdolon*, *Galium odoratum*, *Melica uniflora*, *Dentaria* sp., formând un strat ierbos mai bogat în specii și mai abundent decât în pădurile de fag de tip Luzulo-Fagetum – habitat 9110.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul apare mozaicat cu fragmente aparținând tipului de habitat 9110. Aceste habitate de făgete de tip central-european, fără specii endemice regionale carpatine, adesea mozaicate în peisaj, au fost identificate pe suprafețe mari pe versantul nordic al Munților Făgăraș, unde se întind pe versanții văilor până în jurul altitudinii de 1.000 m, de unde sunt înlocuite, treptat, limita nefiind niciodată tranșantă, de către către variantele acidofile sau bazofile ale habitatului 91V0 al făgetelor dacice. Habitatele 9130 și 9110 sunt mult mai rare pe flancul vestic, estic și sudic al ariei naturale protejate, unde făgetele aparțin mai ales habitatelor 91V0 sau 91K0.

Diferențierea habitatelor 9130 și 9110 se face de regulă de către pantă, ce determină un anumit tip de sol și un anumit tip de regim al umidității, de porozitate și de distribuție a nutrienților și reacției pe profilul solului. Făgetele de tip central-european acidofile ale habitatului 9110

ocupând luvisoluri pe pante de regulă sub 10⁰, iar pe pantele mai accentuate, pe cambisolurile cu profil mai scurt și mai bogate în nutrienți, se dezvoltă făgetele neutrofile ale habitatului 9130.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 6.248 – 6.374 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.20 a Planului de management.

Principalele amenințări sunt tăierile necontrolate de arbori, construirea de noi drumuri forestiere, tehnologii de exploatare a lemnului agresive care perturbă echilibrul habitatului. Trebuie promovat menținerea suprafețelor actuale ale habitatului, managementul conservativ cu regenerări naturale, menținerea diversității de specii lemnoase native, interzicerea tăierilor necontrolate, menținerea de lemn mort - arbori căzuți, deoarece acestea asigură loc de hrană sau habitat pentru alte specii de vertebrate sau nevertebrate.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

21) Habitatul 9150 – Păduri medio-europene de fag din *Cephalanthero-Fagion*

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor forestiere de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat că nu au fost identificate suprafețe ocupate de tipul de habitat 9150 – Păduri medio-europene de fag din *Cephalanthero-Fagion*.

Aceste făgete se află pe substraturi stâncoase calcaroase, mai rar amfibolitice sau bazaltice, având drept caracteristică abundența speciilor de orhidee, în special din genurile *Epipactis* - *E. helleborine*, *E. leptochila*, *E. microphylla* și altele și *Cephalanthera* - *C. rubra*, *C. longifolia* și *C. damasonium*. Principala asociație la care sunt încadrate aceste făgete după Sanda et al., 2008, este *Epipacteto – Fagetum*, respectiv *Epipactidi – Fagetum* după Gafta și Mountford, 2008, care este echivalentul / vicariantul carpatic al asociației central -europene *Cephalanthero – Fagetum*. Acest tip de habitat a fost introdus pe fișa standard a sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș având în vedere extinderea insulară a calcarelor în unele perimetre. Totuși, făgetele calcifile dominante în peisaj din Făgăraș și Iezer - Păpușa aparțin făgetelor dacice ale asociațiilor *Symphito cordati – Fagetum* și *Phyllitidi – Fagetum* din cadrul habitatului 91V0 și nu au în nici un caz un caracter central - european. Atât Stancu - 2005, cât și Alexiu - 1998, nu menționează existența unor fitocenoze încadrabile habitatului 9150 chiar dacă în teritoriile analizate de aceștia apar suprafețe de calcare cristaline.

În al doilea rând, asociația carpatică *Epipactido – Fagetum* este considerată ca aparținând alianței făgetelor dacice, *Symphito cordati – Fagetum* și nu alianței făgetelor central - europene neutrofile *Cephalanthero – Fagion*. Având în vedere faptul că această alianță nu este cunoscută în

Carpații românești, este normal ca și habitatul de interes comunitar 9150 asociat ei să nu fie întâlnit pe teritoriul României.

Mai există menționată în sinteza privind habitatele din România - Doniță et al., 2005, subasociația *Carpino - Fagetum cephalantherietosum* – habitat R4111 – Păduri sud-est carpatice de fag - *Fagus sylvatica* și brad - *Abies alba* cu *Cephalanthera damassonium*, care s-ar încadra la acest tipul de habitat de interes comunitar 9150 - Gafta și Mountford, 2008. Studiile realizate arată că rarele pâlcuri de cărpino – fâgete situate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș nu se încadrează la tipul de habitat R4111 din clasificarea națională, aspect ce subliniază încă odată lipsa tipului de habitat de interes comunitar 9150 în cadrul ariei naturale protejate.

22) Habitatul 9170 – Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*

Habitatul este specific bioregiunii continentale și include păduri de *Quercus petraea* și *Carpinus betulus* din regiunile cu climat subcontinental, în cadrul arealului central-european a lui *Fagus sylvatica*, dominate de *Quercus petraea*. Absența fagului sau participarea lui redusă este explicată prin cantitatea insuficientă de precipitații. Sunt incluse și pădurile asemănătoare de stejar și tei din regiunile est-europene și central-est-europene cu climat continental, la est de arealul lui *F. sylvatica*. Structura stratului erbaceu este foarte variabilă, în funcție de troficitatea solului. În Europa Occidentală, aceste păduri sunt afectate de uscare prematură.

Acest habitat este prezent în extremitatea estică a sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, zonă care include o mică porțiune din arealul colinar al Depresiunii Transilvaniei, la altitudini sub 500 de metri, pe depozite moi de vârstă miocenă, pe versantul slab înclinat stâng al văii Șinca.

În această zonă, situată între cursurile văilor Plopoasa și Strâmba, a fost identificată o suprafață mică - 621,5 ha, dar foarte reprezentativă, de goruneto-cărpino.

Una dintre suprafețe, localizată în bazinul văii Plopoasa, constituie o pădure seculară, cu goruni, dar și fag la baza versantului, având vârste estimate la peste 300 de ani. Este vorba despre trei parcele forestiere aparținând O.S. Șercăița UP IX Șercăița, având IDP 080609005-07. Această suprafață trebuie să fie supusă conservării pe termen lung.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 274 - 291 ha și prezintă o distribuție marginală. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.21 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

23) Habitatul 9180* – Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene

Habitatul include păduri mixte formate din specii de amestec - *Acer pseudoplatanus*, *Fraxinus excelsior*, *Ulmus glabra*, *Tilia cordata* - de pe grohotișuri, versanți stâncoși abrupti sau coluvii grosiere ale versanților, în special pe substraturi calcaroase, dar și pe substraturi silicatiche - Tilio - Acerion Klika 1955. Se poate face distincție între o grupare tipică stațiunilor reci și umede, păduri sciafile și mezo-higrofile, în general dominate de paltin - *Acer pseudoplatanus* – subalianța Lunario - Acerenion, și o alta, tipică grohotișurilor uscate și calde, păduri xerotermofile, în general dominate de tei - *Tilia cordata*, *T. platyphyllos* - subalianța Tilio - Acerenion.

Acesta este cel mai fragmentat tip de habitat forestier de interes comunitar. Apare în mici insule acolo unde stâncăriile sunt împădurite, oferind condiții pentru instalarea acestor habitate forestiere intrazonale. Deși nu sunt descrise încă de studiile publicate în zonă, pe versantul nordic fâgărășean există circa 217 de puncte unde se găsesc stâncării împădurite cu acest tip de habitat prioritar. Ele sunt bine reprezentate și pe versanții Munților Iezer - Păpușa și pe versantul sudic fâgărășean.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 66 - 70 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.22 a Planului de management.

Habitatul ocupă pante abrupte, astfel că se află, în general, într-o stare de conservare bună.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

24) Habitatul 91E0* – Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* - *Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*

Acest tip de habitat include păduri de luncă formate dintr-un strat arbustiv cu frasin - *Fraxinus excelsior* și anin - *Alnus* spp. ce apar de-a lungul cursurilor de apă de la câmpie până în zona etajului colinar și submontan ai Europei temperate și boreale. În funcție de acest strat s-au delimitat trei subtipuri de asociații vegetale: *Alno-Padion* - păduri de luncă de *Fraxinus excelsior* și *Alnus glutinosa* din lungul cursurilor de apă din zona de câmpie și etajul colinar din Europa temperată și boreală, *Alnion incanae* - păduri de luncă de *Alnus incana* din lungul râurilor montane și submontane din Alpi și Apeninii de nord și *Salicion albae* - galerii arborescente formate din exemplare înalte de *Salix alba*, *S. fragilis* și *Populus nigra* de-a lungul râurilor medio-europene, în etajul submontan, colinar și zona de câmpie. Toate aceste subtipuri apar pe soluri grele bogate în depozite aluviale, bine aerate și care sunt inundate periodic de creșterea nivelului cursului de apă. Stratul ierbos include specii de plante de talie mare: *Filipendula ulmaria*, *Angelica sylvestris*, *Rumex sanguineus*, *Cirsium oleraceum*, *Cardamine* spp., *Carex* spp.

În perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș arinișurile cu arin alb - *Alnus incana* din asociația *Telekio speciosae* - *Alnetum incanae* Coldea 1990 reprezintă principalul tip fitocenotic aparținând habitatului de interes comunitar 91E0*.

Acestea sunt concentrate în lungul cursurilor de apă, care de cele mai multe ori nu au lunci bine dezvoltate pe versantul nordic - motiv pentru care și structura lor floristică este destul de slab încheată. Pe versantul sudic, în luncile văilor principale, o mare parte din arinișurile albe au fost îndepărtate prin lucrări hidrotehnice în albie și de creare și/sau întreținere a drumurilor forestiere. În văile umbrite din această regiune a Carpaților Meridionali s-a observat însă adesea extinderea semnificativă a arinișurilor albe pe versanți, pornind din lunca văilor, unde alcătuiesc fitocenoze încă nedescrise din punct de vedere fitosociologic, cu un covor compact de taulă - *Spiraea ulmifolia*. Acest aspect face dificilă cartarea acestor arinișuri extinse de versant, prezente uneori chiar pe pante abrupte, de peste 30 de grade.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 405 - 413 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.23 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

25) Habitatul 91Q0 – Păduri relictare de *Pinus sylvestris* pe substrat calcaros

Habitatul este unul reminescent glaciatic. Stratul arbustiv nu conține specii caracteristice, în schimb covorul ierbos este alcătuit din specii din pajiștile de stâncării calcaroase, în primul rând gramineul coada iepurelui carpatină - *Sesleria rigida*.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor forestiere de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat că nu au fost identificate suprafețe ocupate de tipul de habitat 91Q0 – Păduri relictare de *Pinus sylvestris* pe substrat calcaros.

Acest tip de habitat nu este prezent în perimetrul ariei naturale protejate, fiind menționat din greșeală în fișa standard a sitului Natura 2000 prin interpretarea eronată a datelor din lucrarea de doctorat a lui Alexiu, 1998, despre vegetația Munților Iezer – Păpușa. În realitate, pinetele silvestre calcifile descrise de autor nu sunt situate în cadrul ariei naturale protejate.

Deși lipsesc majoritatea speciilor caracteristice habitatului 91Q0, din cauza caracterului xerofil, în pinetele silvestre de pe stâncăriile de șisturi cristaline din bara Ghițu - Frunți se află unele specii în mod preferențial calcifile, precum *Thymus comosus*, unele dintre ele fiind rare precum *Erysimum comatum*. Totuși prezența acestor elemente sporadice nu poate fi considerată ca fiind suficientă pentru a le atribui habitatului calcifil 91Q0.

26) Habitatul 91V0 – Păduri dacice de fag - *Symphyto- Fagion*

Habitatul include păduri de *Fagus sylvatica*, *Fagus sylvatica-Abies alba*, *Fagus sylvatica-Abies alba-Picea abies* și *Fagus sylvatica-Carpinus betula* din Carpații românești, ucraineni și din estul Serbiei, și din dealurile subcarpatice, din alianța *Symphyto cordati-Fagion*, cu specii tipice de *Fagetalia*, dezvoltate pe substraturi neutre, bazice și uneori acide.

Făgetele, făgeto-brădetele și făgeto-molidișurile din masivele Făgăraș și Iezer – Păpușa care aparțin tipului de habitat de interes comunitar 91V0 sunt localizate în perimetrul ariei naturale protejate după cum urmează:

- pe macroversantul nordic al Munților Făgăraș: din jurul altitudinii de 1.000 m până la limita inferioară a molidișurilor - circa 1.400 m altitudine;
- pe macroversantul sudic al Munților Făgăraș: din jurul altitudinii de 800 de m până la limita inferioară a molidișurilor. Sub 800 m făgetele dacice sunt înlocuite de făgetele ilirice care se încadrează în tipul de habitat de interes comunitar 91K0;
- pe macroversantul vestic al Munților Făgăraș: pe clinele nordice pe tot ecartul altitudinal, dar pe cele cu expoziție sudică doar de la circa 600 m altitudine în sus, mai jos de această altitudine fiind prezentă o mixtură a habitatelor de gorunete ilirice – habitat de interes comunitar 91L0 - și făgete ilirice - habitat de interes comunitar 91K0;
- pe macroversantul estic al Munților Făgăraș: în bazinele Bărselor, precum și pe porțiunea din macroversantul sudic al Munților Iezer - Păpușa inclusă în perimetrul ariei naturale protejate, toate făgetele și pădurile de amestec aparțin habitatului de interes comunitar 91V0, speciile caracteristice acestuia coborând până la cele mai joase altitudini.

Studiile efectuate arată faptul că cea mai mare suprafață de păduri nemorale și boreonemorale din cadrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș se încadrează la tipul de habitat de interes comunitar 91V0.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 49.661 – 54.889 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.24 a Planului de management.

Principalele amenințări sunt tăierile necontrolate de arbori, construirea de noi drumuri forestiere, tehnologii de exploatare a lemnului agresive care perturbă echilibrul habitatului. Trebuie promovată menținerea suprafețelor actuale ale habitatului, managementul conservativ cu regenerări naturale, menținerea diversității de specii lemnoase native, interzicerea tăierilor necontrolate, menținerea de lemn mort - arbori căzuți, deoarece acestea asigură loc de hrană sau habitat pentru alte specii de vertebrate sau nevertebrate.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

27). Habitatul 9410 – Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montana - *Vaccinio – Piceetea*

Acest habitat include păduri de conifere subalpine și alpine în care sunt cuprinse două subtipuri: păduri de molid subalpine și păduri de molid perialpine. Sunt păduri aflate la altitudini de peste 1.000 m, cu valoare conservativă moderată, mare sau foarte mare, valoarea conservativa fiind dată de compoziția stratului ierbos. Ca structură acest tip de habitat conține un strat al arborilor compus exclusiv din molid - *Picea abies* sau cu puțin amestec scoruș de munte - *Sorbus aucuparia*, paltin de munte - *Acer pseudoplatanus*. Stratul arbustiv lipsește sau este slab dezvoltat. Stratul ierbos este dominat de anumite specii: *Oxalis acetosella*, *Soldanella hungarica*, *Vaccinium myrtillus*, stratul de mușchi bine dezvoltat, gros cu specii ale genului *Hyloconium spp.*, *Politrichum spp.*

Molidișurile din Munții Făgăraș și Iezer - Păpușa formează etajul forestier boreal, cuprins în general între altitudinile de 1.400 – 1.800 m. Totuși, din cauza inversiunilor termice frecvente, pâlcuri de molid coboară uneori până la altitudinea de 1.000 m. În multe locuri de pe versantul nordic limita superioară a pădurii boreale coboară până spre 1.600 m.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 45.207 – 46.120 ha și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.25 a Planului de management.

Principala amenințare pentru acest tip de habitat este exploatare masivă a lemnului. Pe întreaga suprafață a acestui tip de habitat se pot observa suprafețe defrișate foarte extinse care au dus la o micșorare considerabilă a acestui tip de habitat. Dacă aceste defrișări au loc în habitatele învecinate cum sunt cele ale turbăriilor acide sau a turbăriilor cu vegetație forestieră aceasta poate avea un impact negativ și asupra acestor tipuri de habitate prioritare prin perturbarea regimului hidric.

Multe din drumurile forestiere ale acestui habitat au depozitate bușteni. Depozitele de bușteni sunt locuri de depunere a pontei de către diverse specii de insecte, dar dacă ele sunt doar depozite temporare, buștenii fiind transportați în afara sitului pontele nu ajung să se maturizeze în sit, ducând la declinul populațiilor în anumite grupe de insecte.

Principalele amenințări sunt defrișările rase care au loc fără replantări, tehnologiile forestiere agresive de exploatare a lemnului care lasă în urmă un teren devastat, extinderea drumurilor forestiere, afectarea pe termen lung a covorului vegetal caracteristic acestui tip de habitat.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

2.3.3. Habitate de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor

1.) **Habitatul 7150 – Comunități depresionare din *Rhynchosporion* pe substraturi turboase.** Habitatul este tipic oligotrof, prezent pe terenurile acide unde apa bălțește în lunile ploioase. Compoziția floristică a habitatului se remarcă printr-o serie de specii ce prezintă o acoperire și frecvență ridicată. Stratul ierbos este dezvoltat, înalt de 10–20 cm, la alcătuirea acestuia participând *Drosera rotundifolia*, *Carex limosa* și *Rhynchospora alba*. Au fost menționate două subasociații, respectiv *typicum*, care cuprinde fitocenozele din Munții Bihor sărace în specii caracteristice clasei *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*, dar care sunt în același timp foarte bogate în specii oligotrofe caracteristice ordinului Sphagnetalia și *caricetosum echinatae*, semnalată din bazinul Făgăraș și având ca specii diferențiale pe *Carex echinata*, *Carex lepidocarpa*, *Carex fusca* și *Agrostis canina*.

Stratul mușchilor este dominant, uneori cu acoperiri mari. Specii tipice: *Spagnum cuspidatum*, *S. contortum*, *S. magellanicum*.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R5409 - Turbării sud-est carpatice oligotrofe cu *Rhynchospora alba* și *Spagnum cuspidatum*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Sphagno cuspidati - Rhynchosporetum albae*.

O suprafață restrânsă aparținând acestui tip de habitat de interes comunitar a fost identificată în zona centrală a sitului de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 0,2044 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.29 a Planului de management.

Chiar dacă speciile caracteristice acestui habitat nu sunt în intervalul valoric care ar permite considerarea acestui tip de habitat ca fiind într-o stare favorabilă pentru conservare, dat fiind faptul ca toate celelate atribute au valori situate în intervalul acceptat, se poate considera că acest tip de habitat este într-o stare relativ favorabilă pentru conservare cu perspective favorabile pe viitor.

2.3.4. Alte habitate de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș

Date generale privind habitatele de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 26 la Planul de management.

Date specifice habitatelor de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 27 la Planul de management.

Hărțile de distribuție ale altor habitatelor de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș sunt prezentate în Anexa nr.17 la Planul de management.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș au fost identificate alte 7 habitate de interes comunitar, respectiv:

1. 6440 – Pajiști aluviale din *Cnidion dubii*;
2. 7140 – Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante - nefixate de substrat;
3. 7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin - *Cratoneurion*;
4. 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră;
5. 91K0 – Păduri ilirice de *Fagus sylvatica* - *Aremonio-Fagion*;
6. 91L0 – Păduri ilirice de stejar cu carpen - *Erythronio-Carpinion*;
7. 9420 – Păduri alpine de *Larix decidua* și/sau *Pinus cembra* din regiunea montană.

1.) Habitatul 6440 – Pajiști aluviale din *Cnidion dubii*

Habitatul include pajiști aluviale cu regim natural de inundare aparținând alianței *Cnidion dubii*, în condiții climatice continentale până la subcontinentale.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R3712 - Comunități dacice cu *Deschampsia cespitosa* și *Agrostis stolonifera* și R3716 - Pajiști danubiano-pontice de *Poa pratensis*, *Festuca pratensis* și *Alopecurus pratensis*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Agrostio-Deschampsietum caespitosae* și *Agrostio-Festucetum pratensis*.

Habitatul seminatural este localizat într-o singură zonă situată în partea de sud a ariei naturale protejate.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 150 - 200 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.16 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

2.) Habitatul 7140 – Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante - nefixate de substrat

Habitatul include comunități vegetale care formează turbă, dezvoltate la suprafața apelor oligotrofile până la mezotrofile, cu caracteristici intermediare între tipurile soligene și ombrogene. Acestea prezintă o gamă largă de comunități de plante. În turbării mari, cele mai remarcabile comunități sunt tapetele natante sau pajiștile și mlaștinile mișcătoare, nefixate de substrat, formate din rogozuri de talie medie sau mică asociate cu *Sphagnum* spp. sau mușchi brunii. În general, acestea sunt însoțite de comunități acvatice și amfibii. În regiunea boreală acest tip de habitat include mlaștini minerotrofile, care nu fac parte dintr-un complex mlaștinos mai mare, mlaștini deschise și mici mlaștini din zona de tranziție dintre apă - lacuri, iazuri - și solul mineral. Aceste

mlaștini și turbării aparțin ordinului *Scheuchzerietalia palustris* - vegetație natantă oligotrofă, printre altele, și ordinului *Caricetalia fuscae* - comunități de turbării mișcătoare. Sunt incluse și zonele ecotonale oligotrofice apă - uscat cu *Carex rostrata*.

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R5408 - Mlaștini și turbării sud-est carpatice oligotrofe cu *Carex limosa*.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Caricetum limosae*.

Habitatul este localizat în partea vestică a ariei naturale protejate, sub formă de ochiuri cu suprafețe variabile în cadrul habitatelor de pajiști.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 0,001 - 0,01 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.17 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

3.) Habitatul 7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin - *Cratoneurion*

Habitate din clasificarea națională identificate în aria naturală protejată: R5419 - Comunități sud-est carpatice de izvoare și pâraie cu *Doronicum carpaticum*, *Saxifraga aizoides*, *Chrysosplenium alpinum* și *Achillea schurii*.

Acest habitat este higro-heliofil, situat pe marginea pâraielor care se scurg prin grohotișurile și lespezile de calcar. Stratul ierbos este dominant, înalt de 15–30 cm. Speciile edificatoare și caracteristice *Saxifraga aizoides* și *Doronicum carpaticum* Stratul mușchilor este destul de divers fiind reprezentat prin: *Cratoneuron commutatum*, *Cratoneuron filicinum*, *Bryum pseudotriquetrum*, *Philonotis calcarea*

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Doronico carpatici - Saxifragetum aizoidis*.

Habitatul este localizat în partea central-vestică a ariei naturale protejate.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 0,001 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.18 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

4.) Habitatul 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră

Habitatul cuprinde fitocenoze aflate la altitudini de peste 1.000 m, formate din specii boreale, oligotrofe, mezo-oligotermice, higrofile, acidofile. Cuprinde un strat arbustiv format din jneapăn - *Pinus mugo* monodominant care poate fi bordurat de molid - *Picea abies*, însoțite de specii de *Vaccinium myrtillus* și *V. vitis-idaea*, și alte ericacee: *Empetrum nigrum*, *Vaccinium*

oxycoccus, *V. microcarpum*, un strat ierbos de *Eriophorum vaginatum*, *Carex pauciflora* și un strat de mușchi gros ce acoperă complet solul, cu specii le genului *Sphagnum*, *Polytrichum*.

Habitatul este prezent în bazinul văii Bătrâna în perimetrul O.S. Câmpulung, UP V Voina, în partea de la baza versantului cu expoziție nordică al văii Bătrâna, în perimetrul parcelelor forestiere având codurile 030305022-25 și 030305028-29.

Turbăria cu vegetație forestieră are o distribuție fragmentară și este o zonă de graniță între două habitate distincte, în care pădurea și turbăria au o relație stabilă și îndelungată de coexistență de multe generații de pădure. În ciudă stabilității și coexistenței îndelungate este un habitat sensibil la orice modificare din habitatul învecinat care ar duce la o schimbare a gradului de aport hidric: modificarea cursurilor de apă, drenaj, tăieri de arbori, pășunatul intensiv în aceste zone, plantări de alte specii decât cele locale și altele. Este un habitat care nu are o diversitate vegetală mare dar are un rol foarte important în conservarea de specii rare sau relictive fiind un habitat prioritar.

Datorită localizării și gradului de extindere relativ mic este în general un habitat care tinde să se autoconservă dacă condițiile biotice și abiotice nu se modifică.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 40 -41 ha și prezintă o distribuție marginală. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.19 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

5.) Habitatul 91K0 – Păduri ilirice de *Fagus sylvatica* - *Aremonio-Fagion*

Acest habitat cuprinde pădurile de *Fagus sylvatica* din Munții Dinarici și din lanțurile muntoase și dealurile asociate, cu prelungiri și disjuncții în sud-estul Alpilor, sud-vestul Carpaților și pe dealurile panonice. În aceste zone, ele sunt în contact cu sau intercalate printre păduri medio-europene de fag precum 9130, 9140 și 9150. Bogăția specifică a acestor făgete este mai mare decât în cazul pădurilor de fag din Europa centrală.

Din punct de vedere floristic, făgetele subtermofile din sud-vestul țării reprezintă o tranziție între făgetele carpatice - *Symphyto-Fagion* și cele ilirice propriu-zise - *Aremonio-Fagion*, deoarece majoritatea speciilor ilirice caracteristice lipsesc de la noi: *Cyclamen purpurascens*, *Vicia oroboides*, *Epimedium alpinum*, *Lamium orvala*, *Hacquetia epipactis*, *Anemone trifolia*, *Cardamine trifolia*, *Geranium nodosum*, *Helleborus niger*, *Senecio ovirensis*. După Gafta și Mountford, 2008, singurele specii caracteristice prezente – rar - la noi sunt: *Dentaria enneaphyllos* și *Daphne laureola*. Cel puțin as. *Aremonio-Fagetum* nu deține nici o veritabilă caracteristică dintre cele menționate anterior, și de aceea a fost recent încadrată de unii autori în al. *Symphyto-Fagion*. Aceste făgete ilirice sunt extrazonale în țara noastră, deoarece apar exclusiv pe substrate carbonatice.

Pădurile ilirice de fag sunt larg răspândite pe macroversantul sudic făgărășean până la altitudinea de 800 de m, de unde sunt înlocuite către făgetele dacice. Speciile caracteristice ale habitatului sunt *Fagus orientalis*, *Potentilla micrantha*, *Galium kitaibelianum*, *Aremonia agrimonioides*, *Helleborus odorus*. Cu un contingent de specii caracteristice mai sărac, inclusiv fără *Fagus orientalis*, habitatul este prezent și pe clinele sudice abrupte dinspre Defileul Oltului până la altitudinea de 600 m.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 3.649 – 3.875 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.26 a Planului de management.

Amenințări: acidificarea solului datorită extinderii plantațiilor cu specii de rășinoase; exploatarea silvică; recoltarea unor specii ocrotite. Habitatul este deosebit, cu o compoziție floristică specială, dar și sensibil, datorită condițiilor abiotice caracteristice: pantă uneori accentuată, rocă la suprafață, xericitate.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

6.) Habitatul 91L0 – Păduri ilirice de stejar cu carpen - *Erythronio-Carpinion*

Habitatul include păduri de *Quercus robur* sau *Q. petraea*, uneori *Q. cerris* și *Carpinus betulus*, pe substrate atât carbonatice cât și silicatice, în special pe soluri brune de pădure, profunde, neutre până la ușor acide, cu humus de calitate, având un grad ridicat de descompunere a resturilor organice, din regiunea sud-est alpică și dinarică, vestul și centrul Balcanilor, extinzându-se către nord spre Lacul Balaton, mai ales în zone deluroase și submontane, văi fluviale și câmpiile Drava și Sava. Clima este mai continentală decât în regiunile submediteraneene și mai caldă decât în Europa centrală. Aceste păduri sunt intermediare între cele de stejar cu carpen – habitatul 9170, din Europa centrală și cele din Balcani, și se contopesc către nord cu pădurile panonice de stejar – habitatul 91G0. Prezintă o bogăție specifică mult mai mare decât pădurile de stejar din Europa centrală. Disjuncții ale acestor păduri apar în Friuli și în nordul Apeninilor.

Pădurile de gorun și carpen din sud-vestul țării reprezintă o tranziție între goruneto-cărpinetele dacice - *Lathyro hallersteinii* - *Carpinion* și cele ilirice - *Erythronio* - *Carpinion*. De la noi lipsesc aproape toate speciile ilirice nemorale, dintre care unele sunt caracteristice alianței - *Crocus napolitanus* și *Lonicera caprifolium*, iar altele sunt diferențiale pentru subalianței subpanonică *Lonicera caprifoliae* – *Carpinenion*: *Vicia oroboides*, *Helleborus atrorubens*, *Helleborus dumetorum* - cea mai apropiată floristic de goruneto-cărpinetele din Banat. Acestea se individualizează doar prin prezența lui *Helleborus odorus*, *Asperula taurina*, *Ruscus hypoglossum*, *R. aculeatus*, *Tamus communis*. Ca și făgetele analoage de la habitatul 91K0, aceste goruneto-cărpinete sunt extrazonale în România, întâlnindu-se exclusiv pe substrate carbonatice.

Habitatul este prezent la periferia vestică și sudică a masivului Făgăraș, între altitudini de 300 - 600 m, pe versanți abrupti cu expoziție însorită, adesea sub centuri de fâgete. Astfel, gorunetele din arealul studiat au o dispunere insulară, fragmentată. În defileul Oltului ele reprezintă prelungirea spre nord a gorunetelor din Cozia, având aceeași natură, subspeciile mai termofile de gorun, în primul rând *Quercus petraea ssp. dalechampii* predominând.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 945 – 1.003 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr. 17.27 a Planului de management.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

7) Habitatul 9420 – Păduri alpine de *Larix decidua* și/sau *Pinus cembra* din regiunea montană

Este un habitat aflat în mod obișnuit în etajul subalpin, la altitudini de 1.600 - 2.000 m în Alpi, unde este foarte frecvent, și este alcătuit din păduri de larice și de zâmbru.

Habitatul se extinde în șapte parcele din O.S. Zărnești, încadrate în UP VIII Bârșa lui Bucur, având IDP 080808049-55. În acestea, larițe din subspecia autohtonă în vârstă de 80-200 de ani apar cum precizăm, la paritate cu molidul, dar exemplare diseminate de lariță apar spre vest până în arealul de izvoare al Bârsei Mari, fără a trece cumpăna de ape principală a Făgărașului, în bazinele superioare ale văilor de pe versantul nordic.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă 210 - 212 ha și prezintă o distribuție marginală. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.28 a Planului de management.

Principalele amenințări sunt tăierile necontrolate de arbori, construirea de noi drumuri forestiere, tehnologii de exploatare a lemnului agresive care perturbă echilibrul habitatului. Trebuie promovată menținerea suprafețelor actuale ale habitatului, managementul conservativ cu regenerări naturale, menținerea diversității de specii lemnoase native, interzicerea tăierilor necontrolate, menținerea de lemn mort - arbori căzuți, deoarece acestea asigură loc de hrană sau habitat pentru alte specii de vertebrate sau nevertebrate.

Starea de conservare globală a habitatului în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă – inadecvată.

2.3.5. Alte habitate de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor au fost identificate alte 2 habitate de interes comunitar, respectiv:

1. 7110 * – Turbării active;
2. 7140 - Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante – nefixate de substrat.

1.) 7110 * – Turbării active

Habitatul include turbării acide, ombrotrofile, sărace în nutrienți minerali, hidrologic menținute în principal prin aportul precipitațiilor, cu un nivel al apei în general mai înalt decât pânza freatică înconjurătoare, cu vegetație perenă dominată de perne viu colorate de *Sphagnum* spp. ce permit supraînălțarea mlaștinii în partea ei centrală - *Erico-Sphagnetalia magellanici*, *Scheuchzerietalia palustris*, *Utricularietalia intermedio-minoris*, *Caricetalia fuscae*. O parte încă semnificativă a vegetației contribuie în mod normal la formarea turbei, dar în acest habitat sunt incluse și tinoavele unde formarea activă de turbă este temporar întreruptă, de exemplu în urma unui incendiu sau pe durata unui ciclu climatic natural, cum ar fi o perioadă de seceta.

Asociații vegetale identificate în aria naturală protejată: *Eriophoro vaginati-Sphagnetum*.

Specii dominante identificate *Eriophorum vaginatum* și *Sphagnum* spp. Specii caracteristice identificate: *Drosera rotundifolia* și *Shpagnum magellanicum*. Specii importante de floră identificate: *Carex lepidocarpa*, *Eriophorum vaginatum*, *Drosera rotundifolia*, *Potentilla erecta*, *Rhynchospora alba* și *Sphagnum* sp.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 0,4857 ha și prezintă o distribuție izolată. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.29 a Planului de management.

Numărul mic de specii caracteristice este singurul atribut care nu permite considerarea acestui tip de habitat ca fiind într-o stare favorabilă pentru conservare, valorile celorlalte atribute fiind între limitele în care se poate considera ca fiind în stare favorabilă pentru conservare.

2.) 7140 - Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante – nefixate de substrat

Acest tip de habitat a fost identificat în cadrul sitului de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor la nivelul unor fitocenoze corespunzătoare asociațiilor vegetale *Sphagno-Caricetum rostratae*, *Carici-Menyanthetum caricetosum diandrae* și *Eriophoro vaginati-Sphagnetum*. Dintre speciile caracteristice pentru habitat au fost identificate *Rhynchospora alba*, *Carex rostrata*, *Menyanthes trifoliata*.

În perimetrul ariei naturale protejate habitatul ocupă circa 0,0041 ha și prezintă o distribuție insulară. Distribuția habitatului este prezentată în Anexa nr.17.29 a Planului de management.

În cazul acestui tip de habitat, singurele atribute ale căror valori nu permit considerarea habitatului într-o stare favorabilă pentru conservare sunt cele privind numărul de specii caracteristice și a acoperirii cu specii lemnoase. Toate celelalte atribute au valori situate în intervalul care permite evaluarea stării de conservare ca fiind favorabilă. În consecință, în ansamblu, fitocenoza aparținând acestui tip de habitat poate fi considerată ca fiind într-o stare relativ favorabilă pentru conservare, structura și funcțiile specifice habitatului putând fi conservate pe termen scurt, mediu și lung prin implementarea măsurilor de control a speciilor lemnoase cu potențial invaziv.

2.3.6. Specii de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș

Date generale privind speciile de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 26 la Planul de management.

Date specifice speciilor de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 27 la Planul de management.

Hărțile de distribuție ale speciilor de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș și care au fost identificate ca prezente în perimetrul arie naturale protejate sunt prezentate în Anexa nr.18 la Planul de management.

2.3.6.1. Specii de plante inferioare

Situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor 2 specii de plante inferioare de interes comunitar:

1.) *Meesia longiseta*

Specia habitează în mlaștini alpine.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a speciilor de plante de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș nu a fost identificată prezența speciei de mușchi de interes conservativ *Meesia longiseta*.

În literatura de specialitate consultată până în prezent cuprinzând în total 696 relevee fitosociologice, specia *Meesia longiseta* nu a fost semnalată în cadrul ariei naturale protejate. Având în vedere informațiile deținute până în prezent, specia poate fi considerată ca având prezență incertă în perimetrul ROSCI0122 Munții Făgăraș.

2.) *Drepanocladus vernicosus*

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a speciilor de plante de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș nu a fost identificată prezența speciei de mușchi de interes conservativ *Drepanocladus vernicosus*.

Trebuie menționat faptul că în literatura de specialitate consultată până în prezent - în total 696 relevee fitosociologice, specia *Drepanocladus vernicosus* nu a fost semnalată în cadrul ariei naturale protejate. Având în vedere informațiile deținute până în prezent, specia poate fi considerată ca având prezență incertă în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș.

2.3.6.2. Specii de plante superioare

Situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor 5 specii de plante superioare de interes comunitar:

1.) *Eleocharis carniolica*

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a speciilor de plante de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș nu a fost identificată prezența speciei *Eleocharis carniolica*.

Din bibliografia consultată până în prezent, a fost găsită o singură citare a acestei specii, în afara limitelor ariei naturale protejate.

Având în vedere informațiile deținute până în prezent, specia poate fi considerată ca având prezență incertă în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș.

2.) *Liparis loeselii*

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a speciilor de plante de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș nu a fost identificată prezența speciei *Liparis loeselii*.

Trebuie menționat faptul că în literatura de specialitate consultată până în prezent - în total 696 relevee fitosociologice, specia *Liparis loeselii* nu a fost semnalată în perimetrul ariei naturale protejate.

Având în vedere informațiile deținute până în prezent, specia poate fi considerată ca având prezență incertă în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș.

3.) *Campanula serrata*

Este frecventă din etajul fagului până în cel alpin, în pajiști și tufărișuri. Față de factorii de mediu este mezofită, oligotrofă – mezotrofă, slab – moderat acidofilă. Este prezentă în asociații incluse în *Campanulo - Juniperetum*, *Potentillo - Nardion*. Poate fi identificată în următoarele tipuri de habitate de interes comunitar: 6230* - Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase - R3609 - Pajiști sud-est carpatice de țapoșică - *Nardus stricta* și *Viola declinata* și R3608 - Pajiști sud-est carpatice de *Scorzonera rosea* și *Festuca nigrescens* și 6520 – Fânețe montane - R3801 - Pajiști sud-est carpatice de *Trisetum flavescens* și *Alchemilla vulgaris*.

În perimetrul ariei naturale protejate specia se găsește în pajiști pășunate și în pajiști stâncoase, în populații bine reprezentate din punct de vedere numeric. Prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.01 a Planului de management.

Specia este prezentă printr-o populație permanentă, estimată la peste 15.000 de indivizi. Suprafața habitatului speciei în cadrul ariei naturale protejate a fost evaluată la peste 10.000 ha.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

4.) *Tozzia carpathica*

Habitează în locuri ierboase și umede din etajul montan mijlociu până în cel alpin. Geofit carpato-balcanic, mezofit, microterm, neutrofil.

În cadrul ariei naturale protejate specia se găsește izolat, pe văi umede și răcoroase, în locuri neinfluențate de impactul antropic. Respectarea cerințelor de habitat este crucială pentru persistența speciei în perimetrul ariei naturale protejate, deoarece fiind o plantă anuală, foarte pretențioasă față de condițiile de mediu, în special față de temperatura aerului și umiditate, necesită an de an condiții optime de dispersie, germinare și dezvoltare.

Specia a fost găsită în extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate. Distribuția speciei, care este izolată, este prezentată în Anexa nr.18.02 a Planului de management.

Având în vedere caracteristicile ecologice și biologia acestei specii, șansele de răspândire pe un areal mai larg sunt foarte reduse, ceea ce impune și mai mult conservarea habitatului natural în care a fost găsită.

Specia este prezentă printr-o populație permanentă, estimată la circa 500 – 1.000 de indivizi. Suprafața habitatului speciei în cadrul ariei naturale protejate a fost evaluată la circa 5 - 25 ha.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

5.) *Poa granitica ssp. disparilis*

Specie endemică în Carpații Orientali și Meridionali, habitează pe stâncării și pajiști, pe soluri scheletice, din zona alpină.

În cadrul ariei naturale protejate specia a fost identificată în cenoze caracteristice tipului de vegetație *Salicetea herbaceae* - vegetația zăcătorilor de zăpadă.

Specia a fost găsită punctiform în cadrul ariei naturale protejate, având o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.03 a Planului de management.

Specia este prezentă printr-o populație permanentă, estimată la circa 50 – 100 de indivizi. Suprafața habitatului speciei în cadrul ariei naturale protejate a fost evaluată la circa 250 - 700 ha.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

2.3.6.3. Specii de nevertebrate

Situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor 13 specii de nevertebrate de interes comunitar:

1.) *Vertigo angustior*

Specia de gastropod terestru, higrofilă, aproape palustră. Habitează în locuri umede, sub pietre, printre mușchi, sub bușteni, la marginea apelor în detritus, în câmpiile umede și mlăștinoase, printre crăpăturile arborilor bătrâni ale căror tulpini se găsesc în apă, de obicei în habitate deschise, neumbrite. În România este o specie de câmpie, dar poate să ajungă la 1.000 m altitudine - Grossu, 1987.

Colectarea datelor de distribuție a speciei *Vertigo angustior* a fost realizată prin observații directe și colectări probe în teren, prin identificarea habitatelor caracteristice speciei, constând în special în zone cu înmlăștinire și zone inundabile în lungul râurilor.

Distribuția speciei în perimetrul ariei naturale protejate este una marginală, localizată în zona de sud a masivului muntos. În urma evaluărilor din teren a fost identificată o singură cochilie pe clina sudică a masivului în zona cabanei Moviliș - Poiana Troacei, județul Argeș. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.04 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

2.) *Chilostoma banaticum*

Specie de gastropod terestru, habitează pe sub pietre, printre lemne putrede, bușteni, pe stânci, pe plante, în frunzar pe sol, în păduri, tufărișuri, formațiuni vegetale dintre cele mai diverse, inclusiv parcuri și grădini, la marginea drumurilor, în locuri umbrite și umede, deseori în apropierea apelor, de la munte și până la șes, de-a lungul văilor, respectiv a apelor curgătoare, preferând altitudini medii.

Colectarea datelor de distribuție a speciei *Chilostoma banaticum* a fost realizată prin observații directe în teren, pe transecte alese prin căutarea sub bușteni/pietre și în litieră în imediata vecinătate a apei. Evaluarea în teren a fost realizată și prin aplicarea metodei pătratelor de 1 m² amplasate randomizat în cadrul habitatelor caracteristice speciei.

Specia a fost identificată într-un număr de 4 probe aflate pe versantul nordic al masivului Făgăraș. Specia prezintă o distribuție marginală, putând fi identificată la altitudini medii de până la 700 m. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.05 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

3.) *Ophiogomphus cecilia*

Specie de odonată stenotopă, poate fi întâlnită pe cursul apelor reci, limpezi și nepoluate, cu o curgere moderată cu substrat nisipos. Larvele trăiesc mai ales în apele râurilor și a pâraielor mici, mari sau mijlocii, din regiunea colinară și submontană, până la altitudini de 700-800 m. Imediat după eclozare adulții părăsesc habitatul larvar. Este o specie foarte agilă, astfel adulții pot fi întâlniți mai ales în zonele deschise din habitate forestiere – liziere și luminișuri, până la altitudinea de 1.600 m.

Pentru cartarea și inventarierea speciei *Ophiogomphus cecilia* s-a urmărit în primul rând identificarea habitatelor larvare, pentru că adulții părăsesc habitatul larvar imediat după eclozare, fiind ulterior relativ greu de reperat.

Datorită cerințelor ecologice specifice zonelor joase, respectiv ape curgătoare cu substrat nisipos și argilos-mâlos, specia nu se dezvoltă în perimetrul ariei naturale protejate. În literatura de specialitate a fost semnalată doar prezența unui sigur exemplar adult, aflat în zbor de maturare – Plattner, 1964.

4.) *Lycaena dispar* - fluturele roșu de mlaștină

Specia de lepidopter *Lycaena dispar* apare în habitate umede, chiar și în zone puternic antropizate, pentru că larvele trăiesc pe specii de măcriș - *R. hydrolapathum*, *R. aquaticus*, specifice acestui habitat. Femelele depun ouăle pe plante gazdă din familia *Rumex*, în special pe *Rumex hydrolapathum*. Habitează pe pășuni îmbibate cu apă și mlăștinoase, la marginile cursurilor de apă și lângă canalele de irigații. Distribuția speciei este limitată la șes și poalele dealurilor, dar se întâlnește și în zonele montane până la 1.200 m altitudine.

Specia este larg răspândită în habitatele corespunzătoare cerințelor ecologice din cadrul ariei naturale protejate: luminișuri și liziere de păduri, în special în apropierea cursurilor de apă. Specia a fost semnalată în extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate. Cea mai semnificativă populație a fost identificată pe Valea Strâmbei, pe pajiștile umede situate la altitudini cuprinse între 520 și 620 m. Distribuția speciei, izolată în cadrul ariei naturale protejate, este prezentată în Anexa nr.18.06 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

4.) *Euphydryas aurinia* – fluturele auriu

La specia de lepidopter *Euphydryas aurinia* se cunosc două forme ecologice: una preferă pajiștile umede aflate în regiunile colinare și submontane, a doua este întâlnită în pajiștile mezofile și mezoxerofile aflate pe soluri calcaroase, argilo-nisipoase sau loessoide. Populațiile din România sunt întâlnite doar în pajiștile umede în care există din abundență șopârliță - *Succisa pratensis*. Forma ecologică specifică habitatelor mezofile și xeromezofile depune ouăle pe *Scabiosa columbaria*. Mai rar ouăle sunt depuse pe *Plantago* sp., *Digitalis* sp., *Centaurea* sp., *Gentiana* sp. și *Geranium* sp.

Distribuția speciei, izolată în cadrul ariei naturale protejate, este prezentată în Anexa nr.18.07 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

5.) *Callimorpha quadripunctaria* - fluturele roșu dungat

Specia de lepidopter *Callimorpha quadripunctaria* este o specie termohigrofilă, întâlnită în pajiști și fânețe umede cu tufărișuri, în luminișurile și la liziera pădurilor umede de foioase, pe malurile cursurilor de apă cu vegetație bogată, în desișurile cu arbuști și pe povârnișurile umede cu

tufărișuri și vegetație abundentă. Larvele sunt polifage și se dezvoltă din septembrie până în luna mai pe specii de *Urtica*, *Rubus*, *Taraxacum*, *Lamium*, *Glechoma*, *Senecio*, *Plantago*, *Borago*, *Lactuca* și *Eupatorium*.

Specia este destul de larg răspândită, cu siguranță se găsește în majoritatea zonelor de liziere, pajiști și tufărișuri din cadrul ariei naturale protejate. Prezența speciei a fost identificată în toate zonele în care au fost desfășurate activitățile specifice de inventariere și cartare.

În perioada de zbor a speciei, respectiv iulie-august, specia a fost identificată în văile umede și parțial însorite, cu vegetație ierboasă bogată, din care nu lipsește specia *Eupatorium cannabinum*. Specia apare doar la altitudini situate sub 1.000 m. De asemenea, specia a fost semnalată și în zonele de sub limita ariei naturale protejate.

Distribuția speciei, larg răspândită în cadrul ariei naturale protejate, este prezentată în Anexa nr.18.08 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

6.) *Lucanus cervus* - rădașcă

Habitatul acestui coleopter este reprezentat de rariștile sau marginile pădurilor bătrâne de foioase, unde trăiește în scorburile arborilor sau la baza rădăcinilor. Apare cu frecvență ridicată în arboretele bătrâne de cvercinee, întâlnindu-se mai rar în pădurile de fag și alte specii foioase. Factorul esențial al distribuției speciei este prezența lemnului mort sursa de hrană a larvelor, care trebuie să fie poziționat într-un microclimat propice dezvoltării acestora. În mod obișnuit, *Lucanus cervus* se găsește în marginea pădurilor, de-a lungul căilor largi de acces în pădure - drumuri forestiere, niciodată în interiorul pădurilor dese, cu grad de acoperire mare a coronamentului. Acest tip de distribuție este legat de preferințele speciei pentru un microclimat călduros, specia fiind termofilă. Indivizii caută locuri însorite, unde se pot încălzi cu ușurință, aceste locuri fiind întâlnite cu precădere spre marginea pădurii, drumuri forestiere largi, poieni. În interiorul pădurii, *Lucanus cervus* poate fi întâlnit doar acolo unde arboretul și subarboretul nu prezintă un grad mare de acoperire, iar lumina poate pătrunde prin coronament.

Distribuția speciei în cadrul ariei naturale protejate este condiționată de prezența arboretelor de foioase cu lemn deprețiat din abundență, cu precădere alcătuite din specii de *Quercus*. În cadrul ariei naturale protejate *Lucanus cervus* este întâlnit frecvent în zona gorunetelor bătrâne la altitudini de 650 - 700 m, apoi marginal în fâgete bătrâne, ocupând liziera pădurilor, unde întâlnește un microclimat mai cald, propice activității adulților și dezvoltării larvelor. Specia urcă pe văile largi, unde întâlnește speciile lemnoase preferate - fag, paltin, dar rămâne tributară arboretelor bătrâne de cvercinee de la poalele munților Făgăraș.

Specia *Lucanus cervus* este semnalată rar, prezența speciei fiind identificată în piețe de probă amplasate către marginile ariei naturale protejate, în arborete de foioase de pe Valea Strâmbei, Transfăgărășan, Sebeșu de Sus și Valea Boia Mare. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.09 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

7.) *Osmoderma eremita* – gândacul pustinc

Pentru inventarierea și cartarea speciei *Osmoderma eremita* s-a urmărit identificarea prezenței potențialului habitat al speciei format din arborete bătrâne de stejar și gorun, cu exemplare bătrâne, scorburoase de peste 200 de ani, care ar putea adăposti microhabitatul specific speciei. S-a acordat atenție deosebită exemplarelor situate la marginea pădurii și în pajiștile adiacente, deoarece conform literaturii de specialitate *Osmoderma eremita* preferă aceste locuri semideschise cu microclimat cald.

După identificarea arboretelor vizate din pătratele de probă de 2 x 2 km s-a procedat la *inspectarea vizuală* sistematică a arborilor potențiali favorabili prezenței speciei de pe suprafața de probă, respectiv arbori bătrâni scorburoși sau cu fracturi mari în interiorul trunchiului.

Din cele 93 de piețe de probă parcurse au fost identificate 11 pătrate de probă cu arborete de foioase pure și în amestec, respectiv arborete de gorun cu o vârstă de până în 150 de ani și fag bătrân scorburos cu vârstă de peste 200 ani, acestea fiind considerate potențial favorabile prezenței speciei *Osmoderma eremita*.

Exemplarele de gorun scorburos au fost sistematic analizate pentru identificarea de resturi aparținând speciei *Osmoderma eremita*. Pentru identificarea prezenței speciei s-a aplicat metoda căutărilor active, ce presupune verificarea scorburilor și prelevarea de rumeguș umed, mucegăit în vederea identificării de larve, de resturi chitinoase provenite de la adulți sau larve ori a excrementelor larvare. Din cele câteva scorburi accesibile au fost prelevate cantități mici de rumeguș, care a fost așternut pe o bucată de material textil alb, după care s-a trecut la studierea atentă a acestuia în vederea identificării de fragmente chitinoase, provenite de la adulți și larve de *Osmoderma eremita*, respectiv excrementele larvare. În urma verificărilor active nu au fost descoperite indicii ale prezenței speciei în piețele de probă studiate. Aplicând metoda capcanelor cu feromon specific nu au fost identificați indivizi de *Osmoderma eremita*.

De asemenea, inventarierea speciei a fost efectuată și în arborete bătrâne de fag întâlnite în pătratele de probă preselectate și vizitate în teren, literatura de specialitate menționând posibilitatea prezenței speciei, în exemplare de fag bătrâne, scorburoase, de peste 150-200 ani, situate în marginea pădurii sau izolat în pajiști. Astfel de căutări active au fost efectuate pe Valea Sebeș, Valea Topolog, Valea Dejani, Valea Porumbacului, Valea Doamnei, Valea Cuca și Valea Sâmbetei,

unde au fost întâlnite arborete bătrâne de fag pure și în amestec. În suprafețele forestiere analizate nu a fost identificată prezența speciei, iar în literatura de specialitate nu semnaleză în mod clar prezența speciei în limitele ariei naturale protejate.

Având în vedere informațiile deținute până în prezent, specia poate fi considerată ca având prezență incertă în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș.

8.) *Rosalia alpina* – croitorul fagului

Pentru inventarierea speciei s-a utilizat metoda transectelor cu inspectarea arborilor evaluați ca având potențial de a adăposti indivizi de *Rosalia alpina*, respectiv arbori mari deperisanți, cioate și bușteni. Trunchiurile înalte și ramurile groase au fost inspectate cu ajutorul binoculului. De asemenea, au fost inspectate cu atenție unitățile lemnoase - stive de bușteni, expuse la soare cunoscându-se că acestea sunt preferate de *Rosalia alpina* și de alte specii xilofage. Observațiile s-au concentrat asupra prezenței adulților, a resturilor chitinoase rezultate în urmă prădării, a orificiilor de zbor realizate de *Rosalia alpina*, a căror prezență reprezintă un indiciu al existenței speciei, conform referințelor de specialitate.

Din cele 93 de pătrate de probă investigate în cadrul ariei naturale protejate, au fost efectuate observații pentru inventarierea speciei *Rosalia alpina* în 24 dintre acestea, considerate ca fiind potențial favorabile prezenței acesteia. S-a procedat la parcurgerea unor transecte atât în interiorul pădurii, cu vizualizarea arborilor debilitați, cât și la inspectarea unităților lemnoase rezultate în urma exploatărilor și depozitate de-a lungul drumurilor forestiere. Indicii ale prezenței speciei au fost identificate pe Valea Dejani la aproximativ 1.270 m altitudine, unde arboretele prezintă trăsături tipice habitatului speciei, având în compoziție exemplare bătrâne de fag, de peste 150-200 ani, în amestec cu brad, cu un grad redus de acoperire al coronamentului. Au fost găsite cantități apreciabile de material lemnos depreciat incluzând arbori vii cu porțiuni aflate parțial în descompunere, arbori pe picior debilitați și trunchiuri doborâte. În această parcelă au fost identificate orificii vechi de zbor realizate de adulții emergenți de *Rosalia alpina* pe exemplare de fag bătrân debilitat, cu expunere solară. De asemenea, orificii de emergență a adulților au fost identificate și pe Valea Strâmbei, în pădure de foioase cu fag dominant.

Pentru obținerea de informații suplimentare cu privire la prezența speciei în cadrul sitului s-a procedat și la interviuarea localnicilor, lucrătorilor forestieri și pădurarilor.

Datorită cunoașterii limitate a particularităților ecologice ale speciei se poate aprecia, la prima vedere, că întinderile vaste de fag din Munții Făgăraș asigură dezvoltarea unor populații stabile pe termen lung ale acestei specii. Date recente arată că într-o pădure cu trăsături specifice habitatului preferat de *Rosalia alpina*, doar 6 % dintre arbori sunt colonizați, din totalul celor considerați ca potențial favorabili pentru a adăposti specia - Russo 2010, ceea ce arată că în general, chiar și în habitatul favorabil, *Rosalia alpina* prezintă o densitate populațională redusă.

De asemenea, luând în considerare capacitatea redusă de dispersie a indivizilor, limitată la o rază de 1 km de jur împrejurul arborilor colonizați rezultă că distribuția speciei este dependentă de disponibilitatea materialului lemnos deprecizat, poziționat în apropierea surselor arbori de colonizare. Materialul lemnos cu potențial de a fi colonizat trebuie de asemenea, să întrunească câteva condiții esențiale respectiv să prezinte expunere solară adecvată asigurând un microclimat favorabil activității adulților și dezvoltării larvelor.

Ca urmare a acestor exigențe ecologice, la care se adaugă și reducerea accelerată a habitatului specific, *Rosalia alpina* a devenit o specie cu ocurență rară în perimetrul ariei naturale protejate, fiind întâlnită izolat de-a lungul arealului său de răspândire.

Trebuie menționat că habitatul speciei în carul ariei naturale protejate, respectiv arboretele bătrâne de fag, sunt supuse unei presiuni antropice constante exprimată prin exploatări masive, vizibile mai ales pe văile sudice ale Munților Făgăraș. Drept urmare, specialiștii implicați în inventarierea și cartarea speciei presupun că habitatul speciei *Rosalia alpina* s-a redus continuu de-a lungul timpului, determinând izolarea speciei sub forma unor populații restrânse în parcele cu fâgete bătrâne pure sau în amestec situate la altitudine, mai ales pe văile nordice, greu accesibile pentru a fi exploatare, așa cum este și cazul arboretului întâlnit pe Valea Dejani, unde au fost găsite indicii ale prezenței speciei.

Prin prisma datelor obținute din teren apreciem că specia este rară în cadrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, așa cum arată și formularul standard Natura 2000, fiind întâlnită izolat în limitele acestuia, aspect certificat și de semnalările sporadice înregistrate de-a lungul timpului în literatura de specialitate. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.10 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

9.) *Morimus funereus* – croitor de piatră

Pentru inventarierea speciei s-a utilizat metoda transectelor longitudinale de-a lungul cărora s-a inspectat vizual și prin căutări active materialul lemnos cu potențial de a adăposti indivizi de *Morimus funereus*. O atenție deosebită a fost acordată verificării materialului lemnos stivuit, rezultat din exploatarea arboretelor, cunoscându-se că acesta reprezintă o sursă importantă de refugiu pentru această specie.

Din totalul de 93 de pătrate de probă vizitate în teren, au fost investigate pentru inventarierea speciei un număr de 31, unde au fost identificate potențiale microhabitate favorabile speciei, reprezentate de stive de lemn, expuse la soare, locuri de refugiu pentru această specie, așa cum descrie literatura de specialitate. Au fost inspectate un număr de 72 unități lemnoase - stive bușteni, din care 60% de fag, urmat de molid și brad.

De asemenea, pentru identificarea prezenței speciei s-a recurs la culegerea de informații suplimentare de la localnici, lucrători forestieri și pădurari.

În pătratele de probă parcurse a fost identificată prezența speciei pe Valea Doamnei – județul Argeș, pe V. Boia Mare și în zona Turnu Roșu. Indirect, de la localnici, prezența speciei a fost indicată la Căpățâneni, în pătratul de probă nr. 104388, unde conform relatărilor, aceasta a fost observată frecvent în lemn de fag tăiat și stivuit.

Conform formularului standard Natura 2000, *Morimus funereus* este o prezență rară în cadrul ariei naturale protejate, cu o populație cu densitate redusă față cea de la nivel național, aprecieri pe care, în urma observațiilor efectuate în teren, specialiștii implicați le consideră potrivite realității din teren. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.11 a Planului de management.

Raritatea ocaziilor cu care specia este semnalată reiese și din consultarea referințelor de specialitate, unde aceasta apare amintită pe alocuri, iar acest aspect este probabil rezultatul comportamentului criptic al adulților, care desfășoară o activitate preponderent nocturnă, fiind greu de observat pe timp de zi. De asemenea, există multe necunoscute în ceea ce privește particularitățile ecologice ale speciei, care, bineînțeles, îi influențează distribuția.

Din punct de vedere al calității potențialului habitat al speciei *Morimus funereus* întâlnește un habitat propice format din arborete vaste de foioase și rășinoase pure și în amestec, potrivite pentru dezvoltarea și menținerea unor populații la un nivel optim.

Ca o dovadă indirectă a existenței speciei în perimetrul ariei naturale protejate se adaugă și mărturiile lucrătorilor forestieri, care au putut să indice cu ușurință prezența speciei printre bușteni depozitați o perioadă lungă de timp, pe marginea drumurile forestiere.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

10.) *Stephanopachys substriatus*

Specie de coleopter ce habitează în pădurile de conifere în care se găsesc în proporție mare brad, molid și pin. Este o specie corticolă și lignicolă, întâlnindu-se atât în scoarță cât și în lemnul arborelui.

Din analiza datelor bibliografice cu privire la semnalarea speciei în aria naturală protejată reiese că aceasta a fost citată din zona Făgărașului o singură dată cu mai bine de 100 ani în urmă de către Petri, 1912, în Munții Cârței. Nu sunt cunoscute alte semnalări ulterioare ale speciei în Munții Făgăraș.

Pentru inventarierea speciei *Stephanopachys substriatus* au fost utilizate atât metoda căutării active cât și metoda curselor feromonale pentru Ipsidae. Capcanele au fost montate în apropierea arborilor identificați ca având potențial de a adăposti specia, în zone cu doborâturi de rășinoase, amplasate la 930 m altitudine pe Valea Bârsei și la 1.518 m pe Transfăgărașan. Căutarea activă a

presupus îndepărtarea atentă cu mâna a scoarței arborelui depreciat și vizualizarea insectelor de pe suprafața trunchiului. Din totalul de 78 de piețe de probă parcurse în perimetrul ariei naturale protejate au fost efectuate observații asupra speciei *Stephanopachys substriatus* în 13 pătrate de probă amplasate pe văile Dâmbovicioarei, Bârsei, Sebeș, Dejani și pe Transfăgărășan.

Pătratele de probă selectate au fost considerate ca având potențial de a adăposti habitatul caracteristic speciei, respectiv arborete de rășinoase – molidiș și molideto-brădet, situate în zona montană și etajul subalpin, cu trunchiuri doborâte, buturugi și arbori pe picior debilitați. În pătratele de probă investigate au fost montate curse feromonale pentru Ipidae, metodă amintită în literatura de specialitate ca fiind eficientă pentru atragerea acestei specii cu biologie puțin cunoscută.

Din totalul piețelor de probă investigate pentru *Stephanopachys substriatus*, pătratul nr. 96368 situat pe Transfăgărășan adăpostește habitatul caracteristic speciei, așa cum este descris în literatura de specialitate. Piața de probă este poziționată în zona subalpină și prezintă doborâturi întinse de molid cu atac de Ipidae. Din această piață au fost prelevate un număr de 29 de probe din cursele feromonale pentru Ipidae amplasate între 1.441 și 1.518 m altitudine. Specia nu a fost identificat în niciuna din totalul de 39 de probe colectate la capcanele feromonale din cadrul ariei naturale protejate. De asemenea, specia nu a fost identificată nici prin căutări active sub scoarța arborilor debilitați.

Deși specia nu a fost găsită în perioada în care au fost desfășurate activitățile specifice de inventariere și cartare a speciei, prezența potențialului habitat format în general din arborete de molid și brad debilitate, care pe alocuri acoperă suprafețe întinse, nu exclude posibilitatea existenței acesteia în perimetrul ariei naturale protejate.

Lipsa exemplarelor de *Stephanopachys substriatus* în cursele feromonale amplasate în habitatul caracteristic acesteia, așa cum este descris în literatura de specialitate, indică faptul că specia, dacă există, este o apariție rară în cadrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, cu populații reduse, fragmentate, cantonate în zone unde întâlnesc habitatul specific.

11.) *Carabus hampei*

Inventarierea speciei de coleopter *Carabus hampei* s-a efectuat utilizând metode active și pasive de colectare în 33 de pătrate de probă de 2 x 2 km din cadrul ariei naturale protejate. Ca metodă activă s-a utilizat căutarea indivizilor de *Carabus hampei* sub material lemnos depreciat - buturugi, crengi și scoarță și pietre, prin înlăturarea acestora, de-a lungul unor transecte aleator stabilite.

Ca metodă pasivă de captură s-a utilizat metoda capcanelor de sol tip Barber așezate în baterie de câte 9 recipiente poziționate în cerc. Ca soluție conservantă s-a utilizat soluție de antigel. Au fost montate un număr de 18 baterii de capcane Barber în piețe de probă situate pe Valea

Strâmbei, V. Dâmbovicioarei, V. Bârsei, V. Sebeș, V. Porumbacului, V. Topolog, V. Doamnei – județul Argeș, V. Cuca și pe Transfăgărășan.

Capcanele au fost montate în perioada iunie și iulie și au fost lăsate până la sfârșitul lunii august în arborete de foioase, de amestec cu rășinoase, în rășinoase pure situate între 567 și 1.260 m altitudine. Capcanele au fost așezate atât în interiorul pădurii cât și în liziere și pajiști.

În urma analizei materialului colectat din capcanele Barber au fost identificate 2 exemplare de *Carabus hampei* la bateria de capcane Barber nr. 6, amplasată pe Valea Sebeș, în marginea unor arborete bătrâne de fag, la aproximativ 760 m altitudine. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.12 a Planului de management.

Din analiza literaturii de specialitate nu au fost întâlnite semnalări certe ale prezenței acestei specii strict în limitele Munților Făgăraș.

În baza informațiilor culese din teren se confirmă datele cuprinse în formularul standard Natura 2000, care arată că specia este foarte rară în cadrul ariei naturale protejate, iar dimensiunea populației este nesemnificativă în raport cu cea la nivel național.

12.) *Pholidoptera transsylvanica* – cosaș transilvan

Specia *Pholidoptera transsylvanica* este un ortopter care preferă pajiștile mezofile și higro-mezofile, cu arbuști, mai ales în poieni și liziere de păduri din regiunile de munte, extrem de rar în zone deluroase. Specie carpatică, în România este frecventă în Munții Carpați între la altitudini cuprinse între 400 și 2.300 m altitudine. Preferă marginile cu arbuști din luminișurile însorite, unde se adăpostește în stratul ierbos.

În total s-au ridicat eșantioane în 30 puncte din perimetrul ariei naturale protejate, pe transecte de câte 50 m lungime. Numărul indivizilor evaluați a variat între 1 și 40 de exemplare. S-au identificat în total 168 masculi și 68 femele, la altitudini cuprinse între 780 și 1.968 m. Femelele au fost evaluate cu metoda transect, iar masculii utilizând transecte auditive.

Din datele obținute pe baza evaluării acestei specii reiese faptul că specia este o prezență comună oriunde în pajiști mezofile cu vegetație ierboasă mai abundentă din cadrul ariei naturale protejate.

O caracteristică a acestei specii este răspândirea insulară, condiționată de prezența factorilor abiotici și biotici optimi pentru dezvoltarea unor populații locale. Abundența coloniilor locale poate varia între 50 și 8.000 de indivizi raportat la hectar. Habitatul cel mai favorabil al speciei se regăsește într-un brâu situat deasupra habitatelor forestiere, la altitudini cuprinse între 1.200 și 2.000 m, unde densitățile populaționale ating în medie aproximativ 1.500 indivizi/ha. Specia probabil coboară pe văi până la altitudini joase de 700 - 800 m.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.13 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

2.3.6.4. Specii de pești

Situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor specii de pești de interes comunitar: *Gobio uranoscopus*, *Barbus meridionalis*, *Cottus gobio* și *Eudontomyzon mariae*.

1.) *Gobio uranoscopus* – porcușor de vad

Specia habitează în râuri de munte și deal, localizându-se la vaduri și în repezișuri, unde apa are o viteză de 70 - 115 cm/s, iar fundul e bolovănos. Uneori ajunge și la șes, dar doar în repezișuri. Puietul stă în apă mai încetă, uneori pe fund nisipos. Deși în anumite repezișuri se întâlnesc mulți indivizi, nu formează niciodată adevărate cârduri.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat faptul că această specie nu habitează în perimetrul ariei naturale protejate. Specia este probabil prezentă în zonele mai joase din vecinătatea ariei naturale protejate.

2.) *Barbus meridionalis* – mreană vânătă, moioagă

Această specie trăiește exclusiv în râurile și pâraiele din regiunea de munte și partea superioară a regiunii colinare. În majoritatea râurilor care izvorăsc din podiș sau dealuri, lipsește chiar în cursul lor superior, care este rapid. Trăiește atât în râuri pietroase, rapide și reci, cât și unele pâraie mai nămolose, care vara se încălzesc puternic, însă numai la munte. Arată preferință mai ales pentru porțiunile cu curent puternic și fund pietros. Este strict sedentar, nu întreprinde nici un fel de migrații.

În cadrul ariei naturale protejate specia *Barbus meridionalis* se află în arealul natural de distribuție, prezența ei fiind cunoscută de peste un secol.

Prezența speciei este determinată de prezența condițiilor specifice/caracteristice de habitat și de starea favorabilă a resurselor trofice.

Absența speciei se datorează modificărilor naturale și/sau antropice a condițiilor de habitat, prin prezența barierelor artificiale și/sau naturale, în fiecare vale/bazin hidrografic din cadrul ariei naturale protejate. Categoriile cele mai importante de bariere antropice identificate în situl de interes sunt: praguri de fund, devieri, captări și microhidrocentrale.

Din cele 203 de stații în care au fost desfășurate activitățile specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar, prezența speciei *Barbus meridionalis* a fost semnalată în doar 33 de stații.

În cadrul ariei naturale protejate specia este o prezență scăzută, însă trebuie menționat faptul că majoritatea apelor curgătoare nu sunt habitate optime pentru *Barbus meridionalis*, deoarece

specia preferă secțiunea de mijloc sau partea inferioară a râurilor de munte, iar aria naturală protejată include porțiunile superioare - zona păstrăvului, în cazul majorității apelor curgătoare. În acest sens se poate remarca faptul că în majoritatea cazurilor specia a fost identificată în apropierea limitei ariei naturale protejate sau chiar în afara acestuia. Distribuția speciei este izolată și este prezentată în Anexele nr.18.14 și 18.15 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

3.) *Cottus gobio* - zglăvoacă

Specia habitează exclusiv în apele dulci, reci de munte, în general în râuri și pâraie, rar în lacuri de munte. Stă sub pietre, în locurile cu apă mai puțin adâncă și relativ mai înceată, adesea spre mal sau în brațele laterale. Indivizii sunt slab mobili, însă dacă sunt deranjați se deplasează pe o distanță scurtă. Specia este strict sedentară, neîntreprinzând migrații.

În cadrul ariei naturale protejate specia *Cottus gobio* se află în arealul natural de distribuție, prezența ei fiind cunoscută de peste un secol.

Prezența speciei este determinată de prezența condițiilor specifice/caracteristice de habitat și de starea favorabilă a resurselor trofice.

Absența speciei se datorează modificărilor naturale și/sau antropice a condițiilor de habitat, prin prezența barierelor artificiale și/sau naturale, în fiecare vale/bazin hidrografic din cadrul ariei naturale protejate. Categoriile cele mai importante de bariere antropice identificate în situl de interes sunt: praguri de fund, devieri, captări și microhidrocentrale.

În partea de nord-est și de sud-est a ariei naturale protejate specia a fost detectată în 30 de stații din 95 examinate. Pe majoritatea secțiunilor de râu din suprafața examinată a sitului în mod natural specia ar trebui să fie prezentă. Prezența ei de multe ori este împiedicată de bariere - praguri de fund, braraje, captări, peste care specia nu trece. Din acest motiv specia este foarte sensibilă la prezența barierelor, care pe termen scurt sau lung, vor conduce la dispariția speciei din majoritatea apelor de munte. Râurile care nu sunt afectate semnificativ de bariere majore trebuie conservate, iar în cazul apelor afectate trebuie facilitată migrația speciei.

În partea de nord-vest și de sud-vest a ariei naturale protejate specia a fost detectată la numai 28 stații din cele 108 examinate. Este o prezență scăzută, însă trebuie menționat faptul că majoritatea apelor curgătoare nu sunt habitate optime pentru *Cottus gobio*, deoarece specia preferă secțiunea de mijloc sau partea inferioară a râurilor de munte. Suprafața sitului pe partea examinată include porțiunile superioare - zona păstrăvului, în cazul majorității apelor curgătoare. Se poate remarca faptul că în majoritatea cazurilor specia a fost identificată în apropierea limitei ariei protejate, sau chiar în afara acestuia.

În cadrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este izolată și este prezentată în Anexele 18.16 și 18.17 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - rea.

4.) *Eudontomyzon mariae* - Chișcar, chișcar de râu, cicar

În România *Eudontomyzon mariae* trăiește, ca și *E. danfordi*, în râuri de munte, și anume în zona lipanului și a moioagei și în partea superioară a zonei scobarului, probabil și în zona păstrăvului. Are nevoie de apă curată și porțiuni de mal mâlos.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a constatat faptul că această specie nu habitează în perimetrul ariei naturale protejate. Specia este probabil prezentă în zonele mai joase din vecinătatea ariei naturale protejate.

2.3.6.5. Specii de amfibieni

Situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor specii de amfibieni de interes comunitar: *Bombina variegata*, *Triturus cristatus* și *Triturus montandoni*.

1.) *Bombina variegata* – buhai de baltă cu burta galbenă, izvoarăș cu burta galbenă

Specia este caracteristică mai ales zonelor deluroase și celor montane aflate la altitudini cuprinse între 150 și 2.000 m, însă deseori ajunge până în golul alpin. Trăiește în zone deschise și forestiere. Este strâns legată de corpurile de apă ocupate. Folosește toate tipurile de ape stagnante, temporare sau permanente, cu sau fără vegetație, preferând însă pe cele puțin adânci. Apare și cursuri de apă lin curgătoare. Este în general diurnă, deseori activă și noaptea, mai ales în perioada de reproducere. Este ușor de reperat după cântecul masculilor. Când apele folosite seacă, se retrage în habitatele adiacente, ierboase sau forestiere, și începe o viață crepuscular-nocturnă. Ziua se refugiază în crăpăturile solului, sub diferite obiecte, dar devine activă în perioadele ploioase.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar specia a fost identificată pe aproape tot cuprinsul ariei naturale protejate, fiind prezentă în sute habitate acvatice - bălți temporare, șanțuri cu apă, urme de vehicule, zone mlăștinoase și lacuri.

Specia este prezentă printr-o populație permanentă, estimată la circa 5.000 – 10.000 de indivizi. Suprafața habitatului speciei în cadrul ariei naturale protejate a fost evaluată la peste 1.000 – 5.000 ha.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.18 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

2.) *Triturus cristatus* – triton cu creastă

Specia este răspândită din zona de șes până în zona muntoasă, în plaja altitudinală 100 – 1.900 m, în zone deschise și forestiere deopotrivă. Habitatele acvatice preferate sunt apele stagnante mai mari, în general permanente, dar și temporare, cu vegetație bogată: lacuri, iazuri, bălți, canale sau altele asemenea. Preferă apele lipsite de pești. În perioada terestră, tritonul cu creastă are de asemenea preferințe de habitat, având nevoie de adăpost și zone de hrănire, fiind deci foarte importantă prezența pietrelor, crăpăturilor și a lemnului mort în apropierea habitatelor de reproducere, cu atât mai mult cu cât capacitatea de dispersie este redusă, fiind situată în intervalul 1 – 1.300 m.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este prezentă în bălți temporare cu suprafețe între 3 și 200 mp. În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar specia a fost identificată în 14 habitate acvatice diferite în care erau prezenți 17 indivizi - 8 adulți, 1 juvenil și 8 larve. Dintre acestea, doar 2 habitate au fost identificate în interiorul ariei naturale protejate.

Specia a fost localizată la limita ariei naturale protejate în habitate acvatice temporare naturale, exceptând un loc situat mai în interiorul ariei la coada lacului Vidraru. Au fost găsite exemplare la sud de localitatea Porumbacu de Sus, pe Valea Lisei la sud de Lisa, pe V. Berivoi, pe V. Strâmba, în vecinătatea Râului Doamnei – județul Argeș, pe V. Argeșului, pe V. Topologului și pe V. Boia Mare. În completare, există câteva informații bibliografice anterioare despre localitățile în care a fost identificată specia în aria naturală protejată sau imediata vecinătate a acesteia: Cumpăna - Fuhn, 1960, Lacul Vidraru - Fuhn, 1960 și Turnu Roșu – Fuhn, 1960, Ghira et al., 2002.

Specia este prezentă printr-o populație permanentă, estimată la circa 100 – 500 de indivizi. Suprafața habitatului speciei în cadrul ariei naturale protejate a fost evaluată la peste 10 – 50 ha.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.19 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

3.) *Triturus montandoni* – triton carpatic

Specia habitează și în zona de deal dar, în general, este o specie montană. Poate fi întâlnită în plaja altitudinală 100 – 2.000 m. De obicei apare pe pășuni și în păduri de foioase sau mixte. Specia are o perioadă acvatică scurtă, aferentă perioadei de reproducere. În restul anului este specia este terestră. Primăvara alege o mare varietate de tipuri de apă de obicei puțin adânci, de la cele stătătoare, permanente sau temporare, până la cele lin curgătoare. Cele cu vegetație sunt preferate.

În faza terestră devine crepuscular-nocturnă. Ziua se refugiază în microhabitate cu vegetație deasă și litieră. Rămâne în apropierea zonelor umede din vecinătatea locurilor de reproducere. Hibernează pe uscat și rar în apă.

Tritonul carpatic este endemic pentru Munții Carpați, fiind răspândit la est de Munții Iezer, inclusiv, în Carpații de Curbură și Răsăriteni, până la granița cu Ucraina. În cadrul ariei naturale partea sud-estică reprezintă limita sud-vestică a arealului speciei.

Specia a fost identificată în perimetrul ariei naturale protejate în bălți temporare cu suprafețe între 3 și 50 mp. În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar specia a fost identificată în 5 habitate acvatice diferite în care erau prezenți 11 indivizi - 7 adulți și 8 larve.

Specia a fost localizată în sudul ariei naturale protejate, în masivul Iezer Păpușa, pe V. Cuca și V. Dâmboviței, dar și în vecinătatea L. Iezer. În completare, există câteva informații bibliografice anterioare despre localitățile în care a fost identificată specia în aria protejată sau imediată vecinătate a acesteia: Lacul Iezer, Valea Brătioarei, V. Râul Târgului, V. Cuca, V. Dâmboviței - Iftime, 2009, Valea Sebeșului - Iftime, 2012.

Specia este prezentă printr-o populație permanentă, estimată la circa 100 – 500 de indivizi. Suprafața habitatului speciei în cadrul ariei naturale protejate a fost evaluată la peste 100 – 500 ha.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție marginală. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.20 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

2.3.6.6. Specii de mamifere

Situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor specii de mamifere de interes comunitar: *Rhinolophus hipposideros*, *Myotis myotis*, *Canis lupus*, *Ursus arctos*, *Lynx lynx* și *Lutra lutra*.

1.) *Rhinolophus hipposideros* – liliac mic cu potcoavă

Această specie are nevoie de un complex de habitate bogat structurate. Pădurile sunt foarte importante. De asemenea apropierea unor suprafețe de apă favorizează habitarea speciei. În sud-estul Europei vânează într-un spectru larg de habitate, incluzând zone cu vegetație ierboasă înaltă, suprafețe împădurite, garduri vii, păduri de luncă, petrecând perioade semnificative și în localități rurale, cu grădini bogate în vegetație, pomi fructiferi, arbuști și pășuni. Specia este des întâlnită în peșteri, dar de obicei în număr mic de exemplare. Coloniile de reproducere pot fi găsite și în podurile clădirilor. De obicei formează colonii mici. Uneori pot fi observate și femele gestante izolate. Hibernează în peșteri, galerii de mină sau pivnițe, în general la temperaturi cuprinse între 6-9 °C.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a chiropterelor s-a constata faptul că liliacul mic cu potcoavă este destul de frecvent, deoarece poate să apară în fiecare vale majoră din cadrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, utilizând majoritatea cavităților și galeriilor de mină din etajul pădurilor. În unele cazuri extreme, indivizi izolați pot fi reperați accidental și în adăposturi aflate deasupra etajului coniferelor. Specia ocupă și adăposturi antropice, cum ar fi ruine sau clădiri părăsite cu încăperi întunecate, în acest sens constatându-se faptul că specia poate să apară și în afara zonelor carstice.

Oricât de frecventă ar fi specia la adăposturile pretabile, fiind o specie foarte sensibilă la schimbările negative produse în habitatele de hrănire și la condițiile de adăpost, netolerând deranjul uman persistent și având o rată de reproducere extrem de mică, se poate afirma că în perimetrul ariei naturale protejate această specie poate fi considerată ca fiind una mai rară. Principala explicație a faptului că această specie este destul de rară în perimetrul ariei naturale protejate constă în raritatea adăposturilor adecvate, deoarece rinoloful mic nu se adăpostește în scorburi, ci doar în peșteri, grote, galerii de mină și clădiri cu încăperi mai spațioase. În plus, majoritatea peșterilor din cadrul ariei naturale protejate se află în etajul alpin, la altitudini de peste 2.000 metri și sunt prea reci și de dimensiuni prea mici în ceea ce privește dezvoltarea galeriilor, astfel încât aceste potențiale adăposturi nu corespund cerințelor ecologice și etologice ale speciei. De asemenea, galeriile de mină accesibile sunt prea puține, clădirile nefolosite sunt jefuite și distruse total, iar clădirile nou construite nu mai au încăperi accesibile lilieciilor.

Analizând condițiile de hrănire și adăpost oferite de aria naturală protejată și luând în considerare efectivele populațiilor deja cunoscute, s-a estimat că efectivele speciei se încadrează între 500 și 800 de indivizi la nivelul întregii arii naturale protejate, din care 225 au fost observați într-un singur adăpost, respectiv mina de la Piscul Negru. Acest număr în realitate fluctuează mult în funcție de sezon și de zonă, deoarece o bună parte a indivizilor pot veni în anumite perioade ale anului din zone adiacente ariei naturale protejate. Numărul indivizilor probabil crește la sfârșitul verii și toamna, când începe perioada de împerechere și liliecii se pregătesc pentru hibernare. Locurile de împerechere și de hibernare se află adesea în zone împădurite, în acest sens înregistrându-se un fenomen de migrație dinspre zonele antropizate spre suprafețe naturale din cadrul ariei naturale protejate.

Anterior desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a speciei la nivelul ariei naturale protejate, prezența speciei *Rhinolophus hipposideros* a relativ cunoscută în anumite zone, existând chiar și o serie de cercetărilor anterioare nepublicate din Valea Sebeșului de Jos și Valea Moașei - cercetări acustice, precum și din adăposturi antropice și naturale din afara sitului, respectiv fosta bază militară de la Mârșa, mina de la Turnu Roșu, grota din Valea Moașei și peștera Colțul Surpat. În cursul campaniei de inventariere și cartare a speciei la nivelul ariei naturale protejate au

fost identificate în plus adăposturi de vară în Valea Avrig, Valea Capra - mina de la Piscul Negru și baraca de la cota 1.285 și Valea Sebeșului – o pivnița a unei clădiri din Măliniș, adăposturi de împerechere la mina de la Piscul Negru, mina de jos din Valea Buda, mina din Valea Arpașului și mina de jos din Valea Vâlsanului, precum și adăposturi de hibernare la mina de la Piscul Negru și mina din Valea Arpașului.

Prin metoda acustică specia a fost identificată în 5 puncte situate în Valea Capra, Valea Buda, Valea Bâlea, Valea Vâlsanului și Valea Arpașului.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.22 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

2.) *Myotis myotis* – liliac comun

Liliacul comun este prezent în zone cu o pondere ridicată de habitate forestiere. Habitatele cele mai frecventate ale speciei sunt reprezentate de pădurile mature de foioase sau mixte, cu substrat semideschis, capturând o parte importantă a pradei direct de pe sol. Uneori vânează și în păduri de conifere sau peste pajiști și pășuni proaspăt cosite sau pășunate, dar majoritatea timpului alocat pentru procurarea hranei îl petrec în păduri - uneori până la 98%. Densitatea populațiilor arată o corelație strânsă și directă cu prezența pădurilor și, în primul rând, cu procentajul pădurilor mature de foioase și mixte din suprafața totală acoperită cu habitate forestiere. Coloniile de naștere, alcătuite uneori din câteva mii de exemplare, pot fi găsite în turnuri de biserici, poduri spațioase sau în peșteri. Liliacul comun preferă pentru hibernare adăposturile subterane naturale sau artificiale, cu temperaturi cuprinse între 4-10°C. Aceste adăposturi pot fi peșteri, mine, pivnițe și fisuri de stâncă. Poate hiberna solitar, în grupuri mici sau în colonii mai mari, alcătuite din câteva sute de exemplare. Ocupă adăposturile de hibernare începând din luna octombrie, și în funcție de zonă și condiții climatice le părăsește în martie-aprilie.

În zilele noastre principalii factori de amenințare pentru această specie pot fi considerați pierderea adăposturilor datorită renovării clădirilor, fragmentarea habitatelor, folosirea pesticidelor și deranjarea excesivă în adăposturile subterane.

Specia poate să apară oriunde în cadrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, utilizând majoritatea cavităților și galeriilor de mină din etajul pădurilor, însă în interiorul ariei naturale protejate nu formează colonii mari de naștere. În unele cazuri extreme indivizi izolați pot fi reperați accidental și în adăposturi aflate deasupra etajului coniferelor. Specia ocupă și adăposturi antropice, ruine și clădiri părăsite cu încăperi întunecate, în acest sens constatându-se faptul că specia poate să apară și în afara zonelor carstice.

Efectivele de vară ale speciei în perimetrul ariei naturale protejate se compun, foarte probabil, majoritar din masculi solitari, care de regulă trăiesc în păduri și nu sunt prea exigenți la condițiile oferite de adăpost. În perioada de împerechere, la sfârșitul verii, aceste efective migrează spre locurile de împerechere, unde întâlnesc femelele care și-au petrecut vara în coloniile de naștere, colonii situate preponderent în așezări umane din vecinătatea ariei naturale protejate. În interiorul ariei naturale protejate femelele au puține șanse să-și găsească adăposturi suficient de mari și de calde pentru a forma colonii de naștere, tendința disponibilității clădirilor adecvate fiind una negativă, întrucât cele abandonate de om sunt jefuite și distruse total, iar cele nou construite nu mai oferă acces liliecilor.

Efectivele de iarnă pot fi mixte. Mărimea aglomerărilor depinde foarte mult de disponibilitatea locurilor de hibernare adecvate.

Marea majoritatea a peșterilor din cadrul ariei naturale protejate care se află în etajul alpin, la altitudini de peste 2.000 metri, sunt prea reci și de dimensiuni prea mici în ceea ce privește dezvoltarea galeriilor, astfel încât aceste potențiale adăposturi nu corespund cerințelor ecologice și etologice ale speciei. Galeriile de mină reprezintă o alternativă bună, însă cele accesibile sunt prea puține la nivelul întregii arii naturale protejate. Este foarte probabil ca o bună parte a efectivelor să hiberneze în zonele carstice situate în afara ariei naturale protejate, de exemplu în masivul Piatra Craiului sau în peșterile din județul Vâlcea.

Analizând condițiile de hrănire și adăpost oferite de masivul fâgârșan și luând în considerare efectivele populațiilor deja cunoscute, s-a estimat că efectivele speciei se încadrează între 2.000 și 3.000 de indivizi la nivelul întregii arii naturale protejate, din care 110 indivizi au fost observați iarna la un singur adăpost din sit respectiv mina de la Piscul Negru. Acest efectiv estimat fluctuează mult în realitate, în funcție de sezon și de zonă. Numărul indivizilor probabil crește la sfârșitul verii și toamna, când începe perioada de împerechere și liliecii se pregătesc pentru hibernare. Locurile de împerechere și de hibernare se află adesea în zone împădurite, în acest sens înregistrându-se un fenomen de migrație dinspre zonele antropizate spre suprafețe naturale din cadrul ariei naturale protejate.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.23 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - inadecvată.

3.) *Canis lupus* - lup

Specia ocupă o varietate mare de tipuri de habitate, de la tundra artică, la păduri, preerie și zone aride. În țara noastră, specia este prezentă în mod principal în pădurile compacte de amestec din zona de deal și de munte, la altitudini cuprinse între 600 și 2.300 m.

Lupii sunt animale teritoriale. Au nevoie de teritorii vaste, în Europa aceste teritorii fiind cuprinse între 10.000 și 50.000 ha pentru un haitic. Lupii solitari nu au un teritoriu definit și străbat distanțe impresionante pentru a-și găsi perechea și a se reproduce.

Specia este bine reprezentată în cuprinsul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, unde găsește cele trei condiții de bază pentru existență și anume: hrană, liniște și adăpost. Specia se reproduce în condiții bune în această zonă, semn că structura socială a speciei este bine structurată pe sexe și categorii de vârstă.

Habitatul speciei este bine reprezentat pe suprafața ariei naturale protejate, neexistând zone cu reducere totală a conectivității habitatului, însă au fost identificate unele zone punctuale unde habitatul este întrerupt de activități antropice, cum ar fi infrastructura de transport rutieră și zone construite în interes turistic și recreativ, dar aceste zone nu au un impact semnificativ în fragmentarea habitatelor specifice la nivelul ariei naturale protejate. Cea mai reprezentativă zonă în acest sens o constituie traseul Transfăgărașan, unde s-a dezvoltat infrastructura turistică.

În urma desfășurării activităților de inventariere, cartare și evaluare a stării de conservare a speciei la nivelul ariei naturale protejate s-a estimat că numărul minim de indivizi, estimat ca fiind cuprins între 121 și 161 de exemplare, este mai ridicat decât efectivul optim evaluat de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice Brașov la circa 90 de exemplare, efectiv care a fost calculat în raport cu capacitatea de suport teoretică a habitatelor utilizate de specie în cadrul ariei naturale protejate.

Considerând biologia și ecologia speciei, populația rezidentă semnalată în zona ariei naturale protejate are calitatea de populație sursă a populației de lup din regiunea Carpaților Meridionali, prin contribuția adusă de dispersia naturală a exemplarelor juvenile. Acest proces natural consolidează rolul și funcționalitatea sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, aspecte așteptate în urma desemnării acestei zone ca arie naturală protejată. În aceste condiții, menținerea stării de conservare a a speciei se face prin acțiuni orientate spre îmbunătățirea capacității de suport a habitatelor specifice, precum și spre asigurarea pazei în vederea combaterii braconajului.

Distribuția speciei *Canis lupus* este relativ uniformă în cadrul fondului forestier situat în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș.

Ținând cont de etologia speciei și de locațiile de prezență identificate în zonele forestiere, se consideră că specia utilizează această zonă, mai ales în perioada când sunt stânele la munte și în timpul trecerii dintr-un bazinet în altul, când își verifică teritoriul.

Densitățile minime cele mai ridicate identificate în zonele de monitorizare, evaluate la peste 5 exemplare / 10.000 ha, sunt înregistrate pe versantul nordic al sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, în special în zona Arpaș, Arpășel, Seaca și în jumătatea vestică a ariei

naturale protejate, în special în zona Valea Dâmbovița în amonte, Valea Bârsa, Valea Strâmba și Valea Sebeș în amonte.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.24 a Planului de management, iar în Anexa 18.28 este prezentată harta densităților carnivorelor mari și vidră din sit.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

4.) *Ursus arctos* – urs brun

Habitatele favorabile ale speciei sunt reprezentate de pădurile de amestec din zona de deal și de munte, de întindere mare, puțin deranjate de activitatea antropică, care oferă condiții de adăpost, liniște și hrană, acestea fiind indispensabile pentru supraviețuirea speciei. Deplasările sezoniere ale exemplarelor de urs sunt influențate de resursa trofică existentă, uneori deplasându-se sute de kilometri în căutarea unei resurse bogate de hrană.

Pentru a corespunde cerințelor, un habitat trebuie să includă diferite tipuri de pădure, rolul esențial revenind foioaselor care produc semințe mari, cum sunt fagul și stejarul. Prezența desigurilor este de asemenea importantă pentru adăpost și hrănire. Este extrem de important ca ursul să aibă posibilitatea să se deplaseze în toate direcțiile, inclusiv în zone cu altitudine diferită. Liniștea și adăpostul în habitat sunt extrem de importante pentru puii nou-născuți pe timpul iernii în bârlog. Bârlogul este amenajat în cavități naturale, arbori doborâți sau sub stânci, în zone izolate. Localizarea bârloagelor este adesea asociată cu zone izolate și neperturbate de oameni. Orice perturbare în perioada de hibernare poate să-i determine pe urși să-și abandoneze bârloagele.

Specia este bine reprezentată în cuprinsul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, unde găsește cele trei condiții de bază pentru existență și anume: hrană, liniște și adăpost. Specia se reproduce în condiții bune în această zonă, semn că structura socială a speciei este bine structurată pe sexe și categorii de vârstă.

Habitatul speciei este bine reprezentat pe suprafața ariei naturale protejate, neexistând zone cu reducere totală a conectivității habitatului, însă au fost identificate unele zone punctuale unde habitatul este întrerupt de activități antropice, cum ar fi infrastructura de transport rutieră și zone construite în interes turistic și recreativ, dar aceste zone nu au un impact semnificativ în fragmentarea habitatelor specifice la nivelul ariei naturale protejate. Cea mai reprezentativă zonă în acest sens o constituie traseul Transfăgărașan, unde s-a dezvoltat infrastructura turistică.

În urma desfășurării activităților de inventariere, cartare și evaluare a stării de conservare a speciei la ariei naturale protejate s-a estimat că numărul minim de indivizi, estimat ca fiind cuprins între 417 și 527 de exemplare, este mai ridicat decât efectivul optim evaluat de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice Brașov la circa 357 de exemplare, efectiv care a fost calculat în

raport cu capacitatea de suport teoretică a habitatelor utilizate de specie în cadrul ariei naturale protejate.

Considerând biologia și ecologia speciei, populația rezidentă semnalată în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș are calitatea de populație sursă a populației de urs brun din regiunea Carpaților Meridionali. Deplasări ample sezoniere ale indivizilor, determinate de distribuția sezonieră a resurselor de hrană, pot determina variații semnificative în cadrul populației sau concentrări în anumite zone situate atât în interiorul, cât și în afara ariei naturale protejate. Pentru a asigura funcționalitatea de populație sursă este necesară menținerea conectivității sitului cu areale favorabile din vecinătate.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.25 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

5.) *Lynx lynx* - râs

Râsul este un prădător de pădure, având preferințe pentru zonele cu arbori bătrâni, bine împădurite, cuprinzând arbuști, dar prezența sa într-un anumit areal este determinată în mod special de prezența speciilor pradă. Deși este considerată o specie de habitat forestier, râsul preferă habitatele forestiere în alternanță cu pășuni sau zone cu arbuști. Această alternanță a habitatelor este mai mult prezentă în zonele de deal și dealuri înalte și mult mai puțin caracteristică zonelor montane și etajului moldișurilor. De asemenea, pe timpul iernii specia urmărește prada în zonele de refugiu din văile largi, cu enclave forestiere sau pășuni de suprafețe mari. Pentru perioada de fătare și creștere a puilor, femelele aleg zone de pe versanți împădușiți cu pante mari, cu stâncării sau grohotișuri și la distanțe reduse față de o sursă de apă.

Specia este bine reprezentată în cuprinsul ariei naturale protejate, unde găsește cele trei condiții de bază pentru existență și anume: hrană, liniște și adăpost. Specia se reproduce în condiții bune în această zonă, semn că structura socială a speciei este bine structurată pe sexe și categorii de vârstă.

Habitatul speciei este bine reprezentat pe suprafața ariei naturale protejate, neexistând zone cu reducere totală a conectivității habitatului. Au fost identificate unele zone punctuale unde habitatul este întrerupt de activități antropice, cum ar fi barajul Vidraru și barajul Pecineagul, însă aceste zone nu exercită un impact semnificativ în ceea ce privește fragmentarea habitatelor specifice la nivelul ariei naturale protejate.

În urma desfășurării activităților de inventariere, cartare și evaluare a stării de conservare a speciei la nivelul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș s-a estimat că numărul minim de indivizi, estimat ca fiind cuprins între 61 - 107 de exemplare, este mai ridicat

decât efectivul optim evaluat de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice Brașov la circa 66 de exemplare, efectiv care a fost calculat în raport cu capacitatea de suport teoretică a habitatelor utilizate de specie în cadrul ariei naturale protejate.

Considerând biologia și ecologia speciei, populația rezidentă semnalată în aria Munților Făgăraș are calitatea de populație sursă a populației de răs din regiunea Carpaților Meridionali, prin contribuția adusă de dispersia naturală a exemplarelor juvenile. Acest proces natural consolidează rolul și funcționalitatea sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, aspecte așteptate în urma desemnării acestei zone ca arie naturală protejată. În aceste condiții, menținerea stării de conservare a a speciei se face prin acțiuni orientate spre îmbunătățirea capacității de suport a habitatelor specifice, menținerea speciilor pradă la un nivel corespunzător în vederea asigurării sursei de hrană, precum și asigurarea pazei în vederea combaterii braconajului.

Distribuția speciei este strict legată de zonele forestiere din cadrul ariei naturale protejate. În cadrul ariei naturale protejate se constată o distribuție relativ uniformă pe versantul nordic al masivului făgărașan și o distribuție mai slab reprezentată a speciei în zona sudică și în special în bazinul văii Topologului și în bazinul râului Argeș - partea din amonte de lacul Vidraru.

Densitățile minime cele mai ridicate identificate în zonele de monitorizare, mai mari sau egale cu 3 indivizi / 10.000 ha, sunt înregistrate pe versantul nordic al sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, în special în partea nord-estică - Valea Breaza, Dejani, Sebeș, Strâmba, Bârsa, dar și în zona Dâmbovița - Pecineagu.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.26 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

6.) *Lutra lutra* - vidră

Specia ocupă țărmurile împădurite ale apelor curgătoare și stătătoare, de munte sau șes. Trăiește și în ape sălcii. Are nevoie de adăpost, respectiv suprafețe învecinate ocupate de pădure sau stuf. De regulă nu își construiește galerie, ci ocupă o galerie de vulpe sau viezure, sau se mulțumește cu adâncituri naturale de sub țărmuri, rădăcini de arbori de pe mal, pe care și le adâncește și le amenajează după nevoile ei, eventual cu o ieșire sub nivelul apei și un cotlon mai larg deasupra acestuia, prevăzut cu o deschidere pentru aerisire. Cerințele pentru habitat sunt direct corelate cu cerințele pentru hrană. Această specie consumă, în principal, pești și raci. Dintre speciile de pești preferă păstrăvul, lipanul și crapul.

Cel mai important pericol care poate afecta existența vidrei îl reprezintă modificarea habitatului de către factorul antropic prin distrugerea habitatului, poluare, braconaj și/sau afectarea liniștii. Modificarea habitatului și poluarea influențează direct oferta trofică a ecosistemului, resursa

de hrană a vidrei fiind diminuată. Amenințările amintite ar putea avea ca efect imediat afectarea sursei de hrană a vidrei prin împuținarea sau dispariția unor specii de pești, amfibieni, reptile sau melci. Prin regularizarea cursurilor de apă și distrugerea vegetației pot dispărea locurile de adăpost din maluri și a locurilor pentru creșterea puilor. În plus, activitatea umană din zonă, concretizată prin activități mecanizate, ar duce la permanentizarea zgomotului în aria de interes, ceea ce ar afecta decisiv liniștea în habitat. În lipsa liniștii animalele sălbatice părăsesc locul de trai pentru căutarea unor zone neafectate de zgomote. În general, habitatul riveran poate fi transformat decisiv de om prin canalizări, îndiguiri, regularizări, tăierea vegetației de luncă, înființarea de microhidrocentrale și baraje, drenarea zonelor mlăștinoase și fragmentarea habitatului.

Specia este bine reprezentată în cuprinsul ariei naturale protejate, unde găsește condiții bune pentru existență și dispune de resurse trofice. Pe suprafața ariei naturale protejate predomină râurile permanente care sunt populate cu diferite specii de pești specifice zonei de munte, în special salmonide, ce reprezintă hrana de bază pentru vidră. Râurile permanente au foarte mulți afluenți care au debite neregulate. Pe râurile principale au fost identificate numeroase baraje de acumulare de mici dimensiuni, care oferă habitate favorabile pentru specia *Lutra lutra*. Rezultatele datelor preluate din teren, care au fost utilizate ulterior la estimarea populației, au indicat un număr minim de 104 familii, mai ridicat decât capacitatea de suport a habitatelor care a fost evaluată de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice Brașov la circa 88 de familii. Numărul de indivizi estimați ca habitând în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș se află cuprins între 312 și 520 de exemplare. Se impune menținerea numărului de indivizi prin implementarea măsurilor de atenuare a impactului construcției de microhidrocentrale asupra populației din cadrul ariei naturale protejate. De asemenea, este imperios necesar să se conserve habitatele cu apă dulce, deoarece un însemnat procent din dieta vidrelor îl deține peștele - aproximativ 49-94%, în medie 70%, o condiție esențială pentru specie fiind să găsească hrană și zone liniștite pentru repaus.

Specia este distribuită pe cursurile principale de apă din perimetrul ariei naturale protejate, pe versantul nordic al masivului făgărășan identificându-se cele mai multe exemplare de vidră, mai ales în zonele: Arpaș, Arpășel, Porumbacu și Sebeșu de Sus. Efectivele estimate pentru situl Munții Făgăraș au fost evaluate la circa 520 exemplare de vidră. Ținând cont că o familie de vidră este formată din doi aduți și trei pui - Murariu și colaboratorii, 2005, s-a estimat că în perimetrul ariei naturale protejate habitează în jur la 104 familii de vidră.

Vidra este răspândită majoritar pe râurile interioare și într-o proporție redusă la marginea luciurilor de apă – lacuri și baraje. Densitățile cele mai ridicate, mai mari de 3 exemplare de vidră / 10.000 ha, au fost identificate în partea nordică centrală a ariei naturale protejate - Valea

Porumbacu, Valea Arpaș, Viștea, Dejani și Sebeș, în zona nord-estică - Pecineagu și partea sud-estică - Valea Doamnei.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.18.27 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

2.3.7 Specii de interes comunitar pentru care a fost declarată aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

Aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș a fost declarat în vederea conservării următoarelor 25 de specii de păsări de interes comunitar: *Ciconia nigra*, *Ciconia ciconia*, *Pernis apivorus*, *Circaetus gallicus*, *Circus aeruginosus*, *Circus cyaneus*, *Aquila pomarina*, *Aquila chrysaetos*, *Falco peregrinus*, *Bonasa bonasia*, *Tetrao urogallus*, *Crex crex*, *Strix uralensis*, *Picus canus*, *Dryocopus martius*, *Dendrocopos medius*, *Dendrocopos leucotos*, *Dendrocopos syriacus*, *Lullula arborea*, *Sylvia nisoria*, *Ficedula parva*, *Ficedula albicollis*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Emberiza hortulana*.

Date generale privind avifauna de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 26 la Planul de management. Date specifice avifaunei de interes comunitar sunt prezentate în cadrul Anexei nr. 27 la Planul de management. Hărțile de distribuție ale speciilor de păsări de interes comunitar sunt prezentate în Anexa nr.19 la Planul de management.

1.) *Ciconia nigra* – barză neagră

Specia poate fi întâlnită în jumătatea nordică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, însă folosește și zonele deschise pentru hrănire. Cuibărește izolat în pădurile mature și bătrâne de pe cuprinsul sitului Natura 2000.

Specia are efectivul estimat de 6-9 perechi cuibăritoare, fiind însă rar răspândită în diferite zone ale ariei naturale protejate.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.01 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

2.) *Ciconia ciconia* – barză albă

Specia cuibărește în localitățile din interiorul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, de pe limita acesteia și din imediata vecinătate și se hrănește în zonele deschise de pe întreaga suprafață a ariei naturale protejate, excepție făcând pășunile montane.

Specia prezintă o abundență mai mare în localitățile marginale, aflate pe limita nordică a ariei naturale protejate sau în vecinătatea acesteia, în special în cele aflate în apropierea luncii Oltului. Efectivul estimat este de 40-50 perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.02 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

3.) *Pernis apivorus* - viespar

Specia poate fi întâlnită pe întreaga suprafață a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, folosind și habitatele deschise din nordul ariei naturale protejate pentru hrănire, iar suprafețele împădurite din jumătatea sudică pentru cuibărit.

Specia este relativ comună și răspândită la nivelul întregii suprafețe a ariei naturale protejate. Populația estimată este de 43-65 perechi cuibăritoare.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.03 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

4.) *Circaetus gallicus* - șerpar

Specia poate fi întâlnită pe întreaga suprafață a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, folosind jumătatea nordică pentru hrănire, iar cea sudică pentru cuibărit.

Specia are efectivul estimat de 4-6 perechi cuibăritoare, fiind relativ rară însă răspândită în diferite zone ale ariei naturale protejate.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.04 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

5.) *Circus aeruginosus* – erete de stuf

Specia este rară la nivelul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu localizare relativ bine definită, neavând o răspândire continuă. Specia are câteva zone în care este prezentă în număr redus, cum ar fi Sebeșu de Jos, Dejani – Măliniș și Sărata – Cârțișoara. Cuibăritul în interiorul ariei naturale protejate nu a fost confirmat, motiv pentru care specia are efectivul estimat de 0-2 perechi cuibăritoare.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență incertă din punct de vedere al statutului de specie cuibăritoare și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.05 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind necunoscută.

6.) *Circus cyaneus* – erete vânăt

Pentru a se hrăni în perioada de iarnă, specia folosește partea nordică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, respectiv zone deschise de pășune și cele agricole.

Specia este rară, dar cu răspândire relativ uniformă pe arealul de distribuție din perimetrul ariei naturale protejate, cu un efectiv estimat de 10-30 indivizi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.06 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

7.) *Aquila pomarina* - acvilă țipătoare mică

Specia cuibărește în pădurile de altitudine relativ joasă din cadrul sitului și vânează în pajiștile și terenurile arabile de pe majoritatea suprafețelor din perimetrul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.

Specia este răspândită la nivelul întregii suprafețe a ariei naturale protejate. Populația estimată este de 28-40 perechi cuibăritoare.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.07 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

8.) *Aquila chrysaetos* – acvilă de munte

Pentru hrănire specia folosește în mod special partea nordică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, respectiv zone deschise. În partea sudică a ariei naturale protejate există o zonă potențială de cuibărit.

Specia este o prezență rară, destul de localizată. Efectivul estimat este de 3-5 indivizi care folosesc aria naturală protejată pentru odihnă și pasaj. În zona sudică de altitudine înaltă, în zona culmilor Laița-Bâlea, pe baza observațiilor din 2015, se estimează posibilitatea prezenței unei perechi cuibăritoare, 0-1 perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este foarte rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.08 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

9.) *Falco peregrinus* – șoim călător

Pentru a se hrăni în perioada de iarnă, specia folosește în mod special zonele deschise din partea nordică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș. În partea sudică a ariei naturale protejate există o zonă potențială de cuibărit.

Specia este rară, dar cu răspândire relativ uniformă pe arealul de distribuție din cadrul ariei naturale protejate. Specia este rară, cu câteva puncte de observație în zonele de habitate deschise din aria naturală protejată, cu efectivul estimat de 1-3 indivizi care folosesc situl pentru odihnă și pasaj. Pe baza observațiilor din anii recentți, respectiv 2013, a fost notată prezența unei perechi cuibăritoare în zona Transfăgărașan.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.09 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

10.) *Bonasa bonasia* - ieruncă

Specia este localizată în zone forestiere, mai frecvent în habitate situate la peste 800 de metri altitudine, în zone mozaicate de arboret în creștere cu păduri bătrâne.

Specia este rară, cu răspândire destul de localizată în suprafața forestieră din cadrul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu un efectiv estimat de 60-90 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.10 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

11.) *Tetrao urogallus* – cocoș de munte

Specia este marginală la nivelul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, răspândită în partea sudică a acesteia, în singurele porțiuni ale sitului care se extind până în zona de altitudine mare și pajiște alpină.

Specia este prezentă în zona montană înaltă, din pădurea de rășinoase până în zona de pajiște alpină cu jnepeniș și alte conifere izolate. La nivelul ariei naturale protejate a fost estimat un efectiv de masculi rotitori de 25-35 de indivizi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție marginală. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.11 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

12.) *Crex crex* – cristel de câmp

Specia este răspândită în jumătatea nordică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, în special în zonele de pajiști umede bogate de pe văi, unde se înregistrează densități mai ridicate, dar și mai izolat, în zone agricole cu culturi tradiționale extensive de păioase, unde se înregistrează densități mai reduse. Cuibărește relativ localizat, în fânațe umede, pajiștile bogate și terenuri arabile cultivate cu cereale. Poate prezenta variații populaționale în funcție de an.

Specia prezintă densități mai mari în zonele de pajiști umede situate de-a lungul văilor din cadrul ariei naturale protejate. Deși există habitate potențiale în mai multe zone, acestea sunt afectate ocazional de suprapășunat și de drenaj artificial. Efectivul estimat este de 150-200 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.12 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

13.) *Strix uralensis* – huhurez mare

Specia este localizată în jumătatea sudică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, pe aproape întreaga suprafață forestieră, mai frecventă în pădurile mature și bătrâne, cu arbori scorburoși.

Specia este relativ frecventă în zona ariei naturale protejate, cu răspândire continuă, aria naturală protejată fiind foarte valoroasă în ceea ce privește conservarea speciei. Efectivul estimat este de 68-110 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.13 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

14.) *Picus canus* - ghionoaie sură

Specia este localizată în centrul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, pe suprafața forestieră cu altitudini de până la aproximativ 800 m. Specia este prezentă în zonele împădurite, în special în pădure mai rară, liziere, pâlcuri de arbori și plantații din apropierea localităților.

Specia este frecventă în zona forestieră a ariei naturale protejate, cu răspândire relativ continuă și cu un efectiv estimat de 465-1.260 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.14 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

15.) *Dryocopus martius* – ciocănitoare neagră

Specia este localizată în jumătatea sudică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, pe aproape întreaga suprafață forestieră, mai frecventă în pădurile mature și bătrâne, cu arbori scorburoși.

Specia este frecventă în zona forestieră a ariei naturale protejate, cu răspândire relativ continuă și cu un efectiv estimat de 230-530 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.15 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

16.) *Dendrocopos medius* – ciocănitoare de stejar

Specia este rară la nivelul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu localizare relativ bine definită, neavând o răspândire continuă. Specia este caracteristică zonelor împădurite din perimetrul ariei naturale protejate care au în compoziție gorunete sau păduri de amestec cu gorun și esență moale.

Specia este rară și relativ localizată la nivelul ariei naturale protejate cu un efectiv estimat de aproximativ 66-110 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.16 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

17.) *Dendrocopos leucotos* – ciocănitoare cu spate alb

Specia este localizată în partea împădurită a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș. Prezentă mai ales în pădurile de fag și de amestec, în special în cele bătrâne și unde lemnul mort este abundent.

Specia este frecventă în zona forestieră a ariei naturale protejate, cu răspândire relativ continuă și cu un efectiv estimat de 510-1.040 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență certă și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.17 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

18.) *Dendrocopos syriacus* – ciocănitoare de grădini

Specia prezintă o distribuție relativ insulară, în zona localităților și în zona livezilor bătrâne.

Comparativ cu alte zone similare, specia este rară în interiorul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu localizare izolată în zona localităților și a livezilor bătrâne. Efectivul estimat este de 20-40 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.18 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

19.) *Lullula arborea* – ciocârlie de pădure

Specia este răspândită în toate zonele deschise din jumătatea nordică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu densități mai mari în zona de lizieră dintre jumătatea sudică împădurită și cea nordică deschisă. În rest, specia este prezentă și în pajiști și pășuni cu arbori, tufărișuri de pe întreaga suprafață a ariei naturale protejate.

Specia are densități mai crescute la zona de ecoton din centrul ariei naturale protejate, respectiv zona de lizieră dintre jumătatea sudică împădurită și cea nordică deschisă. Efectivul estimat este de 1200-1.300 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.19 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

20.) *Sylvia nisoria* - silvie porumbacă

Specia este rară la nivelul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu localizare relativ bine definită, neavând o răspândire continuă. Specia este prezentă în câteva zone cum ar fi Racovița - Sebeșu, Porumbacu de Sus și Viștișoara.

Specia este rară și localizată la nivelul ariei naturale protejate în câteva zone bine definite. Efectivul estimat este de 20-30 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este foarte rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.20 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

21.) *Ficedula parva* – muscar mic

Specia este localizată în jumătatea sudică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, pe aproape întreaga suprafață forestieră, cu excepția coniferelor,

dar cu abundențe mai ridicate în pădurile mature și bătrâne, cu arbori scorburoși. Răspândită în pădurile de foioase, în special în făgete.

Specie cuibăritoare în cadrul ariei naturale protejate, caracteristică pădurilor de foioase, în special de făgete, cu un efectiv estimat între 2.300-2.600 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.21 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

22.) *Ficedula albicollis* – muscar gulerat

Specia este localizată în jumătatea sudică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, pe aproape întreaga suprafață forestieră, cu excepția coniferelor, dar cu abundențe mai ridicate în pădurile mature și bătrâne, cu arbori scorburoși. Răspândită în pădurile de foioase, în special în făgete.

Specie cuibăritoare în cadrul ariei naturale protejate, caracteristică pădurilor de foioase, cu un efectiv estimat între 6.728-16.268 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.22 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

23.) *Lanius collurio* - sfrâncioc roșiatic

Specia este răspândită în toate zonele deschise din jumătatea nordică a ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu densități mai mari în zonele de pajiști și pășune cu tufăriș. Lipsește în zonele unde se practică agricultura intensivă pe suprafețe mari și în zonele intens pășunate, unde au fost eliminate tufele.

Specia este destul de comună și larg răspândită în cadrul ariei naturale protejate, cu densități mai mari în zonele cu tufișuri relativ abundente, cu un efectiv estimat la 9.112-13.174 de perechi.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este comună și prezintă o distribuție larg răspândită. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.23 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

24.) *Lanius minor* - sfrâncioc cu fruntea neagră

Specia nu a fost identificată la nivelul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș.

Specia, în general, cuibărește în locații bine definite, în general grupat. Comparativ cu restul țării, în Transilvania specia este în general rară. La nivelul ariei naturale protejate, în sezonul de

teren, specia nu a fost identificată, fapt care a dus la clasificarea acesteia cu statut nefavorabil de conservare. Populația este estimată la 0-10 perechi cuibăritoare.

În perimetrul ariei naturale protejate specia are o prezență incertă și prezintă o potențială distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.24 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind nefavorabilă - rea.

25.) *Emberiza hortulana* - presură de grădină

Specia este rară la nivelul ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, cu localizare relativ bine definită, neavând o răspândire continuă. Specia are câteva zone în care este prezentă, cum ar fi Racovița, Sâmbăta de Sus și Sebeș.

Specia este rară și localizată la nivelul ariei naturale protejate doar în câteva locuri bine definite. Efectivul estimat este de 3-5 perechi cuibăritoare.

În perimetrul ariei naturale protejate specia este foarte rară și prezintă o distribuție izolată. Distribuția speciei este prezentată în Anexa nr.19.25 a Planului de management.

Starea de conservare globală a speciei în cadrul ariei naturale protejate este evaluată ca fiind favorabilă.

2.3.8. Specii de interes comunitar pentru care a fost declarat situl de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor

1.) *Emys orbicularis* – Țestoasa de apă europeană

Este singura specie de țestoasă din România cu mod de viață semiacvatic, strict dependentă atât de mediul dulcicol, în care trăiește în mod obișnuit, cât și de cel terestru.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar specia nu a fost identificată în perimetrul sau vecinătatea ariei naturale protejate.

2.) *Triturus cristatus* - triton cu creastă

Specia este răspândită din zona de șes până în zona muntoasă, în plaja altitudinală 100 – 1.900 m, în zone deschise și forestiere deopotrivă. Habitatele acvatice preferate sunt apele stagnante mai mari, în general permanente, dar și temporare, cu vegetație bogată: lacuri, iazuri, bălți, canale sau altele asemenea. Preferă apele lipsite de pești. În perioada terestră, tritonul cu creastă are de asemenea preferințe de habitat, având nevoie de adăpost și zone de hrănire, fiind deci foarte importantă prezența pietrelor, crăpăturilor și a lemnului mort în apropierea habitatelor de reproducere, cu atât mai mult cu cât capacitatea de dispersie este redusă, fiind situată în intervalul 1 – 1.300 m.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar specia a fost identificată în perimetrul ariei naturale protejate. Au fost găsiți 8 indivizi, respectiv 7 adulți și o larvă. În zona ariei naturale protejate a fost estimat un efectiv populațional

restrâns, de circa 20-30 indivizi. Distribuția speciilor de amfibieni din ROSCI0112 Mlaca Tătarilor este prezentată în Anexa 18.21 a Planului de management.

2.3.9. Alte specii de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș

2.3.9.1. Specii de amfibieni

1.) *Triturus vulgaris ampelensis* - triton comun transilvănean, Cod Natura 2000: 4008

Tritonul comun transilvănean este o specie endemică în Transilvania și posibil în Carpații Ucrainieni. Habitează la altitudini cuprinse între 300 și 1.500 m altitudine. Este caracteristică zonelor deluroase și montane.

Primăvara alege pentru reproducere o mare varietate de tipuri de apă în diferite tipuri de habitate. De obicei preferă ape puțin adânci, bine insolate, curate, cu vegetație, de la cele stătătoare, permanente sau temporare, până la cele lin curgătoare. Preferă apele lipsite de pești. În perioada terestră, tritonul comun are de asemenea preferințe de habitat, având nevoie de adăpost și zone de hrănire, fiind deci foarte importantă prezența pietrelor, crăpăturilor și a lemnului mort în apropierea habitatelor de reproducere, cu atât mai mult cu cât capacitatea de dispersie este redusă, fiind situată în intervalul 1-1.000 m.

2.3.9.2. Specii de mamifere

1.) *Rhinolophus ferrumequinum* - liliac mare cu potcoavă, Cod Natura 2000: 1304

Liliacul mare cu potcoavă necesită un mozaic de habitate cu structură variată, incluzând păduri de foioase, pășuni, livezi, legate între ele de structuri lineare, șiruri de arbori, garduri vii. Pășunatul contribuie în mod semnificativ la creșterea cantității surselor de hrană disponibile pentru specie, prin prezența coleopterelor din familia *Scarabaeidae*. Pădurile mature de foioase și cele de luncă joacă de asemenea un rol foarte important pentru supraviețuirea speciei. Vara se adăpostește în peșteri, mine părăsite sau clădiri. Hibernează în primul rând în adăposturi subterane.

2.) *Miniopterus schreibersii* - liliac cu aripi lungi, Cod Natura 2000: 1310

Preferă zonele cu un procentaj ridicat de acoperire cu păduri, cele mai importante elemente din structura peisajului fiind pădurile mature de foioase și suprafețele de apă.

Coloniile de obicei se adăpostesc în peșteri pe tot parcursul anului, dar mai rar și în mine sau alte tipuri de adăposturi subterane. Preferă peșterile cu intrări mari, din regiunile carstice din zona de deal și de munte. Exemplare solitare sau grupuri mici pot fi întâlnite într-o varietate de adăposturi, în clădiri, în structura podurilor. Preferă zonele cu multe păduri.

3.) *Myotis emarginatus* - liliac cărămiziu, Cod Natura 2000: 1321

Vânează în păduri de foioase, deasupra pășunilor cu arbori, tufărișurilor, parcuri sau grădini, în jurul stânelor, evitând însă habitatele deschise. Zboară aproape de vegetație și în coronament,

capturând prada și de pe frunze. În general preferă habitate cu structuri complexe, mai ales cu arbori și pădurile de foioase.

Coloniile de vară pot fi găsite în podurile clădirilor, uneori chiar și în orașe mari, sau în peșteri. Formează frecvent colonii mari, de sute de exemplare, adesea împreună cu alte specii, în primul rând cu specii de *Rhinolophus* sau cu *Myotis myotis*. Hibernează în peșteri, mine, pivnițe, ca indivizi izolați sau în grupuri mici, la temperaturi relativ ridicate - 6-12°C.

4.) *Myotis blythii/ oxygnathus* - liliacul comun mic, Cod Natura 2000: 1316

Preferă habitatele deschise, pajiștile și pășunile utilizate în mod extensiv, zonele carstice și de stepă, precum și zonele agricole folosite extensiv. În general evită pădurile închise, unde domină liliacul comun.

Coloniile de naștere pot fi găsite în clădiri sau în adăposturi subterane, fiind alcătuite uneori din câteva mii de exemplare. Hibernează în adăposturi subterane naturale sau artificiale. În zona proiectului, în majoritatea cazurilor, este prezent în adăposturi împreună cu specia pereche, liliacul comun - *Myotis myotis*.

5.) *Myotis bechsteinii* - Liliac cu urechi mari, Cod Natura 2000: 1323

Este o specie caracteristică a pădurilor mature de foioase, cu mulți arbori bătrâni, dar poate fi prezentă și în păduri mixte. Pădurile de conifere sunt populate numai când se situează în apropierea unor habitate optime. Cele mai mari densități ale populațiilor sunt în pădurile de fag și de stejar, cu un procentaj ridicat de arbori bătrâni, scorburoși. Poate fi observată vânând și deasupra pășunilor cu arbori, mai ales dacă aceste habitate sunt situate în apropierea unor păduri.

Coloniile de naștere, alcătuite din 10-30 de femele sunt localizate în scorburi, pe care le alternează frecvent, sau mai rar în clădiri. Hibernează în diferite tipuri de adăposturi subterane și în scorburi. În perioada împerecherii de toamnă poate fi capturat destul de frecvent în fața adăposturilor subterane.

6.) *Barbastella barbastellus* - Liliac cârn, Cod Natura 2000: 1307

Este o specie caracteristică de pădure, care însă poate fi întâlnită și în grădini, situate în apropierea unor zone împădurite sau în zone cu tufărișuri. Compoziția de specii a pădurilor este mai puțin importantă pentru această specie, structura bogată și prezența mai multor grupuri de specii având o semnificație mai mare. Exemplarele pot parcurge distanțe de până la 4,5 km de la adăposturi până la habitatele de hrănire. Masculii și indivizii subadultți vânează mai aproape de adăposturile coloniilor, în comparație cu femelele adulte.

Vara se adăpostește în scorburi sau fisurile de sub scoarța arborilor bătrâni, mai rar în clădiri. Coloniile de naștere sunt formate de obicei din 10-15 femele. Hibernează în adăposturi subterane, peșteri, galerii de mină, pivnițe sau scorburi de copaci. Fiind foarte rezistent la frig, în peșteri poate fi întâlnit, în general, în apropierea intrării.

2.10. Alte specii de interes comunitar identificate în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0112 Mlaca Tătarilor

1.) *Bombina variegata* – buhai de baltă cu burta galbenă, izvoaraș cu burta galbenă

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a ihtiofaunei de interes comunitar specia a fost identificată ca prezentă, fecitivul populațional fiind evaluat la circa 150-200 indivizi. Distribuția speciilor de amfibieni din ROSCI0112 Mlaca Tătarilor este prezentată în Anexa 18.21 a Planului de management.

2.4. Informații socio-economice și culturale

2.4.1. Comunități locale și factori interesați

2.4.1.1. Comunități locale

2.4.1.1.1. Lista unităților administrativ-teritoriale din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș

Harta unităților administrativ – teritoriale ete prezentată în Anexa nr.21 a Planului de Management. În conformitate cu Anexa nr. 1 la Ord. MMP nr. 2387/2011, situl de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș se întinde pe teritoriul a 30 de unități administrativ teritoriale repartizate celor patru județe: Argeș, Brașov, Sibiu și Vâlcea.

Lista unităților administrativ-teritoriale din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș

Tabel nr.13

Județ	Unitate administrativ teritoriala -UAT	Suprafața UAT cuprinsă în sit -%
Argeș	Albeștii de Muscel	<1
	Arefu	89
	Berevoești	<1
	Brăduleț	7
	Lerești	38
	Nucșoara	85
	Rucăr	54
	Sălătrucu	62
	Valea Mare Pravăț	4
Brașov	Drăguș	42
	Hârșeni	58
	Lisa	56
	Recea	48
	Sâmbăta de Sus	50
	Ucea	40

	Viștea	30
	Zărnești	17
	Șinca	35
	Șinca Nouă	22
Sibiu	Arpașu de Jos	36
	Turnu Roșu	51
	Racovița	24
	Porumbacu de Jos	42
	Cârțișoara	64
	Boița	<1
	Avrig	25
Vâlcea	Boișoara	33
	Câineni	45
	Perișani	47
	Titești	<1

2.4.1.1.2. Lista unităților administrativ-teritoriale din cadrul ROSPA0098 Piemontul Făgăraș
 În conformitate cu anexa I la HG nr. 971/2011 pentru modificarea și completarea HG nr. 1284/2007, unitățile administrativ-teritoriale în care este localizat ROSPA0098 Piemontul Făgăraș și suprafețele acestor unități administrativ-teritoriale cuprinse în sit, în procente sunt următoarele:

Lista unităților administrativ-teritoriale din cadrul ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

Tabel nr.14

Județ	Unitate administrativ teritoriala -UAT	Suprafața UAT cuprinsă în sit -%
Arges	Arefu	<1
Brașov	Drăguș	51
	Hârseni	39
	Lisa	60
	Recea	43
	Sâmbăta de Sus	41
	Ucea	18
	Viștea	21
	Victoria	45
	Șinca	52

	Șinca Nouă	21
Sibiu	Arpașu de Jos	51
	Turnu Roșu	12
	Racovița	58
	Porumbacu de Jos	65
	Cârțișoara	72
	Cârța	<1
	Avrig	27.00

2.4.1.1.3. Caracterizarea unităților administrativ teritoriale din perimetrul ROSCI0122

Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

1) Comuna Arefu.

Este situată în partea de nord a județului Argeș, teritoriul administrativ al comunei cuprinzând suprafețe în sectorul sudic al masivului făgărășan, între Muntele cu Bolovani, Culmea Știubeaua, Culmea cu Pietre, la vest, Râul Vâlsan, la est, iar la nord creasta somitală a Munților Făgăraș, între Portița Negoiu-Șaua Paltinului-Șaua Caprei-Vârful Podragu-Vârful Tărăței-Vârful Viștea Mare, la sud-est Pârâul Zoruleasa.

Unitatea administrativ teritorială Arefu se întinde pe o suprafață totală de 42025 ha. În raport cu Rețeaua Natura 2000, 89 % din teritoriul comunei Arefu este inclus în situl Natura 2000 Munții Făgăraș, în partea central - sudică a acestuia. De asemenea, pe teritoriul administrativ al comunei, se regăsesc următoarele arii naturale protejate de interes național: Golul alpin Moldoveanu-Capra cod 2.105. Peștera de la Piscul Negru cod 2.106, și Valea Vâlsanului cod 2.125., lacul Buda cod 2.121 și Lacul Izvorul Mușeteică cod 2.122.

Sub aspect administrativ, comuna include localitățile Arefu, reședința comunei, Căpățânenii Pământeni și Căpățânenii Ungureni. Populația totală a comunei la recensământul din 2011 a fost de 2.405 locuitori, majoritatea locuitorilor fiind români -97,71%. Activitățile specifice zonei sunt turismul, creșterea animalelor, exploatarea lemnului, expolatarea hidroenergetică, pomicultura. Pe râurile Capra, Buda, Otic au fost implementate deja o serie de proiecte noi de microhidrocentrale, pe lângă construcțiile hidrotehnice mai vechi din zonă: Barajul Vidraru - care a fost, la momentul inaugurării, al cincilea în Europa și al noualea în lume între construcțiile similare, Barajul Cumpăna și o serie de alte amenajări hidrotehnice cum sunt cele de pe Valea lui Stan și alte asemenea. În zona DN7C Transfăgărășan, turismul a luat o mare amploare, în special pe malurile lacului Vidraru și în punctul Piscul Negru construindu-se sau aflându-se în diverse faze de reglementare o serie de pensiuni turistice, case de vacanță, hoteluri. Un număr de 12 structuri de primire turistică clasificate

se află pe teritoriul administrativ al comunei: Cabanele Pârâul Caprei, Conacul Ursului, Cumpăna, hotelurile Posada Vidraru, Valea cu Pești, Siesta, pensiuni turistice și vile. Proiecte ce vizează dezvoltarea turistică a zonei sunt în faza de reglementare sau au fost deja reglementate: dezvoltarea infrastructurii generale și specifice activităților de turism din zonele Ghițu Molivișu și Cumpăna. Dintre obiectivele turistice putem menționa Barajul și Lacul Vidraru, șoseaua Transfăgărășan, Monumentul Energia, construit în 1970 lângă Barajul Vidraru, Cetatea Poenari, construită pe muntele Cetățuia de către Vlad Țepeș în secolul al XIV-lea, Casa memorială George Stephanescu, Mănăstirea Sf. Ilie – Paltinu de la Piscul Negru și altele.

2) Comuna Brăduleț.

Teritoriul administrativ al comunei Brăduleț, cu o suprafață totală de 4.900 hectare, este amplasat în nordul județului Argeș, în cea mai mare parte în spațiul Subcarpaților argeșeni, în zona Muscelilor Argeșului, pe Valea Vâlsanului. Cele nouă sate ale comunei, Brăduleț – reședința de comună, Piatra, Ungureni, Uleni, Galeșu, Cosaci, Alunișu, Brădet și Slămnești se dispun aproape continuu pe o lungime de 9,52 km. În trecut, comuna s-a numit Brăteni. Satul Brăduleț s-a numit în Evul Mediu Brătienii de Sus, apoi satul s-a divizat în două comunități, rezultând satele Brătienii de Sus și Brătienii de Jos. În Brătienii de Jos s-au așezat grupuri venite din Ardeal, iar denumirea localității a fost înlocuită cu Galeșu, amintind locul acestora de proveniență. De asemenea, și în satul Ungureni s-au așezat locuitori veniți din Ardeal, datorită persecuțiilor religioase la care au fost supuși.

În raport cu Rețeaua Natura 2000, un procent de 7 % din teritoriul comunei Brăduleț, în partea sa nord-estică, este inclus în situl Natura 2000 Munții Făgăraș, în extremitatea sudică a acestuia. De asemenea, o suprafață semnificativă a comunei este inclusă în ROSCI0268 Valea Vâlsanului. În raport cu rețeaua ariilor protejate de interes național, teritoriul administrativ al comunei Brăduleț este inclus în rezervația naturală Valea Vâlsanului.

Populația comunei Brăduleț a fost de 1.867 de locuitori în anul 2011, în scădere față de anul 2002, când se înregistraseră 2.149 de locuitori. Majoritatea locuitorilor aproximativ 95,93% sunt români, iar pentru 4,07% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Activități specifice zonei sunt creșterea animalelor, prelucrarea laptelui, prelucrarea materialului lemnos, activități turistice. Dintre obiectivele turistice din vecinătatea sitului putem menționa Muzeul sătesc din Galeș, Schitul Brădet, Stațiunea balneo-climaterică Brădet, o serie de pensiuni turistice din zonă, trasee turistice montane pe Valea Vâlsanului. Evenimentele locale care se desfășoară pe teritoriul comunei sunt târgurile tradiționale în 20 iulie, 27 iulie și 8 septembrie.

3) Comuna Lerești.

Comuna Lerești Este așezată în partea de nord a județului Argeș, la nord se învecinează cu comuna Rucăr, la est cu comuna Valea Mare-Pravăț, la nord-vest cu comuna Nucșoara, la sud și

sud-vest cu Municipiul Câmpulung Muscel, iar la vest cu comuna Bughea de Sus. Teritoriul administrativ al comunei se întinde pe o suprafață de 14.049 ha și este situat în partea sud-sud-estică a SCI Munții Făgăraș, un procent de 38% din teritoriul administrativ fiind inclus acesta, cuprinzând suprafețe din Munții Iezer- Păpușa, între: Vârful Iezerul Mare, la vest, la nord Vârful Păpușa, la est se afla Munții Grădișteanu, iar la sud Vârful Văcarea. Comuna Lerești este străbătută de Râul Târgului, care se formează din izvoarele principale: Bătrâna, Cuca și Râușorul, cei trei afluenți care izvorăsc din Munții Făgărașului. De asemenea, comuna Lerești deține suprafețe în ROSCI 0381 Râul Târgului - Argeșel - Râușor. Localitățile aflate în administrarea comunei Lerești sunt Lerești, Voinești și Pojorâta.

Populația comunei este de 4.632 locuitori după recensământului din 2011, în scădere față de 2002, când s-au înregistrat 5.024 locuitori. Activitățile economice specifice zonei sunt activitățile turistice, prelucrarea lemnului și prelucrarea laptelui. Dintre obiectivele turistice se pot menționa: Cabana Voina, situată la o altitudine de 950 m, ce reprezintă principalul punct de plecare al turiștilor către traseele montane din Munții Iezer Păpușa; Cabana Cuca, situată la 1175 m altitudine la poalele muntelui Grădișteanu din Masivul Iezer – Păpușa, pe malul drept al pârâului Lespezi, la 100 m în amonte de confluența acestuia cu pârâul Tambura; Refugiul Iezer, localizat pe malul lacului Iezer, sub Vârful Iezerul Mare, cu o capacitate de 30 persoane în condiții de bivouac; Refugiul Salvamont Bătrâna; pensiuni agroturistice. Ca eveniment local menționăm Ziua comunei în data de 1 octombrie.

4) Comuna Nucșoara.

A doua comună ca întindere din țară, comuna Nucșoara este așezată în zona Subcarpaților Sudici, la poalele munților Făgăraș, în depresiunea subcarpatică Brădet-Nucșoara, fiind cea mai nordică și ultima comună de pe valea Râului Doamnei, din județul Argeș. Se învecinează la nord cu comunele Viștea, Drăguș, Sâmbăta de Sus, Lisa și Recea din județul Brașov, la sud cu comuna Corbi, la est cu comunele Rucăr, Lerești, Albeștii de Muscel, Berevoiești, Aninoasa, la sud-vest cu comuna Brăduleț, iar la vest cu comuna Arefu. Teritoriul administrativ al comunei în suprafață de peste 45.000 ha este inclus în proporție de 85% în SCI Munții Făgăraș, în partea central-sudică a acestuia între creasta somitală a Munților Făgăraș la nord, între râurile Bratila la est și Vâlsanul la vest.

Dintre ariile naturale protejate de interes național, pe teritoriul comunei Nucșoara se află rezervațiile naturale Golul alpin Moldoveanu – Capra, Golul alpin Valea Rea – Zârna, Lacul Iezer, Lacul Zârna, Lacul Jgheburoasa, lacurile Hârtoș I,II și V, Lacul Valea Rea, Lacul Mănăstirii, Lacul Scărișoara Galbena, Lacul Galbena IV și Valea Vâlsanului.

Comuna Nucșoara are în administrare următoarele localități: Nucșoara -reședința comunei, Sboghițești, Slatina și Gruiu. Conform recensământului din 2011 populația comunei este de 1442

locuitori, dintre care bărbați 718 și 724 femei. Populația este în scădere față de anul 2002, când au fost înregistrați 1720 locuitori.

Cel mai vechi document prin care este pomenit numele satului Nucșoara datează din anul 1547, de la voievodul Mircea Ciobanul, însă vechimea în timp a așezărilor comunei este mult mai mare. Numele comunei Nucșoara este strâns legat de rezistența anticomunistă din Munții Făgărașului, aici s-a format și a activat grupul de rezistență anticomunistă condus de Toma Arnăuțoiu, precum și rețeaua de sprijin a partizanilor, printre care activa și vestita Elisabeta Rizea.

Activității specifice zonei sunt creșterea animalelor, exploatarea și prelucrarea lemnului.

Ca obiective turistice menționăm Complexele glaciare Valea Rea, Leaota, Zârna și Brătîla, ariile naturale protejate de pe teritoriul comunei, Tabăra școlară Nucșoara și o serie de pensiuni agroturistice pe Valea Doamnei.

5) Comuna Rucăr.

Comuna Rucăr, din județul Argeș, este situată pe extremitatea sudică a depresiunii Bran - Rucăr, pe versantul sudic al Munților Piatra Craiului, dar și la poalele Masivului Făgăraș, pe porțiunea mai joasă a acestora, la contactul a 5 unități de relief: Munții Făgăraș, Munții Iezer-Păpușa, Munții Piatra Craiului, Munții Leaota și Culoarul Bran-Rucăr-Dragoslavele. Fiind străbătut de cursurile râurilor Dâmbovița și afluentul acestuia Răușor, hotarul localității se întinde de la Dragoslavele și până la Fundata și din pîntenul mărginaș occidental al Leaotei pe Valea Dâmboviței, până la Otic, și apoi, la dreapta, în sensul latitudinal, pe Valea Răușorului, până la izvorul acestuia din muntele Păpușa.

Prima atestare documentară a Rucărului este menționată în anul 1377, într-un act al cecelariei regelui Ungariei, Ludovic I în care se vorbește de intenția de a lua vamă într-o nouă locație, la Bran și nu ca pînă atunci, la Ruffa Arbor -Pomul Roșu, adică la Rucar. Rucărul a fost în veacurile trecute loc de vamă pe drumul de schimb comercial între Țara Românească și Ardeal.

Suprafața totală a comunei este de 28411 ha, din care un procent de 54 % este inclus în SCI Munții Făgăraș astfel: între Culmea Roșu, la sud-vest, Culmea Oticului și Culmea Brătîla, la vest, în nord Vârful Luțele, în est Culmea Tămaș, în sud-est Valea Tămaș și Râul Dâmbovița, iar în sud Muchia lui Răuță. De asemenea, comuna Rucăr deține suprafețe în ROSCI0381 Râul Târgului-Argeșel-Răușor și ROSCI0194 Piatra Craiului.

Ariile naturale protejate de interes național, situate pe teritoriul administrativ al comunei Rucăr sunt: Zona carstică -Cheile Dâmbovița și Golul Alpin Valea Rea-Zârna.

Localitățile aflate în administrația comunei Rucăr sunt Rucăr -reședința comunei, situat la confluența Dâmboviței cu Răușor și Sătic, pe valea Dâmboviței. Conform recensământului din 2011 numărul total de locuitori al comunei este de 5.752, în scădere față de 2002, când au fost înregistrați 6.207 locuitori.

Activitățile economice principale sunt agroturismul, creșterea animalelor, exploatarea și debitarea lemnului, industrializarea cărnii, construcții cabane din lemn, transport rutier și construcții civile.

Obiective turistice din zonă sunt: Mausoleul de la Mateiaș, Cheile Dâmbovicioarei și Peștera Dâmbovicioarei, Barajul Pecineagu, Casa Memorială George Topârceanu, Schitul Dragoslavele, Mănăstirea Aninoasa, Mănăstirea Nămăiești, Mănăstirea Negru Vodă-Câmpulung. Dintre evenimente locale din comuna Rucăr menționăm Ziua comunei Rucăr și Expopastoralis în luna septembrie.

6) Comuna Sălătrucu.

Comuna este situată în partea sudică a Munților Făgăraș, pe ambele maluri ale râului Topolog, într-un defileu ce începe la Puntea Oii și se termină la Muntele Negoiu. Relieful comunei este de dealuri și munte, 60% fiind muntos. Comuna are ca vecini comuna Porumbacu de Jos, județul Sibiu - la nord, comuna Suici - la sud, comuna Arefu - la est și comuna Perișani, județul Valcea - la vest.

Suprafata totală a comunei este de 13787 ha, din care un procent de 62% se află inclus în SCI Munții Făgăraș, între creasta Munților Făgăraș prin Șaua Puha-Vârful Șerbota-Șaua Cleopatra-Vârful Negoiu la nord, râul Topolog la vest, la est Culmea Lespezilor, Șaua Negoiu, Culmea Podeanu, Culmea lui Florea, Culmea Marginii, Muntele cu Bolovani, Culmea Știubeaua, Culmea cu Pietre, iar la sud până amonte de intrarea Văii Dogăriei în satul Sălătrucu. Numele localităților aflate în administrația comunei sunt: Sălătrucu – centrul administrativ, Văleni, Sălătrucu de Sus și Bocănița.

Populația comunei Sălătrucu în anul 2011 număra 2220 locuitori, dintre care 1119 bărbați și 1101 femei. Activitățile economice principale în zonă sunt exploatarea forestieră și agricultura, cu cele două ramuri, cultivarea plantelor și creșterea animalelor, în principal ovine și bovine. Zootehnia este favorizată de faptul că pășunea de aici acoperă peste 1000 ha, iar golurile alpine peste 2000 ha.

În comuna Sălătrucu își desfășoară activitatea un număr de peste 25 de agenți economici, având ca domeniu de activitate comerțul, exploatarea forestieră și prelucrarea lemnului turism. Ca obiective turistice menționăm: Mănăstirea de maici din satul Văleni – atestată documentar din anul 1662, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, Schitul din cătunul Bocănița, construit în secolul XIX de un descendent al Brătienilor, Biserica bolniță cu hramul Învierea lui Lazăr, zidită de schimonahul Iosif Cotmeanu.

7) Comuna Valea Mare Pravăț.

Comuna Valea Mare Pravăț este situată în nordul județului Argeș, pe drumul comercial care face legătura între Brașov și Câmpulung Muscel și are ca vecini: la sud-vest orașul Câmpulung, la

nord-est comuna Rucăr, la est comuna Dragoslavele, la sud-est comuna Stoieniști, la sud comuna Mioarele. Localitățile aflate în administrația comunei sunt: Valea Mare-Pravăț, Nămăești, Șelari, Bilcești, Colnic, Fântâna, Pietroasa, Gura Pravăț. În această zonă au trăit oameni din cele mai vechi timpuri, fiind descoperite urme ale epocii bronzului, precum și date ale prezenței dacilor pe aceste meleaguri. Valea Mare a început să se formeze ca sat după 1680, un rol demografic se pare ca l-au avut mocanii veniți din partea Făgărașului. Teritoriul administrativ, în suprafață de 6148 ha, este cuprins în proporție de 4% în SCI Munții Făgăraș.

Populația comunei, înregistrată în 2011 se ridică la 4.066 de locuitori, în scădere față de 2002, când au fost înregistrați 4.271 locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români -75,26 %, un procent de 22,55 sunt romi.

Activitățile specifice zonei sunt cele turistice, meșteșuguri tradiționale, prelucrarea lemnului și a pietrei, creșterea animalelor, mica industrie și turismul ecumenic.

Activitățile industriale desfășurate sunt, în principal, reprezentate de fabricarea varului, fabricarea băuturilor alcoolice distilate, prelucrarea laptelui, lucrări de instalații electrice, fabricarea pâinii, fabricarea produselor de patiserie, fabricarea produselor de mobilier, exploatarea forestiere.

Ca obiective turistice se pot menționa: Mausoleul de la Mateiaș, ridicat între anii 1928-1935, monument istoric dedicat eroilor din Războiul de Întregire Națională, situat pe Dealul Mateiaș, pe drumul dintre Câmpulung și Brașov, Schitul rupestru Nămăiești, Cetățuia Nămăiești, Casa memorială George Topârceanu. Evenimentele locale din comună sunt reprezentate de expoziții de artă populară, sărbătorile creștine.

8) Comuna Drăguș.

Comuna Drăguș este situată în județul Brașov, la poalele munților Făgăraș, în partea de nord a acestora, în Depresiunea Făgărașului. Ca vecini, are la vest, nord și nord -vest comuna Viștea, la nord-est comuna Voila, la est comuna Sâmbăta de Sus, iar la sud comuna Nucșoara, județul Argeș. Teritoriul administrativ al comunei, în suprafață de 4210 ha cuprinde suprafețe în sectorul nordic al masivului făgărașan, între Pârâul Viștișoara, la vest și Pârâul Sâmbăta la est, la sud creasta somitală a Masivului Făgăraș.

În raport cu Rețeaua Natura 2000, un procent de 42% din teritoriul administrativ al comunei Drăguș este inclus în ROSCI0122 Munții Făgăraș, în partea central-nordică a acestuia, iar un procent de 51 % este inclus în ROSPA098 Piemontul Fagaraș, în partea centrală.

Sub aspect administrativ, comuna Drăguș este formată numai din localitatea Drăguș, cu tot terenul agricol și forestier aparținător. Recensământul din 2011 a înregistrat un număr de 1.162 de locuitori, în scădere față de 2002, când s-au înregistrat 1.187 locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români 98,28%. Până în secolul al XIV-lea, drăgușenii erau cu toții oameni liberi, principala ocupație fiind agricultura și păstoritul. În secolul al XVII-lea, zona aparținea principilor de

Transilvania. În 1765, sub domnia Mariei Tereza, au fost înființate regimentele grănicerești, care aveau rolul de a apăra granița de sud-est a Imperiului Habsburgic, o serie de locuitori ai Drăgușului devenind soldați grănicerești. La începutul secolului al XX-lea s-a înregistrat un fenomen însemnat de migrație a drăgușenilor spre Vechiul Regat și în America de Nord.

Activitățile specifice zonei sunt turismul, prelucrarea lemnului, creșterea animalelor, agricultura-pomicultura, cultura cartofului- cojocăritul. În comună existând pensiuni turistice, unități de prelucrare a lemnului și a maselor plastice, de morărit și panificație, ateliere de mici meșteșugari. Drăgușul este renumit pentru meșteșugul cojocăritului, meșterul cojocar Dumitru Sofonea fiind vestit în toată țara.

Ca obiective turistice menționăm Mănăstirea Brâncoveanu, Izvorul părintelui Arsenie Boca, Chilia de piatră a părintelui Arsenie Boca, pe muchia Drăgușului, Pârția de schi de la Moțul Drăgușului, Pensiunea Casa Zmeilor, Muzeul Etnografic Drăguș, Casa cojocarului Sofonea, creasta munților Făgăraș cu Vârful Moldoveanu, Casa Vânătorului. Evenimentele locale sunt Sărbătoarea Buzduganului în 20 iulie, Zilele Drăgușului în prima duminică după 15 august, târgurile tradiționale de animale din 23 aprilie și 8 septembrie, ziua recoltei în luna octombrie și alegerea cetei în 6 decembrie.

Drăgușul a fost desemnat în octombrie 2013 cel mai frumos sat din România, în cadrul competiției organizate de Asociația Cele mai frumoase sate din România și Carpatair, în care au fost selectate satele în funcție de mai multe criterii: arhitectură tradițională, obiective turistice, tradiții și obiceiuri, produse tradiționale.

9) Comuna Hârseni.

Comuna Hârseni, județul Brașov, face parte din Țara Făgărașului, cuprinzând suprafețe din sectorul nord estic al masivului făgărașan. Teritoriul comunei, în suprafață totală de 15142 ha se învecinează la est cu comuna Șinca și Orașul Zărnești, la sud cu comuna Rucăr, județul Argeș, la vest cu comuna Recea, iar la nord cu comuna Mândra.

Sub aspect administrativ, comuna include localitățile Hârseni -reședința comunei, Copăcel, Sebeș, Mărgineni și cătunul Măliniș. În raport cu Rețeaua Natura 2000, 58 % din teritoriul comunei Hârseni este inclus în situl Natura 2000 Munții Făgăraș, în partea nord-estică a acestuia, iar în ROSPA0098 Piemontul Făgăraș este inclus un procent de 39% din teritoriul administrativ, inclusiv intravilanul localităților Sebeș, Mărgineni și cătunul Măliniș.

Sub aspect demografic, un număr total de 2.103 locuitori a fost înregistrat la recensământul din 2011 în comuna Hârseni, Populația fiind în scădere față de recensământul din 2002, când au fost înregistrați 2.260 de locuitori. Istoricul comunei Hârseni se leagă de istoricul Țării Făgărașului, existența umană pe aceste meleaguri datând din cele mai vechi timpuri. Se presupune că satul Harseni și-ar fi luat numele de la un nobil roman cu numele de Hârsu sau că ar fi primit denumirea

de la numeroasele familii cu numele Herszeni. Satul Copăcel, în urma descoperirilor geologice, s-a ajuns la concluzia că a fost sediul unei garnizoane militare și a unui templu unde oficiau ceremonii religioase. Satul Mărgineni este amintit într-un hrisov din anul 1437 în prin care Vlad Vođa dăruiește satul lui Stanciu Tatu și fiilor săi, cu tot patrimoniul satului: moară, pădure, pământ și animale. În anul 1672 satul a fost militarizat, așezându-se aici campania a X-a din regimentul I graniță. Satul Sebeș, în anul 1453 a fost colonizat cu familii noi și s-a fi mutat de pe malul stâng al râului Sebeș, în locul unde este amplasat acum.

Activități specifice zonei sunt, în principal, agricultura și zootehnia. Dintre obiectivele turistice menționăm Muzeul sătesc din Copăcel, cu obiecte reprezentative pentru tradițiile și meșteșugurile locale, Biserica Sf. Nicolae din Mărgineni, atestată din anul 1791, Biserica Buna Vestire din Copăcel, datând din anul 1726, este un monument reprezentativ pentru arta brâncovenească în Transilvania, pensiunea agroturistică Piscul Alb și pensiunea Templars Inn din Sebeș, precum și Valea Sebeșului. Evenimentele locale sunt reprezentate de Festivalul La Copăcel de sărbători, manifestare cultural-artistică care are loc în ziua de Sf. Ștefan, reunind fiii satului în jurul tradițiilor și obiceiurilor de iarnă, Parada Cetelor de feciori de la Făgăraș la care participă toate cetele din Țara Făgărașului, Ziua eroilor de Înălțare, când se comemorează toți eroii căzuți în cele două războaie mondiale.

10) Comuna Lisa.

Comuna Lisa, situată în partea sud-vestică a județului Brașov, în Țara Făgărașului, se învecinează la est cu comuna Recea, la nord-est cu comuna Voila, nord-vest comuna Sâmbăta de Sus, iar la sud cu comuna Nucșoara, județul Argeș. Localitățile componente ale comunei sunt Lisa - centru de comună, Breaza și Pojorta.

Teritoriul administrativ al comunei, în suprafață totală de 8721 ha, este cuprins în proporție de 56% în ROSCI0122 Munții Făgăraș, de la Curmătura Zârnei în partea sudică, Muchia Sâmbetei, în partea de vest, Plaiul Scărișoarei în est, iar în ROSPA 0098 Piemontul Făgăraș în procent de 60%, inclusiv intravilanul satului Breaza și jumătatea vestică a satului Lisa.

Populația totală a comunei este de 1.744 de locuitori conform recensământului din 2011, în creștere față de anul 2002, când s-au înregistrat 1.701 locuitori. Prima atestare istorică datează din anul 1527, când într-un document este amintit numele Radul de Lisza printre cei 12 boieri jurați sub conducerea castelanilor Cetății Făgărașului. Satul Lisa este menționat și în urbariile Țării Făgărașului din anii 1632-1637 și 1640, întocmite din porunca principilor maghiari. În Lisa s-a aflat sediul Companiei a IX-a a Regimentului I de Graniță, fapt pentru care s-a înființat școala încă din anul 1765. Activitățile specifice zonei sunt agricultura, agroturismul, prelucrarea lemnului și prelucrarea lânii. Comuna Lisa beneficiază de o serie de obiective turistice: Ruinele Cetății Negru-Vodă de la Breaza, cabana și Lacul Urlea, satele de vacanță Lisa și Breaza, Complexul Plaiul Lisei,

Zona turistică Lisa – Breaza. Dintre evenimentele culturale desfășurate în comuna Lisa menționăm Cetele de feciori cu ocazia Sărbătorilor de iarnă, Obicei local datul în strai de Anul nou, Ziua eroilor de Ispas.

11) Comuna Recea.

Comuna Recea este situată în vestul județului Brașov, în partea central-estică a depresiunii Făgărașului, în Țara Oltului. Teritoriul comunei se învecinează la est cu comuna Hârseni, la nord cu comuna Beclean, la vest cu comunele Lisa și Voila, iar la sud cu limita județului Argeș-comunele Nucșoara și Rucăr, între creasta somitală a Munților Făgăraș, la sud, Plaiul Scărișoarei și Pârâul Racilor la vest, Muntele Scoarței la est. Localitățile componente ale comunei sunt Recea-centru administrativ, Dejani, Gura Văii, Berivoi, Săsciori, Săvăstreni și Iași. În relație cu rețeaua Natura 2000, un procent de 48% din teritoriul administrativ al comunei în suprafață totală de 16.200 ha este inclus în ROSCI0122 Munții Făgăraș, iar un procent de 43% este cuprins în ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, inclusiv jumătatea sudică a satului Gura Văii, satul Dejani și porțiunea din localitatea aflată la sud de DJ 104A. Deși urmele existenței umane pe teritoriul comunei sunt mult mai vechi - la Săvăstreni s-au descoperit fragmente ceramice, topoare, brățări, seceri, lanci, coifuri, spade, cupe de bronz datând din epoca bronzului - prima atestare documentară a localităților Recea și Berivoi a fost făcută în anul 1486, a satului Săsciori în anul 1432, iar a localității Dejani în anul 1452. Localitatea Recea de astăzi a rezultat prin comasarea, după cel de-al doilea război mondial, a așezărilor Vaida Recea și Telechi - Recea. Sub aspect demografic, Populația comunei Recea la recensământul din 2011 a totalizat 3.118 locuitori, în scădere față de 2002, când se înregistraseră 3.301 locuitori. Activitățile specifice zonei sunt agricultura, în special cultura cartofului și creșterea animalelor, însă mulți locuitori ai comunei sunt navetiști. În zonă sunt multe păstăvării, în special în Berivoi. De menționat este existența unor microhidrocentrale pe râurile Dejani și Lupșa. Obiective turistice din zonă sunt: Complexul turistic Dejani ce include și pensiunea agroturistică Paradisul Naturii, Pensiunea Dejani, Mănăstirea Dejani, cu hramul Acoperământul Maicii Domnului construită în anul 1992 pe locul vechii așezări a Schitului cu hramul Sfântul Nicolae din Poiana Mănăstirii, distrus pe vremea imperiului austro-ungar, Mănăstirea Sfântul Apostol Andrei de la Berivoi, construită de asemenea pe locul fostei mănăstiri distruse de austrieci, Păstrăvăria Dejani.

12) Comuna Sâmbăta de Sus.

Comuna este situată la poalele Munților Făgăraș, la aproximativ jumătatea distanței dintre munte și albia Oltului, având în partea sudică Muntele Bîndea și Vârful Leota, la vest cursul superior al Văii Sâmbetei, până în apropiere de Cabana Popasul Sâmbetei, la est Vârful Moșului, Muchia Sâmbăta și Lunca lui Tomiță. Comuna se învecinează la nord cu comuna Voila, la vest cu comuna Drăguș, la est cu comuna Lisa. Suprafața comunei de 4687 ha este cuprinsă în proporție de 50% în ROSCI0122 Munții Făgăraș și în proporție de 41% în ROSPA0098 Piemontul Făgăraș,

inclusiv aproximativ jumătate din intravilanul localității Sâmbăta de Sus, partea sudică până la DJ 104 A. Numarul de locuitori ai Comunei Sambata de Sus, conform recesământului din 2011 este de 1581 locuitori, în creștere față de anul 2002 când au fost înregistrați 1.511 locuitori. Satul Sâmbăta de Sus apare menționat documentar în anul 1437. În anul 2003, a devenit reședința noii comune Sâmbăta de Sus, care s-a separat de comuna Voila. Zona a aparținut familiei domnitorului Constantin Brâncoveanu, ai cărei membri au clădit cele două biserici din localitate, Mănăstirea Brâncoveanu și castelul. Activitățile economice principale desfășurate în comună sunt agroturismul, cultivarea plantelor-cartofi, porumb, grâu, legume și creșterea animalelor. O parte din localnici lucrează în localitate, dar și în întreprinderi și instituții din localități apropiate: Victoria, Făgăraș, pecum și în Zona Turistică Sâmbăta de Sus. In comună există mai multe magazine mixte, 2 fabrici de mobilă, un atelier de confecționat tâmplărie din termopan, pensiuni, mai multe unități de prelucrare primară a lemnului, un depozit de materiale de constructii, o brutărie și o microhidrocentrală, amenajată pe Valea Sâmbetei.

Zona Turistică Sâmbăta de Sus este în faza de dezvoltare. Principalul obiectiv turistic este Mănăstirea Constantin Brâncoveanu, monument istoric, situată în Zona Turistică Sâmbăta, construită de către domnitorul caruia ii poartă numele. Biserica La chilia Părintelui Arsenie Boca vin numeroși pelerini pentru rugăciune și reculegere. Adormirea Maicii Domnului Răsăriteană și Biserica Sf. Teodor Tiron Apuseană din Sâmbăta de Sus sunt de asemenea, monumente istorice și obiective turistice. Castelul Brâncoveanu, situat în partea de vest a satului Sâmbăta de Sus este o atracție turistică a localității, totodată fiind și un monument istoric valoros. Cabanele Valea Sâmbetei și Cabana Popasul Sâmbetei, o serie de structuri de primire turistice clasificate peste 15 pensiuni turistice și agroturistice și un hotel, fac din Zona Turistică Sâmbăta un punct de atracție pentru turiști. Ca evenimente locale menționăm cele desfășurate cu ocazia sărbătorilor de Sfânta Maria - 15augus și de Izvorul Tămăduirii - în prima vineri după Sărbătorile de Paști.

13) Comuna Șinca.

Comuna Șinca este situată în centrul județului Brașov, în extremitatea SE a Țării Făgărașului. Teritoriul administrativ al comunei se întinde de la Munții Făgăraș, în partea de sud, pâna la Munții Persani, în partea de nord si est, cu o largă deschidere spre depresiunea Făgărașului în partea de vest. La sud se învecinează cu orașul Zărnești, la vest cu comuna Hârseni, la nord cu comunele Mândra și Părău, la est cu comunele Șinca Nouă și Dumbrăvița. Localitățile componente ale comunei sunt Șinca Veche -reședință de comună, Bucium, Ohaba, Perșani, Vâlcea și Șercăița. În relație cu Rețeaua Natura 2000, un procent de 35 % din suprafața totală a comunei de 18.059 ha este inclus în SCI Munții Făgăraș și un procent de 52 % din teritoriul administrativ este inclus în SPA Piemontul Făgăraș, inclusiv partea sudică a intravilanului localităților Bucium și Șercăița și partea sud-vestică a localității Șinca Veche, porțiunea cuprinsă la sud de DJ 104 A și DN 73A.

Conform recensământului din anul 2011, Populația comunei Șinca se ridică la 3.401 locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 3.545 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români -90,18%, cu o minoritate de romi -3,59%. Deși sunt atestări arheologice în zonă ce datează din neolitic, prima mențiune documentară a localității Șinca Veche datează din 1476, fiind un act al domnitorului Basarab cel Bătrân prin care dăruia anumite teritorii din comună unor boieri pentru serviciile aduse. Datorită exploatării feudale și intoleranței religioase, o mare parte din locuitori au migrat, astfel că, la 1762 ar fi rămas numai 4 familii în localitate, mare parte dintre locuitori și-au abandonat gospodăriile, au plecat și au întemeiat satul Șinca Nouă. În anul 1772, din inițiativa carturarului Gheorghe Sincai, originar din Sinca Veche, se înființează prima școală din sat.

Activitățile specifice zonei sunt agricultura și zootehnia. Comuna are un potențial turistic deosebit. Pe teritoriul comunei Șinca se află Complexul Turistic Perșani Ștrandul Perșani, Cabana Dealul Perșani, Cabana Valea Brădetului, o serie de pensiuni turistice. Ca obiective turistice, pe lângă Băile Perșani, se pot menționa Mănăstirea rupestră de la Șinca Veche, așezarea dacică amplasată pe Dealul Pleșu, la 1km sud de Șinca Veche, pe valea pârâului Crețu, Castrul roman de lângă Șinca Veche, Moara și joagărul pe apă de la Ohaba, Mănăstirea Bucium, Colecția de artă populară Radocea din satul Bucium, Biserica Cuvioasa Paraschiva din Șercăița, Biserica Sfinții Arhangheli din Perșani, Biserica de piatră din cimitir din Ohaba.

14) Comuna Șinca Nouă.

Comuna Sinca Nouă este situată la poalele munților Făgăraș, în extremitatea SE a Țării Făgărașului și în partea centrală a județului Brașov. Se învecinează la vest și nord - vest cu comuna Șinca, la sud cu orașul Zărnești și comuna Poiana Mărului, la est și sud-est cu comuna Holbav, iar la nord, nord est cu orașul Codlea. Localitățile componente ale comunei sunt Șinca Nouă -centrul de comuna și satul Paltin. În relație cu rețeaua Natura 2000, un procent de 5% din teritoriul administrativ al comunei în suprafață totală de 8.738 ha este cuprins în situl de importanță comunitară Munții Făgăraș, iar un procent de 21% este inclus în perimetrul ariei de protecție specială avifaunistică Piemontul Făgăraș -de la Gura Strâmbă, pe partea dreaptă a DN 73A care străbate localitatea Șinca Nouă spre Poiana Mărului, până aproape de ieșirea din localitate și până la granița teritoriului comunei cu comuna Șinca. Localitatea Sinca Nouă a fost înființată de locuitori ai comunei Șinca, ce au refuzat să se supună ordinelor imperiului austro-ungar de a trece la catolicism și a se înrola în regimentul de grăniceri. În anul 1762, 88 de familii din Șinca și-au părăsit casele și s-au retras în pădurile situate pe Valea Șincii, așezându-se în jurul unei mănăstiri ortodoxe situate pe dealul Ghie, înființând apoi vatra unui nou sat. Localitatea Șinca Nouă a fost cea mai mare comunitate românească din Țara Făgărașului, având statutul de comună până în 1968, când, datorită refuzului localnicilor de a intra în colectiv, comuna a fost desființată, devenind sat al comunei

Poiana Mărului. În anul 2002 s-a reînființat comuna Șinca Nouă prin Legea nr. 257/2002. Sub aspect demografic, în anul 2011, au fost înregistrați 1.690 de locuitori, majoritatea români -97,34%, Populația comunei fiind în creștere față de recensământul din 2002, când au fost înregistrați 1.586 de locuitori.

Profilul activității economice este cu preponderență zootehnic, iar datorită condițiilor pedoclimatice, reliefului, altitudinii și suprafeței reduse a terenurilor arabile, cultura plantelor este mai puțin dezvoltată. Peste 84,5% din terenurile agricole ale comunei sunt pășuni și fânețe. În proporție foarte mică se întâlnesc în teritoriu livezi de pomi fructiferi, în special meri și pruni. De asemenea, pădurile ocupă 5.627 ha. Ca obiective culturale putem menționa bisericuța de lemn, monument istoric, singura biserică din Țara Făgărașului care a scăpat nedistrusă de generalul Bucov, pentru faptul că nu a găsit-o. Ca obiective turistice, pe lângă bisericuța de lemn, mai menționăm peștera Gang, săpată în calcar de un afluent al pârâului Găunoasa, despre care legenda spune că era unul din ascunzișurile preferate ale haiducului Bălan, viaductele Podul Ilii și Podul Negru, Valea Strâmbă și observatorul de urși. Dintre manifestările culturale locale amintim Roata în Flăcări la Lăsatul secului Postului Mare, Târgul de primăvară, Târgul de toamnă, la sărbătorile de iarnă: Steaua, Turca.

15) Comuna Ucea.

Comuna Ucea este situată la poalele munților Făgăraș, în partea de vest a județului Brașov, la limita cu județul Sibiu și se învecinează la est cu comuna Vistea și Orașul Victoria, la vest cu comuna Arpas, județul Sibiu, la nord cu comuna Bruuiu, județul Sibiu, iar la sud cu comuna Arefu, județul Argeș. Teritoriul administrativ al comunei este compus din patru sate: Ucea de Jos - reședința administrativă, Ucea de Sus, Corbi și Feldioara. Din suprafața totală de 10351 ha din documentația pt PUG a comunei, un procent de 40% este inclusă în SCI Munții Făgăraș și un procent de 18% este inclusă în SPA Piemontul Făgăraș, inclusiv jumătatea sudică a localității Ucea de Sus și cătunul Sumerna. Vechimea satului Ucea este atestată printr-un prim document istoric încă din 1223, însă nu specifică dacă este vorba de Ucea de Jos sau Ucea de Sus. Prima atestare documentară a satului Ucea de Sus datează din anul 1509. Această imprecizie se întâlnește în documentele istorice vechi și cu privire la alte localități. În trecut, pădurile coborau până în vecinătatea Oltului, însă cu trecerea timpului, oamenii au despădurit treptat suprafața dinspre Olt spre munte, spre a-și asigura lemne de foc și teren pentru culturi agricole. Când s-a ajuns cu despăduritul până aproape de poalele munților, au luat ființă și așezări noi, respectiv satele de sus.

Conform recensământului din anul 2011, comuna Ucea are un număr de 2195 locuitori, în creștere față de recensământul anterior din 2002, când s-au înregistrat 2.115 locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români -94,49%, cu o minoritate de romi -1,55%. Principalele activități economice desfășurate în comună sunt agricultura -cultivarea cartofului, cerealelor, plantelor furajere, creșterea

animalelor- exploatarea și prelucrarea lemnului, activități desfășurate în unități de mica industrie, prelucrarea cărnii, laptelui, panificație, tâmplărie PVC. De menționat este parcul de panouri fotovoltaice, cu o suprafață de 140 ha, între Ucea de Sus și cătunul Sumerna. Ca obiective turistice putem menționa Cabana Turnuri, situată pe Valea Podragului, pe o mică terasă glaciară de sub Turnurile Podragului, la altitudinea de 1520 m, Cabana Podragu, situată la cea mai mare altitudine - 2136 m în Munții Făgăraș, pe valea glaciară a Podragului și Castrul Roman de la Feldioara.

16) Comuna Viștea.

Comuna Viștea este situată în partea de vest a județului Brașov și în partea sudică a a depresiunii Făgăraș. Comuna Viștea are în administrare satele Viștea de Jos -sediul administrativ, Viștea de Sus, Viștișoara, Olteț și Rucăr, și se învecinează la nord cu comuna Bruiu, județul Sibiu, la sud cu creasta somitală a Munților Făgăraș, cu vârfurile Moldoveanu și Viștea Mare, respectiv cu comunele Arefu și Nucșoara din județul Argeș, la est cu comuna Drăguș și în partea vestică cu orașul Victoria și comuna Ucea. Din suprafața totală a teritoriului administrativ de 9802 ha, un procent de 30% este inclus în SCI Munții Făgăraș la sud de DJ 102G Victoria-Mănăstirea Sâmbăta, iar un procent de 21 % este inclus în SPA Piemontul Făgăraș, inclusiv partea din localitatea Viștea de Sus, situată la sud, sud-est de DJ 104A Drăguș –Viștea de Sus –Victoria și localitatea Viștișoara.

Sub aspect demografic, Populația comunei Viștea era de 2026 locuitori la recensământul din 2011, în scădere față de anul 2002, când se înregistraseră 2.130 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt de naționalitate -83,61%, cu o minoritate de romi -11,01%.

Prima atestare documentară a satelor Viștea, o diplomă dată de domnitorul Mircea cel Bătrân boierului Costea, datează de la începutul anului 1400, document care însă nu mai există, însă cel mai vechi document care s-a păstrat și în care apare scris numele Viștea datează anul 1511 și este semnat căpitanul Cetății Făgărașului. Satul Viștea de Sus a fost o localitate de graniță între Ardeal și România, de unde, mai mulți localnici au plecat mai spre câmpie, mai aproape de Olt și astfel s-a înființat și satul Viștea de Jos. Viștișoara a fost la început un cătun al satului Viștea de Sus unde localnicii se adăposteau peste noapte în lunile în care munceau la pădure, cu timpul, formând o nouă așezare. O parte din populația satului a emigrat în Argeș unde a format o nouă așezare – Rucăr, județul Argeș. Activitățile specifice zonei sunt agricultura -cultivarea cartofului, cerealelor, zarzavaturilor, livezi cu pomi fructiferi și creșterea animalelor.

17) Orașul Victoria.

Orașul Victoria este situat la poalele Munților Făgăraș, în partea de nord a acestora și în partea vestică a județului Brașov, mărginit la vest de pârâul Ucea, iar la est pârâul Corbișor. Orașul se învecinează la nord - est cu satul Ucea de Sus, la nord cu satul Corbi și la est cu satul Viștea de Sus. Nu are alte localități componente. Din suprafața totală a orașului de 930 ha intravilan, un

procent de 45% este inclus în perimetrul SPA Piemontul Făgăraș. Din suprafața teritoriului administrativ, cea mai mare parte este neagricol, pășuni și păduri nu există.

Sub aspect demografic, dacă în anul 1992 erau recenzați 10.142 locuitori, în anul 2002 mai erau 9.046, iar în 2011 mai erau doar 7386 locuitori, ca urmare a unei emigrări masive, plecării în alte localități, scăderii natalității. Orașul a început să fie construit în anul 1948-1949, ca urmare a dezvoltării Uzinei chimice Ucea, când au fost construite primele locuințe sub numele de Colonia Ucea, iar majoritatea locuitorilor munceau în cadrul uzinei. Combinatul chimic a purtat apoi diferite denumiri, fiind cunoscut în perioada comunistă ca și Combinatul Chimic Victoria. În prezent, noua uzină poartă numele de S.C. Purolite S.A. În orașul Victoria funcționează și alte întreprinderi și instituții – cu profil chimic, de construcții, de comerț, de proiectări, de IT, poștă, televiziune prin cablu și altele. În oraș, majoritatea locuințelor -3.190 sunt la bloc, numărul caselor particulare fiind mai redus, în jur de 220. Ca și obiective culturale, în oraș funcționează o casă de cultură, un cinematograful, o bibliotecă orașenească. Pe teritoriul administrativ al localității se afla mai multe unități de cult -Biserica Sfântul Ilie, Biserica Sfintii Împarați Constantin și Elena, Biserica Sfânta Cuvioasă Parascheva, Capela Ortodoxă – Izvorul Tămăduirii, un spital și o policlinică. Orașul constituie un punct de plecare pentru doritorii de ascensiuni montane, cele mai înalte vârfuri și cabane ale Munților Făgăraș fiind situate la distanțe destul de reduse de oraș. Aici există și Serviciul Salvamont din Victoria, precum și Strandul Viromet, un hotel, și o serie de restaurante.

18) Orașul Zărnești.

Amplasat în sud - vestul depresiunii Țării Bârsei, în estul Munților Făgăraș, de-a lungul pârâului Bârșa și pârâului Turcu, având în partea de sud-est Masivul Piatra Craiului, orașul Zărnești se învecinează la nord cu comunele Șinca, Poiana Mărului, Șinca Nouă și Vulcan, la nord - vest cu comuna Hârșeni, la sud – vest cu comunele Dâmbovicioara și Rucăr din județul Argeș, la est cu orașul Râșnov, la sud cu comunele Bran și Moeciu. Localitățile componente sunt Zărnești, Tohanu Vechi și Tohanu Nou. Din suprafața totală a teritoriului administrativ de 20475 ha, un procent de 17% este inclus în perimetrul SCI Munții Făgăraș, partea vestică a teritoriului administrativ. În anul 2011 au fost înregistrați la recensământ un număr de 23.476 de locuitori, în scădere față de 2002, când au fost înregistrați 25.299 de locuitori. Un procent de 88,2 sunt români. Pe teritoriul de astăzi al orașului se pare că au locuit oameni din cele mai vechi timpuri. Apoi, în perioada romană, se consideră că aici au fost înmormântați soldați ai Legiunii XIII Gemina, însă prima atestare documentară care amintește de Zărnești datează din anul din anul 1373, sub numele de Zârna. Zărneștiul a fost declarat oraș în anul 1951, din el făcând parte și localitatea Tohanu Vechi, iar în anul 1968 în componența orașului a intrat și localitatea Tohanu Nou.

Activitățile economice principale sunt exploatarea și industrializarea lemnului, agricultura, creșterea animalelor, turismul, industria celulozei și a hârtiei, industria materialelor de construcții,

existând și un parc industrial, activități de mică industrie. Datorită poziției geografice, orașul Zărnești are mari posibilități de dezvoltare în domeniul turismului montan, Masivul Piatra Craiului fiind principala atracție turistică a zonei, iar orașul o bază de plecare spre cele mai frumoase trasee turistice ale masivului, iar cele mai reprezentative porțiuni sunt cele incluse în Parcul Național Piatra Craiului. Alte obiective turistice sunt Cheile Zărneștiului, zona turistică Plaiul Foi, Schitul Colțul Chiliilor, Muzeul din Biserica Sf. Nicolae, Rezervația de urși. Dintre evenimentele culturale ale orașului menționăm Floarea de colț-zilele orașului Zărnești, festivalul de muzică pentru copii și tineri Ecoul Pietrei Craiului. Printre dotările pentru agrement se numără o sală de sport, un ștrand, un centru de echitație. Există de asemenea un centru de informare turistică și un serviciu Salvamont.

19) Comuna Arpașu de Jos.

Comuna Arpașu de Jos este situată în partea de nord a Munților Făgăraș, în Țara Făgărașului, în sud-estul județului Sibiu, la limita cu județul Brașov, având ca vecini: la est comuna Ucea, la sud comuna Arefu, jud Argeș, la vest comunele Cârțișoara și comuna Cârța, la nord comunele Bruuiu, Chirpăr și Marpod. Din suprafața totală de 11931 ha, un procent de 36% din teritoriul administrativ, partea de sud, este inclus în SCI Munții Făgăraș, iar un procent de 51% în SPA Piemontul Făgăraș, inclusiv partea de sud a intravilanului localității Arpașu de Jos, și până în golul alpin-parte din Muntele Albota. În raport cu rețeaua națională de arii naturale protejate, parte din teritoriul comunei este inclus în rezervația naturală Golul alpin al Munților Făgăraș între Suru și Podragu; de asemenea rezervația naturală Lacul Tătarilor este amplasată la sud de localitatea Arpașu de Sus, iar în Valea Arpășel se află Rezervația faunistică Arpășel, arie naturală de interes județean. Localitățile componente ale comunei sunt Arpașu de Jos -reședința de comună, Arpașu de Sus și Nou Român.

Conform recensământului din 2011, populația comunei este de 2.502 locuitori, în scădere față de 2002, cu 2.803 locuitori, majoritatea locuitorilor fiind români -91,05%. Localitatea Arpașu de Jos este atestată documentar din anul 1223, fiind consemnată în actul Rivulum qui dicitur Arpas. Arpașu de Sus este atestat documentar încă din anul 1589 în lucrarea Felseo Arpaș. Pe dealul numit Cetățuia au fost descoperite urmele unei așezări dacice fortificate, ceea ce demonstrează că satul a fost locuit încă din antichitate, situl arheologic fiind inclus în lista monumentelor istorice. Activitățile specifice zonei sunt agricultura și creșterea animalelor, prelucrarea lemnului, morărit și panificație, comerțul, turismul, activități de mică industrie. Dintre obiectivele turistice de pe raza comunei menționăm Complexul Turistic Albota și Pensiunea agroturistică Perla Arpășel, Biserica ortodoxă cu hramul Adormirea Maicii Domnului din Arpașu de Jos, Rezervația naturală Arpășel, Aria naturală protejată Lacul Tătarilor, Muzeul memorial dr. Gheorghe Telea din Noul Român.

20) Orașul Avrig.

Orașul Avrig este situat în partea nordică a Munților Făgăraș, în depresiunea cu același nume, având ca vecini: la vest comunele Racovița, Șelimbăr și orașul Tâlmăciu, la nord comunele Roșia și Nocrich, la est comuna Porumbacu de Jos, la sud comunele Perișani și Căineni din județul Vâlcea. Din suprafața totală a teritoriului administrativ de 13 360 ha, un procent de 25% este inclus în SCI Munții Făgăraș -partea sudică a unității administrative teritoriale, iar un procent de 27 % este inclus în SPA Piemontul Făgăraș -partea centrală a teritoriului administrativ, ce include Valea Râului Mare al Avrigului, inclusiv o mică porțiune din partea sudică a intravilanului orașului. Orașul Avrig are în componență administrativ – teritorială următoarele sate: Bradu, Glâmboaca și Săcădate, situate pe partea dreaptă a Oltului și Colonia Industrială Mârșa, care împreună cu orașul Avrig sunt situate pe partea stângă a Oltului. Conform izvoarelor arheologice, acest teritoriu a fost locuit din cele mai vechi timpuri. În apropiere de Avrig a fost descoperită o mare necropolă dacoromană din secolul al II-lea. Avrigul făcea parte din terra blahorum, o denumire dintr-un document din 1222, iar în anul 1364 este menționat sub denumirea de Affrica. În 1840 este fondată o fabrică de sticlă, iar în 1908 o uzină electrică. Avrigul a devenit oraș în anul 1989. Mârșa este reprezentată de zona industrială și cartierul aferent, situate la est de oraș. În anii 1936-1937 a fost construită fabrica de armament și muniții, care apoi s-a reprofilat din anul 1960 pe producerea de mijloace de transport auto, Întreprinderea Mecanică Mârșa, principalul producător de mijloace de transport auto de mărfuri generale din România în perioada comunistă. Această colonie cu 4.000 de locuitori, s-a dezvoltat în spatele întreprinderii, care a atras forța de muncă. Din punct de vedere demografic, uzina mecanică din Mârșa a jucat un rol foarte important în evoluția orașului Avrig, însă în ultimii ani efectele crizei economice au fost resimțite și aici. Conform recensământului din anul 2011, Populația orașului Avrig se ridică la 12.815 locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 14.260 de locuitori. Numele orașului Avrig se leagă de o veche tradiție în fabricarea sticlei, menționată în documente din secolul al XVII-lea, iar Fabrica de sticlă Avrig este specializată în producerea sticlei suflată manual. Cele mai importante ramuri din industrie dezvoltate pe plan local sunt cele din industria ușoară, industria constructoare de mașini, construcții, industria lemnului, comerț și servicii.

Agricultura și zootehnia sunt de asemenea activități economice specifice zonei, culturile care se dezvoltă cel mai bine sunt cele de cartofi și de porumb.

În ceea ce privește turismul, Avrigul are un potențial ridicat, atât datorită amplasării sale la poalele Munților Făgăraș, cât și datorită numeroaselor obiective turistice pe care orașul le deține: Palatul de vară Brukenthal, construit în 1771 în stil baroc, ca reședință de vară a baronului Samuel von Brukenthal, guvernatorul Transilvaniei, Biserica Ortodoxă, construită în 1762, pictată de Frații Ionașcu și Pana, cu fresce interioare și exterioare de o deosebită frumusețe, Biserica Evanghelică-

Lutherană, construită în 1270–1280 și fortificată în secolul XVI, Muzeul etnografic din Avrig, Casa memorială Gheorghe Lazăr, Fortificația medievală de la Avrig-Racovița, un cimitir de incinerare daco-roman la Bradu, secolul II–III e.n. unul din cele mai mari de acest fel din țară. De asemenea, Zona Turistică Valea Avrigului, inclusă în SPA Piemontul Făgăraș, este o zonă de agrement propusă pentru extindere în Planul de Urbanism General al Orașului Avrig. S-au dezvoltat aici numeroase case de vacanță, pensiuni cu posibilități de cazare, masă, campare. Cabana Poiana Neamțului, situată la limita acestei zone de agrement cu SCI Munții Făgăraș este un punct de plecare spre traseele turistice montane. Cabana Bârcaciu și Lacul Avrig, lac glaciatic amplasat sub Vârful Ciortea, sunt, de asemenea, obiective turistice amplasate tot pe teritoriul administrativ al orașului Avrig.

21) Comuna Cârțișoara.

Comuna Cârțișoara este situată în sud-estul județului Sibiu, la poalele Munților Făgăraș, în partea lor nordică și se învecinează la est cu comuna Arpasul de Jos, la vest cu comuna Porumbacu de Jos, la nord cu comuna Cârța, iar la sud cu comuna Arefu din județul Argeș. Din suprafața de 8.576 ha a teritoriului administrativ, un procent de 64% este inclus în SCI Munții Făgăraș -partea sudică a comunei, de la limita pădurii până la creasta somitală a Munților Făgăraș și un procent de 72% este inclus în SPA Piemontul Făgăraș -porțiuni cuprinse de la creasta Munților Făgăraș și până la DN 1, inclusiv partea sudică și vestică din intravilanul localității Cârțișoara. În ceea ce privește rețeaua națională de arii naturale protejate, partea sudică din teritoriul comunei este inclus și în rezervațiile naturale Valea Bâlii și Golul alpin al Munților Făgăraș între Suru și Podragu. Pe direcția nord-sud, pe axul longitudinal, este traversată de râul Bâlea sau Cârțișoara și de șoseaua Transfăgărășan -DN 7C. Populația comunei la recensământul din 2011 a fost 1243 locuitori, în creștere față de 2002, când au fost înregistrați 1157 locuitori. Până în anul 1964 comuna a fost compusă din două sate surori: Streza -pe malul drept al râului Bâlea și Oprea Cârțișoara -pe malul stâng, care au fost reorganizate administrativ-teritorial în localitatea Cârțișoara. Documentar, comuna este atestată din secolul al XIII-lea, sub denumirea de Cârța Românească. În perioada evului mediu, respectiv între anii 1206-1474, localitatea Cârțișoara a fost o posesiune a mănăstirii cisterciene Cârța. Pe lunca râului Bâlea, amonte de sat, a existat până în secolul al XIX-lea o fabrică de sticlă, ce producea obiecte din sticlă exportate în marea lor majoritate, iar la confluența râului Bâlea cu Laita a existat o moară de hârtie, ambele proprietatea familiei nobiliare Teleki. Activitățile economice specifice locuitorilor comunei sunt creșterea animalelor, cultivarea plantelor, în special cartof, porumb, legume, turismul. Comuna are un potențial turistic ridicat, existând aici un număr ridicat de obiective turistice. În localitate se află Muzeul Etnografic și Memorial Badea Cârțan ce deține obiecte ce au aparținut celebrului țaran autodidact, două biserici monumente istorice - Biserica Buna Vestire din Streza Cârțișoara și Biserica Sf. Nicolae din Oprea

Cârțișoara; la poalele pădurii se află Mănăstirea Sfinții Petru și Pavel. În zona Bâlea Glăjărie, amonte de localitate s-a dezvoltat o zonă turistică de-o parte și alta a râului Bâlea, unde au fost construite și se vor mai construi o serie de case de vacanță și pensiuni turistice și agroturistice. Aici este amplasată și Cabana Vama Cucului, precum și cabana ocolului silvic. Pe Valea Laita se află și o păstrăvărie. Pe traseul Transfăgărășanului este amplasată și Cabana Bâlea Cascadă, în apropiere de Cascada Bâlea, iar în zona Bâlea Lac, Cabana Paltinul, Cabana Bâlea Lac, stația meteorologică Bâlea, Baza de salvare Toma Boerescu Bâlea Lac, Refugiul și Cabana Salvamont. Telecabina de pe valea Bâlea, asigură legătura între cabana Bâlea Cascadă și cabanele din căldarea glaciară a Bâlii.

22) Comuna Porumbacu de Jos.

Este așezată la poalele nordice ale Munților Făgăraș, pe ambele maluri ale râului Olt și de-o parte și de alta a drumului național DN1, având ca vecini: la est și nord - est orașul Avrig, la vest comunele Cârțișoara și Cârța, la nord comuna Nocrich, iar la sud comunele Sălătrucu și Perișani din județul Argeș. Din suprafața totală a comunei de 18487 ha, un procent de 42% în partea sudică este inclus în SCI Munții Făgăraș, de la limita inferioară a pădurii până la creasta Munților Făgăraș, iar un procent de 65% este inclus în SPA Piemontul Făgăraș, cuprinzând suprafețe de la golul alpin-Muchia Tunsu, până la DN1, inclusiv intravilanele satelor Porumbacu de Sus și Sărata, în totalitate, și parțial, ale satelor Porumbacu de Jos și Scorei. În raport cu rețeaua națională de arii naturale protejate, comuna Porumbacu de Jos are teritoriu inclus în Rezervația naturală Golul alpin al Munților Făgăraș între Suru și Podragu. Localitățile componente ale comunei sunt Porumbacu de Jos – reședința de comună, Porumbacu de Sus, Sărata, Scorei și Colun. Sub aspect demografic, în comuna Porumbacu de Jos au fost înregistrați la recensământul din 2011 un număr de 3061 locuitori, în scădere față de 3233 locuitori înregistrați la recensământului populației și locuințelor din anul 2002. Mărturii ale existenței pe aceste meleaguri datează din epoca neolitică, în urma săpăturilor arheologice fiind descoperite unelte și vetre neolitice în partea de sud a satului Sărata. Data exactă a întemeierii comunei Porumbacu de Jos nu se cunoaște, dar localitatea Porumbacu de Sus este atestată documentar în anul 1223. Conform tradiției orale, satul Porumbacu de Jos ar fi fost întemeiat de un oarecare Man din Deal, care a dat naștere familiei Mandea, una din cele mai vechi familii din comună. Unele documente atestă faptul că exista în comuna Porumbacu de Jos o judecătorie -scaunul din Porumbacu de care aparțineau comunele Porumbacu de Jos și Sus, Ucea de Sus, Sărata, Scorei, iar înainte de anul 1680 mai aparțineau Viștea de Sus, Streza și Oprea Cârțișoara.

Activități specifice zonei sunt agricultura și creșterea vitelor, turismul, prelucrarea lemnului. Din Populația activă a comunei, majoritatea lucrează în agricultură, iar o pondere însemnată în industria prelucrătoare. Agenții economici majoritatea sunt cu profil de prelucrare și comercializare material lemnos; mai există în comună o carieră de marmură, situată pe valea Râului Mare, precum

și o societate cu profil de prelucrare și comercializare marmură, o microhidrocentrală în funcțiune amplasată tot pe Râul Mare; o societate de prelucrare și comercializare mixturi asfaltice, alte activități economice-panificație, comerț și alimentație publică. În ceea ce privește turismul, în ultima perioadă, zona din amonte de Porumbacu de Sus, pe valea Râului Mare, s-a dezvoltat un adevărat sat de vacanță, cu pensiuni turistice și case de vacanță, dintre care un număr de 4 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare sunt clasificate. În comună există următoarele monumente istorice: Casa de lemn din satul Porumbacu de Jos nr. 309, datată din 1899, Fostul Oficiu Poștal Tranzit, azi locuință, satul Porumbacu de Jos datat din 1756 – 1760, Biserica Nașterea Domnului din satul Sărata. Dintre obiectivele turistice menționăm Cabana Negoiu, situată pe creasta Piscului Șerbotei, la limita superioară a pădurii, la altitudinea de 1540 m, Lacul Călțun, Cascada Șerbota, Vârful Negoiu, al doilea ca înălțime din Carpații românești. Menționăm că satul Scorei a fost renumit pe plan mondial, pe la mijlocul anilor 80 din punct de vedere ornitologic, datorită berzelor de aici, însă în ultima perioadă, datorită modernizării locuințelor, dispariției bălților datorită terenurilor redede agriculturii, dar și altor cauze, numărul acestora este în declin.

23) Comuna Racovița.

Comuna Racovița este situată în partea nord-vestică a Munților Făgăraș, între terasa joasă de pe malul stâng al Oltului și creasta Munților Făgăraș -Vârful Suru, având ca vecini comuna Turnu Roșu la est, comuna Căineni, județul Vâlcea la sud, orașul Tâlmaciu la nord-vest, orașul Avrig la nord-est și est. Pe lângă localitatea Racovița –reședința comunei, comuna mai are în administrare și localitatea Sebeșu de Sus. Din suprafața totală de 2158 ha, un procent de 24 % este inclusă în SCI Munții Făgăraș, partea de sud a comunei, iar un procent de 58% în SPA Piemontul Făgăraș, inclusiv tot intravilanul satului Sebeșu de Sus și trei sferturi din intravilanul localității Racovița. Pe teritoriul comunei se află și partea vestică a rezervației naturale Golul alpin al Munților Făgăraș între Suru și Podragu.

Sub aspect demografic, la recensământul din 2011 au fost înregistrați un număr de 2760 locuitori, în scădere față de anul 2002, când existat 2877 locuitori. Prima atestare documentară a localității este relativ târzie, din anul 1443, însă urme ale locuirii omului pe aceste locuri datează încă din paleolitic. Istoria satului este legată, în principal, de înființarea de către împărăteasa Maria Tereza, în 1765, a graniței militare transilvănene, Racovița făcând parte din Compania a VII-a a Regimentului I de Graniță de la Orlat.

Activitățile specifice zonei sunt agricultura și creșterea animalelor. Principala unitate economică aflată pe teritoriul comunei este Centrala Hidroelectrică Racovița înființată în data de 19 decembrie 2013. Alte activități economice sunt prelucrarea lemnului, croitorie și marochinărie, comerț. Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel din Sebeșu de Sus se află pe lista monumentelor istorice. Din punct de vedere turistic, comuna are un potențial ridicat, în special zonele turistice

Valea Moașei din Sebeșul de Sus și Valea Lupului din Racovița, unde s-au construit case de vacanță. De asemenea, un alt obiectiv turistic de pe teritoriul comunei este Cabana Suru, în prezent renovată și transformată în pensiune agroturistică.

24) Comuna Turnu Roșu.

Comuna Turnu Roșu este situată în extrema vestică a Munților Făgăraș, în partea nordică a acestora, pe malul stâng al Oltului, la confluența cu Cibinul. Denumirea Turnu Roșu provine de la o construcție militară defensivă, ridicată de sași în anul 1360 lângă localitatea Boița, în apropierea vechii frontiere cu Țara Românească, în scopul supravegherii defileului râului Olt. Vecinii sunt, la nord-vest, orașul Tâlmăciu, la nord est și est comuna Racovița, la vest comuna Boița, iar la sud comuna Căineni din județul Vâlcea. Localitățile componente ale comunei sunt Turnu Roșu-reședință de comă și Sebeșu de Jos. Din suprafața totală de 7799 ha, un procent de 51% este inclusă în SCI Munții Făgăraș, partea sudică a comunei și un procent de 12 % în SPA Piemontul Făgăraș, partea nordică a teritoriului administrativ, fiind incluse intravilanul satului Sebeșu de Jos și partea estică a intravilanului localității Turnu Roșu. În ceea ce privește rețeaua națională de arii naturale protejate, pe teritoriul comunei se află rezervația naturală Calcarele Eocene de la Turnu Roșu, care se suprapune parțial cu SPA Piemontul Făgăraș. Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Turnu Roșu se ridică la 2.415 locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 2.627 de locuitori. Prima atestare documentară apare în anul 1453, în diploma latină a regelui Ladislau V, prin care comuna a fost încorporată la cele Șapte Scaune ale provinciei Cibiniensis și dată în administrarea celor Sapte Juzi, împreună cu alte șase comune românești învecinate, însă localitatea, cu vechea denumire de Porcești a fost întemeiată între anii 797 și 898, după scrierile istoricului A. D. Xenopol. Între anii 1366 și 1476 localitatea Porcești a aparținut domnitorilor din Muntenia. Denumirea de Turnu Roșu apare doar în anul din 1964. Activitățile specifice zonei sunt agricultura și creșterea animalelor, apicultura. În comună funcționează firme cu profil de panificație, construcții și amenajări interioare, transport, comerț, turism. Monumentele istorice din comună sunt Biserica Adormirea Maicii Domnului din Sebeșu de Jos și Biserica Sf. Nicolae - Porcești, zisă a lui Matei Basarab, a fostei mănăstiri, din Turnu Roșu. Dintre obiectivele turistice se pot menționa Muzeul satului Turnu Roșu, Rezervația naturală Calcarea eocene de la Turnu Roșu, Mănăstirea Turnu Roșu, zonele turistice Rusca din Sebeșu de Jos, Valea Caselor și Valea Strâmbii.

25) Comuna Boișoara.

Comuna Boișoara este situată în nordul județului Vâlcea, pe partea stângă a Oltului, în depresiunea intercapatică Țara Loviștei, în partea sud-vestică a Munților Făgăraș. Comunele învecinate sunt Căineni, în partea de nord-vest, Perișani în partea de est, Titești și Racovița, județul Vâlcea în partea de sud. Comuna Boișoara este alcătuită din trei sate: Boișora, sat de reședință,

Găujani și Bumbuiești. Acestea sunt sate de munte răsfirate, formate din mai multe cătune. Din suprafața de 7984 ha a comunei, un procent de 33% este cuprins în SCI Munții Făgăraș, de la Golul de munte Boia Mare, în partea nordică, până la Muchia Gruiul Calului, în partea sudică. Sub aspect demografic, în anul 2011 populația comunei Boișoara se ridică la 1.313 locuitori, majoritatea fiind români, în scădere față de anul 2002, când s-au înregistrat 1.681 de locuitori. Prima atestare documentară a satelor Boișoara și Găujani este un hrisov al lui Vladislav Voievod din anul 1451, prin care dăruiește boișorenilor și găujănenilor cei șapte munți, pe care îi posedă și astăzi. În trecut, pe aceste locuri trecea singura cale de comunicare dintre Transilvania și Muntenia.

Activitățile specifice zonei sunt creșterea animalelor, apicultura, agricultura, exploatarea și prelucrarea lemnului.

Monumentele istorice din comună sunt: Așezarea de la Găujani, ce datează din perioada de tranziție la epoca bronzului -Cultura Coțofeni, Casa cu cadran solar din satul Găujan și Biserica Buna Vestire și Cuvioasa Paraschiva din satul Bumbuești. Ca obiective turistice din zonă menționăm Schitul Cornetu, Mănăstirea Cozia, cabanele din zona Munților Făgăraș. Evenimentele locale sunt Târgul de Sfântul Dumitru din 26 octombrie, Nedeea și târgul de Sântul Ilie din 20 iulie, Zilele comunei în prima săptămână a lunii octombrie.

26) Comuna Câineni.

Comuna Câineni este situată în partea de nord a județului Vâlcea, în sud-estul Munților Făgăraș, în vecinătatea următoarelor localități: comuna Tâlmăciu, din județul Sibiu în nord, orașul Brezoi în vest și sud-vest, comuna Racovița-județul Vâlcea, în sud, iar comuna Boișoara în est și sud-est și pe o scurtă porțiune în nord-est cu comuna Perișani. Din suprafața totală a comunei de 25 477 ha, un procent de 45% se află inclus în perimetrul SCI Munții Făgăraș, partea nord estică a comunei - între râul Olt, de la confluent cu Valea Fratelui, până la vărsarea în Olt a Văii Curpenului, apoi pe Muchia Purcărețului, limita sud-estică a sitului ajungând pe Valea Satului în amonte de satul Câinenii Mici și de linia ferată, mergând apoi până la confluența pârâului Adâncata cu râul Boia Mare. Din rețeaua națională de arii natural protejate, pe teritoriul comunei Câineni se află Avenul Piciorul Boului. Străvechea vatră a Câinenilor este atestată documentar pentru prima dată de hrisovul domnesc din 25 martie 1415, din care reiese că voievodul Mircea cel Bătrân dăruiește vama de la Genune spre administrare Mănăstirii Cozia, dania întărită de hrisovul dat de voievodul Radu cel Mare, datând din 20 ianuarie 1505, document în care se pomenește pentru prima dată de locuitorii Câinenilor. Locuitorii, numiți lovișteni, de la Țara Loviștei, vechea denumire a locului, se ocupă în general cu creșterea animalelor, agricultură, diferite meșteșuguri, exploatarea lemnului. De remarcat este faptul că ei nu sunt considerați nici olteni, nici ardeleni, aici fiind o zonă de trecere între cele două provincii române, lucru ce se vede în dialectul vorbit și în unele datini și obiceiuri. Comuna este formată din 6 sate: Câinenii Mari și Câinenii Mici, prima pe

partea dreaptă a Oltului, celalaltă pe partea stângă, Greblești, Robesti, Râu Vadului și Priloage. Zona satului Căinenii Mari mai este cunoscută sub denumirea de Căinenii de Vâlcea, iar Căinenii Mici - satul central, sub denumirea de Căinenii de Argeș, aceasta datorită faptului că într-o epocă trecută cele două localități aparțineau de județe diferite, respectiv Vâlcea și Argeș. Primăria se găsește în satul Căinenii Mici. În satul Căinenii Mici două biserici-monument, Sf. Nicolae -1733 și Sfinții Voievozi -1807. Acestea sunt singurele biserici din Muntenia construite și pictate după modelul celor moldovenești. Printre activitățile specifice menționăm creșterea animalelor, agricultura, exploatarea lemnului, a pietrei de râu, în special cea de pe râul Boia din Greblești, pietrei de var, marmurei, pietrișul și nisipul.

27) Comuna Perișani.

Comuna Perișani este așezată în nordul județului Vâlcea, în Depresiunea Loviștei și partea din stânga Oltului. În raport cu Munții Făgăraș, comuna Perișani se află în partea sud-estică a acestora. Din suprafața totală a comunei de 15783 ha, un procent de 47% este inclus în SCI Munții Făgăraș, respectiv partea nordică a comunei, de la creasta Munților Făgăraș și până la Culmea Cresta Lungă și până aproape de Culmea Piscul Lung, în partea de sud. Localitățile componente ale comunei Perișani sunt Băiașu, Mlăceni, Perișani, Podeni, Poiana, Pripoare, Spinu, Surdoiu. Se pare că pe teritoriul comunei Perișani s-ar fi dat celebra bătălie de la Posada, în care Basarab I l-a învins pe regele Carol Robert de Anjou. Sub aspect demografic, conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Perișani se ridică la 2.326 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 2.654 de locuitori.

Activitățile specifice zonei sunt pomicultura, cultura cartofului, creșterea animalelor, activități de mica industrie, ocupații tradiționale -tâmplărie, zidărie, dulgherie, fierărie, jocărie sau confecționarea uneltelor din lemn și a coșurilor de nuiele, însă activitatea economică a comunei este foarte slab reprezentată.

Ca și obiective turistice, în comună sunt 2 monumente istorice: Monumentul Eroilor din satul Mlăceni, construit în anul 1993 și Monumentul Eroilor de la Posada, închinat Luptei din anul 1330, construit în anul 2001. De asemenea, a fost construită o pârtie de schi, cu o lungime de 800 m, o lățime de 60 m și o înclinație de 30-40 grade. Ca și evenimente locale, pe lângă sărbătorirea victoriei de la Posada, în fiecare an, între 9 și 12 noiembrie, amintim obiceiul Paparudelor, precum și obiceiurile specific sărbătorilor de iarnă: colindul cu irodul, steaua, plugușorul și sorcova, colindatul Ionilor.

2.4.1.1.3.4. Date demografice privind comunitatea locală

În perimetrul ROSCI0122 Munții Făgăraș nu sunt incluse localități. Date privind populația localităților aflate în vecinătatea sitului și care sunt relevante din punct de vedere al prezenței umane în interiorul sitului sunt redată în tabelul următor:

Date demografice din comunele din raza sitului ROSCI0122 Munții Făgăraș

Tabel nr.15

Județ	Unitate administrativ teritorială	Număr total locuitori /UAT/ 2011	Localitate	Număr total locuitori /localitate/ 2011
Argeș	Albeștii de Muscel	1578	Albești	1106
			Cândești	472
	Arefu	2405	Căpățânenii Pământeni	586
			Arefu	1291
			Căpățânenii Ungureni	528
	Berevoești	3372	Berevoești	2018
			Bratia	125
			Gămăcești	1165
			Oțelu	64
	Brăduleț	1867	Brăduleț	382
			Alunișu	17
			Brădetu	392
			Cosaci	169
			Galeșu	475
			Piatra	76
			Slămnești	127
			Uleni	142
			Ungureni	87
	Lerești	4632	Lerești	2550
			Pojorâta	459
			Voinești	1623
	Nucșoara	1442	Nucșoara	377
			Gruiu	108
			Sboghițești	433
			Slatina	524
	Rucăr	5752	Rucăr	5610
			Satic	142

	Sălătrucu	2220	Sălătrucu	1542
			Văleni	678
	Valea Mare Pravăț	4066	Valea Mare Pravăț	1140
			Bilcești	269
			Colnic	134
			Fântâna	108
			Gura Pravăț	1211
			Nămaești	574
			Pietroasa	264
Brașov	Victoria	7386	Victoria	7386
	Zărnești	23476	Zărnești	22029
			Tohanu nou	1447
	Drăguș	1162	Drăguș	1162
	Hârseni	2103	Hârseni	507
			Copăcel	576
			Măliniș	112
			Mărgineni	301
			Sebeș	607
	Lisa	1744	Lisa	1056
			Breaza	533
			Pojorta	155
	Recea	3118	Recea	900
			Berivoi	596
			Dejani	522
			Gura Văii	426
			Iași	275
			Săsciori	220
			Săvăstreni	179
			Sâmbăta de Sus	1581
Stațiunea Climaterică Sâmbăta	142			
Șinca	3401	Șinca Veche	777	

			Bucium	291
			Ohaba	321
			Perșani	1052
			Șercăița	739
			Vâlcea	221
	Șinca Nouă	1690	Șinca Nouă	1417
	Ucea	2195	Paltin	273
			Ucea de Jos	806
			Corbi	168
			Feldioara	260
	Viștea	2026	Ucea de Sus	961
			Viștea de Jos	760
			Olteț	320
			Rucăr	360
			Viștea de Sus	559
Sibiu	Avrig	12815	Viștișoara	27
			Avrig	8637
			Bradu	938
			Glâmboaca	222
			Mârșa	2436
	Arpașu de Jos	2502	Săcădate	582
			Arpașu de Jos	1004
			Arpașu de Sus	1138
	Boița	1613	Noul Român	360
			Boița	1460
Lazaret			146	
Lotrioara			3	
Cârța	906	Paltin	4	
		Cârța	887	
Cârțișoara	1243	Poienița	19	
		Cârțișoara	1243	
Porumbacu de Jos	3061	Porumbacu de Jos	1025	
		Colun	171	

			Porumbacu de Sus	832	
			Sărata	373	
			Scoreiu	660	
	Racovița	2760	Racovița	2022	
			Sebesu de Sus	738	
	Turnu Roșu	2415	Turnu Roșu	1827	
			Sebeșu de Jos	588	
	Vâlcea	Boișoara	1313	Boișoara	562
Bumbuești				351	
Găujani				400	
Câineni		2500	Câinenii Mici	657	
			Câinenii Mari	692	
			Greblești	666	
			Priloage	142	
			Râu Vadului	133	
			Robești	210	
			Perișani	273	
Perișani		2326	Băiașu	221	
			Mlăcenii	587	
			Podeni	74	
			Poiana	358	
			Pripoare	295	
			Spinu	434	
			Surdoiu	84	
			Titești	528	
Titești		898	Bratovești	239	
			Cucoiu	131	
		TOTAL			111202

Date demografice din comunele din raza sitului ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

Tabel nr.16

Județ	Unitate administrativ teritorială	Localitate	Număr total locuitori /localitate/ 2011	Prezență estimată în sit -%	Estimare număr locuitori din interiorul sitului
Brașov	Victoria	Victoria	7386	35	2585
	Drăguș	Drăguș	1162	60	697
	Hârseni	Hârseni	507	0	0
		Copăcel	576	0	0
		Măliniș	112	100	112
		Mărgineni	301	90	271
		Sebeș	607	95	577
		Lisa	Lisa	1056	65
	Lisa	Breaza	533	100	533
		Pojorta	155	0	0
		Recea	Recea	900	65
	Recea	Berivoi	596	0	0
		Dejani	522	100	522
		Gura Văii	426	50	213
		Iași	275	0	0
		Săsciori	220	0	0
		Săvăstreni	179	0	0
		Sâmbăta de Sus	Sâmbăta de Sus	1439	45
	Sâmbăta de Sus	Stațiunea Climaterică Sâmbăta	142	100	142
		Șinca Veche	777	35	272
	Șinca	Bucium	291	30	8
		Ohaba	321	0	0
		Perșani	1052	0	0
		Șercăița	739	65	480
		Vâlcea	221	95	210
		Șinca Nouă	Șinca Nouă	1417	45

		Paltin	273	0	0
	Ucea	Ucea de Jos	806	0	0
		Corbi	168	0	0
		Feldioara	260	0	0
		Ucea de Sus	961	50	481
		Viștea de Jos	760	0	0
	Viștea	Olteț	320	0	0
		Rucăr	360	0	0
		Viștea de Sus	559	85	475
		Viștișoara	27	100	27
Sibiu	Avrig	Avrig	8637	25	2159
		Bradu	938	0	0
		Glâmboaca	222	0	0
		Mârșa	2436	100	2436
		Săcădate	582	0	0
	Arpașu de Jos	Arpașu de Jos	1004	0	0
		Arpașu de Sus	1138	50	569
		Noul Român	360	0	0
	Boița	Boița	1460	0	0
		Lazaret	146	0	0
		Lotrioara	3	0	0
		Paltin	4	0	0
	Cârța	Cârța	887	0	0
		Poienița	19	0	0
	Cârțișoara	Cârțișoara	1243	75	932
	Porumbacu de Jos	Porumbacu de Jos	1025	45	461
		Colun	171	0	0
		Porumbacu de Sus	832	100	832
		Sărata	373	100	373
		Scoreiu	660	75	495
	Racovița	Racovița	2022	75	1516

		Sebesu de Sus	738	100	738
	Turnu Roșu	Turnu Roșu	1827	50	913
		Sebeșu de Jos	588	100	588
	TOTAL		53721		22184

2.4.1.2. Factorii interesați

Pentru atingerea obiectivelor Planului de Management este obligatorie implicarea diversilor factori interesați. În cadrul procesului de realizare a planului de management au fost identificați factorii interesați din raza ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș și a ariilor naturale protejate incluse, felul în care ei sunt influențați de desemnarea ariilor naturale protejate și modalitatea de implicare în implementarea planului de management.

În Tabelul nr.17 este prezentată lista instituțiilor și organizațiilor care au sarcini de aplicare a legislației, administrative, de gestionare a terenurilor și resurselor, economice sau interese de altă natură pe teritoriul ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, de exemplu de interes educativ.

Principalii factori interesați pentru ariile naturale protejate sunt toate comunele cu locuitorii acestora prin reprezentanții lor legali - primării și consilii locale, Agențiile de Protecția Mediului din cele 4 județe, Consiliile Județene, Administrațiile Bazinale Olt și Argeș Vedea cu Sistemele de Gospodărire a Apelor subordonate, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare -prin sucursalele din cele 4 județe.

Un rol important în managementul valorilor îl joacă și Agenția pentru Plăți și Intervenții Agricole- prin sucursalele județene, prin schemele voluntare de agromediu dar și prin politicile de încurajare a folosinței tradiționale a terenurilor, reprezintă un factor interesat important, de care trebuie să se țină seama în implementarea tuturor măsurilor de conservare a habitatelor.

De asemenea, Administrația Națională Îmbunătățiri Funciare, prin realizarea și menținerea canalelor de desecare, sau a altor lucrări cu potențial impact asupra mediului natural, influențează major speciile și habitatele existente, dar și folosința terenurilor. Un rol deloc de neglijat îl au de asemenea gestionarii de fond forestier, fie prin Ocoalele silvice de stat sau regii private, prin aplicarea unui management adecvat al acestor suprafețe.

Analiza factorilor interesați identificați în procesul de realizare a planului de management

Tabel nr.17

Nr. Crt	Instituții, organizații, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în AP	Rol/interes	Importanță
Autorități de mediu, de reglementare și control activități			
1	Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor	Implementarea politicilor de mediu la nivel național, responsabil pentru sistemul de arii protejate, responsabil pentru fondul forestier național.	Ridicată
2	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației publice	executiv	Ridicată
3	Ministerul Economiei	executiv	Ridicată
4	Administrația Bazinală de Apa Argeș - Vedea	Administrativ - Administrarea apelor aflate în proprietatea statului, respectiv a albiilor minore, a digurilor și a zonelor de protecție ale cursurilor de apă și ale lacurilor	Ridicată
5	Administrația Bazinală de Apa Olt	Administrativ - Administrarea apelor aflate în proprietatea statului, respectiv a albiilor minore, a digurilor și a zonelor de protecție ale cursurilor de apă și ale lacurilor	Ridicată
6	Ministerul Agriculturii	executiv	Ridicată
7	Agenția pentru Protecția Mediului Brașov	local executiv - Implementarea politicilor de mediu la nivel local	Ridicată
8	Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu	local executiv - Implementarea politicilor de mediu la nivel local	Ridicată

9	Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea	local executiv - Implementarea politicilor de mediu la nivel local	Ridicată
10	Agenția pentru Protecția Mediului Argeș	local executiv - Implementarea politicilor de mediu la nivel local	Ridicată
11	Agenția Națională pentru Protecția Mediului București	național executiv - Implementarea politicilor de mediu la nivel național	Ridicată
12	Garda Națională de Mediu - Comisariatul Județean Brașov	local executiv - Controlul aplicării legislației de mediu la nivel local	Ridicată
13	Garda Națională de Mediu - Comisariatul Județean Sibiu	local executiv - Controlul aplicării legislației de mediu la nivel local	Ridicată
14	Garda Națională de Mediu - Comisariatul Județean Vâlcea	local executiv - Controlul aplicării legislației de mediu la nivel local	Ridicată
15	Garda Națională de Mediu - Comisariatul Județean Argeș	local executiv - Controlul aplicării legislației de mediu la nivel local	Ridicată
16	Direcția Agricolă Județeană Brașov	local executiv	Ridicată
17	Direcția Agricolă Județeană Sibiu	local executiv	Ridicată
18	Direcția Agricolă Județeană Vâlcea	local executiv	Ridicată
19	Direcția Agricolă Județeană Argeș	local executiv	Ridicată
20	CNADR Servicii Comunicare și Relații Internaționale	administrativ	Medie
21	Ministerul Transporturilor	executiv	Medie
22	Autoritatea Națională pentru Turism	executiv	Medie

23	Ministerul Culturii	executiv	Redusă
24	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Brașov	regional executiv	Redusă
25	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Sibiu	regional executiv	Redusă
26	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Vâlcea	regional executiv	Redusă
27	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Argeș	regional executiv	Redusă
28	Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Sibiu	local executiv	Medie
29	Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Brașov	local executiv	Medie
30	Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Vâlcea	local executiv	Medie
31	Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Argeș	local executiv	Medie
32	Inspectoratul de Regim Silvic și Vânătoare Sibiu	local executiv	Medie
33	Inspectoratul de Regim Silvic și Vânătoare Brașov	local executiv	Medie
34	Inspectoratul de Regim Silvic și Vânătoare Vâlcea	local executiv	Medie
35	Inspectoratul de Regim Silvic și Vânătoare Argeș	local executiv	Medie
36	Inspectoratul de Jandarmi Județean Sibiu	local executiv	Medie
37	Inspectoratul de Jandarmi Județean Argeș	local executiv	Medie

38	Inspectoratul de Jandarmi Județean Brașov	local executiv	Medie
39	Inspectoratul de Jandarmi Județean Vâlcea	local executiv	Medie
40	Serviciul Public Salvamont Sibiu	local executiv	Medie
41	Serviciul Public Salvamont Brașov	local executiv	Medie
42	Serviciul Public Salvamont Vâlcea	local executiv	Medie
43	Serviciul Public Salvamont Argeș	local executiv	Medie
Acordarea și controlul plăților pe suprafață			
44	Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură Sibiu		Ridicată
45	Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură Brașov		Ridicată
46	Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură Vâlcea		Ridicată
47	Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură Argeș		Ridicată
Autorități ale administrației publice locale			
48	Consiliul Județean Argeș	Planificare teritorială și strategică, administrarea drumurilor județene	Medie
49	Consiliul Județean Brașov	Planificare teritorială și strategică, administrarea drumurilor județene	Medie
50	Consiliul Județean Sibiu	Planificare teritorială și strategică, administrarea drumurilor județene	Medie
51	Consiliul Județean Vâlcea	Planificare teritorială și strategică, administrarea drumurilor județene	Medie
52	Instituția Prefectului Județului Brașov	Este reprezentantul Guvernului pe plan local și asigură	Redusă

53	Instituția Prefectului Județului Sibiu	realizarea intereselor naționale, aplicarea și respectarea Constituției, a legilor, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a celorlalte acte normative, precum și a ordinii publice.	Redusă
54	Instituția Prefectului Județului Vâlcea		Redusă
55	Instituția Prefectului Județului Argeș		Redusă
56	Primăria Comunei Arpașu de Jos	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
57	Primăria Comunei Berevoiești	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
58	Primăria Comunei Boișoara	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
59	Primăria Comunei Brăduleț	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
60	Primăria Comunei Căineni Mari	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
61	Primăria Comunei Cârța	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
62	Primăria Comunei Cârțișoara	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
63	Primăria Comunei Drăguș	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
64	Primăria Comunei Hârseni	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
65	Primăria Comunei Lerești	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
66	Primăria Comunei Lisa	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
67	Primăria Comunei Nucșoara	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
68	Primăria Comunei Perișani	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
69	Primăria Comunei Porumbacu de Jos	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
70	Primăria Comunei Racovița	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
71	Primăria Comunei Recea	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
72	Primăria Comunei Rucăr	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată

73	Primăria Comunei Sălătrucu	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
74	Primăria Comunei Sâmbăta de Sus	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
75	Primăria Comunei Șinca	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
76	Primăria Comunei Șinca Nouă	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
77	Primăria Comunei Turnu Roșu	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
78	Primăria Comunei Ucea de Jos	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
79	Primăria Comunei Țițești	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
80	Primăria Comunei Valea Mare-Pravăț	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
81	Primăria Comunei Viștea de Sus	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
82	Primăria Orașului Avrig	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
83	Primăria Orașului Victoria	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
84	Primăria Orașului Zărnești	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică	Ridicată
Comunități și grupuri de interese locale și regionale			
85	Asociația Grupul de Acțiune Locală Răsăritul Țării Făgărașului	Implementarea strategiei și a planului de dezvoltare locală	Ridicată
86	Asociația Grupul de Acțiune Locală Țara Oltului	Implementarea strategiei și a planului de dezvoltare locală	Ridicată
87	Asociația Grupul de Acțiune Locală Microregiunea Valea Sâmbetei	Implementarea strategiei și a planului de dezvoltare locală	Ridicată
88	Populația locală din AP și din imediata vecinătate	Proprietari de terenuri, gestionari și/sau utilizatori de resurse naturale	Ridicată
89	Reprezentanți mass media	Informare și conștientizare publică	Medie
90	Biserici, grupuri religioase	Conștientizare publică	Medie

Administrare infrastructură			
91	S.C. Hidroelectrica S.A. – Sucursala Hidrocentrale Curtea de Argeș	Administrator	Medie
92	Amenajări MHC, societăți private	Administrator	Ridicată
93	Direcția Regională de Drumuri și Poduri Brașov	Administratorul infrastructurii rutiere	Ridicată
94	Direcția Regională de Drumuri și Poduri București	Administratorul infrastructurii rutiere	Ridicată
95	CFR S.A.	Administratorul infrastructurii feroviare	Medie
96	Transelectrica S.A. Compania Națională de Transport al Energiei Electrice	Întreținere și dezvoltare infrastructură electrică	Medie
97	Transgaz S.A. -Socientatea Natională de Transport Gaze Naturale Transgaz	Transport și întreținere rețea de gaze naturale	Medie
98	Complexe turistice - Bâlea, Albota, Sâmbăta, Transfăgărășan, Avrig	Administratori	Ridicată
Administratori fond forestier			
99	Direcția Silvică Argeș	Administrativ	Ridicată
100	Direcția Silvică Brașov	Administrativ	Ridicată
101	Direcția Silvică Sibiu	Administrativ	Ridicată
102	Direcția Silvică Vâlcea	Administrativ	Ridicată
103	RPLP Piatra Craiului RA	Administrativ	Ridicată
104	RPLP Padurile Sincii RA	Administrativ	Ridicată
105	RPLP Padurile Făgărașului RA	Administrativ	Ridicată
106	OS Făgăraș	Administrativ	Ridicată

107	RPL OS Izvorul Florii RA	Administrativ	Ridicată
108	OS Calimanesti	Administrativ	Ridicată
109	OS Campulung	Administrativ	Ridicată
110	OS Domnesti	Administrativ	Ridicată
111	OS Musatesti	Administrativ	Ridicată
112	OS Arpas	Administrativ	Ridicată
113	OS Avrig	Administrativ	Ridicată
114	OS Papusa Rucar SRL	Administrativ	Ridicată
115	OS Suici	Administrativ	Ridicată
116	OS Vidraru	Administrativ	Ridicată
117	Asociatia Ocolului Silvic Carpathia	Administrativ	Ridicată
118	OS Rucar	Administrativ	Ridicată
119	OS Dragoslavele	Administrativ	Ridicată
120	OS Cascade Empire SRL	Administrativ	Ridicată
121	OS Clabucet	Administrativ	Ridicată
122	OS Valea Oltului	Administrativ	Ridicată
123	OS Brasov	Administrativ	Ridicată
124	OS Sibiu	Administrativ	Ridicată
125	RPL OS Bucegi Piatra Craiului RA	Administrativ	Ridicată
126	RPLP OS Talmaciu RA	Administrativ	Ridicată
127	RPL OS Valea Sadului RA	Administrativ	Ridicată

Administratori și proprietari de terenuri neforestiere			
128	Obstea Mare Arefu	Administratori terenuri	Ridicată
129	DS Valcea - OS Vidraru	Administratori terenuri	Ridicată
130	Obstea Mosnenilor Bratieni	Administratori terenuri	Ridicată
131	Obstea Pojorna	Administratori terenuri	Ridicată
132	Obstea Dobroneagu	Administratori terenuri	Ridicată
133	Obstea Malureni	Administratori terenuri	Ridicată
134	Agenția Domeniilor Statului	Administratori terenuri	Ridicată
135	Obstea Mosnenilor Slaniceni	Administratori terenuri	Ridicată
136	Obstea Mosnenilor Negru Voda	Administratori terenuri	Ridicată
137	Obstea Mosnenilor Rucareni	Administratori terenuri	Ridicată
Gestionari fonduri de vânătoare și pescuit			
138	Asociația de Vânătoare și Pescuit Sportiv Cocoșul de munte Sibiu	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
139	Direcția Silvică Sibiu	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
140	Asociația de Vânătoare și Pescuit Sportiv Ursul carpatin Sibiu	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
141	Asociația de Vânătoare și Pescuit Sportivi Aldea	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
142	Organizația de Vânătoare Șoimul	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei	Ridicată

		de interes cinegetic	
143	Asociația Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Făgăraș	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
144	Asociația Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Munții Făgărașului	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
145	Asociația de Vânători Bârsa	Gestionarea fondurilor de vânătoare și managementul faunei de interes cinegetic	Ridicată
Educație			
146	Unitățile de învățământ din cadrul siturilor ROSCI0122 ȘI ROSPA0098 - aproximativ 57 de școli		Medie
Consilii consultative			
147	Consiliul Consultativ al siturilor ROSCI0122 ȘI ROSPA0098	Consultativ	Ridicată
148	Consiliul Științific al siturilor ROSCI0122 ȘI ROSPA0098	Consultativ	Ridicată
149	Custozii ariilor naturale protejate din siturile ROSCI0122 ȘI ROSPA0098	Consultativ/colaborare	Ridicată
150	Administratorii și custozii ariilor naturale protejate învecinate	Consultativ/colaborare	Ridicată
Organizații neguvernamentale			
151	Fundația Eco-Montan 2000	Societatea civilă	Medie
152	Societatea Ornitologică Română	Societatea civilă	Medie
153	Asociația Grupul Milvus	Societatea civilă	Medie

154	WWF România	Societatea civilă	Medie
155	SKV	Societatea civilă	Medie
Universități și alte centre de cercetare			
156	Universități -Sibiu, Brașov, Argeș	educatie/ cercetare	Ridicată
157	I.C.A.S. Brașov	Cercetare, proiectare	Ridicată
158	Institutul de Cercetare și Dezvoltare pentru Pajisti Brașov	cercetare	Ridicată
159	Institutul de Cercetari Socio-Umane Sibiu	Cercetare	Medie
Finanțatori			
160	CE	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
161	EEA Grants	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
162	MMP	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
163	Fundatia pentru Parteneriat	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
164	Norway grants	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
165	SCF	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
166	ACCOR	Sprijinire activități directe și indirecte de conservare	Ridicată
Grupuri religioase			
167	Consistoriu Districtual C.A. Sibiu	proprietari	medie
168	Consistoriul Districtual Evanghelic C.A. Brașov	proprietari	medie
169	Protopopiatul Român-Ortodox	proprietari	medie
170	Consistoriul Superior al Bisericii Evanghelice C.A. din România	proprietari	medie

171	Biroul de coordonare Biserici Fortificate	proprietari	medie
172	Biserica Reformată	proprietari	Redusă
173	Biserica Lutherană	proprietari	Redusă
174	Parohia Evanghelică C.A. Cârța	proprietari	Redusă
175	Biserica Armenească	proprietari	Redusă
176	Biserica Greco-Catolică	proprietari	Redusă
177	Biserica Romano-Catolică	proprietari	Redusă
178	FCER Bucuresti/cult mozaic	proprietari	Redusă

2.4.2. Utilizarea terenului

Harta modului de utilizare al terenului este prezentată în Anexa nr.22 a Planului de management

Lista tipurilor de utilizări ale terenului

Tab. Nr.18

Clasă CLC	Descriere	Suprafață totală ocupată ha	Ponderea din suprafața sitului %
112	Localitati cu structura discontinuă	1569.32	0.64
121	Zone industriale, comerciale	333.56	0.14
122	Drumuri	1928.32	0.79
131	Exploataři resurse minerale de suprafață	79.46	0.03
211	Terenuri arabile	5988.35	2.46
222	Vii, livezi pomi si arbuști fructiferi	1167.84	0.48
231	Pasuni	20090.90	8.25
242	Terenuri agricole mixte/heterogene	1349.29	0.55
243	Culturi agricole anuale și perene	2864.22	1.18
311	Paduri de foioase	42653.65	17.51
312	Păduri și rariști de conifere	49146.52	20.17
313	Păduri amestecate de fag, molid și brad	57082.35	23.43
321	Pajisti și fânețe mezofile montane	18908.07	7.76
322	Tufărișuri alpine și subalpine	23163.69	9.51
324	Zone de tranzitie pajști, arbori, arbusti	7129.23	2.93

331	Plaje nisipoase cu vegetatie anuala	36.51	0.01
332	Stâncării continentale	935.11	0.38
333	Grohotişuri	5420.01	2.22
411	Mlaştini eutrofe	64.59	0.03
511	Ape dulci curgătoare din regiunea de munte	3532.73	1.45
512	Lacuri permanente cu regim hidrologic activ	194.91	0.08

2.4.3. Situatia juridica a terenurilor

Harta regimului juridic al terenurilor este prezentată în Anexa nr.23 a Planului de management

Centralizarea situației juridice a terenurilor

Tabel nr.19

Domeniu		Procent din suprafața, %
Domeniul Public	domeniul public al statului -DS	24,5
	domeniul privat al statului -DPS	0,15
	domeniul public al unităților administrativ-teritoriale -DAT	33,39
	domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale -DPT	-
	Total domeniul public -DP	57,79
Proprietate Privată	proprietatea privată a persoanelor fizice -PF	16,66
	proprietatea privată a persoanelor juridice -PJ	25,11
	Total proprietate privată -PP	41,77
Proprietate necunoscută	Total procent pentru care nu se cunoaște încadrarea în domeniul public sau privat -XX	0,44

2.4.5. Infrastructură și construcții

Harta infrastructurii rutiere și căilor ferate este prezentată în Anexa nr.24 a Planului de management

2.4.6. Patrimoniul cultural

Conform Ordinului nr. 2.361/2010 pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute, în perimetrul siturilor Natura 2000 Munții Făgăraș și Piemontul Făgăraș se află următoarele monumente istorice:

- a. Ansamblul cetății Poenari, sat Căpățânenii Ungureni, comuna Arefu, secolul XIV-XV
- b. Monumentul Energia, sat Căpățânenii Ungureni, lângă Barajul Vidraru, 1970
- c. Situl arheologic de la Breaza,
- d. Cetatea Negru Vodă, fortificație dacică, amplasat la 5 km S de satul Breaza, pe un platou de la confluența Văii Pojorâții cu Valea Brescioarei, în satul Breaza, comuna Lisa, Cetate. La Turn, cetatea datează din epoca medievală timpurie, iar fortificatia dacică, din sec I a. Chr.- p. Chr.
- e. Așezare dacică, sat Șinca Veche, comuna Șinca, amplasată pe Dealul Pleșu, la 1 km S de sat, pe valea Pârâului Crețu;
- f. Biserica Sfântul Nicolae, sat Mărgineni, comuna Hârseni, str. Principală nr. 153, datând din anul 1791;
- g. Mănăstirea Brâncoveanu - Sâmbăta de Sus, secolul XVIII-XX ce include Biserica Adormirea Maicii Domnului a Mănăstirii Brâncoveanu -1701,1928 – 1940, anexele și parcul.
- h. Mănăstirea rupestră, sat Șinca Veche, comuna Șinca, Pe Dealul Pleșu, zona Crețu, secolul XVIII
- i. Biserica Buna Vestire, sat Viștea de Sus nr. 249, comuna Viștea, datând din 1848;
- j. Situl arheologic de la Arpașul de Sus, comuna Arpașul de Jos, amplasat în Calea Fânului și Cetățeaua, ce include așezarea fortificată, din zona Cetățeaua, pe platoul Tinosu, datând din secolul I înainte de Christos-secolul I după Christos, din cultura geto-dacică, așezarea din epoca Hallstatt, și așezarea dacică fortificată;
- k. Biserica Buna Vestire - Streza Cârțișoara Str. Bisericii 168, datată de la 1818 – 1821;
- l. Biserica Sf. Nicolae - Oprea Cârțișoara, str. Principală nr. 300, de la 1806;
- m. Biserica Nașterea Domnului din satul Sărata, comuna Porumbacu de Jos, str. Bisericii 186, datată 1800 – 1806;
- n. Biserica Adormirea Maicii Domnului, sat Sebeșu de Jos, comuna Turnu Roșu, str. Bisericii nr. 353, datată 1823 – 1830;
- o. Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel, sat Sebeșu de Sus, comuna Racovița, str. Bisericii nr. 275, datată din 1760, iar extinderile din 1909;

- p. Biserica Sfântul Nicolae - Porcești, zisă a lui Matei Basarab, a fostei mănăstiri, sat Turnu Roșu, comuna Turnu Roșu, str. Bisericii nr. 75 1653,1827 - 1828; refaceri secolul XX.

2.4.7. Peisajul

Peisajul Munților Făgăraș - Iezer Păpușa consemnează o serie de elemente de relief, de floră, de faună și lacuri glaciare de mare importanță și originalitate, ceea ce explică și prezența rezervațiilor naturale.

Peisajul este cel mai spectaculos element al Munților Făgăraș. Privit de la poale sau de pe creste masivul făgărășan impresionează orice turist. Rocile mezometamorifice caracteristice Munților Făgăraș sunt formațiuni dure, masive, rezistente la eroziune, formând un relief accidentat, spectaculos, care, modelat de ghețari a căpătat forme ciudate, de colți, turnuri, creste, căldări, specifice reliefului glaciar. În Munții Făgăraș, se întâlnesc frecvent, în zona centrală a masivului, pereți verticali, ruperi spectaculoase de pantă ce formează uneori cascade, vârfuri ascuțite, greu accesibile, forme masive de relief, blocuri masive, desprinse prin acțiunea apelor curgătoare, grohotișuri de pantă, prezente în special sub crestele principale, prezența calcarelor marmoreene ce dau o pată de culoare pitorească în ansamblul cenușiu al masivului.

Creasta principală în lungime de 70 km, este formată dintr-un șir de muchii și vârfuri ascuțite, dintre care 39 de vârfuri depășesc 2.400 m altitudine, iar 8 depășesc 2.500 m, iar Vârful Moldoveanu fiind cel mai înalt din România cu 2544 m, urmat de Negoiu cu 2535 m. Creasta principală este asimetrică, versantul nordic fiind foarte abrupt, cu o mare energie a reliefului, apărând ca un zid de piatră, mai coborât spre capete, iar versantul sudic coboară în trepte, mai prelung, bine împădurit. Foarte spectaculoase ca peisaj sunt cursurile repezi ale pâraielor de munte, cascadele formate de-a lungul lor, dintre care menționăm cascada Bâlea, Șerbota, Capra, Valea Rea, Zârnei, Urlea. De asemenea, întâlnim aici o serie de chei și defilee, cu văi înguste și pereți abrupti-pe râurile Argeș, Vâlsan, Valea lui Stan, lacuri glaciare, de o mare valoare peisagistică, dintre care unele sunt incluse în rezervații naturale, monumente ale naturii.

Pădurile se înscriu în peisajul geografic al Masivului Făgăraș ca o componentă de bază a tipurilor de utilizare a terenurilor, ele deținând circa două treimi din suprafața totală.

Cea mai mare extensiune a pădurilor se află pe versantul sudic al Masivului Făgăraș, unde acestea apar compacte în bazinele Topolog, Argeș, Vâlsan, Râul Doamnei și Bratia. În bazinul Topologului pădurile urcă până la 1800 m, iar în cel al Argeșului până la 1600 m, cu unele diferențieri pe valea Căprioara, unde ating și plafonul de 1800 m. Pe versantul nordic, unde există o energie mai mare de relief, gradul de împădurire este mai redus, plafonul maxim al pădurilor fiind între 1750 și 1780 m -sub vârful Prislop în vest și pe valea Sâmbăta în partea centrală și 1800 – 1850 m în extremitatea estică și în unele areale unde pădurile pătrund ca o pană până aproape de creasta munților sub formă de rariști.

În ceea ce privește structura pe specii este de remarcă faptul că predomină făgetele urmate de amestecurile de fag cu rășinoase și molidete. O categorie aparte o formează pădurile de protecție, care acoperă circa un sfert din totalul fondului forestier, cea mai mare extensiune având-o cele din lungul apelor și de pe malurile lacurilor de baraj.

Raporturile dintre om și componentele peisajului carpatic sunt evidente în limitele Munților Făgăraș - Iezer. Cadrul geografic caracteristic acestei unități montane, cu altitudini ridicate, cu persistență îndelungată a zăpezilor și respectiv a înghețului, cu un grad ridicat de împădurire și cu evidente diferențieri în structura fizico-geografică a celor doi versanți. au influențat puternic asupra plafonului așezărilor permanente. Plafonul intern mediu al așezărilor permanente este cuprins între 600 și 800 m, iar al celor temporare la peste 1300 m. Sunt, însă, mari diferențieri sub raportul potențialului de habitat pe cei doi versanți ai Făgărașului.

Pe versantul sudic al Masivului Făgăraș - unde predomină pantele domoale și podurile relativ netede ale suprafeței de nivelare Gornovița, iar pajiștile naturale au extensiune mare – așezările omenești s-au putut localiza în raport cu particularitățile peisajului și de posibilitățile de extindere a spațiilor agricole. Astfel se explică faptul că satele și terenurile arabile urcă până la 800 – 900 m în bazinul Râului Doamnei, în bazinul Argeșului, în valea Bratia și în valea Topologului. Pe versantul sud-vestic, în bazinul Titești, așezările permanente urcă, de asemenea, până la 900 m - Sățicu de Sus. De remarcă este și faptul că pe versantul sudic se aliniază în zona de contact munte – Subcarpați o serie de așezări rurale a căror moșie se extinde multe spre nord către zona subalpină și alpină. Acestea au o structură risipită și răsfirată ca reflex al gradului de favorabilitate a terenurilor, respectiv al condițiilor pedoclimatice și al predominanței suprafețelor slab înclinate, care aparțin nivelului Gornovița.

Pe versantul nordic, unde contactul cu depresiunea se realizează printr-un abrupt de peste 600 m, așezările omenești lipsesc în zona de contact, plafonul așezărilor permanente fiind mult mai coborât. Așezările omenești apar numai în jumătatea nordică a Depresiunii Făgăraș, adică acolo unde se resimte fenomenul de foehnizare și unde condițiile de sol sunt favorabile practicării agriculturii.

Plafonul așezărilor temporare -sălașe, odăi, stâne, cabane, refugii. este mult mai ridicat decât în alte masive, atingând altitudinea de 2135 m la cabana Podragu și de 2035 m în cercul glaciatic Bâlea Lac. Numeroase sunt și cabanele situate la altitudini ± 1200 m până la ± 1600 m: Turnuri pe Valea Arpașu Mare, la 1500 m; Bâlea Cascadă pe valea Cârțișoara, la 1230 m; Negoiu pe valea Porumbacului, la 1545 m, Suru la 1450 m și Bârcaciu la 1545 m, pe valea Avrigului și altele asemenea.

În limitele Masivului Făgăraș, în baza programului complex de folosire a apelor, s-au executat mari lucrări hidroenergetice pe râurile Argeș, Vâlsan, Topolog, Dâmbovița. Cele mai

semnificative modificări în peisaj s-au executat pe valea Argeşului, creându-se o serie de lacuri de acumulare și centrale electrice. Cel mai mare lac de acumulare, cu evidente influențe de peisaj, este cel de la Vidraru, situându-se ca mărime pe locul al șaselea în Europa și al nouălea pe glob. Lacul Vidraru își are asigurat debitul datorită captării a 9 râuri, prin sistemul galeriilor de aducțiune - Topolog, Vâlsan, Cernat, Râul Doamnei, Drăghina, Bradu, Valea cu Pești, Valea lui Stan și Limpede. Alte modificări sunt consemnate prin crearea lacurilor de acumulare Cumpănița -288000 m³, Vâlsan -175000 m³ și Doamnei -175000 m³.

2.4.8. Obiective turistice

Formele de turism practicate în perimetrul SCI Munții Făgăraș și Piemontul Făgăraș sunt: turismul montan, turismul monahal-istoric, turismul cultural și etnofolcloric, turismul sportiv-alpinism, schi, ciclism, sărituri cu parapanta, turismul rural și agroturismul, turismul științific, turismul cinegetic și pescuit sportiv.

Principalele obiective din cadrul Munților Făgăraș și Piemontului Făgăraș sunt următoarele:

1. Munții Făgăraș găzduiesc opt vârfuri de peste 2.500 metri, printre care și cel mai înalt din țară, Vârful Moldoveanu, care este la 2.544 metri altitudine. Aceste vârfuri sunt separate între ele prin văi adânci, unele dintre ele coborând chiar și sub 2000 metri. De la această densitate de culmi și vârfuri au denumirea de Alpii Transilvaniei.

2. Transfăgărășanul. Drumul Transfăgărășan, parte din Drumul Național 7C, a fost construit între anii 1970-1974 și străbate Munții Făgăraș, legând regiunile istorice a Muntenia și Transilvania. Este unul din cele mai spectaculoase drumuri din România. În apropierea tunelului de lângă Lacul Bâlea ajunge la altitudinea de 2042 m, fiind situat pe locul al doilea ca altitudine în România după șoseaua Transalpina.

3. Cetatea Poenari, numită de-a lungul timpului și Cetatea lui Negru Vodă sau Cetatea lui Țepeș Vodă, a fost construită pe muntele Cetățuia în secolul al XIV-lea și este un monument istoric aflat la câțiva kilometri de barajul și lacul de la Vidraru, pe vale mai jos, lângă Centrala Hidroelectrică Vidraru.

4. Lacul și Barajul Vidraru. Lacul Vidraru este un lac de acumulare format în anul 1965 în urma construirii Barajului Vidraru, pe râul Argeș, în scopul producerii de energie electrică, irigații și prevenirea inundațiilor, având înălțimea de 166 metri și o lungime la coronament de 307 metri.

5. Monumentul Energia este un monument de artă plastică reprezentând statuia lui Prometeu, amplasat lângă Barajul Vidraru, construită în anul 1970.

6. Zona Turistică Piscul Negru este situată pe Transfăgărășan, amonte de Lacul Vidraru. Au fost construite aici o serie de hoteluri, pensiuni turistice, case de vacanță -Hotelul Piscul Negru, Hotelul Siesta. În zonă se află și Peștera de la Piscul Negru, arie naturală protejată de interes national, precum și Mănăstirea Sf. Ilie – Paltinu, cu hramul Sfântul Proroc Ilie Tezvitianul.

7. Complexul Turistic Capra este situat la altitudinea de 1585 m în golul alpin, la numai 9 km de lacul glaciar Bâlea și la 50 m de Transfăgărășan.

8. Zona Turistică Bâlea Lac. Căldarea glaciară Bâlea, care adăpostește lacul glaciar Bâlea, ce are o suprafață de 4,6 ha, fiind situat la o altitudine de 2.034 m este un important centru al sporturilor de altitudine din Carpații României. Aici se află și rezervația naturală Valea Bâlii. Relieful este tipic glaciar, cu morene, terase, vale în formă de U, dominat de creste adânc crenelate din care se înalță dinspre nord-est spre sud-vest vârfurile Văiuga 2.443 m, despărțit de Iezerul Caprei 2.417 m de Șaua Caprei 2.315 m și Paltinul 2.398 m. Actuala cabană Bâlea Lac are în prezent peste 100 locuri de cazare. În anul 1975, pentru facilitarea accesului la cabană și la traseele de creastă, s-a amenajat linia de telecabina. În anul 2006 a fost construit în apropierea lacului Bâlea primul hotel de gheață din Europa de Est, în forma unui iglu. Tot aici se află și Cabana Paltinul, stația meteo Bâlea Lac și Baza de Salvare Toma Boerescu Bâlea Lac.

9. Cabana Bâlea Cascadă, situată în apropierea Cascadei Bâlea, oferă cazare, restaurant, bar, terase.

10. Zona turistică Bâlea Glăjărie din comuna Cârțișoara se află de-a lungul Transfăgărășanului, la sud de Cârțișoara. Aici sunt amplasate numeroase pensiuni turistice, hoteluri, case de vacanță.

11. Mănăstirea Cârțișoara cu hramul Sfintii Apostoli Petru și Pavel este atestată de prin jurul anilor 1400, cu prilejul unor dării făcute de domnul Țării Românești, Mircea cel Bătrân. Mănăstirea este distrusă în anul 1761 de către generalul austriac Bukov și reconstruită în anul 1991 ca mănăstire de maici.

12. Muzeul Etnografic și Memorial Badea Cârțan din Cârțișoara deține obiecte care i-au aparținut renumitului țaran cărturar autodidact Badea Cârțan, a rămas în istoria românilor ca un luptător pentru unirea românilor din Transilvania cu cei din Vechiul Regat și care a călătorit pe jos până la Roma pentru a vedea cu ochii săi Columna lui Traian și alte mărturii despre originea latină a poporului român.

13. Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului din Turnu Roșu este așezată la o distanță de aproximativ 3 km amonte de comună, în apropierea pârâului Valea Caselor. Nu se cunoaște exact data construirii mănăstirii vechi, dărâmată la sfârșitul secolului XVIII de generalul Bucow; o mică biserică a fost ridicată din nou pe aceste locuri în 1850, iar din 2009 a început construcția noii mănăstiri.

14. Zona turistică Valea Avrigului. De-a lungul Râului Mare al Avrigului se întinde până sub munte Valea Avrigului, devenită în ultimii ani zonă de agrement, în care s-au construit numeroase pensiuni turistice. Punctul cel mai înalt al văii este Poiana Neamțului, unde se află și

Cabana Poiana Neamțului, în prezent în renovare. Din Poiana Neamțului o potecă urcă pe spinarea muntelui Bârcaciu, până la Cabana Bârcaciu, situată la 1550 m altitudine.

15. Lacul Avrig este un lac glaciari așezat într-o caldare suspendată sub vârfurile Ciortei în Munții Făgăraș la jumătatea drumului între Cabana Suru și Cabana Bârcaciu, la o altitudine de 2.010 metri.

16. În Orașul Avrig se află o serie de obiective turistice, dintre care menționăm: Reședința de vară a baronului Samuel von Brukenthal, Biserica Ortodoxă, Biserica fortificată, Muzeul Avrig Cu expoziția dedicată iluministului român Gheorghe Lazăr, Fabrica de sticlă - glăjăria.

17. Zona turistică Porumbacu s-a dezvoltat în ultima perioadă pe Valea Râului Mare Porumbacu, apărând aici o serie de case de vacanță și pensiuni turistice. De pe Valea Porumbacului, se ajunge la Cabana Negoiu, așezată pe creasta Piscului Șerbotei, în partea superioară a pădurii de conifere.

18. Ariile naturale protejate din cadrul Munților Făgăraș și Piemontul Făgăraș – vezi capitolul 1.2. din prezentul Plan de management.

19. Complexul Turistic Albota este localizat la poalele Munților Făgăraș, la sud de satul Arpașu de Sus. Dispune de 40 de camere, restaurant, păstrăvărie, ATV-uri, posibilități de practicare a echitației sau plimbare cu bicicleta.

20. Strandul Viromet din orașul Victoria.

21. Cabana Turnuri este situată pe Valea Podragului, pe o mică terasă glaciară de sub Turnurile Podragului, la altitudinea de 1520 m, iar Cabana Podragu este situată pe valea glaciara a Podragului la cea mai mare altitudine -2136 m în Munții Făgăraș.

22. Pârția de schi Motul Dragușului de la Drăguș, amplasată în apropierea Mănăstirii Sâmbăta, are în apropiere Pensiunea Casa Zmeilor.

23. Complexul Turistic Sâmbăta, situat pe valea râului Sâmbăta, la poalele Munților Făgăraș, este o renumită zonă turistică din zona Munților Făgăraș. Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus având dublu hram Adormirea Maicii Domnului și Izvorul Tămăduirii, a fost construită în 1657, din inițiativa vornicului Preda Brâncoveanu. Pe lângă Mănăstire, s-au construit numeroase pensiuni turistice, hoteluri, vile, case de vacanță. Cabana Valea Sâmbetei amplasată la limita golului alpin pe Valea Sâmbetei, la 1400 m altitudine este un punct de plecare către cel înalt vârf din țara noastră, Vârful Moldoveanu - 2544 m. Biserica din Sâmbăta de Sus Răsăriteană, de asemenea o ctitorie a lui domnitorului Constantin Brâncoveanu, a fost construită în anul 1786 de către egumenul Visarion, la puțin timp după prigoana din anii 1761-1762 când habsburgii catolici au distrus bisericile din Ardeal. Biserica Sâmbăta de Sus Apuseană, cu hramul Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron, a fost construită în stilul brâncovenesc, în formă de navă, fără abside

laterale. Castelul Brâncoveanu situat în Sâmbăta de Sus, a fost inițial un conac construit de Preda Brâncoveanu, care a fost transformat în palat domnesc de Constantin Brâncoveanu.

24. Complexul La Vâltori din Lisa. La Lisa s-a păstrat o instalație hidraulică veche de mai bine de 100 de ani cu care se prelucrează straietele din lână.

25. Complexul turistic Plaiul Lisei. Situat pe versantul nordic al Munților Făgăraș, între Valea lui Mogos și Valea Sâmbetei, Complexul turistic Plaiul Lisei are în componență 4 vile: Vila Ursu, Vila Veverița, Vila Privighetoarea și Vila Cerbul Carpatin.

26. Satul de vacanță de la Breaza.

27. Ruinele Cetății Negru Vodă de la Breaza sunt situată la aproximativ 5 kilometri de sat, pe un deal ce domină Depresiunea Făgărașului, cele mai vizibile elemente fiind două turnuri de apărare. În același loc au fost descoperite și urmele unei cetăți dacice, cu ziduri de piatră și lut, peste care s-ar fi construit ulterior fortificația medievală.

28. Complexul turistic Dejani. Mănăstirea Dejani este atestată documentar înainte de 1700, însă a fost distrusă în 1761, de armatele generalului Bukov și rectitorită în ultimii ani, pe vatra celei vechi. Mănăstirea are hramul Acoperământul Maicii Domnului. În apropiere se află Păstrăvăria de la Dejani, pensiuni și case de vacanță.

29. Mănăstirea Berivoi, așezată pe malul râului Berivoi, a fost atestată documentar pentru prima dată la anul 1748, dar a fost și ea distrusă de generalul Bukow în 1761 la ordinal Mariei Teresa și reînființată pe același amplasament în 1993. După anul 1998 în incinta mănăstirească au fost construite biserica mare, în stil bizantin, și un complex cu chili.

30. Muzeul sătesc din Copăcel a fost reamenajat și redeschis publicului în cadrul Festivalului La Copăcel de sărbători în 27 decembrie 2011. Obiectele expuse în încăperi din incinta școlii din localitate, sunt reprezentative pentru tradițiile și meșteșugurile locale, pentru istoria localității și a zonei.

31. Biserica Sf. Nicolae din Mărgineni este atestată din anul 1791, Biserica Buna Vestire din Copăcel, datând din anul 1726, este un monument reprezentativ pentru iradierea artei brâncovenești în Transilvania.

32. Mănăstirea rupestră din apropierea satului Șinca Veche este situată pe Dealul Pleșu. Ansamblul de la Șinca Veche fascinează prin frumusețea mănăstirii din grotă, dar și prin specificul geologic neobișnuit al locului. În apropiere se află și Schitul Sfântul Nectarie, cu hramul Nașterea Maicii Domnului, ce funcționează cu obște de măicuțe.

33. Asezarea dacica de la Sinca Veche, de pe dealul Pleșu, datează de pe vremea lui Tiberius, din secolul III-IV îHr. și se întinde pe o suprafață de un hectar. A fost cercetată arheologic în 1978 pe o arie de 200 mp și este înscrisă în lista monumentelor istorice.

34. Mănăstirea Bucium, cu hramul Schimbarea la Față, situată în satul Bucium, comuna Șinca, a fost reînființată între 1990-1995, pe ruinele vechiului locaș, atestat documentar în 1737 și ars din ordinul generalului Bukow.

35. Zona turistică Poienile Vâlsanului este situată la ieșirea din Cheile Vâlsanului, spre amonte.

36. Elemente geologice de interes turistic de tipul peșterilor - vezi Capitolul 2.2.7. Elemente de interes conservativ, de tip abiotic.

2.5. Activități cu potențial impact. Presiuni și Amenințări

2.5.1. Evaluarea impactului asupra tipurilor de habitate din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș

Evaluarea impactului asupra tipurilor de habitate din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș

Tabel nr. 20

Nr. crt.	Habitat de interes comunitar	Activități cu impact	Intensitatea presiunii actuală	Intensitatea amenințării viitoare	Localizarea presiunii / amenințării
1.	3220 – Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane	A04.01.02 – pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_01 Harta distribuției habitatului 3220
		D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		J02.06 – captarea apelor de suprafață	-	Medie	
		K.01.03 - secare	-	Ridicată	
		M01.02 - Secete și precipitații reduse	-	Ridicată	
2.	4060 – Tufărișuri alpine și boreale	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_02 Harta distribuției habitatului 4060.
		A10.01. - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau a tufișurilor	Ridicată	Medie	
		D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	
		F04.01 – prădarea stațiunilor floristice - rezervațiile floristice	-	Scăzută	
		F04.02.02. - colectare manuală	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	

		G01.03.02 – conducerea în afara drumului a vehiculelor motorizate	-	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		J01.01 – incendii	-	Medie	
3.	4070* – Tufărișuri cu <i>Pinus mugo</i> și <i>Rhododendron myrtifolium</i>	A10.01. - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau a tufișurilor	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_03 Harta distribuției habitatului 4070
		D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		J01.01 - incendii	Ridicată	Medie	
		J03.02 – reducerea conectivității de habitat, din cauze antropice	-	Medie	
4.	4080 – Tufărișuri cu specii sub-arctice de <i>Salix</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	-	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_04 Harta distribuției habitatului 4080.
		D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	
		J02.06 – captarea apelor de suprafață	-	Medie	
		M01.02 - secete și precipitații reduse	-	Medie	
5.	6150 – Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_05 Harta distribuției habitatului 6150
		A04.03 - abandonarea sistemelor pastorale, lipsa pășunatului	-	Medie	
		D01 – drumuri și poteci	Scăzută	Scăzută	

		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Scăzută	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Medie	Scăzută	
		K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	-	Medie	
6.	6170 – Pajiști calcifile alpine și subalpine	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_06 Harta distribuției habitatului 6170.
		A04.03 - abandonarea sistemelor pastorale, lipsa pășunatului	-	Medie	
		D01 – drumuri și poteci	Scăzută	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Scăzută	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Medie	Scăzută	
		K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	-	Medie	
7.	6230* – Pajiști montane de <i>Nardus</i> bogate în specii pe substraturi silicioase	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_07 Harta distribuției habitatului 6230.
		A04.03 - abandonarea sistemelor pastorale, lipsa pășunatului	-	Medie	
		D01 – drumuri și poteci	Scăzută	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Scăzută	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Medie	Scăzută	

		K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	-	Medie	
8.	6410 – Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase - <i>Molinion caeruleae</i>	A03.03 – abandonarea/lipsa cosirii	-	Ridicată	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_08 Harta distribuției habitatului 6410.
		A05.03 - lipsa creșterii animalelor	-	Medie	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Ridicată	Medie	
		K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	Ridicată	Medie	
9.	6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofilede la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin	B03 – exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_09 Harta distribuției habitatului 6430.
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		I01 – specii invazive non-native - alogene	Scăzută	Scăzută	
		J02.05.05 – hidrocentrale mici, stăvilare	Medie	Medie	
		J02.06 – captarea apelor de suprafață	-	Medie	
		K01.03 - secare	-	Ridicată	
		M01.02 - secete și precipitații reduse	-	Medie	
10.	6440 – Pajiști aluviale din <i>Cnidion dubii</i>	H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_16 Harta distribuției habitatului 6440.
		K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	-	Medie	
		M01.02 - secete și precipitații reduse	-	Medie	
11.	6520 – Fânețe montane	A03.03 – abandonarea/lipsa cosirii	-	Medie	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_10
		A04.01- pășunatul intensiv	-	Medie	

		A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Medie	Harta distribuției habitatului 6520.
		A04.03 – abandonarea sistemelor pastorale, lipsa pășunatului	-	Medie	
		A05.03 – lipsa creșterii animalelor	-	Medie	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		I02 – specii native – indigene - problematice	-	Scăzută	
		K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	-	Medie	
12.	7140 – Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante - nefixate de substrat	-	-	-	Nu este cazul.
13.	7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin - <i>Cratoneurion</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_18 Harta distribuției habitatului 7220.
		D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	
		F04.01 – prădarea stațiunilor floristice - rezervațiile floristice	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
		J02.06 – captarea apelor de suprafață	-	Medie	
		K01.03 - secare	-	Medie	
		M01.02 - secete și precipitații reduse	-	Medie	

14.	8110 – Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin - <i>Androsacetalia alpinae</i> și <i>Galeopsietalia ladani</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	-	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_11 Harta distribuției habitatului 8110.
		D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	
		F04.01 – prădarea stațiunilor floristice - rezervațiile floristice	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
15.	8120 – Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin - <i>Thlaspietea rotundifolii</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	-	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_12 Harta distribuției habitatului 8120.
		D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	
		F04.01 – prădarea stațiunilor floristice - rezervațiile floristice	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
16.	8210 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase	D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_13 Harta distribuției habitatului 8210.
		F04.01 – prădarea stațiunilor floristice - rezervațiile floristice	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
17.	8220 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase	D01 – drumuri și poteci	-	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_14 Harta distribuției habitatului 8220.
		F04.01 – prădarea stațiunilor floristice - rezervațiile floristice	-	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	-	Scăzută	

		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	-	Scăzută	
18.	8310 – Peșteri în care accesul publicului este interzis	G01.04.02 - speologie	-	Scăzută	Anexa 17_15 Harta distribuției habitatului 8310.
		G01.04.03 – vizite de agrement în peșteri	-	Scăzută	
		L06 – prăbușiri subterane	-	Ridicată	
19.	9110 – Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_31 Distribuția habitatului 9110.
		B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	
		C01.01.01 – cariere de nisip și pietriș	Medie	-	
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F.04 – luare/prelevare de plante terestre, în general	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Medie	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		G02.02 – complex de ski	-	Medie	
		J01.01 - incendii	Medie	Medie	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Ridicată	Medie	
20.	9130 – Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_20 Harta distribuției habitatului 9130.
		B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	

		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Medie	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		G02.02 – complex de ski	-	Medie	
		J01.01 - incendii	-	Medie	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Ridicată	Medie	
21.	9170 – Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_21 Harta distribuției habitatului 9170.
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		J01.01 - incendii	-	Ridicată	
22.	9180* – Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene	B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_22 Harta distribuției habitatului 9180.
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		J01.01 - incendii	-	Medie	
23.	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră	B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	În aria de distribuție a habitatului.
		J01.01 - incendii	-	Medie	
24.	91E0* – Păduri	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a

	aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> - <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>	refacere naturală			habitatului. Anexa 17_19 Harta distribuției habitatului 91D0.
		B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		E.01.02 – urbanizare discontinuă	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Scăzută	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	Scăzută	Scăzută	
		I01 – specii invazive non-native - alogene	Medie	Medie	
		J01.01 - incendii	-	Medie	
		J02.05.05 – hidrocentrale mici, stăvilare	Medie	Medie	
		J02.06 – captarea apelor de suprafață	Medie	Medie	
25.	91K0 – Păduri ilirice de <i>Fagus sylvatica</i> - <i>Aremonio-Fagion</i>	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_26 Harta distribuției habitatului 91K0.
		B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		J01.01 - incendii	-	Medie	
26.	91L0 – Păduri ilirice	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a

	de stejar cu carpen - <i>Erythronio-Carpinion</i>	refacere naturală			habitatului. Anexa 17_27
		B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	Harta distribuției habitatului 91L0.
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		J01.01 - incendii	-	Medie	
27.	91V0 – Păduri dacice de fag - <i>Symphyto-Fagion</i>	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Ridicată	Medie	
		B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F.04 – luare/prelevare de plante terestre, în general	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Medie	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		G02.02 – complex de ski	Scăzută	Medie	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Ridicată	Medie	
		J01.01 - incendii	Medie	Medie	
28.	9410 – Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_25

	regiunea montana - <i>Vaccinio – Piceetea</i>	B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	Harta distribuției habitatului 9410.
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F.04 – luare/prelevare de plante terestre, în general	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Medie	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		G02.02 – complex de ski	Scăzută	Medie	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Ridicată	Ridicată	
		J01.01 - incendii	-	Medie	
29.	9420 – Păduri alpine de <i>Larix decidua</i> și/sau <i>Pinus cembra</i> din regiunea montană	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Ridicată	Medie	În aria de distribuție a habitatului. Anexa 17_28 Harta distribuției habitatului 9420.
		B.06 – pășunatul în pădure	Scăzută	Scăzută	
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	
		F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Medie	Scăzută	
		G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Medie	Medie	
		I02 – specii native – indigene - problematice	Medie	Medie	
		J01.01 - incendii	-	Medie	
		L05 - prăbușiri de teren, alunecări de teren	Ridicată	-	

2.5.2. Evaluarea impactului asupra speciilor din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș

Evaluarea impactului asupra speciilor din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș

Tabel nr. 21

Nr. crt.	Specie de interes comunitar	Activități cu impact	Intensitatea presiunii actuală	Intensitatea amenințării viitoare	Localizarea presiunii / amenințării
1.	<i>Campanula serrata</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	Doar în zonele în care specia vegetează în habitate de pajiști utilizate ca pășuni. Anexa 18_01 harta distributiei speciei <i>Campanula serrata</i> .
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	Scăzută	Scăzută	De-a lungul traseelor turistice, potecilor și în proximitatea stânelor.
		K04.01 - competiție	Scăzută	Scăzută	În toate habitatele în care vegetează specia. Anexa 18_01 harta distributiei speciei <i>Campanula serrata</i> .
2.	<i>Tozzia carpathica</i>	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	-	Medie	Doar în zona în care este localizată populația speciei. Anexa 18_02 harta distributiei speciei <i>Tozzia alpina ssp carpathica</i> .
		H01.05 - poluarea difuză a apelor de suprafață cauzată de activități agricole și forestiere	-	Medie	Doar în zona în care este localizată populația speciei. Anexa 18_02 harta distributiei speciei

					<i>Tozzia alpina</i> ssp <i>carpathica</i> .
		J02.05.05 - hidrocentrale mici, stăvilare	-	Ridicată	Doar în zona în care este localizată populația speciei. Anexa 18_02 harta distributiei speciei <i>Tozzia alpina</i> ssp <i>carpathica</i> .
3.	<i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	Doar în zonele în care specia vegetează în habitate de pajiști utilizate ca pășuni. Anexa 18_03 harta distributiei speciei <i>Poa granitica</i> ssp <i>disparilis</i> .
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	Scăzută	Scăzută	De-a lungul traseelor turistice, potecilor și în proximitatea stânelor. Anexa 18_03 harta distributiei speciei <i>Poa granitica</i> ssp <i>disparilis</i> .
		K04.01 - competiție	Scăzută	Scăzută	În toate habitatele în care vegetează specia. Anexa 18_03 harta distributiei speciei <i>Poa granitica</i> ssp <i>disparilis</i> .
4.	<i>Vertigo angustior</i>	E04 - Infrastructuri, construcții în peisaj	Scăzută	Scăzută	Îndeosebi pe văile unde se construiesc sau sunt planificate a se ridica construcții în scop rezidențial sau turistic sau de producere a hidroenergiei. Astfel de construcții aflate în diferite stadii de lucru

					au fost întâlnite preponderent pe versantul nordic al Munților Făgăraș și mai puțin pe versantul sudic.
		J02.06.06 - captări de apă de suprafață pentru hidrocentrale	-	Medie	Pe cursurile de apă unde au fost instalate microhidrocentrale sau este posibil să se construiască în viitor.
		M02.01 - înlocuirea și deteriorarea habitatului	Scăzută	Scăzută	Suprafețele denudate în mod parțial natural prin îndepărtarea stratului de sol și vegetal la momentul viiturilor - aceste suprafețe fac parte din cele ocupate de habitatul de interes comunitar 3220 - Vegetație erbacee de pe malurile râurilor montane la nivelul sitului - însă doar până la limita altitudinală de 850 m, la care se adaugă alte categorii de habitate ripariene neîncadrate în habitate de interes comunitar precum fâșiile de vegetație dintre corpurile de apă și trupurile de pădure.
5.	<i>Chilostoma banaticum</i>	E04 - Infrastructuri, construcții în peisaj	Scăzută	Scăzută	Îndeosebi pe văile unde se construiesc sau sunt planificate a se ridica construcții în scop rezidențial sau turistic sau de

					producere a hidroenergiei. Astfel de construcții aflate în diferite stadii de lucru au fost întâlnite preponderent pe versantul nordic al Munților Făgăraș și mai puțin pe versantul sudic.
		B02.07 – exploatări forestiere	Scăzută	Scăzută	În zonele cu exploatări de material lemnos, buștenii sunt transportați până la platforma de depozitare prin târâre, pe sol și prin apă, astfel habitatul speciei este degradat, iar unele exemplare distruse.
		M02.01 - înlocuirea și deteriorarea habitatului	Scăzută	Scăzută	Suprafețele denudate în mod parțial natural prin îndepărtarea stratului de sol și vegetal la momentul viiturilor - aceste suprafețe fac parte din cele ocupate de habitatul de interes comunitar 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane la nivelul sitului - însă doar până la limita altitudinală de 850 m, la care se adaugă alte categorii de habitate ripariene neîncadrate în habitate de interes comunitar precum fâșiile de vegetație dintre corpurile de apă și trupurile de pădure.

		J02.06.06 - captări de apă de suprafață pentru hidrocentrale	-	Medie	Pe cursurile de apă și în vecinătatea acestora, în zone unde este posibil a se construi obiective de investiții care vor conduce la captarea apei.
6.	<i>Lycaena dispar</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În suprafețe de pășuni aflate în vecinătatea habitatelor specifice – zone umede aflate în extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Medie	În suprafețe de terenuri pe care se practică agricultura intensivă și care se află în vecinătatea habitatelor specifice – zone umede aflate în extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.
		J02.01.03 – umplerea șanțurilor, mlaștinilor	-	Medie	În zonele în care sunt prezente habitatele specifice – zone umede aflate în extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.
		J02.03 - canalizare și deviere de apă	-	Medie	În zonele în care sunt prezente habitatele specifice – zone umede aflate în extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.

7.	<i>Euphydryas aurinia</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În habitatele specifice din cadrul ariei naturale protejate- pajiști umede din extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	Scăzută	Scăzută	În habitatele specifice din cadrul ariei naturale protejate - pajiști umede din extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.
		J02.03 - canalizare și deviere de apă	-	Medie	În habitatele specifice din cadrul ariei naturale protejate - pajiști umede din extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.
		K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	Scăzută	Scăzută	În habitatele specifice din cadrul ariei naturale protejate - pajiști umede din extremitatea nord-estică a ariei naturale protejate.
8.	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Scăzută	Scăzută	În pajiști, tufărișuri, poieni și luminișuri de pădure din aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
		E.01.02 – urbanizare discontinuă	Scăzută	Scăzută	Pe văile și zonele de lizieră, respectiv de pajiști de pe suprafața ariei naturale

					<p>protejate. La ora actuală cele mai importante zone cu urbanizare discontinuă sunt pe vaile Porumbacului, Avrigului, zona Cîrțișoara, Victoria, Viștișoara-Sâmbăta, Dejani, Berivoi, Bucium și valea Strâmbă, însă există o pronunțată tendință de expansiune a diverselor tipuri de construcții în afara localităților, la nivelul întregii suprafețe neforestiere din cadrul ariei naturale protejate.</p>
		H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	Scăzută	Scăzută	În pajiști, tufărișuri, poieni și luminișuri de pădure din aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
9.	<i>Lucanus cervus</i>	B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	Extragerea lemnului mort din arboretele de foioase se efectuează pentru uz gospodăresc - ca lemn de foc, și se realizează către marginile ariei naturale protejate, în parcelele cu gorun în amestec și în interiorul ariei naturale în cele de fag, de-a lungul văilor largi, la altitudine joasă. Activitatea a fost observată inclusiv în zonele de semnalare a speciei respectiv: Valea

					Strâmbei, Transfăgărășan – Cârțișoara, Transfăgărășan - Lac Vidraru, Transfăgărășan – Căpățâneni, Sebeșu de Sus, Valea Boia Mare.
		D01 – drumuri și poteci	Scăzută	Scăzută	În tot perimetrul ariei naturale protejate, pe sectoarele de drumuri forestiere situate în aria de distribuție a speciei.
		B03 - Exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Scăzută	Medie	Exploatarea forestieră fără replantare sau refacere naturală poate afecta pe viitor parcelele izolate cu gorun aflate către marginile ariei naturale protejate, cum sunt cele de pe Valea Strâmbei, care formează în prezent habitatul preferat al speciei <i>Lucanus cervus</i> .
10.	<i>Rosalia alpina</i>	B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	Presiunea se manifestă la nivelul întregii arii naturale protejate, în special în arboretele cu clasă de vârstă crescută situate în aria de distribuție a speciei.
		B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În zonele cu exploatări de material lemnos, îndeosebi de gorun, brad, fag și molid, unde acesta este depozitat timp îndelungat pe

					marginea drumurilor forestiere. Se produce pe întreaga suprafață a sitului, la altitudine joasă.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	-	Medie	Se poate manifesta în tot perimetrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		F05.06 - luarea în scop de colecționare	-	Scăzută	Amenințarea poate să se înregistreze oriunde în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
11.	<i>Morimus funereus</i>	B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	Presiunea se manifestă la nivelul întregii arii naturale protejate, în special în arboretele cu clasă de vârstă crescută situate în aria de distribuție a speciei.
		B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În zonele cu exploatări de material lemnos, îndeosebi de gorun, brad, fag și molid, unde acesta este depozitat timp îndelungat pe marginea drumurilor forestiere. Se produce pe întreaga suprafață a sitului, la altitudine joasă, dar cu precădere pe văile sudice, acolo unde specia a fost semnalată respectiv, valea Doamnei, Căpătâneni,

					Câineni și spre nord vest în zona Turnu Roșu.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	-	Medie	Se poate manifesta în tot perimetrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		D01 – drumuri și poteci	Scăzută	Scăzută	În tot perimetrul ariei naturale protejate, pe sectoarele de drumuri forestiere situate în aria de distribuție a speciei.
		E01.02 - urbanizare discontinuă	Scăzută	Scăzută	Îndeosebi pe văile unde se construiesc diverse obiective de investiții, în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
		F05.06 - luarea în scop de colecționare	-	Scăzută	Amenințarea poate să se înregistreze oriunde în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
12.	<i>Carabus hampei</i>	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	Exploatarea arboretelor de foioase, mai ales a fâgetor, se manifestă pe văile largi din cadrul ariei naturale protejate, vizibil cu extindere mare în partea de sud a Munților Făgăraș, intens la altitudine joasă, mai rar la altitudine mare, unde terenul este greu

					accesibil. Această activitate are loc și în apropierea punctului de semnalare a speciei <i>Carabus hampei</i> , respectiv pe Valea Sebeș.
13.	<i>Pholidoptera transsylvanica</i>	A04.03 - abandonarea sistemelor pastorale, lipsa pășunatului	Medie	Medie	Se produce în habitate de fânețe montane localizate mai ales în zonele greu accesibile turmelor de animale, la peste 1.200 m altitudine, și pe văile joase cu ierburi înalte ca urmare a lipsei pășunatului neintensiv ori cositului tradițional al fânețelor.
		B02.07 – exploatări forestiere	Scăzută	Scăzută	În zonele deschise, corespunzătoare cerințelor ecologice ale specie, aflate în vecinătatea drumurilor forestiere, acolo unde se depozitează temporar masa lemnoasă exploatată.
14.	<i>Barbus meridionalis</i>	B02.07 – exploatări forestiere	-	Medie	Extragerea arborilor de pe marginea cursurilor de apă se poate înregistra punctual în toată aria de distribuție a speciei.
		C01.01 - extragere de nisip si pietriș	-	Scăzută	Se poate înregistra punctiform în zone urbanizate continuu sau discontinuu aflate la limita ariei naturale protejate și în

					vecinătatea acesteia, în mod deosebit pe clina nordică a Munților Făgăraș.
		F01.01 - piscicultură intensivă, intensificată	Medie	Medie	În zona păstrăvăriilor existente la limita nordică a ariei naturale protejate și mai ales în exterior.
		H01.08 - poluarea difuză a apelor de suprafață cauzată de apa de canalizare menajeră și de ape uzate	Scăzută	Scăzută	În zonele turistice situate la extremitatea nordică a ariei naturale protejate, precum și pe Transfăgărășan – râurile Bâlea și Capra, unde există numeroase construcții cu destinație turistică.
		J02.05.05 - hidrocentrale mici, stavilare	Ridicată	Ridicată	În zona de captare a apei pentru microhidrocentralele din perimetrul ariei naturale protejate. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
		J02.06.02 - captări de apă de suprafață pentru alimentarea cu apă	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.

	J02.06.05 - captări de apă de suprafață pentru fermele piscicole	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
	J02.06.06 - captări de apă de suprafață pentru hidro-centrale	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
	J03.01 - reducerea sau pierderea de caracteristici specifice de habitat	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Presiunea apare și pe sectoarele de râu din aria de distribuție a speciei, acolo unde există praguri de natura

					<p>antopică sau naturale.</p> <p>Aceste categorii de impact sunt prezentate în Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.</p> <p>De asemenea, înlăturarea vegetației forestiere de pe marginea cursurilor de apă conduce la generarea acestei presiuni.</p>
	J03.02.02 - reducerea dispersiei	Ridicată	Ridicată	<p>Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale.</p> <p>De asemenea, presiunea apare pe sectoarele de râu din aria de distribuție a speciei, acolo unde există praguri de natura antopică sau naturale.</p> <p>Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.</p>	
	J03.02.03 - reducerea schimbului genetic	Ridicată	Ridicată	<p>Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității</p>	

					longitudinale. De asemenea, presiunea apare pe sectoarele de râu din aria de distribuție a speciei, acolo unde există praguri de natura antropică sau naturale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
		K03.03 - introducere a unor boli - patogeni microbieni	Medie	Medie	În zona păstrăvărilor existente la limita nordică a ariei naturale protejate și mai ales în exterior.
15.	<i>Cottus gobio</i>	B02.07 – exploatări forestiere	-	Medie	Extragerea arborilor de pe marginea cursurilor de apă se poate înregistra punctual în toată aria de distribuție a speciei.
		C01.01 - extragere de nisip si pietriș	-	Scăzută	Se poate înregistra punctiform în zone urbanizate continuu sau discontinuu aflate la limita ariei naturale protejate și în vecinătatea acesteia, în mod deosebit pe clina nordică a Munților Făgăraș.
		F01.01 - piscicultură intensivă, intensificată	Medie	Medie	În zona păstrăvărilor existente la limita nordică a ariei naturale protejate și mai ales în exterior.

	H01.08 - poluarea difuză a apelor de suprafață cauzată de apa de canalizare menajeră și de ape uzate	Scăzută	Scăzută	În zonele turistice situate la extremitatea nordică a ariei naturale protejate, precum și pe Transfăgărășan – râurile Bâlea și Capra, unde există numeroase construcții cu destinație turistică.
	J02.05.05 - hidrocentrale mici, stavilare	Ridicată	Ridicată	În zona de captare a apei pentru microhidrocentralele din perimetrul ariei naturale protejate. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
	J02.06.02 - captări de apă de suprafață pentru alimentarea cu apă	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
	J02.06.05 - captări de apă de suprafață pentru fermele piscicole	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității

					longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
		J02.06.06 - captări de apă de suprafață pentru hidrocentrale	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
		J03.01 - reducerea sau pierderea de caracteristici specifice de habitat	Ridicată	Ridicată	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Presiunea apare și pe sectoarele de râu din aria de distribuție a speciei, acolo unde există praguri de natura antopică sau naturale. Aceste categorii de impact sunt prezentate în Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor. De asemenea, înlăturarea vegetației forestiere de pe marginea cursurilor de apă

				conduce la generarea acestei presiuni.
	J03.02.02 - reducerea dispersiei	Ridicată	Ridicată	<p>Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale.</p> <p>De asemenea, presiunea apare pe sectoarele de râu din aria de distribuție a speciei, acolo unde există praguri de natura antopică sau naturale.</p> <p>Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.</p>
	J03.02.03 - reducerea schimbului genetic	Ridicată	Ridicată	<p>Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale.</p> <p>De asemenea, presiunea apare pe sectoarele de râu din aria de distribuție a speciei, acolo unde există praguri de natura antopică sau naturale.</p>

					Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
		K03.03 - introducere a unor boli - patogeni microbieni	Medie	Medie	În zona păstrăvăriilor existente la limita nordică a ariei naturale protejate și mai ales în exterior.
16.	<i>Bombina variegata</i>	A04 - pășunatul	Scăzută	Scăzută	Se manifestă în majoritatea pajiștilor pășunate în care a fost identificată specia.
		B02 - gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Scăzută	Scăzută	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		D01 – drumuri și poteci	Scăzută	Scăzută	Se manifestă pe drumurile de exploatare forestieră sau alte drumuri de acces din vecinătatea unor habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		H01 - poluarea apelor de suprafață	Medie	Medie	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		J02.02.01 - dragare / îndepărtarea sedimentelor limnice	Scăzută	Medie	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		J02.06 - Captarea apelor de suprafață	-	Medie	Se poate manifesta în unele habitate acvatice în care a fost identificată specia.

		K01.02 - colmatare	-	Medie	Se poate manifesta în majoritatea habitatelor acvatice în care a fost identificată specia.
		K01.03 - secare	Medie	Medie	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
17.	<i>Triturus cristatus</i>	A04 - pășunatul	Medie	Scăzută	Se manifestă în majoritatea pajiștilor pășunate în care a fost identificată specia.
		B02 - gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	Se manifestă pe drumurile de exploatare forestieră sau alte drumuri de acces din vecinătatea unor habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		F03.02 - luare / prelevare de fauna terestră	-	Ridicată	Se poate manifesta în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		H01 - poluarea apelor de suprafață	Medie	Medie	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.

		J02.02.01 - dragare / îndepărtarea sedimentelor limnice	Medie	Ridicată	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		J02.06 - Captarea apelor de suprafață	-	Medie	Se poate manifesta în majoritatea habitatelor acvatice în care a fost identificată specia.
		K01.02 - colmatare	-	Medie	Se poate manifesta în majoritatea habitatelor acvatice în care a fost identificată specia.
		K01.03 - secare	Ridicată	Ridicată	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
18.	<i>Triturus montandoni</i>	A04 - pășunatul	Medie	Medie	Se manifestă în majoritatea pajiștilor pășunate în care a fost identificată specia.
		B02 - gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	-	Medie	Se poate manifesta în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		D01 – drumuri și poteci	Medie	Medie	Se manifestă pe drumurile de exploatare forestieră sau alte drumuri de acces din vecinătatea unor habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.

		F03.02 - luare / prelevare de fauna terestră	-	Ridicată	Se poate manifesta în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		H01 - poluarea apelor de suprafață	Medie	Medie	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
		J02.06 - Captarea apelor de suprafață	-	Medie	Se poate manifesta în majoritatea habitatelor acvatice în care a fost identificată specia.
		K01.02 - colmatare	-	Medie	Se poate manifesta în majoritatea habitatelor acvatice în care a fost identificată specia.
		K01.03 - secare	Ridicată	Ridicată	Se manifestă în unele habitate acvatice și/sau terestre în care a fost identificată specia.
19.	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	B02.07 – exploatare forestiere	Medie	Medie	În zona forestieră din aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În zona forestieră din aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
		D01.02 – Drumuri, autostrăzi	Medie	Medie	De-a lungul drumului Transfăgărășan.

	E06.01 - demolarea de clădiri și structuri umane	Medie	Medie	La adăposturile antropice de suprafață. Date confidențiale.
	E06.02 - reconstrucția, renovarea clădirilor	Medie	Medie	La adăposturile antropice de suprafață. Date confidențiale.
	G01.04.02 - speologie	Scăzută	Scăzută	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.
	G05.04 - vandalism	Medie	Medie	La adăposturile naturale și antropice subterane, precum și la cele antropice de suprafață. Date confidențiale.
	G05.08 - închiderea peșterilor sau a galeriilor	Medie	Medie	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.
	G05.11 - moartea sau rănirea prin coliziune	Medie	Medie	De-a lungul drumului Transfăgărășan.
	H06.01 – zgomot, poluarea fonică	Scăzută	Scăzută	De-a lungul drumului Transfăgărășan și punctiform în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
	H06.02 - poluare luminoasă	Scăzută	Scăzută	De-a lungul drumului Transfăgărășan.
	K03.04 - prădare	Scăzută	Scăzută	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.
	L06 - prăbușiri subterane	Scăzută	Medie	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.

20.	<i>Myotis myotis</i>	B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În zona forestieră din aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În zona forestieră din aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.
		D01.02 – Drumuri, autostrăzi	Medie	Medie	De-a lungul drumului Transfăgărășan.
		E06.01 - demolarea de clădiri și structuri umane	Medie	Medie	La adăposturile antropice de suprafață. Date confidențiale.
		E06.02 - reconstrucția, renovarea clădirilor	Medie	Medie	La adăposturile antropice de suprafață. Date confidențiale.
		G01.04.02 - speologie	Scăzută	Scăzută	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.
		G05.04 - vandalism	Medie	Medie	La adăposturile naturale și antropice subterane, precum și la cele antropice de suprafață. Date confidențiale.
		G05.08 - închiderea peșterilor sau a galeriilor	Medie	Medie	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.
		G05.11 - moartea sau rănirea prin coliziune	Medie	Medie	De-a lungul drumului Transfăgărășan.
H06.01 – zgomot, poluarea fonică	Scăzută	Scăzută	De-a lungul drumului Transfăgărășan și punctiform în aria de distribuție a speciei în		

					cadrul ariei naturale protejate.
		H06.02 - poluare luminoasă	Scăzută	Scăzută	De-a lungul drumului Transfăgărășan.
		K03.04 - prădare	Scăzută	Scăzută	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.
		L06 - prăbușiri subterane	Scăzută	Medie	La adăposturile naturale și antropice subterane. Date confidențiale.
21.	<i>Canis lupus</i>	A04.01.05 – pășunatul intensiv în amestec de animale	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		D01.02 – drumuri, autostrăzi	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		E01.03 – habitare dispersată – locuințe risipite	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		H06.01.01 - poluare fonică cauzată de o sursă neregulată	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
22.	<i>Ursus arctos</i>	A04.01.05 – pășunatul intensiv în amestec de animale	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		D01.02 – drumuri, autostrăzi	Medie	Medie	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		E01.03 – habitare dispersată – locuințe risipite	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		H05.01 – gunoiul și deșeurile	Medie	Medie	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore

		solide			mari.
		H06.01.01 - poluare fonică cauzată de o sursă neregulată	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
23.	<i>Lynx lynx</i>	A04.01.05 – pășunatul intensiv în amestec de animale	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		D01.02 – drumuri, autostrăzi	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		E01.03 – habitare dispersată – locuințe risipite	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
		H06.01.01 - poluare fonică cauzată de o sursă neregulată	Scăzută	Scăzută	Anexa 20 A2.5 Harta amenintari carnivore mari.
24.	<i>Lutra lutra</i>	J02.05.05 - hidrocentrale mici, stavilare	Scăzută	Scăzută	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
		J02.06.06 - captări de apă de suprafață pentru hidrocentrale	Scăzută	Medie	Presiunea apare pe sectoarele râurilor în aval de captări de apă care conduc la reducerea debitelor, precum și la nivelul

					captărilor care conduc la blocarea/diminuarea conectivității longitudinale. Anexa 20 A3.1 Presiuni asupra peștilor.
--	--	--	--	--	--

2.5.3. Evaluarea impactului asupra speciilor din cadrul ROSPA0098 Piemontul Făgăraș
Evaluarea impactului asupra speciilor din cadrul ROSCI0122 Munții Făgăraș

Tabel nr. 22

Nr. crt.	Specie de interes comunitar	Activități cu impact	Intensitatea presiunii actuală	Intensitatea amenințării viitoare	Localizarea presiunii / amenințării
1.	<i>Ciconia nigra</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Medie	Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta. Amenințarea poate să apară în majoritatea

					zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.
		B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În arboretele mature și bătrâne de foioase și mixte din cadrul ariei naturale protejate.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
		J02.05.05 - hidrocentrale mici, stăvilare	Scăzută	Medie	Presiunea se poate manifesta pe majoritatea văilor unde există construite microhidrocentrale: Sebeș, Sâmbăta, Dejani, Viștișoara, Bâlea, Porumbacu.
2.	<i>Ciconia ciconia</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015.

					Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.01 - agricultura intensivă	Scăzută	Medie	Toate terenurile agricole de pe suprafața ariei naturale protejate unde deja se practică acest tip de agricultură, dar și terenurile agricole cu agricultură tradițională, care pot fi convertite la agricultură intensivă.
		A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Medie	Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Medie	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		D02.01.01 - linii electrice și	-	Scăzută	Această amenințare se poate înregistra pe

		de telefon suspendate			întreaga suprafață a ariei naturale protejate, de-a lungul liniilor electrice de joasă și medie tensiune.
3.	<i>Pernis apivorus</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	<p>Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015.</p> <p>Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.</p>
		A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Medie	<p>Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta.</p> <p>Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.</p>
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Medie	<p>În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al</p>

					precipitațiilor.
		B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În arboretele mature și bătrâne de foioase și mixte din cadrul ariei naturale protejate.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
		F03.02.03. - braconaj, otrăvire, capcane	-	Scăzută	Amenințarea se poate înregistra oriunde pe suprafața ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
4.	<i>Circaetus gallicus</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din

				cadrul ariei naturale protejate.
	A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Medie	Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.
	A07 - utilizarea pesticidelor	-	Medie	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
	B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
	B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În arboretele mature și bătrâne de foioase și mixte din cadrul ariei naturale protejate.
	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră

					care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
		C03.02 - utilizarea energiei solare	Scăzută	Medie	<p>Presiunea este prezentă în vecinătatea vestică a localității Victoria, pe o suprafață de pajiște pe care a fost construit un parc fotovoltaic de mari dimensiuni.</p> <p>Amenințarea este potențială oriunde pe suprafețele de pajiști de pe ariei naturale protejate unde ar putea fi dezvoltate astfel de obiective de investiții.</p>
		E01.02 - urbanizare discontinua	Medie	Medie	<p>Pe văile și zonele de lizieră, respectiv de pajiști de pe suprafața ariei naturale protejate.</p> <p>La ora actuală cele mai importante zone cu urbanizare discontinuă sunt pe vaile Porumbacului, Avrigului, zona Cîrțișoara, Victoria, Viștișoara-Sâmbăta, Dejani, Berivoi, Bucium și valea Strâmbă, însă există o pronunțată tendință de expansiune a diverselor tipuri de construcții în afara localităților, la nivelul întregii suprafețe</p>

					neforestiere din cadrul ariei naturale protejate.
		F03.02.03. - braconaj, otravire, capcane	-	Scăzută	Amenințarea se poate înregistra oriunde pe suprafața ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
5.	<i>Circus aeruginosus</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Scăzută	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Scăzută	Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în

					zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
6.	<i>Circus cyaneus</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Scăzută	<p>Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015.</p> <p>Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.</p>
		A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Medie	<p>Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta.</p> <p>Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.</p>
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Medie	<p>În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al</p>

					precipitațiilor.
7.	<i>Aquila pomarina</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Medie	Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		B02 – gestionarea și utilizarea	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei

	pădurii și plantației			naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
	B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În arboretele mature și bătrâne de foioase și mixte din cadrul ariei naturale protejate.
	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
	C03.02 - utilizarea energiei solare	Scăzută	Medie	Presiunea este prezentă în vecinătatea vestică a localității Victoria, pe o suprafață de pajiște pe care a fost construit un parc fotovoltaic de mari dimensiuni. Amenințarea este potențială oriunde pe suprafețele de pajiști de pe ariei naturale protejate unde ar putea fi dezvoltate astfel de obiective de investiții.
	E01.02 - urbanizare discontinua	Medie	Medie	Pe văile și zonele de lizieră, respectiv de pajiști de pe suprafața ariei naturale protejate.

					La ora actuală cele mai importante zone cu urbanizare discontinuă sunt pe vaile Porumbacului, Avrigului, zona Cîrțișoara, Victoria, Viștișoara-Sâmbăta, Dejani, Berivoi, Bucium și valea Strâmbă, însă există o pronunțată tendință de expansiune a diverselor tipuri de construcții în afara localităților, la nivelul întregii suprafețe neforestiere din cadrul ariei naturale protejate.
		F03.02.03. - braconaj, otrăvire, capcane	-	Scăzută	Amenințarea se poate înregistra oriunde pe suprafața ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
8.	<i>Aquila chrysaetos</i>	A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Scăzută	Presiunea a fost identificată pe o suprafață mare situată între Sâmbăta de Sus și stațiunea Sâmbăta. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști din cadrul ariei naturale protejate.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se

					practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		F03.02.03. - braconaj, otravire, capcane	-	Scăzută	Amenințarea se poate înregistra oriunde pe suprafața ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
9.	<i>Falco peregrinus</i>	A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		F03.02.03. - braconaj, otravire, capcane	-	Scăzută	Amenințarea se poate înregistra oriunde pe suprafața ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
10.	<i>Bonasa bonasia</i>	A11 - alte activități agricole - depășirea numărului de câini permis legal pentru stânele din zona montană	Medie	Medie	În zona păjiștilor montane și a zonelor de pășune din nordul ariei naturale protejate, unde sunt concentrate stânele. Presiunea este mai mare în pădurile aflate în imediata vecinătate a stânelor, unde câinii circulă

					liber.
11.	<i>Tetrao urogallus</i>	B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În arboretele pădure de rășinoase și unde apar pădurile mixte, dar dominate de rășinoase -,molid și brad din aria de distribuție a speciei la nivelul ariei naturale protejate.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
		F03.02.03. - braconaj, otrăvire, capcane	-	Medie	Amenințarea se poate înregistra oriunde pe suprafața ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei. Intensitatea mai mare a amenințării poate avea loc în zonele de rotit, unde are loc o agregare periodică în perioada de

					reproducere a indivizilor speciei.
12.	<i>Crex crex</i>	A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Scăzută	Medie	Amenințarea se poate înregistra pe întreaga suprafață a ariei naturale protejate unde sunt momentan pajiști sau pășuni și unde are loc schimbarea destinației terenurilor în terenuri arabile.
		A03.01 - cosirea intensivă sau intensificarea cosirii	Medie	Medie	Presiunea este localizată doar pe acele suprafețe de fânețe care sunt folosite intensiv și cosite mecanizat, de pe toată jumătatea nordică a ariei naturale protejate, de la lizierele suprafețelor forestiere, până la limita nordică a acesteia.
		A04.01 - Pășunatul intensiv	Medie	Medie	Presiunea afectează în grade diferite de intensitate majoritatea suprafețelor înierbate folosite în mod intensiv ca pășune de pe toată jumătatea nordică a ariei naturale protejate, respectiv de la nordul lizierei și până în zona de limită nordică a acesteia.
		A11 - alte activități agricole - depășirea numărului de câini permis legal pentru stânele din	Medie	Medie	În zona pajiștilor și a zonelor de pășune din nordul ariei naturale protejate, unde sunt concentrate stânele.

		zona montană			Presiunea este mai mare în zonele aflate în imediata vecinătate a stânelor, unde câinii circulă liber.
		J03.01 – reducerea sau pierderea de caracteristici specifice de habitat	Medie	Medie	În pajiști din aria de distribuție a speciei.
13.	<i>Strix uralensis</i>	B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	În toate zonele din fondul forestier situate în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate, unde se realizează lucrări prin care se extrag arborii uscați sau în curs de uscare.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
14.	<i>Picus canus</i>	A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din

					cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		A10.01 - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Scăzută	Scăzută	Presiunea este mai intensă în special în zonele de dezvoltare urbană - localități și zone turistice, unde are loc de obicei eliminarea vegetației, inclusiv a arborilor, pentru a face loc construcțiilor, respectiv de-a lungul pâraielor, zone de livezi, crânguri și aliniamente de arbori.
		B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	În toate zonele din fondul forestier situate în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate, unde se realizează lucrări prin care se extrag arborii uscați sau în curs de uscare.
		B03 - exploatare forestieră	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție

		fără replantare sau refacere naturală			a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
15.	<i>Dryocopus martius</i>	B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	În toate zonele din fondul forestier situate în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate, unde se realizează lucrări prin care se extrag arborii uscați sau în curs de uscare.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
16.	<i>Dendrocopos medius</i>	B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a

					speciei.
		B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	În toate zonele din fondul forestier situate în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate, unde se realizează lucrări prin care se extrag arborii uscați sau în curs de uscare.
		B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
17.	<i>Dendrocopos leucotos</i>	B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Medie	Medie	În tot fondul forestier din cadrul ariei naturale protejate, în aria de distribuție a speciei.
		B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	În toate zonele din fondul forestier situate în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate, unde se realizează lucrări prin care se extrag arborii uscați sau în curs de uscare.
		B03 - exploatare forestieră	Medie	Medie	În fondul forestier aflat în aria de distribuție

		fără replantare sau refacere naturală			a speciei din cadrul ariei naturale protejate, oriunde se realizează exploatare forestieră care nu este urmată de acțiuni de replantare, sau unde nu se realizează regenerare naturală din diverse motive.
18.	<i>Dendrocopos syriacus</i>	A10.01 - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Medie	Medie	Presiunea este mai intensă în special în zonele de dezvoltare urbană - localități și zone turistice, unde are loc de obicei eliminarea vegetației, inclusiv a arborilor, pentru a face loc construcțiilor, respectiv de-a lungul pâraielor, zone de livezi, crânguri și aliniamente de arbori. Presiunea a fost identificată în zona Viștișoara, Sâmbăta de Sus și Albota, unde are loc urbanizarea zonelor unde există suprafețe de livezi.
19.	<i>Lullula arborea</i>	A04.01 - Pășunatul intensiv	Scăzută	Scăzută	Presiunea afectează în grade diferite de intensitate majoritatea suprafețelor înierbate folosite în mod intensiv ca pășune de pe toată jumătatea nordică a ariei naturale protejate, respectiv de la nordul lizierei și până în zona de limită nordică a acesteia.

		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		A10.01 - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Scăzută	Medie	Presiunea este localizată în zonele unde prezența crângurilor, a arborilor izolați, a tufărișurilor este amenințată fie de exploatare din motive economice - exploatare silvice și tăieri ilegale, fie de exploatare din motive de extindere urbană.
20.	<i>Sylvia nisoria</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.01 - agricultura intensivă	Scăzută	Medie	Toate terenurile agricole de pe suprafața ariei naturale protejate unde deja se practică

					acest tip de agricultură, dar și terenurile agricole cu agricultură tradițională, care pot fi convertite la agricultură intensivă.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		A10.01 - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Scăzută	Medie	Presiunea este localizată pe întreaga suprafață de pajiști și pășuni din cadrul ariei naturale protejate, acolo unde sunt eliminate tufele pentru a crește suprafața disponibilă pentru cosit / pășunat. O altă categorie de terenuri unde este prezentă această presiune este cea a terenurilor agricole, unde are loc ocazional eliminarea vegetației de tufărișuri dintre parcele.
21.	<i>Ficedula parva</i>	B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În arboretele mature și bătrâne de foioase și mixte din cadrul ariei naturale protejate.
		B02.04 - îndepărtarea	Medie	Medie	În toate zonele din fondul forestier situate în

		arborilor uscați sau în curs de uscare			aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate, unde se realizează lucrări prin care se extrag arborii uscați sau în curs de uscare.
22.	<i>Ficedula albicollis</i>	B02.07 – exploatări forestiere	Medie	Medie	În arboretele mature și bătrâne de foioase și mixte din cadrul ariei naturale protejate.
		B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare	Medie	Medie	În toate zonele din fondul forestier situate în aria de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate, unde se realizează lucrări prin care se extrag arborii uscați sau în curs de uscare.
23.	<i>Lanius collurio</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.01 - agricultura intensivă	Scăzută	Medie	Toate terenurile agricole de pe suprafața ariei naturale protejate unde deja se practică acest tip de agricultură, dar și terenurile

					agricole cu agricultură tradițională, care pot fi convertite la agricultură intensivă.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		A10.01 - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Scăzută	Medie	Presiunea este localizată pe întreaga suprafață de pajiști și pășuni din cadrul ariei naturale protejate, acolo unde sunt eliminate tufele pentru a crește suprafața disponibilă pentru cosit / pășunat. O altă categorie de terenuri unde este prezentă această presiune este cea a terenurilor agricole, unde are loc ocazional eliminarea vegetației de tufărișuri dintre parcele.
24.	<i>Lanius minor</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015.

					Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.01 - agricultura intensivă	Scăzută	Medie	Toate terenurile agricole de pe suprafața ariei naturale protejate unde deja se practică acest tip de agricultură, dar și terenurile agricole cu agricultură tradițională, care pot fi convertite la agricultură intensivă.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		A10.01 - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Ridicată	Ridicată	Presiunea este localizată în toate zonele din cadrul ariei naturale protejate unde există astfel de aliniamente de arbori, în special de plop, care pot constitui zone potențiale pentru cuibărit. În urma observațiilor realizate de către Societatea Ornitologică Română s-a

					constatat faptul că la sud de localitatea Cîrțișoara, prin tăierea arborilor de-a lungul șoselei, au dispărut perechile cuibăritoare din zonă, actualmente necunoscându-se alte zone pe cuprinsul ariei naturale protejate unde specia să cuibărească.
25.	<i>Emberiza hortulana</i>	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Scăzută	Medie	Presiunea a fost înregistrată în vestul localității Sebeș, unde o suprafață semnificativă a fost cultivată cu rapiță în decursul anului 2015. Amenințarea poate să apară în majoritatea zonelor de pajiști și terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate.
		A02.01 - agricultura intensivă	Scăzută	Medie	Toate terenurile agricole de pe suprafața ariei naturale protejate unde deja se practică acest tip de agricultură, dar și terenurile agricole cu agricultură tradițională, care pot fi convertite la agricultură intensivă.
		A07 - utilizarea pesticidelor	-	Scăzută	În special în zonele de terenuri arabile din cadrul ariei naturale protejate unde se practică agricultura intensivă, dar și în

					zonele adiacente ale acestora, unde pesticidele ajung cu ajutorul vântului sau al precipitațiilor.
		A10.01 - îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Scăzută	Medie	Presiunea este localizată pe întreaga suprafață de pășiți și pășuni din cadrul ariei naturale protejate, acolo unde sunt eliminate tufele pentru a crește suprafața disponibilă pentru cosit / pășunat. O altă categorie de terenuri unde este prezentă această presiune este cea a terenurilor agricole, unde are loc ocazional eliminarea vegetației de tufărișuri dintre parcele.

2.5.4. Centralizarea impactului asupra habitatelor și speciilor de interes comunitar și corespondența cu măsurile de management

Centralizarea impactului asupra habitatelor și speciilor de interes comunitar și corespondența cu măsurile de management

Tabel nr. 23

Nr. crt.	Activități cu impact și amenințări naturale	Habitatate și specii de interes comunitar afectate	Descrierea presiunii / amenințării	Măsuri de management atribuite
1	A02 - modificarea practicilor de cultivare	Specii de păsări: <i>Ciconia nigra</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Sylvia nisoria</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Emberiza hortulana</i>	Modificarea practicilor de cultivare poate afecta speciile de păsări prin restrângerea suprafețelor de hrănire sau prin diminuarea resursei trofice.	MS101, MS110, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
2.	A02.01 - agricultura intensivă	Specii de păsări: <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Sylvia nisoria</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Emberiza hortulana</i>	Speciile de păsări utilizează pentru hrănire toate zonele deschise, dar calitatea zonelor care sunt folosite ca hrănire diferă foarte mult, astfel încât pe unul dintre ultimele locuri se află terenurile agricole unde se practică agricultura intensivă, datorită mai multor aspecte: folosirea pesticidelor - menționată și ca presiune separată, creșterea suprafețelor agricole continue care conduce la unirea parcelelor și la eliminarea benzilor	MS101, MS115 MS122, MS124, MS125, MS142, MS143

			înierbate și cu tufe dintre acestea, stimularea intensivă a producției care duce la sărăcirea resurselor din sol și altele. Toate acestea conduc la afectarea calității habitatelor de hrănire.	
3.	A02.03 - înlocuirea pășunii cu terenuri arabile	Specii de păsări: <i>Ciconia nigra</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Crex crex</i>	Înlocuirea pășunilor cu terenuri arabile, respectiv aratul acestora, poate afecta speciile de păsări prin restrângerea suprafețelor de hrănire sau prin diminuarea resursei trofice.	MS101, MS115, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
4	A03.01 - cosirea intensivă sau intensificarea cosirii	Specii de păsări: <i>Crex crex</i>	Specia cuibărește în special în zone de fânețe umede, unde se practică cositul. În cazul cosirii intensive mecanizate, este foarte probabil ca această specie să fie afectată, din două motive. În primul rând, dacă cosirea are loc prea devreme, când încă puii nu sunt dezvoltați suficienți și independenți, aceștia devin expuși și sunt foarte vulnerabili. În al doilea rând, datorită capacității limitate a puilor de a fugi sau de a se ascunde/evita amenințările, aceștia pot fi omorâți de	MS101, MS116, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143

			utilajele care efectuează cosire mecanizată - dacă nu se respectă tehnicile recomandate de cosire.	
5.	A03.03 – abandonarea/lipsa cosirii	Habitat neforestiere: 6410, 6520	<p>Abandonarea cosirii va duce la dezvoltarea invazivă a indivizilor speciei <i>Veratrum album</i>, cu schimbarea radicală a compoziției specifice, respectiv cu substituirea totală a tipului de vegetație caracteristică habitatului 6410.</p> <p>Vegetația caracteristică a habitatului 6520 are o origine secundară și se menține atât timp cât se asigură continuitatea modului tradițional de utilizare a terenului, respectiv cosit sau pășunat. Abandonarea cositului poate duce la declanșarea procesului succesional cu schimbarea tipului de habitat.</p>	MS14, MS15, MS24, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
6.	A04 - pășunatul	Specii de animale: <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i>	<p>Pășunatul cu număr mare de animale, în general ovine în cazul ariei naturale protejate, conduce la degradarea sau distrugerea habitatelor terestre ale speciilor de amfibieni.</p> <p>Deseori numărul mare de ovine poate distruge habitatele umede prin călcare. Prin creșterea</p>	MS76, MS78, MS80, MS82, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143

			suprafeței apei aceasta se va evapora mai rapid.	
7.	A04.01- pășunatul intensiv	Habitat neforestiere: 6520 Specii de păsări: <i>Crex crex</i> , <i>Lullula arborea</i>	Pășunatul intensiv va duce în timp la modificarea drastică a structurii vegetației caracteristice habitatului 6520, precum și la alterarea substratului – eutrofizare. Specia <i>Crex crex</i> folosește ca zone de cuibărit și hrănire predominant pajiștile din zonele de distribuție; din punct de vedere ecologic, o pășune care este folosită intensiv, prezintă urme semnificative de degradare - scăderea diversității biologice în cazul speciilor de plante, care duce implicit la scăderea diversității biologice a nevertebratelor folosite ca hrană de specie. De asemenea, specia <i>Lullula arborea</i> folosește ca zone de hrănire pășunile din zonele de distribuție, acolo unde are și condiții de cuibărire, și este afectată în același mod ca și specia <i>Crex crex</i> .	MS14, MS15, MS17, MS18, MS19, MS20, MS21, MS23, MS25, MS101, MS115, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
8.	A04.01.02 - pășunatul intensiv al oilor	Habitat neforestiere: 3220, 4060, 4080, 6150, 6170, 6230*, 6520, 7220*, 8110, 8120	Pășunatul intensiv poate duce, pe lângă inițierea procesului de eutrofizare a substratului, degradarea structurală a	MS1, MS2, MS5, MS6, MS7, MS10, MS11, MS12, MS14, MS15,

		<p>Specii de plante: <i>Campanula serrata</i>, <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i></p> <p>Specii de animale: <i>Lycaena dispar</i>, <i>Euphydryas aurinia</i>, <i>Callimorpha quadripunctaria</i></p>	<p>cenozelor caracteristice habitatelor. Unele habitate pot fi afectate de tranzitul oilor către zonele de pășunat.</p> <p>Activitatea poate afecta habitatele specifice în care plantele vegetează și nevertebratele habitează, conducând la degradarea și chiar restrângerea suprafețelor ocupate de acestea și la scăderea efectivelor populaționale.</p>	<p>MS17, MS18, MS19, MS20, MS21, MS23, MS25, MS26, MS27, MS28, MS29, MS30, MS93, MS94, MS96, MS98, MS100, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143</p>
9.	A04.01.05 – pășunatul intensiv în amestec de animale	<p>Specii de animale: <i>Canis lupus</i>, <i>Ursus arctos</i>, <i>Lynx lynx</i></p>	<p>Prezența stânelor atrage automat după sine prezența câinilor deținuți neregulamentară de către păstori. Din totalul de 89 de stâne mixte inventariate pe suprafața sitului ROSCI0122 Munții Făgăraș, nici o stână nu a respectat numărul maxim de câini deținuți de către păstori și nici condițiile legale privind portul jujeului la gât. Majoritatea stânelor pășunează cu animalele și în pădure, fapt nepermis de legislația silvică și cinegetică în vigoare. În acest sens stânele sunt considerate factori de risc în apariția unor conflicte directe între speciile urs, lup și factorul antropic - om.</p>	<p>MS51, MS52, MS54, MS57, MS58, MS59, MS60, MS61, MS62, MS63, MS64, MS65, MS67, MS75, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143</p>
10.	A04.03 - abandonarea sistemelor	Habitat neforestiere: 6150, 6170,	Abandonarea pășunatului poate duce la	MS14, MS15, MS21,

	pastorale, lipsa pășunatului	6230*, 6520 Specii de animale: <i>Pholidoptera transsylvanica</i>	declanșarea procesului succesional cu schimbarea vegetației caracteristice habitatelor.	MS22, MS93, MS94, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
11.	A05.03 - lipsa creșterii animalelor	Habitatate neforestiere: 6520	Lipsa creșterii animalelor duce la abandonarea sistemelor pastorale, respectiv la abandonarea modului tradițional de utilizare a terenului - cosit/pășunat, iar aceasta va avea efecte negative asupra structurii vegetației caracteristice a habitatului.	MS14, MS15, MS20, MS21, MS22, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
12.	A07 - utilizarea pesticidelor	Specii de păsări: <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Sylvia nisoria</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Emberiza hortulana</i> Specii de animale: <i>Lycaena dispar</i>	Speciile de păsări care folosesc zonele deschise pentru hrănire sunt afectate de utilizarea pesticidelor. Insectele în mod special, dar și alte grupe taxonomice sunt aproape eliminate în zonele în care are loc utilizarea sistematică a pesticidelor. Prin această practică se diminuează sau chiar se elimină posibilitățile de hrănire pentru aceste specii.	MS93, MS94, MS101, MS116, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
13.	A10.01 – îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor	Habitatate neforestiere: 4060, 4070* Specii de păsări: <i>Picus canus</i> ,	Îndepărtarea vegetației caracteristice habitatelor de către ciobani pentru lărgirea	MS5, MS6, MS7, MS8, MS10, MS11, MS12,

		<i>Dendrocopos syriacus, Lullula arborea, Sylvia nisoria, Lanius collurio, Lanius minor, Emberiza hortulana</i>	<p>suprafețelor de pășuni constituie o practică relativ frecventă, care conduce la pierderea de suprafețe sau la degradarea stării de conservare a acestora.</p> <p>Speciile de păsări folosesc ca locație de adăpost, hrănire și cuibărire, după caz, zonele de ecoton dintre pădure și pajiște, zonele de crânguri din apropierea zonelor deschise, zone de pajiști/pășuni cu arbori sau tufărișuri și altele asemenea. Distrugerea acestor zone prin eliminarea elementelor de vegetație arbustivă poate reprezenta o presiune asupra habitatelor specifice ale acestor specii.</p>	MS13, MS101, MS110, MS111, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143
14.	A11 - alte activități agricole - depășirea numărului de câini permis legal pentru stânele din zona montană	Specii de păsări: <i>Bonasa bonasia, Crex crex</i>	<p>Câinii nesupravegheați/liberi prezenți uneori și etajele altitudinale înalte ale pădurii sau în alte zone ale fondului forestier pot constitui o amenințare la adresa speciei <i>Bonasa bonasia</i>, prin prădarea puilor nezburați. Puii sunt în mod special vulnerabili, deoarece capacitățile acestora de a evita prădătorii sunt limitate.</p> <p>De asemenea, specia <i>Crex crex</i>, prin comportamentul specific, își desfășoară</p>	MS101, M118, MS122, MS124, MS125, MS142, MS143

			majoritatea activităților la nivelul solului. În perioada de reproducere și apoi în perioada de creștere a puilor, este deosebit de vulnerabilă la prădătorismul ce se desfășoară la nivelul solului. Puii sunt în mod special vulnerabili, deoarece capacitățile acestora de a evita prădătorii sunt limitate.	
15.	B02 – gestionarea și utilizarea pădurii și plantației	Specii de păsări: <i>Ciconia nigra</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Tetrao urogallus</i> , <i>Strix uralensis</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> Specii de animale: <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i>	Modul de gestionare și utilizare a pădurii poate afecta speciile de păsări prin conducerea către o compoziție și/sau consistență a pădurii nefavorabilă acestora pentru cuibărit și/sau hrănire, după caz, prin extragerea arborilor bătrâni – valoroși sub aspectul cerințelor ecologice ale acestora, prin deranjul produs prin activități forestiere desfășurate în perioada de cuibărit. Curățarea pădurii, îndepărtarea lăstărișului, a arborilor uscați sau în curs de uscare pot conduce la degradarea sau distrugerea microhabitatului litier al speciilor de amfibieni.	MS76, MS78, MS80, MS81, MS83, MS101, MS102, MS103, MS104, MS105, MS106, MS107, MS108, MS122, MS124, MS125, MS141, MS143
16.	B02.04 - îndepărtarea arborilor uscați	Specii de păsări: <i>Strix uralensis</i> ,	Îndepărtarea sau extragerea arborilor uscați	MS93, MS95, MS101,

	sau în curs de uscare	<i>Picus canus, Dryocopus martius, Dendrocopos medius, Dendrocopos leucotos, Ficedula parva, Ficedula albicollis</i> Specii de animale: <i>Lucanus cervus, Rosalia alpina, Morimus funereus</i>	sau în curs de uscare, scorburoși, cu trunchiuri rupte, afectează în mod semnificativ speciile de păsări prin reducerea disponibilității locurilor de hrănire, adăpost și/sau cuibărit, după caz. Activitatea afectează în mod direct speciile de coleoptere xilofile și poate conduce la eliminarea nișelor de reproducere sau, ulterior, la distrugerea stadiilor imature care se dezvoltă în materialul lemnos prelevat.	MS105, MS106, MS122, MS124, MS125, MS141, MS143
17.	B02.07 – exploatări forestiere	Specii de păsări: <i>Ciconia nigra, Pernis apivorus, Circaetus gallicus, Aquila pomarina, Tetrao urogallus, Ficedula parva, Ficedula albicollis</i> Specii de animale: <i>Chilostoma banaticum, Rosalia alpina, Morimus funereus, Pholidoptera transsylvanica, Barbus meridionalis, Cottus gobio, Rhinolophus hipposideros, Myotis myotis</i>	Presiunea afectează semnificativ starea de conservare a habitatelor de adăpost, hrănire și/sau cuibărire, după caz, utilizate de speciile de păsări de interes conservativ. De asemenea presiunea se manifestă și sub forma distrubării indivizilor, cu efecte negative semnificative în cazul în care disturbarea apare în apropierea cuiburilor în perioada de reproducere, cuibărire și de creștere a juvenililor. Presiunea conduce la degradarea și restrângerea habitatelor favorabile speciilor	MS48, MS50, MS86, MS89, MS93, MS94, MS95, MS101, MS102, MS103, MS104, MS105, MS108, MS122, MS124, MS125, MS141, MS143

			<p>de nevertebrate.</p> <p>În lipsa vegetației forestiere de pe malurile cursurilor de apă albiile minore nu sunt umbrite. În acest caz apa se încălzește, iar cantitatea oxigenului dizolvat în apă scade. Această problemă afectează speciile de pești de interes conservativ, care sunt adaptate unor zone cu apă rece și cantitate mare de oxigen dizolvat.</p> <p>Cele 2 specii de lilieci își procură hrana în mod deosebit în padurile mature. Exploatările forestiere duc local la diminuarea calității habitatelor de hrănire, însă presiunea este de intensitate scăzută.</p>	
18	B03 - exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală	<p>Habitat forestiere: 9110, 9130, 91E0*, 91K0, 91L0, 91V0, 9410, 9420</p> <p>Habitat neforestiere: 6430</p> <p>Specii de păsări: <i>Ciconia nigra</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Tetrao urogallus</i>, <i>Strix uralensis</i>, <i>Picus</i></p>	<p>La nivelul habitatelor forestiere de interes conservativ au existat taieri, probabil mai extinse, în anii trecuți. În cazul zonelor despădurite, fragmentele de habitat pierd din spectrul de specii caracteristice, vegetația intrând într-un stadiu succesional incipient. Exploatările nu afectează major suprafața habitatelor afectate, în sensul că pădurea se va</p>	<p>MS3, MS4, MS32, MS34, MS35, MS36, MS37, MS38, MS39, MS42, MS43, MS44, MS48, MS50, MS93, MS95, MS96, MS99, MS101, MS122, MS124, MS125,</p>

		<p><i>canus, Dryocopus martius, Dendrocopos medius, Dendrocopos leucotos</i></p> <p>Specii de plante: <i>Tozzia carpathica</i></p> <p>Specii de animale: <i>Lucanus cervus, Rosalia alpina, Morimus funereus, Carabus hampei, Rhinolophus hipposideros, Myotis myotis</i></p>	<p>reface în timp, deși această reinstalare se va pe o perioadă destul de lungă. De asemenea, pe aceste suprafețe nu se instalează obligatoriu același tip de pădure, tendința de refacere a unui ecosistem după afectarea lui majoră fiind greu de apreciat, depinzând de o serie de variabile biotice și abiotice.</p> <p>Exploatarea forestieră fără replantare contribuie la formarea torenților de versant care pot induce modificarea structurală a vegetației caracteristice habitatului 6430. Cele 2 specii de lilieci își procură hrana în mod deosebit în padurile mature. Exploatățile forestiere duc local la diminuarea calității habitatelor de hrănire, însă presiunea este de intensitate scăzută.</p> <p>Presiunea are drept consecință modificarea fundamentală a structurii pădurii favorabile pentru speciilor de păsări de interes conservativ. Sunt afectate habitatele de hrănire, adăpost și/sau cuibărire, după caz. Presiunea conduce la degradarea și</p>	MS141, MS143
--	--	---	--	--------------

			restrângerea habitatelor favorabile speciilor de nevertebrate și a speciei <i>Tozzia carpathica</i> .	
19.	B.06 – pășunatul în pădure	Habitat forestiere: 9110, 9130, 9170, 9180*, 91E0*, 91D0*, 91K0, 91L0, 91V0, 9410, 9420	Presiunea conduce la tasarea solului și la degradarea acestuia. În acest context, umiditatea scade, litiera se distruge, capacitatea de retenție a precipitațiilor și intensitatea de infiltrație a apelor în sol scade. Pe de altă parte presiunea conduce la distrugerea semințișului, cu impact asupra regenerării naturale și asupra plantațiilor. Pășunatul constituie un factor de dereglare a ecosistemelor forestiere ce conduce la degradarea condițiilor staționale.	MS32, MS33, MS34, MS35, MS36, MS37, MS38, MS39, MS40, MS41, MS42, MS43, MS44, MS122, MS124, MS125, MS141, MS142, MS143
20.	C01.01 - extragere de nisip si pietriș	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Lucrările de exploatare a pietrișului din albia minoră a râurilor conduc la tulburarea apei - angrenarea suspensiilor solide în masa apei. Astfel, branhiile indivizilor ce habitează în aceste sectoare se pot înfunda, în unele cazuri ducând la moartea acestora. Majoritatea locurilor de ascunziș, hrănire și de reproducere a speciei se află lângă pietre/bolovani, astfel prin scoaterea acestora	MS86, MS122, MS124

			din albie se contribuie la reducerea cantității de habitat favorabil pentru specia <i>Cottus gobio</i> .	
21.	C01.01.01 – cariere de nisip și pietriș	Habitat forestiere: 9110	Exploatarea de agregate minerale afectează habitatul prin reducerea suprafeței ocupată de acesta, fragmentare - drumuri de acces și antropizarea zonei.	MS32, MS38, MS44, MS122, MS124
22.	C03.02 - utilizarea energiei solare	Specii de păsări: <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Aquila pomarina</i>	Construcția/instalarea parcurilor fotovoltaice pe suprafețele de pajiști și/sau terenuri arabile afectează în mod direct habitatul de hrănire al speciilor, prin eliminarea suprafețelor respective din teritoriul de vânătoare al acestora.	MS101, MS114, MS122, MS124
23.	D01 – drumuri și poteci	Habitat forestiere: 9110, 9130, 9170, 9180*, 91E0*, 91K0, 91L0, 91V0, 9410, 9420 Habitat neforestiere: 3220, 4060, 4070*, 4080, 6150, 6170, 6230*, 7220*, 8110, 8120, 8210, 8220 Specii de animale: <i>Lucanus cervus</i> , <i>Morimus funereus</i> ,	Infrastructura de transport favorizează compactarea și eroziunea solurilor, reduce suprafața habitatelor forestiere de interes conservativ, conectivitatea lui, afectează numeroase specii de plante și animale și favorizează pătrunderea de plante invazive. Drumurile de acces la stâne, potecile și traseele turistice pot afecta semnificativ	MS1, MS2, MS5, MS6, MS7, MS10, MS11, MS12, MS14, MS15, MS17, MS20, MS26, MS27, MS28, MS29, MS30, MS32, MS34, MS35, MS36, MS37, MS38, MS39, MS40,

		<i>Bombina variegata, Triturus cristatus, Triturus montandoni</i>	structura vegetației caracteristice suprafețelor învecinate ocupate cu habitate de pajiști de interes conservativ. Pe drumuri și poteci se poate înregistra mortalitate accidentală la indivizii de nevertebrate și la amfibieni prin călcare.	MS41, MS42, MS43, MS44, MS76, MS78, MS80, MS81, MS82, MS83, MS93, MS95, MS122, MS124
24.	D01.02 – Drumuri, autostrăzi	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros, Myotis myotis, Canis lupus, Ursus arctos, Lynx lynx</i>	Presiunea apare în mod deosebit pe traseul Transfăgărășanului. Reprezintă un deranj sonor și luminos, totodată este un factor de schimbare/degradare a habitatelor naturale pentru speciile de lilieci. De asemenea, reprezintă o sursă de reducere a conectivității habitatelor naturale, utilizate de carnivorele mari, însă această reducere este punctuală, pe distanțe scurte, ce nu influențează conectivitatea la nivelul ariei naturale protejate.	MS48, MS50, MS51, MS52, MS53, MS56, MS57, MS65, MS66, MS67, MS68, MS70, MS72, MS75, MS122, MS124
25.	D02.01.01 - linii electrice și de telefon suspendate	Specii de păsări: <i>Ciconia ciconia</i>	Specia folosește pentru cuibărit stâlpii de electricitate, precum și ca locuri de odihnă și popas, în special în perioada de creștere a puilor, când nu există loc suficient în cuib pentru adulți. În cazul stâlpilor neizolați,	MS101, MS112, MS113, MS122, MS124

			<p>există riscul major de electrocutare al păsărilor și afectare a rețelei electrice.</p> <p>Suplimentar, liniile electrice aduc cu ele riscul coliziunii păsărilor aflate în zbor cu sârmele rețelei, în special în zonele de hrănire, dar și în zonele folosite ca tranzit în perioada de migrație, pentru multiple specii.</p>	
26.	E.01.02 – urbanizare discontinuă	<p>Habitat forestiere: 91E0*</p> <p>Specii de păsări: <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Aquila pomarina</i></p> <p>Specii de animale: <i>Callimorpha quadripunctaria</i>, <i>Morimus funereus</i></p>	<p>În cadrul sitului Natura 2000 Munții Făgăraș implementarea unor obiective de investiții și în mod deosebit case de vacanță, pensiuni și altele asemenea, conduc uneori la eliminarea sau restrângerea suprafețelor ocupate de galeriei de arini sau la afectarea locală a stării de conservare a acestora.</p> <p>Urbanizarea discontinuă, manifestată în cadrul sitului Natura 2000 Piemontul Făgăraș în mod deosebit prin construcții cu destinație turistică și de agrement, dar și mănăstiri, păstrăvării, afinării și altele asemenea amplasate pe suprafețele de pășuni, la lizierele pădurilor și în păduri, respectiv pe văile principale și secundare, constituie o</p>	<p>MS32, MS34, MS44, MS93, MS94, MS95, MS101, MS114, MS122, MS124, MS125</p>

			amenințare la adresa speciilor <i>Circaetus gallicus</i> și <i>Aquila pomarina</i> , suprafețele respective fiind eliminate din habitatele de hrănire ale speciilor. Speciile de nevertebrate sunt afectate nesemnificativ prin reducerea habitatelor favorabile.	
27.	E01.03 – habitare dispersată – locuințe risipite	Specii de animale: <i>Canis lupus</i> , <i>Ursus arctos</i> , <i>Lynx lynx</i>	Prezența acestor zone locuite izolate reprezintă un factor perturbator punctual al activității carnivorelor mari, însă nu influențează în mod direct prezența acestor specii la nivelul ariei naturale protejate. Prezența resturilor menajere în aceste zone, reprezintă o sursă de atracție pentru specia urs, fapt ce reprezintă risc de conflict direct între om și urs. Tot în aceste zone se face resimțită prezența câinilor într-un număr destul de ridicat. Aceștia se plimbă și vânează în apropierea acestor zone, în mod indirect intervenind în reducerea ofertei trofice pentru carnivorele mari.	MS51, MS52, MS53, MS57, MS63, MS65, MS66, MS67, MS70, MS72, MS73, MS75, MS122, MS124, MS125
28.	E04 - Infrastructuri, construcții în	Specii de animale: <i>Vertigo</i>	Amplasarea de obiective de investiții în	MS93, MS122, MS124

	peisaj	<i>angustior, Chilostoma banaticum</i>	cadrul habitatelor specifice conduce la restrângerea nesemnificativă a suprafețelor acestor habitate în cadrul ariei naturale protejate.	
29.	E06.01 - demolarea de clădiri și structuri umane	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros, Myotis myotis</i>	Clădirile recondiționate adesea nu mai permit intrarea liliecilor în spațiile folosite odinioară. Astfel scade numărul adăposturilor potențiale.	MS48, MS50, MS122, MS124
30.	E06.02 - reconstrucția, renovarea clădirilor	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros, Myotis myotis</i>	Clădirile recondiționate adesea nu mai permit intrarea liliecilor în spațiile folosite odinioară. Acest aspect conduce la scăderea numărului de adăposturilor potențiale.	MS48, MS50, MS122, MS124
31.	F01.01 - piscicultură intensivă, intensificată	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis, Cottus gobio</i>	Păstrăvăriile au un impact negativ semnificativ asupra speciilor de pești din apele naturale, pentru că accidental pot apărea prădători noi, cum este cazul speciei alohtone <i>Salvelinus fontinalis</i> , care pe lângă <i>Salmo fario</i> , constituie o presiune în plus pentru populațiile celor două specii. O altă problemă este introducerea unor boli - patogeni microbieni - în apele naturale, ce pot afecta speciile de interes conservativ. O altă	MS86, MS87, MS92, MS122, MS124

			<p>problemă este faptul că tot accidental pot scăpa din păstrăvării specii invazive, cum este <i>Pseudorasbora parva</i>, aspect ce conduce la concurență de hrănire, habitat și reproducere pentru speciile țintă. Această ultimă problemă apare în special în cazul amenajării unor lacuri de pescuit în vecinătatea râului/pârâului unde sunt crescuți și alte specii în afară de salmonide.</p>	
32.	F03.02 - luare / prelevare de fauna terestră	Specii de animale: <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i>	Tritonii pot fi colectați pentru deținere sau comerțul destinat acvaristicii.	MS76, MS84, MS122, MS124
33.	F03.02.03. - braconaj, otrăvire, capcane	Specii de păsări: <i>Pernis apivorus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Tetrao urogallus</i>	<p>Braconajul poate avea efecte asupra populațiilor speciilor de păsări de interes comunitar, fiind o cauză a mortalității directe. În numeroase cazuri presiunea este rezultatul combaterii ilegale a speciilor de răpitoare. Deși la ora actuală vânarea speciei <i>Tetrao urogallus</i> este interzisă, ca orice specie de interes cinegetic, și aceasta este supusă presiunilor de vânare ilegală. Adulții sunt ținta acestor practici, în special masculii pentru obținerea de trofee.</p>	MS101, MS122

34.	F04.01 – prădarea stațiunilor floristice - rezervațiile floristice	Habitat neforestiere: 4060, 7220*, 8110, 8120, 8210, 8220	Colectarea speciilor de plante de pe suprafețe ocupate de aceste habitate poate afecta semnificativ structura vegetației caracteristice acestora. Colectarea florilor de la indivizii speciei <i>Rhododendron myrtifolium</i> influențează negativ structura vegetației caracteristice habitatului 4060.	MS5, MS6, MS9, MS26, MS27, MS29, MS30, MS122
35.	F04.02 – colectare ciuperci, fructe de pădure și altele	Habitat forestiere: 9110, 9130, 9170, 9180*, 91E0*, 91K0, 91L0, 91V0, 9410, 9420	Dacă activitățile de recoltare a ciupercilor pot fi considerate ca fiind mai puțin invazive, recoltarea afinelor folosind mijloace ce afectează integritatea plantei reprezintă o activitate cu impact semnificativ asupra habitatelor. De asemenea recoltarea ilegală a crengilor de brad, în scopul comercializării în florării prezintă un impact major asupra habitatelor prin distrugerea exemplarelor de brad, afectând astfel structura habitatelor de interes conservativ.	MS32, MS34, MS35, MS36, MS37, MS38, MS39, MS40, MS41, MS42, MS43, MS44, MS122, MS124, MS125
36.	F04.02.02. - colectare manuală	Habitat neforestiere: 4060	Colectarea afinelor în mod nerațional influențează negativ structura vegetației caracteristice habitatului.	MS5, MS6, MS122, MS124, MS125

37.	F05.06 - luarea în scop de colecționare	Specii de animale: <i>Rosalia alpina</i> , <i>Morimus funereus</i>	Datorită aspectului deosebit al acestor specii, indivizii pot fi capturați de către turiști și localnici. Colectarea de exemplare este efectuată și de către colecționari și entomologi profesioniști pentru colecții de specialitate. În cadrul activităților de inventariere și cartare a speciei <i>Morimus funereus</i> specialiștii implicați au constatat că pe raza județului Argeș indivizii sunt uneori colectați pentru antene, care sunt considerate a avea un efect afrodisiac.	MS93, MS95, MS122, MS124
38.	G01.03.02 - conducerea în afara drumului a vehiculelor motorizate	Habitate neforestiere: 4060	Conducerea în scop recreativ a vehiculelor motorizate în afara drumului este un fenomen relativ recent, dar care ia din ce în ce mai multă amploare. Eroziunea solului este declanșată în mod direct de vehiculul în sine și în mod indirect de scurgerea precipitațiilor și/sau sau de eroziunea eoliană. Are loc compactarea solului cu efecte asupra capacității de absorbție a apei, respectiv intensificarea scurgerii apei la suprafața solului. Impactul asupra vegetației depinde de	MS5, MS6, MS122, MS124

			greutatea, viteza și alte caracteristici tehnice ale vehiculelor, și poate cuprinde de la eliminarea selectivă a speciilor sensibile la tasare până la îndepărtarea totală a covorului vegetal. De asemenea se înregistrează reducerea capacității competitive și de reziliență a vegetației native, datorită reducerii abundenței și dimensiunilor plantelor, concomitent cu crearea nișelor de sol descoperit.	
39.	G01.04 – drumeții montane, alpinism, speologie	Habitat forestiere: 9110, 9130, 9170, 9180*, 91E0*, 91K0, 91L0, 91V0, 9410, 9420 Habitat neforestiere: 3220, 4060, 4070*, 4080, 6150, 6170, 6230*, 7220*, 8110, 8120, 8210, 8220	Drumețiile pot afecta indirect structura vegetației caracteristice a habitatelor prin crearea de poteci, depozitarea de gunoi și altele asemenea. Presiunea favorizează compactarea și eroziunea solurilor, reduce suprafața habitatelor, conectivitatea acestora, afectează numeroase specii de plante și animale și favorizează pătrunderea de plante invazive.	MS1, MS2, MS5, MS6, MS7, MS10, MS11, MS12, MS14, MS15, MS26, MS27, MS29, MS30, MS32, MS34, MS35, MS36, MS37, MS38, MS39, MS40, MS41, MS42, MS43, MS44, MS122, MS124
40.	G01.04.02 - speologie	Habitat neforestiere: 8310 Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	Presiunea este o formă de deranj mai puțin nocivă, dar cu o pătrundere mai adâncă în lumea peșterilor. Are efecte dăunătoare în	MS48, MS50, MS122, MS124

			special în perioada de hibernare în zonele strâmte, cauzând trezirea neprogramată a liliecilor aflați în somn.	
41.	G01.04.03 – vizite de agrement în peșteri	Habitatate neforestiere: 8310	Presiune cu impact nesemnificativ având în vedere prezența în număr redus de grote/cavități.	
42.	G02.02 – complex de ski	Habitatate forestiere: 9110, 9130, 91V0, 9410	În contextul tendințelor de dezvoltare în sectorul turistic și de agrement, această amenințare poate conduce la pierderi de suprafețe ocupate de aceste habitate și la degradarea suprafețelor învecinate.	MS32, MS37, MS38, MS39, MS42, MS44, MS124
43.	G05.04 - vandalism	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	Clădirile neutilizate sau lăsate fără pază cad victime vandalizării, apoi demolării. Astfel se pierd adăposturi potențiale pentru coloniile mici/grupurile speciilor. În categoria actelor de vandalism intră și vizitele în galeriile de mină în perioade sensibile, intrări cu focuri deschise, torțe, lumânări, aprinderea focurilor de tabără în intrare, implicit umplerea galeriilor cu fum, comportament neadecvat zgomotos în peșteri,	MS48, MS50, MS122

			abandonarea deșeurilor și în cazuri extreme uciderea liliecilor întâlniți.	
44.	G05.08 - închiderea peșterilor sau a galeriilor	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	Această presiune/amenințare conduce la reducerea numărului de adăposturilor potențiale.	MS48, MS50, MS122, MS124, MS125
45.	G05.11 - moartea sau rănirea prin coliziune	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	Presiunea apare datorită intensității circulației din timpul verii precum și a tuturor activităților umane desfășurate în zona Transfăgărășanului.	MS48, MS50
46.	H01 - poluarea apelor de suprafață	Specii de animale: <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i>	Poluarea habitatelor acvatice specifice conduce la abandonarea acestora de către adulți și, uneori, la mortalitate în cazul indivizilor juvenili – mormoloci, larve.	MS76, MS78, MS80, MS81, MS122, MS124
47.	H01.05 - poluarea difuză a apelor de suprafață cauzată de activități agricole și forestiere	Specii de plante: <i>Tozzia carpathica</i>	Presiunea poate afecta local și nesemnificativ specia <i>Tozzia carpathica</i> .	MS96, MS99, MS122, MS124
48.	H01.08 - poluarea difuză a apelor de suprafață cauzată de apa de canalizare menajeră și de ape uzate	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Poluarea poate proveni de la turiștii care vizitează zona, de la casele de vacanțe construite pe văi sau de la muncitorii care exploatează pădurile. Presiunea poate afecta calitatea habitatelor specifice.	MS86, MS91, MS92, MS122, MS124

49.	H05.01 – gunoiul și deșeurile solide	<p>Habitat forestiere: 91E0*</p> <p>Habitat neforestiere: 3220, 4060, 4070*, 6150, 6170, 6230*, 6430, 6440, 6520, 7220*, 8110, 8120, 8210, 8220</p> <p>Specii de plante: <i>Campanula serrata</i>, <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i></p> <p>Specii de animale: <i>Euphydryas aurinia</i>, <i>Callimorpha quadripunctaria</i>, <i>Ursus arctos</i></p>	<p>În zonele urbanizate din vecinătatea suprafețelor ocupate cu habitatul 91E0* se înregistrează frecvent depuneri de deșeuri menajere și uneori și de deșeuri provenite din construcții. Pe suprafețele afectate habitatul este degradat din punct de vedere al stării de conservare.</p> <p>Depunerea de gunoi sau deșeuri solide în proximitatea habitatelor de interes comunitar poate avea ca rezultat eutrofizarea substratului cu modificarea structurii vegetației caracteristice.</p> <p>Presiunea poate conduce la degradarea punctuală a unor fragmente de habitat utilizate de către speciile de nevertebrate și de plante de interes conservativ.</p> <p>În ultimii ani numărul obiectivelor turistice și de agrement a crescut în zona ariei naturale protejate și astfel a crescut și numărul de turiști care produc resturi menajere. Orice sursă de hrană care este tratată drept deșeu, resturi de hrană, deșeuri în diferite</p>	MS1, MS2, MS3, MS4, MS5, MS6, MS10, MS11, MS14, MS15, MS26, MS27, MS29, MS30, MS32, MS34, MS44, MS51, MS52, MS53, MS65, MS66, MS67, MS72, MS73, MS75, MS93, MS94, MS96, MS98, MS100, MS122, MS124
-----	--------------------------------------	---	---	---

			<p>tomberoane sau deșeuri depozitate în gropi de deșeuri legale sau ilegale trebuie să fie inaccesibile ursului. În aceste locuri ursul începe să facă asocierea mirosului uman cu o experiență pozitivă, opusă experiențelor anterioare. Un astfel de urs ar putea să nu mai evite oamenii sau să se obișnuiască cu aceștia. Aceasta nu înseamnă că ursul este periculos, dar o astfel de comportare este în mod sigur ne dorită. Prezența resturilor menajere în interiorul habitatului natural al ursului din zona sitului, poate să provoace fenomenul de habituare a urșilor. Habituarea urșilor este un fenomen ce implică în majoritatea situațiilor urșii tineri sau femelele cu pui și mai rar masculi adulți. În cazul în care structura unei populații locale este dominată de masculi adulți sau de femele cu pui mature, în putere, exemplarele juvenile și femelele cu pui mai tinere, sunt îndepărtați sistematic din zonele de hrănire. În aceste situații, zonele turitice, cabanele și gospodăriile devin surse de hrane</p>	
--	--	--	--	--

			atractive pentru exemplarele cu accesul restricționat la resursa de hrană naturală.	
50.	H06.01 – zgomot, poluarea fonică	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	Presiunea apare datorită intensității circulației din timpul verii precum și a tuturor activităților umane desfășurate în zona Transfăgărășanului.	MS48, MS50
51.	H06.01.01 - poluare fonică cauzată de o sursă neregulată	Specii de animale: <i>Canis lupus</i> , <i>Ursus arctos</i> , <i>Lynx lynx</i>	În ultimii ani numărul de autoturisme a crescut și este în continuă creștere și astfel este inevitabil ca oamenii să nu iasă în natură cu autoturismele, uneori chiar și în condiții de off road, fapt ce perturbază liniștea animalelor. Se constată un trend crescător a numărului de turiști care campează în pădure, lângă drumuri, în poieni ușor accesibile, fapt ce generează deranjarea liniștei carnivorelor mari. Ținând cont de trendul dezvoltării acestui tip de recreere se constată că această amenințare tinde să fie de intensitate medie în perioada verii.	MS51, MS52, MS54, MS57, MS58, MS65, MS67, MS69, MS70, MS71, MS72, MS73, MS75, MS122, MS124
52.	H06.02 - poluare luminoasă	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	Indivizii sunt atrași de lumini și se expune astfel la pericole antropice și la prădare.	MS48, MS50

53.	I01 – specii invazive non-native - alogene	<p>Habitat forestiere: 91E0*</p> <p>Habitat neforestiere: 6430</p> <p>Specii de animale: speciile de păsări de interes conservativ care utilizează habitatele de pajiști ca habitate de adăpost, hrănire și/sau cuibărire, după caz</p>	<p>Impactul asupra habitatului 91E0* datorat speciilor invazive este destul de redus în perimetrul ariei naturale protejate. Se constată prezența speciei <i>Rudbeckia laciniata</i>, în special la partea inferioară a văilor, alături de <i>Impatiens glandulifera</i> și <i>Polygonum cuspidatum</i>. Un potențial impact semnificativ îl poate avea extinderea speciei <i>Polygonum cuspidatum</i>.</p> <p>În cazul habitatului 6430, dezvoltarea indivizilor speciei <i>Rudbeckia laciniata</i> conduc la modificarea structurală a vegetației caracteristice habitatului.</p>	MS3, MS4, MS32, MS34, MS44, MS117
54.	I02 – specii native – indigene - problematice	<p>Habitat forestiere: 9110, 9130, 91K0, 91L0, 91V0, 9410, 9420</p> <p>Habitat neforestiere: 6150, 6170, 6230*, 6410, 6520</p>	<p>Atacurile de ipide se produc îndeosebi în habitatul 9410, dar pot afecta și alte habitate în funcție de prezența speciilor rășinoase.</p> <p>Pășunatul nerațional promovează dezvoltarea invazivă a indivizilor speciilor <i>Deschampsia caespitosa</i> și <i>Veratrum album</i>, cu modificarea structurii vegetației caracteristice habitatelor de pajiști de interes comunitar</p>	MS14, MS15, MS17, MS18, MS19, MS23, MS25, MS32, MS35, MS36, MS 37, MS38, MS39, MS42, MS43, MS44, MS122, MS124, MS125
55.	J01.01 - incendii	Habitat forestiere: 9110, 9130,	Incendiile în habitatele forestiere de interes	MS5, MS6, MS8,

		9170, 9180*, 91D0*, 91E0*, 91K0, 91L0, 91V0, 9410, 9420 Habitat neforestiere: 4060, 4070*	conservativ conduc local la afectarea stării de conservare a acestora. Incendierea vegetației cataacteristice habitatelor 4060, 4070* de către ciobani pentru lărgirea suprafețelor de pășuni constituie o practică relativ frecventă. Incendierea vegetației poate afecta în mod direct sau indirect plantele, datorită combustiei propriu-zise, sau a temperaturilor înalte. Incendierile conduc la modificarea structurii și compoziției specifice ale comunităților de plante și pot influența, pe termen lung, diversitatea specifică a acestor habitate. În cazul habitatului 4070* focul poate limita acoperirea semințișului, datorită deteriorării semințelor și aduce modificări condițiilor abiotice ale microhabitatelor propice germinării și dezvoltării plantulelor.	MS10, MS11, MS12, MS32, MS33, MS34, MS35, MS36, MS37, MS38, MS39, MS40, MS41, MS42, MS43, MS44
56.	J02.01.03 – umplerea șanțurilor, mlaștinilor	Specii de animale: <i>Lycaena dispar</i>	Conduce la degradarea habitatelor specifice sau chiar la dispariția unor astfel de suprafețe, fapt ce duce la extincție locală a speciei.	MS93, MS94, MS122, MS124
57.	J02.02.01 - dragare / îndepărtarea	Specii de animale: <i>Bombina</i>	Conduce la degradarea habitatelor acvatice	MS76, MS78, MS80,

	sedimentelor limnice	<i>variegata, Triturus cristatus</i>	specifice amfibienilor și posibil și la mortalitate ca urmare a acțiunii mecanice.	MS122, MS124
58.	J02.03 - canalizare și deviere de apă	Specii de animale: <i>Lycaena dispar, Euphydryas aurinia</i>	Conduce la degradarea habitatelor specifice sau chiar la dispariția unor astfel de suprafețe, fapt ce duce la extincție locală a celor 2 specii.	MS93, MS94, MS122, MS124
59.	J02.05.05 – hidrocentrale mici, stăvilare	Habitat forestiere: 91EO* Habitat neforestiere: 6430 Specii de păsări: <i>Ciconia nigra</i> Specii de plante: <i>Tozzia carpathica</i> Specii de animale: <i>Barbus meridionalis, Cottus gobio, Lutra lutra</i>	Habitatelor 91EO* și 6430 și specia <i>Tozzia carpathica</i> sunt afectate de astfel de obiective de investiții prin degradarea și chiar pierderea de suprafețe de habitat ca urmare a executării lucrărilor specifice în vecinătatea albiilor minore: drumuri de acces, trasee de pozare a conductelor de aducțiune, lucrări în zona de captare și uneori amplasarea clădirilor micro hidrocentralelor. Neasigurarea debitelor ecologice poate conduce la afectarea semnificativă a acestor habitate în aval de zonele de captare. Speciile de pești de interes comunitar sunt afectate la nivelul construcțiilor de captare, care reduc sau, cel mai adesea afectează total conectivitatea longitudinală a cursurilor de	MS3, MS4, MS32, MS34, MS44, MS51, MS55, MS57, MS65, MS67, MS75, MS86, MS87, MS88, MS89, MS90, MS96, MS99, MS101, MS122, MS124

			<p>apă, întrucât scările de pești nu sunt proiectate astfel încât să se țină cont de ecologia ihtiofaunei de interes conservativ. În aval aceste specii sunt afectate de diminuarea debitelor naturale, în multe cazuri habitatele fiind improprie habitării acestor specii pe sectoare semnificative ale cursurilor de apă, în zona din aval de captări.</p> <p>Reducerea debitelor naturale ale cursurilor de apă în aval de captările conduce la diminuarea ofertei trofice pentru speciile <i>Ciconia nigra</i> și <i>Lutra lutra</i>.</p>	
60.	J02.06 – captarea apelor de suprafață	<p>Habitat forestiere: 91E0*</p> <p>Habitat neforestiere: 3220, 6430, 7220*</p> <p>Specii de animale: <i>Bombina variegata</i>, <i>Triturus cristatus</i>, <i>Triturus montandoni</i></p>	<p>Habitatul 91E0* este afectat de astfel de obiective de investiții prin degradarea și chiar pierderea de suprafețe de habitat ca urmare a executării lucrărilor de construcție.</p> <p>Neasigurarea debitelor ecologice poate conduce la afectarea semnificativă a acestor habitate în aval de zonele de captare.</p> <p>Presiunea poate duce la dispariția locală a habitatelor 3220 și 7220* și la degradarea unor suprafețe ocupate cu habitatul 6430.</p>	MS1, MS2, MS3, MS4, MS29, MS30, MS32, MS34, MS44, MS76, MS78, MS80, MS82, MS122, MS124

			Presiunea poate să conducă la degradarea sau pierderea de habitate acvatice specifice.	
61.	J02.06.02 - captări de apă de suprafață pentru alimentarea cu apă	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Presiunea se manifestă la fel ca și în cazul presiunii J02.05.05 – hidrocentrale mici, stăvilare.	MS86, MS87, MS88, MS90, MS122, MS124
62.	J02.06.05 - captări de apă de suprafață pentru fermele piscicole	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Presiunea se manifestă la fel ca și în cazul presiunii J02.05.05 – hidrocentrale mici, stăvilare.	MS86, MS87, MS88, MS90, MS92, MS122, MS124
63.	J02.06.06 - captări de apă de suprafață pentru hidrocentrale	Specii de animale: <i>Vertigo angustior</i> , <i>Chilostoma banaticum</i> , <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Lutra lutra</i>	Presiunea se manifestă la fel ca și în cazul presiunii J02.05.05 – hidrocentrale mici, stăvilare.	MS51, MS55, MS57, MS65, MS67, MS75, MS86, MS87, MS88, MS89, MS90, MS93, MS122, MS124
64.	J03.01 - reducerea sau pierderea de caracteristici specifice de habitat	Specii de animale: <i>Crex crex</i> , <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Canalele de drenaj existente modifică structura habitatului în mod sever, cu consecințe importante asupra speciei <i>Crex crex</i> , care preferă pentru sezonul de reproducere habitate umede cu iarbă mai înaltă. Prin practicarea drenajului, pășunile respective vor avea o cantitate redusă de apă, astfel și dezvoltarea vegetației va fi sub	MS86, MS87, MS88, MS89, MS90, MS91, MS92, MS101, MS109, MS122, MS124

			<p>optim.</p> <p>Speciile de pești de interes comunitar sunt afectate la nivelul construcțiilor de captare, care reduc sau, cel mai adesea afectează total conectivitatea longitudinală a cursurilor de apă, întrucât scările de pești nu sunt proiectate astfel încât să se țină cont de ecologia ihtiofaunei de interes conservativ. În aval aceste specii sunt afectate de diminuarea debitelor naturale, în multe cazuri habitatele fiind impropriei habitării acestor specii pe sectoare semnificative ale cursurilor de apă, în zona din aval de captări.</p>	
65.	J03.02 – reducerea conectivității de habitat, din cauze antropice	Habitatate neforestiere: 4070*	Singurul factor care determină reducerea conectivității de habitat este reprezentat de către activitatea antropică, respectiv eliminarea tufărișurilor în vederea extinderii pășunilor.	MS10, MS11, MS12, MS13, MS122, MS124, MS125
66.	J03.02.02 - reducerea dispersiei	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Prezența pragurilor antropice, dar și naturale, afectează conectivitatea longitudinală a cursurilor de apă, conducând la reducerea dispersiei speciilor de pești de interes	MS86, MS87, MS88, MS90, MS122, MS124

			conservativ și a ihtiofaunei în general. Această presiune afectează în mod secundar speciile <i>Ciconia nigra</i> și <i>Lutra lutra</i> ca urmare a diminuării resursei trofice pe anumite sectoare ale cursurilor de apă.	
67.	J03.02.03 - reducerea schimbului genetic	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Prezența pragurilor antropice, dar și naturale, afectează conectivitatea longitudinală a cursurilor de apă, conducând la reducerea schimbului genetic între indivizi captivi pe diferite sectoare ale cursurilor de apă.	MS86, MS87, MS88, MS90, MS122, MS124
68.	K01.02 - colmatare	Specii de animale: <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i>	Colmatarea afectează calitatea habitatelor acvatice corespunzătoare cerințelor ecologice ale amfibienilor de interes comunitar și poate duce în timp la dispariția acestora.	MS76, MS78, MS79, MS80, MS82, MS83, MS122, MS124
69.	K.01.03 - secare	Habitat neforestiere: 3220, 6430, 7220*. Specii de animale: <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i>	Secarea temporară/permanentă a izvoarelor și pâraielor duce la dispariția locală a habitatelor 3220 și 7220* și la degradarea unor suprafețe ocupate cu habitatul 6430. Fenomen natural care poate conduce la pierderea de habitate acvatice specifice și la mortalitate în rândul exemplarelor tinere –	MS1, MS2, MS3, MS4, MS29, MS30, MS76, MS78, MS79, MS80, MS82, MS83, MS122

			larve, mormoloci. Intensitatea ridicată a presiunii poate conduce la extincții locale ale populațiilor.	
70.	K02.01 – schimbarea compoziției de specii - succesiune	Habitat neforestiere: 6150, 6170, 6230*, 6410, 6440, 6520 Specii de animale: <i>Euphydryas aurinia</i>	Consecutiv abandonării sistemelor pastorale în cadrul habitatelor 6150, 6170, 6230*, 6440 și 6520 se declanșează procesul succesional cu transformarea treptată a vegetației caracteristice în nanotufărișurile primare. În cazul habitatului 6410 schimbarea modului tradițional de utilizare a terenului poate conduce la instalarea procesului succesional care va avea ca rezultat schimbarea vegetației caracteristice. Succesiune ecologică poate conduce la dispariția speciilor gazdă și la extincția locală a speciei <i>Euphydryas aurinia</i> .	MS14, MS15, MS18, MS19, MS20, MS21, MS22, MS23, MS24, MS25, MS93, MS94, MS122
71.	K03.03 - introducere a unor boli - patogeni microbieni	Specii de animale: <i>Barbus meridionalis</i> , <i>Cottus gobio</i>	Presiunea este legată de activitatea fermelor piscicole – păstrării în perimetrul și vecinătatea sitului Natura 2000 Munții Făgăraș. Peștii scăpați accidental din bazinele de acvacultură pot să fie purtători de boli care pot fi transmise populațiilor locale de pești de	MS86, MS92, MS122

			interes conservativ.	
72.	K03.04 - prădare	Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	O formă de deranj natural exercitat de carnivore, ce apare la adăposturile naturale și antropice subterane. Are efecte dăunătoare în caz de regularitate.	MS48, MS50
73.	K04.01 - competiție	Specii de plante: <i>Campanula serrata</i> , <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>	Apariția presiunii se datorează pășunatului sau comportamentului invaziv al unor specii, inclusiv unele lemnoase. Acestea produc modificări ale factorilor abiotici - acumularea de nutrienți, modificarea regimului hidric al solului și al pH-ului - deteriorarea structurii și compoziției comunităților vegetale, ceea ce duce la reducerea viabilității celor două specii de plante de interes conservativ..	MS96, MS98, MS100
74.	L05 - prăbușiri de teren, alunecări de teren	Habitat forestiere: 9420	Prăbușirile de teren și alunecările pot contribui la distrugerea fizică a habitatului și implicit la reducerea suprafeței acestuia.	MS32, MS43, MS44
75.	L06 – prăbușiri subterane	Habitat neforestiere: 8310 Specii de animale: <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	Aceste fenomene conduc la degradarea și dispariția adăposturilor potențiale. Poate să apară la adăposturile naturale și antropice subterane.	MS48, MS50

76.	M01.02 - secete și precipitații reduse	Habitat neforestiere: 3220, 4080, 6430, 6440, 7220*	Presiune naturală care poate conduce la creșterea probabilității incendiilor spontane de vegetație, pierderea speciilor rare și a biotei solului, întreruperea circuitului de azot și răspândirea speciilor invazive, mai ales a celor anuale, datorată distrugerii barierelor fizice care împiedică stabilirea acestora.	MS1, MS3, MS10, MS29
77.	M02.01 - înlocuirea și deteriorarea habitatului	Specii de animale: <i>Vertigo angustior</i> , <i>Chilostoma banaticum</i>	Presiunea conduce la afectarea sau chiar restrângerea habitatelor favorabile speciilor în cadrul ariei naturale protejate.	MS93

3. Evaluarea stării de conservare a speciilor și tipurilor de habitate

3.1. Evaluarea stării de conservare a habitatelor de interes conservativ.

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a habitatelor de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, un număr de 5 habitate de interes comunitar nu au fost identificate în perimetrul ariei naturale protejate, habitate pentru care evaluarea stării de conservare nu s-a realizat. Aceste habitate sunt următoarele: 3230 – Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane, 3240 – Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane, 7240* – Formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscae*, 9150 – Păduri medio-europene de fag din *Cephalanthero-Fagion* și 91Q0 – Păduri relictare de *Pinus sylvestris* pe substrat calcaros.

În urma evaluării stării de conservare a habitatelor de interes comunitar, în baza cercetărilor în teren, desfășurate în sezoanele de vegetație din perioada 2014-2015, au reieșit următoarele valori privitor la acestea:

Starea de conservare a habitatelor de interes comunitar

Tabel nr. 24

Nr. crt.	Habitat de interes comunitar	Starea de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței ocupate	Starea de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și al funcțiilor specifice	Starea de conservare a tipului de habitatul din punct de vedere al perspectivelor sale viitoare	Starea globală de conservare a tipului de habitat
1.	3220 – Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
2.	4060 – Tufărișuri alpine și boreale	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
3.	4070* – Tufărișuri cu <i>Pinus mugo</i> și <i>Rhododendron myrtifolium</i>	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
4.	4080 – Tufărișuri cu specii sub-arctice de <i>Salix</i>	necunoscută	favorabilă	necunoscută	necunoscută
5.	6150 – Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
6.	6170 – Pajiști calcifile alpine și subalpine	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
7.	6230* – Pajiști montane de <i>Nardus</i> bogate în specii pe substraturi silicioase	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - rea

8.	6410 – Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase - <i>Molinion caeruleae</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - rea
9.	6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofilele la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - rea
10.	6440 – Pajiști aluviale din <i>Cnidion dubii</i>	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
11.	6520 – Fânețe montane	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - rea
12.	7140 – Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante - nefixate de substrat	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
13.	7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin - <i>Cratoneurion</i>	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
14.	8110 – Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin - <i>Androsacetalia alpinae</i> și <i>Galeopsietalia ladani</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
15.	8120 – Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin - <i>Thlaspietea</i>	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată

	<i>rotundifolii</i>				
16.	8210 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
17.	8220 – Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
18.	8310 – Peșteri în care accesul publicului este interzis	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
19.	9110 – Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
20.	9130 – Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
21.	9170 – Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
22.	9180* – Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
23.	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră	necunoscută	favorabilă	favorabilă	favorabilă
24.	91E0* – Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> - <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>	favorabilă	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată

25.	91K0 – Păduri ilirice de <i>Fagus sylvatica</i> - <i>Aremonio-Fagion</i>	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
26.	91L0 – Păduri ilirice de stejar cu carpen - <i>Erythronio-Carpinion</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
27.	91V0 – Păduri dacice de fag - <i>Symphyto-Fagion</i>	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
28.	9410 – Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montana - <i>Vaccinio – Piceetea</i>	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
29.	9420 – Păduri alpine de <i>Larix decidua</i> și/sau <i>Pinus cembra</i> din regiunea montană	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată

3.2. Evaluarea stării de conservare a speciilor de floră și faună de interes conservativ.

În urma evaluării stării de conservare a speciilor de interes comunitar, în baza cercetărilor în teren, desfășurate în perioada 2014-2015, au reieșit următoarele valori privitor la acestea:

Starea de conservare a speciilor de floră și faună de interes comunitar, altele decât păsările

Tabel nr. 25

Nr. crt.	Specie de interes comunitar	Starea de conservare din punct de vedere al populației speciei	Starea de conservare din punct de vedere al habitatului speciei	Starea de conservare din punct de vedere al perspectivelor speciei în viitor	Starea globală de conservare a speciei
----------	-----------------------------	--	---	--	--

1.	<i>Campanula serrata</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată
2.	<i>Tozzia carpathica</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
3.	<i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
4.	<i>Vertigo angustior</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
5.	<i>Chilostoma</i> <i>banaticum</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
6.	<i>Lycaena dispar</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
7.	<i>Euphydryas aurinia</i>	necunoscută	favorabilă	favorabilă	favorabilă
8.	<i>Callimorpha</i> <i>quadripunctaria</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
9.	<i>Lucanus cervus</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată
10.	<i>Rosalia alpina</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată
11.	<i>Morimus funereus</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată
12.	<i>Pholidoptera</i> <i>transsylvanica</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă

13.	<i>Barbus meridionalis</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
14.	<i>Cottus gobio</i>	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - rea
15.	<i>Bombina variegata</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
16.	<i>Triturus cristatus</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
17.	<i>Triturus montandoni</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
18.	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
19.	<i>Myotis myotis</i>	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată	nefavorabilă - inadecvată
20.	<i>Canis lupus</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
21.	<i>Ursus arctos</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
22.	<i>Lynx lynx</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
23.	<i>Lutra lutra</i>	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată	favorabilă	nefavorabilă - inadecvată

În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a speciilor de interes comunitar din perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș se constată următoarele aspecte:

- Speciile *Eleocharis carniolica*, *Liparis loeselii*, *Ophiogomphus cecilia*, *Osmoderma eremita*, *Gobio uranoscopus* și *Eudontomyzon mariae* nu habitează în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș, aria naturală protejată fiind în afara arealului natural de răspândire a acestor specii;
- Speciile *Meesia longiseta*, *Drepanocladus vernicosus*, *Stephanopachys substriatus* nu au fost identificate ca prezente în perimetrul ariei naturale protejate, însă, ținând cont de cerințele ecologice specifice, prezența acestora este posibilă;
- Specia *Carabus hampei* a fost evaluată ca având o populație nesemnificativă în cadrul ariei naturale protejate.

3.2. Evaluarea stării de conservare a speciilor de păsări de interes comunitar.

În urma evaluării stării de conservare a speciilor de de păsări interes comunitar din cadrul ROSPA0098 Piemontul Făgăraș, în baza cercetărilor în teren, desfășurate în perioada 2014-2015, au reieșit următoarele valori privitor la acestea:

Starea de conservare a speciilor de păsări de interes comunitar

Tabel nr. 26

Nr. crt.	Specie de interes comunitar	Starea de conservare din punct de vedere al populației speciei	Starea de conservare din punct de vedere al habitatului speciei	Starea de conservare din punct de vedere al perspectivelor speciei în viitor	Starea globală de conservare a speciei
1.	<i>Ciconia nigra</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
2.	<i>Ciconia ciconia</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
3.	<i>Pernis apivorus</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
4.	<i>Circaetus gallicus</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
5.	<i>Circus aeruginosus</i>	necunoscută	favorabilă	necunoscută	necunoscută

6.	<i>Circus cyaneus</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
7.	<i>Aquila pomarina</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
8.	<i>Aquila chrysaetos</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
9.	<i>Falco peregrinus</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
10.	<i>Bonasa bonasia</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
11.	<i>Tetrao urogallus</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
12.	<i>Crex crex</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
13.	<i>Strix uralensis</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
14.	<i>Picus canus</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
15.	<i>Dryocopus martius</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
16.	<i>Dendrocopos medius</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
17.	<i>Dendrocopos leucotos</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
18.	<i>Dendrocopos syriacus</i>	necunoscută	favorabilă	favorabilă	favorabilă
19.	<i>Lullula arborea</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă
20.	<i>Sylvia nisoria</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
21.	<i>Ficedula parva</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
22.	<i>Ficedula albicollis</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă
23.	<i>Lanius collurio</i>	favorabilă	favorabilă	favorabilă	favorabilă

24.	<i>Lanius minor</i>	nefavorabilă - rea	nefavorabilă - rea	necunoscută	nefavorabilă - rea
25.	<i>Emberiza hortulana</i>	favorabilă	favorabilă	necunoscută	favorabilă

4. Scopul si obiectivele Planului de Management

4.1. Scopul planului de management pentru aria naturală protejată.

Scopul planului de management este o afirmare a unei stări viitoare ideale pentru întregul Sit Natura 2000 pe termen lung, ce înglobează nu numai o stare viitoare dar și atitudini și experiențe legate de viitor.

Directivele UE prevăd un obiectiv comun pentru siturile Natura 2000 - de a menține sau reface habitatele și speciile la un nivel favorabil de conservare prin măsuri care să țină seama de cerințele economice, sociale și culturale, precum și de caracteristicile regionale și locale.

Situl Natura 2000 trebuie să aibă un scop mai larg, care să nu se limiteze doar la conservarea speciilor și habitatelor, ci să cuprindă întreaga problematică a dezvoltării durabile a comunităților locale de care depinde menținerea stării de conservare speciilor și habitatelor. Prin armonizarea acestor două direcții rezultă o formulare inițială a scopului, și anume menținerea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor acestora, pentru care au fost declarate Siturile Natura 2000 ROSCI0122 Munții Făgăraș, ROSPA0098 Piemontul Făgăraș și ariile naturale protejate incluse, în contextul dezvoltării durabile a comunităților locale ce se găsesc pe teritoriul sitului. Această formulare poate suferi modificări ulterioare dacă, în cadrul procesului de implementare a planului de management se identifică noi aspecte care ar trebui evidențiate în obiectivul general al planului.

4.2. Obiective generale, obiective specifice, măsuri specifice de management și activități/submăsuri

4.2.1 Obiectiv General nr.1. Conservarea și managementul biodiversității, respectiv al speciilor și habitatelor de interes conservativ.

4.2.1.1. Conservarea și managementul habitatelor neforestiere de interes comunitar.

Tabel nr. 27

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS1: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane	MS1: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului	Se vor realiza activități de monitorizare a suprafețelor ocupate de acest habitat, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați: - anual – în cazul monitorizării suprafețelor ocupate de fragmentele aparținând acestui habitat, precum și a evaluării presiunilor și amenințărilor; - odată la 3 ani – în cazul evaluării stării de conservare a habitatului la nivelul ariei naturale protejate. În baza rezultatelor monitorizărilor se vor identifica măsurile de management adecvate. Administratorul ariei naturale protejate va comunica aceste măsuri proprietarilor /adminstratorilor de teren, în vederea aplicării lor.
	MS2: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	Sunt interzise activitățile de schimbare a folosinței terenului, captarea apelor de suprafață, suprapășunatul, târlirea și amplasarea stânelor sau a altor obiective de investiții la mai puțin de 100 m de cursurile de apă, activități care ar putea duce imediat sau în timp la degradarea suprafețelor ocupate cu acest habitat.

<p>OS2: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul râurilor montane și 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor până în</p>	<p>MS3: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor</p>	<p>Pentru habitatul 6430 se vor realiza activități de monitorizare a suprafețelor ocupate de acest habitat, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anual – în cazul monitorizării suprafețelor ocupate de fragmentele aparținând acestui habitat, precum și a evaluării presiunilor și amenințărilor; - odată la 3 ani – în cazul evaluării stării de conservare a habitatului la nivelul ariei naturale protejate. <p>În cazul în care habitatul 3230 va fi identificat ca prezent în cadrul ariei naturale protejate, activitățile de monitorizare vor fi desfășurate cu aceeași frecvență ca și în cazul habitatului 6430.</p> <p>În baza rezultatelor monitorizărilor se vor identifica măsurile de management adecvate. Administratorul ariei naturale protejate va comunica aceste măsuri proprietarilor /adminstratorilor de teren, în vederea aplicării lor.</p>
<p>etajele montan și alpin</p>	<p>MS4: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului</p>	<p>Este interzisă desfășurarea oricărei activități care poate conduce la afectarea suprafețelor ocupate de habitatul 6430. În aceste sens, rampele de depozitare temporară a masei lemnoase nu vor fi amplasate în zone ocupate de acest habitat. De asemenea, la proiectarea drumurilor forestiere se va opta pentru soluții care să nu conducă la afectarea acestui habitat.</p> <p>Este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafeței existente a habitatului la nivelul ariei naturale protejate.</p>
<p>OS3: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 4060 - Tufărișuri alpine și boreale</p>	<p>MS5: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului</p>	<p>Se vor realiza activități de monitorizare a suprafețelor ocupate de acest habitat, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anual – în cazul monitorizării suprafețelor ocupate de fragmentele aparținând acestui habitat, precum și a evaluării presiunilor și amenințărilor; - odată la 3 ani – în cazul evaluării stării de conservare a habitatului la nivelul ariei naturale protejate. <p>În baza rezultatelor monitorizărilor se vor identifica măsurile de management adecvate. Administratorul</p>

		ariei naturale protejate va comunica aceste măsuri proprietarilor /adminstratorilor de teren, în vederea aplicării lor.
	MS6: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	Sunt interzise activitățile umane de orice natură care pot conduce la degradarea suprafețelor ocupate cu acest habitat. Dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
	MS7: Interzicerea îndepărtării vegetației	Se interzice îndepărtarea vegetației de pe suprafețele ocupate de acest habitat.
	MS8: Interzicerea incedierilor	Se interzice incedierea vegetației de pe suprafețele ocupate cu acest habitat.
	MS9: Reglementarea colectării fructelor	Activitatea de colectare a fructelor se poate desfășura doar cu avizul administratorului, în baza acordului în scris al proprietarilor.
OS4: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 4070* - Tufărișuri cu <i>Pinus mugo</i> și <i>Rhododendron myrtifolium</i> și 4080 -	MS10: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	Se vor realiza activități de monitorizare a suprafețelor ocupate de aceste habitate, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați: - anual – în cazul monitorizării suprafețelor ocupate de fragmentele aparținând acestor habitate, precum și a evaluării presiunilor și amenințărilor; - odată la 3 ani – în cazul evaluării stării de conservare a habitatelor la nivelul ariei naturale protejate. În baza rezultatelor monitorizărilor se vor identifica măsurile de management adecvate. Administratorul ariei naturale protejate va comunica aceste măsuri proprietarilor /adminstratorilor de teren, în vederea aplicării lor.

Tufărișuri cu specii subarctice de <i>Salix</i>	MS11: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	Sunt interzise activitățile umane de orice natură care pot conduce la degradarea suprafețelor ocupate cu aceste habitate. Este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafeței existente a acestor habitate la nivelul ariei naturale protejate. Prin excepție, dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte în suprafețele ocupate cu habitatul 4070* se poate realiza strict în baza prevederilor art. 28, alin. 9 din OUG nr. 57/2007.
	MS12: Interzicerea îndepărtării vegetației	Se interzice îndepărtarea vegetației de pe suprafețele ocupate de habitatul 4070*.
	MS13: Interzicerea incendierilor	Se interzice incendierea vegetației de pe suprafețele ocupate de habitatele 4070* și 4080.
OS5: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios, 6170 - Pajiști calcifile alpine și	MS14: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	Se vor realiza activități de monitorizare a suprafețelor ocupate de aceste habitate, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați: - anual – în cazul monitorizării suprafețelor ocupate de fragmentele aparținând acestor habitate, precum și a evaluării presiunilor și amenințărilor; - odată la 3 ani – în cazul evaluării stării de conservare a habitatelor la nivelul ariei naturale protejate. În baza rezultatelor monitorizărilor se vor identifica măsurile de management adecvate. Administratorul ariei naturale protejate va comunica aceste măsuri proprietarilor /adminstratorilor de teren, în vederea aplicării lor.

subalpine, 6230* - Pajiști montane de <i>Nardus</i> bogate în specii, pe substraturi silicioase, 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane	MS15: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	<p>Sunt interzise activitățile umane de orice natură care pot conduce la degradarea suprafețelor ocupate cu aceste habitate.</p> <p>Dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatelor 6150, 6170 și 6520 la nivelul ariei naturale protejate.</p> <p>Este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafețelor existente ale habitatelor 6230* și 6410 la nivelul ariei naturale protejate. Prin excepție, dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte în suprafețele ocupate cu habitatul 6230* se poate realiza strict în baza prevederilor art. 28, alin. 9 din OUG nr. 57/2007.</p>
	MS16: Interzicerea incedierilor	Se va interzice incedierea vegetației pe toate suprafețele ocupate de aceste habitate.
	MS17: Reglementarea construcției agricole	<p>Instalarea/construcția stânelor se va face doar pe amplasamentele avizate de către administratorul ariei naturale protejate, astfel încât impactul acestora asupra habitatelor de pajiști să fie minim și să se evite poluarea cu nitriți a cursurilor de apă.</p> <p>Amplasarea stânelor va fi stabilită prin planurile pastorale, elaborate în condițiile legii și avizate de către administratorul ariei naturale protejate.</p>

MS18: Reconstrucție ecologică a habitatelor degradate	Lucrările de reconstrucție ecologică vor fi realizate doar cu aprobarea administratorului ariei naturale protejate.
MS19: Respectarea încărcăturii optime cu animale, în funcție de capacitate de suport a habitatelor	Pășunatul în pajiștile ocupate cu habitatele 6150, 6170, 6230* se va realiza cu o încărcătură cuprinsă între 0,2-0,4 UVM/ha. Pășunatul în pajiștile utilizate ca pășune și ocupate cu habitatul 6520 se va realiza cu o încărcătură cuprinsă între 0,6-0,8 UVM/ha.
MS20: Realizarea amenajamentelor pastorale	Realizarea amenajamentelor pastorale pentru suprafețele de pajiști din extravilanul localităților este obligatorie, în conformitate cu legislația în vigoare. Amenajamentele pastorale se vor elabora cu respectarea măsurilor de management aferente habitatelor și speciilor de interes comunitar, în concordanță cu obiectivele de conservare. Amenajamentele pastorale vor fi avizate de către administratorul ariei naturale protejate. În limitele posibilităților, administratorul ariei naturale protejate va sprijini proprietarii și administratorii de pajiști în elaborarea amenajamentelor pastorale.
MS21: Respectarea duratei de pășunat	Durata sezonului de pășunat este de 90-120 zile, respectiv iunie-septembrie. Încetarea pășunatului se va face cu 3-4 săptămâni înainte de apariția înghețurilor permanente la sol.
MS22: Interzicerea abandonării pajiștilor	Pe suprafețele ocupate de habitatele 6150, 6170 și 6230*, proprietarii/administratorii de teren vor lua măsurile necesare în vederea pășunării suprafețelor cu încărcătura optimă, respectiv 0,2-0,4 UVM/ha. Pe suprafețele ocupate de habitatul 6520 și utilizate ca pășune, proprietarii/administratorii de teren vor lua măsurile necesare în vederea pășunării suprafețelor cu încărcătura optimă, respectiv 0,6-0,8 UVM/ha. Fac excepție de la această măsură suprafețele constituite ca zone pilot de non-intervenție, conform

		măsurii MS31.
	MS23: Eliminarea vegetației nedorite	Se va evita instalarea vegetației nedorite pe pajiști. Se vor lua măsuri de îndepărtare a speciilor cu potential invaziv, cum este de exemplu știrigoaia - <i>Veratrum album</i> .
	MS24: Cosirea manuală a fânațelor din habitatele 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane	Pentru fragmentele de habitate care sunt folosite ca fânețe, cosirea se va face manual pentru a evita degradarea caracteristicilor edafice.
	MS25: Controlul fertilizărilor, în cadrul suprafețelor ocupate cu habitatul 6520 - Fânețe montane	Pe suprafețele ocupate de acest habitat se vor aplica doar fertilizanți organici, în cantitățile reglementate prin GAEC-uri. Este interzisă aplicarea îngrășămintelor chimice.
OS6: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 8110 - Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel	MS26: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	Se vor realiza activități de monitorizare a suprafețelor ocupate de aceste habitate, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați: - anual – în cazul monitorizării suprafețelor ocupate de fragmentele aparținând acestor habitate, precum și a evaluării presiunilor și amenințărilor; - odată la 5 ani – în cazul evaluării stării de conservare a habitatelor la nivelul ariei naturale protejate. În baza rezultatelor monitorizărilor se vor identifica măsurile de management adecvate. Administratorul ariei naturale protejate va comunica aceste măsuri proprietarilor /administratorilor de teren, în vederea

alpin, 8120 -		aplicării lor.
Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin, 8210 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase și 8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase	MS27: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	Sunt interzise activitățile umane de orice natură care pot conduce la degradarea suprafețelor ocupate cu aceste habitate. Este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafețelor existente ale habitatelor 8110, 8120 și 8210 la nivelul ariei naturale protejate. Dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatului 8220 la nivelul ariei naturale protejate.
	MS28: Realizarea amenajamentelor pastorale	Realizarea amenajamentelor pastorale pentru suprafețele de pajiști din extravilanul localităților este obligatorie, în conformitate cu legislația în vigoare. Amenajamentele pastorale se vor elabora cu respectarea măsurilor de management aferente habitatelor și speciilor de interes comunitar, în concordanță cu obiectivele de conservare. Amenajamentele pastorale vor fi avizate de către administratorul ariei naturale protejate. Pe suprafețele ocupate de habitatele 8110 și 8120, proprietarii/administratorii de teren vor lua măsurile necesare în vederea pășunării suprafețelor cu încărcătura optimă, respectiv 0,2-0,4 UVM/ha.
OS7: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 7140 – Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante -	MS29: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	Se vor realiza activități de monitorizare a suprafețelor ocupate de aceste habitate, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați: - anual – în cazul monitorizării suprafețelor ocupate de fragmentele aparținând acestor habitate, precum și a evaluării presiunilor și amenințărilor; - odată la 3 ani – în cazul evaluării stării de conservare a habitatelor la nivelul ariei naturale protejate. În baza rezultatelor monitorizărilor se vor identifica măsurile de management adecvate. Administratorul ariei naturale protejate va comunica aceste măsuri proprietarilor /adminstratorilor de teren, în vederea

<p>nefixate de substrat și 7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin -</p>		<p>aplicării lor. Măsura va fi aplicată și habitatelor de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, 7110 * – Turbării active, 7140 - Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante – nefixate de substrat și 7150 – Comunități depresionare din <i>Rhynchosporion</i> pe substraturi turboase.</p>
<p><i>Cratoneurion</i></p>	<p>MS30: Reglementarea oricărui activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului</p>	<p>Este interzisă desfășurarea oricărei activități care poate conduce la afectarea suprafețelor ocupate de aceste habitate. Este interzisă drenarea/captarea apelor în zonele în care aceste habitate sunt prezente. Este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafeței existente a habitatelor la nivelul ariei naturale protejate. Măsura va fi aplicată și habitatelor de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, 7110 * – Turbării active, 7140 - Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante – nefixate de substrat și 7150 – Comunități depresionare din <i>Rhynchosporion</i> pe substraturi turboase.</p>
<p>OS8: Monitorizarea desfășurării proceselor naturale în habitate de pajiști.</p>	<p>MS31: Protecția unor zone sălbatiche, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim de non-intervenție, în pajiști subalpine din cadrul ariei naturale protejate</p>	<p>În suprafețele de pajiști prevăzute în Anexa 17.32, în urma solicitării proprietarilor de teren, sunt interzise orice activități umane, cu excepția celor de cercetare a biodiversității sau pentru asigurarea sănătății și siguranței publice. Scopul desemnării acestor suprafețe este unul științific, respectiv observarea evoluției proceselor naturale, cu rol de obținere a unui set de informații care să permită îmbunătățirea managementului conservativ al pajiștilor subalpine din cadrul ariei naturale protejate. Pentru aceste suprafețe, în termen de maxim un an de la aprobarea Planului de management, administratorul ariei naturale protejate va întocmi, în colaborare cu proprietarii de terenuri, un protocol de monitorizare a biodiversității. În urma monitorizării acestor suprafețe vor fi stabilite, după caz, măsurile necesare de conservare a capitalului natural.</p>

		Administratorul ariei naturale protejate, în baza aprobării proprietarilor de terenuri, poate include și alte suprafețe de pajiști, ca zone pilot pentru non-intervenție, cu condiția ca efectele aplicării acestui tip de management restrictiv să nu afecteze sub nicio formă suprafețele habitatelor de interes comunitar și starea lor de conservare la nivelul ariei naturale protejate.
--	--	---

4.2.1.2. Conservarea și managementul habitatelor forestiere de interes comunitar.

Tabel nr. 28

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS9: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	MS32: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	<p>Monitorizarea periodică a habitatelor prin aplicarea protocoalelor de monitorizare și actualizarea continuă a informațiilor privind distribuția și starea de conservare a habitatelor.</p> <p>Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului se va realiza cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anual – în cazul monitorizării stării de conservare din punct de vedere al suprafeței habitatelor și pentru evaluarea presiunilor și amenințărilor; - odată la 3 ani – în cazul monitorizării stării de conservare din punct de vedere al structurii și funcțiilor habitatelor, respectiv al regenerării naturale. <p>Pe baza acestor monitorizări se vor identifica măsuri de management adecvate fiecărui habitat în parte.</p>
OS10: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de	MS33: Menținerea stării de conservare a habitatului 91D0* - Turbării cu	<ul style="list-style-type: none"> – se interzice schimbarea modului de utilizare a terenurilor în zonele unde este prezent acest habitat și pe o fâșie de 100 m în jurul acestora pentru a se asigura menținerea condițiilor de biotop specifice habitatului și a se preveni intensificarea presiunii antropice.

<p>conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar</p>	<p>vegetație forestieră</p>	<ul style="list-style-type: none"> – se va asigura în mod obligatoriu promovarea tipului natural fundamental de pădure. – se interzice împădurirea ecosistemelor de mlaștină tipică – turbărie activă, lipsite de vegetație forestieră din motive naturale. – drumurile existente se păstrează în măsura în care nu afectează grav regimul hidrologic al habitatului. Lucrările de întreținere, reparații, modernizare, reabilitare se vor face cu maximă precauție pentru a nu deteriora habitatul în zona limitrofă acestora. Se va evita pe cât posibil construirea de noi drumuri prin habitat. Realizarea unui drum nou se acceptă doar când nu există altă variantă și când drumul respectiv are o importanță vitală pentru proprietar sau comunitatea locală. – se interzice accesul animalelor domestice în perimetrele unde se dezvoltă acest habitat. – se interzic lucrările de desecare sau drenare în zonele unde este prezent acest habitat pentru a preveni modificarea regimului hidrologic în zona habitatului, un element vital pentru menținerea unei stări favorabile de conservare a acestuia. – se interzice rezinajul și exploatarea turbei. Aceste două activități sunt grav dăunătoare ecosistemului și pot avea efecte negative de lungă durată. – depozitarea de rumeguș și alte deșeuri în zonele ocupate cu acest habitat este strict interzisă. – se va evita, pe cât posibil, accesul turiștilor în perimetrele ocupate de habitat, călcarea frecventă a acestuia putând produce degradarea sa în timp. – se recomandă amplasarea de panouri de avertizare și aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea acestor prevederi. – colectarea cetinei este interzisă. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de
---	-----------------------------	---

		<p>sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public.</p> <ul style="list-style-type: none"> – este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafețelor existente ale habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
	<p>MS34: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 91E0* - Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i>, <i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – se va evita substituirea aninilor cu rășinoase. – arboretele cu o pondere excesivă a rășinoaselor vor fi conduse către o compoziție apropiată de cea a tipului natural de pădure, fie prin extragerea treptată a rășinoaselor, în cazul arboretelor în care există anin în proporție de peste 20%, fie prin substituirea rășinoaselor – în momentul ajungerii la vârsta exploatabilității – și împădurirea cu specii corespunzătoare, în cazul arboretelor constituite în proporție de cel puțin 80% din rășinoase. – lucrările de îngrijire și conducere a arboretelor se vor executa la timp. – se vor respecta compozițiile de împădurire potrivit tipului natural de pădure. – se va evita la maximum regenerarea vegetativă -lăstari / drajoni- a aninului. – se vor valorifica semințișurile naturale existente. – conducerea arboretelor se va realiza doar în regimul codru. – se va asigura controlul și eliminarea tăierilor în delict. – se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase. – la lucrările de construire a infrastructurilor de orice tip, se va ține seama de prezenta habitatului 91E0*, în vederea evitării degradării acestuia. – lucrările de regularizare/amenajare a malurilor care pot produce daune habitatului sunt interzise. – în sectoarele de râu în care este prezent acest tip de habitat, exploatarea resurselor minerale din albie este interzisă.

		<ul style="list-style-type: none"> – în vederea asigurării unui management conservativ adecvat habitatului, la elaborarea amenajamentelor silvice se va avea în vedere ca suprafețele caracteristice acestui tip de habitat să fie constituite ca parcele/subparcele distincte, în acord cu normele de amenajare. – în suprafețele de habitat situate în afara fondului forestier este interzisă îndepărtarea vegetației forestiere și/sau extragerea exemplarelor din speciile edificatoare ale acestuia, respectiv <i>Alnus</i> sp., <i>Fraxinus</i> sp., <i>Salix</i> sp. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. – este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafețelor existente ale habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
	<p>MS35: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91K0 - Păduri ilirice de <i>Fagus sylvatica</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – arboretele cu o pondere excesivă a rășinoaselor sau/și a speciilor pioniere vor fi conduse către o compoziție apropiată de cea a tipului natural de pădure, fie prin extragerea treptată a speciilor necorespunzătoare, în cazul arboretelor în care acestea au o proporție de peste 20%, fie prin substituirea speciilor necorespunzătoare – în momentul ajungerii la vârsta exploatabilității – și împădurirea cu specii corespunzătoare, în cazul arboretelor constituite în proporție de cel puțin 80% din rășinoase sau/și specii pioniere. – lucrările de îngrijire și conducere vor fi executate la timp; – se va evita colectarea concentrată și pe o durată lungă a arborilor prin târâre, pe linia de cea mai mare pantă, respectiv pe terenurile cu înclinare mare. – se va evita menținerea fără vegetație forestieră pentru o perioadă îndelungată a terenurilor înclinate și se va interveni operativ în cazul apariției unor semne de torențialitate.

- se vor valorifica la maxim posibilitățile de regenerare naturală din sămânță a speciilor principale.
- arboretele vor fi conduse doar în regimul codru.
- pășunatul în pădure este interzis.
- se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente.
- se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase.
- lucrările silvice prevăzute în amenajamentele silvice se vor efectua în mod corespunzător și conform calendarului de execuție, pentru a evita degradarea solului și rănirea semînțisului instalat.
- se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere.
- se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului.
- colectarea cetinei este permisă doar cu avizul administratorului ariei naturale protejate, în baza acordului proprietarilor.
- este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public.
- dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
- în vederea asigurării unor condiții favorabile habitării unor specii de păsări și de coleoptere xilofile de interes comunitar se vor menține 3-5 escari / ha, iar la tăierile definitive se vor menține pe picior 5-7 arbori maturi, cu o vârstă de minim 80 ani și parțial debilitați/ha.

	<p>MS36: Menținerea stării de conservare a habitatului</p> <p>91L0 - Păduri ilirice de stejar cu carpen</p>	<ul style="list-style-type: none"> – se va asigura aplicarea unui management silvic bazat pe promovarea regenerărilor naturale și a unei structuri a arboretelor care să mențină habitatul, atât ca structură și funcții, cât și ca suprafață; – lucrările de îngrijire și conducere se vor executa la timp. – se va evita colectarea concentrată și pe o durată lungă a arborilor prin târâre, pe linia de cea mai mare pantă, respectiv pe terenurile cu înclinare mare. – se va evita menținerea fără vegetație forestieră pentru o perioadă îndelungată a terenurilor înclinate și se va interveni operativ în cazul apariției unor semne de torențialitate. – se vor valorifica la maxim posibilitățile de regenerare naturală din sămânță a speciilor principale. – arboretele vor fi conduse doar în regimul codru. – se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente. – se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase. – lucrările silvice prevăzute în amenajamentele silvice se vor efectua în mod corespunzător și conform calendarului de execuție, pentru a evita degradarea solului și rănirea semințisului instalat. – se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere. – se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului. – pentru protejarea solului împotriva înierbării, a menținerii unui mediu mai umed dar și pentru favorizarea rectitudinii trunchiurilor și elagajului cvercineelor, vor fi promovate subarboretul și speciile arborescente de subetaj. Acolo unde lipsesc și nu se instalează în mod natural, aceste specii
--	---	---

		<p>pot fi introduse pe cale artificială.</p> <ul style="list-style-type: none"> – pășunatul în pădure este interzis. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. – este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafețelor existente ale habitatului la nivelul ariei naturale protejate. – în vederea asigurării unor condiții favorabile habitării unor specii de păsări și de coleoptere xilofile de interes comunitar se vor menține 3-5 escari / ha, iar la tăierile definitive se vor menține pe picior 5-7 arbori maturi, cu o vârstă de minim 80 ani și parțial debilitați/ha.
	<p>MS37: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91V0 - Păduri dacice de fag -<i>Symphyto-Fagion</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – arboretele cu o pondere excesivă a rășinoaselor sau/și a speciilor pioniere vor fi conduse către o compoziție apropiată de cea a tipului natural de pădure, fie prin extragerea treptată a speciilor necorespunzătoare, în cazul arboretelor în care acestea au o proporție de peste 20%, fie prin substituirea speciilor necorespunzătoare – în momentul ajungerii la vârsta exploatabilității – și împădurirea cu specii corespunzătoare, în cazul arboretelor constituite în proporție de cel puțin 80% din rășinoase sau/și specii pioniere. – se vor evita replantările și completărilor cu molid și pin în arealul fagului. – lucrările de îngrijire și conducere se vor executa la timp. – se va evita colectarea concentrată și pe o durată lungă a arborilor prin târâre, pe linia de cea mai mare pantă, respectiv pe terenurile cu înclinare mare. – se va evita menținerea fără vegetație forestieră pentru o perioadă îndelungată a terenurilor înclinate și se va interveni operativ în cazul apariției unor semne de torențialitate.

	– se vor valorifica la maxim posibilitățile de regenerare naturală din sămânță a speciilor principale.– arboretele vor fi conduse doar în regimul codru.– pășunatul în pădure este interzis.– se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente.– se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase.– lucrările silvice prevăzute în amenajamentele silvice se vor efectua în mod corespunzător și conform calendarului de execuție, pentru a evita degradarea solului și rănirea semînțisului instalat.– se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere.– se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului.– colectarea cetinei este permisă doar cu avizul administratorului ariei naturale protejate, în baza acordului proprietarilor.– este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public.– dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatului la nivelul ariei naturale protejate.– în vederea asigurării unor condiții favorabile habitării unor specii de păsări și de coleoptere xilofile de interes comunitar se vor menține 3-5 escari / ha, iar la tăierile definitive se vor menține pe picior 5-7 arbori maturi, cu o vârstă de minim 80 ani și parțial debilitați/ha.

	<p>MS38: Menținerea stării de conservare a habitatului 9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – arboretele cu o pondere excesivă a rășinoaselor sau/și a speciilor pioniere vor fi conduse către o compoziție apropiată de cea a tipului natural de pădure, fie prin extragerea treptată a speciilor necorespunzătoare, în cazul arboretelor în care acestea au o proporție de peste 20%, fie prin substituirea speciilor necorespunzătoare – în momentul ajungerii la vârsta exploatabilității – și împădurirea cu specii corespunzătoare, în cazul arboretelor constituite în proporție de cel puțin 80% din rășinoase sau/și specii pioniere. – se vor evita replantările și completărilor cu molid și pin în arealul fagului. – lucrările de îngrijire și conducere se vor executa la timp. – se va evita colectarea concentrată și pe o durată lungă a arborilor prin târâre, pe linia de cea mai mare pantă, respectiv pe terenurile cu înclinare mare. – se va evita menținerea fără vegetație forestieră pentru o perioadă îndelungată a terenurilor înclinate și se va interveni operativ în cazul apariției unor semne de torențialitate. – se vor valorifica la maxim posibilitățile de regenerare naturală din sămânță a speciilor principale. – arboretele vor fi conduse doar în regimul codru. – pășunatul în pădure este interzis. – se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente. – se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase. – lucrările silvice prevăzute în amenajamentele silvice se vor efectua în mod corespunzător și conform calendarului de execuție, pentru a evita degradarea solului și rănirea semînțisului instalat. – se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele
--	--	--

		<p>neregenerate din habitatele forestiere.</p> <ul style="list-style-type: none"> – se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului. – colectarea cetinei este permisă doar cu avizul administratorului ariei naturale protejate, în baza acordului proprietarilor. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. – dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatului la nivelul ariei naturale protejate. – în vederea asigurării unor condiții favorabile habitării unor specii de păsări și de coleoptere xilofile de interes comunitar se vor menține 3-5 escari / ha, iar la tăierile definitive se vor menține pe picior 5-7 arbori maturi, cu o vârstă de minim 80 ani și parțial debilitați/ha.
	<p>MS39: Menținerea stării de conservare a habitatului 9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – arboretele cu o pondere excesivă a rășinoaselor sau/și a speciilor pioniere vor fi conduse către o compoziție apropiată de cea a tipului natural de pădure, fie prin extragerea treptată a speciilor necorespunzătoare, în cazul arboretelor în care acestea au o proporție de peste 20%, fie prin substituirea speciilor necorespunzătoare – în momentul ajungerii la vârsta exploatabilității – și împădurirea cu specii corespunzătoare, în cazul arboretelor constituite în proporție de cel puțin 80% din rășinoase sau/și specii pioniere. – se vor evita replantările și completărilor cu molid și pin în arealul fagului. – lucrările de îngrijire și conducere se vor executa la timp. – se va evita colectarea concentrată și pe o durată lungă a arborilor prin târâre, pe linia de cea mai mare

	<p>pantă, respectiv pe terenurile cu înclinare mare.</p> <ul style="list-style-type: none">– se va evita menținerea fără vegetație forestieră pentru o perioadă îndelungată a terenurilor înclinate și se va interveni operativ în cazul apariției unor semne de torențialitate.– se vor valorifica la maxim posibilitățile de regenerare naturală din sămânță a speciilor principale.– arboretele vor fi conduse doar în regimul codru.– pășunatul în pădure este interzis.– se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente.– se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase.– lucrările silvice prevăzute în amenajamentele silvice se vor efectua în mod corespunzător și conform calendarului de execuție, pentru a evita degradarea solului și rănirea semințisului instalat.– se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere.– se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului.– colectarea cetinei este permisă doar cu avizul administratorului ariei naturale protejate, în baza acordului proprietarilor.– este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public.– dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – în vederea asigurării unor condiții favorabile habitării unor specii de păsări și de coleoptere xilofile de interes comunitar se vor menține 3-5 escari / ha, iar la tăierile definitive se vor menține pe picior 5-7 arbori maturi, cu o vârstă de minim 80 ani și parțial debilitați/ha.
	<p>MS40: Menținerea stării de conservare a habitatului</p> <p>9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – se va asigura aplicarea unui management silvic bazat pe promovarea regenerărilor naturale și a unei structuri a arboretelor care să mențină habitatul, atât ca structură și funcții, cât și ca suprafață; – lucrările de îngrijire și conducere se vor executa la timp. – se va evita colectarea concentrată și pe o durată lungă a arborilor prin târâre, pe linia de cea mai mare pantă, respectiv pe terenurile cu înclinare mare. – se va evita menținerea fără vegetație forestieră pentru o perioadă îndelungată a terenurilor înclinate și se va interveni operativ în cazul apariției unor semne de torențialitate. – se vor valorifica la maxim posibilitățile de regenerare naturală din sămânță a speciilor principale. – arboretele vor fi conduse doar în regimul codru. – se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente. – se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase. – lucrările silvice prevăzute în amenajamentele silvice se vor efectua în mod corespunzător și conform calendarului de execuție, pentru a evita degradarea solului și rănirea semințisului instalat. – se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere. – se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului.

		<ul style="list-style-type: none"> – pășunatul în pădure este interzis. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. – dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 3% din suprafața existentă a habitatului la nivelul ariei naturale protejate. – în vederea asigurării unor condiții favorabile habitării unor specii de păsări și de coleoptere xilofile de interes comunitar se vor menține 3-5 escari / ha, iar la tăierile definitive se vor menține pe picior 5-7 arbori maturi, cu o vârstă de minim 80 ani și parțial debilitați/ha.
	<p>MS41: Menținerea stării de conservare a habitatului 9180* - Păduri de <i>Tilio-Acerion</i> pe versanți, grohotișuri și ravene</p>	<ul style="list-style-type: none"> – se va asigura în mod obligatoriu promovarea tipului natural fundamental de pădure, prin promovarea speciilor edificatoare/caracteristice ale acestui habitat, respectiv <i>Acer pseudoplatanus</i>, <i>Ulmus glabra</i>, <i>Fraxinus excelsior</i>, <i>Acer platanoides</i>, <i>Tilia platyphyllos</i>. – suprafețele ocupate de acest tip de habitat vor fi identificate și delimitate ca unități amenajistice distincte, în situațiile în care acest lucru este fezabil prin prisma normativelor de amenajarea pădurilor, respectiv în cazul în care fragmentele de habitat sunt mai mari de 0,5 ha. – suprafețele identificate vor fi gospodărite conform tipului functional II - Pădurii cu funcții speciale de protecție situate în stațiuni cu condiții grele sub raport ecologic, impunându-se executarea doar a lucrărilor speciale de conservare. – în situațiile în care aceste habitate nu pot fi constituite ca unități amenajistice distincte, ca urmare a modului de distribuție a acestora – suprafețe mici, franjurate, se va evita exploatarea acestor suprafețe, indiferent de tratamentul propus la nivel de unitate amenajistică. Intensitatea în cadrul acestor ochiuri/suprafețe nu va depăși intensitatea aferentă lucrărilor speciale de conservare.

		<ul style="list-style-type: none"> – amplasarea drumurilor de tractor se va realiza în afara suprafețelor ocupate cu acest tip de habitat. – se va evita colectarea concentrată și pe o durată lungă a arborilor prin târâre. – se va evita menținerea fără vegetație forestieră pentru o perioadă îndelungată a terenurilor înclinate și se va interveni operativ în cazul apariției unor semne de torențialitate. – se vor valorifica la maxim posibilitățile de regenerare naturală din sămânță a speciilor principale. – arboretele vor fi conduse doar în regimul codru. – se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere. – se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului. – pășunatul în pădure este interzis. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. – este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafețelor existente ale habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
	<p>MS42: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9410 - Păduri acidofile de molid –<i>Picea</i>, din etajul montan până în cel alpin - <i>Vaccinio - Piceetea</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – la plantare se vor folosi scheme cu maxim 2500 – 3000 puietri la hectar și se va asigura valorificarea la maxim a semințurilor naturale existente. – executarea plantațiilor se va realiza la momentul optim. – se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente. – se vor aplica lucrări de intensitate ridicată în arboretele tinere.

		<ul style="list-style-type: none"> – se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase. – se vor respecta măsurile de identificare și prognoză a evoluției populațiilor principalelor insecte dăunătoare și agenți fitopatogeni, combaterea promptă, pe cât posibil pe cale biologică sau integrată, în caz de necesitate, și se vor executa măsurile fitosanitare necesare prevenirii înmulțirii în masă a insectelor dăunătoare și a proliferării agenților fitopatogeni. – se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere. – se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului. – pășunatul în pădure este interzis. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. – se va asigura promovarea tipului natural fundamental de pădure. – colectarea cetinei este permisă doar cu avizul administratorului ariei naturale protejate, în baza acordului proprietarilor. – dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte nu va putea conduce cumulativ la reducerea a mai mult de 5% din suprafața existentă a habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
	<p>MS43: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9420 - Păduri alpine de <i>Larix decidua</i> și/sau <i>Pinus</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – se va asigura în mod obligatoriu promovarea tipului natural fundamental de pădure. – la plantare se vor folosi scheme cu maxim 2500 – 3000 puieți la hectar și se va asigura valorificarea la maxim a semințurilor naturale existente. – executarea plantațiilor se va realiza la momentul optim.

	<i>cembra</i>	<ul style="list-style-type: none"> – se va asigura executarea la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere, iar în cazul arboretelor în care nu s-a intervenit de mult timp, se vor aplica intervenții de intensitate redusă, dar mai frecvente. – se vor aplica lucrări de intensitate ridicată în arboretele tinere. – se va evita la maximum rănirea arborilor remanenți cu ocazia recoltării masei lemnoase. – se vor respecta măsurile de identificare și prognoză a evoluției populațiilor principalelor insecte dăunătoare și agenți fitopatogeni, combaterea promptă, pe cât posibil pe cale biologică sau integrată, în caz de necesitate, și se vor executa măsurile fitosanitare necesare prevenirii înmulțirii în masă a insectelor dăunătoare și a proliferării agenților fitopatogeni. – se va evita plantarea sau completarea cu specii aflate în afara arealului lor natural în zonele neregenerate din habitatele forestiere. – se va evita substituirea speciilor native cu specii repede crescătoare chiar și în cazul în care acest lucru se face în vederea prevenirii fenomenelor de eroziune a solului. – pășunatul în pădure este interzis. – colectarea cetinei este interzisă. – este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. – înființarea unei rezervații naturale care să asigure conservarea pe termen lung a habitatului. – realizarea unui program de conștientizare publică referitor la acest tip de habitat, destinat turiștilor și vizitatorilor care ajung în aria naturală protejată. – este interzisă dezvoltarea/implementarea de noi planuri/proiecte care să conducă la reducerea suprafețelor existente ale habitatului la nivelul ariei naturale protejate.
--	---------------	---

	MS44: Respectarea normelor silvice în vigoare	– se vor respecta cu strictețe normele tehnice de exploatare și transport a masei lemnoase.
OS11: Conservarea pădurilor virgine și cvasivirgine din cadrul ariei naturale protejate	MS45: Conservarea suprafețelor forestiere care îndeplinesc criteriile de definire a pădurilor virgine și cvasivirgine conform legislației în vigoare	– monitorizarea și evaluarea stării de conservare a arboretelor și promovarea non-intervenției în cadrul Rezervației naturale Codrii seculari de la Șinca -323,7 hectare, aprobate și incluse în lista UNESCO. – în cadrul ariei naturale protejate se vor evidenția zonele candidat ca zone sălbatice conform Ghidului Comisiei Europene privind zonele sălbatice din siturile Natura 2000 și se va promova principiul non-intervenției.
	MS46: Identificarea, delimitarea și conservarea de noi suprafețe forestiere, care îndeplinesc criteriile de definire a pădurilor virgine/cvasivirgine conform legislației în vigoare	– Pădurile virgine, identificate pe baza criteriilor și indicatorilor prevăzuți în legislația în vigoare se încadrează în amenajamentele silvice în categoria funcțională 1,5j - păduri virgine, tipul I funcțional - TI. – Pădurile cvasivirgine, identificate pe baza criteriilor și indicatorilor prevăzuți în legislația în vigoare, se încadrează în amenajamentele silvice în categoria funcțională 1,5o - păduri cvasivirgine, tipul I funcțional - TI. – Măsurile de gospodărire ale pădurilor virgine și cvasivirgine sunt corespunzătoare tipului funcțional I. – Administratorul ariei naturale protejate se va implica în mod activ în vederea identificării, cartării și încadrării acestor suprafețe în categoriile funcționale corespunzătoare, în acord cu prevederile legislației naționale.
OS12: Promovarea desfășurării proceselor naturale în habitate	MS47: Protecția unor zone sălbatice, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim	În suprafețele de păduri prevăzute în Anexa 17.33, în urma solicitării proprietarilor de teren, sunt interzise orice activități umane, cu excepția celor de cercetare a biodiversității sau pentru asigurarea sănătății și siguranței publice. Aceste suprafețe sunt constituite în mare parte din păduri virgine, cvasivirgine și zone

forestiere, în vederea îmbunătățirii stării de conservare a capitalului natural de interes comunitar	de non-intervenție, în suprafețe de fond forestier din cadrul ariei naturale protejate	<p>de liniște a vânatului.</p> <p>Scopul desemnării acestor suprafețe este asigurarea menținerii și, după caz, a îmbunătățirii stării de conservare a capitalului natural de interes comunitar și a biodiversității în general.</p> <p>Pentru aceste suprafețe, în termen de maxim un an de la aprobarea Planului de management, administratorul ariei naturale protejate va întocmi, în colaborare cu proprietarii de terenuri, un protocol de monitorizare a biodiversității.</p> <p>În urma monitorizării acestor suprafețe vor fi stabilite, după caz, măsurile necesare de conservare a capitalului natural.</p> <p>Administratorul ariei naturale protejate, în baza aprobării proprietarilor de terenuri, poate include și alte suprafețe de păduri ca zone pilot pentru non-intervenție.</p>
--	--	--

4.2.1.3. Conservarea și managementul speciilor de lilieci de interes comunitar.

Tabel nr. 29

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS13: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de lilieci	MS 48: Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de lilieci de interes comunitar	<p>Măsura va fi implementată o dată la 3 ani, în acord cu metodologia prevăzută în planul de monitorizare a speciilor.</p> <p>Măsura vizează toate speciile de lilieci de interes comunitar identificate în perimetrul ariei naturale, respectiv: <i>Myotis myotis</i>, <i>Rhinolophus hipposideros</i>, <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>, <i>Barbastella barbastellus</i>, <i>Miniopterus schreibersii</i>, <i>Myotis bechsteinii</i>, <i>Myotis blythii</i> și <i>Myotis emarginatus</i>.</p>

	MS 49: Identificarea altor adăposturi de vară și de hibernare în vederea conservării speciilor	Identificarea unor noi adăposturi ale speciilor mărește semnificativ șansa asigurării conservării populațiilor prin extinderea măsurilor de management. Măsura vizează toate speciile de lilieci de interes comunitar identificate în perimetrul ariei naturale, respectiv: <i>Myotis myotis</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis bechsteinii</i> , <i>Myotis blythii</i> și <i>Myotis emarginatus</i> .
OS14: Conservarea populațiilor speciilor de lilieci de interes comunitar și a habitatelor specifice	MS50: Realizarea setului de măsuri specifice de conservare conform Anexei nr.25 - Măsuri specifice de management pentru speciile de lilieci de interes comunitar și localizarea acestora	Anexa nr.25 - Măsuri specifice de management pentru speciile de lilieci de interes comunitar și localizarea acestora. Măsura vizează toate speciile de lilieci de interes comunitar identificate în perimetrul ariei naturale, respectiv: <i>Myotis myotis</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Miniopterus schreibersii</i> , <i>Myotis bechsteinii</i> , <i>Myotis blythii</i> și <i>Myotis emarginatus</i> .

4.2.1.4. Conservarea și managementul carnivorelor mari și a vidrei

Tabel nr. 30

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS15: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a	MS 51: Evaluarea efectivelor populaționale prin metoda inventarierii	Măsura va fi implementată o dată la 3 ani, în acord cu metodologia prevăzută în protocoalele de monitorizare a speciilor.

populațiilor speciilor <i>Ursus arctos</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Lynx lynx</i> și <i>Lutra lutra</i>	semnelor de prezență	
	MS 52: Evaluarea efectivelor populaționale prin metoda complementară genetică	În prezent utilizarea metodelor de analiză ADN sunt considerate ca fiind cele mai precise metode științifice de estimare a mărimii unei populații prin aplicarea metodelor de capturare-recapturare. Metoda necesită colectarea probelor de păr și/sau de excremente și realizarea unor analize de laborator în vederea identificării ADN-ului fiecărui individ. Sistemele de colectare a părului -adezivi, perii sau sârmă ghimpată- trebuie poziționate astfel încât exemplarele să intre în contact cu ele în mod natural, sau atrase prin folosirea atractanților. Probele se trimit pentru analiză la laboratoare specializate pentru astfel de analize.
OS16: Conservarea populațiilor speciilor <i>Ursus arctos</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Lynx lynx</i> și <i>Lutra lutra</i>	MS 53: Realizarea unui ghid pentru îmbunătățirea coabitării om-carnivore și evaluarea oportunității hrănirii complementare a ursului brun	Împreună cu gestionarii fondurilor cinegetice, cu reprezentanții autorităților pentru protecția mediului și cu reprezentanții comunităților locale se va elabora un ghid pentru evitarea conflictelor și promovarea unor măsuri de prevenire a pagubelor.
	MS 54: Delimitarea zonelor de liniște în cadrul fondurilor de vânătoare	În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a Planului de management, gestionarii fondurilor de vânătoare din cadrul ariei naturale protejate vor prezenta administratorului zonele de liniște a vânatului, stabilite, delimitate și marcate pe teren prin semne vizibile și distinctive, conform legislației în vigoare. Acestea vor însuma minimum 10% din suprafața totală a fiecărui fond cinegetic. Având în vedere valoarea ridicată a genofondului faunei de interes cinegetic din perimetrul ariei naturale protejate, la propunerea gestionarilor fondurilor de vânătoare se pot institui zone pilot cu regim de non-

		<p>intervenție prin extinderea zonei de liniște pe toată suprafața unui fond cinegetic, cu condiția ca gestionarul să își asume despăgubirile în caz de producere a pagubelor.</p>
	<p>MS 55: Reglementarea unor categorii de proiecte în vederea conservării populației de vidră</p>	<p>Construirea de noi microhidrocentrale în perimetrul ariei naturale protejate este interzisă.</p> <p>Implementarea de alte noi proiecte care pot conduce la reducerea debitelor naturale și/sau la afectarea conectivității longitudinale a cursurilor de apă va fi supusă în mod obligatoriu procedurii de evaluare adecvată.</p>
<p>OS17: Conservarea habitatelor favorabile existenței carnivorelor mari și vidrei</p>	<p>MS 56: Diminuarea impactului autostrăzilor asupra speciilor de carnivore mari, menținerea permeabilității habitatelor și evitarea fragmentării acestora</p>	<p>Fragmentarea și degradarea habitatului se poate evita atunci când se planifică o nouă infrastructură sau se intenționează demararea unui proiect care vizează habitate populate de carnivore mari, printr-o planificare strategică de mediu și o abordare preventivă.</p> <p>Prin derularea procedurilor de reglementare de mediu și în mod special a evaluării adecvate, se asigură faptul că sunt luate în calcul considerentele de mediu dintr-o fază inițială. Procedurile de mediu derulate de către autoritățile competente pentru protecția mediului trebuie să se realizeze în concordanță cu directivele UE și legislația națională de mediu, dar, de asemenea, trebuie să aibă la bază cunoștințe solide privind existența speciilor în areal și să se țină cont de studiile realizate anterior.</p> <p>Având în vedere traseele propuse pentru realizarea autostrăzilor Pitești-Sibiu și Brașov-Sibiu, este absolut necesar ca aceste proiecte să asigure în mod adecvat permeabilitatea necesară pentru speciile de carnivore mari în special și pentru faună în general. În cazul în care nu este asigurat un coridor ecologic viabil între siturile Natura 2000 ROSCI0046 Cozia și ROSCI0122 Munții Făgăraș este foarte probabil ca efectivele populaționale de carnivore mari din masivul Cozia să rămână izolate, aspect ce poate conduce pe termen lung la afectarea semnificativă a stării de conservare a acestora ca urmare a întreruperii schimbului de gene cu populațiile învecinate. De asemenea este foarte probabilă și întreruperea sau reducerea conectivității dintre aria naturală protejată și Podișul Hârtibaciului.</p>

		<p>Conectivitatea trebuie să se reflecte în deciziile de conservare a speciilor, implicând adoptarea măsurilor de mitigare în cazul construirii rețelelor de transport. Pentru desemnarea coridoarelor de trecere este recomandat să se utilizeze informația provenită din modelele de simulare a rezistenței peisajului la mișcarea indivizilor integrând date culese atât de la nivel de arie protejată, cât și la nivel național.</p> <p>Impactul autostrăzilor poate să fie diminuat prin modelarea genetică a fluxului de gene și desemnarea culoarelor de trecere pentru carnivorele mari în zonele care prezintă cea mai mare intensitate a acestuia. Se impune de asemenea implementarea unor studii de telemetrie prin care să se verifice folosirea acestora, respectiv verificarea semnelor de prezență în zonă.</p> <p>Un anumit grad de degradare sau fragmentare a habitatelor ursului brun este inevitabil atunci când se dezvoltă infrastructuri turistice, se aplică planuri de amenajare a pădurilor sau când se construiește un drum sau o cale ferată. Măsurile de diminuare a impactului trebuie luate în considerare pentru a se asigura că speciile de carnivore mari din areal au o suprafață suficientă de habitat de bună calitate, nealterat sau că există o bună permeabilitate a infrastructurii.</p> <p>În situațiile în care dezvoltarea unor proiecte sau infrastructuri de interes public major se suprapune unor zone deosebit de vulnerabile sau acolo unde măsurile de diminuare sunt inadecvate sau imposibile, sunt necesare măsurile compensatorii care să ducă la menținerea integrității rețelei de situri Natura 2000 dedicate conservării carnivorelor mari și la asigurarea conectivității și suficienței habitatelor specifice acestora.</p>
--	--	---

	MS 57: Monitorizarea stării de conservare a habitatelor favorabile existenței speciilor de carnivore mari	<p>Localizarea zonelor în care se aplică măsura: în întreg ariei naturală protejată, cu excepția perimetrelor construite, respectiv a terenurilor ocupate edilitar cu curți-construcții.</p> <p>Starea de conservare a habitatelor se evaluează în funcție de: conectivitate, condiții de habitat, menținerea condițiilor de hrană și tendința habitatului. Stabilirea conectivității se realizează prin utilizarea de metode combinate reprezentate de analiza harților și de identificarea în teren a barierelor pentru specii. Evaluarea condițiilor de habitat se realizează în teren prin utilizarea opiniei experților utilizând Fisele de monitorizare și caracteristicile speciilor, de exemplu prezență și densitate unguulate, prezență și densitate mamifere mici, cu respectarea limitelor pentru fiecare stare de conservare. Pentru evaluarea tendinței habitatului se vor folosi datele colectate din teren la nivel de plot. Datele colectate se vor utiliza pentru a evalua tendințele de schimbare în principal în prezența sau dezvoltarea barierelor de conectivitate, cât și prezența și intensitatea unor factori de perturbare.</p>
	MS58: Menținerea zonelor speciale de protecție din zona bârloagelor	<ul style="list-style-type: none"> - delimitarea efectivă prin amenajamentul silvic a unei zone de protecție specială de 200 m în jurul bârloagelor în care să fie interzisă exploatarea pădurii. - delimitarea prin amenajamentul silvic a unei zone tampon de 500 m în jurul bârloagelor, în perimetru căreia să fie interzise activitățile umane în perioada somnului de iarnă. - la proiectarea infrastructurii de transport se va avea în vedere păstrarea unei distanțe minime de 750 m față de zonele de protecție a bârloagelor. - se interzice extinderea intravilanului la mai puțin de 1.400 m de zona de protecție a bârloagelor.
OS18: Prevenirea și diminuarea conflictelor om-carnivore	MS59: Evitarea suprapășunatului prin controlul efectivelor de	O încărcare prea mare pe pășuni, pășunat ilegal în pădure, reducerea capacității trofice a pășunilor, concurența la hrană cu speciile sălbatice ce se constituie pradă a carnivorelor mari și afectarea numărului acestora conduc la afectarea stării de conservare a populațiilor de carnivore mari. În plus, numărul foarte

<p>ovine, bovine și cabaline</p> <p>MS60: Interzicerea pășunatului cu caprine și porcine</p>	<p>mare de câini de la stână concurează la prădarea carnivorele mari și răspândesc boli cu impact major în randul populațiilor de lup, urs și râs. Nivelul pagubelor produse de carnivore, și în mod special de urs, asupra șeptelului este destul de ridicat. Chiar dacă actele normative în vigoare prevăd o schemă de compensare a pagubelor produse de fauna sălbatică, în foarte puține cazuri aceasta a fost aplicată. Adesea crescătorul de animale sau proprietarul culturilor este învinuit de faptul că nu și-a luat toate măsurile de protecție necesare pentru preîntâmpinarea producerii unor pagube. Nivelul pagubelor produse de carnivorele mari este influențat de numeroși factori generați de specificul activităților antropice caracteristice zonei montane. Deplasarea aproape permanentă a șeptelului între vatra satului, zonele de iernare și apoi de vărare, traversările zilnice a unor habitate forestiere, sunt elemente care favorizează producerea unor pagube de către carnivorele mari.</p> <p>Având în vedere aceste aspecte se vor avea în vedere respectarea următoarelor submăsuri restrictive:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Suprapășunatul în pajiștile din cadrul ariei naturale protejate este interzis. 2. Pășunatul în fond forestier este interzis. 3. Se va respecta numărul maxim de câini la stână, conform prevederilor legale în vigoare. 4. Câinii de la stâne vor avea obligatoriu jujeu. 5. Câinii hoinari vor fi extrași.
<p>MS61: Integrarea managementului vânatului în amenajamentele silvice și pastorale</p>	<p>În elaborarea amenajamentelor silvice și pastorale trebuie să se țină cont de conservarea speciilor de carnivore mari. Efectele implementării amenajamentelor silvice și pastorale trebuie să aibă un efect pozitiv atât asupra speciilor pradă cât și asupra carnivorelor mari.</p>
<p>MS62: Asigurarea măsurilor de protecție a stânelor</p>	<p>Un alt factor care influențează semnificativ nivelul pagubelor este tipul sistemului de protecție utilizat de către crescătorii de animale și/sau proprietarii culturilor agricole. Sistemul tradițional de protecție a</p>

		<p>stânelor din cadrul ariei naturale protejate este reprezentat din garduri de lemn, câini de pază și ciobanii. Acest sistem nu asigură protecția totală a animalelor - mai ales în cazul atacului ursului. Acestea au de regulă rolul de a nu permite ovinelor și celorlalte animale domestice ieșirea din staul pe timpul nopții pentru a nu fii expuse atacului. Lungimea gardurilor este de maxim 150 m pentru fiecare stână și sunt realizate din lemn și sârmă. Acolo unde sunt pagube și conflicte semnalate în mod repetat, gestionarul poate să solicite derogare pentru recoltarea acelu exemplar, cu condiția să fie îndeplinite măsurile ce le revin proprietarilor de animale.</p> <p>Având în vedere cele anterior menționate, se recomandă instalarea de garduri electrice în jurul stânelor pentru a preveni conflictele.</p>
<p>OS19: Menținerea ofertei trofice naturale a carnivorelor mari</p>	<p>MS63: Eliminarea câinilor hoinari</p> <hr/> <p>MS64: Reducerea numărului câinilor de la stână în limita prevederilor legale</p>	<p>Reducerea mortalităților naturale în rândul carnivorelor mari se poate face prin controlul permanent al epizootiilor, eliminarea braconajului și eliminarea câinilor hoinari. Aceștia din urmă produc pagube însemnate în rândul puilor, conducând astfel la un declin al populațiilor de faună sălbatică. Respectarea legislației conform căreia numărul de câini este condiționat de numărul de animale de la stână este necesară pentru a elimina concurența la hrană a câinilor de la stână, care de regulă produc multe pagube în rândul puilor și juvenililor de ungulate. Gestionarul fondului cinegetic trebuie să ia în evidență toate stânele și fermele de animale domestice de pe teritoriul fondului de vânătoare și să informeze ciobanii sau proprietarii animalelor despre măsurile de protecție a animalelor domestice - să nu circule prin pădure, să fie păzite de câine, respectând numărul legal al acestora, în perioada de noapte animalele să stea îngrădite și păzite în cazul stânelor, iar în cazul fermelor să stea în incinta acestora.</p>

OS20: Prevenirea impactului antropic negativ asupra carnivorelor mari și vidră	MS65: Monitorizarea presiunilor și amenințărilor	Constă în identificarea activităților umane cu potențial impact asupra stării de conservare a speciei. Se va folosi nomenclatorul presiunilor/activităților, iar acestea vor fi cuantificate în funcție de intensitatea în trei categorii ridicată, medie, scăzută. Informațiilor preluate din teren vor fi analizate de către administratorul ariei naturale protejate în vederea identificării unor măsuri de management conservativ adecvate.
	MS66: Elaborarea unui plan de management al deșeurilor pentru prevenirea conflictelor	Se vor respecta următoarele prevederi: 1. Resturile menajere nu trebuie să rămână peste noapte în zonele unde este posibilă prezența urșilor. 2. Gestionarii fondurilor cinegetice au obligația de a informa cu adresă oficială autoritățile locale sau agenții economici în zonele turistice -cabane, complexe turistice- despre riscul la care se supun, dacă nu colectează resturile menajere înainte de lăsarea nopții. 3. Administratorul ariei naturale protejate, în parteneriat cu factori interesați, va desfășura activități de informare a comunităților locale, agenților economici și a publicului larg cu privire la managementul adecvat al deșeurilor menajere și la managementul cinegetic prin panouri de informare și conștientizare, plăcuțe de avertizare, broșuri, pliante, campanii media și întâlniri directe. 4. Acolo unde este semnalată prezența urșilor în locurile de depozitare și colectare a resturilor menajere, gestionarii fondurilor de vânătoare au obligația de-a lua măsuri de îndepărtare a exemplarelor de urs din acele zone - substanțe repelente, zgomot, folosirea câinilor de vânătoare, petarde și muniție de cauciuc. Aceste măsuri se iau de către gestionari cu condiția ca resturile menajere să fie colectate înainte de lăsarea nopții. 5. Acolo unde se identifică prezența repetată a unui exemplar de urs în afara habitatului specific, gestionarul fondului cinegetic poate să solicite derogare pentru capturarea și relocarea acestuia în zone naturale mai îndepărtate.

OS21: Integrarea măsurilor de management a populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere	MS67: Actualizarea periodică a măsurilor de management a populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere	Se vor corela măsurile de management elaborate la nivel de sit cu cele naționale și în concordanță cu legislația Europeană.
	MS68: Colectarea probelor genetice de la fiecare individ extras sau mort în accident	Se vor recolta probe de carne de la indivizii extrași în cadrul nivelului minim de intervenție, precum și de la cei morți în accidente. Acestea se vor depozita în vacutainere pline cu etanol, înscriindu-se pe etichetă detalii despre specie, locul și data recoltării. Se vor transmite spre analiză la un laborator specializat.
	MS69: Respectarea cu strictețe a normelor legale privind vânătoria	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fiecare partidă de vânătoare organizată de gestionarii fondurilor de vânătoare, în vederea extragerii exemplarelor din speciile de carnivore mari va fi adusă la cunoștința administratorului cu cel puțin 48 de ore înaintea desfășurării acesteia. 2. În urma desfășurării partidelor de vânătoare ce au avut ca rezultat extragerea exemplarelor din speciile de carnivore mari, gestionarii fondurilor de vânătoare vor comunica administratorului ariei naturale protejate, în termen de maxim 30 de zile, rezultatele acțiunii de vânătoare: exemplare extrase – sex, greutate - exemplare vătămate. 3. Se recomandă participarea administratorului la partidele de vânătoare organizate pentru extragerea exemplarelor de carnivore mari.
OS22: Asigurarea unui turism durabil în raport cu managementul	MS70: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate	Pe suprafața ariilor naturale protejate este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public.

carnivorelor mari	MS71: Interzicerea turismului în zonele de protecție a bârloagelor	Activitățile turistice se pot desfășura strict pe traseele turistice marcate corespunzător.
OS23: Educație ecologică și conștientizarea publicului, în vederea promovării rolului și importanței carnivorelor mari în rândul publicului	MS72: Informarea publicului prin mijloace mass media privind problematica conservării populațiilor de carnivore mari	Se vor publica în mass media articole despre problematica conservării populațiilor de carnivore mari, punându-se accent pe rolul important de specii umbrelă pe care acestea îl au în ecosistem. Este foarte important ca imaginea marilor carnivore să fie una pozitivă, componenta socială necesitând în permanență informare în ceea ce privește protecția naturii și a speciilor de faună sălbatică. Este important să se cunoască faptul că prezența marilor carnivore contribuie substanțial la menținerea biodiversității.
	MS73: Derularea unor programe educaționale în vederea creșterii gradului de acceptanță a marilor carnivore	
	MS74: Promovarea voluntariatului în acțiunile de evaluare, colectare probe, educație, conștientizare	Implicarea voluntarilor în acțiuni de evaluare și culegere de probe este esențială, deoarece volumul de muncă este impresionant, iar de cele mai multe ori perioada de implementare este foarte scurtă. Implicarea acestora în astfel de acțiuni conduce la o mai bună înțelegere a speciilor și la creșterea gradului de acceptare a marilor carnivore. Conștientizarea prin intermediul materialelor informative reprezintă de asemenea un pas important în conservarea speciilor, așa cum o reprezintă și informarea elevilor în cadrul unor campanii de promovare a marilor carnivore.
	MS75: Sesiuni de	Factorii interesați joacă cel mai important rol în conservarea speciilor de carnivore mari, de aceea

	informarea a factorilor interesați	menținerea unei relații de colaborare cu aceștia constituie un fundament. Colaborarea trebuie să fie bilaterală, de aceea este nevoie să se realizeze în cadrul unor întâlniri periodice, pentru a ajunge la o decizie comună cu privire la măsurile care trebuie adoptate și implementate pentru managementul eficient al speciilor.
--	------------------------------------	---

4.2.1.5 Conservarea și managementul speciilor de amfibieni de interes comunitar

Tabel nr. 31

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS24: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de amfibieni de interes comunitar	MS76: Monitorizarea habitatelor acvatice utilizate de specii	<p>Seceta sau precipitațiile reduse pot duce în timp la scăderea numărului de habitate acvatice sau reducerea suprafețelor habitatelor acvatice utilizate de către speciile de amfibieni pentru reproducere. Habitatele acvatice, cele temporare dar mai cu seamă cele permanente, se vor monitoriza pentru a se putea identifica eventuale modificări și a se propune măsuri de management adecvate.</p> <p>Se vor monitoriza toate aspectele care reflectă calitatea habitatelor speciilor, conform protocoalelor de monitorizare.</p> <p>Măsura va fi aplicată și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i>.</p>
	MS77: Inventarierea populațiilor speciilor	<p>În cadrul habitatelor existente și a celor nou-identificate se va realiza inventarierea efectivelor populaționale, conform protocoalelor de monitorizare.</p> <p>Măsura va fi aplicată și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i>.</p>

<p>OS25: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor utilizate de speciile de amfibieni de interes comunitar</p>	<p>MS78: Protecția habitatelor acvatice naturale folosite de specii pentru reproducere</p>	<p>Este necesară protecția habitatelor acvatice naturale folosite de această specie pentru reproducere, cu precădere bălțile, tăurile și altele asemenea.</p> <p>Pentru cele două specii de tritoni se va menține obligatoriu o zonă tampon cu vegetație naturală în jurul habitatelor acvatice, de minimum 10 m lățime, atât în cadrul habitatelor în care aceste specii au fost identificate, cât și în jurul altor habitate ce vor fi identificate în viitor.</p> <p>În cazul habitatelor acvatice de mari dimensiuni – bălți permanente – utilizate de specia <i>Triturus cristatus</i>, acestea vor fi protejate împotriva deranjului și distrugerii de către animale domestice prin amplasarea unor garduri de protecție. Măsura va fi implementată doar cu acordul proprietarilor/administratorilor de teren.</p> <p>Măsura va fi aplicată și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i>.</p>
	<p>MS79: Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor prin crearea de noi habitate acvatice</p>	<p>Măsura presupune crearea de noi bălți cu suprafețe variabile între 5-50 m², prin realizarea unor gropi cu adâncimi de până la 0,5 m, în zone unde este favorizată acumularea naturală de apă, atât în habitate deschise, cum sunt cele de pajiște, dar și în habitate forestiere, în afara drumurilor de exploatare.</p> <p>Măsura va face obiectul unui studiu ce va fi elaborat și asumat de către administratorul ariei naturale protejate.</p>
	<p>MS80: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea suprafeței habitatelor acvatice sau terestre utilizate de specii</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Se interzice desecarea sau drenarea habitatelor acvatice specifice. 2. Activitățile de exploatare forestieră – tăiere, scos-apropiat, transport și depozitare a masei lemnoase, se vor desfășura astfel încât să fie evitate orice formă de degradare a habitatelor acvatice ale speciilor de amfibieni. Habitatele acvatice caracteristice speciilor de amfibieni vor fi menționate în procesele verbale de predare-primire a parchetelor de exploatare a masei lemnoase. 3. Se interzice degradarea sub orice formă a habitatelor acvatice în care se identifică prezența acestor

	specii. Submăsurile 1 și 3 se vor aplica și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i> .
MS81: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea habitatelor acvatice sau a zonelor limitrofe	1. Se vor interzice orice activități de deversare a substanțelor poluante sau depozitare a deșeurilor de orice natură în habitatele acvatice sau în apropierea acestora. 2. Se interzice folosirea ierbicidelor, pesticidelor, amendamentelor, a îngrășămintelor chimice sau substanțelor de protecție a plantelor în zonele în care au fost identificate speciile de interes conservativ. Măsura va fi aplicată și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i> .
MS82: Reglementarea activităților de creștere a animalelor	1. Se va interzice accesul animalelor la adăpat sau scăldat în habitatele acvatice utilizate de speciile de amfibieni pentru reproducere. Prin intrarea animalelor în apă se pot distruge habitatele de reproducere acvatice și cele terestre din apropierea lor, iar pontele, larvele și adulții pot fi distruse. 2. Pășunatul este restricționat în proximitatea habitatelor acvatice, în perioada de depunere a pontelor, respectiv martie-iulie.
MS83: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate	Pe suprafața ariilor naturale protejate este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. Măsura va fi aplicată și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i> .
MS84: Reglementarea capturării sau deținerii speciilor	Se interzice orice acțiune de capturare, deținere sau comercializare a amfibienilor. Măsura va fi aplicată și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i> .

	MS85: Reglementarea introducerii de noi specii în habitatele acvatice specifice	Se interzice introducerea de specii invazive sau alohtone în habitatele acvatice de reproducere din perimetrul ariei naturale protejate. Măsura va fi aplicată și populațiilor de amfibieni de interes comunitar din cadrul ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, respectiv <i>Bombina variegata</i> și <i>Triturus cristatus</i> .
--	---	---

4.2.1.6. Conservarea și managementul speciilor de pești de interes comunitar

Tabel nr. 32

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS26: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor <i>Cottus gobio</i> și <i>Barbus meridionalis</i>	MS86: Inventarierea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor	Măsura se va realiza o dată la 4 ani pe toate văile din perimetrul ariei naturale protejate, în baza protocoalelor de monitorizare.
OS27: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor acvatice utilizate de specii	MS87: Asigurare conectivității longitudinale a cursurilor de apă	Pe sectoarele cursurilor de apă din perimetrul ariei naturale protejate se interzice construirea de noi obiective de investiții care conduc la afectarea conectivității longitudinale. Excepție fac acele investiții care sunt de interes public major sau sunt destinate sănătății sau securității comunităților locale. Caracteristicile scărilor de pești funcționale trebuie să aibă următorii parametri: viteza critică pentru specia <i>Cottus gobio</i> este între 0,15 și 0,30 m/s, astfel se propune ca viteza apei în interiorul scării de pești să nu depășească 0,25 m/s. În afară de aceasta este important ca adâncimea apei în interiorul scării de

		<p>pești să fie de minim 20 cm. Specia <i>Cottus gobio</i> nu poate să treacă peste un obstacol mai înalt de 18-20 cm, din acest motiv se propune ca în interiorul scării de pești treptele să fie așezate în așa fel încât să nu formeze un obstacol pe toată lățimea scării mai mare de 18 cm.</p> <p>Construirea de noi microhidrocentrale în aria naturală protejată este interzisă.</p>
	MS88: Creșterea gradului de conectivitate longitudinală a cursurilor de apă prin implementarea de acțiuni de reconstrucție ecologică	<p>Măsura vizează, în limitele posibilităților legale, înlăturarea unor praguri din beton sau din lemn din albia minoră a râurilor sau, dacă nu este posibil, identificarea și implementarea unor soluții tehnice alternative, cum ar fi canalele bypass. De asemenea, se recomandă ca podurile din țevi de beton să fie înlocuite cu poduri propriu zise, fără amenajarea albiei minore de sub pod. Se recomandă ca administratorul ariei naturale protejate să realizeze un studiu privind îmbunătățirea conectivității longitudinale a cursurilor de apă, în cadrul căruia să fie identificate în totalitate pragurile naturale sau antropice, proprietarii lucrărilor hidrotehnice, oportunitățile de reconstrucție ecologică, potențiale surse de finanțare, potențiali parteneri în implementarea unor proiecte viitoare. În baza acestui studiu vor fi realizate: studiu de fezabilitate, proiecte tehnice și execuția propriu-zisă.</p>
	MS89: Reabilitarea habitatelor acvatice prin lucrări de împădurire a malurilor cursurilor de apă	<p>Se recomandă plantarea cu arbori -arin, salcie sau frasin pe suprafețele de mal fără vegetație forestieră, în vederea creșterii gradului de umbrire a luciilor de apă.</p> <p>Se va limita tăierea arborilor de pe malul cursurilor de apă.</p>
	MS90: Reglementarea activităților ce pot duce la afectarea conectivității cursurilor de apă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Construirea de noi microhidrocentrale în aria naturală protejată este interzisă. 2. Se interzice crearea de obstacole mai înalte de 20 cm pe sectoarele cursurilor de apă aflate în aria de distribuție potențială a speciei <i>Cottus gobio</i>. 3. Sunt interzise lucrările care conduc la scăderea debitului cursurilor de apă din perimetrul ariei naturale

		protejate. Excepție fac acele investiții care sunt de interes public major sau sunt destinate sănătății sau securității comunităților locale. În acest caz, amplasarea conductelor de aducțiune nu se realizează în albia minoră a cursurilor de apă.
	MS91: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea cursurilor de apă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Este interzisă sub orice formă deversarea de substanțe poluante și depozitarea deșeurilor de orice natură în albia minoră a cursurilor de apă sau în apropierea acestora. 2. Se interzice depozitarea și/sau abandonarea materialului lemnos provenit din lucrările de exploatare forestieră în albia cursurilor de apă. 3. Se vor respecta cu strictețe normele tehnice de exploatare, depozitare și transport a masei lemnoase. 4. Se interzice accesul cu vehicule motorizate în albia pâraielor. 5. Se interzice extragerea de resurse minerale din albia minoră a cursurilor de apă din aria naturală protejată.
	MS92: Reglementarea și monitorizarea activităților de acvacultură și piscicultură	<p>Administratorul va monitoriza anual activitatea din cadrul păstrăvăriilor, astfel încât:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intrările și ieșirile de apă să fie blocate corespunzător cu grilaje; - debitul de servitute la captări să fie asigurat; - încărcătura cu material organic a apei care iese din păstrăvărie trebuie să fie egală cu cea care intră în păstrăvărie; - rezultatele controalelor sanitar-veterinare să fie în limitele legal admise. <p>Zona de implementare: vezi Harta Amenintarii I03.01 Poluare genetica pastravarii</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Exemplarele scăpate accidental în apele naturale trebuie eliminate prin pescuit cu electronarcoză de către experți ihtiologi. 3. În fazele de proiectare, construcție și funcționare a amenajărilor piscicole este obligatoriu a se lua toate măsurile tehnice necesare prevenirii scăpării accidentale de pești în cursurile de apă.

4.2.1.7. Conservarea și managementul speciilor de nevertebrate de interes comunitar

Tabel nr. 33

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS28: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de nevertebrate de interes comunitar	MS93: Inventarierea distribuției și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor	Măsura se va realiza o dată la 3 ani pe întreaga suprafață a ariei naturale protejate, în baza protocoalelor de monitorizare.
OS29: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor utilizate de speciile de fluturi de interes comunitar și de <i>Pholidoptera transsylvanica</i>	MS94: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciilor și a habitatelor utilizate de acestea	<p>1. colectarea de exemplare aparținând speciilor de nevertebrate de interes comunitar în alt scop decât cel științific este interzisă.</p> <p>2. suprafețele aflate sub angajament în cadrul PNDR 2013-2020 - Măsura nr.10 Agro-mediu-climă, Pachetul 1- Pajiști cu înaltă valoare naturală HNV vor fi monitorizate cu strictețe de către administrator și reprezentanții APIA în vederea respectării următoarelor măsuri de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40kg. N s.a./ha, 1 UVM/ha; - cositul poate începe doar după data de 1 iulie - pentru terenurile situate în UAT-uri cu altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m sau după data de 15 iunie - pentru terenurile situate în UAT-uri cu altitudini medii mai mici de 600 m; - pășunatul se efectuează cu maxim 1 UVM pe hectar; - sunt interzise acțiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiștilor aflate sub

angajament.

În vederea monitorizării acestor suprafețe, administratorul va încheia un protocol de colaborare cu APIA, în baza căruia ii vor fi puse la dispoziție anual suprafețele aflate sub angajament și pachetele de măsuri aferente acestora.

3. menținerea suprafețelor de pajiști prin pășunat și cosit, în vederea prevenirii instalării arborilor și arbuștilor.
4. conservarea habitatelor umede cu specii de *Rumex* – *R. hydrolapathum*, *R. aquaticus*, chiar și în zone semnificativ antropizate și interzicerea desecării sau drenării pajiștilor și canalelor, în vederea asigurării condițiilor de habitat pentru specia *Lycaena dispar*.
5. conservarea pajiștilor umede în care există din abundență planta gazdă *Succisa pratensis*, în vederea asigurării condițiilor de habitat pentru specia *Euphydryas aurinia*.
6. evitarea folosirii pesticidelor.
7. descurajarea utilizării îngrășămintelor și tratamentelor chimice.
8. incendierea vegetației în aria de distribuție a speciilor *Lycaena dispar* și *Euphydryas aurinia* este interzisă.
9. promovarea activităților agricole tradiționale;
10. interzicerea abandonării deșeurilor în natură.
11. păstrarea heterogenității habitatelor favorabile speciei *Callimorpha quadripunctaria*, respectiv pajiști și fânețe umede cu tufărișuri, luminișuri și liziere ale pădurilor umede de foioase, malurile cursurilor de apă cu vegetație bogată, desișurile cu arbuști și povârnișurile umede cu tufărișuri și vegetație abundentă.
12. interzicerea suprapășunatului și menținerea unui pășunat tradițional, cu speciile, efectivele și în perioadele utilizate pe parcursul ultimelor decenii.

<p>OS30: Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor <i>Lucanus cervus</i>, <i>Rosalia alpina</i> și <i>Morimus funereus</i></p>	<p>MS95: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciei și a habitatelor specifice</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. colectarea de exemplare în alt scop decât cel științific este interzisă. 2. se vor respecta cu strictețe normele tehnice de exploatare și transport a masei lemnoase. 3. protejarea și conservarea arboretelor de gorun distribuite insular și marginal în cadrul ariei naturale protejate. 4. în arboretele de foioase și de amestec se vor menține 3-5 escari / ha. 5. în arboretele de foioase și de amestec se vor menține minim 3-5 arbori doborâți și aflați în contact cu solul la ha. 6. la tăierile definitive în habitatele de păduri de foioase și de amestec se vor menține pe picior 5-7 arbori maturi, cu o vârstă de minim 80 ani și parțial debilitați/ha. 7. se va respecta volumul de 1 mc /an/hectar la igienizare, depășirea acestei valori putând conduce la degradarea habitatului speciei.
---	--	--

4.2.1.8. Conservarea și managementul speciilor de plante de interes comunitar

Tabel nr. 34

<p>Denumirea obiectivului specific</p>	<p>Denumirea măsurii</p>	<p>Mod de implementare/Submăsuri</p>
<p>OS31: Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor pe plante de interes comunitar</p>	<p>MS96: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Campanula serrata</i>, <i>Tozzia carpathica</i> și <i>Poa</i></p>	<p>În baza protocoalelor de monitorizare se va realiza cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anual – în cazul monitorizării efectivului populațional, vitalității și regenerării naturale. - odată la 3 ani - în cazul evaluării stării de conservare a habitatului. <p>Pe baza acestor monitorizări se vor identifica măsurile de management adecvate.</p>

	<i>granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>	
	MS97: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Drepanocladus vernicosus</i> , <i>Meesia longiseta</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> și <i>Liparis loeselii</i>	<p>În urma desfășurării activităților specifice de inventariere și cartare a speciilor de plante de interes comunitar nu a fost identificată prezența acestora în cadrul ariei naturale protejate.</p> <p>Cu toate acestea, dacă vreuna dintre aceste specii va fi identificată ca prezentă în cadrul ariei natural protejate se vor realiza activități de monitorizare a populației/populațiilor acesteia, cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anual – în cazul monitorizării efectivului populațional, vitalității și regenerării naturale. - odată la 3 ani - în cazul evaluării stării de conservare a habitatului specific. <p>Pe baza acestor monitorizări se vor identifica măsurile de management adecvate.</p>
OS32: Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Campanula serrata</i>	MS98: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia	<p>Vor fi interzise activitățile de schimbare a destinației folosinței terenului, de eliminare a tufărișurilor care ar putea duce imediat sau în timp la scăderea suprafeței sau dispariția habitatului.</p> <p>Reglementarea activităților turistice se va face prin menținerea traseelor turistice în bune condiții pentru a evita abaterea turiștilor de la potecă, amenajarea unor locuri speciale de campare și prin campanii de informare și conștientizare.</p> <p>Vor fi monitorizate activitățile turistice și modul de desfășurare al acestora și se vor lua măsuri după caz. Este interzisă colectarea plantelor în alte scopuri decât cele științifice. Colectarea indivizilor acestei specii se va face doar cu acordul scris al administratorului ariei naturale protejate și a avizului Consiliului Științific.</p> <p>Reglementarea pășunatului prin menținerea efectivului de animale conform capacității de suport a fiecărei pășuni și interzicerea târlirii.</p>
OS33: Îmbunătățirea	MS99: Reglementarea	Vor fi interzise/limitate activitățile de drenare, regularizare a cursurilor de apă, amenajări hidrotehnice,

<p>stării de conservare a speciei <i>Tozzia carpathica</i></p>	<p>activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia</p>	<p>exploatarea și transportul masei lemnoase, modernizare și întreținere a căilor de acces etc., care ar putea duce imediat sau în timp la scăderea suprafeței sau dispariția habitatului.</p> <p>Vor fi monitorizate activitățile umane cu potențial impact asupra speciei și/sau habitatului speciei precum și modul de desfășurare al acestora și se vor lua măsuri după caz.</p> <p>Este interzisă colectarea plantelor în alte scopuri decât cele științifice. Colectarea indivizilor acestei specii se va face doar cu acordul scris al administratorului ariei natural protejate și a avizului Consiliului Științific.</p>
<p>OS34: Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Poa granitica ssp. disparilis</i></p>	<p>MS100: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia</p>	<p>Vor fi interzise/limitate activitățile de schimbare a destinației folosinței terenului și supuse reglementării, de către administratorul ariei naturale protejate, construcția adăposturilor/refugiilor turistice, amenajarea stânelor și construirea facilităților pastorale care ar putea duce imediat sau în timp la scăderea suprafeței sau dispariția habitatului.</p> <p>Reglementarea activităților turistice se va face prin menținerea traseelor turistice în bune condiții pentru a evita abaterea turiștilor de la potecă, amenajarea unor locuri speciale de campare și prin campanii de informare și conștientizare.</p> <p>Vor fi monitorizate activitățile turistice și modul de desfășurare al acestora și se vor lua măsuri după caz.</p> <p>Este interzisă colectarea plantelor în alte scopuri decât cele științifice. Colectarea indivizilor acestei specii se va face doar cu acordul scris al administratorului ariei natural protejate și a avizului Consiliului Științific.</p> <p>Reglementarea pășunatului prin menținerea efectivului de animale conform capacității de suport a tipului de habitat și interzicerea târlirii.</p>

4.2.1.9. Conservarea și managementul speciilor de păsări de interes comunitar din ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

Tabel nr. 35

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS35: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor de păsări de interes comunitar	MS101: Evaluarea efectivelor populaționale ale speciilor, habitatele acestora și evaluarea stării de conservare	Monitorizarea la fiecare 3 ani a speciilor prin aplicarea protocoalelor de monitorizare și cartarea punctelor noi de semnalare a prezenței acestora în perimetrul ariei naturale protejate.
OS36: Conservarea speciilor de păsări, menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor utilizate de specii	MS102: Menținerea unei structuri echilibrate pe clase de vârstă pentru pădurile de foioase și amestec	<p>La ora actuală, clasele de vârstă IV și V – vârstă mai mare de 80 ani - din cadrul fondului forestier de pe raza ariei naturale protejate reprezintă aproximativ 35% din suprafața totală în condițiile în care în interiorul sitului în ultimii 30 de ani s-au exploatat suprafețe însemnate, suprafețele din clasele de vârstă I și II fiind în permanentă creștere ca urmare a modificării structurii proprietății asupra fondului forestier. Dacă acest proces va continua, este de anticipat scăderea drastică a procentului de pădure cu vârste mai mari de 80 ani în următorii 30 de ani.</p> <p>În scopul atingerii și/sau menținerii statutului de conservare favorabil pentru speciile dependente de habitatele forestiere, respectiv <i>Pernis apivorus</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Strix uralensis</i>, <i>Picus canus</i>, <i>Dendrocopos leucotos</i>, <i>Dendrocopos medius</i>, <i>Dryocopus martius</i>, <i>Ciconia nigra</i>, <i>Ficedula albicollis</i>, <i>Ficedula parva</i>, prin măsuri de management trebuie ca pe termen lung structura pe clase de vârstă a fondului forestier în ansamblul său să fie echilibrat, în condițiile în care echilibrarea pe clase de vârste este și un principiu al silviculturii, cu condiția ca activitățile economice de exploatare să nu fie puternic perturbate.</p>

	<p>În acest sens, pe termen scurt, respectiv în perioada de implementare a prezentului Plan de management, suprafața cuprinsă în clasele de vârstă IV și V – cu vârstă mai mare de 80 ani - trebuie să fie permanent cuprins în intervalul 25-35% din totalul fondului forestier, indicele de evaluare al măsurii la sfârșitul planului de management fiind de 30-35%. Pentru atingerea acestui parametru este necesară coroborarea și armonizarea amenajamentelor silvice existente sau nou elaborate pe suprafața ariei naturale protejate, astfel încât acest procentaj să se mențină și, dacă este posibil în perioada de timp a implementării planului de management, să crească la nivelul întregului sit.</p> <p>Pe termen lung, respectiv la un orizont al anului 2065, suprafața procentuală de fond forestier cuprinsă în casele de vârstă IV și V - peste 80 de ani trebuie extinsă până la 40%, urmând ca apoi acest procent să se păstreze constant. Calculul pornește de la premisa structurii echilibrate pe clase de vârstă, deci propunerea ca procentul de 40 % să fie o țintă pentru anul 2065 -orizont de timp de 50 de ani- este echitabilă din punct de vedere ecologic și economic. Pentru atingerea acestui deziderat administratorii de terenuri forestiere trebuie să planifice măsurile din următoarele planuri de amenajare astfel încât distribuția arboretelor pe clase de vârstă să fie echilibrată atât pentru menținerea procentului de 40% după 2065 cât și pentru gestionarea durabilă a pădurilor.</p> <p>Atât pentru atingerea parametrului pe termen scurt cât și pe termen lung ar fi de dorit ca toți proprietarii/administratorii, indiferent de suprafața de pădure deținută să elaboreze amenajamente silvice. În acest sens administratorul ariei naturale protejate va colabora cu administratorii de fond forestier și proprietarii de păduri în scopul găsirii de soluții pentru amenajarea silvică a tuturor suprafețelor de fond forestier în condițiile regimului silvic.</p>
--	---

<p>MS103: Stabilirea suprafețelor de zone tampon în jurul cuiburilor și reglementarea activităților forestiere în zona tampon în perioada de cuibărit, în vederea asigurării condițiilor necesare reproducerii cu succes a speciilor de răpitoare și a berzei negre</p>		<p>Lucrările forestiere în imediata apropiere a cuiburilor speciilor de păsări răpitoare sau a berzelor negre, în special dacă sunt desfășurate în prima parte a sezonului de cuibărit, pot compromite succesul reproductiv în acel an. În anul respectiv, succesul reproductiv al perechilor afectate este nul în cele mai multe cazuri. În acest sens, în cazul cuiburilor identificate se va institui o zonă tampon cu rază de 100 de metri -200 m diametru- în care în perioada 15 martie -15 august vor fi interzise activitățile legate de silvicultură, inclusiv tăieri de conservare și lucrările de îngrijire a arboretelor. Aceste activități vor fi permise în afara perioadei menționate. Modalitatea de identificare a cuiburilor în teren este parte constituentă a măsurilor care privesc evaluarea și monitorizarea în teren a populațiilor speciilor criteriu, respectiv <i>Pernis apivorus</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Strix uralensis</i> și <i>Ciconia nigra</i>.</p>
<p>MS104: Promovarea menținerii de arbori bătrâni – peste 80 ani – în parcelele/subparcelele silvice ce sunt parcurse cu tăieri de regenerare</p>		<p>Prezența unor pâlcuri de arbori în cadrul subparcelelor ce sunt parcurse cu tăieri de regenerare favorizează menținerea condițiilor de cuibărit pentru speciile de răpitoare diurne, în special <i>Aquila pomarina</i>, <i>Pernis apivorus</i> și <i>Circaetus gallicus</i>, dar și barza neagră, <i>Ciconia nigra</i>. De asemenea, de această măsură, în timp vor beneficia și speciile de ciocănitori, prezența arborilor maturi fiind o sursă fundamentală de hrană și locuri de cuibărit pentru acestea. Este foarte important ca acești arbori rămași să nu fie izolați unul față de altul, ci să fie păstrați în pâlcuri. Măsura nu impune ca arborii rămași să îndeplinească anumite condiții de calitate și se va implementa funcție de condițiile din teren.</p> <p>Pentru pădurile de fag sau amestec dominat de fag, numărul total de arbori maturi și parțial debilitați ce trebuie păstrat permanent este de 5-7/hectar. Pentru pădurile de cvercinee și amestec dominat de cvercinee numărul total de arbori maturi ce trebuie păstrat permanent este de 4-5/hectar.</p>

<p>MS105: Menținerea lemnului mort pentru asigurarea condițiilor specifice de habitat pentru speciile de ciocănitori și <i>Strix uralensis</i></p>		<p>Cantitatea disponibilă de lemn mort este un factor esențial pentru prezenta speciei <i>Dendrocopos leucotos</i>. Prezența lemnului mort influențează calitatea habitatului pentru majoritatea speciilor de ciocănitori, respectiv <i>Picus canus</i>, <i>Dendrocopos leucotos</i>, <i>Dedrocopos medius</i> și <i>Dryocopus martius</i>. De asemenea, un factor limitant în ocuparea teritoriului de către specia <i>Strix uralensis</i> îl reprezintă existența locurilor de cuibărit, reprezentate de arbori morți pe picior, ruți în mod natural ca sa formeze cavități în zona superioară a trunchiului și/sau scorburoși.. În acest sens, în vederea menținerii și îmbunătățirii, după caz, a stării de conservare a acestor specii la nivelul arie naturale protejate, în toate parcelele/subparcele ce includ arborete de foioase sau de amestec vor fi menținuți 2-4 arbori morți doborâți/căzuți din motive naturale/ha și 4-8 arbori morți pe picior din categoria iescarilor, arborilor groși, scorburoși, parțial uscați, în funcție de particularitățile fiecărui suprafețe de fond forestier în parte. O atenție deosebită se va acorda tăierilor definitive în parchetele de exploatare, când firma ce exploatează trebuie să cunoască și să aplice această prevedere.</p>
<p>MS106: Asigurarea condițiilor optime de habitat pentru speciile de muscari prin interzicerea aplicării tratamentelor chimice</p>		<p>Această măsură vizează în special speciile de muscari: <i>Ficedula albicollis</i> și <i>F. parva</i>, dar și speciile <i>Lullula arborea</i>, <i>Picus canus</i>, <i>Dendrocopos leucotos</i>, <i>Dendrocopos medius</i> și <i>Dryocopus martius</i>. Pentru asigurarea habitatului de cuibărit al acestor specii au un efect benefic și măsurile anterioare prevăzute, în special cele de favorizare a populațiilor de ciocănitori. Pentru a nu afecta calitatea resurselor trofice ale acestor specii insectivore, aplicarea tratamentele chimice va fi limitată doar la cazurile de gradații sau defolieri care au fost dovedite prin certificat eliberat de unitățile de cercetare specifice și pe suprafețe cât mai restrânse posibil, doar în cazul ineficienței sau imposibilității aplicării altor tipuri de tratamente, biologice, integrate.</p>

<p>MS107: Reglementarea degajărilor și curățărilor chimice în pădurile din cadrul ariei naturale protejate</p>		<p>În pădurile din cadrul ariei naturale protejate vor fi permise degajările și curățirile realizate cu ajutorul moto-uneltelor specializate sau altor mijloace cu condiția să se respecte celelalte măsuri din prezentul plan, în special cele referitoare la păstrarea structurii stratificate a arboretelor. Degajările chimice vor fi interzise datorită faptului că nu se cunoaște efectul de durată al arboricidelor introduse în pădure, nefiind recomandat pentru un spectru larg de păduri.</p> <p>Speciile pentru care se aplică măsura: toate speciile de păsări criteriu care prezintă preferințe pentru habitatele de pădure, respectiv <i>Penis apivorus</i>, <i>Bonasa bonasia</i>, <i>Strix uralensis</i>, <i>Dryocopus martius</i>, <i>Picus canus</i>, <i>Dendrocopos medius</i>, <i>Dendrocopos leucotos</i>, <i>Ficedula albicollis</i>, <i>Ficedula parva</i>, <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Tetrao urogallus</i>, <i>Lullula arborea</i> și <i>Ciconia nigra</i>.</p>
<p>MS108: Gestionarea pădurilor de molid sau a amestecurilor dominate de molid prin promovarea atingerii și menținerii unei structurii echilibrate pe clase de vîrstă</p>		<p>Având în vedere că în cazul pădurilor de rășinoase și în special de molid, aplicarea altor tratamente decât tăierile rase este, în majoritatea cazurilor, imposibilă - din cauza doborâturilor de vînt, speciile din aceste zone, și în mod deosebit <i>Tetrao urogallus</i>, au de suferit în cazul în care apar dezechilibre în ceea ce privește calitatea habitatului.</p> <p>De aceea, la nivelul pădurilor de rășinoase și de amestec cu molid din cadrul ariei naturale protejate este necesar să se asigure în timp cât mai scurt și cu respectarea reglementărilor tehnice din silvicultură, o structură echilibrată pe clase de vîrstă, respectiv o pondere de 20% din totalul suprafeței pentru fiecare categorie de vîrstă. Orizontul de timp pentru atingerea acestei structuri echilibrate este de 40 ani.</p> <p>Singura categorie de arborete pentru care se acceptă creșterea suprafeței pe termen lung în detrimentul celorlalte categorii, la un orizont de timp de 50 de ani, este categoria cu vîrste mai mari de 90 de ani.</p> <p>Suplimentar, dată fiind distribuția restrînsă a pădurilor de rășinoase în cadrul ariei naturale protejate, este recomandată și mozaicarea spațială, astfel ca pădurea dintr-o anumită categorie de vîrstă să nu fie grupată</p>

		<p>într-o singură suprafață continuă. În acest sens este necesară realizarea amenajamentelor silvice în consens între administratorii de fond forestier.</p>
MS109: Stoparea drenajelor artificiale în zonele de pășune în vederea refacerii regimului hidric inițial		<p>În cazul multor suprafețe de pășune situate submontan au fost săpate canale de drenaj pentru scurgerea mai rapidă a apei, cu scopul de a face respectivele pajiști accesibile mai devreme în decursul anului. Canalele de drenaj existente modifică structura habitatului în mod sever, cu consecințe importante asupra speciei <i>Crex crex</i>, care preferă pentru sezonul de reproducere habitate umede cu iarbă mai înaltă. Prin practicarea drenajului, pășunile respective vor avea o cantitate redusă de apă, astfel și dezvoltarea vegetației va fi sub optim. Pentru implementarea măsurii este necesară blocarea canalelor de drenaj existente în habitatele specifice acestei specii.</p> <p>În perioada de implementare a Planului de management, administratorul ariei naturale protejate va evalua posibilitatea realizării acestei măsuri. În cazul în care măsura este implementabilă cel puțin parțial, administratorul va identifica potențiale surse de finanțare, precum și partenerii adecvați.</p>
MS110: Menținerea elementelor de peisaj - arbori solitari, tufișuri, margini înierbate - pe pajiști și terenuri arabile		<p>Arborii solitari, vegetația arbustivă și marginile înierbate dintre parcelele de teren arabil sau de pe marginile drumurilor locale, reprezintă habitatele preferate pentru cuibărit și hrănire pentru specii precum <i>Lanius minor</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Lullula arborea</i>, <i>Sylvia nisoria</i> și <i>Emberiza hortulana</i>. Pentru a menține aceste suprafețe de interes conservativ se va interzice tăierea arborilor izolați sau a pâlcurilor de arbori situați pe pajiști, pășuni, teren cultivabil sau la marginea parcelelor de teren agricol, măsură ce reprezintă respectarea prevederilor standardului GAEC 9 - Bunele practici agricole și de mediu –GAEC- în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și al Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 30/147/ 2010, cu modificările și completările ulterioare. În cazul pășunilor abandonate, degradate, acestea vor fi readuse la stadiul de pășune și menținute ca atare, cu respectarea prevederilor măsurii -pe pajiștile degradate readuse la stadiul de pășune se vor menține elemente de peisaj</p>

		<p>– tufişuri, arbori izolați, pâlcuri de arbori - la marginea acestora.</p> <p>Situația terenurilor abandonate pe o perioadă îndelungată de timp, unde stadiile succesiunii vegetației au dus la instalarea vegetației forestiere pioniere - va fi tratată de către administrator de la caz la caz, acesta putând propune schimbarea categoriei terenului sau readucerea suprafețelor la stadiul de pășune.</p>
	MS111: Menținerea aliniamentelor de arbori de-a lungul drumurilor	<p>Aliniamentele de arbori și arborii solitari reprezintă unul dintre habitatele preferate de cuibărit pentru speciile <i>Lanius minor</i> și <i>Dendrocopos syriacus</i>. În vederea menținerii acestor microhabitate se va avea în vedere ca avizul favorabil al administratorului ariei naturale protejate pentru lucrările de îndepărtare a aliniamentelor de arbori să fie emis doar în cazul în care sunt incluse măsurile obligatorii de replantare cu specii similare autohtone în aceleași zone sau în alte zone adiacente.</p>
	MS112: Izolarea liniilor de medie tensiune prin colaborarea cu companiile de transport a energiei electrice	<p>Liniile electrice neizolate, și în special cele de medie tensiune, reprezintă una din cauzele majore de mortalitate în special în rândul răpitoarelor de zi și a berzelor prin electrocutare la nivelul stâlpilor folosiți de păsări. În scopul prevenirii acestui fenomen în perimetrul ariei naturale protejate și în vecinătatea acesteia, liniile de medie tensiune se vor izola la nivelul stâlpilor cu izolatorii de pe stâlpi orientați în sus. În măsura posibilităților, cel puțin pentru noi linii, este preferabilă soluția alternativă de pozare subterană a cablurilor de transport.</p> <p>Administratorul va realiza o analiză a situației actuale, prin parcurgerea traseelor liniilor de medie tensiune și identificarea urmelor de electrocutare a speciilor de păsări. Studiul se va realiza prin accesarea fondurilor destinate biodiversității. Se va analiza dacă lucrările de izolare se vor putea realiza din fondurile pentru mediu ale companiilor de electricitate.</p>
	MS113: Asigurarea suporturilor pentru cuiburile	<p>Prin amplasarea cuiburilor de berze pe suporturi se evită probleme specifice cauzate de prezența acestora pe diverse structuri - stâlpi electrice din localități și acoperișuri. Cele mai multe dintre cuiburile din</p>

<p>de barză albă situate în localitățile din vecinătatea ariei naturale protejate</p>	<p>localitățile de pe raza ariei naturale protejate sunt la ora actuală situate pe suporturi amplasate pe stâlpi de către compania de distribuție a energiei electrice.</p> <p>Administratorul va realiza o evaluare a prezenței cuiburilor de barză albă pe stâlpi fără suport și pe alte structuri pe o distanță de până la 5 km față de limita nordică a ariei naturale protejate. În funcție de rezultatele acestei evaluări se vor amplasa suporturi pe stâlpii unde acestea lipsesc. Studiul se va realiza prin accesarea fondurilor destinate biodiversității. Asigurarea de suporturi se va realiza din fondurile pentru mediu ale companiilor de electricitate sau din alte surse.</p>
<p>MS114: Prevenirea dezvoltării urbanizării în zonele de lizieră, de pășune adiacentă acestora și pe văi</p>	<p>Dezvoltarea necontrolată a construcțiilor, cele mai multe dintre ele în scopuri turistice, de agrement, sau monahale, păstrării, afinării contribuie la fenomenul de antropizare accentuată în tot mai multe zone ale ariei naturale protejate, cu precădere în zona de lizieră, în pășuni sau pe văi. Un alt tip de dezvoltare a infrastructurii este reprezentat de investițiile de tip producție de energie electrică din surse regenerabile - panouri fotovoltaice. Toate aceste obiective de investiții afectează în mod considerabil suprafețele de pajiști și pășuni prin antropizare accentuată și scoaterea acestora din circuitul ecologic al multor specii de interes comunitar. Pe termen lung, acest fenomen duce la diminuarea oportunităților de hrănire și cuibărit pentru mai multe dintre speciile de interes conservativ de pe suprafața ariei naturale protejate.</p> <p>Într-o primă fază, în primul an de implementare a Planului de management, se va evalua, în cadrul unui program de control, legalitatea construcțiilor existente, urmat de aplicarea prevederilor legale cu privire la acestea. Ulterior se vor stabili prin negociere cu primăriile, în raport cu suprafețele de extravilan existente la nivelul fiecărei unități administrativ- teritoriale în parte, o serie de zone de interdicție a dezvoltării/ implementării diverselor categorii de planuri/proiecte cu potențial impact negativ asupra avifaunei de interes comunitar din cadrul ariei naturale protejate.</p> <p>Dezvoltarea de parcuri de panouri fotovoltaice și de parcuri eoliene este interzisă în perimetrul ariei</p>

		<p>naturale protejate.</p> <p>De această măsură vor beneficia în mod deosebit speciile <i>Pernis apivorus</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Ciconia nigra</i> și <i>Crex crex</i>.</p>
	<p>MS115: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a speciilor dependente de pajiști ca habitate pentru hrănire sau cuibărit prin reglementarea pășunatului în aria naturală protejată</p>	<p>Mai multe dintre speciile de interes comunitar sunt dependente de calitatea pajiștilor și/sau a terenurilor agricole, folosite fie ca habitat de cuibărit și hrănire – de exemplu <i>Crex crex</i> – pajiști umede, fie ca habitat de hrănire, de exemplu <i>Aquila pomarina</i> – pășuni și terenuri agricole cultivate în sistem extensiv.</p> <p>Suprapășunatul poate duce la degradarea compoziției floristice specifice și a solului, care au drept consecință diminuarea resurselor trofice necesare pentru speciile criteriu.</p> <p>Administratorul ariei naturale protejate va realiza un studiu pentru a stabili capacitatea maximă de suport diferențiată în funcție de tipul de pășune. Studiul se va realiza prin accesarea fondurilor destinate biodiversității. Până la obținerea rezultatelor unui astfel de studiu, valoarea maximă de UVM avută în vedere va fi de 1/ha.</p> <p>Se va efectua un control riguros acolo unde se constată o degradare accentuată a pășunilor.</p> <p>În funcție de rezultatul studiului, administratorul ariei naturale protejate va modifica valoarea maximă de UVM admisă/ha diferențiat pe tipuri de pajiște. Indiferent de nivelul de pășunat, se vor respecta prevederile GAEC7 – Intreținerea pajiștilor permanente prin asigurarea unui nivel minim de pășunat sau prin cosirea lor cel puțin o dată pe an, în special pentru a preveni degradarea pajiștilor acolo unde pășunatul este redus. Arderea vegetației, ca măsură de igienizare sau stimulare a creșterii acesteia este interzisă, cu excepția cazurilor speciale prevăzute de legislația în vigoare. Derogări de la măsura care stabilește încărcătura maximă pe suprafața de pășunat se fac pentru proprietarii care aleg să aplice pentru pachetul numărul 1 de agromediu - Pajiști cu înaltă valoare naturală. Astfel proprietarii vor avea posibilitatea de a obține compensații financiare pentru măsurile descrise ce se doresc a fi implementate.</p>

		<p>De asemenea, o serie de măsuri restrictive vor fi implementate cu privire la suprafețele de pajiști/pășuni, respectiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drenajul pajiștilor este interzis în totalitate. Acolo unde acest proces a avut loc, se vor lua în considera demersuri de readucere a acestora la stadiul de pajiște umedă. - pășunile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor. - aratul sau discuitul pășunilor este interzis. - se interzice cu desăvârșire utilizarea focului ca metodă de igienizare a pajiștilor/pășunilor, chiar și pentru eradicarea speciilor invazive sau problematice. - este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public. <p>Speciile care beneficiază de acest set de submăsuri sunt: <i>Crex crex</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Ciconia ciconia</i>, <i>Circus aeruginosus</i>, <i>Circus cyaneus</i>, <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Lullula arborea</i>, <i>Lanius minor</i> și <i>Lanius collurio</i>.</p>
	<p>MS116: Menținerea calității fânețelor ca habitat pentru speciile de interes conservativ</p>	<p>Fânețele mozaicate, cu porțiuni de vegetație de diferite înălțimi, reprezintă zone favorite de hrănire pentru speciile de interes comunitar <i>Crex crex</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Lanius minor</i>, <i>Sylvia nisoria</i> și <i>Emberiza hortulana</i>. Pentru menținerea calității habitatului speciilor menționate, la nivelul ariei naturale protejate se impun următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interzicerea folosirii pesticidelor și fertilizanților chimici. - interzicerea arderii vegetației în vederea igienizării sau stimulării creșterii. - reglementarea activității de cosit. <p>Submăsura 1: Reglementarea activității de cosit pentru speciile <i>Aquila pomarina</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Lanius minor</i>, <i>Sylvia nisoria</i> și <i>Emberiza hortulana</i></p>

		<p>Pentru îndeplinirea cerințelor de habitat a acestor specii, cositul se va putea efectua doar după data de 1 iulie, conform cerințelor pachetului 1 - Pajiști cu înaltă valoare naturală din setul de plăți Agro-Mediu și se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia, sau începând dintr-o margine a parcelei în linii paralele până spre marginea opusă a parcelei. Pe marginile fiecărei parcele se va lăsa o bandă necosită, lată de 3 metri. Această bandă poate fi cosită după data de 1 septembrie. Din considerente practice, în cazul parcelelor cu o suprafață de sub 1 ha nu este obligatorie menținerea benzii de 3 m.</p> <p>Submăsura 2: Reglementarea activității de cosit pentru specia <i>Crex crex</i></p> <p>Pentru specia <i>Crex crex</i>, o importanță majoră o are modalitatea de cosire, un mod de cosire impropriu afectând succesul reproductiv al speciei. În acest sens, în pajiști și fânețe umede, valoroase pentru <i>Crex crex</i>, prima cosire va avea loc după data de 31 iulie și se va urma metoda descrisă anterior. Zonele unde se va cosi după data de 31 iulie sunt delimitate pe harta de distribuție a speciei în cadrul ariei naturale protejate.</p>
	<p>MS117: Evaluarea prezenței speciilor de plante invazive și a distribuției acestora în perimetrul ariei naturale protejate</p>	<p>Speciile invazive pot afecta semnificativ calitatea pajiștilor și a terenurilor arabile de pe suprafața ariei naturale protejate. Gradul de expansiune al acestora este insuficient cunoscut și poate afecta calitatea habitatului de hrănire pentru speciile criteriu din sit.</p> <p>În acest sens se va efectua un studiu pentru evaluarea amplitudinii acestui fenomen, a cauzelor și a modalităților de eradicare a speciilor problematice.</p> <p>Complementare, la nivelul întregii arii naturale protejate nu vor fi introduse sub nicio formă specii cu caracter invaziv.</p> <p>În cazul lucrărilor de reconstrucție ecologică, de stabilizare a terenurilor, de realizare de perdele de protecție și altele asemenea, este strict interzisă plantarea și/sau însămânțarea de specii alohtone și/sau invazive.</p>

	MS118: Implementarea legislației referitoare la numărul de câini însoțitori permis la o turmă	În cele mai multe cazuri, pe suprafața ariei naturale protejate și în vecinătatea acesteia numărul de câini de stână ce însoțesc turmele de oi depășesc cu mult numărul maxim prevăzut de lege. Manifestând frecvent comportament de prădători, acești câini produc un puternic impact negativ asupra speciilor de păsări cuibăritoare pe sol, în special asupra puilor nezburați ai acestora. Pentru combaterea acestui fenomen, se vor efectua patrule regulate pentru a se verifica efectivele de câini însoțitori ai turmelor de oi, urmată de aplicarea măsurilor legale.
--	---	--

4.2.1.10. Conservarea și managementul elementelor de interes protectiv din rețeaua ariilor naturale protejate de interes național cuprinse în ROSCI0122 Munții Făgăraș și ROSPA0098 Piemontul Făgăraș

Tabel nr. 36

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS37: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes național	MS119: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes național	<p>Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes național, respectiv a obiectivelor de protecție ce au stat la baza desemnării acestora, se va realiza în cadrul acțiunilor de monitorizare a speciilor și habitatelor de interes comunitar, acțiuni descrise în măsurile anterioare.</p> <p>În baza activităților de monitorizare, administratorul și custozii, după caz, vor actualiza inventarele ce cuprind elementele biotice și abiotice de interes protectiv.</p> <p>De asemenea, administratorul va revizui fișele în baza cărora au fost desemnate aceste arii naturale, le va supune avizării Consiliului Științific și le va transmite autorității competente pentru protecția mediului.</p> <p>Ulterior actualizării inventarelor și revizuirii fișelor, administratorul va elabora un plan de monitorizare a ariilor naturale protejate de interes național.</p>

	<p>MS120: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea elementelor de interes protectiv din cadrul ariilor naturale protejate de interes național</p>	<p>Protejarea ecosistemelor de pajiști din perimetrul rezervațiilor naturale este asigurată prin măsurile de conservare a habitatelor de pajiști, stâncării și grohotișuri de interes comunitar din cadrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș.</p> <p>În acord cu prevederile legale în vigoare, scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol sau silvic de terenuri aflate în perimetrul ariilor naturale protejate de interes național se realiza doar pentru obiective care vizează asigurarea securității naționale, asigurarea sănătății oamenilor și animalelor sau pentru obiective destinate cercetării științifice și bunei administrări a ariilor naturale protejate.</p> <p>Este interzis adăpatul animalelor domestice, scăldatul și abandonarea deșeurilor menajere în lacurile glaciare cuprinse în ariile naturale protejate de interes național.</p> <p>Este interzisă prelevarea/capturarea de specii din flora și fauna sălbatică.</p> <p>Este interzisă colectarea de elemente fosilifere din perimetrul rezervației naturale Calcarele eocene de la Turnu Roșu – Porcești.</p> <p>Depozitarea sau abandonarea deșeurilor menajere și crearea vetrelor de foc în cadrul ariilor naturale protejate de interes național este interzisă.</p> <p>Pe suprafața ariilor naturale protejate este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepția drumurilor permise accesului public.</p> <p>Activitățile turistice se vor desfășura strict pe traseele turistice marcate în acest sens.</p>
--	---	---

4.2.2. Obiectiv General nr.2. Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele de interes conservativ și protectiv, cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului

Tabel nr. 37

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS38: Managementul informațiilor	MS121: Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare – pentru speciile și habitatele de interes conservativ și protectiv	Pentru a se realiza suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului conservativ este necesară actualizarea inventarelor și evaluarea detaliată a stării de conservare la intervalele prevăzute pentru fiecare grupă de habitate și specii în parte. Actualizarea informațiilor se va realiza în cadrul bazelor de date gestionate de către administrator și de autoritatea competentă pentru protecția mediului.

4.2.3. Obiectiv General nr.3. Administrarea și managementul efectiv al ariilor naturale protejate și asigurarea durabilității managementului

Tabel nr. 38

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS39: Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de	MS122: Realizarea de patrulare periodice în perimetrul ariilor naturale protejate	Administratorul va efectua patrulare periodice în perimetrul ariilor naturale protejate în vederea asigurării respectării regulamentului și a prevederilor planului de management. Pentru asigurarea unui management eficient este necesar un număr de minim de 16 angajați cu rol de rangeri.

management	MS123:Ajustarea/ modificarea indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management	Se va monitoriza implementarea planului de management și se vor efectua ajustări/modificări ale indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management
	MS124: Reglementarea proiectelor, planurilor și programele care se propun a se realiza în perimetrul ariilor naturale protejate	<p>Proiectele, planurile și programele vor fi analizate din punctul de vedere al impactului potențial asupra speciilor și habitatelor de interes comunitar și protectiv.</p> <p>Administratorul va emite avize favorabile doar pentru acele proiecte, planuri sau programe, care sunt în conformitate cu prevederile regulamentului și ale planului de management și care nu vor avea un impact negativ semnificativ asupra speciilor și habitatelor.</p> <p>Emiterea avizelor se va face ținând cont de impactul cumulat. În acest sens, administratorul ariilor naturale protejate va gestiona informațiile cu privire la suprafețele de habitate de interes comunitar și de habitate corespunzătoare cerințelor ecologice ale speciilor de interes conservativ afectate de fiecare plan/proiect/program în parte.</p> <p>Emiterea avizului administratorului pentru proiecte, planuri și programe cu potențial impact semnificativ asupra capitalului natural de interes conservativ și protectiv se va realiza doar ulterior consultării Consiliului Științific al siturilor Natura 2000.</p> <p>Pentru asigurarea unui management eficient este necesar un număr de minim 2 angajați implicați în evaluarea impactului planurilor/proiectelor/programele cu amplasament în perimetrul celor 2 situri Natura 2000..</p>
	MS125: Consultarea factorilor interesați	Administratorul va asigura organizarea întâlnirilor Consiliului Consultativ de Administrare. În vederea implementării unui management eficient și adaptativ, administratorul va organiza și va

		participa la întâlniri cu factorii interesați.
OS40: Asigurarea finanțării/bugetului necesar implementării eficiente a planului de management	MS126: Identificarea de surse de finanțare	Administratorul va urmări identificarea de surse de finanțare în vederea asigurării bugetului necesar pentru implementarea planului de management.
	MS127: Elaborarea de cereri de finanțare pentru atragerea de fonduri	Administratorul va elabora, singur sau în parteneriat cu factori interesați, cereri de finanțare în vederea atragerii de fonduri pentru asigurarea bugetului necesar implementării planului de management.
	MS128: Instituirea unui sistem de taxare/tarifare în acord cu prevederile legislației în vigoare	Administratorul va evalua oportunitatea instituirii unui sistem de taxare/tarifare în acord cu prevederile legislației în vigoare.
OS41: Asigurarea logisticii necesare implementării eficiente a planului de management	MS129: Asigurarea resurselor umane și materiale necesare implementării eficiente a planului de management	Administratorul va asigura resursa umană calificată corespunzător, în acord cu organigrama aprobată de către autoritatea competentă pentru protecția mediului. Administratorul va asigura din fonduri proprii și/sau din fonduri provenite din alte surse, necesarul de bunuri materiale în vederea implementării unui management eficient.
OS42: Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/managementul ariilor naturale protejate	MS130: Evaluarea nevoilor de formare a personalului implicat în managementul ariilor naturale protejate	Administratorul va evalua nevoile de formare a personalului în vederea implementării unui management eficient și va asigura mijloacele logistice și financiare necesare dezvoltării profesionale pentru personalul/voluntarii implicați.
	MS131: Desfășurarea și participarea la cursuri de	În funcție de rezultatele obținute în cadrul evaluării nevoilor de formare a personalului implicat în managementul ariilor naturale protejate, se va organiza/participa la cursurile necesare de instruire.

	instruire	
	MS132: Participarea la întâlniri de specialitate	Administratorul va asigura participarea personalului la conferințe științifice, seminarii, grupuri de lucru, întâlniri cu experți în managementul conservativ, în vederea creșterii nivelului de cunoștințe de specialitate.
OS43: Raportări	MS133: Elaborarea rapoartelor de activitate și financiare	Administratorul va realiza rapoarte de activitate și financiare conform contractului de administrare și va răspunde solicitărilor autorităților competente conform legii.

4.2.4 Obiectiv General nr.4: Comunicare, educație ecologică și conștientizarea publicului

Tabel nr. 39

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS44: Informarea și conștientizarea publicului privind conservarea capitalului natural	MS134: Realizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului	Administratorul va organiza întâlniri cu factorii interesați în vederea elaborării Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului cu privire la conservarea capitalului natural.
	MS135: Realizarea și distribuirea de materiale informative	Administratorul, sigur sau în parteneriat cu factori interesați, va elabora materiale informative și de conștientizare cu privire la conservarea capitalului natural. Aceste materiale vor fi distribuite comunităților locale, agenților economici cu activități în turism și altor categorii de beneficiari.
	MS136: Actualizarea site-	Administratorul va întreține și va actualiza periodic site-ului web de prezentare a siturilor Natura 2000 cu

ului web al siturilor Natura 2000	informații specifice.
MS137: Realizarea de panouri informative	Administratorul, sigur sau în parteneriat cu factori interesați, va realiza panouri informative și de conștientizare cu privire la conservarea capitalului natural. Acestea vor fi amplasate cu acordul proprietarilor de teren, în zone în care fluxul turistic este ridicat, respectiv în zona Transfăgărășanului, pe poteci turistice, pe văi cu acces public la intrarea în perimetrul sitului de importanță comunitară ROSCI0122 Munții Făgăraș în zone unde sunt localizate obiective turistice și alte locuri adecvate.
MS138: Realizarea de întâlniri factorii interesați	Administratorul va organiza întâlniri periodice cu factori interesați – instituții, ONG-uri, asociații de proprietari, administratori de fond forestier, gestionari ai fondurilor de vânătoare și altele asemenea, cu scopul de a discuta probleme specifice legate de implementarea planului de management.
MS139: Organizarea și participarea la evenimente locale	Administratorul va organiza și va participa la evenimente locale destinate promovării tradițiilor locale, conservării capitalului natural și altele asemenea.
MS140: Organizarea și participarea la activități educative	Administratorul va organiza și va participa la acțiuni de educare și conștientizare a copiilor și tinerilor din aria siturilor Natura 2000 cu privire la conservarea capitalului natural.

4.2.5 Obiectiv General nr.5: Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale

Tabel nr. 40

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Mod de implementare/Submăsuri
OS45: Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale	MS141: Includerea prevederilor Planului de management în amenajamentele silvice	Administratorul va realiza demersurile necesare în vederea integrării măsurilor de management a habitatelor forestiere în amenajamentele silvice.
	MS142: Incluserii măsurilor și regulilor de gestionare durabilă a pajiștilor în Planurile pastorale	Administratorul va realiza demersurile necesare în vederea integrării măsurilor de management a habitatelor de pajiști în amenajamentele silvopastorale. Se recomandă ca aceste măsuri să fie incluse și în contractele de închiriere a suprafețelor de pajiști.
	MS143: Promovarea practicilor prietenoase cu mediul	Administratorul va desfășura activități de promovare a practicilor prietenoase cu mediul, destinate proprietarilor și administratorilor fond forestier, pajiști și alte terenuri agricole.
	MS144: Încurajarea realizării și valorificării de produse tradiționale	Administratorul se va implica în încurajarea realizării și valorificării de produse tradiționale prin participare la grupuri de lucru, promovare în mass media, acordarea de sprijin pentru atragerea de fonduri și implementarea de proiecte.

OS46: Dezvoltarea turismului durabil	MS145: Reabilitarea/îmbunătățirea infrastructurii de vizitare	<p>1. Realizarea unor trasee tematice pentru vizitarea siturilor Natura 2000 – poteci, trasee cicloturistice și altele asemenea.</p> <p>2. Se vor amenaja puncte de colectare a deșeurilor menajere în special în zonele de picnic.</p> <p>3. Organizarea unor acțiuni de colectare a deșeurilor din aria siturilor Natura 2000.</p> <p>4. Amenajarea unor spații de campare și picnic, marcate corespunzător.</p>
	MS146: Amenajarea unor puncte cheie de observare a biodiversității	Vor fi identificate și amenajate puncte cheie de observare a biodiversității.
	MS147: Promovarea națională și internațională a destinației Munții și Piemontul Făgăraș	<p>Administratorul va promova includerea destinației Munții și Piemontul Făgăraș în oferta unor agenții și ghiduri de specialitate la nivel național și internațional.</p> <p>În acest sens, vor fi stimulate și promovate activitățile de tip bird watching, walking, sustainable fishing, cycling.</p>

5. Planul de activități

5.1. Planul de activități

Activitățile sunt cele mai simple și explicite prevederi ale planului de management, acestea contribuind în mod nemijlocit la atingerea obiectivelor specifice ale planului. Obiectivele pot necesita pentru a fi realizate, una sau mai multe acțiuni în funcție de complexitate.

Următoarele tabele includ planurile de acțiune detaliate pentru atingerea obiectivelor generale și specifice ale planului de management.

La fiecare acțiune de management se regăsesc următoarele informații:

Indicatorul de cuantificare: acesta va facilita monitorizarea implementării planului prin precizarea modului în care aplicarea cu succes poate fi măsurată.

Indicatorul de prioritizare: este folosit un sistem de prioritate pe trei nivele, după cum urmează:

Prioritatea 1: Acțiuni decisive pentru atingerea obiectivelor planului. Aceste acțiuni trebuie realizate, chiar în detrimentul altor acțiuni

Prioritatea 2: Acțiuni care sunt importante pentru atingerea obiectivelor. Trebuie depuse toate eforturile pentru realizarea acestei acțiuni. Trebuie să existe motive întemeiate pentru eșuarea realizării acesteia.

Prioritatea 3: Acțiuni de dorit a fi realizate, dar nu critice pentru atingerea țintei și a obiectivelor planului. Investiții pentru realizarea acestor acțiuni trebuie făcute doar atunci când există certitudinea că acțiunile prioritate 1 și 2 vor fi realizate.

Un grafic de implementare în timp: indică în ce an/ani trebuie implementată acțiunea.

Asumare a responsabilităților: include organizația responsabilă de implementare și partenerii esențiali pentru aceasta.

Acțiuni/măsuri	Indicatori de cuantificare	Prioritate	Activitatea la nivel de ani										Responsabili	Parteneri potențiali pentru implementare		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
Obiectiv general nr.1 - Conservarea și managementul biodiversității, respectiv al speciilor și habitatelor de interes conservativ																
Obiectiv specific nr. 1 - Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane																
MS1: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului	-suprafața habitatului - stare de conservare	1			x				x				x		Administrație/custozi	administratori fond forestier, specialiști în domeniu
MS2: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	GNM, Garda forestieră
Obiectiv specific nr. 2 - Îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul râurilor montane și 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor până în etajele montan și alpin																
MS3: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	-suprafața habitatului - stare de conservare	1			x				x				x		Administrație/custozi	administratori fond forestier, specialiști în domeniu
MS4: Reglementarea oricăror	- număr de încălcări ale	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	GNM, Garda

activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	condițiilor legale/avizate semnalate;															forestieră	
Obiectiv specific nr. 3 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 4060 - Tufărișuri alpine și boreale																	
MS5: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului	-suprafața habitatului - stare de conservare	1			x				x					x		Administrație/custozi	administratori pajiști, APIA, specialiști în domeniu
MS6: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră
MS7: Interzicerea îndepărtării vegetației	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră
MS8: Interzicerea incendierilor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră

	semnalate														
MS9: Reglementarea colectării fructelor	- număr de avize emise; - cantități avizate/specie	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APM, GNM, proprietari de teren
Obiectiv specific nr. 4 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 4070* - Tufărișuri cu <i>Pinus mugo</i> și <i>Rhododendron myrtifolium</i> și 4080 - Tufărișuri cu specii subarctice de <i>Salix</i>															
MS10: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	-suprafața habitatelor - starea de conservare	1			x			x				x	Administrație/custozi	administratori pajiști, APIA, administratori fond forestier, specialiști în domeniu	
MS11: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră	
MS12: Interzicerea îndepărtării vegetației	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră	

MS13: Interzicerea incendierilor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră
<p>Obiectiv specific nr. 5 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios, 6170 - Pajiști calcifile alpine și subalpine, 6230* - Pajiști montane de <i>Nardus</i> bogate în specii, pe substraturi silicioase, 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane</p>															
MS14: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	-suprafața habitatelor - starea de conservare	1			x				x				x	Administrație/custozi	administratori pajiști, APIA, administratori fond forestier, specialiști în domeniu
MS15: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră
MS16: Interzicerea incendierilor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM, Garda forestieră

MS17: Reglementarea construcții agricole	- număr de avize emise;	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	administratori pajiști, APIA
MS18: Reconstrucție ecologică a habitatelor degradate	-suprafață habitate reconstruite	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	administratori și proprietari pajiști, APIA, finanțatori
MS19: Respectarea încărcăturii optime cu animale, în funcție de capacitate de suport a habitatelor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM
MS20: Realizarea amenajamentelor pastorale	-număr planuri avizate; -suprafețe pajiști cu amenajament pastoral	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, Administratori pajiști
MS21: Respectarea duratei de pășunat	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM
MS22: Interzicerea abandonării pajiștilor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -suprafețe pajiști	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari ai pajiștilor, APIA, GNM

	abandonate													
MS23: Eliminarea vegetației nedorite	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -suprafețe cu specii invazive;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari ai pajiștilor, APIA, GNM
MS24: Cosirea manuală a fânațelor din habitatele 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari ai pajiștilor, APIA, GNM
MS25: Controlul fertilizărilor, în cadrul suprafețelor ocupate cu habitatul 6520 - Fânețe montane	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate.	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari ai pajiștilor, APIA, GNM
<p>Obiectiv specific nr. 6 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 8110 - Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin, 8120 - Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin, 8210 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase și 8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase</p>														
MS26: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	-suprafața habitatelor - starea de conservare	1			x			x			x		Administrație/custozi	administratori pajiști, APIA,

															specialiști în domeniu
MS27: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM,
MS28: Realizarea amenajamentelor pastorale	-număr planuri avizate; -suprafețe pajiști cu amenajament pastoral	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, Administratori și proprietari de pajiști	
Obiectiv specific nr. 7 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 7140 – Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante - nefixate de substrat și 7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin - <i>Cratoneurion</i>															
MS29: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	-suprafața habitatelor - starea de conservare	1			x			x				x	Administrație/custozi	administratori pajiști, APIA, specialiști în domeniu	
MS30: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	APIA, GNM,	
Obiectiv specific nr. 8 - Monitorizarea desfășurării proceselor naturale în habitate de pajiști															

MS31: Protecția unor zone sălbatice, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim de non-intervenție, în pajiști subalpine din cadrul ariei naturale protejate	- suprafață non-intervenție; -suprafață habitate cu management non-intervenție -starea de conservare a habitatelor incluse	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de pajiști, centre de cercetare, specialiști în domeniu.	
Obiectiv specific nr. 9 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar																
MS32: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	-suprafața habitatelor - starea de conservare	1				x				x				x	Administrație/custozi	administratori și proprietari fond forestier, Garda forestieră, specialiști în domeniu
Obiectiv specific nr. 10 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar																
MS33: Menținerea stării de conservare a habitatului 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silviceavizate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile	

															cu amenajarea fondului forestier
MS34: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 91E0* - Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate; -număr parcele/subparcele silvice cu habitat.	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea fondului forestier
MS35: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91K0 - Păduri ilirice de <i>Fagus sylvatica</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor
MS36: Menținerea stării de conservare a habitatului 91L0 -	- număr de încălcări ale condițiilor	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond

Păduri ilirice de stejar cu carpen	legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;														forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor
MS37: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91V0 - Păduri dacice de fag - <i>Symphyto- Fagion</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor
MS38: Menținerea stării de conservare a habitatului 9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo- Fagetum</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor

MS39: Menținerea stării de conservare a habitatului 9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor
MS40: Menținerea stării de conservare a habitatului 9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor
MS41: Menținerea stării de conservare a habitatului 9180* - Păduri de <i>Tilio-Acerion</i> pe versanți, grohotișuri și ravene	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu

																amenajarea pădurilor
MS42: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9410 - Păduri acidofile de molid – <i>Picea</i> , din etajul montan până în cel alpin - <i>Vaccinio - Piceetea</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor	
MS43: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9420 - Păduri alpine de <i>Larix decidua</i> și/sau <i>Pinus cembra</i>	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor	
MS44: Respectarea normelor silvice în vigoare	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier Garda	

	semnalate; -număr amenajamente silvice avizate;														forestieră, Garda de mediu, entități responsabile cu amenajarea pădurilor
Obiectiv specific nr. 11 - Conservarea pădurilor virgine și cvasivirgine din cadrul ariei naturale protejate															
MS45: Conservarea suprafețelor forestiere care îndeplinesc criteriile de definiție a pădurilor virgine și cvasivirgine conform legislației în vigoare	-suprafață neafectată de presiuni antropice	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier, Garda forestieră, responsabili cu amenajarea pădurilor, specialiști
MS46: Identificarea, delimitarea și conservarea de noi suprafețe forestiere, care îndeplinesc criteriile de definiție a pădurilor virgine/cvasivirgine conform legislației în vigoare	-suprafață păduri virgine și cvasivirgine	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de fond forestier, Garda forestieră, responsabili cu amenajarea pădurilor, ONG-uri

																	specialiști în domeniu
Obiectiv specific nr. 12 - Promovarea desfășurării proceselor naturale în habitate forestiere, în vederea îmbunătățirii stării de conservare a capitalului natural de interes comunitar																	
MS47: Protecția unor zone sălbatice, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim de non-intervenție, în suprafețe de fond forestier din cadrul ariei naturale protejate	- suprafață non-intervenție; -suprafață habitate cu management non-intervenție -starea de conservare a habitatelor incluse	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	Administratori și proprietari de păduri, Garda forestieră, entități responsabile cu amenajarea pădurilor, centre de cercetare, specialiști în domeniu.		
Obiectiv specific nr. 13 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de lilieci																	
MS 48: Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de lilieci de interes comunitar	- efective evaluate și starea de conservare	1				x			x			x	Administrație/custozi	centre de cercetare, specialiști în domeniu.			
MS 49: Identificarea altor adăposturi de vară și de hibernare în vederea conservării speciilor	-număr zone de adăpost identificate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	centre de cercetare, specialiști în domeniu.			

Obiectiv specific nr. 14 - Conservarea populațiilor speciilor de lilieci de interes comunitar și a habitatelor specifice														
MS50: Realizarea setului de măsuri specifice de conservare conform Anexei nr.25 - Măsuri specifice de management pentru speciile de lilieci de interes comunitar și localizarea acestora	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr de avize emise	1		x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	centre de cercetare, administratori și proprietari de păduri, gautorități, specialiști în domeniu.
Obiectiv specific nr. 15 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor <i>Ursus arctos</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Lynx lynx</i> și <i>Lutra lutra</i>														
MS 51: Evaluarea efectivelor populaționale prin metoda inventarierii semnelor de prezență	- efective evaluate și starea de conservare	1				x				x			x	Administrație/custozi specialiști în domeniu.
MS 52: Evaluarea a efectivelor populaționale prin metoda complementară genetică	-număr indivizi identificați prin metoda genetică.	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație/custozi	centre de cercetare, specialiști în domeniu.
Obiectiv specific nr. 16 - Conservarea populațiilor speciilor <i>Ursus arctos</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Lynx lynx</i> și <i>Lutra lutra</i>														
MS 53: Realizarea unui ghid pentru îmbunătățirea coabitării om-carnivore și evaluarea oportunității hrănirii complementare a ursului brun	-ghid realizat	2		x	x								Administrație/custozi	gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.
MS 54: Delimitarea zonelor de	- Suprafață de teren	1	x										Administrație,	autorități și alți

liniște în cadrul fondurilor de vânătoare	delimitată și marcată în teren													custozi, gestionari ai fondurilor de vânătoare	factori interesați.
MS 55: Reglementarea unor categorii de proiecte în vederea conservării populației de vidră	-număr avize emise	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi,	gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 17 - Conservarea habitatelor favorabile existenței carnivorelor mari și vidrei															
MS 56: Diminuarea impactului autostrăzilor asupra speciilor de carnivore mari, menținerea permeabilității habitatelor și evitarea fragmentării acestora	-număr avize emise	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi,	gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.
MS 57: Monitorizarea stării de conservare a habitatelor favorabile existenței speciilor de carnivore mari	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi,	gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.
MS58: Menținerea zonelor speciale de protecție din zona	- număr de încălcări ale condițiilor	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi, gestionari ai	Administratori fond forestier și autorități

bârloagelor	legale/avizate semnalate;													fondurilor de vânătoare	și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 18 - Prevenirea și diminuarea conflictelor om-carnivore															
MS59: Evitarea supra-pășunatului prin controlul efectivelor de ovine, bovine și cabaline	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi, gestionari ai fondurilor de vânătoare	Administratori pajiști și autorități și alți factori interesați.
MS60: Interzicerea pășunatului cu caprine și porcine	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi, gestionari ai fondurilor de vânătoare	gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.	
MS61: Integrarea managementului vânatului în amenajamentele silvice și pastorale	-număr amenajamentele silvice și pastorale avizate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi, gestionari ai fondurilor de vânătoare	Administratori pajiști, gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.	
MS62: Asigurarea măsurilor de	-număr	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație,	gestionari ai	

protecție a stânelor	amenajamentele silvice și pastorale avizate													custozi, administratori pajiști	fondurilor de vânătoare și autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 19 - Menținerea ofertei trofice naturale a carnivorelor mari															
MS63: Eliminarea câinilor hoinari	-număr câini hoinari eliminați	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi, gestionari ai fondurilor de vânătoare	autorități și alți factori interesați.
MS64: Reducerea numărului câinilor de la stână în limita prevederilor legale	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi, administratori pajiști	gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 20 - Prevenirea impactului antropic negativ asupra carnivorelor mari și vidră															
MS65: Monitorizarea presiunilor și amenințărilor	-număr acțiuni întreprinse	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS66: Elaborarea unui plan de management al deșeurilor pentru prevenirea conflictelor	-plan de management al deșeurilor	2		x	x									Administrație, custozi	primăriei, autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 21 - Integrarea măsurilor de management a populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere															

MS67: Actualizarea periodică a măsurilor de management al populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere	-număr acțiuni întreprinse	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS68: Colectarea probelor genetice de la fiecare individ extras sau mort în accident	-număr probe colectate și analizate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	gestionari ai fondurilor de vânătoare, administrație, custozi	instituții de cercetare și alți factori interesați.
MS69: Respectarea cu strictețe a normelor legale privind vânătoarea	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	gestionari ai fondurilor de vânătoare, administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 22 - Asigurarea unui turism durabil în raport cu managementul carnivorelor mari															
MS70: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	gestionari ai fondurilor de vânătoare, autorități și alți factori interesați.
MS71: Interzicerea turismului în zonele de protecție a bârloagelor	- număr de încălcări ale condițiilor	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	gestionari ai fondurilor de

	legale/avizate semnalate; -număr avize emise														vânătoare, autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 23 - Educație ecologică și conștientizarea publicului, în vederea promovării rolului și importanței carnivorelor mari în rândul publicului															
MS72: Informarea publicului prin mijloace mass media privind problematica conservării populațiilor de carnivore mari	-număr de informări	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Gestionarii fondurilor de vânătoare, mass-media
MS73: Derularea unor programe educaționale în vederea creșterii gradului de acceptanță a marilor carnivore	-număr de persoane informate/ conștientizate	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Gestionarii fondurilor de vânătoare, unități de învățământ
MS74: Promovarea voluntariatului în acțiunile de evaluare, colectare probe, educație, conștientizare	-număr de voluntari implicați	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	organizații nonguvernamentale, unități de învățământ
MS75: Sesiuni de informarea a factorilor interesați	-număr de persoane informate/ număr sesiuni informare	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Gestionarii fondurilor de vânătoare, administratori teren
Obiectiv specific nr. 24 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de amfibieni de interes comunitar															

MS76: Monitorizarea habitatelor acvatice utilizate de specii	-număr acțiuni monitorizare; -număr acumulări permanente de apă; - suprafață acumulări permanente de apă	1				x			x				x	administrație, custozi	specialiști în domeniu
MS77: Inventarierea populațiilor speciilor	-efective populații specii	1				x			x				x	administrație, custozi	specialiști în domeniu
Obiectiv specific nr. 25 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare habitatelor utilizate de speciile de amfibieni de interes comunitar															
MS78: Protecția habitatelor acvatice naturale folosite de specii pentru reproducere	- număr și suprafață habitate acvatice naturale folosite de specie pentru reproducere.	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	administratori și proprietari teren, specialiști în domeniu
MS79: Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor prin crearea de noi habitate acvatice	- numărul și suprafața habitatelor create	3				x		x					x	administrație, custozi	administratori și proprietari teren, specialiști în domeniu
MS80: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea suprafeței habitatelor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.

acvatice sau terestre utilizate de specii	semnalate; -număr avize emise														
MS81: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea habitatelor acvatice sau a zonelor limitrofe	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS82: Reglementarea activităților de creștere a animalelor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS83: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS84: Reglementarea capturării sau deținerii speciilor	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate;	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.

	-număr avize emise														
MS85: Reglementarea introducerii de noi specii în habitatele acvatice specifice	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 26 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor <i>Cottus gobio</i> și <i>Barbus meridionalis</i>															
MS86: Inventarierea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor	-suprafață habitat/specie; -densitatea populațiilor; -starea de conservare	1				x				x			x	administrație, custozi	specialiști în domeniu
Obiectiv specific nr. 27 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor acvatice utilizate de specii															
MS87: Asigurare conectivității longitudinale a cursurilor de apă	-număr obstacole identificate; -număr avize cu măsuri interzicere emise	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și factori implicați
MS88: Creșterea gradului de conectivitate longitudinală a cursurilor de apă prin implementarea de acțiuni de reconstrucție ecologică	-număr praguri/obstacole reabilite;	2		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Apele Române, administratori fond forestier, autorități și factori implicați

MS89: Reabilitarea habitatelor acvatice prin lucrări de împădurire a malurilor cursurilor de apă	-număr arbori plantați; -lungime mal plantat	2		x	x	x	x							administrație, custozi	Apele Române, administratori microhidrocentrale, administratori fond forestier, autorități și factori implicați
MS90: Reglementarea activităților ce pot duce la afectarea conectivității cursurilor de apă	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS91: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea cursurilor de apă	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS92: Reglementarea și monitorizarea activităților de acvacultură și piscicultură	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.

Obiectiv specific nr. 28 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de nevertebrate de interes comunitar															
MS93: Inventarierea distribuției și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor	-efective populații specii și starea de conservare	1			x				x			x		administrație, custozi	specialiști în domeniu
Obiectiv specific nr. 29 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor utilizate de speciile de fluturi de interes comunitar și de <i>Pholidoptera transsylvanica</i>															
MS94: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciilor și a habitatelor utilizate de acestea	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 30 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor <i>Lucanus cervus</i> , <i>Rosalia alpina</i> și <i>Morimus funereus</i>															
MS95: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciei și a habitatelor specifice	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 31 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor pe plante de interes comunitar															
MS96: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Campanula serrata</i> , <i>Tozzia</i>	-efective populaționale/densități și stare de conservare	1			x				x			x		administrație, custozi	specialiști în domeniu

<i>carpathica</i> și <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>															
MS97: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Drepanocladus vernicosus</i> , <i>Meesia longiseta</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> și <i>Liparis loeselii</i>	-efective populaționale/ densități și stare de conservare	1			x				x				x	administrație, custozi	specialiști în domeniu
Obiectiv specific nr. 32 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Campanula serrata</i>															
MS98: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 33 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Tozzia carpathica</i>															
MS99: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
Obiectiv specific nr. 34 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>															
MS100: Reglementarea	- număr de încălcări ale	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți

activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia	condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise															factori interesați.	
Obiectiv specific nr. 35 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor de păsări de interes comunitar																	
MS101: Evaluarea efectivelor populaționale ale speciilor, habitatele acestora și evaluarea stării de conservare	-efective populaționale/densități și stare de conservare	1			x				x					x		administrație, custozi	specialiști în domeniu
Obiectiv specific nr. 36 - Conservarea speciilor de păsări, menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor utilizate de specii																	
MS102: Menținerea unei structuri echilibrate pe clase de vârstă pentru pădurile de foioase și amestec	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS103: Stabilirea suprafețelor de zone tampon în jurul cuiburilor și reglementarea activităților forestiere în zona tampon în perioada de cuibărit, în vederea asigurării condițiilor necesare reproducerii cu succes a speciilor	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.	

de răpitoare și a berzei negre															
MS104: Promovarea menținerii de arbori bătrâni – peste 80 ani – în parcelele/subparcelele silvice ce sunt parcurse cu tăieri de regenerare	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS105: Menținerea lemnului mort pentru asigurarea condițiilor specifice de habitat pentru speciile de ciocănitori și <i>Strix uralensis</i>	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS106: Asigurarea condițiilor optime de habitat pentru speciile de muscari prin interzicerea aplicării tratamentelor chimice	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS107: Reglementarea degajărilor și curățărilor chimice în pădurile din cadrul ariei naturale protejate	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS108: Gestionarea pădurilor de molid sau a amestecurilor	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.

dominate de molid prin promovarea atingerii și menținerii unei structurii echilibrate pe clase de vârstă															
MS109: Stoparea drenajelor artificiale în zonele de pășune în vederea refacerii regimului hidric inițial	-număr avize emise	2		x	x									administrație, custozi	proprietari teren, autorități și alți factori interesați.
MS110: Menținerea elementelor de peisaj - arbori solitari, tufișuri, margini înierbate - pe pajiști și terenuri arabile	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS111: Menținerea aliniamentelor de arbori de-a lungul drumurilor	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS112: Izolarea liniilor de medie tensiune prin colaborarea cu companiile de transport a energiei electrice	-număr stâlpi izolați	3		x	x									administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS113: Asigurarea suporturilor pentru cuiburile de barză albă	-număr suporturi asigurate	2		x						x				administrație, custozi	companii electricitate,

situate în localitățile din vecinătatea ariei naturale protejate															autorități și alți factori interesați.
MS114: Prevenirea dezvoltării urbanizării în zonele de lizieră, de pășune adiacentă acestora și pe văi	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS115: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a speciilor dependente de pajiști ca habitate pentru hrănire sau cuibărit prin reglementarea pășunatului în aria naturală protejată	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS116: Menținerea calității fânețelor ca habitat pentru speciile de interes conservativ	-număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS117: Evaluarea prezenței speciilor de plante invazive și a distribuției acestora în perimetrul ariei naturale protejate	-număr acțiuni întreprinse; -suprafețe ocupate cu specii invazive	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	specialiști în domeniu.
MS118: Implementarea legislației	- număr de încălcări ale	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți

referitoare la numărul de câini însoțitori permis la o turmă	condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise														factori interesați.	
Obiectiv specific nr. 37 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes național																
MS119: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes național	-număr activități; -stare de conservare	1			x				x					x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
MS120: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea elementelor de interes protectiv din cadrul ariilor naturale protejate de interes național	- număr de încălcări ale condițiilor legale/avizate semnalate; -număr avize emise	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.
Obiectiv general nr. 2 - Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele de interes conservativ și protectiv, cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului																
Obiectiv specific nr. 38 - Managementul informațiilor																
MS121: Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare	-un inventar al habitatelor și speciilor de interes comunitar;	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.

– pentru speciile și habitatele de interes conservativ și protectiv	-număr actualizări															
Obiectiv general nr. 3 - Administrarea și managementul efectiv al ariilor naturale protejate și asigurarea durabilității managementului																
Obiectiv specific nr. 39 - Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de management																
MS122: Realizarea de patrule periodice în perimetrul ariilor naturale protejate	- număr acțiuni de patrulare efectuate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.	
MS123: Ajustarea/ modificarea indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management	- indicatori modificați/ajustați	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.		
MS124: Reglementarea proiectelor, planurilor și programelor care se propun a se realiza în perimetrul ariilor naturale protejate	- număr avize pozitive/negative emise	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	autorități și alți factori interesați.		
MS125: Consultarea factorilor interesați	-număr acțiuni desfășurate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	alți factori interesați.		
Obiectiv specific nr. 40 - Asigurarea finanțării/bugetului necesar implementării eficiente a planului de management																
MS126: Identificarea de surse de finanțare	- valoarea resurselor financiare alocate anual	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Finanțatori proiecte, sponsori		

	și sursele de finanțare														
MS127: Elaborarea de cereri de finanțare pentru atragerea de fonduri	- număr cereri de finanțare depuse/aprobate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Finanțatori proiecte, sponsori,
MS128: Instituirea unui sistem de taxare/tarifare în acord cu prevederile legislației în vigoare	- valoarea taxelor și tarifelor încasate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	
Obiectiv specific nr. 41 - Asigurarea logisticii necesare implementării eficiente a planului de management															
MS129: Asigurarea resurselor umane și materiale necesare implementării eficiente a planului de management	- resurse umane alocate; -resurse materiale alocate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Finanțatori proiecte, sponsori,
Obiectiv specific nr. 42 - Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/ managementul ariilor naturale protejate															
MS130: Evaluarea nevoilor de formare a personalului implicat în managementul ariilor naturale protejate	- număr evaluări ale personalului	2		x		x		x		x				administrație, custozi	
MS131: Desfășurarea și	- număr cursuri	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Centre de formare

participarea la cursuri de instruire	absolvite; - număr persoane instruite															profesională, Instituții de învățământ, ONG-uri
MS132: Participarea la întâlniri de specialitate	- număr conferințe	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Universități, ONG-uri, autorități	
Obiectiv specific nr. 43 - Raportări																
MS133: Elaborarea rapoartelor de activitate și financiare	- număr rapoarte întocmite	1		x		x		x		x		x	administrație, custozi	Universități, ONG-uri, autorități		
Obiectiv general nr. 4 - Comunicare, educație ecologică și conștientizarea publicului																
Obiectiv specific nr. 44 - Informarea și conștientizarea publicului privind conservarea capitalului natural																
MS134: Realizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului	-strategie și plan de acțiune	1	x	x									administrație, custozi	specialiști în domeniu		
MS135: Realizarea și distribuirea de materiale informative	- număr materiale informative realizate/diseminate	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi			
MS136: Actualizarea site-ului web al siturilor Natura 2000	- număr actualizări; - număr vizitatori	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi			

MS137: Realizarea de panouri informative	- număr panouri și indicatoare instalate	2	x	x	x									administrație, custozi	administratori teren, primării
MS138: Realizarea de întâlniri factorii interesați	- număr întâlniri	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	Instituții de cercetare, instituții de învățământ, autorități, comunități locale, ONG-uri
MS139: Organizarea și participarea la evenimente locale	- număr evenimente organizate; - număr evenimente la care s-a participat	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	administratori teren, primării, autorități
MS140: Organizarea și participarea la activități educative	- număr activități	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	instituții de învățământ
Obiectiv general nr. 5 - Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale															
Obiectiv specific nr. 45 - Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale															
MS141: Includerea prevederilor Planului de management în amenajamentele silvice	- număr amenajamente avizate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	administratori fond forestier, amenajiști
MS142: Incluserii măsurilor și	- număr amenajamente	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	administratori

regulilor de gestionare durabilă a pajiștilor în Planurile pastorale	avizate															pajiști
MS143: Promovarea practicilor prietenoase cu mediul	- număr activități	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	administratori teren, primării	
MS144: Încurajarea realizării și valorificării de produse tradiționale	- număr activități	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	administratori teren, primării		
Obiectiv specific nr. 46 - Dezvoltarea turismului durabil																
MS145: Reabilitarea/îmbunătățirea infrastructurii de vizitare	- lungime poteci tematice amenajate; - număr puncte colectare deșuri amenajate; - număr acțiuni de colectare a deșeurilor; - număr spații de campare amenajate și marcate	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	primării, administratori teren, finanțatori		
MS146: Amenajarea unor puncte cheie de observare a biodiversității	- număr puncte de observare amenajate	3	x	x	x								administrație, custozi	primării, administratori teren, finanțatori		

MS147: Promovarea națională și internațională a destinației Munții și Piemontul Făgăraș	-număr activități	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	administrație, custozi	mas-media, agenții de turism
---	-------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	------------------------	------------------------------

5.2. Estimarea resurselor necesare

Tabel nr. 42

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Resurse umane				Resurse materiale		Resurse financiare estimate - total lei
		Nr. persoane	Nr. zile	Valoare - lei/zi	Valoare totală - lei	Descriere	Valoare - lei	
OS 1 - Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane	MS1: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului	2	240	700	168000	Aparatură, echipamente	33600	201600
	MS2: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	2	60	0	0	Cheltuieli deplasare	4000	4000
OS 2 - Îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul râurilor	MS3: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	2	60	700	42000	Aparatură, echipamente	8400	50400

montane și 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor până în etajele montan și alpin	MS4: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	3000	3000
OS 3 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 4060 - Tufărișuri alpine și boreale	MS5: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului	4	720	700	504000	Aparatură, echipamente	100800	604800
	MS6: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	2	100	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
	MS7: Interzicerea îndepărtării vegetației	0	0	0	0		0	0
	MS8: Interzicerea incendierilor	0	0	0	0		0	0
	MS9: Reglementarea colectării fructelor	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	3000	3000
OS 4 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 4070* -	MS10: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	2	240	700	168000	Aparatură, echipamente	33600	201600

Tufărișuri cu <i>Pinus mugo</i> și <i>Rhododendron myrtifolium</i> și 4080 - Tufărișuri cu specii subarctice de <i>Salix</i>	MS11: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
	MS12: Interzicerea îndepărtării vegetației	0	0	0	0		0	0
	MS13: Interzicerea incendierilor	0	0	0	0		0	0
OS 5 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios, 6170 - Pajiști calcifile alpine și subalpine, 6230* - Pajiști montane de <i>Nardus</i> bogate în specii, pe substraturi silicioase, 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane	MS14: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	4	720	700	504000	Aparatură, echipamente	100800	604800
	MS15: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare	10000	10000
	MS16: Interzicerea incendierilor	0	0	0	0		0	0
	MS17: Reglementarea construcției agricole	1	30	0	0		0	0
	MS18: Reconstrucție ecologică a habitatelor degradate	0	0	0	0		0	0

MS19: Respectarea încărcăturii optime cu animale, în funcție de capacitate de suport a habitatelor	0	0	0	0		0	0
MS20: Realizarea amenajamentelor pastorale	0	0	0	0		0	0
MS21: Respectarea duratei de pășunat	0	0	0	0		0	0
MS22: Interzicerea abandonării pajiștilor	0	0	0	0		0	0
MS23: Eliminarea vegetației nedorite	0	0	0	0		0	0
MS24: Cosirea manuală a fânațelor din habitatele 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane	0	0	0	0		0	0
MS25: Controlul fertilizărilor, în cadrul suprafețelor ocupate cu habitatul 6520 - Fânețe montane	0	0	0	0		0	0

OS 6 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 8110 - Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin, 8120 - Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin, 8210 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase și 8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase	MS26: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	4	720	700	504000	Aparatură, echipamente	100800	604800
	MS27: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
	MS28: Realizarea amenajamentelor pastorale	0	0	0	0		0	0
OS 7 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 7140 – Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante - nefixate de substrat și 7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin - <i>Cratoneurion</i>	MS29: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor	2	120	700	84000	Aparatură, echipamente	16800	100800
	MS30: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului	1	30	0	0	Cheltuieli deplasare	1500	1500

OS 8 - Monitorizarea desfășurării proceselor naturale în habitate de pajiști	MS31: Protecția unor zone sălbatice, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim de non-intervenție, în pajiști subalpine din cadrul ariei naturale protejate	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
OS 9 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	MS32: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	12	2160	700	1512000	Aparatură, echipamente	302400	1814400
OS 10 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	MS33: Menținerea stării de conservare a habitatului 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră	0	0	0	0		0	0
	MS34: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 91E0* - Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>	0	0	0	0		0	0

MS35: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91K0 - Păduri ilirice de <i>Fagus sylvatica</i>	0	0	0	0		0	0
MS36: Menținerea stării de conservare a habitatului 91L0 - Păduri ilirice de stejar cu carpen	0	0	0	0		0	0
MS37: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91V0 - Păduri dacice de fag - <i>Symphyto-Fagion</i>	0	0	0	0		0	0
MS38: Menținerea stării de conservare a habitatului 9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	0	0	0	0		0	0
MS39: Menținerea stării de conservare a habitatului 9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	0	0	0	0		0	0

MS40: Menținerea stării de conservare a habitatului 9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	0	0	0	0		0	0
MS41: Menținerea stării de conservare a habitatului 9180* - Păduri de <i>Tilio-Acerion</i> pe versanți, grohotișuri și ravene	0	0	0	0		0	0
MS42: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9410 - Păduri acidofile de molid – <i>Picea</i> , din etajul montan până în cel alpin - <i>Vaccinio - Piceetea</i>	0	0	0	0		0	0
MS43: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9420 - Păduri alpine de <i>Larix decidua</i> și/sau <i>Pinus cembra</i>	0	0	0	0		0	0
MS44: Respectarea normelor silvice în vigoare	2	200	0	0		0	0

OS 11 - Conservarea pădurilor virgine și cvasivirgine din cadrul ariei naturale protejate	MS45: Conservarea suprafețelor forestiere care îndeplinesc criteriile de defnire a pădurilor virgine și cvasivirgine conform legislației în vigoare	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare	10000	10000
	MS46: Identificarea, delimitarea și conservarea de noi suprafețe forestiere, care îndeplinesc criteriile de defnire a pădurilor virgine/cvasivirgine conform legislației în vigoare	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare	10000	10000
OS 12 - Promovarea desfășurării proceselor naturale în habitate forestiere, în vederea îmbunătățirii stării de conservare a capitalului natural de interes comunitar	MS47: Protecția unor zone sălbatice, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim de non-intervenție, în suprafețe de fond forestier din cadrul ariei naturale protejate	1	20	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
OS 13 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de lilieci	MS 48: Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de lilieci de interes comunitar	4	240	700	168000	Aparatură, echipamente	33600	201600

	MS 49: Identificarea altor adăposturi de vară și de hibernare în vederea conservării speciilor	4	120	700	84000	Aparatură, echipamente	16800	100800
OS 14 - Conservarea populațiilor speciilor de lilieci de interes comunitar și a habitatelor specifice	MS50: Realizarea setului de măsuri specifice de conservare conform Anexei nr.25 - Măsuri specifice de management pentru speciile de lilieci de interes comunitar și localizarea acestora	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente	35000	35000
OS 15 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor <i>Ursus arctos</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Lynx lynx</i> și <i>Lutra lutra</i>	MS 51: Evaluarea efectivelor populaționale prin metoda inventarierii semnelor de prezență	12	2160	700	1512000	Aparatură, echipamente	302400	1814400
	MS 52: Evaluarea efectivelor populaționale prin metoda complementară genetică	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente, analize	70000	70000

OS 16 - Conservarea populațiilor speciilor <i>Ursus arctos</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Lynx lynx</i> și <i>Lutra lutra</i>	MS 53: Realizarea unui ghid pentru îmbunătățirea coabitării om-carnivore și evaluarea oportunității hrănirii complementare a ursului brun	2	40	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, organizare întâlniri	40000	40000
	MS 54: Delimitarea zonelor de liniște în cadrul fondurilor de vânătoare	2	60	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, organizare întâlniri	6000	6000
	MS 55: Reglementarea unor categorii de proiecte în vederea conservării populației de vidră	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
OS 17 - Conservarea habitatelor favorabile existenței carnivorelor mari și vidrei	MS 56: Diminuarea impactului autostrăzilor asupra speciilor de carnivore mari, menținerea permeabilității habitatelor și evitarea fragmentării acestora	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
	MS 57: Monitorizarea stării de conservare a habitatelor favorabile existenței speciilor de	2	60	700	42000	Aparatură, echipamente	8400	50400

	carnivore mari							
	MS58: Menținerea zonelor speciale de protecție din zona bârloagelor	0	0	0	0		0	0
OS 18 - Prevenirea și diminuarea conflictelor om-carnivore	MS59: Evitarea suprapășunatului prin controlul efectivelor de ovine, bovine și cabaline	0	0	0	0		0	0
	MS60: Interzicerea pășunatului cu caprine și porcine	0	0	0	0		0	0
	MS61: Integrarea managementului vânatului în amenajamentele silvice și pastorale	0	0	0	0		0	0
	MS62: Asigurarea măsurilor de protecție a stânelor	0	0	0	0		0	0
OS 19 - Menținerea ofertei trofice naturale a carnivorelor mari	MS63: Eliminarea câinilor hoinari	0	0	0	0		0	0

	MS64: Reducerea numărului câinilor de la stână în limita prevederilor legale	0	0	0	0		0	0
OS 20 - Prevenirea impactului antropic negativ asupra carnivorelor mari și vidră	MS65: Monitorizarea presiunilor și amenințărilor	2	60	700	42000	Aparatură, echipamente	8400	50400
	MS66: Elaborarea unui plan de management al deșeurilor pentru prevenirea conflictelor	2	60	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, organizare întâlniri	6000	6000
OS 21 - Integrarea măsurilor de management a populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere	MS67: Actualizarea periodică a măsurilor de management a populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere	1	50	0	0		0	0
	MS68: Colectarea probelor genetice de la fiecare individ extras sau mort în accident	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare	3000	3000
	MS69: Respectarea cu strictețe a normelor legale privind vânătoria	1	100	0	0		0	0

OS 22 - Asigurarea unui turism durabil în raport cu managementul carnivorelor mari	MS70: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate	0	0	0	0		0	0
	MS71: Interzicerea turismului în zonele de protecție a bârloagelor	0	0	0	0		0	0
OS 23 - Educație ecologică și conștientizarea publicului, în vederea promovării rolului și importanței carnivorelor mari în rândul publicului	MS72: Informarea publicului prin mijloace mass media privind problematica conservării populațiilor de carnivore mari	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, organizare întâlniri	5000	5000
	MS73: Derularea unor programe educaționale în vederea creșterii gradului de acceptanță a marilor carnivore	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, organizare întâlniri	10000	10000
	MS74: Promovarea voluntariatului în acțiunile de evaluare, colectare probe, educație, conștientizare	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, organizare întâlniri	10000	10000

	MS75: Sesiuni de informarea a factorilor interesați	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, organizare întâlniri	10000	10000
OS 24 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de amfibieni de interes comunitar	MS76: Monitorizarea habitatelor acvatice utilizate de specii	2	240	700	168000	Aparatură, echipamente	33600	201600
	MS77: Inventarierea populațiilor speciilor	2	240	700	168000	Aparatură, echipamente	33600	201600
OS 25 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare habitatelor utilizate de speciile de amfibieni de interes comunitar	MS78: Protecția habitatelor acvatice naturale folosite de specii pentru reproducere	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente	40000	40000
	MS79: Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor prin crearea de noi habitate acvatice	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente	40000	40000
	MS80: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea suprafeței habitatelor acvatice sau terestre utilizate de	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000

specii							
MS81: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea habitatelor acvatice sau a zonelor limitrofe	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000
MS82: Reglementarea activităților de creștere a animalelor	0	0	0	0		0	0
MS83: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate	0	0	0	0		0	0
MS84: Reglementarea capturării sau deținerii speciilor	0	0	0	0		0	0
MS85: Reglementarea introducerii de noi specii în habitatele acvatice specifice	0	0	0	0		0	0

OS 26 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor <i>Cottus gobio</i> și <i>Barbus meridionalis</i>	MS86: Inventarierea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor	4	480	700	336000	Aparatură, echipamente	67200	403200
OS 27 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor acvatice utilizate de specii	MS87: Asigurare conectivității longitudinale a cursurilor de apă	2	200	0	0		0	0
	MS88: Creșterea gradului de conectivitate longitudinală a cursurilor de apă prin implementarea de acțiuni de reconstrucție ecologică	2	180	0	0	Studiu de fezabilitate, cheltuieli de deplasare	105000	105000
	MS89: Reabilitarea habitatelor acvatice prin lucrări de împădurire a malurilor cursurilor de apă	2	160	400	64000	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente, material săditor	12000	76000
	MS90: Reglementarea activităților ce pot duce la afectarea conectivității cursurilor de apă	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare	5000	5000

	MS91: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea cursurilor de apă	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	3000	3000
	MS92: Reglementarea și monitorizarea activităților de acvacultură și piscicultură	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	3000	3000
OS 28 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de nevertebrate de interes comunitar	MS93: Inventarierea distribuției și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor	4	720	700	504000	Aparatură, echipamente	100800	604800
OS 29 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor utilizate de speciile de fluturi de interes comunitar și de <i>Pholidoptera transsylvanica</i>	MS94: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciilor și a habitatelor utilizate de acestea	0	0	0	0		0	0
OS 30 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor <i>Lucanus cervus</i> , <i>Rosalia alpina</i> și <i>Morimus funereus</i>	MS95: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciei și a habitatelor specifice	0	0	0	0		0	0

OS 31 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor pe plante de interes comunitar	MS96: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Campanula serrata</i> , <i>Tozzia carpathica</i> și <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>	2	240	700	168000	Aparatură, echipamente	33600	201600
	MS97: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Drepanocladus vernicosus</i> , <i>Meesia longiseta</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> și <i>Liparis loeselii</i>	2	240	700	168000	Aparatură, echipamente	33600	201600
OS 32 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Campanula serrata</i>	MS98: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia	0	0	0	0		0	0
OS 33 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Tozzia carpathica</i>	MS99: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia	0	0	0	0		0	0

OS 34 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>	MS100: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia	0	0	0	0		0	0
OS 35 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor de păsări de interes comunitar	MS101: Evaluarea efectivelor populaționale ale speciilor, habitatele acestora și evaluarea stării de conservare	12	2160	700	1512000		302400	1814400
OS 36 - Conservarea speciilor de păsări, menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor utilizate de specii	MS102: Menținerea unei structuri echilibrate pe clase de vârstă pentru pădurile de foioase și amestec	0	0	0	0		0	0
	MS103: Stabilirea suprafețelor de zone tampon în jurul cuiburilor și reglementarea activităților forestiere în zona tampon în perioada de cuibărit, în vederea asigurării condițiilor necesare reproducerii cu succes a speciilor de răpitoare și a berzei negre	0	0	0	0		0	0

MS104: Promovarea menținerii de arbori bătrâni – peste 80 ani – în parcelele/subparcelele silvice ce sunt parcurse cu tăieri de regenerare	0	0	0	0		0	0
MS105: Menținerea lemnului mort pentru asigurarea condițiilor specifice de habitat pentru speciile de ciocănituri și <i>Strix uralensis</i>	0	0	0	0		0	0
MS106: Asigurarea condițiilor optime de habitat pentru speciile de muscari prin interzicerea aplicării tratamentelor chimice	0	0	0	0		0	0
MS107: Reglementarea degajărilor și curățărilor chimice în pădurile din cadrul ariei naturale protejate	0	0	0	0		0	0

MS108: Gestionarea pădurilor de molid sau a amestecurilor dominate de molid prin promovarea atingerii și menținerii unei structurii echilibrate pe clase de vîrstă	0	0	0	0		0	0
MS109: Stoparea drenajelor artificiale în zonele de pășune în vederea refacerii regimului hidric inițial	1	20	0	0	Cheltuieli deplasare	3000	3000
MS110: Menținerea elementelor de peisaj - arbori solitari, tufișuri, margini înierbate - pe pajiști și terenuri arabile	0	0	0	0		0	0
MS111: Menținerea aliniamentelor de arbori de-a lungul drumurilor	0	0	0	0		0	0
MS112: Izolarea liniilor de medie tensiune prin colaborarea cu companiile de transport a energiei electrice	2	30	0	0	Cheltuieli deplasare	3000	3000

MS113: Asigurarea suporturilor pentru cuiburile de barză albă situate în localitățile din vecinătatea ariei naturale protejate	2	20	0	0		2000	2000
MS114: Prevenirea dezvoltării urbanizării în zonele de lizieră, de pășune adiacentă acestora și pe văi	0	0	0	0		0	0
MS115: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a speciilor dependente de pajiști ca habitate pentru hrănire sau cuibărit prin reglementarea pășunatului în aria naturală protejată	0	0	0	0		0	0
MS116: Menținerea calității fânețelor ca habitat pentru speciile de interes conservativ	0	0	0	0		0	0

	MS117: Evaluarea prezenței speciilor de plante invazive și a distribuției acestora în perimetrul ariei naturale protejate	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare, echipamente, materiale	30000	30000
	MS118: Implementarea legislației referitoare la numărul de câini însoțitori permis la o turmă	0	0	0	0		0	0
OS 37 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes național	MS119: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes național	2	300	0	0	Cheltuieli deplasare	30000	30000
	MS120: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea elementelor de interes protectiv din cadrul ariilor naturale protejate de interes național	0	0	0	0		0	0

OS 38 - Managementul informațiilor	MS121: Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare – pentru speciile și habitatele de interes conservativ și protectiv	2	400	0	0	Materiale, aparatură	40000	40000
OS 39 - Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de management	MS122: Realizarea de patrulare periodice în perimetrul ariilor naturale protejate	16	2520	300	12096000	Cheltuieli deplasare, materiale, aparatură	1689600	13785600
	MS123: Ajustarea/ modificarea indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management	2	100	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, aparatură	5000	5000
	MS124: Reglementarea proiectelor, planurilor și programelor care se propun a se realiza în perimetrul ariilor naturale protejate	2	2520	350	1764000	Cheltuieli deplasare, materiale, aparatură	115200	1879200

	MS125: Consultarea factorilor interesați	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, aparatură, organizare întâlniri	45000	45000
OS 40 - Asigurarea finanțării/bugetului necesar implementării eficiente a planului de management	MS126: Identificarea de surse de finanțare	1	200	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, aparatură	5000	5000
	MS127: Elaborarea de cereri de finanțare pentru atragerea de fonduri	2	800	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, aparatură	8000	8000
	MS128: Instituirea unui sistem de taxare/tarifare în acord cu prevederile legislației în vigoare	1	20	0	0		0	0

OS 41 - Asigurarea logisticii necesare implementării eficiente a planului de management	MS129: Asigurarea resurselor umane și materiale necesare implementării eficiente a planului de management	7	2520	400	7056000	Mijloace de transport, mentenanță, cheltuieli de regie, aparatură, echipamente și altele asemenea	2225000	9281000
OS 42 - Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/ managementul ariilor naturale protejate	MS130: Evaluarea nevoilor de formare a personalului implicat în managementul ariilor naturale protejate	1	50	0	0		0	0
	MS131: Desfășurarea și participarea la cursuri de formare	20	1400	0	0	Cheltuieli deplasare, cheltuieli instruire	700000	700000
	MS132: Participarea la întâlniri de specialitate	2	200	0	0	Cheltuieli deplasare	100000	100000
OS 43 - Raportări	MS133: Elaborarea rapoartelor de activitate și financiare	2	200	0	0		0	0

OS 44 - Informarea și conștientizarea publicului privind conservarea capitalului natural	MS134: Realizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului	2	30	400	24000	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente	20000	44000
	MS135: Realizarea și distribuirea de materiale informative	2	400	400	160000	Editare materiale	70000	230000
	MS136: Actualizarea site-ului web al siturilor Natura 2000	1	150	0	0	Mentenanță website	10000	10000
	MS137: Realizarea de panouri informative	2	200	0	0	Materiale, echipamente, cheltuieli deplasare	300000	300000
	MS138: Realizarea de întâlniri factorii interesați	2	300	0	0	Materiale, echipamente, cheltuieli deplasare	150000	150000
	MS139: Organizarea și participarea la evenimente locale	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare	20000	20000
	MS140: Organizarea și participarea la activități educative	1	100	0	0	Cheltuieli deplasare	25000	25000

OS 45 - Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale	MS141: Includerea prevederilor Planului de management în amenajamentele silvice	1	100	0	0		0	0
	MS142: Incluserii măsurilor și regulilor de gestionare durabilă a pajiștilor în Planurile pastorale	1	100	0	0		0	0
	MS143: Promovarea practicilor prietenoase cu mediul	1	100	0	0		0	0
	MS144: Încurajarea realizării și valorificării de produse tradiționale	1	100	0	0		0	0
OS 46 - Dezvoltarea turismului durabil	MS145: Reabilitarea/îmbunătățirea infrastructurii de vizitare	2	400	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente	200000	200000
	MS146: Amenajarea unor puncte cheie de observare a biodiversității	2	60	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente	80000	80000

	MS147: Promovarea națională și internațională a destinației Munții și Piemontul Făgăraș	1	50	0	0	Cheltuieli deplasare, materiale, echipamente	100000	100000
					29522000		8136900	37658900

6. Planul de monitorizare a activităților

Tabel nr. 43

Denumirea obiectivului specific	Denumirea măsurii	Nivel progres											
		2016				2017				...2026			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Obiectiv specific nr. 1 - Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane	MS1: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului												
	MS2: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului												
Obiectiv specific nr. 2 - Îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul râurilor montane și 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor până în etajele montan și alpin	MS3: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor												
	MS4: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului												
Obiectiv specific nr. 3 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 4060 - Tufărișuri alpine și boreale	MS5: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului												
	MS6: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului												
	MS7: Interzicerea îndepărtării vegetației												

	MS8: Interzicerea incendierilor																		
	MS9: Reglementarea colectării fructelor																		
Obiectiv specific nr. 4 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 4070* - Tufărișuri cu <i>Pinus mugo</i> și <i>Rhododendron myrtifolium</i> și 4080 - Tufărișuri cu specii subarctice de <i>Salix</i>	MS10: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor																		
	MS11: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor																		
	MS12: Interzicerea îndepărtării vegetației																		
	MS13: Interzicerea incendierilor																		
Obiectiv specific nr. 5 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios, 6170 - Pajiști calcifile alpine și subalpine, 6230* - Pajiști montane de <i>Nardus</i> bogate în specii, pe substraturi silicioase, 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane	MS14: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor																		
	MS15: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor																		
	MS16: Interzicerea incendierilor																		
	MS17: Reglementarea construcției agricole																		
	MS18: Reconstrucție ecologică a habitatelor degradate																		
	MS19: Respectarea încărcăturii optime cu animale, în funcție de capacitate de suport a habitatelor																		

	MS20: Realizarea amenajamentelor pastorale															
	MS21: Respectarea duratei de pășunat															
	MS22: Interzicerea abandonării pajiștilor															
	MS23: Eliminarea vegetației nedorite															
	MS24: Cosirea manuală a fânațelor din habitatele 6410 - Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase și 6520 - Fânețe montane															
	MS25: Controlul fertilizărilor, în cadrul suprafețelor ocupate cu habitatul 6520 - Fânețe montane															
Obiectiv specific nr. 6 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 8110 - Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin, 8120 - Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin, 8210 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase și 8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase	MS26: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor															
	MS27: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatelor															
	MS28: Realizarea amenajamentelor pastorale															
Obiectiv specific nr. 7 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor 7140 –	MS29: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor															

Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante - nefixate de substrat și 7220* – Izvoare petrifiante cu formare de travertin - <i>Cratoneurion</i>	MS30: Reglementarea oricăror activități susceptibile să ducă la afectarea stării de conservare a habitatului														
Obiectiv specific nr. 8 - Monitorizarea desfășurării proceselor naturale în habitate de pajiști	MS31: Protecția unor zone sălbatice, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim de non-intervenție, în pajiști subalpine din cadrul ariei naturale protejate														
Obiectiv specific nr. 9 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	MS32: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar														
Obiectiv specific nr. 10 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar	MS33: Menținerea stării de conservare a habitatului 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră														
	MS34: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatului 91E0* - Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>														
	MS35: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91K0 - Păduri ilirice de <i>Fagus sylvatica</i>														

	MS36: Menținerea stării de conservare a habitatului 91L0 - Păduri ilirice de stejar cu carpen															
	MS37: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 91V0 - Păduri dacice de fag - <i>Symphyto-Fagion</i>															
	MS38: Menținerea stării de conservare a habitatului 9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>															
	MS39: Menținerea stării de conservare a habitatului 9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>															
	MS40: Menținerea stării de conservare a habitatului 9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>															
	MS41: Menținerea stării de conservare a habitatului 9180* - Păduri de <i>Tilio-Acerion</i> pe versanți, grohotișuri și ravene															
	MS42: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9410 - Păduri acidofile de molid – <i>Picea</i> , din etajul montan până în cel alpin -															

	<i>Vaccinio - Piceetea</i>														
	MS43: Îmbunătățirea stării de conservare a habitatului 9420 - Păduri alpine de <i>Larix decidua</i> și/sau <i>Pinus cembra</i>														
	MS44: Respectarea normelor silvice în vigoare														
Obiectiv specific nr. 11 - Conservarea pădurilor virgine și cvasivirgine din cadrul ariei naturale protejate	MS45: Conservarea suprafețelor forestiere care îndeplinesc criteriile de definiție a pădurilor virgine și cvasivirgine conform legislației în vigoare														
	MS46: Identificarea, delimitarea și conservarea de noi suprafețe forestiere, care îndeplinesc criteriile de definiție a pădurilor virgine/cvasivirgine conform legislației în vigoare														
Obiectiv specific nr. 12 - Promovarea desfășurării proceselor naturale în habitate forestiere, în vederea îmbunătățirii stării de conservare a capitalului natural de interes comunitar	MS47: Protecția unor zone sălbatice, prin constituirea lor ca zone pilot cu regim de non-intervenție, în suprafețe de fond forestier din cadrul ariei naturale protejate														
Obiectiv specific nr. 13 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de lilieci	MS 48: Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de lilieci de interes comunitar														

	fragmentării acestora													
	MS 57: Monitorizarea stării de conservarea a habitatelor favorabile existenței speciilor de carnivore mari													
	MS58: Menținerea zonelor speciale de protecție din zona bârloagelor													
Obiectiv specific nr. 18 - Prevenirea și diminuarea conflictelor om-carnivore	MS59: Evitarea suprapășunatului prin controlul efectivelor de ovine, bovine și cabaline													
	MS60: Interzicerea pășunatului cu caprine și porcine													
	MS61: Integrarea managementului vânatului în amenajamentele silvice și pastorale													
	MS62: Asigurarea măsurilor de protecție a stânelor													
Obiectiv specific nr. 19 - Menținerea ofertei trofice naturale a carnivorelor mari	MS63: Eliminarea câinilor hoinari													
	MS64: Reducerea numărului câinilor de la stână în limita prevederilor legale													
Obiectiv specific nr. 20 - Prevenirea impactului antropic negativ asupra carnivorelor mari și vidră	MS65: Monitorizarea presiunilor și amenințărilor													
	MS66: Elaborarea unui plan de management al deșeurilor pentru prevenirea conflictelor													

Obiectiv specific nr. 21 - Integrarea măsurilor de management a populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere	MS67: Actualizarea periodică a măsurilor de management al populațiilor de carnivore mari cu cele naționale și transfrontaliere																			
	MS68: Colectarea probelor genetice de la fiecare individ extras sau mort în accident																			
	MS69: Respectarea cu strictețe a normelor legale privind vânătoria																			
Obiectiv specific nr. 22 - Asigurarea unui turism durabil în raport cu managementul carnivorelor mari	MS70: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate																			
	MS71: Interzicerea turismului în zonele de protecție a bârloagelor																			
Obiectiv specific nr. 23 - Educație ecologică și conștientizarea publicului, în vederea promovării rolului și importanței carnivorelor mari în rândul publicului	MS72: Informarea publicului prin mijloace mass media privind problematica conservării populațiilor de carnivore mari																			
	MS73: Derularea unor programe educaționale în vederea creșterii gradului de acceptanță a marilor carnivore																			
	MS74: Promovarea voluntariatului în acțiunile de evaluare, colectare probe, educație, conștientizare																			
	MS75: Sesiuni de informarea a factorilor																			

	interesați																			
Obiectiv specific nr. 24 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor de amfibieni de interes comunitar	MS76: Monitorizarea habitatelor acvatice utilizate de specii																			
	MS77: Inventarierea populațiilor speciilor																			
Obiectiv specific nr. 25 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare habitatelor utilizate de speciile de amfibieni de interes comunitar	MS78: Protecția habitatelor acvatice naturale folosite de specii pentru reproducere																			
	MS79: Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor prin crearea de noi habitate acvatice																			
	MS80: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea suprafeței habitatelor acvatice sau terestre utilizate de specii																			
	MS81: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea habitatelor acvatice sau a zonelor limitrofe																			
	MS82: Reglementarea activităților de creștere a animalelor																			
	MS83: Reglementarea accesului cu vehicule motorizate																			
	MS84: Reglementarea capturării sau deținerii speciilor																			
	MS85: Reglementarea introducerii de noi specii																			

	în habitatele acvatice specifice																			
Obiectiv specific nr. 26 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor <i>Cottus gobio</i> și <i>Barbus meridionalis</i>	MS86: Inventarierea și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor																			
Obiectiv specific nr. 27 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor acvatice utilizate de specii	MS87: Asigurare conectivității longitudinale a cursurilor de apă																			
	MS88: Creșterea gradului de conectivitate longitudinală a cursurilor de apă prin implementarea de acțiuni de reconstrucție ecologică																			
	MS89: Reabilitarea habitatelor acvatice prin lucrări de împădurire a malurilor cursurilor de apă																			
	MS90: Reglementarea activităților ce pot duce la afectarea conectivității cursurilor de apă																			
	MS91: Reglementarea activităților ce pot duce la poluarea cursurilor de apă																			
	MS92: Reglementarea și monitorizarea activităților de acvacultură și piscicultură																			
Obiectiv specific nr. 28 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de nevertebrate de	MS93: Inventarierea distribuției și evaluarea stării de conservare a populațiilor speciilor																			

interes comunitar														
Obiectiv specific nr. 29 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a habitatelor utilizate de speciile de fluturi de interes comunitar și de <i>Pholidoptera transsylvanica</i>	MS94: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciilor și a habitatelor utilizate de acestea													
Obiectiv specific nr. 30 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor <i>Lucanus cervus</i> , <i>Rosalia alpina</i> și <i>Morimus funereus</i>	MS95: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea speciei și a habitatelor specifice													
Obiectiv specific nr. 31 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor pe plante de interes comunitar	MS96: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Campanula serrata</i> , <i>Tozzia carpathica</i> și <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>													
	MS97: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor <i>Drepanocladus vernicosus</i> , <i>Meesia longiseta</i> , <i>Eleocharis carniolica</i> și <i>Liparis loeselii</i>													
Obiectiv specific nr. 32 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Campanula serrata</i>	MS98: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia													
Obiectiv specific nr. 33 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Tozzia carpathica</i>	MS99: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de													

	habitatele tipice în care vegetează specia												
Obiectiv specific nr. 34 - Îmbunătățirea stării de conservare a speciei <i>Poa granitica</i> ssp. <i>disparilis</i>	MS100: Reglementarea activităților susceptibile să ducă la reducerea suprafețelor ocupate de habitatele tipice în care vegetează specia												
Obiectiv specific nr. 35 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a populațiilor de păsări de interes comunitar	MS101: Evaluarea efectivelor populaționale ale speciilor, habitatele acestora și evaluarea stării de conservare												
Obiectiv specific nr. 36 - Conservarea speciilor de păsări, menținerea și îmbunătățirea, după caz, a calității habitatelor utilizate de specii	MS102: Menținerea unei structuri echilibrate pe clase de vârstă pentru pădurile de foioase și amestec												
	MS103: Stabilirea suprafețelor de zone tampon în jurul cuiburilor și reglementarea activităților forestiere în zona tampon în perioada de cuibărit, în vederea asigurării condițiilor necesare reproducerii cu succes a speciilor de răpitoare și a berzei negre												
	MS104: Promovarea menținerii de arbori bătrâni – peste 80 ani – în parcelele/subparcelele silvice ce sunt parcurse cu tăieri de regenerare												
	MS105: Menținerea lemnului mort pentru asigurarea condițiilor specifice de habitat pentru												

	speciile de ciocănitori și <i>Strix uralensis</i>														
	MS106: Asigurarea condițiilor optime de habitat pentru speciile de muscari prin interzicerea aplicării tratamentelor chimice														
	MS107: Reglementarea degajărilor și curățărilor chimice în pădurile din cadrul ariei naturale protejate														
	MS108: Gestionarea pădurilor de molid sau a amestecurilor dominate de molid prin promovarea atingerii și menținerii unei structurii echilibrate pe clase de vîrstă														
	MS109: Stoparea drenajelor artificiale în zonele de pășune în vederea refacerii regimului hidric inițial														
	MS110: Menținerea elementelor de peisaj - arbori solitari, tufișuri, margini înierbate - pe pajiști și terenuri arabile														
	MS111: Menținerea aliniamentelor de arbori de-a lungul drumurilor														
	MS112: Izolarea liniilor de medie tensiune prin colaborarea cu companiile de transport a														

	energiei electrice																		
	MS113: Asigurarea suporturilor pentru cuiburile de barză albă situate în localitățile din vecinătatea ariei naturale protejate																		
	MS114: Prevenirea dezvoltării urbanizării în zonele de lizieră, de pășune adiacentă acestora și pe văi																		
	MS115: Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a speciilor dependente de pajiști ca habitate pentru hrănire sau cuibărit prin reglementarea pășunatului în aria naturală protejată																		
	MS116: Menținerea calității fânețelor ca habitat pentru speciile de interes conservativ																		
	MS117: Evaluarea prezenței speciilor de plante invazive și a distribuției acestora în perimetrul ariei naturale protejate																		
	MS118: Implementarea legislației referitoare la numărul de câini însoțitori permis la o turmă																		
Obiectiv specific nr. 37 - Menținerea și îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare a ariilor naturale	MS119: Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a ariilor naturale protejate de interes																		

protejate de interes național	național																			
	MS120: Reglementarea activităților umane ce pot duce la afectarea elementelor de interes protectiv din cadrul ariilor naturale protejate de interes național																			
Obiectiv specific nr. 38 - Managementul informațiilor	MS121: Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare – pentru speciile și habitatele de interes conservativ și protectiv																			
Obiectiv specific nr. 39 - Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de management	MS122: Realizarea de patrulă periodice în perimetrul ariilor naturale protejate																			
	MS123: Ajustarea/ modificarea indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management																			
	MS124: Reglementarea proiectelor, planurilor și programelor care se propun a se realiza în perimetrul ariilor naturale protejate																			
	MS125: Consultarea factorilor interesați																			
Obiectiv specific nr. 40 - Asigurarea finanțării/bugetului necesar implementării eficiente a planului de management	MS126: Identificarea de surse de finanțare																			
	MS127: Elaborarea de cereri de finanțare pentru atragerea de fonduri																			

	MS128: Instituirea unui sistem de taxare/tarifare în acord cu prevederile legislației în vigoare																			
Obiectiv specific nr. 41 - Asigurarea logisticii necesare implementării eficiente a planului de management	MS129: Asigurarea resurselor umane și materiale necesare implementării eficiente a planului de management																			
Obiectiv specific nr. 42 - Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/ managementul ariilor naturale protejate	MS130: Evaluarea nevoilor de formare a personalului implicat în managementul ariilor naturale protejate																			
	MS131: Desfășurarea și participarea la cursuri de instruire																			
	MS132: Participarea la întâlniri de specialitate																			
Obiectiv specific nr. 43 - Raportări	MS133: Elaborarea rapoartelor de activitate și financiare																			
Obiectiv specific nr. 44 - Informarea și conștientizarea publicului privind conservarea capitalului natural	MS134: Realizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului																			
	MS135: Realizarea și distribuirea de materiale informative																			
	MS136: Actualizarea site-ului web al siturilor Natura 2000																			
	MS137: Realizarea de panouri informative																			
	MS138: Realizarea de întâlniri factorii interesați																			

	MS139: Organizarea și participarea la evenimente locale																		
	MS140: Organizarea și participarea la activități educative																		
Obiectiv specific nr. 45 - Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale	MS141: Includerea prevederilor Planului de management în amenajamentele silvice																		
	MS142: Incluserii măsurilor și regulilor de gestionare durabilă a pajiștilor în Planurile pastorale																		
	MS143: Promovarea practicilor prietenoase cu mediul																		
	MS144: Încurajarea realizării și valorificării de produse tradiționale																		
Obiectiv specific nr. 46 - Dezvoltarea turismului durabil	MS145: Reabilitarea/ îmbunătățirea infrastructurii de vizitare																		
	MS146: Amenajarea unor puncte cheie de observare a biodiversității																		
	MS147: Promovarea națională și internațională a destinației Munții și Piemontul Făgăraș																		

7. Bibliografie și referințe

1. ADLER, P., B., RAFF, D., A., LAUENROTH, W., K. 2001: *The effect of graying on the spatial heterogeneity of vegetation*. *Oecologia*, 128: 456-479.
2. AGNELLI P., MARTINOLI A., PATRIARCA E., RUSSO D., SCARAVELLI D., GENOVESI P. 2006): *Guidelines for bat monitoring: methods for the study and conservation of bats in Italy*. Min. Ambiente –Ist. Naz. Fauna Selvatica, Rome and Ozzano dell’Emilia Bologna, Italy, Quad. Cons. Natura Series, vol. 19bis., pp. 193.
3. ALEXIU, V. 1996: *Studiu Fitocenologic al vegetatiei din Masivul Iezer-Păpușa si cheile bazinului superior al Dambovitei*. Teza de doctorat. Inst. Biol. Abad. Rom., Bucuresti.
4. ALEXIU, V. 1998): *Vegetația Masivului Iezer - Păpușa, studiu fitocenologic*. Ed. Cultura, Pitești.
5. ALEXIU, V. 2011: *Categorii sozologice din cormoflora județului Argeș*. Ed. Paralela 45, Pitești.
6. ANASTASIU, P., NEGREAN, G. 2007: *Invadatori vegetali*. Ed. Univ. Buc., București.
7. ANDRAE, J. 2004: *Grazing Impacts on Pasture Composition*. University of Georgia.
8. ARDELEAN G. AND TRIFONOV P. 2000: *Vertebratele din Țara Făgărașului*. Studii și Comunicări, ser. Științele Naturale, Muzeul Județean Satu Mare, I: 333-363 357-358.
9. ARTIOLA, J. F., et al., Eds. 2004: *Environmental monitoring and characterization*. Burlington, San Diego, London, Elsevier Academic Press.
10. ARUKWE, A., EGGEN, T., MODER, M. 2012: *Solid waste deposits as a significant source of contaminants of emerging concern to the aquatic and terrestrial environments — A developing country case study from Owerri, Nigeria*. *Science on the Total Environment*, 438: 94-102.
11. ASKEW, R. 2004 *The Dragonflies of Europe* revised edition. Harley Books, Colchester, England.
12. AUCINA, A., RUDAWSKA, M., LENSKI, T., RYLISKIS, D., PIETRAS, M., RIEPSAS, E. 2011: *Ectomycorrhizal fungal communities on seedlings and conspecific trees of Pinus mugo grown on the coastal dunes of the Curonian Spit in Lithuania*. *Mycorrhiza*. 213: 237–245.
13. AUSTRHEIM, G., MYSTERUD, A., PEDERSEN, B., HALVOLRSEN, R., HASSEL, K., EVJU, M. 2008: *Large scale experimental effects of three levels of sheep densities on an alpine ecosystem*. *Oikos*, 117: 837-846.
14. BÁBA, K., 1982: Eine neue zoogeographische Gruppierung der ungarischen Landmollusken und die Wertung des Faunenbildes. *Malacologia*, 22 1-2, 441 - 454.
15. BÁBA, K., KONDOROSSY, P., 1995 - Snail assemblages of gallery forests between Lippa Lipova and Makó. In *The Maros/Mureș River Valley. A study of geography, hydrobiology and*

- ecology of the river and its environment. TISCIA Monograph Series; Szolnok, Szeged, Tg. Mureş, 203 - 224.
16. BÁBA, K., SÁRKÁNY-KISS, A., 1998: Neue Beiträge zur Kenntnis der Molluskenfauna der Tordauer Schlucht Cheile Turzii, Rumänien. Nachrichtenblatt der Ersten Vorarlberger Malakologischen Gesellschaft, 6, Rankweil, 9 - 14.
 17. BABBIE, E. 2001: *The Practice of Social Research*: 9th Edition. Belmont, CA: Wadsworth Thomson.
 18. BADIA, D., MARTI, c., SANCHEZ, J., R., FILLAT, F., AGUIRRE, J., GOMEZ, D. 2008: *Influence of livestock soil eutrophication on floral composition in the Pyrenees mountains*. Journal of mountain science, 5: 63-72.
 19. BARLOY, J., PRUNAR, F. 2012. *Considerations on the genus Carabus species protected in Romania by the Natura 2000 network*. Research Journal of Agricultural Science. Vol. 44 No. 2 pp. 151-163.
 20. BARON, J., S., BOWMAN W., D., SVERDRUP, H., DRISCOLL, C., T., STODDARD, J., T., HARTMAN, M., D. 2012: *Acidification and eutrophication of temperate North American and European ecosystems from atmospheric deposition*. Earth and Environmental Science 6.
 21. BARROS, A., GONNET, J., PICKERING, C. 2013: *Impacts of informal trails on vegetation and soils in the highest protected area in the Southern Hemisphere*, Jour. of Env. Manag., 127: 50-60.
 22. BARTI L., DÓCZY ANNAMÁRIA, JÉRE CS. AND VARGA ÁGNES. 2006: *Rezultatele recensământului de lilieci în locurile de hibernare subterane în Sud-estul Transilvaniei Results of winter bat censuses in underground hibernaculas in South-Eastern Transylvania*. Prima Conferința de Protecția Liliiecilor în România First Conference on Bat Conservation in Romania, Abstracte-Abstracts, Băile Homorod, 17-19 noiembrie 2006, Ed. Romanian Bat Protection Association, p.13.
 23. BARTI L., DÓCZY ANNAMÁRIA, JÉRE CS. AND VARGA ÁGNES. 2007: *Denevértelölőhely ellenőrzések eredményei Délkelet-Erdélyben. – Az V. Magyar Denevérvédelmi Konferencia Pécs, 2005.12.03-04. és a VI. Magyar Denevérvédelmi Konferencia Mártély, 2007.10.12-14. kiadványa - Proceedings of the 5th Conference of the Bat Conservation in Hungary Pécs, 3th to 4th of December 2005 and 6th Conference of the Bat Conservation BAUR, B., CREMENE, C., GROZA, G., SCHILEYKO, A., A., BAUR, A., ERHARDT, A. 2007. Intensified grazing affects endemic plant and gastropod diversity in alpine grasslands of the Southern Carpathian mountains Romania. *Biologia Bratislava*, 62: 438-445.*

24. BAUR, B., CREMENE, C., GROZA, Gh., RAKOSY, L., SCHILEYKO, A., BAUR, A., STOLL, P., ERHARDT, A. 2006: *Effects of abandonment of subalpine hay meadows on plant and invertebrate diversity in Transylvania, Romania*. Biological Conservation, 132: 261-273.
25. BĂRBOS, M. I. and D. R. TÂRZIU 2009: *Recomandări de monitorizare pentru habitatul 6230* - Pajiști de Nardus stricta bogate în specii pe substraturi silicioase*. Prepared as part of LIFE project 05 NAT/RO 000176. Braşov.
26. BEINTEMA, A., J., MUESKENS, G., J., D., M. 1987: *Nesting success of birds breeding in Dutch agricultural grasslands*. Journal of Applied Ecology, 24: 743-758.
27. BELDIE, A., MORARIU, I. eds., 1972: *Flora R.S.R.* Ed. Acad. R.S.R., Bucureşti.
28. BENDIX, J. and HUPP, C. R. 2000: *Hydrological and geomorphological impacts on riparian plant communities*, Hydrol. Process., 14: 2977–2990.
29. BIELZ E.A. 1856: *Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens, eine systematische Aufzählung und Beschreibung der in Siebenbürgen vorkommenden Säugethiere, Vögel, Amphibien und Fische*. – Eine von Verein für siebenbürgische Landeskunde gekrönte Preisschrift, Hermannstadt Sibiu, 3-6.
30. BIELZ E.A. 1886: *Ueber die in Siebenbürgen vorkommenden Fledermäuse*. Verhandlung und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften, Hermannstadt Sibiu, 36: 76-84.
31. BIELZ E.A. 1888: *Die Fauna der Wirbeltiere Siebenbürgens nach ihren gegenwärtigen und jetzigen Bestände*. Verhandlung und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften, Hermannstadt Sibiu, 38: 15-36.
32. BIELZ, A.E., 1867 - *Fauna der Land- und Süßwasser-Mollusken Siebenbürgens*. Zweite aufl., Comissions-Verlag v. Filtsch, Hermannstadt.
33. BIELZ, E. A., 1887. *Catalogus Colepteroorum Transsylvanie, Siebenbürgens Käferfauna*. Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften, 37: 3-90.
34. BIELZ, M., 1843 - *Aufzählungen der Siebenbürgischen Land- und Süßwasser-Mollusken*. Kronstädter Zeitung
35. BILZ, M. 2013: *Tozzia carpathica*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.2. <<http://www.iucnredlist.org/details/162210/0>>.
36. BLANCH, S. J., GANF, G. G., WALKER, K. F. 1999. *Tolerance of riverine plants to flooding and exposure indicated by water regime*, Regul. River., 15: 43–62.
37. BORER, E., T., SEABLOOM, E., W., GRUNER, D., S., HARPOLE, W., S., HILLEBRAND, H., LIND, E., M., ADLER, P., B., ALBERTI, J., ANDERSON, M., T., BAKKER, J., D., BIEDERMAN, L., BLUMENTHAL, D., BROWN, C., S., BRUDVING, L., A., BUCKLEY,

- Y., M., CADOTTE, M., CHU, C., CLELAND, E., E., CRAWLWY, M., J., DALEO, P., DAMSCHEN, E., I., DAVIES, K., F., DECRAPPEO, M., N., DU, G., FIRN, J. 2014. *Herbivores and nutrients control grassland plant diversity via light limitation*, Nature, 508: 517-520.
38. BUENO, C., G., BARRIO, I., C., GARCIA-GONZALEZ, R., ALADOS, C., L., GOMEZ-GARCIA, D. 2010: *Does wild boar rooting affect livestock grazing areas in alpine grasslands ?* European Journal of Wildlife Research, Springer Verlag Germany, 56 5: 765-770.
39. BUENO, C., G., JIMENEZ, J., J. 2014: *Livestock grazing activities and wild boar rooting affect alpine earthworm communities in the Central Pyrenees Spain*. Applied Soil Ecology, 83: 71–78.
40. BUIA, AL., TODOR, I. 1947: *Materiale pentru flora Munților Râiosu și Capra Budei Masivul Făgăraș*, Analele Facultății de Agronomie, Cluj, 22: 101-129.
41. BUIA, AL., TODOR, I. 1948: *Nouvelles contributions a la connaissance de la flore de monts Râiosul et Capra Budei Massif Fagaras*, Bul. Soc. St. Cluj, 10: 263 - 269.
42. BULIMAR, F. 1973 *Privire ecologică asupra larvelor de Odonate Ord. Odonata, Cl. Insecta din Delta Dunării*. Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza Iași, s. Biologie animală, 19: 171-178.
43. CÂRDEI, F., BULIMAR, F. 1965 *Fauna Republicii Populare Române, Insecta - Ord. Odonata*. 75, Ed. Academiei, București.
44. CERNUSCA, A. 1991: *Ecosystem research on grassland in the Australian Alps and in the Central Caucasus*, Modern ecology: Basic and applied aspects: 264.
45. CHANIN P. 2003 - Ecology of the European Otter - Conserving Natura 2000 Rivers - Ecology Series, No.10, The Enquiry Service - English Nature - Northminster House Peterborough - PE1 1UA: ISBN 185716 716 3
46. CHINCEA, I., ODORESCU, I., 2000 - Current Problems Regarding the Protection of the Balta Nera - Danube Wetland paper presented at the XI International Conference Danube - River of Cooperation, November, 17-19. Abstract.
47. CHRISTENSEN, N. L., et al. 1996: *The report of the Ecological Society of America Committee on scientific basis for ecosystem management*. Ecological Applications 63: 665-691.
48. CIOCÂRLAN, V. 2009: *Flora ilustrată a României. Pteridophyta et Spermatophyta*. Ed. Ceres, București.
49. CIOCHIA V. & A. BARBU, 1980, Catalogul Colecției de Lepidoptere Nicolae Delvig a Muzeului Județean Brașov, Cumidava, 124, Seria St. Nat. Brașov.
50. CIOCHIA V. 1992 *Păsările clocitoare din România*, Editura Științifică, București.

51. CIOLPAN, O. 2005: *Monitoringul integrat al sistemelor ecologice*, Ed. Ars Docendi, București.
52. CIUBOTARU F.A. 2013. Indicii structurali ai biocenozei
53. CLARY, W., P., KINNEY, J., W. 2002: *Streambank and vegetation response to simulated cattle grazing*. *Wetlands*, 22: 139-148.
54. COCCA, C., STURARO, E., COMPARE, L., D., RAMAZIN, M. 2007: *Wild boar *Sus scrofa* damages to mountain grasslands. A case study in the Belluno province, eastern Italian Alps*. *Ital. J. Anim. Sci.*, 6: 845-847.
55. COLDEA G. ed., SANDA V., POPESCU A., ȘTEFAN N. 1997: *Les associations végétales de Roumanie I – Les associations herbacées naturelles*. Ed. Press Universitaires de Cluj, Cluj-Napoca.
56. COLDEA G., 1973, *Contribuții la studiul clasei Scheuchzerio-Caricetea fuscae Nordth. 1936 din România II*. *Hidrobiologia*, 14: 161-175.
57. COLDEA, G. 1991: *Prodrome des associations végétales des Carpates du Sud-Ouest*, Documents Phytosociologiques, 13: 317-359.
58. COLDEA, G. ed., OPREA, A., SÂRBU, I., SÎRBU, C., ȘTEFAN., N. 2012: *Les associations végétales de Roumanie, II – Les associations anthropogènes*. Ed. Presses Universitaires de Cluj, Cluj-Napoca.
59. COLE, D., N., LANDRES, P., B. 1995: *Indirect Effects of Recreation on Wildlife*, *Wildlife and Recreationists-Coexistence Through Management and Research*, DC: Island Press, Washington: 183-202.
60. COLLINS JOHNSON, N., ROWLAND, D., L., CORKIDI, L., ALLEN, E., B. 2008: *Plant winners and losers during grassland n-eutrophication differ in biomass allocation and mycorrhizas*. *Ecology*, 89:2868–2878.
61. CREMENE, C., GROZA, GH., RAKOSY, L., SCHILEYKO, A., BAUR, A., ERHARDT, A., BAUR, B. 2005. *Alterations of Steppe Like Grasslands in Eastern Europe: a Threat to Regional Biodiversity Hotspots*. *Conservation Biology*, 19: 1606-1618.
62. CRISFIELD, V., E., MACDONALD, S., E., GOULD, A., J. 2012. *Effects of Recreational Traffic on Alpine Plant Communities in the Northern Canadian Rockies, Arctic, Antarctic, and Alpine Research*, INSTAAR, Univ. Colorado: 277-287.
63. CRISTEA V. GAFTA D., PEDROTTI F. 2004: *Fitosociologie*, Ed. Presa Univ. Clujeană, Cluj-Napoca.
64. CROSSLE, K., BROCK, M., A. 2002: *How do water regime and clipping influence wetland plant establishment from seed banks and subsequent reproduction?* *Aquatic Botany*, 74: 43-56.

65. CUVELIER S., DINCĂ V., 2007: *New data regarding the butterflies Lepidoptera: Rhopalocera of Romania, with additional comments general distribution in Romania, habitat preferences, threats and protection for ten localized Romanian species*, Phegea 353:83-115.
66. DADAY J. E., 1885a: *Előleges jelentés az erdélyi muzeum egyeslet igazgatóválasztmányának megbízásából az 1884-ik év nyarán tett chiropterologiai gyűjtések eredményéről*. Orvos-Természettudományi Értesítő, Kolozsvár Cluj, X 3, VII,1: 60-64.
67. DADAY J. E., 1885b: *Jelentés az Erdélyi Országos Muzeum-Egylet igazgató-választmányának megbízásából az 1885-ik év nyarán végzett chiropterologiai gyűjtések eredményéről és az Erdélyi Múzeum-Egylet denevérgyűjteményének jegyzéke*. – Orvos-Természettudományi Értesítő, Kolozsvár Cluj, X 3, VII,3: 266-276.
68. DE BELLO, F., LEPS, J., SEBASTIA, M., T. 2007. *Graying effects on the species-area relationship: Variation along a climatic gradient in NE Spain*. Journal of Vegetation Science, 18: 25-34.
69. DEÁK, B., VALKÓ, O., TÖRÖK, P., VÉGVÁRI, Z., HARTEL, T., SCHMOTZER, A., KAPOCSI, I., TÓTHMÉRÉSZ, B. 2014: *GRASSLAND FIRES IN HUNGARY – Experiences of nature conservationists on the effects of fire on biodiversity*. Applied Ecology And Environmental Research 121: 267-283.
70. DECU V, MURARIU D., GHEORGHIU V., 2003: *Chiropterele din România. Ghid instructiv și educativ*. – Institutul de Speologie „Emil Racoviță al Academiei Române – Muzeul Național de Istorie naturală „Grigore Antipa, Editura Art Group SRL, București, pp. 521.
71. DIERBEN, K., 2001: *Distribution, ecological amplitude and phytosociological characterisation of European bryophytes*. Bryophytorum Bibliotheca, 56: 1-289.
72. DIETZ C., HELVERSEN O., NILL D. 2007: *Handbuch der Fledermäuse Europas und Nordwestafrikas* - Kosmos Verlag, Stuttgart, pp. 399 ISBN 978-3-440-09693-2.
73. DIETZ C., O. VON HELVERSEN 2004: *Identification key to the bats of Europe*. - electronical publication, version 1.0, 72 pp.; available at www.uni-tuebingen.de/tierphys/Kontakt/mitarbeiter_seiten/dietz.htm.
74. DIETZ C., VON HELVERSEN O. AND NILL D., 2009: *Bats of Britain, Europe & Northwest Africa*. A & C Black. London. pp. 399.
75. DIJKSTRA, K.-D. B. Eds. 2006 *Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe*. British Wildlife Publishing, Dorset.
76. Direcția Silvică Sibiu 2005, *Arii naturale protejate din județul Sibiu*, Editura Constant
77. DISE, N. 2013: *Nitrogen as a threat to European terrestrial biodiversity. The European Nitrogen Assesment*. – Sources effects and policy perrpectives. Cambridge University Press.

78. DOJNOV, B., VUJCIC, Z., BOZIC, N., MARGETIC, A., VUJCIC, M., NENADOVIC, V., IVANOVIC, J. 2012. *Adaptations to captive breeding of the longhorn beetle Morimus funereus Coleoptera: Cerambycidae; application on amylase study*. J. Insect Conserv., 16:239–247.
79. DOMOKOS, T., LENNERT, J., 2007 - Standard faunistical work on the molluscs of Codru-Moma Mountains Romania. Nymphaea. Folia Naturae Bihariae, Oradea. 14 pag. in press.
80. DONIȚĂ, N., IVAN, D., COLDEA, GH. SANDA, V., POPESCU, A., CHIFU, T., PAUCĂ-COMĂNESCU, M., MITITELU, D., BOȘCAIU, N. 1992: *Vegetația României*, Ed.Tehnică Agricolă, București.
81. DONIȚĂ, N., PĂUCĂ-COMANESCU, M., POPESCU A., MIHĂILESCU, S., BIRIȘ, I.A. 2005: *Habitatele din Romania*, Editura Tehnică Silvică București, pp. 496.
82. DONIȚĂ, N., POPESCU, A., COMANESCU, MIHAELA PAUCA, MIHAILESCU, SIMONA, BIRIȘ, I., A., 2005: *Habitatele din România*. Ed. Tehnică Silvică, București.
83. DONIȚĂ, N., POPESCU, A., COMANESCU, MIHAELA PAUCA, MIHAILESCU, SIMONA, BIRIȘ, I., A., 2006: *Habitatele din România - Modificări conform amendamentelor propuse de România și Bulgaria la Directiva Habitate 92/43/EEC*. Ed. Tehnică Silvică, București.
84. DRAGULESCU, C. 1996: *Vegetatia din circul glaciara Balea Muntii Fagarasului*. Stud. si Cerc. St. Naturii, Bistrita, **2**: 97-101.
85. DRĂGULESCU C., 2003: *Cormoflora județului Sibiu*. Ed. Pelecanus, Brașov.
86. DRĂGULESCU, C. 2002: *Bibliografia botanică a Munților Făgărașului*, Argeșis 9-10: 115-130.
87. DUELLI, P., WERMELINGER, B. 2005. *Der Alpenbock Rosalia alpina*. Ein seltener Bockkäfer als Flaggschiff Art. Merkblatt für die Praxis 39:1–8.
88. DUMITRAȘCU, D., ISARIE, C., CIUDIN, R., DUMITRAȘCU, O. 2011. *Studiu privind compoziția deșeurilor menajere în regiunea 7 centru*. Studiu realizat în cadrul proiectului româno-norvegian „Parteneriat pentru un mediu curat, reducerea deșeurilor și dezvoltare durabilă în regiunea 7 Centru, Sibiu.
89. DUMITRAȘCU, M., MARIN, A., PREDĂ, E., ȚÎBÎRNAC, M., VĂDINEANU, A. 2010: *Trampling effects on plant species morphology*. Rom. J. Biol. Plant Biol., București, 55 2: 89–96.
90. DUMITRESCU M., TANASACHI J. AND ORGHIDAN T., 1962-1963b: *Răspândirea chiropterelor în R.P. Română*. – Travaux de l'Institut de Spéologie „Émile Racovitza, București, XXXIV: 509-575.
91. Ecotur Sibiu, 1996, *Arii naturale protejate în județul Sibiu*, Editura Constant, Sibiu

92. EUROPEAN ENVIRONMENTAL AGENCY, 2002 – *Late lessons from early warnings: the precautionary principle 1896-2000*. Environmental Issue Report 22, Office for official publications of the European Communities, Luxembourg, ISBN 92-9167-323.
93. EVANS, D., M., N., VILLAR, N., A., LITTLEWOOD, R., J., PAKEMAN, S., A., EVANS, P., SKARTVEIT, D., J., REDPATH, S., M. 2015: *The cascading impacts of livestock grazing in upland ecosystems: a 10-year experiment*. *Ecosphere* 63: 42.
94. Florea, M., 1998, *Munții Făgărașului. Studiu geomorfologic*, Editura Foton, Brașov
95. Fratu, I. , 1986, *Poteci și cabane în Munții Făgărașului*, Editura Sport Turism, București
96. Fratu, I., Beleaua, A., Fratu, O., 1991, *Pe custurile făgărășene*, Editura pentru Turism, București
97. GAFTA, D., MOUNTFORD, O. eds, 2008: *Manual de interpretare a habitatelor Natura 2000 din Romania*, Edit. Risoprint, Cluj.
98. GALVÁNEK D. & JANÁK M. 2008: Management of Natura 2000 habitats. 6230 *Species-rich *Nardus* grasslands. European Commission.
99. GARCÍA-GONZÁLEZ R. 2008. *Management of Natura 2000 habitats. 6170 Alpine and subalpine calcareous grasslands*. European Commission.
100. GHEOCA V., 2004: Contribuții la studiul taxonomic, ecologic și genetic al heliidelor Mollusca, Gastropoda din Depresiunile Sibiului și Făgărașului. Teză de doctorat. Univ. Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
101. GHEOCA, V., 2005: Preliminary note concerning the terrestrial mollusk fauna of the Târnava River Hydrographic Basin. *Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res.*, 2, The Târnava River Basin, Sibiu, 61 – 66
102. GHEORGHIU V. AND MURARIU D., 2006: *Bats Mamalia: Chiroptera of Piatra Craiului National Park - Romania with protection and conservation measures* In: O. Pop & M. Vergheleț, *Researches in Piatra Craiului National Park*, Ed. Phoenix, Brașov, 3: 193-221.
103. GHEORGHIU V., 2006: *Contribution to the knowledge of the Family Nycteribiidae Diptera: Pupipara of Piatra Craiului National Park* In: O. Pop & M. Vergheleț, *Researches in Piatra Craiului National Park*, Ed. Phoenix, Brașov, 2: 218-222.
104. GHEORGHIU V., GIURGINCA A., CAPAC C. AND NISTOR V., 2003 - *Preliminary data on the presence of *Myotis myotis* and *Myotis blythii* in Avenul de sub Colții Grindului, 2020 m. altitude – Romania Chiroptera, Vespertilionidae*. *Researches in Piatra Craiului National Park*, 1: 307-314.
105. GIURGIU I., 2012 - *Recorduri speleologice în Munții Făgărașului. Peștera M3-R2 din Mușeteica*. *Natura României*, nr. 31, martie 2012, www.romania-natura.ro, p. 114-115.
106. GIURGIU I., 2012 *Peșterile de la Piscul Negru*. *Natura României*, nr. 31, martie 2012, www.romania-natura.ro, p. 116-120.

107. GIURGIU V. 1972: *Metode de statistica aplicate in Silvicultura*, Editura Ceres – Bucuresti.
108. GLASSON, J., THERIVEL, R., CHADWICK, A. 1999, 2nd edition – *Introduction to environmental impact assessment*, UCL Press, London.
109. GORIUP, P. 2008. Natura 2000 in Romania species fact sheets. EU Phare Project on Implementation of Natura 2000 Network in Romania, 502 p
110. GORMAN G., 2004: *Woodpeckers of Europe*, Bruce Coleman.
111. GRABHERR, G. 1982: *The impact of trampling by tourists on a high altitudinal grassland in the Tyrolean Alps, Austria*. *Vegetatio*, 48: 209-217.
112. GRECESCU D., 1898: *Conspectul Florei României - plantele vasculare indigene și cele naturalizate ce se găsesc pe teritoriul României, considerate sub punctul de vedere sistematic și geografic*. Tip. Dreptatea, București.
113. GROSSU, A. V., 1942 - Katalog der im Rumänischen Faunagebiet lebenden Gastropoden. Academia Română - Memoriile Secțiunii Științifice. Seria III, Tom. XVIII, mem. 10, 1 - 53.
114. GROSSU, A. V., 1993 - Gasteropodele din Romania, Compendiu. București.
115. GROSSU, A. V., 1993 - The catalogue of the moluscs from Romania. *Trav. Mus. Hist. nat. Grigore Antipa*, 33, București, 291 - 366.
116. GROSSU, A. V., 1999 - A scientific collection of Romanian molluscs shells only - Prof. dr. A. V. Grossu s donation to Grigore Antipa National Museum of Natural History from Bucharest. *Trav. Mus. natl. Hist. nat. Grigore Antipa*, XLI, 7 - 35.
117. GROSSU, A.V., 1987 - *Gastropoda Romaniae*, 2; Subclasa Pulmonata, I. Ordo Basommatophora, II. Ordo Stylommatophora Suprafamiile Succinacea, Cochlicopacea, Pupillacea, Ed. Litera, București.
118. GROSSU, AL.V., 1955 – Fauna Republicii Populare Romîne, Mollusca vol III, *Gastropoda Pulmonata*, Edit. Academiei Republicii Populare Romîne, București.
119. GUMIEROA, B., MANT, J., HEINC, T., ELSOE, J., BOZF, B. 2011: *Linking the restoration of rivers and riparian zones/wetlands in Europe: Sharing knowledge through case studies*. *Ecological Engineering*, 56: 36–50.
120. HANSEN, L., J., BIRINGER, J., L., HOFFMAM, J., R. 2003: *A User's Manual For Building Resistance And Resilience To Climate Change In Natural Systems*. WWF.
121. HARALAMB, A. 1939 - *Pin silvestru spontan în împrejurimile Curții de Argeș*. *Revista Pădurilor* 51 3-4: 260-267.
122. HARALAMB, A. 1942 - *Pinul silvestru în cheile râurilor Vâlsan și Limpedea*, *Analele ICEF* 17: 3-7.

123. HARASZTHY, L. Eds. 2014 *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon*. Pro Vértes Közalapítvány, Vértes.
124. HARREMÖES, P. 2003: *Ethical of scientific incertitude in environmental analysis and decision-making*. Journal of Cleaner Production, 117 2003, pp. 705-712.
125. HARVEY, D. J., GANGE, A.C., HAWES, C. J., RINK M. 2011. *Bionomics and distribution of the stag beetle, Lucanus cervus L. across Europe*. Insect Conservation and Diversity, 4 1: 23-38.
126. HAUTIER, Y., SEABLOOM, E., W., BORER, E., T., ADLER, P., B., HARPOLE, W., S., HILLEBRAND, H., LIND, E., M., MAC DOUGALL, A., S., STEVENS, C., J., BAKKER, J., D., BUCKLEZ, Z., M., CHU, C., COLLINS, S., L. DALEO, P., DAMSCHEN, E., I., DAVIES, K., F., FAZ, P., A., FIRN, J., GRUNER, D., S., JIN, V., L., KLEIN, J., A., KNOPS, J., M., LA PIERRE, K., J., LI, W., MCCULLEY, R., L., MELBOURNE, B., A., MOORE, J., L., O'HALLORAN, L., R., PROBER, S., M., RISCH, A., C., SANKARAN, M., SCHUETZ, M., HECTOR, A. 2014: *Eutrophication weakens stabilizing effects of diversity in natural grasslands*. Nature, 5087497: 521-5.
127. HENGL, T. 2007: *A practical Guide to Geostatistical Mapping of Environmental Variables*. Ispra: European Commision, Joint Research Centre, Institute for Environment and Sustainability.
128. HILL, D., et al., Eds. 2005. Handbook of biodiversity methods. Survey, evaluation and monitoring. New York, Cambridge University Press.
129. HILTBRUNNER, D., SCHULZE, S., HAGEDORN, F., SCHMIDT, M., W., I., ZIMMMERMANN, S. 2012: *Cattle trampling alters soil properties and changes soil microbial communities in a Swiss sub-alpine pasture*, Geoderma, 170: 369-377.
130. HORION, A. 1961. *Faunistik der mitteleuropäischen Käfer*. Bd. 8, Überlingen, 61-105.
131. HUNDT L., 2012: *Bat Surveys - Good Practice Guidelines*. 2nd edition, Bat Conservation Trust, pp. 96. ISBN-13: 9781872745985.
132. HUPP, C., R., OSTERKAMP, W., R. 1996. Riparian vegetation and fluvial geomorphic processes. *Fluvial Geomorphology and Vegetation*, 14: 277–295.
133. I.N.D.D.T., 2000, *Studiul de Fundamentare Stiințifică pentru declararea Parcului Național Făgăraș*, București
134. IGNATAVIČIUS, G., SINKEVIČIUS, S., LOŽYTĖ, A. 2013: *Effects of grassland management on plant communities*. EKOLOGIJA, 59 2: 99–110.
135. ÍÑIGO, A., O. INFANTE, V. LÓPEZ, J. VALLS, J. C. ATIENZA. 2010. *Guidelines for drafting Natura 2000 Management Plans and special measures to be carried out in SPAs*. SEO/BirdLife, Madrid.

136. IONESCU O., JURJ R., POPA M., 2008 - *Mărimea teritoriilor de carnivore mari din România - implicații manageriale - Simpozion național Vânătoare prezent și viitor* - Sibiu, Editura Alma Mater, ISBN 978-973-632-481-9.
137. IONESCU O., JURJ R., POPA M., IONESCU G., 2010 - *Planul de management al speciilor de interes cinegetic în ariile protejate din Români*, Editura Silvică, ISBN 978-606-8020-10-5
138. ISHIKAWA, R. 1973. *Notes on some Basic Problems in the Taxonomy and the Phylogeny of the Subtribe Carabina Coleoptera, Carabidae*. Bulletin of the National Science Museum Tokyo 16 2: 191–215.
139. IVAN, D., DONIȚĂ, N., COLDEA, GH. SANDA, V., POPESCU, A, CHIFU, T., BOȘCAIU, N, A., MITITELU, D., PAUCĂ-COMĂNESCU, M. 1993 –*Vegetation potentielle de la Roumanie*, Braun-Blanquetia, 9: 3-79.
140. IVANOVA, A., V., ANEV, S., M. 2014: *Response of Subalpine Saplings to Different Drought Stress*. Ecologia Balkanica, 6: 19-23.
141. JAGERBRAND, A., K., ALATALO, J., M. 2015. *Effects of human trampling on abundance and diversity of vascular plants, bryophytes and lichens in alpine heath vegetation, Northern Sweden*. Springerplus, 4: 95.
142. JENDRIŠÁKOVÁ, S., KOVÁ IKOVÁ, Z., VARGOVÁ, V., MICHALEC, M. 2011: *The impact of cattle and sheep grazing on grassland in Vel'ká Fatra National Park*, Journal of Water and Land Development, 15: 83–90.
143. JÉRE CS., CREȚU C. AND BALTAG E.Ș., 2010: *Determinatorul speciilor de lilieci Chiroptera din România – ghid practic*. Editura Profundis, Satu-Mare, pp. 48.
144. JÉRE CS., SZODORAY-PARÁDI ABIGÉL AND SZODORAY-PARÁDI F. Eds., 2008: *Liliecii și Evaluarea Impactului asupra Mediului. - Ghid metodologic*, Editura Profundis, Idea Studio, Satu Mare, 126 p., ISBN 978-973-1979-02-1
145. JINGSHENG, W., XIANZHOU, Z., BAOXIONG, C., PEILI, S., JUNLONG, Z., ZHENXI, S., JIAN, T., JIANSHUANG, W. 2013: *Causes and Restoration of Degraded Alpine Grassland in Northern Tibet*, Journal of Resources and Ecology, 4 1: 43-49.
146. JOHNSON, S., L., SWANSON, F., L., GRANT, G., E., WONDZELL, S., M. 2000: *Riparian forest disturbances by a mountain flood –the influence of floated wood*. Hydrol. Process. 14: 3031-3050.
147. KILLEEN, I.J., 1995 data sheet compiler. Council of Europe. Background information on invertebrates of the Habitats Directive and the Bern Convention; Part III - Mollusca and Echinodermata. In Nature and Environment, No. 81, 467

148. KIMAKOWICZ, M.V., 1883 – 1884 - Beitrag zur Molluskenfauna Siebenbürgens. Verh. Mitt. Siebenb. Ver. Naturw., Hermannstadt, 33, 13 – 83, 34, 57 – 116.
149. KIPPING, J. 1998 *Ein Beitrag zur Libellenfauna Odonata Rumäniens*. Mauritiana Altenburg, 163: 527-538.
150. KIPPING, J. 1998 *Ein Beitrag zur Libellenfauna Odonata Rumäniens*. Mauritiana Altenburg, 163: 527-538.
151. KIS B. & A. STĂNESCU, 1994, Rezultatele colectărilor realizate în a doua tabără entomologică SLR, Muntii Făgăraș, 23-30 iulie 1994, 2-Heteroptera, Bul. inf. Soc. lepid. rom. 53-4: 217-222, Cluj- Napoca.
152. KIS, B., 1959. *Adatok a Pholidoptera aptera Fabr. elterjedéséhez a Keleti és Déli Kárpátokban*, Folia Ent. Hung., 12, p. 83-90.
153. KISSLING, W., D., SCHNITTLER, M., SEDDON, P., J., DICKINSON K., J., M., LORD, J., M. 2005. *Invasion ecology of the alien tussock grass Nardus stricta Poaceae at Lake Pukaki, Canterbury, New Zealand*. New Zealand Journal of Botany, 43: 601–612
154. KNECHTEL, K. W. & A. POPOVICI-BÎZNOȘANU, 1959. Orthoptera, ordinele Saltatoria, Dermaptera, Blattodea, Mantodea, Fauna R. P. Române, Insecta, 7 4, 336 pp.
155. LANCIA R.A., NICHOLS J.D., POLLOCK K.H., 1994: *Estimating the number of animals in wildlife populations*, The Wildlife Society, Bethesda, MD.
156. LAWRENCE, D. P. 2007: *Impact significance determination – back to basics*. Environmental Impact Assessment Review, 27(2007), pp. 755-769.
157. LAZNIK, Z., STANISLAV, T. 2014. *Evaluation of Different Soil Parameters and Wild Boar Sus Scrofa [L.] Grassland Damage*, Ital. J. Anim. Sci.,13, no. 4.
158. LEITINGER, G., RUGGENTHALER, R., HAMMERLE, A., LAVOREL, S., SCHIRPKE, U., JEAN-CHRISTOPHE CLEMENT, J.- C., LAMARQUE, P., OBOJES, N., TAPPEINER, U. 2015. *Impact of droughts on water provision in managed alpine grasslands in two climatically different regions of the Alps*. Ecohydrology.
159. LEYS, B., CARCAILLET C., BLARQUEZ O., LAMI A., MUSAZZI S., TREVISAN R. 2014. *Resistance of mixed subalpine forest to fire frequency changes: the ecological function of dwarf pine Pinus mugo ssp. mugo*. Quaternary Science Reviews, 90: 60-68.
160. LIE, P., KLEINFELD, F. 2001. *Betrachtungen über Carabus Morphocarabus hampei Küster, 1846 und seine Rassen in Transsylvanien, Rumänien* Coleoptera: Carabidae. Galathaea 172: 75–94.
161. LITHNER, D. 2011: *Environmental and health hazards of chemicals in plastic polymers and products*. Department of Plant and Environmental Sciences Faculty of Science, University of Gothenburg.

162. LIU, L., ZHANG, Y., BAI, W., YAN, J., DING, M., SHEN, Z., LI, S., ZHENG, D. 2006. *Characteristics of grassland degradation and driving forces in the source region of the Yellow River from 1985 to 2000*, Journal of Geographical Sciences, 16: 131-142.
163. LORENZ, W. 2005. *Systematic list of extant ground beetles of the world. Insecta Coleoptera Geadephaga: Trachypachidae and Carabidae incl. Paussinae, Cicindelinae, Rhysodinae*. Second Edition. Wolfgang Lorenz, Tutzing, 530 pp.
164. LUP L., 2004 - Data regarding the bat communities *Mammalia: Chiroptera* from abandoned mines roosts in Sibiu County. – Acta oecologica - Studies and ecology research vol. XI., 1-2, Lucian Blaga University, Sibiu p. 217-222.
165. LUP L., 2005 - Studiu asupra unor comunități de chiroptere din depresiunea Sibiului. – Lucrare de licență, Universitatea Lucian Blaga, Facultatea de științe, Specializarea Ecologie și Protecția Mediului, Sibiu, Coordonatori: Lect. Dr. Sîrbu I., Szodoray-Parádi F., pp.83.
166. LUP L., 2006 - Studiu asupra unor comunități de chiroptere *Mammalia: Chiroptera* din mine părăsite cu impact antropic negativ Data regarding the bat communities *Mammalia: Chiroptera* from abandoned mine roosts with negative antropic impact. – Prima Conferința de Protecția Liliiecilor în România First Conference on Bat Conservation in Romania, Abstracts-Abstracts, Băile Homorod, 17-19 noiembrie 2006, Ed. Romanian Bat Protection Association, p.8.
167. LUP L., SCÂNTEI E. and MĂRGINEAN G., 2008 - Bat protection in Sibiu County, Romania. – Abstract. XIth European Bat Research Symposium, 18-22 August, 2008, Cluj-Napoca, Romania, p. 95.
168. MAIRHUBE, CH., PAILL, W. 2005. Der Gekörnte Bergwald-Bohrkäfer *Stephanopachys substriatus* im Nationalpark Gesäuse. Nationalpark Gesäuse GmbH.
169. MANCI, C.O. 2012 *Fauna de libelule Insecta: Odonata din România*. Rezumat teză de doctorat. Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.
170. MARION, J., L., FARRELL, T., A. 2002. *Management practices that concentrate visitor activities: camping impact management at Isle Royale National Park, USA*. Journal of Environmental Management, 66: 201-212.
171. MARTINSEN V., MULDER J., AUSTRHEIM, G., HESSEN, D., O., MYSTERUD, A. 2012. *Effects of Sheep Grazing on Availability and Leaching of Soil Nitrogen in Low-Alpine Grasslands*. Univ. Of Colorado, Arctic, Antarctic, and Alpine Research: 67-82.
172. MASSEI, G. AND GENOV, P. V. 2004. *The environmental impact of wild boar*. Galemys 16: 135- 145.
173. MÁTHÉ, I. 2006. Forest edge and carabid diversity in a Carpathian beech forest. Community Ecology 71: 91-97.

174. MĂRGINEAN G. AND MESAROȘ A.M., 2012-*Shelter and habitat preference of bats in Mârșa area Sibiu County, Romania*. Annual Zoological Congress of Grigore Antipa Museum 2012 - Book of abstracts Eds. Murariu D., et al. „GrigoreAntipa National Museum of Natural History, Bucharest, Romania, p. 184
175. MĂRGINEAN G. AND STOICA V.A., 2011 - *Bats Mammalia: Chiroptera of Racovița village and its surroundings Făgăraș Depression, Romania*. - Annual Zoological Congress of Grigore Antipa Museum 2011 - Book of abstracts Eds. Murariu D., et al. „GrigoreAntipa National Museum of Natural History, Bucharest, Romania, p. 155.
176. MĂRGINEAN G., 2008 - *Studiu asupra comunităților de microchiroptere din județul Sibiu*, Lucrare de licență, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, catedra Ecologie și Protecția Mediului.
177. MÉHELY L., 1900 - *Magyarország denevéreinek monographiája. Monographia Chiropteorum Hungariae, cum appendice in lingua Germanica conscripta*. – A Magyar Tudományos Akadémia támogatásával kiadja a Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, Hornyánszky Viktor Cs. és Kir. Udvari Könyvnyomdája, pp. 372, t. I-XXII.
178. MIHUȚ S., V. DINCĂ, 2006: *Important Areas for Lepidoptera in Romania*. Preinventory for a draft list of Natura 2000 sites SCIs for Lepidoptera species. Final Report, 15. Oct.2006., F.C.B. Monit. and Conserv.,99 p. Cluj-Napoca.
179. MILLER, R., F., CHAMBERS, J., C., PYKE, D., A., PIERSON, F., B., WILLIAMS, C., J. 2013. *Fire Effects on Vegetation and Soils in the Great Basin Region: Response and Site Characteristics*. U.S. Department of Agriculture, Forest Service: 14-15.
180. MOBÆK, R., MYSTERUD, A., LOE, L., E., HOLAND, Ø., AUSTRHEIM, A. 2012. Experimental evidence of density dependent activity pattern of a large herbivore in an alpine ecosystem. *Oikos*, 121: 1364-1369.
181. MOUNTFORD, O., GAFTA, D., ANASTASIU, P., BĂRBOS, M., NICOLIN, A., NICULESCU, M., OPREA, A., 2008, *Habitat Fact Sheets* Compilation. EU Phare Project on Implementation of Natura 2000 Network in Romania EU Phare EuropeAid/12/12160/D/SV/RO.
182. MURARIU D., MUNTEANU D. 2005: *Fauna României, Mammalia*, vol. XVI, Fascicula 5 – *Carnivora*. Editura Academiei Române, București.
183. NAGY L.Z. and POSTAWA T., 2010 - *Seasonal and geographical distribution of cave-dwelling bats in Romania: implications for conservation*. – *Animal Conservation* 2010: 1–13.
184. NAGY L.Z., BARTI L., DÓCZY A., JÉRE CS., POSTAWA T., SZÁNTÓ L., SZODORAY-PARÁDI ABIGÉL AND SZODORAY-PARÁDI F., 2005 - *Survey of Romania's underground bat habitats Carpathian's underground bat habitats. Status and distribution of cave dwelling bats 2002-2004*. – Final report for the BP Conservation Programme. Survey of

- Southern and Western Carpathians underground bat habitats & Survey of Eastern Carpathians and Dobrogea underground bat habitats, Ed. Lizard, Cluj, pp. 44.
185. NAGY L.Z., BARTI L., GAS A., POSTAWA T. AND SZÁNTÓ L., 2003 - *Survey of the Western and southern Carpathian's underground bat habitats. Status and distribution of cave dwelling bats 2002-2003.* – Final report for the BP Conservation Programme & Bat Conservation Trust/DEFRA, Eco Studia Society, Cluj, pp. 31.
186. NANDREA C., 2006 - *Contributii la studiul chiropterelor din municipiul Sibiu si imprejurimile acestuia Contributions on chiropteran study from Sibiu City and it's surroundings.* – Prima Conferinta de Protectia Liliecilor în România First Conference on Bat Conservation in Romania, Abstracte-Abstracts, Băile Homorod, 17-19 noiembrie 2006, Ed. Romanian Bat Protection Association, p.9.
187. NICULESCU E. V., 1965 *Fam. Nymphalidae Lepidoptera.* Ed. Academiei R.P.R. Fauna R.P.R. 117.
188. NIE, X., J., ZHAO, T., Q., QIAO, X., N. 2013. *Impacts of soil erosion on organic carbon and nutrient dynamics in an alpine grassland soil.* Soil Science and Plant Nutrition, 59: 660–668.
189. ÖDMAN, A., MÅRTENSSON, L.-M., SJOHOLM, C., & OLSSON, P. A. 2011. *Immediate responses in soil chemistry, vegetation and ground beetles to soil perturbation when implemented as a restoration measure in decalcified sandy grassland.* Biodiversity and Conservation. Springer.
190. OLTEANU, M., NEGREAN, G., POPESCU, A., ROMAN, N., DIHORU, G., SANDA, V., MIHĂILESCU, S., 1994, *Lista roșie a plantelor superioare din România.* Stud., Sinteze, Documentații de Ecologie I: 1-52.
191. OPDAM, P. F. M., M. E. A. BROEKMEYER, F. H. KISTENKAS 2009: *Identifying uncertainties in judging the significance of human impacts on Natura 2000 sites,* Environmental Science & Policy, Volume 12, Issue 7, ISSN 1462-9011, pp. 912-921.
192. OPREA A., 2005, *Lista critică a plantelor vasculare din România.* Ed. Univ. 'A.I. Cuza', Iași.
193. OTTINO P., GILLER P., 2004 – *Distribution, density, diet and habitat use of the otter in relation to land use in the Araglin Valley, Southern Ireland, University College Cork, Cork Ireland*
194. PANIN, S. 1955. *Fauna Republicii Populare Române*, vol.10. fasc.2, Familia Carabidae. Editura Academiei Republicii Populare Române, București.

195. PARK, J-H., , MEUSBURGER, K., JANG, I., KANG, H., ALEWELL, C. 2014: *Erosion-induced changes in soil biogeochemical and microbiological properties in Swiss Alpine grasslands*. Soil Biology & Biochemistry, 69: 382-392.
196. PATTHEY, P., WIRTHNER, S., SIGNORELL, N., ARLETTAZ, R. 2008: *Impact of outdoor winter sports on the abundance of a key indicator species of alpine ecosystems*, Journal of Applied Ecology, 45: 1704–1711.
197. PAUCĂ A., M., RĂDULESCU-IVAN D., 1961: *Observații asupra raporturilor fitocenotice din vegetația inițială instalată în jurul lacurilor glaciare Bâlea și Podragul din masivul Făgăraș*. *Acta Horti Bot. Buc.*, 323-333.
198. PAVLU, V., HEIJCMAN, M, PAVLU, L., GAISLER, J., NEZERCOVA, P., ANDALUZ, M., G. 2005. *Vegetation changes after cessation of grazing management in the Jizerské Mountains Czech Republic*. *Ann. Bot. Fennici*, 42: 343-349.
199. PETRI, K. 1912. *Siebenbürgens Käferfauna auf Grund ihrer erfassung bis zum jahre 1911*. Sibiu, pg. 213.
200. PICKERING, C., M., GROWCOCK, A., J. 2009. *Impacts of experimental trampling on tall alpine herbfields and subalpine grasslands in the Australian Alps*. *Journ. of Env. Manag.* 91: 532-540.
201. PICKERING, C., ROSSI, S., D., BARROS, A. 2011. *Assessing the impacts of mountain biking and hiking on subalpine grassland in Australia using an experimental protocol*, *Journ. of Env. Manag.*, 92 12: 3049-57.
202. PITHIE, C., B., S., EDMONDSON, L. 2013. *Invasive riparian vegetation response to flow regimes and flood pulses in a braided river floodplain*, *J. Environ. Manage.*, 125: 156–168.
203. PLANTUREUX, S., PEETERS, A., MCCRACKEN, D. 2005. *Biodiversity in intensive grasslands: Effect of management, improvement and challenges*, *Agronomy Research*, 3 2: 153-164.
204. PLATTNER, H., 1964: *Odonate din sudul Transilvaniei*. *Com. Acad. R.P.R.*, 1311: 969-976
205. POCS T., 1957, *Contributions a la flore des Carpathes Orientaux et Meridionaux*. *Annal. Hist.-Nat. Mus. Nation. Hung.* 8: 205-217.
206. POKRYSZKO, B.M., 1990 - *The Vertiginidae of Poland* *Gastropoda: Pulmoata: Pupilloidea a systematic monograph*. *Ann. Zoologici Wrocklaw*, 43 8.
207. POP M., POPESCU V., CHIRIAC S., SANDU R., 2013: *Ghid pentru estimarea populației de urs brun* / Editura Green Steps, Brașov: ISSN 978-606-8484-33-4
208. POP, I., TRETU, T., 1958, *Contributii la cunoasterea vegetatiei de la Sinca Noua Muntii Fagaras*. *I. Stud. Cercet. Biol.*: 209-233.

209. POPESCU, A., SANDA, V. 2002 - *The distribution of the vegetation in the higher and middle basin of Vâlsan river*. Proceedings of Institute of Biology Bucharest, 4: 147-155.
210. Popescu, N., 1990, *Țara Făgărașului. Studiu geomorfologic*, Editura Academiei Române, București
211. POSCHLOD, P., BAKKER, J. P., KAHMEN, S. 2005: *Changing land use and its impact on biodiversity*. Basic Appl. Ecol. 6: 93-98.
212. PREDOIU G., IONESCU O., POPA M., JURJ R., 2005: *Safeguarding the Romanian Carpathian ecological network*, Erwin van Maanen; Klaver, Rogier; Altenburg, Wibe – Ed. Pin Matra, ISBN-10: 90-807150-8-5, ISBN-13: 9789080715080.
213. PUȘCARU-SOROCEANU, E., CSÚRÖS, Ș., GHIȘA, E., 1977, *Aspecte din flora și vegetația munților Făgăraș Carpații Meridionali*, Comunicări de Botanică: 17-34.
214. RÁKOSY L., 2003: *Lista roșie pentru fluturii diurni din România Rote Liste der Tagfalter Rumäniens*. Bul. inf. Soc. lepid. rom. 131-4:7-18.
215. RÁKOSY L., 2005: *U.E. și legislația pentru protecția lepidopterelor din România*, Bul. inf. Entomol., 163-4:89-96, Cluj- Napoca
216. RÁKOSY L., 2009: *Macrolepidoptere din perimetrul comunei Șinca Nouă jud.Brașov*, Bul. inf. Soc. lepid. rom. 20:5-26, Cluj- Napoca.
217. RÁKOSY L., 2013: *Fluturii diurni din România. Cunoaștere, protecție, conservare*. Ed. Mega, Cluj-Napoca, 352 pp.
218. RÁKOSY L., GOIA M. & Z. KOVÁCS, 2003: *Catalogul Lepidopterelor României - Verzeichnis der Schmetterlinge Rumäniens*, Soc. Lepid. Rom., Cluj-Napoca, 446 pp.
219. RÁKOSY L., WIESER CH, STANGELMAYER G. & L. SZEKELY, 1994: *Rezultatele colectărilor realizate în a doua tabără entomologică SLR, Munții Făgăraș, 23-2730 iulie 1994, I-Lepidoptera*, Bul. inf. Soc. lepid. rom. 53-4: 201-216, Cluj- Napoca.
220. RANIUS, T., AGUADO, L. O., ANTONSSON, K., AUDISIO, P., BALLERIO, A., CARPANETO, G. M., CHOBOT, K., GJURAŠIN, B., HANSEN, O., HUIJBREGTS, H., LAKATOS, F., MARTIN, O., NECULISEANU, Z., NIKITSKY, N. B., PAILL, W., PIRNAT, A., RIZUN, V., RUICĂNESCU, A., STEGNER, J., SÜDA, I., SZWAŁKO, P., TAMUTIS, V., TELNOV, D., TSINKEVICH, V., VERSTEIRT, V., VIGNON, V., VÖGELI, M. & ZACH, P., 2005. *Osmoderma eremita Coleoptera, Scarabaeidae, Cetoniinae in Europe*. Animal Biodiversity and Conservation, 28.1: 1–44.
221. ROTH, T., KOHLI, L., RIHM, B., ACHERMANN, B. 2013. *Nitrogen deposition is negatively related to species richness and species composition of vascular plants and bryophytes in Swiss mountain grassland*. Agriculture, Ecosystems and Environment, 178: 121–126

222. RUBENE, D. 2010. *Can forest management with clear-cutting resemble a natural fire-disturbance regime and sustain biodiversity? Introductory research essay*. Department of Ecology, Swedish University of Agricultural Sciences.
223. RUDMAN-MAURER, K., WEZAND, A., FISCHER, M., STOCKLIN, J. 2008: *The role of landuse and natural determinants for grassland vegetation composition in the Swiss Alps*. *Basic and Applied Ecology*, 9: 494-503.
224. RUPRECHT, E., FENESI, A., FODOR, E., I., KUHN, T. 2013. *Prescribed burning as an alternative management in grasslands of temperate Europe: The impact on seeds*. *Basic and Applied Ecology*.
225. RUPRECHT, E., SZABÓ, A. 2012. *Grass litter is a natural trap in long-term undisturbed grassland*. *Journal of Vegetation Science*, 23: 495-504. Sanda, V., Ollerer, K., Burescu, P., 2008 - *Fitocenozele din România: sintaxonomie, structură, dinamică și evoluție*, Ed. ARS Docendi, București.
226. RUSSO, D., CISTRONE, L., GARONNA, A. P., 2010. *Habitat selection by the highly endangered long-horned beetle *Rosalia alpina* in Southern Europe: a multiple spatial scale assessment*. *J. Insect Conserv.* Springer Science+Business Media B.V
227. SANDA V., 1992, *Raspândirea speciilor de Ophioglossaceae în flora României*. *St. Cerc. Biol., Ser. Biol. veget.*, 44 1: 3-13.
228. SANDA, V., BIȚĂ-NICOLAE, CLAUDIA, D., BARABAȘ, N., 2003, *Flora cormofitelor spontane din România*, Ed. Ion Borcea, Bacău.
229. SANDA, V., POPESCU, A. 1995 - *Caracterizarea unităților de vegetație din Munții Făgăraș*, *Naturalia, Studii și Cercetări*, 1: 91-114.
230. SANDA, V., POPESCU, A., PAUCĂ-CONSTANTIN, A. 1990 - *Caracterizarea brădeto-făgetelor din Carpații Meridionali*, *Contrib. Bot.*, 30.
231. SĂVULESCU, T., ed. 1952-1976. *Flora R.P.R. - R.S.R.* Ed. Acad. R.P.R., R.S.R., București.
232. SÂRBU, I., et al., 2013: *Plante vasculare din România. Determinator ilustrat de teren*. Ed. Victor B. Victor, București.
233. SCÂNTEI E., 2006 - *Aspecte privind comunitățile de chiroptere din Dumbrava Sibiului Aspects regarding bats communities from Dumbrava Sibiului*. – Prima Conferința de Protecția Liliiecilor în România First Conference on Bat Conservation in Romania, Abstracte-Abstracts, Băile Homorod, 17-19 noiembrie 2006, Ed. Romanian Bat Protection Association
234. SCÂNTEI E.N., 2005: *Aspecte privind structura comunităților de chiroptere din Dumbrava Sibiului*. *Lucrare de licență*, Universitatea Lucian Blaga, Facultatea de Științe,

Specializarea Ecologie și Protecția Mediului, Sibiu, Coordonatori: Lect. Dr. Sîrbu I., Szodoray-Parádi F., pp. 72.

235. SCHNEIDER-BINDER, E., VOIK, W., 1979, *Asociațiile din Clasa Salicetea herbaceae Br.-Bl. 1947 în Carpații Meridionali cu privire specială asupra celor din Munții Făgărașului*. Stud. Com. Șt. Nat. Muz. Bruck., **23**: 221-237.
236. SERBANESCU, I., 1963, *Fanetele de la sud de Arpasul de Jos*. Com. Bot., **2**: 93-105.
237. SNOW D.W., PERRINS C.M., 1998, *The Birds of the Western Palearctic*, Concise Edition, Oxford University Press, New York;
238. SPEED, J., D., M., AUSTRHEIM, G., HESTER, A., J., MYSTERUD, A. 2012: *Elevational advance of alpine plant communities is buffered by herbivory*. Journal of Vegetation Science, **23**: 617–625.
239. SPELLERBERG, I. 2005. *Monitoring ecological change*. Cambridge, Cambridge University Press.
240. SPIEGELBERGER, T., MATTHIES, D., HEDLUND, K., SCHAFFNER, U. 2006. *Long-term effects of short-term perturbation in a subalpine grassland*. Ecology, **87** 8: 1393-1394.
241. STANCU, D.I. 2002 - *Istoricul cercetărilor botanice, geologice și geografice în Munții Făgăraș*, Ecos **14**: 30-32.
242. STANCU, D.I. 2005 - *Flora și vegetația Munților Râiosu și Buda, Masivul Făgăraș*, Ed. Univ. Pitești.
243. STANCU, D.I. SORAN, V., STANCU, R., BÂNDIU, C., DORDEA, M. 1995 - *Spațiul ecosilvic necesar autosusținerii biodiversității, stabilității și polifuncționalității ecosistemelor forestiere*, Argessis, ser. Șt. Nat., **7**: 127-132.
244. STEIN-SPIESS S., 1958 - *Migrația unor mamifere. – Vânătorul și Pescarul Sportiv*, **118**: 9-11.
245. STEIN-SPIESS S., 1959 - *Denevérek és madarak közös vonulása. – Aquila*, Budapest, **66**: 296.
246. STEINWIDDER, A., SCHNEIDER, M.,K., WACHENDORF, M., STARZ, W., PÖTSCH, E., M. 2012. *The future of organic grassland farming in mountainous regions of Central Europe*. *Grassland Science in Europe*, **16**: 286-296.
247. STOICA V. A., 2012 - *Studiu asupra comunităților de chiroptere Mammalia: Chiroptera din Munții Făgărașului*. Dissertaton thesis, Lucian Blaga University of Sibiu: Romania, 71 pp.
248. STOICA V. A., MĂRGINEAN G., 2012 - *Study regarding the bat communities Mammalia: Chiroptera from Fagaraș Mountains Romania*. Annual Zoological Congress of Grigore Antipa Museum - Book of abstracts Eds. Murariu D., et al. „Grigore Antipa National Museum of Natural History, Bucharest, Romania, p. 158

249. STOICA V. A., MĂRGINEAN G., BENEDEK A.M., in press - *Bat species Mammalia: Chiroptera and their habitat preferences in Făgăraș Mountains Romania*. - Oltenia. Studii si comunicari. Stiintele Naturii, Vol XXX/2014.
250. STUEFER, J., F., ERSCHBAMER, B., HUBER, H., SUZUKI, I., I. 2002. *The ecology and evolutionary biology of clonal plants: an introduction to the proceedings of Clone 2000*, Evolutionary ecology, 15: 223-230.
251. SVENSSON L., MULLARNEY K., ZETTERSTRÖM D., 2009: *Collins Birds Guide* 2nd Edition, Harper Collins.
252. SWITALSKI T., A., JONES, A. 2012: *Off-road vehicle best management practices for forestlands: A review of scientific literature and guidance for managers*. Journal of Conservation Planning Vol 8: 12 – 24.
253. SZÉKELY L., 1996: *Lepidopterele Fluturii din sud-estul Transilvaniei România*, Disz-Tipo, Săcele, 78 pp.
254. SZÉKELY L., 2008: *The Butterflies of Romania – Fluturii de zi din România*. Brastar Print-Braşov, 305 pp.
255. SZÉKELY L., 2010: *Moths of Romania 1 – Fluturii de noapte din România 1*, Disz-Tipo, Săcele, 265 pp.
256. SZÉKELY L., KOCS I., SZABÓ I. & S. M. STANCIU, 2001: *Rezultatele taberei entomologice S.L.R. 8-12.VI.2000 de la „Poienile cu narcise- Dumbrava Vadului Șercaia, Jud. Braşov*. Bul. inf. Soc. lepid. rom. 11 1-4:63-79.
257. SZEL, GY., TAKACS, A., LIE, P., RETEZAR, I., 2007. *Subspecies of Carabus Morphocarabus hampei Kuster, 1846 in the Carpathian Basin Coleoptera Carabidae*. Folia Entomologica Hungarica 68: 71-80.
258. TATOLE, V., IFTIMIE, A., STAN, M., IORGU, E.-I., IORGU, I., OȚEL, V. 2009 *Speciile de animale Natura 2000 din România*. Imperium Print, București. THOMAES, A., KERVYN T., BECK O., CAMMAERTS, R. 2008. *Distribution of Lucanus cervus Coleoptera: Lucanidae in Belgium: Surviving in A Changing Landscape*. Revue D'Ecologie la Terre et la Vie, Supplement 10, 147–152. VACCHIANO, G., STANCHI, S., MARINARI, G., ASCOLI, D., ZANINI, E., MOTTA, R. 2014. *Fire severity, residuals and soil legacies affect regeneration of Scots pine in the Southern Alps*. Science of the Total Environment, 472: 778-778.
259. VALKÓ, O., TÖRÖK, P., DEÁK, B., TÓTHMÉRÉSZ, B. 2013. *Keep Your Eyes on the Fire: Prescribed burning as an old-new opportunity for grassland management*. Bulletin of the European Grassland Group, 21: 29-32.

260. VAN SWAAY, C., CUTTELO, A., COLLINS, S., MAES, D., LÓPEZ MUNGUIRA, M., ŠAŠIĆ, M., SETTELE, J., VEROVNIK, R., VERSTRASEL, T., WARREN, M., WIEMERS, M. & WYNHOFF, I., 2010: European Red List of Butterflies Luxembourg: Publications Office of the European Union
261. VASILE, D., BOLEA V. 2005. *Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului*. Revista de cultura și cinegetică, nr. 21, pg. 70-72.
262. VASSILEV, K., PEDASHENKO, H., NIKOLOV, S., C., APOSTOLOVA, I., DENGLER, J. 2011. *Effect of land abandonment on the vegetation of upland semi-natural grasslands in the Western Balkan Mts., Bulgaria*. Plant Biosystems, 145 3: 654–665.
263. VOIK, W., SCHNEIDER-BINDER, E., 1978: *Cercetari asupra asociatiilor de grohotisuri Thlaspietea rotundifolii Br.-Bl. 1926 din etajul alpin al Muntilor Fagaras*. Stud. Com. Șt. Nat. Muz. Bruck. 22: 189-202.
264. VREZEC, A., AMBROZIC, S., KAPLA, A. 2010. *Biology and ecology of flightless cerambycid Morimus funereus Muslant, 1862 as a background for monitoring application: laboratory and largescale field study*. Book of abstracts, 6th European symposium on the conservation of saproxylic beetles, Ljubljana, p 20.
265. VREZEC, A., PIRNAT, A., KAPLA, A., DENAC, D. 2008. *Zasnova spremljanja stanja populacij izbranih ciljnih vrst hroščev vključno z dopolnitvijo predloga območij za vključitev v omrežje NATURA 2000. Morinus funereus, Rosalia alpina, Cerambyx cerdo, Osmoderma eremita, Limoniscus violaceus, Graphoderus bilineatus*. Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana. 101 str.
266. WAHREN, C-H., A., PAPST, W., A., WILLIAMS, R., J. 1994. *Long-term Vegetation Change in Relation to Cattle Grazing in Subalpine Grassland and Heathland on the Bogong High Plains: An Analysis of Vegetation Records from 1945 to 1994*, Aust. J. Bot., 42: 607-639.
267. WANG, X., DONG, S., ZANG., LI, Y., SU, X. 2014. *The effects of grassland degradation on plant diversity, primary productivity, and soil fertility in the alpine region of Asia's headwaters*. Environ. Monit. Assess. 186 10: 6903-17.
268. WIEZIK, M., WIEZIKOVÁ, A., SVITOK, M. 2010. *Effects of secondary succession in abandoned grassland on the activity of ground-foraging ant assemblages Hymenoptera: Formicidae*. Acta Soc. Zool. Bohem. 74: 153–160.
269. WU, R., TIESSEN, H. 2002. *Effect of Land Use on Soil Degradation in Alpine Grassland Soil, China*, American Society of Agronomy.
270. WU, R., TIESSEN, H., CHEN, ZI. 2008. *The Impacts of Pasture Degradation on Soil Nutrients and Plant Compositions in Alpine Grassland, China*, Journal of Agricultural, Food, and Environmental Sciences, 2.

271. ZHANHUAN, S., RUIJUN, L. 2007. *Formation causes and recovery of the Black Soil Type degraded alpine grassland in Qinghai-Tibetan Plateau*, Front. Agric. China, 12: 197–202.
- Alte referinte:
- ***Assessment of plasand projects significantly affecting Natura 2000 sites. Methodological guidance on the provisions of Article 63 and 4 of the Habitats Directive 92/43/EEC. European Comission.
- *** 2011. Flood Vulnerability Assessment of Natura 2000 Sites, The Office of Public Works, 1: 4-17.
- ***2012. Feral hogs *Sus scrofa* are non-native, highly adaptable, and cause significant ecological and economic damage in Texas. Texas AgriLife Extension Service.
- ***Flora Europaea <http://rbg-web2.rbge.org.uk/FE/fe.htm>
- ***Metodologia IUCN - clasificarea și analiza habitatelor pentru vidră <http://www.iucnredlist.org/details/classify/12419/0>
- ***www.biolflor.de
- ***Formularul standard *Natura 2000* din 2011;
- ***Raport proiect „Servicii pentru Monitorizarea stării de conservare a speciilor comunitare de mamifere din România, 2012-2015, Beneficiar proiect: Asocieria formată din Fundația Carpați, Universitatea Transilvania Brașov – Facultatea de Silvicultură și Exploatari Forestiere și S.C. Natural Net S.R.L.
- ***Rapoarte - ICAS - *Monitorizarea stării de conservare a populației de urs din Carpați*, Program NUCLEU - Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică: Perioada 2012- 2013: JURJ R. Ionescu O. IONESCU G, POPA M. și colaboratorii,
- ***Studiu - Fundația Carpați - *Evaluarea habitatelor - cartarea habitatelor favorabile speciei urs și realizarea în gis a hărții tematice din Parcul Natural Bucegi - Proiect POS Mediu*: Perioada: 2009 JURJ R. Ionescu O. IONESCU G, POPA M. și colaboratorii
- ***Raport ICAS - *Studiu privind bonitatea fondurilor de vânătoare din perimetrul Parcului Natural Bucegi* - Contract Romsilva- RNP- Perioada 2008: JURJ R. Ionescu O. IONESCU G, POPA M. și colaboratorii
- ***Raport ICAS - *Cercetari privind eco-etologia carnivorelor mari Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx și Felis silvestris în contextul dezvoltării infrastructurii* – Program NUCLEU - Finanțare Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică
- ***Lucrare disertație: Facultatea de Silvicultură și Exploatari Forestiere - *Determinarea stării de conservare a vidrei Lutra lutra Linnaeus 1758 în bazinul superior al râului Bârsa* - SĂFTESCU V. CONSTANTIN R. 2013.

***1987, Institutul de Geografie al Academiei Române *Geografia României*, Vol. III, Carpații românești și Depresiunea Transilvaniei, Univ. din București, Institutul de Geografie, Edit. Academiei R.S.R..

***SC Enviromep SRL Cluj Napoca, 2013, Măsuri de conservare pentru ROSCI0112 Mlaca Tătarilor, elaborat în cadrul Proiectului POS Mediu Managementul conservativ al siturilor de importanță comunitară Insulele stepice Șura Mică – Slimnic, Movilele de la Păucea și Mlaca Tătarilor

***SC Enviromep SRL Cluj Napoca, 2013, Raport privind Evaluarea stării de conservare a populației de *Bombina variegata*, *Triturus cristatus*, *Emys orbicularis*, *Triturus vulgaris ampelensis* în SCI Mlaca Tătarilor și SCI Insulele stepice Șura Mică - Slimnic elaborat în cadrul Proiectului POS Mediu Managementul conservativ al siturilor de importanță comunitară Insulele stepice Șura Mică – Slimnic, Movilele de la Păucea și Mlaca Tătarilor

***SC Enviromep SRL Cluj Napoca, 2013, Raport privind: Cartarea habitatelor de interes comunitar din cadrul siturilor SCI Insulele stepice Șura Mică - Slimnic, SCI Mlaca Tătarilor, SCI Movilele de la Păucea și evaluarea stării de conservare a habitatelor elaborat în cadrul Proiectului POS Mediu Managementul conservativ al siturilor de importanță comunitară Insulele stepice Șura Mică – Slimnic, Movilele de la Păucea și Mlaca Tătarilor

<http://www.ghidulprimariilor.ro>

<http://www.prefecturabrasov.ro>

<http://www.cjarges.ro>

<http://www.primariasalatrucu.ro>

<http://lerestimuscel.wordpress.com>

<http://www.comunanucsoara.ro>

<http://valemare.muscel.ro>

<http://www.valemarepravat.ro>

<http://primariadragus.ro>

<http://www.primariaharseni.ro>

<http://www.primaria-lisa.ro>

<http://www.comunarecea.ro>

<http://www.primariasambatadesus.ro>

<http://www.manastireabrancoveanu.ro>

<http://comunasinca.ro>

<http://www.sincanoua.ro>

<http://www.sincaveche.ro>

<http://www.primariaucea.ro>

<http://www.primariavictoria.ro>
<http://orasulvictoria.blogspot.ro>
<http://www.vistea.ro>
<http://comunavistea.ro>
<http://zarnesti.net>
<http://primaria-zarnesti.ro>
<http://www.sibiul.ro/comune-din-sibiu>
<http://taraoltului.ro>
<http://www.primariaarpasudejos.ro>
www.primaria-avrig.ro
<http://www.comunacirtisoara-sibiu.ro>
<http://primariaporumbacu.ro>
<http://www.porumbacudejos.ro>
<http://www.racovita-sb.ro>
<http://www.turnurosu.ro>
<http://www.primaria.turnurosu.ro>
<http://www.comunacaineni.ro>
<http://www.perisani.ro>
<http://www.infagaras.ro>
<http://enciclopediaromaniei.ro>
<http://ro.wikipedia.org>
<http://www.tarafagarasuluiromania.ro>
<http://www.turistinfo.ro>
<http://infopensiuni.ro>
<http://wikimapia.org>
<http://www.carpati.org>
<http://www.vacantafagaras.ro>
www.sibiu-turism.ro
www.romania-natura.ro
www.insse.ro
www.firme.info.ro
www.listafirme.ro
www.cultura.ro

8. Anexe

- Anexa 1- Harta localizării ariilor naturale protejate
- Anexa 2- Harta suprapunerii ariilor naturale protejate
- Anexa 3- Harta geologică
- Anexa 4- Harta unităților de relief
- Anexa 5- Harta punctelor de cotă și curbelor de nivel
- Anexa 6- Harta hipsometrică
- Anexa 7- Harta expoziției versanților
- Anexa 8- Harta pantelor
- Anexa 9- Harta geomorfologică
- Anexa 10- Harta hidrografică
- Anexa 11- Harta climatică
- Anexa 12- Harta pedologică
- Anexa 13- Peșterile și grotelile din ROSCI0122 Munții Făgăraș
- Anexa 14- Harta ecosistemelor
- Anexa 15- Harta parcelelor silvice
- Anexa 16- Harta Ocoalelor silvice
- Anexa 17- Hărțile de distribuție a habitatelor de interes comunitar
- Anexa 18- Hărțile de distribuție a speciilor de interes comunitar altele decât pasările
- Anexa 19- Hărțile de distribuție a speciilor de păsări de interes comunitar din ROSPA0098 Piemontul Făgăraș
- Anexa 20 - Hărțile presiunilor și amenințărilor
- Anexa 21 - Harta unităților administrativ teritoriale
- Anexa 22 - Harta modului de utilizare al terenurilor
- Anexa 23 - Harta regimului juridic al terenurilor
- Anexa 24 - Harta infrastructurii rutiere și căilor ferate
- Anexa 25 - Măsuri de conservare specii de lilieci
- Anexa 26 - Date generale ale habitatelor și speciilor de interes comunitar
- Anexa 27 - Date specifice ale habitatelor și speciilor de interes comunitar
- Anexa 28 - Baza de date GIS